

Nzuwulai n Sa'avu na Tsishingini na adiva a
na a dangulai a Nzuwulai mu Ufaru

New Testament in Tsishingini (NI:tsw:Tsishingini)

Nzuwulai n Sa'avu na Tsishingini na adiva a na a dangulai a Nzuwulai mu Ufaru

New Testament in Tsishingini (NI:tsw:Tsishingini)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tsishingini

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tsishingini

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

bb185c63-dc44-572c-ae93-66252c4dfa1e

Contents

Matta	1
Marku	70
Luka	110
Yahaya	176
Ajiya	228
Roma	296
1 Korinti	328
2 Korinti	359
Galatiya	379
Afisu	391
Filibi	403
Kolosi	411
1 Tasalonika	419
2 Tasalonika	426
1 Timoti	430
2 Timoti	440
Titu	447
Filimon	452
Mmaci ma	
Ibrahim	455
Yakubu	479
1 Bituru	487
2 Bituru	497
1 Yahaya	503
2 Yahaya	511
3 Yahaya	513
Yahuza	515
Wenu	518

Alabari a Sa'ani a Matta

Ucuduwu wa aatagada a nda

Matta, vuma na ɗanai aatagada a nda, vuma ta ɗa atsuma a ajiya e Yesu. Matta za va Isra'ila ɗa, waru u ɗana ta aatagada'a adama u roco aza a yi, aza a Isra'ila, a na Yesu ɗa Zamawawa na a ri e indanasa matawa ma yi.

Matta reve ta a na Yesu Mogono ma amayun ma ɗa, u to tsugono tsu uvadi suru. Waru u roco ta amayun a ɗa Yesu shiton ta ili i na amasula a Nzuwulai mu Ufaru n dammai adama a Zamawawa na a tawa na woo o'wo Mogono ma Gbain. Matta rito ta a na tsugono tsa yi, tsugono tsu uvadi u nda u ɗa shi. Tsugono tsu uvadi u to koto, amma tsugono tsa Yesu tsu ta lo babu ukotu. Mogono na a ciga a 'yuwan u ɗana za vu ucira. Yesu roco ta ucira wa yi ana u lyuwai aci o ukwisa, reve waru u 'yon diga a aason. Ili i nda suru obolo na akapi e ili suru a ta pe atsuma a aatagada a nda.

Matta kamba ta aza e Itoni ana'an adama a na u cuduwai cine Yesu shitoyin ifoɓi ya Asula tsara u tawato ama zuzu na ayi. Ana Adamu nusayin Asula, ama o o'wo ta wukasu na ayi. Kucci na ama a yuwusain a Nzuwulai mu Ufaru waa gura tawa adama a nda shi. Matta roco tsu ta cine Yesu o o'woi kucci na cayi ama ure u na aa tawa

zuzu na Asula, waru Yesu ɗa mogono ma na maa yuwusan tsugono tsi ili suru atsuma o uvadi u nda.

Ili inairipe atsuma a aatagada a nda

1. Nkaya na limatan va Yesu (1:1-2:23)
2. Ikaka ya Yahaya za vu Urumbusu (3:1-12)
3. Urumbusu wa Yesu na malyungwa ma yi (3:13-4:11)
4. Yesu atsuma a Galili (4:12-18:35)
5. Yesu lyawa ta Galili a tyo Urishelima (19:1-20:34)
6. Ajuma o ukosu wa Yesu: atsumalima a yi nu ukwa wa yi (21:1-27:66)
7. Yesu 'yon ta atsuma o ukwa (28:1-20)

Nkaya ma Yesu (Luk. 3:23-38)

¹ Yesu Kristi Zamawawa† uta ta o u'wa u Mogono Dawuda diga o ugundo wa Ibrahim.† Apa nda ugeru u tsukaya tsa na wu utai.

² Ibrahim ɗa matsain Ishiyaku. Ishiyaku† ɗa matsain Yakubu.

Yakubu† ɗa matsain Yahuza na akapi a muwun ma anawu ma yi olobo.

³ Yahuza† ɗa matsain mpishe Farisa na Zera (Tamar ɗa makuci me le).

Farisa ɗa matsain Hesuruna. Hesuruna ɗa matsain Aram.

⁴ Aram ɗa matsain Aminadabu.

Aminadabu ɗa matsain Nashon.

Nashon ɗa matsain Salumuna.

5 Salumuna da matsain
Buwaza.
(Rahapuf da makuci ma
Buwaza.)

Buwaza da matsain Obe.
(Rutu* da makuci ma Obe.)

Obe da matsain Yese.
6 Yese† da matsain Dawuda
Mogono.

Dawudaf da matsain Sule-
manu.

(Bashaba da makuci ma Sule-
manu, ayi da ka na
Dawudaf usai e ekere a
Uriya.)

7 Sulemanuf da matsain Ri-
hobuwa.

Rihobuwa da matsain Abija.
Abija da matsain Asa.

8 Asa da matsain Jehoshafa.
Jehoshafa da matsain Jehora.

Jehora da matsain Azariya.
9 Azariya da matsain Jotam.

Jotam da matsain Ahazu.

Ahazu da matsain Hezekiya.

10 Hezekiya da matsain Man-
asa.

Manasa da matsain Amon.

Amon da matsain Josaya.

11 Josaya da matsain Jekoniya
na muwun ma anawu
ma yi olobo.

(A mantsa ma dafa a purai
ama a tyo e ida ya Ba-
bila† tsugbashi.)

12 Ana a pura nle a tyo Ba-
bila, avu Jekoniya mat-
san Shayatiya.

Shayatiya da matsain
Zerubabe.

13 Zerubabe da matsain Abi-
hudu.

Abihudu da matsain Eliyaki.

Avu Eliyaki matsan Azoro.

14 Azoro da matsain Saduku.

Saduku da matsain Akimu.

Akimu da matsain Aliyadu.

15 Aliyadu da matsain Eliza.

Avu Eliza matsan Mata.

Reve Mata matsan Yakubu.

16 Yakubu da matsain Isuhu.

Isuhu da vali va Meri,

Merif da mma va Yesu za na e
deyi Kristi Zamawawa.

17 Ala o ugeru wa zuva e
reme ta tsukaya kupa na aza
a nashi diga ya Ibrahim a tyo
ya Dawuda, na tsukaya kupa
na aza a nashi diga a mantsa
ma Dawuda a tyo mantsa ma
na a pura nle a tyo Babila,
waru na tsukaya kupa na aza
a nashi diga a mantsa ma na
a pura nle a tyo Babila a tyo
mantsa ma Zamawawa.

Limatan va Yesu Kristi

18 Apa nda ununa a mat-
sain Kristi Zamawawa. Mma
va yi eegebe a vuma ro da na
a tsu de Isuhu. Babu u reve
vali, avu u tsura aatsuma o
ure wa Ruhu va Akiza.†

19 Isuhu gba vuma va abula
da za na shi a yuwusan ili i na
i ri mejege; agba u ciga u ca
Meri wono a alanga e eteshe
shi, dafa u fofoi wu kasa na
ayi usokowu.

20 Ayi atsuma a majiyan
mo ndolo, avu malingata
ma Asulazuva ma tawa ya'a
yi atsuma a alavu, reve u
damma, "Isuhu, mawun ma
tsukaya ma Dawuda, she vu
uwwa wovon na vaa zuwa
Meri wan, adama a na Ruhu
va Akiza da zuwa niyi u
yuwain aatsuma a mawu'un.

* 1:5 Rutu Takpaci da. † 1:6 Dawuda yuwan ta tsipere na Bashaba ayi o oluso
Uriya, reve u yuwan ifofi i na vali va yi Uriya aa kuwa. Aalabari a nda a ta pe
atsuma 2 Sam. 11:1-27. ‡ 1:21 Aala "Yesu" ta nu urevu "Asulazuva za vi iwawi."

21 U ta matsan ulobo, aƵu vu ca yi aala Yesu,†† adama a na u ta wawa ama a yi o unusu u le.”

22 Ne da nzuwulai ma Asulazuva n shiwain, ununa Ishaya vumavaƵula† dammai de nu ujimu,

23 a na,

“Usheli u na koto u revei vali shi u ta yuwan aatsuma, u ta matsan ulobo, reve a ca yi aala Imanuwe.” Urevu wa yi ayi da, “Asula obolo na atsu.” ◇

24 Ana Isuhu jiwain, reve u yuwan ili i na malingata ma Asulazuva ma damma niyi u yuwan. AƵu u tara Meri a tyo o u'wa wo o'wo ka va yi,

25 agba e revelei shi hali u matsan ulobo'o. Reve Isuhu ca yi aala Yesu.

2

Aza o urevu a tawai e ene Yesu

1 A matsan ta Yesu a lyuci va Batalami e ida ya Yahuda, a mantsa ma na Hiridu* danai mogono. A mantsa mo ndolo, reve ama o ro aza a na a ri nu urevu wi italyo'o o uta asana reve a tawa Urishelima.†

2 AƵu e ece, “Te da mawun ma na a matsai'in, za na ri mogono ma aza a Isra'ila?† Tse ene ta talyo'o asana za na rocoi limatan va yi da da tsu tawai adama tsu yuwaan yi aganda.”

3 Ana Hiridu Mogono ma uwwai ne, reve ugbozu wa yi

u 'yon, ne da waru akapi a ama atsuma a Urishelima.

4 Reve u boloto nan ganu a gbagbain na munlu n Wila† suru, aƵu we ece le, “Te da aa matsan Kristi Zamawawa?”

5 Reve a usu, “A lyuci va Batalami atsuma a Yahuda. Mika vumavaƵula dana ta adama a nda a Adanshi a Asula:†

6 ‘AƵu gba Batalami, vi ida ya Yahuda, ili i ro i da shi atsuma e ilyuci ya Yahuda.

Mogono ma to uta ya'a wu.

Za na oo o'wo ana za va aguƵa va aza a Isra'ila, ama a va.” ◇

7 AƵu Hiridu de omocin a na a tawai diga asana'a usokowu, reve a damma yi mantsa ma na talyo'o'o vu utai.

8 Reve u damma le, “Walai i 'yawa Batalami i bunga mawu'un ulobonu. Na ye ene yi, aƵu i tawa i damma mu adama amu fo n 'yawa n yuwaan yi aganda!”

9 Ana aza o urevu'u a uwwai ili i na mogono ma dammai, reve a kara. AƵu talyo'o na e enei a asana'a u wala elime e le, she na u rawai ubata'a, aƵu wi isawan ubata u na mawu'un u ri.

10 Ana e enei talyo'o'o, reve a yuwan mazanga lon!

11 Ana ama'a a uwai o u'wa'a, aƵu e ene mawu'un na Meri† mma va yi, aƵu a kingyo a kadato a yuwaan mawu'un aganda. Reve o

◇ 1:23 Isha. 7:14. * 2:1 Ayi Mogono Hiridu ayi da Hiridu Mogono ma gbain. Mawun ma yi Hiridu Antiba da danai Mogono a mantsa ma na Yesu kuwai. ◇ 2:6 Mik. 5:2.

utāa nu une'e u le u zinariya, ne erepu e re a maguru na ri ni ikebe na a tsu de furenkisen† na mur.†

12 *Avu Asula* o rono atsuvu aza o urevu'u atsuma a alavu, she a kambā ya Hiridu wan, daḁa a kambai e ida i le nu ure u ro.

Iladi a tyo Masar

13 Ana a karai, reve malingata ma *Asula*† ma tawa ya Isuhu atsuma a alavu, avu u damma, “Yon! Jika vu tara mawu'un na mma va yi a tyo Masar! Vi isawan de she urana u na n damma nuwu vu kambā, adama a na Hiridu ri a zama mawu'un tsara wu una yi.”

14 Reve u 'yon, u tara mawu'un na mma va yi, avu u reme ure na ayin a tyo Masar.

15 Reve a danu de she na Hiridu kuwai. A yuwan ta ne adama o shiton ili i na *Asulazuva* a dammai o una wa Hosiya vumavasula: “N de ta mawun ma va mo uta Masar.” ◇

Hiridu zuwa ta o una muwun mo olobo

16 A mantsa'a ana Hiridu enei aza o urevu'u a kandaruwa yi tu ucina, reve u yuwan upan lon. Daḁa u zuwai o una muwun mo olobo suru n na n ri na a'wan e re a cipā atsuma a Batalami ni ilyuci i ro i na i ri lo ukandaruwu. U reve ta mantsa ma na a matsain mawu'un adama e ili i na aza o urevu'u a dammai.

17 Reve ili i na *Asula* a dammai o una wa Irimiyaf vumavasula wo o'wo amayun:

18 “Reve a uwwa uḁyo atsuma a Rama,

vuma ro a yisaali a adama a atsumolangu.

Rahila† da ri a yisaali adama a muwun ma yi,

reve u 'yuwan adanshi a na aa casu yi,

adama a na muwun ma yi n kuwai suru.” ◇

Ukambu u le Nazara

19 Ana Hiridu kuwai, reve malingata ma *Asula* ma tawa ya Isuhu e ida ya Masar atsuma a alavu.

20 *Avu* u damma yi, “Yon, vu tara mawu'un na mma va yi vu kambā e ida ya Isra'ila,† adama a na aza a ri e izami i na oo una mawu'un a kuwa ta.”

21 Reve Isuhu 'yon, avu u tara mawu'un na mma va yi, reve a kambā e ida ya Isra'ila.

22 Amma ana u tawa u revei mogono ma sa'avu Akilayu† mawun ma Hiridu ma da, reve wu uwwa wovon. Daḁa atsuma a alavu o ro, *Asula* a damma niyi u tyo e ida ya Galili.

23 Reve a kara a 'yawa a danu a lyuci na a tsu de Nazara. Adama o ndolo a da ili i na *Asula* a dammai o una wa amasula wo o'woi amayun, a na: “E te de yi za va Nazara.”

◇ 2:15 Hos. 1:1. ◇ 2:18 Irm. 31:15. † 2:22 Hiridu Akilayu mogono ma wuya ma da ma danai daḁa o utāa niyi o tsugono. Reve Hiridu Antiba maci va yi vo o'wo mogono.

3

Yahaya za vu Urumbusu foboi ure

(Mak. 1:1-8; Luk. 3:1-18; Yah. 1:19-28)

¹ Ana a yuwain a'wan o ro, reve Yahaya† za vu Urumbusu teme alajiya atsuma o una upasu wa Yahuda,

² adansa, “Vadalai i lyawa unusu† u du i kambā ubatā wā Asulā, adama a na tsugono tsa zuva† tsa yuwan tā zuzu.”

³ Ishaya† vumavasulā yuwan tā de adanshi a Yahaya ana u dammai:

“Nanza te dewu atsuma o una,

‘Foboyi Zagbain ure,

i yuwan ure u na wā kuru mejege!’ ” ◇

⁴ Yahaya shi tā wotowu ni itana i na a davai ne eleme a arakumi. Reve wu nla gbakala vu ukwan. Apapari ni ishiki i da i danai ilyalya ya yi.

⁵ Ama na abunda diga Urishelima na Yahuda na batā na ri lo zuzu nu Udolu wā Urdu a tawā tā adama a uwwa Yahaya.

⁶ Ana a dammai nusu le a alanga e eteshe, avu u rumbu† le o udolu'u.

⁷ Afarishi† na aza a Sadukiya na abunda a tawā tā ubatā u na Yahaya shi a rumbusu ama tsarā u rumbu le. Ana Yahaya ene nle, reve u damma, “Suru ndu apili a da! Zane da damma ndu i suma atsumalima a na Asulā a ri lo a tawāa?”

⁸ I yuwan ili i na yoo roco i lyawa tā nusu du.

⁹ She i jiyān yoo sowo atsumalima shi, adama a na yaa dansa Ibrahim akaya a du a da. N ta dansaa du Asulā a ta gura tara atali a nda, reve u vazatowo Ibrahim muwun n tsukaya!

¹⁰ Ko gogo tsunda, aabau a tā lo ufofu adama wu kodo danga a aralu e le. Udanga u na u matsain muwun n sa'ani shi, suru o to kodo yi reve a vari yi akina.

¹¹ “N tā rumbusu du na mini adama u roco i vadala† tā, amma za na ri lo a tawā acapa a va u tā rumbu du na Ruhu va Akiza na akina. U la'a mu tā tsugbain lon, agba n rawa n guzaa yi atan shi.

¹² U tu ufofu na aadanga a faba na aakpatalutsu o uyeluwu adama u zangada ishina. U ta kakasa ishina no owopo. Reve u tsun ishina i sa'ani o mopon mā yi, owopo gba shi avu u kulato le na akina a na a ri n kima shi.”

Yahaya rumbuyi Yesu

¹³ A mantsa mo ndolo ma da Yesu utai Galili, reve u 'yawa o Udolu wā Urdu adama Yahaya rumbu yi.

¹⁴ Agba avu Yahaya shi ciga u 'yuwan a yuwan yi, avu u damma, “Avu da za na aa rumbu mu. Cine tsa da vaa tawā ya'a va?”

¹⁵ Reve Yesu usu, “Ne da u lobonoi wo o'wo gogo, adama tsu yuwan ili i na Asulā a cigai tsu yuwan.” Dada Yahaya usuyi u rumbu yi.

16 Dada u rumbuyi† Yesu. Yesu o utushi a mini'i, dada zuva kpatu'wai, avu we ene Ruhu va Asula e telee yi ana mudā.

17 Dada udyo diga zuva wa damma, "Ayi nda Mawun ma va ma da, za na n cigai, waru n ta yuwusan mazanga na ayi lon."

4

Yesu na Mekerencesu

(Mak. 1:12-13; Luk. 4:1-13)

1 Reve Ruhu va Akiza† tara Yesu a tyo atsuma o una, adama Mekerencesu† ma lyungwa yi.

2 Agba Yesu lyuwa ili shi, hali rana na ayin amunga. Adama o ndolo, wu uwwa ta ambulu lon.

3 Reve Mekerencesu ma tawa avu u damma yi, "Na avu Mawun ma Asula ma da, kambato atali a nda o o'wo opofu."

4 Avu u usu, "A dana ta a Adanshi a Asula,† 'Na alya e ilyalya i da goon vuma aa dana wuma shi, amma she ni ili i na Asula a dammai biti.'" ◇

5 Reve Mekerencesu ma tara yi a tyo Urishelima lyuci va akiza, reve u zuwa yi de e ncilecile ma Aa'isamapada.†

6 Avu u damma yi, "Na avu Mawun ma Asula ma da, teteruwe e ida, adama a na a dana ta atsuma a Adanshi a Asula: 'Asula a ta zuwa nlingata ma yi n tiga wu,

e te kede wu ne ekere e le, adama vu tadatsa a aatali vu uwwa usan wan.'" ◇

7 Reve Yesu usu, "Amma Adanshi a Asula fo a damma ta, 'She vu lyungwa Zagbain Asula a wu wan.'" ◇

8 Reve Mekerencesu ma tara Yesu a tyo zuva masasan mo uga'an, avu u roco yi tsugono tsu uvadi suru na tsugbain tse ele.

9 Reve u damma, "Na vaa kadato vu yuwaan mu aganda, n ta ca wu ili i nda suru."

10 Avu Yesu usu, "Buwaa mu ure Male!† Adanshi a Asula a damma ta, 'Vu yuwaan Zagbain Asula a wu aganda, ayi a nde'en da vaa yuwaan tsugbashi!'" ◇

11 Dada Mekerencesu ma lyawai Yesu, avu nlingata ma Asula n tawa n kamba yi.

Yesu temei ulinga wa yi
(Mak. 1:14-15; Luk. 4:14-15)

12 Ana Yesu uwwai a zuwa ta Yahaya o u'wa wa ali, avu u kamba e ida ya Galili.

13 U fara ta 'yawa a lyuci va Nazara, avu u 'yon u kara a tyo Kafarnahum na nden, a mbanda m Mala ma Galili, upasu wi ida ya Zebelun na Nafutali.

14 Ne da nzuwulai ma Asula n shiwain ununa Ishaya vumavasula dammai:

15 "Atsuma e ida ya Zebelun na Nafutali, o ure a tyo a mala, upasalai wu Udolu wa Urdu,

atsuma a Galili ubata u na
Atakpaci† na abunda a
ri nden.

16 Ama a nda a na a ri nden
atsuma e irumbu
e te ene ekan a gbain.

A ta nden ubata u na u ri
ukpatowu na lulu vu
ukwa,

amma ekan e te ikana le.” ♦

17 Diga lo da Yesu temei ala-
jiya adansa, “Vadala a nusu
du i kamba ubata wa Asula,
adama a na tsugono tsa zuva
tsa yuwan ta zuzu.”

*Yesu dangulai ama a nashi
aza e mereme ma mugula*

(Mak. 1:16-20; Luk. 5:1-
11)

18 Urana u ro, Yesu a
mmalu a nge'en m Mala ma
Galili, avu we ene ama e re
muwun ma anawu. Za ta aala
a yi a da Simo za na waru e
revei na aala Bituru, za ve ire
gba ayi da Andarawu. Aza
e mereme ma mugula n da,
a shi ta a varishi igolo i le a
mala.

19 Avu u damma le, “Tawai i
kuru mu! N to roco du ununa
yaa tawaa na ama o unu u
mugula.”

20 Lo da a 'yoshin a lyawai
igolo i le, reve a kuru yi.

21 Ana u lyuwai elime, reve
u cina ama e re muwun ma
anawu waru, Yakubu na Ya-
haya, olobo a Zabadi. A shi ta
a wantsun u le obolo na dada
le, o fobuso igolo i le. Avu u
damma le a kuru yi.

22 Dada a lyawushi
wantsun u le na aabara e le,
reve a kuru yi.

Yesu yuwan ta uritosu

23 Yesu 'yawu ta ubata suru
atsuma a Galili. U ritosu
ta atsuma a a'isa. Waru u
yuwusan ta alajiya a Alabari
a Sa'ani† o tsugono tsa zuva.
Avu waru u kambatosu aza
o ubanakun na aza a mballa
gbaga.

24 Avu alabari a yi o uta a
alanga atsuma e ida ya Galili,
adama o ndolo a da aza o
ubanakun, hali na aza a na a
ri e ida ya Suriya, a tawusai
adama a kamba le gbaga
a banakun icu'un icu'un na
mballa n lipu. Ozo o ro e le
a shi ta no otoni a lima na
abunda, ozo o ro gba shi a shi
ta atsumalima na tsuda'un,
ozo o ro waru gba akutsuma
a da a shi. Avu gba Yesu
kamba le gbaga suru.

25 Avu obolo a ama'a na
abunda a kuru yi ubata u
na u 'yawu suru: ama diga
Galili, na Dikafoli,* na Ur-
ishelima, na Yahuda suru, na
diga asana o Udolu wa Urdu.

5

*Yesu yuwain uritosu a
masasan*

1 Ana Yesu enei obolo'o,
reve u kumba a aagadi a
masasan avu u danu. Avu
aza a na oo tono yi a rawa
zuzu,

2 dada u uwai o ritosu le.

Aba'un a amayun

(Luk. 6:20-23)

3 “Aza a aba'un a da aza a na
e revei aa gura yuwan
ili i ro na aciyele shi,

♦ 4:16 Isha. 9:1-2. * 4:25 Dikafoli urevu wa yi, ayi da Mulyuci Kupa.

ɗaɗa e isawain ubaṭa
wa Asula goon.

Tsugono tsa zuva za le ɗa!

⁴ Aza a aba'un a ɗa aza a na a
ri a atsumolangu,
adama a na Asula a ta tanato
okolo e le.

⁵ Aza a aba'un a ɗa aza a na a
tarai aciyele ili i ro shi,
adama a na uvadi u to o'wo za
le.

⁶ Aza a aba'un a ɗa aza a na a
ri na akuli na ambulu
adama e ili i na Asula
a cigai o una wi ili ya
alya ni ili yo oso,

adama a na Asula a ta
cuwaton le.

⁷ Aza a aba'un a ɗa aza a na oo
rocosu ozo o ro isa'ani,
adama a na Asula o to roco le
isa'ani fo.

⁸ Aza a aba'un a ɗa aza a na
okolo e le a ri cece,
adama a na a ta danu obolo
na Asula.

⁹ Aza a aba'un a ɗa aza a
na aa yuwusan ulinga
adama a nden n sa'ani,
adama a na Asula a ta de le
muwun ma yi.

¹⁰ Aza a aba'un a ɗa aza a na
o sowoi atsumalima a
malungwa,
adama a na aa yuwusan ili i
na Asula a cigai,
adama a na tsugono tsa zuva
za le ɗa.

¹¹ "Asula a ta zuwaa du
aba'un a mantsa ma na
ama e isula ndu. Asula a ta
zuwaa du aba'un nna ama a
lyungwa du. Asula a ta zuwaa
du aba'un nna ama a yuwaan
du cu'un ve epen suru adama
a va.

¹² Ama a ta lyungwa du cine
a lyungwai amasula a na a
yuwain wuma de nu ujimu. I

yuwan mazanga, reve waru
asuvu a du o yo'ono, adama
a na i ta ni iliyinkapa ya
abunda a pura du de zuva."

Akpaɗi ne ekan

(Mak. 9:50; Luk. 14:34-35)

¹³ Avu Yesu lyuwa elime
na adanshi, "Adu da akpaɗi
o uvadi. Agba ulobonu u ne
u da akpaɗi a ri nna a buwa
peme shi? I ta gura zuwa le
u yo'oniso? O to oco le reve a
dasa le na ana, cine vu revei
ili ye pere.

¹⁴ "Adu da aza a na aa casu
uvadi ekan. Yaa gura pa'aton
lyuci na ri usuwu a masasan
shi.

¹⁵ Waru a tsu kaɓato fitila
reve a kpaɗo yi na aasa'atsu
shi. E eelele a da a tsu zuwa
yi adama ekan e ikana, tsara
ama a na a ri pe o u'wa'a suru
e ene ure.

¹⁶ Ne da fo, yo o'wo ekan e
ekere a ama o ro. I yuwan ili
i sa'ani i na ee ene adama a
cibala Dada du na ri zuva."

*Uritosu wa Yesu adama a
Wila*

¹⁷ Reve Yesu lyuwa elime u
damma, "She i jiyan n tawa
ta adama n lungusa Wila† wa
Musa ko ili i na amasula o
ritoi wan. N tawa adama n
lungusa le shi, amma adama
n shiton uritosu u le.

¹⁸ Amayun a da maa
dansaa du, ko ili i ta yaa
pusan atsuma a Wila'a shi,
she ni ida na zuva o koto. Ko
dani aa puwan shi waru ko
madaɓi me idani maa puwan
shi, she ni ili biti i shiwan.

¹⁹ Ni i 'yuwan ko Wila u
ke'en u na u la'ai ukalamu wi
ili i na aa yuwan, avu waru i

roco ozo o ro a yuwan ne, aḍu ḍa yoo o'wo nkosoto aṭsuma o tsugono tsa zuva. Amma ni i kuru aṅu waru i roco ozo o ro ili i na u dammai, i ta tsura ubaṭa u sa'ani aṭsuma o tsugono'o.

²⁰ “Munlu n Wilā na Afarishi a ta yuwusan aṭyo a na aa yuwan adama a kuru Wilā wā Aṣulā mejege. I ciga i 'yuwan i la'a le aṭsuma e itoni ya Aṣulā. Ni i yuwan ne shi, n ta dansaa ḍu amayun, yaa uwa o tsugono tsa zuva shi.”

Uritosu wā Yesu adama o upan

(Luk. 12:58-59)

²¹ Reve Yesu lyuwa elime na adanshi u damma, “Yu uwwa ta a na Wilā wa Musa u dammai, ‘She vu una vuma nu ucigu wā wu wan.’ Waru, ‘Za na unai suru a ciga a 'yuwan e ge'eto yi.’”

²² Gogo gba n ta dansaa ḍu: na vu yuwan upan na za va wu, a ta ge'eto wu. Na vu de za va wu, ‘Aaṭamu,’ a ta tara wu a tyo ubaṭa wa Azagbain a Mbara.† Na vu de za va wu, ‘Aṅu aaṭamu za na ri na aḅula shi,’ vu ta zuzu na vaa uwa a akina a na a ri n kima shi.

²³ “Adama o ndolo, na vu ri mishin ubaṭa u masa'a† a Aa'isamapada a casu une'e ubaṭa wā Aṣulā, reve vu cuwushin vuma ro damma ta vu nusaan yi ta,

²⁴ vu lyawa de ili i na vu ta wayi ubaṭa u masa'a'a. Aṅu vu 'yaṅa i saḷalāi na vuma'a, reve kamba vu ca une'e wa wu.

²⁵ “Na vuma ri na adanshi na aṅu, aṅu u ciga u tara wu a tyo ubaṭa o uge'etosu, i lapula adanshi aṭsuma a mantsa, kafu i rawa o ukobu wu uge'etosu. Na vu yuwan ne shi, na vu rawa de, a ta tara wu a tyo ubaṭa wu za vu uge'etosu. Reve u zuwa wu e ekere a mumadanga, aza a na a zuwa wu o u'wa wa ali.

²⁶ N ta dansaa wu amayun, voo uta pe shi, she na vu tsupa ili i na oo tono wu.”

Uritosu adama e tsipere

²⁷ Reve Yesu lyuwa elime, “Yu uwwa ta a na Wilā† wa Musa u dammai, ‘She vu yuwan tsipere wan.’”

²⁸ Aṅu gba n ta dansaa ḍu, na vu kalyuwa ka, reve asuvu a wu a 'yaṅa ya'a yi, vu yuwan ta de tsipere na a yi o okolo a wu.

²⁹ Na lyusu vu usa'ani va wu waa zuwusa wu vu yuwan unusu, vu fodo yi vu vari yi. U ta la'aa wu vu lamba upasu u ta u lipu va wu, a na lipu va wu suru aa uwa a akina.

³⁰ Nu ukere usa'ani wa wu waa zuwusa wu vu nusan, vu kodo yi vu vari! U ta la'aa wu vu lamba upasu u ta u lipu va wu a na lipu va wu suru aa uwa a akina.”

Uritosu adama a wukasu u lolo

(Mat. 19:9; Mak. 10:11-12; Luk. 16:18)

³¹ Reve u lyuwa elime u damma, “Yu uwwa ta a na Wilā wa Musa u dammai, ‘Vuma ta gura kakasa na ka

vā yi nu u ca yi aatagada a wukasu u lolo.’

³² Amu gba n ta dansaa ḍu, she vuma kakasa nā ka vā yi wan, she nu u yuwan tsipere nā vali ro. Nā wu kasa nā ayi u ta zuwa yi wo o'wo aashakala, ununa za na tara niyi suru ri nu unusu u tsipere adama a na u zuwa niyi.”

Uritosu adama a akucunu

³³ Reve waru Yesu lyuwa elime na adanshi u damma, “Yu uwwa tā a na Wilā wa Musa u dammai, ‘She vu kuḍa akucunu ā wu wan. Ciga 'yuwan vu shiton akucunu a na vu yuwayin Ḃsulazuva.’ ◇

³⁴ Amu gba n ta dansaa ḍu, i kucina ko ni ili i ro wan, a mantsa ma na yaa yuwusan akucunu! Zuva ubatā u na Ḃsulā ā ri nā nden ḍa, adama o ndolo she i yuwan akucunu nā zuva wan.

³⁵ Ida udasata wā Ḃsulā u ḍa, adama o ndolo she i kucina ni ida wan. Urishe-lima lyuci Mogono ma Gbain ma ḍa, adama o ndolo she i kucina nā ayi wan.

³⁶ She i kucina na aci ā ḍu wan. Yaa gura zuwa anji ā tā ā ḍu wo o'wo u'uri ko ulimā shi.

³⁷ A mantsa ma na vaa yuwusan akucunu, vu damma ‘Ee’ ko ‘O'o.’ Nā vu damma ili i na i la'ai ‘Ee’ ko ‘O'o,’ wu utā tā ubatā wu za wuya.”

Ayuwan gafura

(Luk. 6:29-30)

³⁸ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, reve u damma, “Yu

uwwa tā a na Wilā wa Musa u dammai, ‘Nnā za amaton nanza ā lyusu ko a aanga, nu u ciga u 'yuwan u tsupa vuma'a lyusu ko aanga o ro nā za vā yi.’ ◇

³⁹ Gogo gba n ta dansaa ḍu: nā za ro nusaan wu, she vu tsupa wan. Nnā za ro basa wu o ugbaguzu wu ukere usa'ani vu lyawa yi u koso basa wu o ugbaguzu wu ukere wu ugulā.

⁴⁰ Nā wo o'wo za ro damma vu nusaan yi tā, reve u damma za vu uge'etosu u zuwa wu vu ca yi utugu wā wu, vu ca yi aapalutsu ā wu fo.

⁴¹ Nā soja zuwa wu vu tanu itana yā yi mili tā, tanu le ā tyo imili i re.

⁴² Nā vuma ro pati wu ili i ro, vu ca yi. Nā vuma ro ece wu okopu, vu ca yi.”

Icigi yi n'yuwatan

(Luk. 6:27-28, 32-36)

⁴³ Avu Yesu lyuwa elime reve u damma, “Yu uwwa tā a dammai, ‘Vu ciga moron mā nden mā wu, reve vu 'yuwan n'yuwatan mā wu.’

⁴⁴ Amu gba n ta dansaa ḍu, i ciga n'yuwatan n ḍu, reve i yuwaan aza a na oo bongishi ḍu avasa.

⁴⁵ Ni i yuwan ne, i to o'wo muwun ma amayun ma Dada ḍu na ri zuva. U tsu zuwa tā urana wu utā ubatā wa ama ā āḅulā nu ubatā wa ama a vama. Waru u tsu yuwan tā iro'i ubatā wa aza a na aa yuwusan ili i na i ri mejege nu ubatā wa aza

a na aa yuwusan ili i babu ulobonu.

⁴⁶ Cine *Asulā* aa zuwaa *du* aba'un, ni i ciga aza a na a ciga *ndu* goon? Ko munlu mu utafa fo a ta yuwusan ne!

⁴⁷ Waru nni i lobonoto aciyā_{du} e ekere *a* n'utsā n *du* goon, i la'a akapi a ama shi. Ko aza a na e revei *Asulā* shi, o tsu lobonoto *tā* aciyele e ekere *a* n'utsā n le.

⁴⁸ Adama o ndolo, yo o'wo *aza a* *ābūla*, ununa Dada *du* za na ri zuva ri *nā ābūla*."

6

Uritosu adama o ucasu

¹ *Avu* Yesu lyuwa elime o ritosu aza a na oo tono yi *avu* u damma, "I yuwan ugbozu! A mantsa ma na yaa yuwusan ili i sa'ani, she i yuwan adama ama e ene a cuwa *du* wan. Ni i yuwan ne, yaa tsurā iliyinkapa *ubātā* wa Dada *du* za na ri zuva shi.

² "A mantsa ma na yaa casu alambi, she i ca le ununa *aza* e ikpa'a a tsu yuwan wan. *A* tsi *ivulā* *tā* avana *ātsumā a* *ā'isā* ne e re adama ama e ene le a cuwa le. Amayun a *da* maa dansaa *du*, *aza* e ikpa'a o ndolo *a* ushi *tā* *de* iliyinkapa i le.

³ Adama o ndolo a mantsa ma na yaa yuwusaan alambi une'e, i yuwan yi usokowu ununa ukere ugulā *wā* wu wee reve ili i na ukere usa'ani *wā* wu waa yuwusan shi.

⁴ I ca une'e u *du* usokowu, ne *da* Dada *du* na revei ili i na i ri usokowu suru, waa ca *du* iliyinkapa."

Uritosu adama a avasa (Luk. 11:2-4)

⁵ Reve Yesu lyuwa elime na adanshi u damma, "A mantsa ma na i ri a avasa, she yo o'wo ana *aza* e ikpa'a wan! A tsu la'a *tā* ciga e isawan *a* *ā'isā* *nā a* nge'en mu re a yuwusan avasa adama ama e ene le. Amayun a *da* maa dansaa *du*, *a* ushi *tā* *de* iliyinkapa i le suru suru.

⁶ A mantsa ma na yaa yuwan avasa, i uwa a aasula reve i *baru* unantsu. Reve i yuwan avasa *a* tyo ya Dada *du* na ri *ubātā* o usokowu'u. Ne *da* Dada *du* za na tse ene ili i na yaa yuwusan usokowu, waa ca *du* iliyinkapa i *du*.

⁷ Waru *a* mantsa ma na i ri avasa, she yoo o'wo ana aza a na e revei *Asulā* shi wan. Adama a na *a* tsu *kambuwusa* *tā* ili i na i ri na aci shi. A ta zuwusa *Asulā* a ta uwwa le adama *a* *ābūnda* a adanshi e le.

⁸ She yo o'wo ana ele wan. Adama a na Dada *du* reve *tā* *de* ili i na i cigai kafu i pati yi.

⁹ "Adama o ndolo, *nā* yaa yuwan avasa, i vasa tsunda: 'Dada tsu na ri zuva,† kamba tsu tsu ca aala *a* wu tsugbain.

¹⁰ Tsugono *tsā* wu *tsā* *tawā*, adama vuma biti o uvadi u yuwan tsutoni *nā* *avu*, Ununa aa yuwusan tsutoni *nā* *avu* zuva.

¹¹ O urana wa ana'an vu ca tsu ilyalya i malya.

¹² Vu yuwaan tsu gafura vu nusu u tsu, adama a na *atsū* tsaā yuwusaan aza a na aa yuwusan tsu unusu gafura.

13 She vu lyawa tsu tsu uwa a ma_{lyungwa} wan, agba vu wawa tsu e ekere a za wuya.*

14 “Amayun nni i yuwaan ozo o ro gafura vu nusu le, Dada du na ri zuva u ta yuwaan du fo gafura vu nusu du.

15 Amma ni i yuwaan ozo o ro gafura shi, Dada du na ri zuva waa yuwaan du gafura vu unusu u du shi.”

Uritosu adama a akuli

16 Reve Yesu lyuwa elime na adanshi u damma, “A mantsa ma na yaa yuwusan akuli, she i lukuta urewesu u du ununa aza e ikpa'a a yuwusan wan. A tsu vadala ta o o'wo ili i ro ko'o adama ama e reve a na a ri a akuli. Amayun n ta dansaa du, aza e ikpa'a o ndolo a tsura ta de iliyinkapa i le suru suru.

17 Amma a mantsa ma na i ri a akuli, i sa'a urewesu u du avu yi sara anji a du.

18 Ne da za ee reve a na i ri a akuli shi, she de Dada du, za na ri ubata o usokowu suru. Waru a na u revei ili yu usokowu suru, u ta ca du iliyinkapa.”

*Utsuru zuva
(Luk. 12:33-34)*

19 Yesu lyuwa ta elime adansa, “She i bolotowo aciyadu uzuwa pa o uvadi wan! Ikupu na matsafi ma ta lungusa le, waru evu a ta gura boso a uwa pe e iva le.

20 Amma, i yuwan izuwa i du zuva, ubata u na ikupu na matsafi ma lungusa le shi,

waru evu aa gura boso a uwa pe e iva le shi.

21 Okolo a du a ta dana ubata u na uzuwa u du u ri kuci.

Ekan a lipu

22 “Esu ele da o o'woi ana fitila lipu. Ne esu a wu a ri ulobonu, lipu va wu suru u to o'wo ne ekan ma_{bula}.

23 Amma ne esu a wu a ri ulobonu shi, lipu va wu ma_{bula} u ta dana atsuma e irumbu. Ne ekan a na a ri pe ya'a wu wo o'wo irumbu, to, amayun vu ta atsuma e irumbu i gbain.

*Asula nu utsuru u vuma
(Luk. 16:13)*

24 “Ko za lo aa gura yuwaan azagbain e re tsugbashi shi. Vu ta 'yuwan za ta, reve vu ciga za ta. Ko vu kuru za ta, reve vu 'yuwan a kuru za ta. Vaa gura yuwaan Asula nu utsuru aganda shi.”

*She vu dama wan
(Luk. 12:22-31)*

25 Reve Yesu lyuwa elime na adanshi, “N ta dansaa du, she i dama adama e ilyalya ni ili yo oso i na i cigai adama yo o'wo wuma wan. She i dama adama e itana yu u'otosu i lipu i du wan. Wuma u la'a ta ilyalya, waru lipu la'a ta itana i lipu.

26 Kalyuwai nnu! A tsu cu'wan shi, agba aa gasa shi. A tsu zuwa ilyalya o mpon shi. Agba suru na ne Dada du na ri zuva u ta kalyuwusa le. Agba i reve ta na i la'ai nnu pepere.

* **6:13** Akuci a atagada a dashi ta, “Tsugono na tsugbain nu ucira za va wu da babu ukotu suru suru, ami.”

27 Yaa gura dāshi ko mini† mā tā a wuma u dū shi ni i dama adama a yi.

28 “Adama a nye vu damai adama e itana yu u'otosu? Kālyuwai ununa yipalu yu una i tsu kungwa. A tsu yuwan ulinga adama a yuwan itana i le shi.

29 Amma n ta dansaa dū, ko Sulemanu† nu utsuru wā yi suru, wo oto itana i sa'anī reve u lobono vadamma za tā le shi.

30 Asulā o to fobuso anlya o ogozo, aza a na a ri wuma ana'an, nfa'an gba shi a kulato. U lobono tā i gura reve Asulā a ta ca dū itana yu u'otosu. She i danā nu ucawu wo okolo wa'a wan!

31 She i dama wan hali i damma, ‘Nye tsa lyuwa?’ ko ‘Nye tsoo sowo?’ ko ‘Nye tsoo oto?’

32 Ama a na e revei Asulā da shi goon a tsu dama adama e ili i ndolo. Dada dū na ri zuva reve tā na i cigai ili i ndolo suru.

33 Ili i na yaa la'a ciga ayi da tsugono tsa Asulā, reve waru i yuwan ili i na Asulā a cigai. Reve a ca dū akapi e ili i na i cigai suru.

34 Adama o ndolo, she i dama adama a nfa'an wan, adama a na nfa'an ta dama adama a aciyayi. Adama o ndolo she i dāshi addama a aci a addama na urana suru waa tāwaa wan.”

7

She i ge'eto wan
(Luk. 6:37-38, 41-42)

1 Avu Yesu lyuwa elime o ritosu aza a na oo tono yi, reve u damma, “She i ge'eto za ro wan, adama Asulā e ge'eto dū wan.

2 Na makundatsu ma na i ge'etoī ozo o ro, na ayi da aa yuwaan ulinga e ge'eto dū.

3 “Nye i zuwai vaa kanlasa macaka ma na mā ri pe a lyusu vu za vā wu, reve vi icina na aagbalā a na a ri pe a lyusu vā wu?

4 Cine vaa gura damma za vā wu, ‘Lyawa mu utaa macaka ma na mā ri a lyusu vā wu?’ Vu kālyuwā aciyawu! Avu gba vu buwa tā na aagbalā o ndolo a lyusu vā wu.

5 Avu za vi ikpa'a! Utaa ne'en aagbalā a na a ri a lyusu vā wu, reve ve ene ulobonu ununa voo utaa macaka ma na mā ri a lyusu vā yi.

6 “She i ca musan ili i na i ri za vā Asulā wan. A ta vadala aa amaton wu. She i variya ngurusumu iyedi yi ikebe† wan. A ta dadasa le.”

Pati, zami, gugula
(Luk. 11:9-13)

7 Reve waru Yesu dammisa, “I lyuwa elime ni ipati, a ta ca dū ili i na ya patishi. I zamishi, i tā tsurā. Yi gulusa a yuwusan ‘Azo'wa,’ Asulā a ta zuwa a kpatu'waa dū unantsu.

8 Adama a na za vi ipati suru a tsu ca yi tā. Waru za vi izami suru, u tā tsurā. Waru nna ama a lyuwa elime na wugulusa, Asulā a tā kpatu'waa le.

† 6:27 Pa nda mini u ta yuwusan adanshi a mantsa wa'a ayi da Agana a tsu de “minti” vā agogo.

9 “*Atsuma* a du zane da aa ca mawun ma yi aatali, nna mawu'un u pati yi ilyalya?

10 Vu ta ca yi aagbaji, nna u pati wu magula?

11 *Adu* na i ri *aza* o unusu, i reve ta cine yaa ca muwun n du ili i sa'ani. Dada du gba na ri zuva, za na ri na *abula*, u tu ufofu u na waa ca aza a na a pati niyi ili i sa'ani!

12 Ununa i cigai ama a yuwaan du, i yuwaan le fo ne. *Ayi* nda *ayi* da urevu u *Wila* wa *Musa* nu uritosu wa *Amasula*.”

Unantsu wu uboru
(Luk. 13:24)

13 Reve Yesu damma, “I uwa o tsugono tsa *Asula* nu unantsu wu uboru. Adama a na ure nu unantsu u na waa 'yawa' o u'wa wa akina a ta washin waru a ri usan wu mmalu shi, waru ama na *abunda* oo tonon ure'e.

14 Amma unantsu u na u ri a tyo ubata u wuma u na woo koto shi, u tu uboru waru ure'e u tu usan wu mmalu, waru ama wa'a da oo tonon ure'e.”

Udanga na muwun ma yi
(Luk. 6:43-44)

15 *Avu* Yesu lyuwa elime na adanshi, “I danu nu ugbozu adama a *amasula* e epen. A ta tawa du vadamma ikyon i da, agba *atsuma* e le a ta ni iwuya vadamma nkerenkesu.

16 I te reve le e ili i na aa yuwusan, ununa vee reve udanga nna ve ene umatsun wa yi. A tsu taaba ubiri o udanga wa awanda shi, ko adyumbu a atacif shi.

17 Udanga u sa'ani u tsu matsan ta muwun n sa'ani ma *abula*, agba udanga u babu *abula* u tsu matsan muwun n sa'ani shi.

18 Udanga u sa'ani u tsu matsan muwun m babu ulobonu shi, waru udanga u babu *abula* u tsu matsan muwun n sa'ani shi.

19 Ama o tsu kodo ta udanga suru u na u tsu matsan muwun ma *abula* shi, reve a kulato yi.

20 Ne da fo, i te reve ama e ili i na aa yuwusan.”

“N reve du shi”
(Luk. 13:25-27)

21 Reve Yesu damma, “Za na ee desu mu Zagbain Zagbain suru da aa uwa o u'wa u tsugono tsa zuva shi. Ama a na aa uwa o tsugono tsa zuva goon, ele da aza a na aa yuwusan ili i na Dada va va zuva cigai.

22 O urana wu uge'etosu ama na *abunda* e te de mu Zagbain le. A ta damma, ‘Tsu yuwan ta alajiya *atsuma* a aala a wu, waru *atsuma* a aala a wu tsu utaa ta otoni a lima, waru tsu yuwan ta linga va asalama a *abunda*.’

23 Reve gba n damma le, ‘N reve du shi. I ne'e mu ure, *adu* aza a aciyogbamu!’ ”

Asuwi ere
(Luk. 6:47-49)

24 *Avu* Yesu damma, “Adama o ndolo, za na aa uwwusa ili i na maa dansa, reve u yuwan tsutoni ne ele, u ta vadamma suwi va *abula* na suwai u'wa wa yi a aatali.

25 Ko na mini ma gbain ma tawa, ko na dolu tawa, waru nu upepu u kebe yi usaa'a,

wāa riyā shi, adama a na a suwa yi tā a aatali.

²⁶ “Amma za na uwwai adanshi, agba u yuwan tsu-toni ne ele shi, u tā vadamma ulo u vuma u na u suwai u'wa wā yi a wuyun.

²⁷ Nnā mini ma gbain mā tāwā, ko dolu tāwā, waru nu upepu u kebe yi she u ramo, reve wu boso suru suru.”

Ucira wā Yesu

(Mak. 1:22; Luk. 4:32)

²⁸ Ana Yesu kotoi a yuwu-san adanshi a nda, reve obolo a ama'a a uwa asalama nu cu'un vu uritosu wā yi.

²⁹ Adama a na u dānā vadamma munlu n Wilā shi, agba u yuwan tā uritosu tsu za vu ucira.

8

Yesu kambato tā makutu gbaga

(Mak. 1:40-45; Luk. 5:12-16)

¹ Ana Yesu cipai zuva masasa'an, reve abajini o obolo a ama o toni yi.

² Reve makutu ma cina yi. Avu u kadato a makakan mā yi reve u damma, “Zagbain, nā vu usu vu kambato mu gbaga, vu ta gura kambato mu.”

³ Reve Yesu canana ukere wā yi, avu u ju'wan yi avu u damma, “N usu tā. Kamba gbaga!” Babu usan daɗa ukutu'u u lyawa niyi, avu wo o'wo gbaga!

⁴ Reve u damma yi, “She vu damma za ro ili i na i farai wan. Amma vu 'yawa vu roco aciyawu ubata wa ganu,† reve vu ca kucci† cine

Musa dammai aza a na a kambai gbaga a ca. Ayi nda u to roco ama a na vu kambai gbaga.”

Yesu kambato tā aagbashi ayali ro gbaga

(Luk. 7:1-10)

⁵ Reve Yesu kara a tyo Kafarnahum. Ana u uwai atsuma a lyuci gbain, yali† ya Roma i ro i cina yi tā, reve u pati yi u kamba yi.

⁶ Reve u damma, “Zagbain, n tā na aagbashi a na a ri ubanakun lon. U tā de o u'wa nven, u tsu gura jingada lipu va yi shi. U ta uwwusa lipu lon.”

⁷ Reve u damma, “N tā 'yawa n kambato yi gbaga.”

⁸ Reve yali'i u usu, “Zagbain, n rawa vu tāwā o u'wa u va shi. Yuwan adanshi goon, aagbashi a va a tā kamba gbaga.

⁹ N tā nā nan yali a gbagbain a na a tsu damma mu n yuwan ulinga, amu fo n tsu damma tā asoja a va ili i na aa yuwan. N tsu damma tā soja, 'Wala,' reve u wala. Reve waru n damma soja ro, 'Tawa,' reve u tāwā. Waru n tsu damma tā aagbashi a va, 'Yuwan nda,' reve u yuwan. N reve tā a na adanshi a wu a ri nu ucira.”

¹⁰ Ana wu uwwai adanshi o ndolo, u yuwan tā asalama. Reve u damma aza a na oo tono yi, “Amayun a da maa dansaa du, ucawu wo okolo a vuma nda u la'a tā ucawu wo okolo a na me enei atsuma e ida ya Isra'ila suru.

¹¹ Ama nā abunda a to uta asana nā alivu, a tā

ḁanu, reve a lyuwa obolo na Ibrahim, na Ishiyaku, na Yakubu atsuma o tsugono tsa zuva.

¹² Amma a ta vari aza a na a shi a ntsayi a uwa o tsugono'o atsuma e irumbu picim. A ta shon na a lumi anga adama a atsumalima."

¹³ Reve Yesu damma yali'i, "Wala a tyo o u'wa. Aagbashi a wu a ta kambā gbaga cine vu cayi okolo." A mantsa mo ndolo ma ḁaḁa gan aagbashi a yi a kambāi gbaga.

Yesu yuwaan ta ama a abunda opocino

(Mak. 1:29-34; Luk. 4:38-41)

¹⁴ Ana ayi ndolo kotoi, avu Yesu 'yawa o u'wa wa Bituru, reve u cina anawale Bituru nven ni ivuna.

¹⁵ Reve u ju'wan ukere wa yi, reve ivuna'a i lyawa yi, reve u 'yon ḁaḁa u cayi Yesu ilyalya.

¹⁶ Nu ulivu u ndolo ama a tawaa yi ta na ama a abunda a na a ri no otoni a lima.† Reve u bara otoni a lima'a ḁaḁa a lyawai ama'a, reve u kambato aza o ubanaku'un suru gbaga.

¹⁷ U yuwan ta ili i nda tsara u shiton ili i na Ishaya vumavasula dammai:

"U tara ta banakun tsu, reve waru u tawa mbala n tsu." ◇

Ama a ciga ta o toni Yesu
(Luk. 9:57-62)

¹⁸ Ana Yesu enei abajini o obolo a ama zuzu na ayi, reve

u damma a 'yawa upasalai u mala u ndede.

¹⁹ Reve manlu ma Wila mo ro ma tawa ubata wa yi avu u damma, "Manlu, n ta kuru wu ubata u na vaa 'yawa suru."

²⁰ Reve u damma yi, "Nranji n ta na angu a nden, nnunu n ta ni ikinda, amu agba, Mawun ma Vuma† n ri nu ubata u na maa gbasato shi."

²¹ Avu vuma ro za na danai toni va Yesu, damma yi, "Zagbain, lyawa mu ne'en n 'yawa n cido aabara a va."

²² Reve u damma yi, "Toni mu, avu vu lyawa akwakwa a cido akwakwa e le."

Yesu isawaton ta upepu u mala

(Mak. 4:35-41; Luk. 8:22-25)

²³ Avu Yesu uwa atsuma a wantsun, tsara u 'yawa upasu u mala u ndede obolo no ojoro a yi.

²⁴ Reve abajini o upepu u mala u 'yon, avu u jingadasa wantsu'un, hali mini ma kara a uwusa yi, agba Yesu dana ta pe a nlavu.

²⁵ Reve ojoro a yi a 'yawa ubata wa yi, avu a 'yasan yi na yisaali, "Zagbain, wawa tsu! Tsu ciga ta maliḁaa!"

²⁶ Avu u usu le, "Adama a nye yu uwwai wovon? I ri nu ucawu wo okolo abunda shi." Reve u 'yon avu u bara upepu'u ni ikefu i mini'i, avu upepu'u u von kwin.

²⁷ Ojoro'o a yuwan ta asalama lon reve a damma, "Cu'un vuma ne da tsunda?"

Hali upepu ni ikeḍu i mini a yuwan tsutoni na ayi!”

Yesu yuwaan ta ama e re a na a ri no otoni a lima opocino (Mak. 5:1-20; Luk. 8:26-39)

²⁸ Ana Yesu rawai upasalai wu nge'en u mala zuzu na lyuci va Gadara, reve ama e re a na a ri no otoni a lima a ga'an na ayi. Ubata wa ason a da ama a nda a tsu dana, waru a dana nu uyo'o shi, babu za na tsu gura toni lo.

²⁹ Avu e teme a saalasaa yi, “Cine vaa damatosun tsu, Mawun ma Asula? Vu tawa a tsu ta na atsumalima kafu mantsa ma na Asula a zuwai!”

³⁰ Zuzu nu ubata'a, obolo a ngurusumu a dana ta lo a aluna.

³¹ Avu otoni a lima'a a pati yi, “Na vu utaa tsu atsuma a ama a nda, vu yuwan ankuri vu caco tsu atsuma o obolo a ngurusumu a ndede.”

³² Reve Yesu damma le, “Walai!” Avu otoni a lima'a a lyawa ama'a, avu a uwa atsuma a ngurusumu'u. Reve ngurusumu'u suru a suma a tyo zala va agadi a tyo atsuma a mala, avu a kuwa pe.

³³ Reve ama a na a dana i a aguba a ngurusumu'u, a suma a tyo a lyuci, reve a damma ili i na i farai suru, hali ni ili i na i farai na ama e re'e.

³⁴ Reve ama suru atsuma a lyuci'i o uta tsara e ene Yesu. Ana e ene niyi, avu a pati yi u kara u lyawaa le ida i le.

9

Yesu kambato ta osowi a lipu gbaga

(Mak. 2:1-12; Luk. 5:17-26)

¹ Avu Yesu uwa a wantsun a kamba a tyo upasalai u mala a tyo a lyuci na u shi na nden.*

² Ana u rawai de, reve ama o ro a tawa yi na vuma na ri no osowi a lipu a avalu. Ana Yesu enei ucawu wo okolo wa ama a nda, reve u damma yi, “Ulobo, she vu uwwa wovon wan. A yuwaan wu ta gafura wu unusu wa wu.”

³ Avu munlu n Wila n ro n dammulai vani le, “Vuma nda u ta yuwusan adanshi a tarasa aciyayi Asula a da!”

⁴ Ana u revei cu'un majiyan ma na aa yuwusan, dada we ece nle, “Nye i zuwai yaa yuwusan majiyan me iwuya i nda?”

⁵ Zane da la'ai babu usan a na a damma, ‘A yuwaan wu ta gafura wu unusu wa wu,’ ko “Yon vu wala?”

⁶ Agba amu n to roco du a na amu, Mawun ma Vuma, n ta nu ucira atsuma o uvadi u nda n yuwan gafura vu unusu.” Dada u dammai aakutsuma'a, “Yon, vu tara avalu a wu, avu vu kara a kamba o u'wa.”

⁷ Reve u 'yon u kara a tyo o u'wa.

⁸ Ana ama e enei ili i ndolo, a yuwan ta asalama, reve a yuwaan Asula ica a na u cayi vuma cu'un vu ucira u nda.

* 9:1 A mantsa ma nda u shi ta nden a lyuci na a tsu de Kafarnahum (Mat. 4:13).

Yesu de ta Matta

(Mak. 2:13-17; Luk. 5:27-32)

⁹ Reve Yesu iyawa ubata u ndolo, u lyuwa elime na mmalu, dada we enei vuma ro na a tsu de Matta, za na shi nden ubata u na u tsu ushishi utafa. Dada u damma niyi, "Toni mu." Avu u 'yon u toni yi.

¹⁰ A tyo de, avu Yesu no ojoro a yi a danu alya e ilyalya o u'wa wa Matta. Aza o u'ushishi wu utafa na abunda na aza o unusu o ro a dana ta lo.

¹¹ Ana Afarishi enei ili i ndolo, avu e ece ojoro a yi, "Cine manlu ma du maa lyuwusa ilyalya ni icu'un ya ama o ndolo?"

¹² Yesu uwwa le ta avu u usu le, "Aza a na a ri gbaga a ciga za va aguma shi, amma aza o ubanakun a ciga ta.

¹³ 'Yawai i rito ili i nda i na Adanshi a Asula aa dansa, 'Ana yaa yuwaan mu kucci, u la'aa du ta ye ene iliyali yo ozo o ro.' [◇] N tawa adama m banu ama a abula tsara o o'wo aza e itoni a va shi. Amma n tawa ta m banu aza o unusu."

A yuwan ta Yesu yeci adama a akuli

(Mak. 2:18-22; Luk. 5:33-39)

¹⁴ Urana u ro, ojoro a Yahaya za vu Urumbusu a tawa ta ubata wa Yesu, reve a yuwan yi yeci, "Nye i zuwai atsu na Afarishi tsaa yuwusan akuli, agba ojoro a wu aa yuwusan shi?"

¹⁵ Avu Yesu usu, "Ama a vali vu kasa'avu a tsu yuwan atsumolangu shi, nu u ri obolo ne ele. Amma mantsa ma ta tawa a na aa tara vali'i e memere me le, a mantsa ma dada aa yuwan akuli.

¹⁶ "Babu za na a pada umuna u sa'avu u lapulaa ubamu wa akuci o utugu wa yi. Nu u yuwan ne, umuna u sa'avu u ta vuranu avu u kara akuci o utugu'u, agba apadi o umuna u sa'avu'u waa ntsaa a akuci o utugu'u shi. Ne da ubamu'u waa dashi washin.

¹⁷ Waru, aa tsun ribina sa'avu a akuci e itsan yu kwan shi, adama a na ribina'a nu u kutsa, u to boso itsa'an, reve woo oco waru itsa'an a langa. Amma ama a tsu tsun ta ribina sa'avu kuci e itsan i sa'avu. Avu suru nle a dana gbaga."

Aakwakwa o usheli na ka vu ubanakun

(Mak. 5:21-43; Luk. 8:40-56)

¹⁸ Yesu atsuma a adanshi, avu zagbain va aa'isa ro tawa ya'a yi. Reve u kingyo a makakan ma yi avu u damma, "Usheli u va u kuwa ta gogo. Agba na vu tawa vu kuruwa yi ukere, u ta kambisa wuma."

¹⁹ Reve Yesu na aza a na oo tono yi a 'yon avu o toni zagbai'in.

²⁰ Avu ka na dana'i o ocosu mpasa hali a'wan kupa ne ejere tawa acapa e Yesu, avu u ju'wan yi nge'en mu utugu.

21 U *ḍana* ṭa a majiyan, “Na n ju'wan utugu wa yi goon, n ṭa kambā gbaga.”

22 Reve Yesu vadala ḍaḍa we ene niyi, *ḍavu* u damma, “Usheli, she vu uwwa wovon wan! Ucawu wo okolo a wu u kambato wu ṭa gbaga.” *Ḍavu* ka'a wo o'ushi gbaga.

23 Reve Yesu lyuwa elime na mmalu obolo na zagbai'in a tyo o u'wa wa yi, *ḍavu* we ene aza e ishipa ya aḍiḍa na ama a abunda e mesun.

24 *Ḍavu* u damma, “Uṭai suru ndu! Usheli'i u kuwa shi. Nlavu n ḍa waa yuwusan.” *Ḍavu* ama'a a yuwaan yi izo'oshi yu ulamu.

25 Amma ana o lo nle o utai a alanga, *ḍavu* u kara a tyo ubata u na usheli'i u ri nven. Reve u reme yi ukere, ḍaḍa usheli'i u 'yoyin.

26 Alabari'i a baza ṭa ubata suru atsuma e ida'a.

Yesu yuwaan ṭa nrumba n re opocino

27 Ana Yesu lyawai ubata'a, ayi atsuma a mmalu, *ḍavu* nrumba n re n toni yi. *Ḍavu* a saala, “Mawun ma Dawuda, kalyuwa iliyali i tsu!”

28 Ana Yesu uwai o u'wa u ro, *ḍavu* nrumba n re'e n tawa ubata wa yi. Reve we ece le, “I usu ṭa n ta gura zuwa du ye ene ure?”

Ḍavu a usu, “Ee, Zagbain.”

29 *Ḍavu* u ju'wan esu e le reve u damma, “Adama o ucawu wo okolo a du, ne ḍa woo o'wo.”

30 Reve ama'a a gura ene. Agba u rono le ṭa atsuvu lon, adansa, “She i damma vuma ro adama a nda wan.”

31 Agba ana o utai *ḍavu* a kara a bazasa alabari'i ubata suru atsuma e ida'a.

Yesu ca ṭa vuma na tsu gura yuwan adanshi shi lafiya

32 Ele a makaraa, *ḍavu* ama a tawaa na vuma ro ubata wa Yesu. Otoni a limaf a na a danai pe atsuma a vuma'a a putsaa yi ṭa a na waa yuwan adanshi.

33 Ana Yesu loyi otoni a lima'a, ayi za na shi tsu gura yuwan adanshi shi, *ḍavu* u fara adanshi. *Ḍavu* obolo a ama'a a uwa asalama reve a damma, “Koto tse ene cu'un vi ili i nda atsuma a Isra'ila shi.”

34 Reve Afarishi a damma, “Mogono mo otoni a lima ma ḍa ma ca niyi ucira u na u loyi otoni a lima'a.”

Yesu ene ṭa iliyali ya ama (Mak. 1:39; Luk. 4:44)

35 Yesu tonishi ṭa a burusa ilyuci na mulyuci suru. U ritosu ṭa a a'isa, u yuwan ṭa alajiya a Alabari a Sa'ani adama o tsugono tsā Asula, *ḍavu* u ca ama a na a ri ubanakun na mbalā icu'un icu'un lafiya.

36 Ana we enei obolo a ama'a, reve we ene le iliyali lon, adama a na a *ḍana* ṭa udamu waru babu ikambi, gashi ikyon i na i ri babu za va aguba.

37 *Ḍavu* u damma ojoro a yi, “Ugasa u ṭa abunda, agba aza o ugasa'a wa'a ḍa a ri.

38 Adama o ndolo i pati za vu uduma'a u lyungu aza o ulinga adama tsara a yuwaan yi ulinga.”

10

Yesu lyunguyi Kupanejere
(Mak. 3:13-19; Luk. 6:12-16)

¹ *Avu* Yesu *de* *ojoro†* *a* *yi ubata* *u ta,* *avu* *u ca* *le ucira* *o lo* *otoni a* *lima,* *avu* *a kambato* *aza* *o ubanakun na* *m6ala* *suru* *gbaga.*

² *Aajiyat†* *o* *ufaru atsuma* *a* *kupa* *ne ejere'e* *ayi da* *Simo,* *za* *na* *a* *la'a ta* *reve* *yi* *na* *aala* *Bituru.* *Mawun* *ma* *anawu* *ma* *yi* *Andarawu* *aajiya* *da* *fo,* *ne* *da* *fo* *Yakubu* *na* *Yahaya,* *olobo* *e* *re* *a* *Zabadi.*

³ *Filibu* *fo,* *obolo* *na* *Bata-* *lamawu,* *ne* *da* *fo* *Toma,* *ozo* *o* *ro* *waru* *ele* *da* *Matta* *za* *vu* *u'ushishi* *wu* *utafa,†* *na* *Yakubu* *ulobo* *wa* *Alfa,* *na* *Tadawu* *ele* *fo* *ajiya* *da* *a* *dana.*

⁴ *Akapi* *gba* *ele* *da* *Simo,* *za* *na* *a* *tsu* *de* *Bakanani,** *na* *Yahuza* *Iskariyoti,* *za* *na* *winai* *Yesu.*

Ulinga wa Kupanejere'e
(Mak. 6:7-13; Luk. 9:1-6)

⁵ *Ana* *Yesu* *lyunguyi* *Ku-* *panejere'e,†* *apa* *ili* *i* *na* *u* *damma* *nle,* *"She* *i* *uwa* *ubata* *wa* *Atakpacit* *wan,* *waru* *she* *i* *uwa* *atsuma* *e* *ilyuci* *ya* *aza* *a* *Samariya* *wan.*

⁶ *Ubata* *wa* *aza* *a* *Isra'ila* *da* *goon* *yaa* *'yawa,* *adama* *a* *na* *a* *ta* *gashi* *ikyon* *i* *na* *i* *puwayin.*

⁷ *Ni* *i* *'yawa,* *i* *damma* *a* *na* *tsugono* *tsa* *zuva* *tsaa* *lapa* *tawa* *shi.*

⁸ *Aza* *o* *ubanakun* *i* *kambato* *le* *gbaga,* *i* *'yasan* *aza* *a* *na* *a* *kuwai,* *nkutu* *waru* *i* *kambato* *le* *cece,* *yu* *utaa* *otoni* *a* *lima.* *Une'e* *u* *da* *i* *ushiyi,* *waru* *i* *ca* *pere.*

⁹ *She* *i* *6ana* *ikebe,†* *ko* *zi-* *nariya,* *ko* *azurufa,* *ko* *ikebe* *vu* *rumushili* *wan.*

¹⁰ *She* *i* *tara* *tsan* *ko* *utugu* *u* *ro* *ko* *aatan* *ko* *aadanga* *wan.* *Ama* *a* *na* *yaa* *kambusa,* *ele* *fo* *a* *kamba* *du* *e* *ili* *i* *na* *i* *cigai.*

¹¹ *"Ni* *i* *uwa* *a* *lyuci* *ko* *a* *maluyuci,* *i* *zami* *vuma* *va* *abula* *i* *danu* *obolo* *na* *ayi* *hali* *i* *lyawa* *ubata'a.*

¹² *Ni* *i* *uwa* *o* *u'wa'a,* *i* *casa* *le* *avu* *i* *damma,* *'Azo'wa,* *i* *dana* *na* *asuvu* *nden.'*

¹³ *Na* *ama* *a* *na* *a* *ri* *nden* *pe* *a* *usu* *du,* *i* *lyawa* *asuvu* *nden* *a* *du* *a* *dana* *ne* *ele.* *Agba* *na* *a* *usu* *du* *shi,* *asuvu* *nden* *a* *du* *o* *o'wo* *ya'a* *du.*

¹⁴ *Waru* *nu* *u'wa* *ko* *lyuci* *a* *'yuwan* *a* *ushi* *du* *ko* *o* *poloo* *du* *atsuvu,* *i* *lyawa* *ubata'a,* *avu* *yi* *kakala* *mabuta* *ma* *ana* *ma* *du.†*

¹⁵ *Amayun* *a* *da* *maa* *dansaa* *du,* *o* *urana* *wu* *uge'etosu,* *Asula* *a* *ta* *la'a* *roco* *isa'ani* *a* *tyo* *a* *ama* *o* *Sodom†* *na* *Gomora* *na* *ama* *a* *lyuci'!*"

Yesu damma le ta addama
o ta lo a tawa

(Mak. 13:9-13; Luk. 21:12-17)

¹⁶ *Reve* *Yesu* *lyuwa* *elime* *na* *adanshi,* *"N* *ta* *lyungusu* *du* *ana* *ikyon* *atsuma* *a* *nkerenkesu.* *I* *dana* *nu*

* **10:4** *Ayi* *aala* *"Bakanani"* *to* *rocosu* *tsu* *vuma'a* *u* *tu* *nu* *uzuwu* *wa* *aci* *adama* *u* *kamba* *ama* *a* *yi.* † **10:14** *A* *mantsa* *mo* *ndolo,* *na* *vuma* *zakatsa* *mabuta* *ma* *atugu* *ko* *wu* *kala* *mabuta* *ma* *ana* *ma* *yi,* *ure* *u* *ro* *u* *da* *u* *na* *woo* *roco* *wu* *kasa* *ta* *acyayi* *na* *ama* *a* *lyuci* *ndolo.*

ugbozu tse iyo, agba i dāna babu iwuya tsa mudā.

¹⁷ I yuwan ugbozu, adama a na aza a na e reme dū a tā lo, aṅu a 'yaṅwato dū ubatā wā aza o uge'etosu, reve a zuwa a fufaba dū atsuma a a'isa.

¹⁸ A tā 'yaṅwato dū a makakan me igwamna na ngono, adama a na yoo tonomu. U to o'wo dū ure u na yaa damma le adama a va, waru i yuwan alajiya atsuma o uvadi.

¹⁹ Mantsa ma na nanza reme ndū, she i dama adama e ili i na yaa damma ko cine yaa damma wan. A mantsa mo ndolo, Asulā a ta ca dū ili i na yaa damma.

²⁰ Adanshi a na oo utā o unā u dū za dū dā shi, ubatā wā Ruhu va Dada dū dā woo utā a tyo ya'a dū.

²¹ "Ama a ta wina muwun mā anāwu n le, tsarā o una le. Ne dā fo nshāwu maa yuwaan muwun n le. Waru muwun n 'yasaan nshāwu n le aci, adama a zuwa o una le.

²² Ama suru a ta 'yuwan dū adama a va. Amma aza a na a kabai asuvu atsuma o ucawu wo okolo e le a tyo o ukosu, Asulā a ta wawa le. Na ama o bongi dū a lyuci ro, i lyawa yi i tyo a lyuci ro.

²³ Amayun a dā maa dansaa dū, amu Mawun ma Vuma, n tā tawā kafu i kandaruwā ilyuci ya Isra'ila suru.

²⁴ "Mawun ma makaranta ma la'a manlu mā yi shi. Waru aagbashi a la'a zavu'wa va yi shi.

²⁵ U lobono tā mawun ma makaranta mo o'wo gashi manlu mā yi, aagbashi waru gashi zavu'wa va yi. Ana wo o'woi amu zagbain vu u'wa, e de mu tā Ba'alzabu,† mogono mo otoni a lima, ele aza o u'wa a na a buwai e te de le na ala a na a la'ai ndolo uwuyanul!"

*She yu uwwa wovon wan
(Luk. 12:2-7)*

²⁶ Aṅu waru Yesu dammisa, "She yu uwwa wovon wa ama o ndolo wan, adama a na ili i na i ri usokowu suru gogo, a tā utā yi a alanga e eteshe.

²⁷ Atsuma e irumbu a dā maa yuwusan dū adanshi, aḍu gba i damma yi atsuma e ekan. Ili i na a dammai na yemenu usokowu, i damma yi alanga e eteshe nu uḍyo zuva.

²⁸ "She yu uwwa wovon wa aza a na a cigai o una dū wan. A ta gura una lipu dū goon, agba aa gura una wuma u dū shi. Amma yu uwwa wovon wā Asulā, za na aa gura una lipu na wuma a akina.

²⁹ Ashe a tsu wina nnuun mutali n re kobo‡ tā shi? Agba ko za tā le aa kuwā babu urevu wa Dada dū shi.

³⁰ Asulā e reve tā abunda a anji a na a ri a aci a dū.

³¹ Adama o ndolo she yu uwwa wovon wan. I la'a tā mutali tsugbain na abunda.

*I damma ama adama a
Kristi
(Luk. 12:8-9)*

‡ 10:29 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi dā "asariyon." Kalyuwā Ucuḍuwu wi "Ikebe."

32 “Ni i roco ozo o ro aḍu aza a va a da, n ta damma Dada va na ri zuva aḍu otoni a va a da.

33 Amma ni i wasan mu, n ta damma Dada va za na ri zuva aḍu aza a va a da shi.”

Babu asuvu nden amma addama

(Luk. 12:51-53; Luk. 14:26-27)

34 Avu Yesu lyuwa elime adansa, “She i yuwan majiyan n tawaḗa ta na asuvu nden atsuma o uvadi wan. N tawaḗa na asuvu nden shi, agba matsun me pe'eni.

35 N tawa ta 'm bōlo daḍa na mawun ma yi nlangi,

usheli waru na mma va yi, jene na anawale.

36 N'yuwatan ma wu o u'wa wa wu u da oo uta! ' ◇

37 “Aza a na a la'a cigai mbara n le, ko mukuci n le na amu, a rawa o toni mu shi. Aza a na a la'a cigai olobo ne esheli e le na amu a rawa o toni mu shi.

38 Ni i 'yuwan a tara akpata a atsumalima reve i toni mu, yi ntsaa yoo o'wo ojoro a va shi.

39 Za na aa yuwusan adama a wuma wa yi, u ta lamba yi. Za na waru 'yuwain aciyayi adama a va u ta tsura wuma'a.”

Asula a tsu ca ta iliyinkapa (Mak. 9:41)

40 Reve Yesu dammisa, “Za na ushi ndu, u ushi mu ta. Waru za na usu numu, u usu ta za na lyungu numu.

41 Za na ushiyi vumavasula adama a na waa yuwusan

adanshi a Asula, Asula a ta ca yi cu'un vi iliyinkapa i na waa ca vumavasula'a. Waru vuma na ushiyi vuma va abula adama a abula† a na u ri na ayi, u ta tsura cu'un vi iliyinkapa yi za va abula.

42 Vuma na cayi vuma ta na la'ai ukalamu atsuma a aza a na oo tono mu mini mo oso, adama a na vuma'a za na oo tono mu da, amayun vuma ndolo ta tsura iliyinkapa.”

11

Yesu na Yahaya za vu Urumbusu

(Luk. 7:18-35)

1 Ana Yesu kotoi a dansaa ojoro kupa ne ejere a yi ili i ndolo suru, avu u lyawa ubata'a, u kara a tyo e ilyuci ya Galili adama u yuwan uritosu na alajiya.

2 Yahaya za vu Urumbusu dana ta pe atsuma o u'wa wa ali, avu wu uwwa ili i na Kristi Zamawawa aa yuwusan. Avu u lyungu ojoro o ro a yi ubata wa Yesu.

3 Reve e ece yi, “Avu daḍa za na tsoo purosusu'u, ko tsu puro vuma ro?”

4 Avu u usu le, “Yawai i damma Yahaya ili i na ye enei ni ili i na yu uwwai.

5 Nrumba me ene ta, akutsuma waru a ta mmalu, nkutu n kamba ta gbaga. Agulani a ta uwwusa adanshi, akwakwa waru a kamba ta wuma, alambi fo a ta uwwusa Alabari a Sa'ani.

6 Asula a ta zuwaa aza a na a 'yuwan numu shi aba'un,

adama e ili i na maa yuwusan.”

⁷ Ana ojoro a Yahaya a karai, avu Yesu kara a adan-shi a yi ubata wo obolo a ama. U damma, “Cu'un vuma ne da i 'yawai ye ene atsuma o ogozo? U rotso ta apumpu a na upepu waa jingadasa?”

⁸ Cu'un vuma ne da yu utai ye ene? Vuma na otoyitana i sa'ani i da? Icu'un ya ama o ndolo o ukobu u mogono u da a tsu dana.

⁹ Ili i ne yu utai ye ene? Ayi vumavasula da? Amayun ne da da, n ta dansaa du u la'a ta vumavasula.

¹⁰ Asula a yuwan ta adan-shi a yi atsuma a Adan-shi a Asula:

‘N ta lyungu malingata ma va elime a wu, tsara u foboo wu ure.’^o

¹¹ “N ta dansaa du, Yahaya za vu Urumbusu la'a ta ama a na a yuwain de wuma. Amma za na la'ai ukalamu atsuma o tsugono tsa zuva u la'a yi ta.

¹² Diga a mantsa ma na Yahaya tawai hali a tyo ana'an, tsugono tsa zuva tsu ta lyuwusa elime nu ucira, waru ama a ta yuwusan ukadu lon tsara a uwa de.*

¹³ Amasula suru na Wila a yuwan ta de adan-shi o tsugono tsa Asula hali a tyo a mantsa ma Yahaya.

¹⁴ Ni i usu adan-shi e le, Yahaya ayi da da Iliya, vumavasula† na yaa pura'a.

¹⁵ Za na ri na atsuvu, wu uwwa!

¹⁶ “Nye maa damma adama a ama o gogo? Nye i da o rotsoi? O rotso ta muwun n na n ri nden e eden, aza a na a tsu delei:

¹⁷ ‘Tsi ivulaa du ta aabulu, agba i je'en shi!

Tsu cana ta ishupa yu ukwa, agba i shon shi!’

¹⁸ “Ana Yahaya tawai, u yuwan ta akuli, waru u sowo ribina shi, reve a damma, ‘U ta no otoni a lima!’

¹⁹ Agba Mawun ma Vuma ma kandaruwa ta a lyuwusa nu u sowi, reve waru i damma, ‘Vuma nda liwi da na sowi! Waru ayi i'utsa ya aza o u'ushishi wu utafa na aza o unusu a da.’ Na ne suru a tsu reve ta ugbozu u ta mejege a linga va yi.”

Yesu bara ta aza a na a cayi okolo shi

(Luk. 10:13-15)

²⁰ Atsuma e ilyuci i na Yesu yuwain linga va asalama va abunda a yi, ama a 'yuwan ta a kamba ubata wa Asula. Wu uwwa uyo'o u le shi, reve u damma,

²¹ “Woo yo'ono du shi, aza a Korasinu! Woo yo'ono aza a Besaida fo shi! Ni ili ya asalama i na n yuwaan du a shi a yuwan le atsuma a Taya na Sida, a na ama e ilyuci'i a shi ta danu na akashi usukutu,† tsara o roco a lyawa ta nusu le!

^o 11:10 Mal. 3:1. * 11:12 Ure u ro u na aa gura tsara urevu wi idan-shi i nda na Tsheleni ayi da, “Diga a mantsa ma na Yahaya tawai hali a tyo ana'an, ama a vama a ta yuwusan uvon na tsugono tsa Asula adama a tsara yi nu ucira.”

† 11:21 Ama a Isra'ila a tsu danu ta o okomo adama o roco atsumolangu.

22 N ta dansaa ɗu, o urana wu uge'etosu Asulā a ta la'a roco ama a Tāya nā Sida isa'ani a na woo roco ɗu.

23 Agba ādu, aza a Kafar-nahum! I ciga tā a 'yaṣan ɗu a tyo zuva? O'o! A ta vari ɗu atsuma a akina! Nā a shi a yuwan ili ya asalama i na n yuwain atsuma a ɗu atsuma o Sodom,† hali n gogo u shi tā a ɗana lo!

24 Agba n ta dansaa ɗu, o urana wu uge'etosu, i ta la'a o'wo iliyali na ama o Sodom.”

*Yesu ca tā ama wivuwun
(Luk. 10:21-22)*

25 A mantsa mo ndolo Yesu damma tā, “Dada, Asulazuva a zuva† ni ida! N godyoo wu tā, adama a na vu rocoi aza a na koto e revei ili shi, ili i na vu sokoyi aza o uguru nā aza o urevu.

26 Ee, Dada, ne ɗa wu ntsaa nuwu vu yuwan!

27 “Dada va ca mu tā ili suru. Ko za reve Mawu'un shi, she Dada goon. Waru ko za lo revei Dada'a shi, she Mawu'un goon, waru na aza a na Mawu'un u ɗangwai u damma.

28 “Tawai ya'a va, suru nɗu aza a na a kunai ni itana yu ume, n ta ca ɗu wivuwun.

29 I tara aagbalā e inan yi ilumaa a va, i rito e ekere a va, adama a na amu vuma kpaku ɗa, za na tarai aciyayi ili i ro shi, i tā tsurā wivuwun o okolo a ɗu.

30 Ayi aagbalā'a u tā vaan, itana i va waru a ri ume shi.”

12

*Yesu Zagbain va Ashibi
(Mak. 2:23-28; Luk. 6:1-5)*

1 Urana wa Ashibi,† Yesu obolo no ojoro a yi a ɓatsasa tā atsuma a aduma e ishina. Ojoro'o a ɗana tā a uwwusa ambulu, reve e teme a pici-rasa ishina na a tami.

2 Ana Afarishi† e enei ne, avu a damma yi, “She ojoro a wu a yuwusan cu'un vi ili i nda wan! Wilā u putsaa tā a ɗana a kuɗusa ishina o urana wa Ashibi.”

3 Reve u usu le, “I reve ili i na Daɗwuda nā n'utsa mā yi n yuwain, a mantsa ma na a uwwai ambulu shi?

4 Ana u uwai o u'wa wā Asulā, reve a tama opopofu a Wilā, ko na wo o'woi Wilā u putsaa le tā na aa tama.† Nan ganu† ɗa goon a lyawai a tama opopofu'u.

5 Koto i denuna atsuma a Wilā wa Musa a na nan ganu a ɗa a lyawai a linga atsuma a Aa'isamapada urana wa Ashibi shi? Agba ko za damma a nusan tā a kuɗa tā wilā wa Ashibi shi.

6 Amayun a ɗa maa dansaa ɗu, za ro tā pa za na la'ai Aa'isamapada'a!

7 Agba i shi e ge'eto aza a na a ri nu unusu shi, ni i shi i reve ucuɗuwu wa Adan-shi a Asulā a nda, ‘A na yaa yuwaan mu kucci, u la'aa ɗu tā ye ene iliyali yo ozo o ro.’ ◊

8 Adama a na amu, Mawun ma Vuma, Zagbain va Ashibi ɗa.”

Yesu kambato ta ukere u vuma ro gbaga

(Mak. 3:1-6; Luk. 6:6-11)

⁹ Avu Yesu 'yon, reve u uwa atsuma a aa'isa† a na a ri lo zuzu.

¹⁰ Ana u uwai, avu u cina pe vuma no osowi o ukere. Afarishi a zuwusa ta esu tsara e reme Yesu nu unusu, avu e ece yi, “U lobono ta a yuwan ulinga wo opocino o urana wa Ashibi?”

¹¹ Reve u usu le, “Na vu ri na kyon, avu u riyā atsuma o ooko'o o urana wa Ashibi, vee reme vu utaa yi shi? Vu to utaa yi.

¹² Ama a la'a ta ikyon, adama o ndolo wu ntsaa ta a yuwan ulinga u sa'ani o urana wa Ashibi.”

¹³ Reve u damma vuma'a, “Canana ukere wa wu.” Avu u canana, reve ukere'e u kambā gbaga gashi za ve ire.

¹⁴ Avu Afarishi'i a kara, reve a dammulai cine aa yuwan tsara o una yi.

Yesu aagbashi a na Asula a dangwai

¹⁵ Yesu reve ta ifobi i na Afarishi aa yuwusan, daɗa u lyawai ubata'a. Ama na abunda o toni yi ta, reve u kambato ama a na a danai na banakun suru gbaga.

¹⁶ Agba u rono le ta atsuvu she a damma vuma ko zane da u ri wan.

¹⁷ U yuwan ta ne tsara u shiton ili i na Asula a dammai o una wa Ishaya vumavasula:

¹⁸ “Apa aagbashi a va, za na n dangwai.

N ciga yi ta, waru u tsu yuwan ta ili i na yoo yo'onotosu mu okolo.

N ta zuwaa yi Ruhu va, waru u ta damma ama suru adama a abula a va.

¹⁹ Waa yuwan mawasan shi, waru waa yuwan adanshi ni yisaali shi, ko u yuwan adanshi nu ucira e re shi.

²⁰ Waa kuda aapumpu a na a ri ukanzu shi, waru waa kimusa fitila na cigai makimaa shi.

Ne da waa lyuwa elime she ni isa'ani i lyuwa aci e iwuya.

²¹ Waru ama biti a ta zuwa okolo a ala a yi.” ◊

Yesu na Ba'alzabu

(Mak. 3:20-30; Luk. 11:14-23)

²² Avu ama o ro a tawaa Yesu na vuma na danai irumba, waru u tsu gura yuwan adanshi shi, adama a na u ta no otoni a lima. U kambato ta vuma'a gbaga, hali u gura yuwan adanshi reve waru u gura ene.

²³ Ama suru o o'wo ta a asalama avu a damma, “Vuma'a Mawun ma Dawuda ma da? Ayi daɗa Zamawawa'a?”

²⁴ Ana Afarishi a uwwai ne, reve a damma, “U lo ta otoni a lima nu ucira u na Ba'alzabu,† mogono mo otoni a lima ma ca niyi.”

²⁵ Yesu reve ta majiyan me le, daɗa u damma nle, “Ida i na i ne'eshenlei aciyayi, reve o o'wo a langi vani le u ta riyā. Waru lyuci ko ama o u'wa a

na e ne'eshenlei aciyele, reve o o'wo a lāngi vāni le a tā riyā.

²⁶ Waru nā Male† ma da moo utāsaā Male, a ta dansa tsugono tsā yi tse ne'eshen tā ure, waru wāa lapa riyā shi!

²⁷ I damma tā a na n lo tā otoni a limā adama a na Ba'alzabu ca numu ucira n yuwan ne. To, zane cayi ojoro a du ucira o lo le? Ili i na ojoro a du aa yuwusan u roco tā amayun a da du shi!

²⁸ Amma gba nā moo losu otoni a limā nu ucira u Ruhu va Asulā, to, tsugono tsā Asulā tsā tā pa atsuma a du.

²⁹ “Nā vuma ciga u uwa atsuma o u'wa wu za vu ucira u yuwan wivu, u ciga u 'yuwan wu nla ne'en za vu ucira'a. Ne da waa yuwan avu u tsura u yuwan wivu atsuma o u'wa'a.

³⁰ “Za na aa kambusa mu shi, u ta tsurala nā amu. Za na waru aa yuwusan ulinga obolo nā amu shi, amayun u tā tsushu'un nā amu.

³¹ N ta dansaa du, Asulā a ta yuwaan ama a na a yuwayin ama unusu gafura, hali na aza a na aa yuwusaan Asulā adanshi a vama.† Amma amayun Asulā aa yuwaan aza a na a yuwayin Ruhu va Akiza adanshi a vama gafura shi.

³² Za na yuwain adanshi a vama adama a Mawun ma Vuma† a ta yuwaan yi gafura, amma za na yuwayin Ruhu va Akiza adanshi a vama, aa yuwaan yi gafura shi, ko gogo, ko a mantsa ma na māa tāwā.”

Udanga nā muwun māyi
(Luk. 6:43-45)

³³ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, “I ta gura damma ko cu'un vu udanga u ne u da, nā cu'un muwun n na u matsain. Udanga u sa'ani, muwun n sa'ani n da u tsu matsan kuci, udanga u babu ulobonu gba shi, she muwun m babu ulobonu.

³⁴ Adu apili! I ri ama a sa'ani shi, adama o ndolo cine yaa gura yuwan adanshi e ili i sa'ani? Vuma suru u tsu damma tā ili i na i ri pe atsuma o ookolo a yi.

³⁵ Vuma va abulā u tsu utāa tā ni ili i sa'ani i na u zuwai o ookolo, za vu ulambu wā abulā waru e ili yu ulambu wā abulā a na u zuwai o ookolo pe da a tsu utā.

³⁶ N damma du, o urana wu uge'etosu i ta damma idanshi i vanvama i na i dammai suru.

³⁷ Adama a na ni i damma ili i sa'ani, Asulā a ta damma i ri nu unusu shi. Amma ni i damma idanshi i vanvama, u ta damma i tā nu unusu.”

Ama a pati tā Yesu yuwaan
le ili ya asalama

(Mak. 8:11-12; Luk. 11:29-32)

³⁸ Reve, munlu n Wilā na Afarishi a tāwā ubatā wā Yesu, reve a damma, “Manlu, tsu ciga tā vu yuwan ulinga wa asalama† tse ene, tsara u ca tsu iroci i na ubatā wā Asulā da vu utai.”

³⁹ Reve u usu le, “I ciga tā iroci adama a na adu ama e iwuya nā aza o ulambu wā abulā a da, agba yaa ca okolo shi! Amma iroci i na yaa

tsurā ayi da iroci ya Yunana† vumavaşula.

⁴⁰ Yunana daṅa ta aṭsuma a aatsuma a magula ma gbain hali ayin a ta'atsu. Ne da fo amu Mawun ma Vuma maḅa daṅa a aason hali ayin a ta'atsu.

⁴¹ O urana wu uge'etosu, ama a Niniva† e te isawan obolo na aḁu aḁu e ge'eto du. Ana Yunana yuwain alajiya, a vadala† ta a kambā ubaṭa wa Asula. Gogo vuma na la'ai Yunana ta pa.

⁴² Waru Egbere va Sheba fo u te isawan u ge'eto du. U yuwan ta mmalu ma alanga, tsarā wu uwwa ugbozu wa Sulemanu.† Gogo gba za na la'ai Sulemanu ta pa.”

Ukambu wo otoni a lima
(Luk. 11:24-26)

⁴³ Yesu lyuwa ta elime na adanshi, “A damma vuma ro daṅa ta no otoni a lima† a ta goon. Reve otoni a lima'a wu uta aṭsuma a vuma'a, u tsu gara ta aṭsuma e ida baṭa o u'yewu e izami yu ubaṭa u na wee ivuwan, agba waḅa tsurā shi.

⁴⁴ Otoni a lima'a u ta damma, ‘N ta kambā o u'wa u na n lyawai.’ Nu u kambā, aḁu u cina u'wa'a babu ili. A raḁa yi ta, reve o o'woto yi cece.

⁴⁵ Aḁu wu uta reve u taḁato otoni a lima e cindere o ro aza a na a la'a niyi ucira, aḁu a uwa pe a ḁanu. Vuma'a u ta daṅa aṭsuma a addama a na a la'ai cine u ḁaṅai nu ufaru. Ili i na yaa cina ama e iwuya o gogo da nda.”

Mma na muwun ma anawu ma Yesu

(Mak. 3:31-35; Luk. 8:19-21)

⁴⁶ Yesu a yuwusaan ama adanshi, aḁu mma va yi na muwun ma anawu ma yi n rawa. Reve e isawan a alanga aḁu a damma a yuwaan yi adanshi.

⁴⁷ Reve vuma ro yuwaan yi adanshi, “Mma va wu na muwun ma anawu ma wu a ta de a alanga a pura wu, a ciga ta a yuwan adanshi na aḁu.”

⁴⁸ Aḁu u usu, “Zane da mma va? Nan zane da waru muwun ma anawu n va?”

⁴⁹ Aḁu u sapi a tyo ubaṭa wa aza a na oo tono yi reve u damma, “Apa nan mma va na muwun ma anawu n va.”

⁵⁰ Aza a na a yuwain tsu- toni na Dada va za na ri zuva, ele da mma va na muwun ma anawu n va mo olobo ne es- heli.”

13

Iroci yi cimbi

(Mak. 4:1-9; Luk. 8:4-8)

¹ Aṭsuma o urana u ndolo, aḁu Yesu lyawa u'wa'a, aḁu u kaṅa a tyo a nge'en m mala, ubaṭa u na u ḁanuyi adama u yuwan uritosu.

² Obolo a ama a na o bolotoi a daṅa ta aḁunda lon, hali u zuwa yi u uwa a wantsun, aḁu u ḁanu pe, ama de a aagadi.

³ Aḁu u roco le ili na aḁunda aṭsuma e iroci. Reve u damma, “A yuwan ta cimbi ro za na 'yawaḁi mazaza me icu'un aṭsuma o uḁuma wa yi.

⁴ Ayi atsuma a mazaza, avu ozo o ro o oco yi o ure, reve nnuu n tawa n kakaɗa le.

⁵ Reve ozo o ro o oco bata a atali, ubata u na u ri na mabula wa'a. Avu o uta babu usan, adama a na mabula'a ma ri wa'a.

⁶ Ana urana u yuwain, reve u kpanlato le, adama a na aralu e le a ri aru'un shi, avu e 'yewushi.

⁷ Ozo o ro gba o oco a awanda, avu awanda a 'yon, reve a gbagbala le.

⁸ Ozo o ro gba o oco a mabula ma sa'ani, avu a kungwa a matsan ulobonu. Cu'un na cimbi'i u cu'wain suru, ozo o ro a matsan ta mata'atsu mata'atsu, ozo o ro kupotali-utali, ozo o ro ukpaku ukpaku.

⁹ Za na ri na atsuvu, wu uwwa!"

Ili i na i zuwai Yesu tsu yuwan uritosu ni iroci

(Mak. 4:10-12; Luk. 8:9-10)

¹⁰ Reve ojoro a yi e ece yi, "Nye i zuwai vaa yuwusaan ama adanshi ni iroci?"

¹¹ Avu u usu le, "Adu da a dangwai tsara i reve ili yu usokowu i tsugono tsa zuva, agba ozo o ro e reve ili yu usokowu i nda shi.

¹² Za na ri ni ili, ayi da aa dashi yi lon, waru za na ri ni ili shi, wa'a na u ri na ayi, a ta ushi yi i da.

¹³ Ili i na i zuwai n tsu yuwusaan le adanshi ni iroci ayi da:

'A ta kalyuwa, agba ee ene shi,

a ta zuwa atsuvu, agba aa uwwa ko a tsura urevu shi.'

¹⁴ "Adanshi a Asula a shiwan ta, cine Ishaya vumavasula dammai:

'Ama a ta uwwa adanshi a va, agba ee reve ili i na maa dansa shi.

E te eneshe ili i na maa yuwusan,

agba urevu wa yi u ta puwan le.

¹⁵ Adama a na ama a nda a gbama ta okolo,

waru atsuvu e le a ula ta,

waru a kpatato ta esu,

adama o ndolo ee ene shi,

waru atsuvu e le aa uwwa shi,

okolo e le aa tsura urevu shi,

waru aa kamba ubata u va, tsara n kambato le gbaga shi.' [◇]

¹⁶ "Ama Asula a zuwaa du ta aba'un, adama a na esu a du e te ene waru atsuvu a du a ta uwwa!

¹⁷ Amasula na abunda na ama a sa'ani a dana ta a maluwa tsara e ene ili i na yee inda, tsara waru a uwwa ili i na yaa uwwusa. Amma n damma du e ene shi, waru a uwwa shi.

Yesu cuduwa ta iroci yi icu'u'un

(Mak. 4:13-20; Luk. 8:11-15)

¹⁸ "Zuwai atsuvu, adama i tsura ucuduwu wi iroci yi cimbi'i.

¹⁹ Icu'un i na yo ocoi a nge'en mu ure, ele da ama a na a uwwai adanshi o tsugono tsa Asula, agba a tsura urevu wa yi shi. Avu za wuya

tawā, reve u usa adanshi'i atsumā o okolo e le.

²⁰ Icu'un i na yo ocoi baṭa a atali, ele da aza a na a ushiyi adanshi'i na mazanga babu usan.

²¹ Agba a ri na aralu a aru'un shi, adama o ndolo a jima shi. Ana nden mu uvadi n suduwai, ko adanshi'i a zuwa nle a addama, avu a riya.

²² Aza a na o ocoi a awanda, ele da ama a na a uwwai adanshi'i, reve a uwa atsumā atsumalima o uvadi u nda, reve waru icigi i na oo o'wo nu utsuru wu lumā le. Reve a gbagbala adanshi'i a putsaa le a bala.

²³ Aza a na o ocoi a mabula ma sa'ani, ele da ama a na a uwwai adanshi'i, avu a tsura urevu wa adanshi'i. Cu'un vuma ndolo tsu matsan ta ulobonu, mantsa mo ro gba shi, mata'atsu mata'atsu, mantsa mo ro gba kupotali-utali, mantsa mo ro ukpaku ukpaku."

Iroci ye ewenwele

²⁴ Avu Yesu yuwaan le iroci i ro: "Tsugono tsa zuva tsu ta ne tsunda: Cimbi ro zaza ta icu'un i sa'ani atsumā o uduma wa yi.

²⁵ Na ayin, mantsa ma na ama a lantsai suru, avu ma'yuwatan ma yi ma 'yawa u cu'waan yi ewenwele atsumā e iwele reve u kara.

²⁶ Ana iwele'e i farai a kungusa tsara a matsan, reve fo ewenwele'e a kungwa obolo ne ele.

²⁷ Reve agbashi a vuma'a a tawa ubata wa yi avu a damma yi, 'Vu cu'wan ta icu'un i sa'ani o uduma wa wu. Te da ewenwele o utai?'

²⁸ "Reve u usu, 'Ma'yuwatan ma da ma cu'wain ewenwele'e.'

"Reve e ece yi, 'Vu ciga tsu ta tsu mula ewenwele'e?'

²⁹ "Avu u usu, 'O'o, adama a na na yi mula ewenwele'e gogo, i ta mula iwele fo.

³⁰ Lyawai iwele'e a kungwa obolo, hali a tyo a mantsa me ikani. Reve n damma aza a zamalinga: 'Bolotoi ewenwele'e ubata u ta ne'en, avu yi nla le tsara i kulato le. Avu i boloto iwele'e i tawato le o mopon ma va.' "

Iroci yi icu'un i na i la'ai ukalamu

(Mak. 4:30-32; Luk. 13:18-19)

³¹ Avu Yesu dammisa le iroci i ro, u damma, "Apa cine tsugono tsa zuva tsara ri: Vuma ro tara ta oroci a su'wan'uri,* reve u cu'wan yi atsumā o uduma wa yi.

³² Ayi da cu'un na la'ai ukalamu atsumā e icu'un, agba nu u kungwa, u tsu la'a ta olopu biti mgbain. U tso o'wo ta abajini o udanga, hali nnunu n tawa n yuwan de nkinda e eten a yi."

Iroci i wolilo

(Luk. 13:20-21)

³³ Avu Yesu yuwusaan le iroci i ro, "Apa a nda cine tsugono tsa zuva tsara ri: Ka tsu tara ta wolilo† avu u jambara yi a yira atsumā e meretsu,

* 13:31 Ayi da cu'un na a tsu de musta.

she nu u jambaṛa yi suru suru, ɔvu u tsutsa.”

Yesu yuwisan ta iroci
(Mak. 4:33-34)

³⁴ Yesu yuwusan ta adan-shi ni iroci adama u damma obolo a ama ili i nda suru. U tsu damma le ili i ro babu na u yuwain adan-shi ni iroci shi.

³⁵ U yuwan ta ne tsara u shiton ili i na vumavasula dammai,
“N ta yuwaan du adan-shi ni iroci.

N ta damma ili i na i ri usokowu diga a mantsa ma na Asula a yuwain uvadi.” ◇

Yesu cuduwa ta iroci ye ewenwele

³⁶ Ana Yesu lyawai obolo a ama'a, ɔvu u uwa atsuma o u'wa, reve ojoro a yi a tawa ubata wa yi ɔvu a damma, “Damma tsu urevu wi iroci ye ewenwele atsuma o uduma'a.”

³⁷ Reve u usu le, “Za na zazai icu'un i sa'ani'i ayi da Mawun ma Vuma.

³⁸ Uduma waru gba ayi da uvadi. Ele icu'un i sa'ani ele da ama a na a ri ozo o tsugono'o. Ele gba icu'un ye ewenwele ele da aza a na o utai ubata wu za wuya.

³⁹ Ma'yuwatan ma na ma zaza nle ayi da Mekerencesu. Mantsa me ikani ayi ukosu wu uvadi. Aza a zamalinga a na oo boloto le, ele da nlingata ma Asula.

⁴⁰ “O tsu boloto ta ewenwele ɔvu a kulato. Ne da woo o'wo a mantsa mo ukosu.

⁴¹ Amu Mawun ma Vuma, n ta lyungu nlingata n va, a ta

tawa ili i na i tsu zuwa unusu suru atsuma o tsugono tsa va, waru na aza a na aa yuwusan iwuya suru.

⁴² A ta vari le atsuma a aakari a na a ri tapu na akina a na a ri usuduwu lon, ubata u na ama a dana a shosun na a lumi anga e le na mbala.

⁴³ Ele gba ama a abula a te ikana gashi urana o tsugono tsa Dada le. Za na ri na at-suvu, wu uwwa!”

Iroci yu uzuwa yu usokowu

⁴⁴ ɔvu Yesu lyuwa elime na adan-shi, “Apa cine tsugono tsa zuva tsa ri: Vuma ro tsura ta uzuwa u na vuma ro sokoi atsuma o uduma. ɔvu wu palisa yi. U yuwan ta mazanga ɔvu u 'yawa u wina ili i na u ri na ayi suru, ɔvu u kambu u tsula uduma'a.”

Iroci yi iyedi yi ikebe

⁴⁵ “Waru, apa cine tsugono tsa zuva tsa ri: Za va atsulu na awina ro te izami yi iyedi yi ikebe.†

⁴⁶ Nu u tsura za na la'ai ulobonu, reve u 'yawa u wina ili i na u ri na ayi suru tsara u tsula yi.

Iroci yi igolo

⁴⁷ “Waru, apa cine tsugono tsa zuva tsa ri: Aza e mereme ma mugula n ro a vari ta igolo i le atsuma a mala, ɔvu e reme mugula icu'un icu'un.

⁴⁸ Ana igolo'o i shiwain, ɔvu o rono yi o utai a alanga, reve a danu tsara a kakasa mugula'a. Mugula n sa'ani ɔvu a zuwa le atsuma a

aasa'atsu, aza a na a ri ulobonu shi gba, o oco le.

⁴⁹ Ne da woo o'wo mantsa mo ukosu. Nlingata n ta tawa a kakasa aza e iwuya atsuma a ama a abula.

⁵⁰ Nlingata'a n ta vari aza e iwuya atsuma a akari a na a ri tapu na akina a na a ri usuduwu lon, ubata u na ama aa dana a shosun na a lumi anga na mbala.

Akuci nu uzuwa u sa'avu

⁵¹ Avu Yesu ece le, "I gura ta reve ili i nda suru?"

Reve a usu, "Ee, tsu tsurai ta urevu wa yi."

⁵² Reve u damma le, "Manlu ma wila ma na suru ma tsurai urevu u tsugono tsa zuva u rotso ta vuma na oo utasu akuci nu uzuwa u sa'avu a alanga atsuma o mopon."

Ama a Nazara a 'yuwain Yesu

(Mak. 6:1-6; Luk. 4:16-30)

⁵³ Ana Yesu kotoi adansa iroci i nda, avu u lyawa ubata'a.

⁵⁴ Reve u kambu Nazara, lyuci na u kungwai. Ana u yuwain uritosu de atsuma a aa'isa,† ama suru a yuwan ta asalama avu a damma, "Te da u tsurai ugbozu nu ucira u na waa yuwusan ili ya asalama i nda?"

⁵⁵ Ayi mawun ma za vu ushe'en ma da. Meri† da mma va yi, waru muwun ma anawu ma yi ele da, Yakubu, na Isuhu, na Simo na Yahuza.

⁵⁶ Muwun ma anawu me esheli ma yi suru a ta pa obolo na atsu. Cine tsa da waa gura yuwan ulinga u nda suru?"

⁵⁷ Adama o ndolo ugbozu u le u danu na ayi shi, avu a 'yuwan yi.

Reve gba u damma le, "Vumavasula ri na tsugbain a lyuci no o u'wa wa yi shi, she a lyuci ro."

⁵⁸ Adama o ndolo, u gura yuwan ili ya asalama ya abunda a lyuci va yi shi, adama a na a ri nu ucawu wo okolo shi.

14

Ukwa wa Yahaya za vu Urumbusu

(Mak. 6:14-29; Luk. 9:7-9)

¹ A mantsa mo ndolo, Hiridu Antiba, mogono ma Galili, ma uwwa ta adama e Yesu.

² Avu u damma agbashi a yi, "Yesu Yahaya za vu Urumbusu da, za na a 'yasain atsuma a akwakwa. Ayi da i zuwai waa yuwusan cu'un vi ili ya asalama a nda."

³⁻⁴ Kafu mantsa ma nda, Hiridu usa ta Hiridiya ayi ubuwu ka mawun ma anawu ma yi Filibu. Yahaya† dansaa yi ta, "U ri ulobonu vu zuwa Hiridiya shi!" Reve u zuwa e reme Yahaya a nla yi, avu a zuwa yi atsuma o u'wa wa ali.

⁵ U shi ta u ciga wu una yi, agba wu uwwusa ta wovon wa ama, adama a na a usu ta Yahaya vumavasula da.

⁶ Ana a cuwusan nu urana u na a matsain Hiridu, avu usheli wa Hiridiya u je'een Hiridu obolo no omocin a yi, avu u zuwa okolo a yi o yo'ono.

⁷ Reve u cucina na waa ca yi ili i na u cigai biti.

8 *Avu* mma vu usheli'i u damma yi u damma, "N ciga tã aaci a Yahaya za vu Urumbusu a mapara ma nda!"

9 *Avu* mogono'o u yuwan shinreve vi ili i na u dammai. Agba u ciga u 'yasan nzuwulai n na u yuwain a makakan mo omocin a yi shi. *Avu* u damma asoja a yi,

10 a 'yawã o u'wa wa ali o kodo aaci a Yahaya za vu Urumbusu.

11 *Avu* a tawaa na aaci'i a mapara avu a ca usheli'i, avu usheli'i u 'yawaa mma va yi.

12 Reve ojoro a Yahaya a tawã a tara lipu va yi a cido. *Avu* a 'yawã a kambuwa Yesu ili i na i farai.

Yesu lyuwato tã ama ukpakukupa uton

(Mak. 6:30-44; Luk. 9:10-17; Yah. 6:1-14)

13 Ana Yesu uwwai alabari o ndolo, reve u uwa a wantsun, avu u karã a tyo o una tsarã u danã ayi a nde'en. Agba ana obolo a ama'a a uwwai ne, reve o toni yi na mmalu o tono nge'en m mala.

14 Ana u rawai, avu u cina abajini o obolo a ama a pura yi. Reve we ene le iliyali, avu u kambato aza a na a danai ubanakun suru gbaga.

15 Urana a zama mariyaa, avu ojoro a yi a tawã ubata wã yi avu a damma, "Urana u koto tã, ubata u nda gba ogozo a da. Damma ama'a e bete'we, tsarã a 'yawã a mu-lyuci a tsulaa aciyele iliyalya a lyuwa."

16 Reve u usu le, "Ili yi lo i na yaa zuwa le a karã shi. I 'yawã i ca le iliyalya a lyuwa."

17 *Avu* a damma yi, "Opopofu o ton a da tsu ri ne ele na mugula n re goon."

18 Reve u damma le, "Tawaa numu no opopofu'una mugula'a."

19 *Avu* u damma ama'a a danu a anlya. *Avu* u tara opopofu o to'on na mugula n re'e, avu u kalyuwa zuwa, reve u godyoo Asula adama e iliyalya. Reve u ne'eshen opopofu'u, avu u ca ojoro a yi, reve ele a ca ama.

20 Ama suru a lyuwa tã hali a cuwan. Reve ojoro'o o shiton asaka kupa ne ejere na akapi e iliyalya i na i buwai.

21 Ali a na a lyuwai iliyalya i ndolo a ta rawa ali ukpakukupa uton (5,000), e kece amaci na muwun shi.

Yesu wala tã a mini
(Mak. 6:45-52; Yah. 6:15-21)

22 *Avu* Yesu dammushi ojoro a yi a uwa a wantsun tsarã a karã elime a yi upasalai u mala. U danã tã lo tsarã u lyawa ama a kamba a 'wa le.

23 Ana u lyawa nle a karai a 'wa, reve u karã a 'yawã a agadi na aciyayi tsarã u yuwan avasa. Ayin a da a danai, avu gba u danã de ayi a nde'en.

24 A matsan mo ndolo, wantsun wo ojoro a yi u danã tã e memere ma mala'a, waru upepu wu ucira u 'yon tã. A danã tã o mpolo ni ikefu i mala i gbain.

25 Nā wasasa, ʼavu u tawa ubata u le a mmalu zuva mini.

26 Ana e ene niyi a mmalu zuva mini tsundolo, a uwwa ta wovon. ʼAvu a saala na wovon, “Yimodi i da!”

27 Reve u yuwushin nle adanshi, u damma, “U rawa ta ne, n ta pa! She yu uwwa wovon wan.”

28 ʼAvu Bituru damma, “Zagbain, na ʼavu da mayun, damma mu n tawa ya'a wu zuva mini ma nda.”

29 Reve u damma yi, “Tawa.”

ʼAvu Bituru lyawa wantsun, ʼavu u kara a mmalu zuva mini a tyo ubata wa Yesu.

30 Amma ana Bituru enei upepu ni ikedu i mala, ʼavu wu uwwa wovon dada u temei malifaa. Dada u saalai, “Zagbain, wawa mu!”

31 ʼAvu Yesu cananashi ukere wa yi ʼavu u reme yi. ʼAvu u damma yi, “Vu ta nu ucawu wo okolo ke'en. Nye i zuwai okolo a wu a kudai?”

32 Ana a uwai atsuma a wantsu'un, reve upepu'u u von kwin.

33 Dada aza a na a danai pe a wantsu'un a yuwayin Yesu aganda adansa, “Amayun ʼavu da Mawun ma Asula.”

Yesu ca ta ama a Janisara lafiya

(Mak. 6:53-56)

34 A pasalai ta mala'a ʼavu a tyo e ida ya Janisara.

35 Ana ama a na a ri pe e revei Yesu da, ʼavu a damma ama suru a na Yesu tawa ta.

ʼAvu a tawa yi na aza a na a ri nu ubanakun icu'un icu'un.

36 Reve a pati yi tsara u lyawa aza a na a ri nu ubanakun a ju'wan nge'en mu utugu ma yi. Reve aza a na a ju'wain suru a kamba gbaga.

15

I yuwan tsutoni na Wila wa Asula

(Mak. 7:1-13)

1 Reve Afarishi o ro na munlu n Wila mu uta de Urishelima, ʼavu a tawa ubata wa Yesu reve e ece yi,

2 “Nye i zuwai ojoro a wu oo tono ili i na nkaya n tsu n roco ntsu tsu yuwan shi? Ko ekere e le a tsu sa'a kafu a lyuwa ilyalya o ure u na wu ntsayi shi.”

3 Reve u usu le, “Nye i zuwai yoo tonishi ili i na Asula a dammai shi, reve i uwa o tono uritosu wa aciyadu?”

4 Asula a damma ta, ‘Vu yuwaan dada va wu na mma va wu tsutoni,’ waru, ‘Za na isulai dada va yi ko mma va yi, a to una yi.’ ◊

5 Adu gba i to ritosu a na na vuma ri ni ili i na waa kambaa dada va yi ko mma va yi, reve u damma ‘Ayi nda za va Asula da,’

6 to, a ri na a ca dada le ili'i shi. I 'yuwan ta ili i na Asula a dammai adama a agadu a du.

7 Adu aza e ikpa'a! Ishaya vumavasula yuwan ta mejege ana u danai Asula a damma ta:

8 'Ama a nda a ta casu mu tsugbain a na le goon, okolo e le gba alanga a da a ri na amu.

9 Aganda a na aa yuwusaan mu ili ya abula i da shi. Ili i na oo ritosu ili i ro i da shi, agba uritosu wa ama u da.' " ◇

*Ili i na i tsu lungusa vuma
(Mak. 7:14-23)*

10 Reve Yesu dewishe obolo a ama'a, avu u damma le, "I polo atsuvu yu uwwa, avu i reve ili i maa dansa.

11 Ili i na i tsu uwa atsuma a vuma, ayi da u tsu lungusa yi shi. Amma ili i na i tsu uta o unā wa yi, ayi da u tsu lungusa yi."

12 Dada ogoro a yi a tawai ubata wa yi, avu a damma, "Vu reve ta a na vi isulai Afarishi na adanshi a na vu yuwain?"

13 Avu u usu, "Ili i na Dada va va zuva cu'wain shi, suru a ta mulā yi diga a aralu a yi suru.

14 I tonoo Afarishi o ndolo wan! Ele a ta ana nrumba n na moo ronuso nrumba n ro, waru suru nle a ta riyā a aakari."

15 Avu Bituru usu, "Nye da vaa dansa ana vu yuwain adanshi adama e ili i na i tsu lungusa vuma?"

16 Reve Yesu usu, "Hali n gogo koto vu reve ili i maa dansa shi?"

17 Amayun a da, suru ilyalya i na i tsu uwa o unā, u tsu kara ta a tyo a atsuma, reve wu uta.

18 Amma adanshi a vama a na a tsu uta o unā u tsu uta ta

diga o okolo. Waru ele dada ili i na i tsu lungusa vuma.

19 Atsuma o okolo a da majiyan me iwuya na mona ma tsu uta, pe da waru tsipere ne epen a tsu uta, na wivu na adanshi a vama a aci a ama o ro.

20 Ele nda ele da a tsu lungusa za. Alya babu sa'a ekere, u tsu lungusa vuma shi."

*Yesu kambai Takpaci vu ka
(Mak. 7:24-30)*

21 Avu Yesu lyawa ubata'a u kamba a mbanga ma Taya na Sida.

22 Ana u rawai, avu ka ro Takpaci* za na ri na nden pe, u tawa ya'a yi, avu u saala, "Zagbain, Mawun ma Dawuda, kalyuwa iliyali i va! Usheli u va u to sowuso atsumalima no otoni a lima."

23 Agba Yesu damma yi ili i ro shi. Dada ogoro a yi a tawai ya'a yi, reve a pati yi, "Damma ka ndolo u kara. U to tono tsu na yisaali."

24 Reve u usu u damma, "A lyungu mu ta ubata wa aza a Isra'ila goon! A ta gashi obolo e ikyon a na a puwain."

25 Reve ka'a u rawa ubata wa Yesu, avu u kadato u damma, "Zagbain, vu kamba mu!"

26 Avu u usu, "U lobono a tara ilyalya i muwun, reve a ca musan shi."

27 Avu ka'a u damma, "Ne da, Zagbain, agba ko musan n tsu lyuwa ta mubishi n na maa riyisa diga a mapara ma za na zuwa niyi."

◇ 15:9 Isha. 29:13. * 15:22 Ka'a za va Ka'ana da, ayi waru za va Isra'ila da shi.

28 Dada Yesu usu niyi, “Avu ka na cayi okolo lon da! N ta yuwaan wu ili i na vu patiyi.” A mantsa'a gan, reve usheli wā yi wo o'wo gbaga.

Yesu kambato ta ama a abunda gbaga
(Mak. 7:31-37)

29 Reve Yesu lyawa de, reve u kamba a nge'en m Mala ma Galili. Reve u kumba a aagaḍi u danu.

30 Dada obolo a ama a abunda a tawai, avu a tawaa na akutsuma na nrumba, a tawa ta waru na aza a na a ri no osowi a lipu, obolo na aza a na a tsu gura yuwan adanshi shi, na ama a na a ri na banakun icu'un icu'un. Avu a zuwa le a makakan ma yi, reve u kambato le gbaga suru.

31 Ama suru a yuwan ta asalama ni ili i na e enei a uwai waru. Ama a na a shi a tsu yuwan adanshi shi, reve a uwa adanshi gogo. Osowi a lipu o o'wo ta gbaga, akutsuma waru a wala, nrumba waru me ene ure. Ama suru a uwa ta a ciɓalasa Asula a aza a Isra'ila.

Yesu lyuwato ta ama ukpakukupa unashi
(Mak. 8:1-10)

32 Avu Yesu de ojoro a yi, reve u damma le, “Me ene ta iliyali ya ama a nda. O to obolo na amu hali rana ta'atsu, agba a ri ni ili i na aa lyuwa shi. Agba n ciga n zuwa a kara na ambulu shi. A ta takalyuwa o ure a tyo o u'wa.”

33 Avu ojoro a yi a usu, “Ubaṭa u nda u rotso ta ogozo.

Te da tsaa tsura ilyalya i na yaa rawa lyuwato cu'un vo obolo a nda?”

34 Avu we ece le, “Opopofu a yan a da i ri ne ele?”

Avu a usu, “Aza e cindere, na mugula meketeci.”

35 Avu Yesu damma ama'a a danu e ida.

36 Reve u tara opopofu e cindere'e na mugula'a avu u godyoo Asula. Reve u ne'eshen ilyalya'a u ca ojoro a yi, reve a ca ama'a.

37 Ama'a suru a lyuwa ta hali a cuwan. Reve ojoro a yi o shiton asaka a gbagbain e cindere na akapi a na a buwai.

38 Ali goon aza a na a lyuwai ilyalya'a, babu na amaci na muwun, a ta rawa ama ukpakukupa unashi (4,000).

39 Ana Yesu dammai ama'a a kara, dada u uwai a wantsun reve u pasalai mala'a. Reve a rawa e ida zuzu na Magada.

16

Azagbain a cigai e ene iliya asalama

(Mak. 8:11-13; Luk. 12:54-56)

1 Avu Afarishi na aza a Sadukiya a tawa ubata wa Yesu a lyungwa yi adama e reme yi nu unusu, dada a damma niyi u yuwaan le ili ya asalama, adama u roco Asula a usu ta ili i na waa yuwusan.

2 Reve gba Yesu usu, “Nu urana u ri a mariyaa, i tsu damma ta 'Alanzu o to

lobono adama a na zuva ri saan.'

³ Nu usana adama a na zuva ri saan na wunla, reve i damma, 'O to ro'o.' I tse ene ta iroci i nda zuva, reve i reve ili i na oo rocosu. Agba ne da fo, i te inda ili i na maa yuwusan gogo, waru i reve ili i na oo rocosu shi.

⁴ Ama e iwuya na aza o ulambu wa abula a zami ta a yuwaan le iroci ya asalama, agba moo roco le shi, she iroci ya Yunanar vumavasula." Reve Yesu lyawa le lo avu u kara.

I yuwan ugbozu na munlu me epen

(Mak. 8:14-21)

⁵ Ana ojoro e Yesu a pasai mala'a a tyo a mbanda n ndede, reve e icina a na aa tara opopofu.

⁶ Reve Yesu damma le, "I yuwan ugbozu! I dana ufofu adama o wolilo wa Afarishi na aza a Sadukiya."

⁷ Avu ojoro'o a yuwan adanshi vani le, avu a damma, "U ta dansa ne adama a na tsu tawayi na ko opopofu shi."

⁸ Ana Yesu revei ili i na aa dansa, dada we ece nle, "Nye i zuwai i ri a ndammulai adama a na i ri no opopofu shi? Ucawu wo okolo a du wa'a da."

⁹ Hali n gogo koto i reve shi? I cuwan no opopofu o ton a na a lyuwatoi ali ukpakukupa uto'on (5,000) shi? Waru i cuwan i shiton ta asaka a abunda na akapi a na a pasai shi?

¹⁰ Waru opopofu e cin-dere a na a lyuwatoi ali ukpakukupa unashi (4,000) gba? Asaka a gbagbain a yan da i shitoyin?

¹¹ Adama a nye i gura revei a na maa yuwusaan du adanshi adama o opopofu shi? N ta dansa du i yuwan ugbozu na wolilo wa Afarishi na aza a Sadukiya."

¹² Dada e revei waa yuwusaan le adanshi a yuwan ugbozu na wolilo ko opopofu shi, amma adama o uritosu we epen wa Afarishi na aza a Sadukiya.

Bituru dammai Yesu Zamawawa dada

(Mak. 8:27-30; Luk. 9:18-21)

¹³ Yesu no ojoro a yi atsuma a mmalu, ana a rawai zuzu na mbanda ma Kasariya Filibi, avu we ece le, "Zane da ama a tarasa Mawun ma Vuma?"

¹⁴ Avu a usu, "Ozo o ro a damma, avu Yahaya za vu Urumbusu da, ozo o ro gba a damma avu Iliya da, ozo o ro waru a damma avu Irimiyar da, ko gba shi vuma ta atsuma a amasula a da."

¹⁵ Reve we ece le, "Afu gba, zane da yaa tarasa mu?"

¹⁶ Reve Simo za na a tsu de Bituru usu, "Avu da Zamawawa,† Mawun ma Asula za na tsu ca wuma."

¹⁷ Reve Yesu usu, "Avu za va aba'un da, Bituru mawun ma Yahaya,*† adama a na ko vuma roco wu ili i nda shi. Dada va na ri zuva da roco nuwu ko zane da n ri.

* 16:17 Aala a Yahaya ayi da Yunana na Tsuyahuda.

¹⁸ Adama o ndolo n t̄a d̄e wu Bituru, za na urevu w̄a yi u d̄a 'Aatali.' Waru a aatali a nda a d̄a maa suwa aa'isa a aza e Itoni† a v̄a, agba ucira wu ukw̄a waa la'a ucira w̄a yi shi.

¹⁹ N ta ca wu mkpatu'utsu n tsugono tsa zuva. Ili i na biti vu kpatu'w̄ai pa o uvadi shi, Asul̄a fo w̄aa usu u kpatu'w̄a le shi. Waru ili i na vu kpatu'w̄ai pa o uvadi u nda, ele fo Asul̄a a t̄a kpatu'w̄a le.”

²⁰ Reve Yesu rono ojoro a yi atsuvu she a damma nanza a na ayi d̄ada Zamawawa'a wan.

Yesu yuwan t̄a adanshi o ukw̄a w̄a yi

(Mak. 8:31-9:1; Luk. 9:22-27)

²¹ Diga a mantsa'a a 'yawa, reve Yesu teme a dansaa ojoro a yi ili i na yaa cina yi. Avu u damma, “Na n ciga na n 'yuwan n 'yawa Urishelima ubata u na azagbain e ida, nan ganu a gbagbain na munlu n Wila n ri. A ta ca mu atsumalima lon. A to una mu, agba na a yuwan rana ta'atsu, Asul̄a a t̄a 'yasan mu.”

²² Reve Bituru d̄e yi a tyo a nge'en, avu u damma yi u lyawa a dansa ne. U damma, “Asul̄a aa lyawa ili i ndolo i fara na avu shi, Zagbain!”

²³ Reve Yesu† vadala ubata w̄a yi reve u damma yi, “Male, vu buwa mu ure! Vu t̄a gesheshe ili i na Asul̄a a zuwaa numu n yuwan, adama a na majiyan ma wu za vuma d̄a, agba u ri ununa Asul̄a aa yuwusan shi.”

²⁴ Reve u damma ojoro a yi, “Za na suru cigai u kuru mu,

she nu u 'yuwan aciyayi suru suru. Nu u ciga u 'yuwan u tara akpata a atsumalima a yi reve u kuru mu.

²⁵ Adama a na za na cigai u wawa wuma w̄a yi, u ta lamba yi, amma za na lambai wuma w̄a yi adama a v̄a, u t̄a tsura yi.

²⁶ Nye i d̄a vuma aa muna nu u tsura uvadi u nda suru, reve u lamba wuma w̄a yi? Vuma aa gura tsupa† adama u tsurisa wuma w̄a yi shi, ko ke'en.

²⁷ Adama a na amu, Mawun ma Vuma, n t̄a fawa na tsugbain tsa Dada v̄a obolo na nlingata ma yi, avu n ge'eto ama suru ununa a yuwain ili biti.

²⁸ Amayun a d̄a maa dansaa du, ozo o ro atsuma a du a na i ri pa nda mishin gogo, yaa kuwa shi, she na ye ene mu, Mawun ma Vuma, a tawa atsuma o tsugono tsa va.”

17

Lipu va Yesu vadalai

(Mak. 9:2-13; Luk. 9:28-36)

¹ Ana a yuwain ayin a tali, reve Yesu dangwa Bituru na Yakubu na mawun ma anawu ma yi Yahaya. Reve a 'yawa a kumba masasan mo uga'an ubata u na a danai goon le.

² Ele a kanla, d̄ada oroci e Yesu a vadalai suru suru. Urewesu w̄a yi e ikanasa ana urana, atugu a yi waru a kamba u'uri puwu ana ekan.

3 Reve Musa† nā Iliya o utushi, reve a uwa adanshi nā Yesu.

4 Reve Bituru damma yi, “Zagbain, u lobono t̄a a na tsu ri pa! Lyawa tsu yuwan ogodo a ta'atsu pa, za t̄a za va wu, za t̄a za va Musa, za t̄a za va Iliya.”

5 Ayi ubuwu a adanshi, reve eleshe e ekan a t̄awā u pupala le. Avu udyo wu ut̄a pe e eleshe'e u damma, “Ayi nda Mawun mā va d̄a, za na n cigai, n ta uwwusa uyo'o w̄a yi lon. Yu uwwa yi!”

6 Ana ojoro'o a uwwai udyo'o, reve a uwwa wovon lon hali a riyā makpaḅa.

7 Dada Yesu rawai reve u ju'wan le. Avu u damma, “Yoyin, she yu uwwa wovon wan!”

8 Dada a 'yasain aci a kalyuwai, agba e ene za ro shi, she Yesu.

9 Ele a macipaa a masasa'an, reve u damma le, “She i damma nanza ili i na ye enei wan, she nā a 'yasan mu, amu Mawun ma Vuma atsuma a akwakwa.”

10 Reve ojoro'o e ece yi, “O unā wu nye munlu n Wila n dammai a na Iliya d̄a a fara t̄awā kafu Zamawawa t̄awā?”

11 Reve u damma le, “Amayun a d̄a Iliya t̄a t̄awā u foḅo ili biti.

12 Agba amayun, Iliya t̄awā t̄a d̄e. Agba ama e reve a na ayi d̄a shi, reve a yuwaan yi ununa a cigai. Aa jima shi, ne d̄a fo aa zuwa Mawun ma Vuma mo sowo atsumalimā.”

13 Dada ojoro'o e revei u ta yuwusaan le adanshi a Yahaya za vu Urumbusu.

Yesu kambato'i ulobo wo otoni a lima gbaga

(Mak. 9:14-29; Luk. 9:37-43a)

14 Ana Yesu no ojoro a yi a cipai zuva masasa'an, obolo a ama a abunda a shi ta lo a pura le. Avu vuma ro t̄awā u kingyo a makakan mā yi.

15 Reve u damma, “Zagbain, ve ene iliyali i mawun mā va! U t̄a nā tsuda'un tsu ucira, hali u tsu riyā t̄a a akina ko a mini kuci.

16 N t̄awā t̄a nā ayi ubata wo ojoro a wu, agba ko vuma t̄a gura kambato yi gbaga shi.”

17 Reve Yesu usu, “Adu ama o okolo o ugbamu, aza o ulambu wu ucawu wo okolo. Hali mantsa ma ne ma da maa dana nā adu? Waru hali mantsa mā ne ma da maa gura danu nā adu na ankuri? Tawai nu ulobo'o pa nda!”

18 Reve u bara otoni a lima a na a ri pe o ulobo'o, avu otoni a lima'a o ut̄a. Diga a mantsa mo ndolo, reve u kambā gbaga suru suru.

19 Ana alanga a jimai, ayi a nde'en, reve ojoro a yi a t̄awā ubata w̄a yi avu e ece yi, “Adama a nye tsu kudai o utaa otoni a lima'a?”

20 Reve u usu le, “Adama a na i ri nu ucawu wo okolo wa'a d̄a. Amayun a d̄a maa dansaa du, ni i ri nu ucawu wo okolo ke'en cine i revei cu'un vu su'wan'uri, i ta damma masasan ma nda, 'Lyawa ubata u nda a tyo

ndede,' avu gba u lyawa. I ta gura yuwan ili suru.”*

Yesu yuwisain adanshi o ukwa wā yi

(Mak. 9:30-32; Luk. 9:43b-45)

²² Urana u ro cina a kamba Galili, avu Yesu damma le, “Za ro ta wina Mawun ma Vuma.

²³ A to una yi, agba na a yuwan ayin a ta'atsu a ta 'yaşan yi.” Reve atsuma a langa ojoro'o lon.

Yesu yuwain adanshi a atsupu o utafa

²⁴ Ana Yesu no ojoro a yi a rawai Kafarnahum, reve aza o ushishi wu utafa wa Aa'isamapada e ece Bituru, “Manlu ma du ma tsu tsupa utafa† wa Aa'isamapada shi?”

²⁵ Avu Bituru usu, “U tsu tsupa ta.”

Reve Bituru uwa o u'wa'a, avu kafu u yuwan adanshi, dada Yesu ece niyi, “Ngonon tsu zuwaa ta ama e le utafa, ko omocin?”

²⁶ Reve u usu, “Omocin a da a tsu zuwaa utafa.”

Avu Yesu usu, “To, wo o'wo ta ama e le aa tsupa shi.

²⁷ Amma woo lobono tsu 'yaşan okolo a ama shi. Adama o ndolo, 'yawai mavusa a mala. Magula ma na i fara remei, i kpatu'wa unā wā yi, i ta tsura ikebe† i azurufa‡ i na i rawai atsupu o utafa wa Aa'isamapada za

va na za du. I tara i tsupa le utafa u tsu.”

18

Za na la'ai tsugbain o tsugono tsa zuva

(Mak. 9:33-37; Luk. 9:46-48)

¹ A mantsa'a, reve ojoro e Yesu a tawa ubata wa yi, reve e ece yi, “Zane da oo o'wo zagbain suru suru atsuma o tsugono tsa zuva?”

² Dada Yesu deyi mawun mo ro, reve wi isawaton yi a makakan me le.

³ Avu u damma, “Amayun a da maa dansaa du, ni i ciga i 'yuwan yoo o'wo ununa muwun n keke'en n ri. Na ne da shi, yaa uwa o tsugono tsa zuva shi.

⁴ Adama o ndolo za na tarai aciyayi ili i ro shi, ana mawun me ke'en ma nda, ayi da za na la'ai tsugbain o tsugono tsa zuva.

⁵ “Waru za na ushiyi mawun me ke'en ma nda a aala a va, amu da u ushiyi.”

Malyungwa ma na ma tsu tawa nu unusu

(Mak. 9:42-48; Luk. 17:1-2)

⁶ Avu Yesu lyuwa elime u damma, “Woo yo'ono aza a na aa zuwa ko vuma ta atsuma a aza a na oo tonon mu yuwan unusu shi. U ta la'aa le a nlaa le aatali a yira a yinlu a vari le atsuma a mala upasu u na u la'ai aru'un!

* **17:20** Akuci a aatagada a nda a dashi ta uguzu wu 21: “Amma avasa na akuli a da goon aa gura cu'un vi ili i nda, ili yi lo i na i la'ai ne shi.” † **17:24** Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da “utafa wa Aa'isamapada drakma re.” Kalyuwa Ucuɗuwu wi “Ikebe.” ‡ **17:27** Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da “ikebe yi irumu i drakma i nashi.” Kalyuwa Ucuɗuwu wi “Ikebe.”

⁷ “Woo yo'ono ama shi, adama e ili i na yaa zuwusa ama mariya o unusu. A ri ni ili i na aa yuwan shi, ili i ndolo i ta fara, agba woo yo'ono aza a na a tawai ne ele shi!

⁸ Nu ukere wa wu ko anana a wu aa zuwusa wu mayan mo unusu, vu kodo yi vu vari yi. U ta la'aa wu vu lamba upasu u lipu u ro wa wu, reve vo o'wo na wuma u na vaa kuwa shi a na vaa dana ne ekere e re na ana e re avu a vari wu a akina a na a ri n kima shi.

⁹ Na lyusu va wu aa zuwusa wu mayan mo unusu, vu fodo yi vu vari yi. U la'aa wu ta vu dana na lyusu ta goon avu vu dana wuma, a na vaa dana ne esu e re reve a vari wu a akina a na a ri kima shi.”

Iroci yi kyon na puwayin
(Luk. 15:3-7)

¹⁰ Avu waru Yesu damma, “I yuwan ugbozu. She i tara aza e keke'en a nda ili ye pere wan. N ta dansaa du, a ta na nlingata zuva n na n ri obolo na Dada va zuva.*

¹² “Na za va agu6a ri ni ikyon ukpaku, reve za ta uta reve u puwan, nye i da waa yuwan? U ta lyawa kupakucci na kucci na buwai a alyuna a nge'en m masasan, reve u 'yawa izami yi kyon ta na puwayi'in.

¹³ Nu u tsura yi, amayun a da maa dansaa du, u ta la'a yuwan mazanga a aci a za ta o ndolo, a na waa yuwan a

aci a kupakucci na kucci na buwai.

¹⁴ Ne da u ri ya Dada du za na ri zuva. U ciga ko za ta atsuma a aza e keke'en a nda u puwan shi, suru suru.”

Na za ro nusaan wu
(Luk. 17:3)

¹⁵ Reve Yesu lyuwa elime u damma, “Nna za va wu yuwaan wu unusu, 'yawa ya'a yi, avu vu roco yi unusu wa yi. Agba vu yuwan yi usokowu, avu na ayi goon. Na vuma'a wu uwwa wu, vu lyuwa ta aci a za va wu waru vu kambato ta za va wu.

¹⁶ Nu u 'yuwan gba a uwwa wu, vu tara vuma ta, ko ama e re i 'yawa obolo. Vu yuwan ne adama a na Adanshi a Asula a damma ta adanshi o una wa ama e re ko ama a ta'atsu a aci a za ro u la'a ta ume. ◇

¹⁷ Nu u 'yuwan a uwwa le fo, vu damma aza e Itoni. Nu u 'yuwan waru a uwwa aza e Itoni, to, vu yuwan na ayi ununa vaa yuwan na za na revei Asula shi, ko ana manlu mo u'ushishi mo utafa.”

Manla na mabada

¹⁸ Avu waru Yesu damma, “Amayun a da maa dansaa du, Ili i na suru yi nla pa o uvadi u nda, Asula za na ri zuva ta a nla yi fo. Agba ili i na suru i bada, u ta bada yi fo.

¹⁹ “Waru, n ta dansaa du, na ama e re atsuma a du a yuwan asala e ili i na a cigai, reve a vasa adama a yi, Dada

* **18:10** Akuci a aatagada a nda a ta na ayi nda, “Amma amu, Mawun ma Vuma, n tawa ta adama n wawa aza a na a puwayin.” ◇ **18:16** U.W.I. 19:15.

vā za na ri zuva ta yuwaan dū ayi.

²⁰ Adama a na ubaṭa u na ama e re ko ama a ta'atsu o bolotoi a aala a vā, n ta lo obolo ne ele.”

Iroci ya aagbashi a na a yuwain a yuwan gafura

²¹ Reve Bituru taṅwā yā Yesu we ece, “Zagbain, nā za vā aa nususaan mu, hali uyan u da maa yuwaan yi gafura? Toto ucindere?”

²² Avu u usu, “O'o, toto ucindere shi, amma kupocindere toto ucindere.

²³ “Nda cine tsugono tsa zuva tsā ri: A yuwan ta mogono mo ro za na cigai u ushi ikebe i na woo tono agbashi a yi.

²⁴ Ayi atsuma o u'ushishi, reve a taṅwā nā vuma ro za na woo tono ikebe i gbain i azurufa ukpakukupa kupa (10,000).†

²⁵ Aagbashi'i gba u shi ni ikebe i na waa gura tsupa yi shi. Dada mogono'o u zuwai a wina vuma'a ni ili i na u ri nā ayi suru, hali nā ka vā yi nā muwun mā yi. Reve a tara ikebe'e a tsupa mogono'o utan u na woo tono aagbashi'i.

²⁶ “Amma avu aagbashi'i u kingyo, reve u pati u damma, ‘Vu yuwan ankuri nā amu, n ta tsupa ili i na n kopoi suru.’

²⁷ Reve mogono'o we ene yi iliyali lon, reve u lyawa yi,

avu u damma yi she u tsupa ikebe'e waru wan.

²⁸ “Aagbashi'i a motaa, avu u ga'an na aagbashi o ro za na woo tono ikebe i ke'en i azurufa ukpaku. Dada u gaga niyi oogorovili. Reve u uwa a cukufusa yi nu u dansai, ‘Vu tsupa mu utan u vā!’

²⁹ “Reve aagbashi'i u kingyo, reve u pati yi u damma, ‘Yuwan ankuri nā amu, n ta tsupa wu ili i na voo tono mu suru.’

³⁰ “Agba avu aagbashi o ufaru'u u 'yuwan e ene iliyali ya yi. Reve u zuwa a baru yi o u'wa wa ali, hali she nu u tsupa ili i na oo tono yi.

³¹ Ana akapi a agbashi e ene ili i na u yuwain, reve a uwwa upan lon. Dada a 'yawai ubaṭa u mogono'o, reve a damma yi ili i na i yuwain suru.

³² “Dada mogono'o u deyi aagbashi'i reve u damma, ‘Avu aagbashi a vama! Ana vu pati numu, n lyawaa wu ta uta'an, reve n damma she vu tsupa ili wan.

³³ Vu shi ta fo ee ene iliyali ya aagbashi o ndolo ununa me ene nuwu iliyali.’

³⁴ Reve mogono ma uwwa upan lon, avu u zuwa a zuwa yi o u'wa wa ali, u sowo atsumalima hali u tsupa ili i na oo tono yi suru.

³⁵ “Ne da Dada vā za na ri zuva aa yuwan nā adu nni i

† **18:24** Ikebe yi rumu i azurufa i gbain ayi da a tsu de “talen” nā Tshuheleni, unata u da talen ta ri ni ikebe i na aa tsupa za zamalinga atsuma a a'wan gendu. Talen ukpakukupa kupa (10,000) la'a ta ikebe ya atsupu yi za zamalinga vu rana ukpakukupa udoḡonuwu kupoton (50,000,000). ‡ **18:28** Ikebe yi rumu i azurufa i da atsu de “dinari,” atsupu o urana u ta wu za zamalinga.

'yuwan a yuwaan aza a du gafura o okolo a du."

19

Uritosu adama a wukasu u lolo

(Mak. 10:1-12)

¹ Ana Yesu kotoi adanshi o ndolo, reve u lyawa Galili avu u kara a tyo e ida ya Yahuda upasalai wu Udolu wa Urdu.

² Reve ofolo a ama o toni yi, avu u kambato aza o ubanakun gbaga.

³ Avu Afarishi o ro a ciga a lyungwa yi na yeci, reve a damma, "Wila u tsu u lyawa ta vuma kakasa na ka va yi ko adama e ili i ro i na we enei suru?"

⁴ Reve Yesu usu, "Koto i denuna atsuma a Adanshi a Asula shi? A dana ta ana Asula a yuwain uvadi, 'U yuwan le ta vali na ka.

⁵ Ayi da i zuwai vali aa lyawa dada va yi na mma va yi reve e remulei na ka va yi, avu ele ra o o'wo ili i ta.' ◇

⁶ Ana wo o'woi a buwa ili i re shi, agba ili i ta, adama o ndolo ili i na Asula o boloi she nanza kakasa wan."

⁷ Avu Afarishi e ece yi, "To, adama a nye i da Musa lyawai vuma ca ka va yi aatagada a wukasu u lolo reve u gbara yi?"

⁸ Avu Yesu usu, "Musa lyawa du ta i kakasa na amaci a du, adama a na i 'yuwain a kuru ili i na Asula a dammai, amma de o ufaru ne da u shi shi.

⁹ Waru lyawa n damma du nda, za na suru lyawai ka

va yi reve u yuwisan lolo ro, tsipere tsa da waa yuwusan, shede na ka'a u ri e tsipere na ali o ro."

¹⁰ Reve ojoro a yi a damma yi, "Na ne da ili'i i ri e ekere a vali na ka va yi, u la'a ta ulobonu she vuma yuwan lolo wan."

¹¹ Avu Yesu usu, "Vuma suru da aa gura usu uritosu u nda shi, amma she aza a na Asula a cayi.

¹² Ili i na i zuwai ozo o ro aa yuwan lolo shi ayi da, ozo o ro a matsan le ta ali agba a ri gbaga shi. Ozo o ro waru ama a da a kambato nle ne. Ozo o ro waru a 'yuwan ta lolo adama o tsugono tsa zuva. Za na aa gura tara uritosu u nda u tara."

Yesu ushiyi muwun

(Mak. 10:13-16; Luk. 18:15-17)

¹³ Reve ama o ro a tawaa Yesu na muwun n le, adama u ju'wan le u yuwaan le avasa. Avu ojoro a yi a putsaa aza a na a tawusaa na muwu'un, a lyawa a damatosun yi.

¹⁴ Reve gba Yesu damma le, "Lyawai muwun n keke'en n tawa ya'a va, she i putsaa le wan. Icu'un ya ama a na a ri tsa muwun n nda, tsugono tsa zuva za le da."

¹⁵ Ana Yesu ju'wain muwu'un, reve u zuwaa le aba'un dada u karai.

Za vu utsuru

(Mak. 10:17-31; Luk. 18:18-30)

¹⁶ Ana a yuwain ne, reve vuma ro tawa ya Yesu reve we ece yi, "Manlu, ili ya abula

i ne i da maa yuwan tsara n tsura wuma u na woo koto shi?"

17 Reve Yesu damma yi, "Adama a nye vee eceshe mu ili ya abula? Asula da goon za va abula. Na vu ciga vu tsura wuma u babu ukotu, ciga 'yuwan vu kuru Wila wa yi."

18 Avu vuma'a we ece, "Wila u ne u da?"

Reve Yesu usu, "She vu una za nu ucigu wa wu wan. She vu yuwan tsipere wan. She vu yuwan wivu wan. She vu yuwan epen a aci o ozo ro wan.

19 Vu ca aabara na makuci ma wu tsugbain. Vu ciga ozo o ro ununa vu cigai aciyawu."

20 Reve vuma'a* u usu, "Ele nda suru n yuwan le ta de. Nye i buwai na maa yuwan waru?"

21 Avu Yesu usu, "Na vu ciga vu shiwan vuma, 'yawa vu wina ili i na vu ri na ayi suru, reve vu ne'eshen alambi ikebe'e, vu ta tsura uzuwa zuva. Reve vu tawa vu kuru mu."

22 Ana vuma'a wu uwwai ne reve atsuma a langa yi, adama a na u ta nu utsuru lon. Reve u kara ili ya yi.

23 Dada Yesu dammai ojoro a yi, "Amayun a da maa dansaa du, ili yu usan i da za vu utsuru uwa o tsugono tsa zuva.

24 Amayun n ta dansaa du, u ta la'a babu usan aarakumi a pusulai na vunu vu bele, a na za vu utsuru aa uwa o tsugono tsa Asula."

25 Ana ojoro a yi a uwwai ne, reve a uwa asalama lon, reve e ece, "To, zane gba aa la'a?"

26 Avu Yesu kalyuwa le u damma, "E ekere a vadilima ili'i i ri n yuwan shi, amma ubata wa Asula ili biti u ta gura yuwan."

27 Dada Bituru damma niyi, "Atsu da nda tsu lyawai ili suru, reve tsu kuru wu. Nye da gba tsaa tsura adama o ndolo?"

28 Reve Yesu damma le, "Amayun a da maa dansaa du, a mantsa ma na amu Mawun ma Vuma, maa danu o ootogu o tsugbain a mantsa ma na maa tawa, adu aza a na oo tonon mu i ta danu o otogu kupa ne ejere, waru i ta ge'eto gundo kupa ne ejere va Isra'ila.

29 Aza a na a lyawai ili suru suru adama a va, a lyawai 'wa le ko aduma e le, a ta tsura atsupu. Ne da waru na a lyawa aza e le ali ne esheli, ko a lyawa nan dada na nan mma le, ko gba a lyawa muwun, a ta tsura atsupu hali a tyo toto ukpaku, waru a ta tsura wuma u na woo koto shi.

30 Agba na abunda aza a na a ri elime gogo a ta kambu acapa, waru aza a na a ri acapa gogo a ta tyo elime."

20

Iroci ya aza a zamalinga

1 Ana Yesu uwai o rocosu ama ununa tsugono tsa zuva tsaa dana, avu u damma, "A yuwan ta vuma ro za na

◇ 19:19 Mtā. 20.

*

19:20 Vuma'a u rawa ta na waa yuwan lolo, agba koto u yuwan lolo shi.

ḍanaḍi nu uḍuma wa inabi. Uḗana u ro, reve wu utā na wasasa adama u zami aza a zamalinga adama a lingaa yi uḍuma wā yi.

² Avu u damma u ta tsupa le ununa a tsu tsupa ikebe i azurufa yu ulivu irumu i tā tā. Reve u tara le ā tyo o uḍuma'ā a linga yi.

³ “Ana alanzu a gaḍuwai, aḗi o utulaḗ e eden reve u cina ozo o ro lo ā mishin me pere.

⁴ Reve u banu le fo ā tyo o uḍuma wā yi, avu u damma le u ta tsupa le ili i na i lobonoi nu urana u riyā.

⁵ Avu ā kara e reme ulinga o uḍuma'ā.

“Nu urana a aci na rumu ta'atsu vu urana reve u yuwisan ne.

⁶ Waru ana u buwai rumu tā na aa lyawa ulinga, reve wu utisa ā lyuci, avu waru u cina ama o ro mishin lo. Reve we ece le, ‘Adama ā nye yaa yuwusan ulinga ana'an shi?’

⁷ “Reve ā usu, ‘Adama a na ko za tara tsu shi!’

“Avu u damma le, ‘To, 'yawaḗ i linga o uḍuma u va.’

⁸ “Ana urana u kotoi, reve za vu uḍuma'ā u ḍe za ve elime u damma yi, ‘De aza a zamalinga'a vu tsupa le. Vu teme na aza a na n tarai nu ukosu, reve vu koso na aza a na n fara tarai.’

⁹ “Reve aza a na o koso tarai a yuwan ulinga wu rumu tā goon ā tawa ā ushi atsupu e le, za suru ushi tā rumu tā azurufa.

¹⁰ Ana aza a na e temeḗ ulinga ili yu usana ā tawaḗ tsara ā ushi atsupu e le, a ta dansa ā tā ushi ili i na i la'ai

aza ā aza e le. Avu wo o'wo ele fo irumu i tā tā i azurufa i ḍa a tsupa nle.

¹¹ Ana ā ushiyi ikebe i le, reve ā 'yawa na adan-shawuya ubata wu za vu uḍuma'ā.

¹² Reve a damma, ‘Aza a na a tarai na acaḗa rumu tā ḍa goon a lingai. Avu vu tsupa le unata na atsu. Atsu gba tsu linga tā atsuma o usuḍuwu wu urana hali ā tyo ulivu!’

¹³ “Reve za vu uḍuma'ā u usu za tā atsuma e le, ‘Tutsa i va, m paala wu shi. N tsupa wu tā ili i na tsu yuwain adan-shi.

¹⁴ Tara ikebe ya wu vu kara! N tara tā n tsupa za na a tarai o ukosu unata na avu.

¹⁵ N ta gura yuwan ununa n cigai ni ikebe i va. Vu tā ā tsushu'un o unā u na n yuwayin ama ā ndede isa'ani?’ ”

¹⁶ Dada Yesu tsu damma, “Ne ḍa u ri. Za ve elime gogo u tā kambā acaḗa, waru za va acaḗa tā kambā elime.”

Yesu yuwisan tā adan-shi o ukwa wā yi wa ta'atsu

(Mak. 10:32-34; Luk. 18:31-34)

¹⁷ Yesu atsuma a mmalu ā tyo Urishelima, reve u ḍe ojoro ā yi kupa ne ejere ā nge'en avu u damma le,

¹⁸ “Na tsu rawa Urishelima a tā wina Mawun ma Vuma e ekere a nan ganu a gbag-bain na munlu n Wilā. A ta yuwaan yi uge'etosu u na oo una yi.

¹⁹ Reve a zuwa yi e ekere a Atakpaci aza a na aa yuwaan yi ulamu, a fufaba yi, reve

a vara yi a akpata. Agba o urana wa ta'atsu Asula a ta 'yasan yi atsuma a akwakwa."

Ipai yi ka ro o unu u muwun mayi

(Mak. 10:35-45)

²⁰ Avu ka va Zabadi rawa no olobo a yi e re, Yakubu na Yahaya. Reve u kingyo u uwa ipati ya Yesu yuwaan yi ili i ro.

²¹ Avu Yesu ece, "Nye i da vu cigai?"

Avu u damma, "A mantsa ma na vu danuyi o tsugono tsa wu, vu ta lyawa muwun n va n nda a danu ubata u tsugbain zuzu na avu, za ta o ukere usa'ani za ta waru o ukere ugula wa wu?"

²² Avu Yesu damma, "I reve ili i na yaa patishi shi. I ta gura sowo mokoto ma atsumalima ma na maa zama n sowo?"

Reve olobo'o a usu, "Ee, tsu ta gura."

²³ Reve Yesu usu, "Amayun a da i to sowo atsumalima'a! Agba maa gura dangwa za na aa danu o usa'ani ko o ugula u va shi. Ele bata ndolo ubata wa aza a na Dada va foboyi da."

²⁴ Ana akapi o ojoro kupa a uwwai ne, reve a uwa upan na muwun ma anawu n re'e.

²⁵ Avu Yesu de aza a na oo tono yi suru reve u damma, "I reve ta aza o tsugono tsa Atakpaci a ciga ta o roco tsugbain tse le e ekere a ama. Waru aza a tsugbain tse le a tsu ciga ta o roco a na a ri nu ucira.

²⁶ Agba e ekere a du, she wo o'wo ne wan. Za na biti cigai wo o'wo zagbain atsuma a du, she nu u kambu aagbashi a akapi a na a buwai.

²⁷ Waru za na cigai wo o'wo za ve elime, she nu u yuwan ulinga u tsugbashi a tyo a akapi suru.

²⁸ Adama a na ko amu, Mawun ma Vuma n tawa tsara a yuwaan mu tsugbashi shi, amma n yuwaan ama, waru n ca aciyava adama a wawa ama na abunda atsuma a nusu le."

Yesu kambato ta nrumbu n re gbaga

(Mak. 10:46-52; Luk. 18:35-43)

²⁹ Yesu no ojoro a yi a lyawa ta Jeriko, reve obolo a ama a abunda a kuru yi.

³⁰ Nrumbu n re n dana ta lo nden a nge'en mu ure. Ana a uwwai Yesu da ri lo a kara, dada a uwai yisaali adansa, "Zagbain, Mawun ma Dawuda! Kalyuwa iliyali i tsu!"

³¹ Reve obolo a ama'a a bara le a baru na le, avu gba a dashi 'yasan ufo lon, "Zagbain, Mawun ma Dawuda! Kalyuwa iliyali i tsu!"

³² Ana Yesu uwwa nle, reve wi isawan we ece, "Nye i cigai n yuwaan du?"

³³ Dada a usuyi, "Zagbain, tsu ciga ta tse ene!"

³⁴ Avu Yesu ene iliyali i le, reve u ju'wan esu e le. Dada esu e le a kpatu'ushi, reve e ene ure, dada a kuru niyi.

21

Yesu uwai Urishelima
(Mak. 11:1-11; Luk. 19:28-40; Yah. 12:12-19)

¹ Yesu no ojoro a yi a marawaa zuzu na Urishelima, reve a rawa a lyuci va Batafaji zuzu na Masasan ma Zetun.† Avu u lyungu ojoro e re elime a yi.

² Avu u damma le, “Yawai a malyuci ma na ma ri elime. Nni i rawa, i te eneshi molloli na mma va yi ugutsuwu. I bada le, reve i tawaa mu ne ele.

³ Na za ro ece du, adama a nye yaa bada le, i damma, ‘Zagbain ciga le ta!’ U ta lyawaa du nloli'i babu adama o ro.”

⁴ Ili i nda i fara ta adama o shiton ili i na Zakariya vumavasula dammai:

⁵ “Dammai aza a Urishelima: ‘Mogono ma du moo ta lo a tawa!’

U tara aciyayi ili i ro shi, reve u kumba mololi.

U ta lo a tawa ukumbu o molloli.” ◇

⁶ Reve ojoro'o a kara a yuwan ili i na Yesu damma nle a yuwan.

⁷ Avu a tawaa na mololi na molloli'i, reve ojoro'o fo o polo de o nloli'i itana i le. Reve Yesu kumba.

⁸ Ama na abunda o poluso ta amuna e le o ure. Ozo o ro gba shi a kudusa avu'un no o poluso nle o ure.

⁹ Avu ozo o ro a uwa elime e Yesu, ozo o ro gba shi a dana oo tono yi aapa. Reve a saalasa,

“Husana!† Ica a tyo a Mawun ma Dawuda!”

“Asula a zuwaa za na aa tawa atsuma a ala a Asulazuva aba'un!”

“Ica a tyo e ekere a Asula!”

¹⁰ Ana Yesu uwai atsuma a Urishelima,† lyuci'i mafula u shiwan ta na agidi'ya. Hali ama e ece, “Vuma ne da gba nda'a?”

¹¹ Reve obolo ama'a a usu, “Vuma nda ayi dada Yesu, vumavasula diga a lyuci va Nazara va Galili.”

Yesu gbarai aza a wina atsuma a Aa'isamapada

(Mak. 11:15-19; Luk. 19:45-48; Yah. 2:13-22)

¹² Avu Yesu uwa atsuma a Aa'isamapada,† reve u lo aza a na a dana a atsulu na a wini atsuma a Aa'isamapada'a. Reve waru wu kebe apada a na a dana i kita'usa de ikebe icu'un icu'un, reve fo u kekebe ili yu ubata u na a dana a winisa nrukuku.

¹³ Reve u damma le, “Adan-shi a Asula a damma ta, ‘E te de u'wa u va ubata u mayan ma avasa.’ Amma, adu da nda i kambato niyi upa'atan we evu.”

¹⁴ Avu nrumba na akutsuma a tawusa ubata wa Yesu atsuma a Aa'isamapada, reve u kambatosu le gbaga.

¹⁵ Ana nan ganu a gbagbain na munlu n Wila me ene niyi a yuwusan ili ya asalama, reve waru e ene muwun a cuwusa yi atsuma a Aa'isamapada'a, waru a ta dansa, “Husana!† Ica a tyo a Mawun ma Dawuda.” Reve

ili i ndolo suru i zuwa nan ganu a gbagbai'in na munlu n Wila'a a uwwa upan lon.

16 Avu e ece Yesu, "Vu ta uwwusa ili i na muwun n nda maa dansa?"

Reve u usu le, "Ee, koto i denuna atsuma a Adanshi a Asula shi?"

'Avu Asula vu rito ta muwun na nrebu a canaa wu ishpa yi ica.' " ◇

17 Reve Yesu lyawa le, avu u kara o uta atsuma a lyuci'i a tyo Batanya, de da wa asai.

Yesu yuwayin udanga wu ubiri una

(Mak. 11:12-14, 20-24)

18 Na wasasa, Yesu a makamba'a atsuma a lyuci'i, reve ambulu a gaza yi.

19 Avu we ene ubiri a nge'en mu ure, reve u kara a 'yawa e ikyun ya yi, agba u tsura de umatsun wa yi shi, she avu'un. Adama o ndolo reve u damma udanga'a, "Vaa dashi matsan shi!" Babu usan reve udanga'a u 'yewushi.

20 Ana ojoro a yi e enei ili i na i farai, a yuwan ta asalama lon. Reve e ece, "Cine ubiri u nda u 'yewushi gogogo?"

21 Avu u usu le, "Amayun a da maa dansaa du, nni i ri nu ucawu wo okolo agba okolo a du a ku'fa shi, i ta gura yuwan ili i na n yuwain nu udanga u nda, hali u la'a. I ta gura damma masasan ma nda, 'Kara, vu riy'a a mala!' Nni i ri nu ucawu wo okolo, ili i ndolo i ta fara.

22 Ili i na i patiyi suru atsuma a avasa, nni i ri nu ucawu wo okolo, i ta tsura."

Azagbain a wasain ucira wa Yesu

(Mak. 11:27-33; Luk. 20:1-8)

23 Ana Yesu kambai atsuma a Aa'isamapada'a, reve u reme uritosu. Avu nan ganu a gbagbain na azagbain a tawa ubata wa yi, reve e ece yi, "Nu ucira u ne vaa yuwusan cu'un vu ulinga u nda? Zane da ca nuwu cu'un vu ucira u nda?"

24 Reve u usu le, "Amu fo n ta na yeci i ta i na maa yuwan du. Nni i usu mu, amu waru n ta damma du ubata u na n tsurai ucira u na maa yuwusan linga nda.

25 Zane cayi Yahaya ucira u yuwan urumbusu? Asula a na a ri zuva da, ko vadilima?"

Reve a kara a ndammulai vani le. "Nna tsu damma, 'Diga zuva da,' u te ece tsu, nye i zuwai tsu ushi niyi shi.

26 Agba waru n tsu damma, 'Diga ubata u vuma u da,' tsu ta uwwusa wovon wi ili i na ama aa yuwan na atsu, adama a na ama suru a usu ta a na Yahaya vumavasula da."

27 Adama o ndolo reve a usu yi, "Tsu reve shi."

Reve u usu le, "Maa damma du fo za na ca numu ucira u na maa yuwan ili i na maa yuwusan shi."

Iroci i muwun n re

28 Reve Yesu damma waru nan ganu a gbagbain na azagbain, "N ta damma du iroci i vuma ro na danai na muwun

n re. Avu i damma mu ili i na i jiyain. Urana u ro, reve dada'a u 'yawa ubata a zakpara avu u damma, 'Yawa vu yuwan ulinga o uduma wa inabi ana'an!'

²⁹ "Avu mawu'un u usu, 'Maa 'yawa shi!' Amma a tyo de, reve u vadala majiyan ma yi, reve u 'yawa.

³⁰ "Reve waru dada'a u 'yawa ubata wu zawa'a avu u damma, 'Yawa vu yuwan ulinga o uduma u va ana'an!' Reve zawa'a'a u usu, 'Ee, dada, n ta 'yawa n yuwan ulinga'a!' Agba u 'yawa shi.

³¹ "Zane da atsuma a muwun n nda u yuwayin dada'a tsutoni?"

Reve a usu, "Mawun mo ufaru."

Avu u damma le, "N ta dansaa du amayun, aza o u'ushishi wu utafa na ashakala a ta uwa o tsugono tsa Asula kafu adu.

³² Yahaya za vu Urumbusu tawa ta u roco du ure u mejege u na yaa danu. Agba i usu yi shi, reve gba aza o u'ushishi wu utafa na ashakala a usu yi. Ko na ye enei ili i nda, i 'yuwan ta a vadala i lyawa akuci e re du, reve i 'yuwan a usu yi."

Iroci ya aza a zamalinga a wuya

(Mak. 12:1-12; Luk. 20:9-19)

³³ Reve Yesu damma waru nan ganu a gbagbain na azagbain, "Poloi atsuvu a du yu uwwa iroci i nda: A yuwan ta vuma ro na danai nu uduma wa inabi. Avu u suwa isula akandarawa yi.

Reve u kapa aakari, tsara u tsura ubata u na waa dana o sovuso masayan ma inabi,† avu u suwa atsura adama a za vi ipiri. Reve u ca aza a zamalinga uduma'a tsara a linga yi, avu ayi u kara mmalu.

³⁴ Ana mantsa mo uta'an wu umatsu wa inabi'i ma rawai, avu u lyungu agbashi a yi a 'yawa a ushi akunda e ili i na o bolotoi.

³⁵ "Amma avu aza a zamalinga'a e reme agbashi'i. Reve a lalapa za ta le, avu o una za ro, reve a vuvara za va ta'atsu hali u kuwa.

³⁶ Avu za vu uduma'a u lyunguwisa agbashi a abunda a yi a 'yawa a tawaa yi ni inabi'i. Reve waru aza a zamalinga'a a yuwaan agbashi'i cine a yuwain na agbashi a na u fara lyunguyi.

³⁷ A tyo o ukosu, reve za vu uduma'a u lyungu mawun ma yi a tyo ubata wa aza a zamalinga'a, a majiyan ma yi a ta yuwan tsutoni na ayi.

³⁸ "Amma ana aza a zamalinga'a e enei mawu'un a tawa, avu a dammulai vana le, 'Mawun ma nda ayi da woo o'wo na agadu o uduma u nda. Nna tsu una yi, tsu to o'wo nu uduma'a!'

³⁹ Avu e reme yi, reve a tara yi o utaa yi atsuma o uduma'a nu ucira, reve o una yi."

⁴⁰ Reve u yuwan yeci, "Nna za vu uduma'a u tawa, nye i zuwai waa yuwan na aza a zamalinga'a?"

⁴¹ Avu a usu, "Babu ili i ro, u to una ama e iwuya o ndolo, reve u ca aza a zamalinga o

ro uɔuma'a, aza a na aa ca yi akunda e ili i na o bolotoi a mantsa ma sa'ani."

⁴² ʔʔu u damma le, "Koto i ɔenuʔa ʔtsuma a Adanshi a ʔsula shi?"

'Aatali a na asuwi a 'yuwain, ʔyi ɔa wo o'woi ikyun yu ucira ʔtsuma o usaa. Zagbain ɔa yuwain ili i nda, Waru u lobono ʔa e esu ʔ tsu!'

⁴³ "Adama o ndolo n ta dansaa ɔu, a ta usa tsugono tsa ʔsula e ekere ʔ ɔu, reve a ca ama a na aa yuwusan ili i na ʔsula a cigai o tsugono tsa yi.

⁴⁴ Vuma na riyai zuva va aatali o ndolo suru u ta kukuda, waru za na aatali o ndolo ʔ riyayi, u ʔa yukuma yi."*

⁴⁵ Ana nan ganu a gbagbain na Afarishi a uwwai iroci i nda, a gura ʔa reve a na a aci e le a ɔa Yesu aa yuwusan adanshi.

⁴⁶ ʔʔu a shi a ciga e reme yi, amma reve ʔa kara a uwwusa wovon wa ama, adama a na ama a ca ʔa okolo a na Yesu vumavasula ɔa.

22

Iroci ya ʔbuki a gbain o lolo

(Luk. 14:15-24)

¹ Yesu yuwisan ʔa iroci tsara u rito ama. ɔaɔa u dammai,

² "Apa cine tsugono tsa zuva tsa ri: A yuwan ʔa mogono mo ro za na fofoi ʔabajini ʔa ʔbuki o lolo adama a mawun ma yi.

³ Mogono'o u banu ʔa ama o ro ʔa tawa ʔbuki'i. Ana urana wa ʔbuki'i u rawai, ʔʔu u lyungu agbashi ʔa yi tsara e ɔe ama'a, reve a 'yuwan ʔa tawa.

⁴ "Reve u lyunguwisa agbashi o ro, adansa, 'Dammai aza a na m banuyi a na o koto ʔa ifofi ya ʔbuki. M pada ʔa inan i va i na i la'ai ulobonu, ʔʔu n fofo inama. O fofo ʔa ɔe ili suru. Tawai ubata wa ʔbuki o lolo.'

⁵ "Amma aza a na a banuyi'i a zuwa atsuva e le shi. Ozo o ro e le ʔa kara ʔa ʔa tyo ʔa aduma e le, ozo o ro gba ʔa 'yawa ʔa alya e eden.

⁶ Ozo o ro gba shi e reme ʔa agbashi'i, ʔʔu ʔa gaga le, hali o una le.

⁷ Ana mogono'o wu uwwai ne, u yuwan ʔa upan lon. ɔaɔa u lyunguyi asoja ʔa yi o una aza a na o unai agbashi'i, ʔʔu ʔa kulato lyuci gbain le.

⁸ "ɔaɔa u dammai agbashi ʔa yi, 'O koto ʔa ifofi ya ʔbuki o lolo. M banu ʔa ama a nda, agba a ntsaa ʔa tawa shi.

⁹ Adama o ndolo, 'yawai e re lyuci gbai'in tsara i banu vuma na i tsurai biti u tawa ubata wa ʔbuki ʔa va.'

¹⁰ ʔʔu ʔa 'yawa e re, ʔʔu o boloto ama a na a gura tsurai suru, ama ʔa abula na ama o ulambu wa abula suru. Ne ɔa ubata wa ʔbuki'i u shiwain na ama.

¹¹ "Ana mogono'o u uwai we ene omoci'in, reve we ene pe vuma ni itana i na wu ntsayi u tawaa ubata u lolo shi.

◇ 21:42 Ica 118:22-23. * 21:44 Akuci a atagada va aatagada a nda ʔa ri nu uguzu wa 44 shi.

12 Dada we ece niyi, 'Avu, nye i zuwai vo otoi itana i na i ri ulobonu shi, reve vu tawā ubatā wā abuki?' Ayi gba moci'in u tsurā ili i na waa damma shi.

13 "Avu mogono'o u damma agbashi o ro, 'Nlāi ana ne ekere a vuma'a. Reve i vari yi atsumā e irumbu, ubatā u na ama aa shon na a lumi anga adama a atsumalima.'

14 "Amayun, a banu tā ama nā abunda, agba ama ke'en da a dangwai."

Yeci adama a atsupu o utafa

(Mak. 12:13-17; Luk. 20:20-26)

15 Reve Afarishi† o fo6o cine aa yuwan e reme Yesu nu unusu atsumā a adanshi.

16 Avu a lyunguwa yi ama o ro atsumā o ojoro e le obolo no ozo o ro a na oo tono Hiridu. Reve a damma, "Manlu tsu reve tā vu ta dansa amayun kuci, waru vu to rocosu ama ure wā Asulā mejege. Vu tara tā ama suru unata, ko cine tsa da a ri.

17 Damma tsu majiyan mā wu, u lobono tā tsu tsupa utafa a tyo ya Kaisa† mogono, ko she tsu tsupa wan?"

18 Yesu gba u reve tā majiyan me iwuya me le, dada u dammai, "Adu aza e ikpa'a! Nye i zuwai yaā lyungusa mu?"

19 Roco numu ikebe* yi rumu i na yaa tsupusaa

utafa'a." Avu ama'a o roco yi ikebe'e.

20 Reve we ece le, "Ululu na aala a zane a da a ri de udanu?"

21 Avu a usu, "Mogono ma gbain Kaisa."

Reve u damma le, "Cayi Kaisa ili i na i ri za va yi, Asulā waru i ca yi ili i na i ri za va yi."

22 Ana a uwwai ne, a yuwan tā asalama, dada a lyawa niyi avu a kara.

Yeci adama o u'yosun wa akwakwa

(Mak. 12:18-27; Luk. 20:27-40)

23 Aza a Sadukiya† a usu a na ama aa 'yon atsumā a akwakwa shi. O urana u ndolo gan, avu a tawā ubatā wā Yesu. Reve a damma,

24 "Manlu, Musa damma tā, 'Nā vuma kuwā babu mawun, avu za va yi sotso maruna'a tsara u tsuraā yi mawun.' ◇

25 De nu ufaru, a yuwan tā ama e cindere muwun mā anawu n na n danai pa. Za vu ufaru zuwa tā ka, avu u kuwā babu mawun. Reve za ve ire sotso yi.

26 Avu ayi fo u kuwā babu mawun, reve za ro sotso yi waru, ne da a yuwain hali wo olo le suru.

27 A tyo o ukosu, avu ka'a fo u kuwā.

28 Nā Asulā a tawā a 'yasan ama o ukwisā, ka va zane da woo o'wo? Adama a na wo olo tā ali e cindere'e suru."

* 22:19 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nā Tseheleni ayi da "dinari." Kalyuwa Ucuḍuwu wi "Ikebe." ◇ 22:24 U.Wl. 25:5-6.

29 Dada u usu nle, "I ri nu urevu shi, adama a na i reve ili i na Adanshi a Asula a dammai shi, waru i reve adama o ucira wa Asula shi.

30 Na a 'yasan ama atsuma a akwakwa, aa yuwan lolo shi, waru aa ca lolo shi. O to o'wo gashi nlingata ma Asula de zuva.

31 Koto i denuna ili i na Asula a dammai adama o u'yosun atsuma a akwakwa shi?

32 Asula a damma, 'Amu da Asula a Ibrahim, na Asula a Ishiyaku, obolo na Asula a Yakubu.' \diamond Asula waru Asula a aza a wuma a da, agba Asula a akwakwa a da shi."

33 Ana obolo a ama'a a uwwai tsundolo, a yuwan ta asalama nu uritosu wa yi.

Wila u na u la'ai mgbain
(Mak. 12:28-34; Luk. 10:25-28)

34 Ana Afarishi a uwwai a na aza a Sadukiya a gura usu ili shi, dada o bolotoi ubata u ta.

35 Atsuma e le, manlu ma Wila mo ro mo fobo ta cine wee reme Yesu dada u yuwan niyi yeci:

36 "Manlu, atsuma a Wila wa Musa, zane da la'ai mgbain?"

37 Reve Yesu usu yi, "Vu ciga Zagbain Asula a wu no okolo a wu suru, na asuvu a wu suru, waru na majiyan ma wu suru.' \diamond

38 Ayi nda ayi da Wila u gbain wu ufaru za na la'ai ulobonu.

39 Wila we ire fo u tu ulobonu, 'Vu ciga moron ma nden ma wu cine vu cigai aciyawu.' \diamond

40 Wila wa Musa obolo na Atagada a Amasula suru zala wila re nda da a ri."

Yeci adama a Zamawawa
(Mak. 12:35-37; Luk. 20:41-44)

41 Afarishi'i lo ubuwu ubolotowu, dada Yesu yuwan nle yeci,

42 "Nye yaa yuwusan majiyan adama a Kristi Zamawawa? O ugundo wa zane da wu utai?"

Reve a usu, "Kristi Zamawawa Mawun ma Dawuda ma da."

43 Dada u damma nle, "To, adama a nye Dawuda de niyi 'Zagbain?' Ruhu va Akiza da zuwai Dawuda dammai,

44 'Asulazuva a damma ta Zagbain va.

Danu o ukere usa'ani u va, she na n zuwa n'yuwatan ma wu a apata a ana a wu.' \diamond

45 "Ana Dawuda de niyi Zagbain, cine woo o'wiso mawun ma yi a mantsa ma ta?"

46 Ko za gura usu yi shi. Diga lo ko za kawan dashi yuwan yi yeci waru shi.

23

Yesu barai azagbain
(Mak. 12:38-39; Luk. 11:43, 46; Luk. 20:45-46)

1 Reve Yesu yuwaan obolo'o no ojoro a yi adanshi,

2 “Munlu n Wilā† na Afarishi a tā nu ucira a damma dū ili i na Wilā wa Musa waa dansa.

3 I yuwan tsutoni ni ili i na o rito ndu suru, amma she i yuwan ununa aa yuwusan wan. Adama a na a tsu damma tā ili i ro, reve a yuwan ili i ro ko'ou.

4 A tsu nlaa tā ama itana yu ume i na aa gura tanu shi, agba ele a ciga a zuwa ukere a kamba tanu le shi.

5 “A ta yuwusan ili i sa'ani tsarā ama e ene le, za suru tā nlasa ilawo ya Adanshi a Asula, amma ilawo ya Afarishi i la'a tā mgbain. Waru alagba e elentsu a atugu e le a tā mgbain.

6 A la'a ta ciga ndanata n sa'ani ubata a abuki, waru na ndanata me elime ubata e ifolo.

7 Na a ri atsuma e eden, a tsu la'a tā ciga ama a casa le na aala a tsugbain, ‘Manlu.’

8 “She i lyawa vuma ro de dū ‘Manlu’ wan, adama a na Manlu ma tā ma da i ri na ayi goon, suru ndu waru muwun ma anawu n da i ri.

9 Atsuma o uvadi she i de vuma na aala a tsugbain ‘Dada’ wan, adama a na i tā na Dada tā goon, za na ri zuva.

10 Waru she i lyawa vuma ro de dū ‘Zagbain’ wan, adama a na Zagbain tā da i ri na ayi goon, ayi da Zamawawa.

11 Za na la'ai mgbain, wo o'wo aagbashi a dū suru.

12 Za na kambatoi aciyayi zagbain a tā kadato yi, za na gba kadatoi aciyayi a ta 'yasan yi.

13 “Woo yo'ono dū shi, adu munlu n Wilā na Afarishi. Adu aza e ikpa'a! I ta kpatosu unantsu u tsugono tsa zuva, agba adu na aciyadu yaa uwa pe shi. Waru i ta putsusaa aza a na a cigai a uwa. [

14 Woo yo'ono dū shi adu munlu n Wilā na Afarishi. Adu aza e ikpa'a! I ta paalasa nruna a ususa 'wa le, waru i ta yuwusan avasa o uga'an tsarā ama e ene dū. I ta la'a sowo atsumalima lon.]*

15 “Woo yo'ono dū shi, adu munlu n Wilā na Afarishi. Adu aza e ikpa'a! I tsu pasa tā mala, hali i tyo e ida ya alanga, tsarā i tsura za vi itoni tā. Ni i yuwan ne, avu i zuwa yi u la'a dū ntsaa na waa uwa atsuma a akina.

16 “Woo yo'ono dū shi, adu azagbain a na ri nrumba! I tsu damma tā, ‘Na vuma kucina na Aa'isamapada a mantsa ma na waa yuwusan nzuwulai, ayi ndolo wo o'wo ili shi. Agba nu u kucina na zinariya na ri pe atsuma a Aa'isamapada'a, u ciga u 'yuwan u shiton nzuwulai ndolo.’

17 Adu olo a nrumba! Zane da la'ai: zinariya ko Aa'isamapada a na o o'wotoi zinariya'a na akiza?

18 Avu waru i damma, ‘Na vuma kucina na masa'a† a mantsa ma na waa yuwusan nzuwulai, wo o'wo ili i ro shi.

* 23:14 Akuci a atagada va aatagada a nda a ri nu uguzu u 14 shi.

Amma nu u kucina nu une'e u na u ri a masa'a, u ciga u 'yuwan u shiton nzuwulai'i.'

19 Ađu nrumba ma ama! Zane da la'ai: ayi une'e ko ayi masa'a ma na ma zuwai une'e wo o'woi na akiza?

20 Na ne da, na vuma kucina na masa'a, u ta kucinasa na ayi ni ili i na i ri zuva va yi suru.

21 Waru nu u kucina na Aa'isamapada, u ta kucinasa na ayi obolo na Asula, za na ri pe nden.

22 Waru na vuma kucina na zuva, u ta kucinasa no ootogu o tsugono tsu Asula na ayi za na ri de nden.

23 "Woo yo'ono du shi, ađu munlu n Wila na Afarishi. Ađu aza e ikpa'a! I tsu ca ta Asula ma'aci ma ta atsuma a kupa e ili i na i ri ne ele suru, hali na avu'un e isu'wan e keke'en ni icu'un i keke'en suru. Agba i tsu yuwan tsu-toni tsu abula nu uritosu u Wila shi, za na ele da o roco ozo o ro isa'ani na amayun na abula. Ele da wu ntsayi i yuwan suru, agba she i vari ko ili i ke'en i ta atsuma e ili i na yaa yuwusan wan.

24 Ađu nrumba n na moo ronuso ama! I ta gashi vuma na tsu shere mofiyon atsuma a mini mo oso, avu u sofu aarakumi!†

25 "Woo yo'ono du shi, ađu munlu n Wila na Afarishi. Ađu aza e ikpa'a! I tsu zaza'wa ta alanga a munda na ntada, agba atsuma e le a ta tapu ni ili i na i usai nu

ucira e ekere a ama, tsara yu uwvaa aciyadu uyo'o.

26 Afarishi, ađu nrumba n da! I fara kambato atsuma a munda cece, reve ucina'a fo wo o'wo cece!

27 "Woo yo'ono du shi, ađu munlu n Wila na Afarishi. Ađu aza e ikpa'a! I rotso ta ason a na a putalai mini ma u'uri. Alanga a ason o ndolo a ta gashi ulobonu, agba atsuma, a ta tapu ne etele a akwakwa ni ili yi idaba icu'un icu'un.

28 Ne da waru, a alanga i rotso ta gashi ama a abula a da i ri e ekere a ama, agba atsuma a du a ta tapu ni ikpa'a na nusu.

29 "Woo yo'ono du shi, ađu munlu n Wila na Afarishi. Ađu aza e ikpa'a! I tsu fobo ta ubata wa acidu ulobonu adama a amasula, avu waru i kakala ason a aza a na a yuwain wuma u sa'ani.

30 Avu i damma, 'Na tsu shi tsu yuwan wuma u tsu a mantsa ma nkaya n tsu, tsu shi a kamba le mona ma amasula shi.'

31 Ne da i poloi aciyadu a na i palu'wai aciyadu adansa ađu muwun n tsukaya ma aza a na o unai amasula a da!

32 Lyuwai elime tsara i koso ili i na nkaya n du n farai!

33 "Ađu apili na muwun ma apili! Cine i jiyain i la'a a na ee ge'eto du atsuma a akina a na a ri n kima shi?

34 Adama o ndolo n ta lyunguwa du na amasula na aza o urevu na munlu. Ozo o ro

† 23:24 Yesu ta dansa, "I dama ta adama a nusu wawa'a amma i ta yuwusan abajini a nusu."

e le i to una le, ozo o ro gba shi i ta vara le a akpata. Ozo o ro waru gba i ta ruru'wa le atsuma a a'isa a du, reve ilole diga a lyuci a tyo a lyuci.

³⁵ Adama o ndolo, Asula e te ece du adama a aza a na o unai babu unusu, aza a na a yuwain de wuma. O ufaru adu aza a Yahuda, yu una ta Habila† vuma va abula, ne da i lyuwai elime na mona hali a tyo ya Zakariya mawun ma Berekiya. Ayi da yu unai e memere mo Upasu wa Akiza na masa'a mo ukulatosu atsuma a Aa'isamapada.

³⁶ N ta dansaa du amayun, ili i nda suru i ta cina du, adu na i ri wuma gogo."

*Yesu ciga ta Urishelima
(Luk. 13:34-35)*

³⁷ Dada Yesu lyuwai elime na adanshi, "Adu ama a Urishelima! Ama a du o una ta amasula waru a vuvara ta nlingata n na a lyunguyi a tyo ya'a du. N tsu ciga ta m boloto du ubata u ta, cine moton mo tsu vapa muwun ma yi ne evelu. Agba i lyawa mu n yuwan ne shi.

³⁸ Adama o ndolo Asula a ta lyawa Aa'isamapada a du, reve wo o'wo lyanga.

³⁹ N damma du, yaa dashi ene mu waru shi, she mantsa ma na yaa damma, 'Asula a zuwaa za na aa tawa atsuma a ala a Asulazuva aba'un.' "

24

*O to boso Aa'isamapada
(Mak. 13:1-2; Luk. 21:5-6)*

¹ Ana Yesu utai a Aa'isamapada, ayi a

makaraa, avu ojoro a yi a tawa ubata wa yi, tsara o roco yi saa va Aa'isamapada'a.

² Dada gba u damma nle, "Ye ene ta saa nda suru? Amayun a da maa dansaa du, ko aatali a ta aa lyawa zuva vu za va yi shi. Suru nle o to oco le e ida."

*Morono ma atsuvu adama
a addama
(Mak. 13:3-13; Luk. 21:7-19)*

³ Yesu de nden a Masasan ma Zetun, reve ojoro a yi a tawa ubata wa yi a dana obolo na ayi goon. Avu a damma, "Damma tsu mantsa ma na ili i ndolo yaa fara? Waru nye yaa dana iroci i na yoo roco tsu mantsa ma na vaa tawa ma rawa ta, waru mantsa ma na uvadi u nda woo koto?"

⁴ Dada Yesu tsu usu le, "I lyawa nanza pusan du ugbozu wan.

⁵ Ama na abunda a ta tawa na aala a va, a ta damma, 'Amu da Zamawawa'a.' Waru a ta pusan ugbozu wa ama na abunda.

⁶ I ta uwwa adama o uvon na alabari o uvon a na a ri lo a tawa, amma she yu uwwa wovon wan. Ili i nda suru a ciga a 'yuwan a fara, kafu ukosu u tawa.

⁷ Ida i ta yuwan nlangi ni ida, tsugono waru tsu yuwan nlangi na tsugono. A ta yuwan mantsa ma ambulu na abunda. A ta yuwan uramosu wi ida bata bata.

⁸ Ili nda suru a ta gashi ufaru wu mballa n limatan.

⁹ "Ama e te reme du, a zuwa du atsumalima, avu o una

đu. Ama suru a ta 'yuwan đu adama a na i usu numu.

¹⁰ Adama o ndolo ama na abunda a ta lyawa itoni i va. A ta yuwan nlangi vani le, reve a 'yuwunlai.

¹¹ Amasula e epen a ta tawa, reve a zuwa ama na abunda a usu epen.

¹² Adama o ndolo, iwuya i ta baza batu suru, avu icigi ya ama na abunda i tana lon.

¹³ Amma aza a na a kabai asuvu hali a tyo o ukosu, Asula a ta wawa le.

¹⁴ She na a yuwan alajiya a Alabari a Sa'anif adama o tsugono tsa Asula ubata suru atsuma o uvadi, dada ukosu waa tawa.

Ili yi idaba i na i tsu tawaa nu ulungusu

(Mak. 13:14-23; Luk. 21:20-24)

¹⁵ "Mantsa ma ta tawa a na ye ene ili i na Daniya vumavasula yuwain adanshi adama a yi 'Ili yi idaba i na i tsu lungusa Aa'isamapada,' \diamond mishin Upasu wa Akiza. (Adu na yee desununa ili i nda, i reve ili i na waa dansa.)

¹⁶ A mantsa mo ndolo, ama a Yahuda a 'yuwan a ciga a suma a tyo a nsasan tsara a la'a.

¹⁷ Za na ri a alanga, she u kambisa o u'wa adama u tara ili i ro wan.

¹⁸ Za na ri de o uduma, u kamba o u'wa tsara u tara aapalutsu wan.

¹⁹ A mantsa mo ndolo, u ta sufuwa amaci a na a ri na atsuma obolo na amaci a na a

ri na muwun n na ma apasa maani!

²⁰ "I yuwan avasa tsara iladi i du yoo o'wo atsuma a lyushi ko urana wa Ashibi wan!

²¹ Ayi nda u to o'wo atsumalima a na koto a yuwain shi, diga na a yuwain uvadi u nda. Waru cu'un va atsumalima o ndolo aa dashi fara shi.

²² Amma Asula e jebe ta de rana ndolo, na koto u yuwan ne shi, babu vuma na aa la'a. Amma Asula e te jebe le adama a aza a na u dangwai.

²³ "A mantsa mo ndolo, ozo o ro a ta damma du, 'Kalyuwai, ndede Zamawawa'a!' Ko za ro damma, 'Apa yi', agba she i usu wan.

²⁴ Azamawawa e epen na amasula e epen a ta tawa a yuwan ili ya asalama ya abunda. A ta yuwan atyo a na aa yuwan tsara ama o toni le, hali na ama a na Asula a dangwai, na aa gura.

²⁵ Gogo n to ronuso du at-suvu adama a nda, kafu ili i nda i fara.

²⁶ "Adama o ndolo, na za ro damma du, 'Kalyuwai, Zamawawa ta de o ogozo,' she i 'yawa i kalyuwa wan. Ko a damma du, 'Apa ubata u na u ri upa'un,' she i usu wan!

²⁷ Na Mawun ma Vuma ma tawa, ama suru e te ene yi, cine i revei imadatsu i tsu madatsa zuva suru.

²⁸ Ubata u na akwakwa a ri, lo da asala o tsu boloto, adama o ndolo iroci i nda u to rocosu ukosu u rawa ta zuzu.

Utawu u Mawun ma Vuma
(Mak. 13:24-27; Luk.
21:25-28)

²⁹ “Babu usan na rana va atsumalima ndolo koto, ‘Urana u ta rumbana Woto waru waa dashi ikana shi.

Italyo'o i ta riya,
Waru Asula a ta jingada cira na ri zuva.’[◇]

³⁰ “A mantsa mo ndolo, e te ene iroci i Mawun ma Vuma de zuva.† Ama o uvadi suru a ta shon adama o wovon. E te ene Mawun ma Vuma a tawa de zuva nu ucira na tsugbain.

³¹ Waru u ta lyungu nlingata ma yi na mesun ma aavana a gbain, o to boloto aza a na Asula a dangwai diga o ufaru wu uvadi a tyo o ukosu wu uvadi ubata u ta.

Uritosu o udanga wu ubiri
(Mak. 13:28-31; Luk.
21:29-33)

³² “Gogo i rito urevu u nda e ekere o udanga wu ubiri: Nna ye ene eten na avu'un e le a limana daan, waru na ayawa no ototopi, i reve mantsa ma lyushi ma rawa ta zuzu.

³³ Na ye ene ili i ndolo suru a farasa, i te reve mantsa ma rawa ta zuzu.

³⁴ I cuwan ili i nda suru i ta fara kafu ama a na a ri nda wuma suru a kuwa.

³⁵ Zuva ni ida a ta kara, agba adanshi a va aa kara shi ko ke'en.

Babu za na revei mantsa ma na Yesu aa tawisa
(Mak. 13:32-37; Luk.
17:26-30, 34-36)

³⁶ “Ko za reve urana'a shi, ko mantsa'a, hali na nlingata

ma Asula n na n ri de zuva hali na Mawun ma Vuma. She Dada da goon revei.

³⁷ Na Mawun ma Vuma maa tawa, ili i ta dana vadamma a mantsa ma na Nuhu† yuwain wuma.

³⁸ Atsuma a rana ndolo kafu u ulungusu u mini, ama a lyuwusa ta no o sowi, na a yuwin lolo cine a tsu yuwusan hali urana u na Nuhu uwai atsuma a wantsun.

³⁹ Agba a gura reve ili i na i ri a mmalu shi, hali mini ma tawa ma lyuwa le suru. Ne da woo o'wo na Mawun ma Vuma ma tawa.

⁴⁰ Ali e re a ta dana o uduma. A ta tara vuma ta reve a lyawa vuma ta.

⁴¹ Amaci e re a ta dana a yira a aatali a yira. A ta tara ka ta reve a lyawa ka ta.

⁴² “Adama o ndolo, i dana ufobu, i reve urana u na Zagbain du ri lo a tawa shi.

⁴³ Na za vu u'wa reve yashi i na vivu aa tawa, i reve waa lantsa shi, waru waa lyawa vivu ndolo uwa o u'wa wa yi shi.

⁴⁴ Adu i 'yuwan i ciga i dana ufobu a mantsa suru. Adama a na Mawun ma Vuma ma ta tawa a mantsa ma na i zuwai shi.

Aagbashi a abula
(Luk. 12:41-48)

⁴⁵ “Aagbashi a ne a da a ri na abula nu ugbozu? Ayi da za na zavu'wa va yi zuwa niyi u kalyuwusa akapi a aza a yi a agbashi, nu u casu nle ilyalya a mantsa ma sa'ani.

46 Na zavu'wa va yi kamba, avu u cina yi u yuwan ulinga u sa'ani, u ta ca yi iliyinkapa.

47 Amayun a da maa dansaa du, zavu'wa ndolo ta dangwa aagbashi o ndolo wo o'wo za na a dana a kalyuwusaa yi itana ya yi suru.

48 Agba nna aagbashi'i u ri na abula shi, u ta damma aciyayi a na zavu'wa va yi aa kamba go'o shi.

49 Reve u reme malapa ma agbashi'i suru. Avu u uwa alya nu u sowi hali wo o'wo usowu obolo na aza a yi.

50 Zavu'wa'a u ta kamba a mantsa ma na u zuwai shi, ko a mantsa ma na u ri ufofu shi.

51 Zavu'wa u ta bubatsa yi lipu, avu u kambato yi wo o'wo na aza e ikpa'a, ubata u na ama aa shon na lumi anga adama a atsumalima.”

25

Iroci ye esheli kupa

1 Reve Yesu lyuwa elime na adanshi, “A mantsa mo ndolo, apa cine tsugono tsa zuva tsaa dana: A yuwan ta esheli kupa a na a tarai ifitila i le, avu a kara a 'yawa a ga'aton vali vu kasa'avu.

2 Ama o ton atsuma e le olo a da, akapi a ama o ton gba aza o ugbozu a da.

3 Olo o ndolo a na aa kara a tara ta ifitila i le, agba a guza mani'in mo ro shi.

4 Aza o ugbozu gba, avu a bana mani'in mo ro o mupondo n ro.

5 Ana gba vali vu kasa'avu rawai go'o shi, avu a fara mba da hali a lantsa.

6 “Na ayin utanu avu vuma ro saala, ‘Vali vu kasa'avu ta lo a tawa! Tawai i ga'aton yi!’

7 “Avu esheli'i suru a 'yon a lapula ifitila i le.

8 Avu olo'o a damma aza o ugbozu, ‘Ne'e ntsu mani'in ma du wa'a, adama a na aza a tsu a ciga ta makimaa.’

9 “Dada ele gba a usu nle, ‘Tsu ri na mani'in ma na maa rawa tsu na adu shi. ‘Yawai ubata wa aza a na a winisa, tsara i tsura i tsulaa aciyadu.’

10 “Ana olo e esheli o ndolo a 'yawai atsulu a mani'in, dada gba vali vu kasa'avu'u u rawai. Esheli a na gba a ri ufofu, reve a uwa o u'wa na vali vu kasa'avu'u ubata wa abuki. Dada a kpatoi unantsu wu u'wa'a.

11 “A tyo de, avu esheli a na a buwai a rawa, dada a uwai yisaali, ‘Zavu'wa! Kpatu'waa tsu unantsu.’

12 “Avu gba vali vu kasa'avu'u u usu, ‘Amayun a da maa dansaa du, n reve du shi.’”

13 Reve Yesu damma, “Adama o ndolo i dana ufofu kuci, i reve urana ko mantsa ma na ili i nda yaa fara shi.”

Iroci ya agbashi a ta'atsu (Luk. 19:11-27)

14 Avu waru Yesu yuwisan adanshi ni iroci i nda, “A mantsa mo ndolo, apa cine tsugono tsa zuva tsaa dana: Vuma ro shi ta ciga u 'yawa mmalu ubata u ro. Kafu u kara, reve u de agbashi a yi, avu u damma le a kalyuwa itana ya yi ulobonu kafu u tawa.

15 Vuma'a u reve t̄a ulinga u na za suru aa yuwan. Reve u ca za vu ufaru ikebe i gbain i azurufa* i ton. Waru u ca t̄a za ve ire ikebe i gbain i azurufa i re. Avu u ca za va ta'atsu ikebe i gbain i azurufa i t̄a. Reve u kar̄a mmalu ma yi.

16 Ana vuma'a u kar̄ai, avu aagbashi a na u cayi ozo o to'on u yuwan ulinga ne ele, u zamiyisa ozo o ton waru.

17 Reve waru aagbashi a na a cayi ejere ne da fo u yuwain ulinga ni ikebe'e, avu u tsurisa ejere waru.

18 Amma aagbashi a na a cayi za t̄a, avu u kap̄a aakar̄i reve u soko ikebe yi zagbain va yi e ida.

19 "Ana a jimai, avu zagbain'in kamb̄a, dada we ecei agbashi'i ili i na a yuwain ni ikebe'e.

20 Avu aagbashi a na a cayi ozo o to'on u t̄awisa yi no ozo o ton a na u tsur̄ai atsuma e ikebe'e. Reve u damma, 'Zagbain, vu ca mu t̄a ikebe i gbain i azurufa i ton, n tsurisa t̄a ozo o ton.'

21 "Avu u usu, 'Vu yuwan t̄a ulinga u sa'ani. Aagbashi a aḅul̄a a da vu ri, waru vu tsu uwwa t̄a adanshi. Ana vu yuwain aḅul̄a ni ili i ke'en i nda, n ta zuwa wu vu kalyuwusa ili i na i la'ai mgbain. Tawa vu uwwa uyo'o obolo na amu.'

22 "Avu za ve ire, za na a cayi ejere, tawa reve u damma, 'Zagbain, vu ca mu

t̄a ikebe i gbain i azurufa i re, n tsurisa t̄a ejere.'

23 "Reve u usu, 'Vu yuwan t̄a ulinga u sa'ani. Aagbashi a aḅul̄a a da vu ri waru vu tsu uwwa t̄a adanshi. Ana vu yuwain aḅul̄a ni ili i ke'en i nda, n ta zuwa wu vu kalyuwusa ili i n na i la'ai mgbain. Tawa vu uwwa uyo'o obolo na amu.'

24 "Dada aagbashi a na a cayi za t̄a, u tawa u dammai, 'Zagbain, nreve t̄a vu tu usan. Vu rotso t̄a cu'un vuma na tsu ciga u gasa ubata u na u cu'wain shi, vu ciga t̄a ili ye pere.

25 Adama o ndolo mu uwwa t̄a wovon, dada gba n 'yawai n sokoi ikebe ya wu e ida. Apa wu ikebe ya wu.'

26 "Reve u usu, 'Avu aagbashi a aḅul̄a da shi, waru orogo a da vu ri! Vu damma vu reve t̄a a na n tsu ciga n gasa ubata u na n cu'wain shi.

27 Vu shi ta zuwa ikebe i va o u'wa wi ikebe e ekere a aza o uvadalasa, tsara n tsura pe ili i ro wa'a atsuma a yi.'

28 "Dada zagbain'in u dammai akapi a agbashi'i, 'Ushiyi ikebe'e e ekere a yi, avu i ca aagbashi a na a ri ni ikebe i gbain i azurufa kupa.

29 Na nanza yuwan aḅul̄a ni ili i na u ri na ayi, Asula a t̄a dashi ca yi ili ya abunda, waru u t̄a tsura ili hali a karal̄ai wira. Za na gba ri na ayi shi, Asula a t̄a ushi ke'en na u ri na ayi.

* 25:15 Danshi na a yuwain ulinga pa nda na Tseheleni ayi da "talen." Kalyuwa Ucuḍuwu wi "Ikebe."

30 Gogo varyi aagbashi o ulambu wā aḅulā o ndolo a alanga, aṣumā e irumbu i na ama aḅ shon na a lumi anga e le na aṣumalimā.’ ”

Mogono me te ge'eto ama suru

31 Reve Yesu lyuwa elime nu uritosu, “Mawun ma Vuma mā tā tawā nā tsugbain tsa gbain, nā nlingata mā yi suru. U to o'wo Mogono, aḅu u danu o ootogu o uge'etosu a gbain a yi.

32 Iḅa yu uvadi suru o to 6oloto a makakan mā yi, waru u ta kasa le ure, cine za va aguḅa tsu kakasa ikyon nā mgbele.

33 U ta zuwa ikyon o ukere usa'ani, mgbele waru gba u zuwa le o ukere ugulā wā yi.

34 “Aḅu Mogono'o u damma aza a na a ri o ukere usa'ani wā yi, ‘Tawāi, Dada vā ca ḅu tā aba'un a yi. Ushiyi tsugono tsa na Aṣulā o foḅoo ndu kafu u yuwan uvadi.

35 Ana n danai na ambulu, i ne'e mu tā ilyalya n lyuwa. Ana n danai na akuli, i ne'e mu tā mini n sowo. Ana n yuwain limocin i ushi mu tā a 'wa ḅu.

36 Ana n danai ataḅu, i ne'e mu tā itana n oto. Ana n danai ubanakun, i co'wo mu tā. Ana n danai o u'wa wa ali, i kalyuwā mu tā.’

37 “Reve ama a aḅulā'a a usu, ‘Zagbain, te ḅa tse ene nuwu na ambulu, aḅu tsu ne'e wu ilyalya? Waru te ḅe tse ene nuwu na akuli, aḅu tsu ne'e wu mini mo oso?

38 Te ḅa tse ene nuwu a nde'en, waru danga nā 'wa

tsu, reve tsu banu wu a 'wa tsu? Te ḅa tse ene nuwu ataḅu, reve tsu ca wu itana?

39 Te ḅa tse ene nuwu ubanakun ko o u'wa wa ali, aḅu tsu kalyuwā wu?’

40 “Mogono'o u tā usu, ‘Ni i yuwaan ama a vā, ko cine a ri ana ili i ro shi, aḅu ḅa i yuwayin.’

41 “Reve waru u damma aza a na a ri o ukere ugulā, ‘Lyawa numu, aḅu na Aṣulā a yuwayin unā. ‘Yawāi i uwa a akina a na a ri n kimā shi, za na o foḅoyi Mekerencesu nā nlingata mā yi!

42 N danā tā na ambulu, agba i ca mu ilyalya n lyuwa shi. N danā tā na akuli, agba i ca mu mini n sowo shi.

43 N danā tā o limocin, agba i ushi mu shi, waru n danā tā ataḅu, agba i ne'e mu itana n oto shi. N danā tā ubanakun waru aṣumā o u'wa wa ali, agba i kalyuwā mu shi.’

44 “Ama o ndolo a tā usu, ‘Zagbain, urana u ne u ḅa tse ene nuwu na ambulu ko na akuli aḅu tsu kuḅa a kamba wu? Ko vu danai o limocin aḅu tsu kuḅa a ushi wu? Waru urana u ne u ḅa tse ene nuwu ataḅu reve tsu kuḅa a ca wu itana? Ko gba urana u ne u ḅa vu danai ubanakun ko vu danai o u'wa wa ali reve tsu kuḅa a kalyuwā wu?’

45 “Mogono'o u ta damma le, ‘A mantsa ma na i 'yuwain a kamba ko vuma tā aṣumā a ama a vā, ko cine o rotsoi ili i ro shi, aḅu ḅa i 'yuwain a yuwaan.’

46 “Ama o ndolo a ta uwa aṣumā a aṣumalimā a na a ri n koto shi, amma ama a

abulā a ta yuwan wuma u babu ukotu.”

26

O fobo tā o una Yesu

(Mak. 14:1-2; Luk. 22:1-2;

Yah. 11:45-53)

¹ Ana Yesu kotoi a yuwusan adanshi e ili i nda, daɗa u dammai ojoro a yi,

² “I reve tā, rana re da buwai a fara Abuki a Mapasa,† waru amū, Mawun ma Vuma, amu da ee reme, avu a vara mu a akpata.”†

³ Reve nan ganu a gbagbain na azagbain o ɓoloto o u'wa wa aabara a nan ganu na a tsu de Kayafa.

⁴ Avu a yuwan ifobi tsara e reme Yesu usokowu, reve o una yi.

⁵ Reve a damma, “Woo lobono tsu yuwan yi a mantsa ma Abuki a Mapasa shi, adama a na ama a ta 'yasān nlangi.”

Ka na mani'in ma maguru
(Mak. 14:3-9; Yah. 12:1-8)

⁶ Ele pe atsuma e ifobi i na ee reme Yesu, ayi gba u dana tā de Batanya o u'wa wa Simo makutu.

⁷ Ayi a alya e ilyalya daɗa ka ro tawai ubata wa yi na meden ma aatali ma sa'ani. Atsuma a yi mani'in ma maguru me ikebe lon ma dana tā pe. Reve u tsuwan Yesu a aaci.

⁸ Ana o ojoro a yi e enei ili i ndolo, avu a uwwa upan hali a damma, “Cine tsa da waa lungususa ikebe?”

⁹ Na a shi a wina yi, a shi ta tsura ikebe ya abunda, reve a ca alambi.”

¹⁰ Agba Yesu reve ta ili i na aa dansa, daɗa u damma nle, “Cine tsa da yaa damatosun ka nda? U yuwaan mu ta isa'ani.

¹¹ I ta na alambi atsuma a du kuci, amu agba maa jima pa obolo na adu shi.

¹² U tsuwan mu ta mani'in ma nda, tsara u fobo lipu va adama a acida.

¹³ Amayun a da maa dansaa du, ubata u na aa yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani a nda atsuma o uvadi suru, a ta damma ili i na ka nda yuwain a cuwusan na ayi.”

Yahuza usu ta u wina Yesu
(Mak. 14:10-11; Luk. 22:3-

6)

¹⁴ Avu za ta atsuma a Kupanejere, za na a tsu de Yahuza Iskariyoti, 'yawa u yuwan adanshi na nan ganu a gbagbain.

¹⁵ Reve u damma, “Nye i da yaa tsupa mu nna n ca du Yesu?” Avu a ca yi ikebe† i azurufa* mata'atsu.

¹⁶ Diga a mantsa'a reve u reme izami ure u na waa winaa le Yesu.

A yuwain Abuki a Mapasa

(Mak. 14:12-21; Luk. 22:7-13, 21-23; Yah. 13:21-30)

¹⁷ O urana wu ufaru u na aa yuwusan Abuki o Opopofu,† avu ojoro a tawa a yuwan Yesu yeci, “Te da vu cigai tsu fobo alya e ilyalya adama Abuki a Mapasa?”

* 26:15 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da “aguriyon.” Kalyuwa Ucuɗuwu wi “Ikebe.”

18 *Avu* u usu, “*Yawaj* a lyuci ubata u vuma ro, *avu* i damma yi, Manlu ma damma: ‘Mantsa ma na a dangwaa numu ma ta yuwusan. N ta yuwan *Abuki* a Mapasa no ojoro a va o u'wa wa wu.’”

19 *Avu* a yuwan cine u damma nle, reve o fobo ilyalya ya *Abuki*'i de.

20 Ana urana u kotoi, reve Yesu na Kupanejeret a danu aly.

21 Ele pe atsuma a aly, *avu* u damma, “N ta dansaa du amayun, za ta atsuma a du u ta wina mu.”

22 Ojoro'o a uwwa uyo'o shi, reve a kara e eceshe yi aza a ta ta, “Amayun, Zagnabain, amu da maa wina wu shi. Ko amu da?”

23 Reve Yesu usu, “Vuma na otoy i ukere wa yi a matafa ma ta na amu, ayi da za na aa wina mu.

24 *Amu* Mawun ma Vuma, n ciga n 'yuwan n kuwa, cine a danai adama a va de nu ujimu. Amma woo yo'ono vuma na wina numu shi. U shi ta la'aa yi nna a shi a matsan yi shi.”

25 *Avu* Yahuza za na aa wina yi, damma, “Manlu, amayun amu da shi, ko amu da?”

Avu Yesu usu, “Ee, *avu* da.”

Alya e Ilyalya yu Ukosu

(*Mak.* 14:22-26; *Luk.* 22:14-20)

26 Ele pe atsuma a aly, reve Yesu tara oopopofu. *Avu* u godyoo *Asula* reve wu busa yi. Dada waa ca ojoro'o *avu*

u damma, “Ushiyi oopopofu a nda'a i tama yi, lipu va da nda'a.”

27 *Avu* Yesu tara mokoto *avu* u godyoo *Asula* adama a yi, reve u ca ojoro'o *avu* u damma, “Suru ndu sowoi.

28 Adama a na mpasa n va n da za na o o'woi iroci ya akucunuf a na *Asula* a yuwain na ama a yi, adama a yuwaan le gafura vu nusu le.

29 N damma du nda, ma dashi sowo masayan ma inabi shi, she na n sowo yi o ure u sa'avu o tsugono tsa Dada va.”

30 Ana a canai ishpa, reve o uta a tyo a Masasan ma Zetun.†

Bituru kucina ta u te isawan na Yesu

(*Mak.* 14:27-31; *Luk.* 22:31-34; *Yah.* 13:36-38)

31 Reve Yesu damma ojoro a yi, “Na ayin a nda, suru ndu i ta suma *avu* i lyawa mu, cine vumavasula dammai, ‘*Asula* a ta galala za va aguaba, waru ikyon ya yi i te bete'we.’

32 “A mantsa ma na n 'yoyin atsuma a akwakwa, n ta 'yawaw atsuma a Galili, n ta fara rawaa du de.”

33 Reve Bituru damma, “Ko na akapi aa wasan wu, amu maa wasan wu shi!”

34 *Avu* Yesu damma, “Amayun a da maa dansaa wu, na ayin a nda, kafu moton ma saala vu ta damma vu reve mu shi, toto uta'atsu.”

35 Amma reve gba Bituru damma, “Maa damma n kudu ta e reve wu shi! N ta kuwa

o**o**lo nā avu!" Ne da fo akapi o o**o**ro'o a dammai.

Yesu yuwan ta avasa e Getisemeni

(Mak. 14:32-42; Luk. 22:39-46)

³⁶ Avu Yesu kara a 'yawa ubata u na a tsu de Getisemeni obolo no o**o**ro a yi, avu u damma le, "Isawain pa nda, amu n ta 'yawa ndede n yuwan avasa."

³⁷ Reve u tara Bituru no olobo e re a Zabadi, Yakubu na Yahaya. U dana ta na atsumolangu waru lon.

³⁸ Dada u damma nle, "N ta na atsumolangu gashi u to una mu. I danu pa nda, i dana e ipiri obolo na amu."

³⁹ Avu u 'yawa makasu, reve u kingyo avu u kadato urewesu wa yi a tyo e ida. Avu u yuwan avasa, "Dada va, nu u n ri yuwan, she vu ca mu mokoto ma atsumalima a nda wan. Amma vu yuwan ili i na n cigai wan, she ili i na vu cigai."

⁴⁰ Avu u kambā ubata wo o**o**ro a ta'atsu'u, reve u cina le a nlavu. Avu u damma Bituru, "Cine tsa da mata'atsu ma du i ri a nlavu, agba i gura yuwan ipiri na amu hali rumu ta shi?"

⁴¹ I dana wuma tsara i yuwan avasa i tsura ucira u na yaa gura isawan mantsa ma malyungwa. Asuvu a du a ciga ta a yuwan ili i na i ri mejege, amma lipu ri nu ucira shi."

⁴² Reve waru u lyawa le tsara u yuwan avasa, avu u damma, "Dada va! Na aa tawa mokoto ma nda shi,

reve wo o'wo she na n sowo yi, n ta yuwan ili i na vu ciga numu n yuwan."

⁴³ Ana u kambisai avu u cinisa le a nlavu adama a na a gura kpatu'wa esu e le shi.

⁴⁴ Dada u lyawa nle a nlavu, avu u 'yawa u yuwan avasa wa ta'atsu, avu u vasa adansa ili i ta.

⁴⁵ Reve u kambisa ubata wo o**o**ro'o, avu u damma le, "Cine i buwai a nlavu e ivuwusan? Gogo mantsa ma yuwan ta. Amu da, Mawun ma Vuma, ma na aa ca e ekere o ucira wa ama a vama.

⁴⁶ 'Yoyin tsu karai. Kalyuwai, apa vuma na aa wina mu rawai."

Ereme ta Yesu

(Mak. 14:43-50; Luk. 22:47-53; Yah. 18:3-12)

⁴⁷ Yesu atsuma a adan-shi, avu Yahuza atsuma a Kupanejere, u rawa ugeru no obolo a ama. Nan ganu a gbagbain na azagbain a lyungu ta ama'a no oloko na mutsun m pe'eni adama a nlangi.

⁴⁸ Yahuza damma le ta de, "I te reve vuma na yee reme, na n 'yawa n casa yi ni ikatalu."

⁴⁹ Avu Yahuza kara a 'yawa ya Yesu mejege, reve u damma, "Aku, Manlu!" avu u katala yi.

⁵⁰ Dada u usuyi, "T'utsa, yuwan ili i na vu tawai vu yuwan." Dada ama'a a tawai avu e reme yi ugbamu.

⁵¹ Avu za ta atsuma o o**o**ro e Yesu u tala matsun me pe'eni, reve u kodo utsuvu wa aagbashi wa aabara a nan ganu.

52 Avu Yesu damma yi,
 “Kambuwa matsun me
 pe'eni ma wu. Za na yuwain
 nlangi na matsun me pe'eni,
na matsun me pe'eni ma da
 fo waa kuwa.

53 I reve ta amayun n ta
 gura pati Dada va, avu u ca
 mu obolo obolo a nlingata ma
Asula kupa ne ejere† a na
 a la'ai obolo suru adama a
 nlangi.

54 Amma i ciga i 'yuwan
 wo o'wo tsunda, tsara o shi-
 ton ili i na Adanshi a Asula a
 dammai.”

55 Dada Yesu dammai
 obolo'o, “I tawa ta tsara i
 reme mu no oloko na mutsun
 m pe'eni gashi amu za vu
 ngalalal da. Usana suru n
 dan ta o ritosu atsuma a
Aa'isamapada, agba i reme
 mu pe shi.

56 Amma ili i nda i fara ta
 suru, tsara ili i na amasula a
 danai i shiwan.” Dada ojoro'o
 suru a sumai avu a lyawa yi.

*Azagbain a Mbara a
 yuwan ta Yesu yeci*

(*Mak. 14:53-65; Luk.
 22:54-55, 63-71; Yah. 18:13-
 14, 19-24*)

57 Aza a na e remei Yesu
 a tara yi ta a tyo o u'wa wa
 Kayafa, abara a nan ganu,
 ubata u na munlu n Wila n
 azagbain o obolotoi wira u ta.

58 Avu Bituru tonishi le
 makasu, hali a rawa a aarara
 o u'wa wa abara a nan ganu.
Reve u danu zuzu na adugari
a Aa'isamapada, tsara we ene
 ili i na yaa fara na Yesu.

59 Nan ganu a gbagbain na
 Azagbain a Mbara† suru a shi
 ta a ciga o una Yesu. Reve a
 zamishi ama a na aa yuwan
 epen gayin a aci a yi o ukobu
 wu uge'etosu.

60 Ama na abunda a tawa ta
 a yuwan epen gayin a aci a yi,
 amma azagbain a tsara ili ya
 amayun i na yaa zuwa o una
 yi shi.

Reve ama e re a tawa a
 damma,

61 “Vuma nda damma ta,
 ‘N ta lungusa Aa'isamapada a
 nda, avu n suwisa yi atsuma
 a rana ta'atsu.’ ”

62 Avu abara a nan ganu
 a 'yon mishin, reve we ece
Yesu, “Vu ri ni ili i na vaa
 damma adama e ili i na ama
 a nda a dammai shi?”

63 Agba u damma ili i ro shi.

Avu abara a nan ganu a
 dammisa yi, “Atsuma a aala
a Asula a wuma n zuwa wu
ta vu kucina: Damma tsu na
avu da Zamawawa, Mawun
ma Asula.”

64 Reve Yesu usu, “Ee,
ne dada cine vu dammai.
Amayun a da maa dansaa
du suru: a 'ya'awa elime i te
 ene Mawun ma Vuma nden o
 ukere usa'ani u Mogono ma
Asulazuva, waru i te ene yi a
 tawa e eleshe a zuwa!”

65 Ana abara a nan ganu
 a uwwai ili i ndolo, avu wu
 kara itana ya yi adama a
atsumolangu, reve u damma,
 “Kai! Vuma nda yuwan ta
 adanshi a vama e ekere a
Asula! Tsu ciga za dashi
 yuwan adanshi o ro adama a

† **26:53** Obolo suru, a ta na asoja 6,000: Reve Yesu damma u ta gura de nlingata ma Asula 72,000 n tawa n kamba yi nnu u ciga u yuwan ne.

yi shi. Suru ndu yu uwwa ta a na u yuwain adanshi a vama e ekere a Asula.

⁶⁶ Nye i cigai a yuwan na ayi?"

Avu a usu, "U yuwan ta un-usu u na u rawai o una yi."

⁶⁷ Avu a caraa Yesu matsan o urewesu, reve a kukumu ekere avu a cikwa yi. Reve ozo o ro a basa yi.

⁶⁸ Reve a damma, "Vu damma avu dada Zamawawa'a! Adama o ndolo damma tsu za na cikwa nuwu!"

Bituru wasan ta Yesu

(Mak. 14:66-72; Luk. 22:56-62; Yah. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ A mantsa mo ndolo, Bituru lo ubuwu nden a aarara, avu aagbashi o usheli a rawa ya'a yi, reve u damma, "Avu fo vu to obolo na Yesu za va Galili."

⁷⁰ Reve Bituru damma a makakan ma ama, "Ne da u ri shi! N reve ili i na vaa dansa shi!"

⁷¹ Ana u lyawai ubata u na u shi, reve u kambu o unantsu, avu usheli u ro we ene yi. Reve u damma ama a na a danai lo, "Vuma nda fo u to obolo na Yesu za va Nazara."

⁷² Avu waru Bituru wasisan u damma, "N kucina ta n reve vuma nda shi!"

⁷³ A jima shi, avu ama o ro a na a danai lo mishin a kara a yawu ubata wa Bituru avu a damma, "Amayun, avu vu ta pe atsuma a aza a na o tonishiyi Yesu. Tsu reve ta

ne, o una u na vaa yuwusan adanshi tsa ama a Galili."

⁷⁴ Dada Bituru dammai, "N kucina ta amayun a da maa dansa! Asula a ca mu atsumalima na amayun a da mu shi! N reve vuma ndolo shi!"

Dada moton ma saalashi.

⁷⁵ Dada Bituru cuwain ni ili i na Yesu damma niyi: "Kafu moton ma saala, vu ta wasan a na vu reve numu uta'atsu!" Avu wu uta u shon na atsumolangu a abunda.

27

A tara ta Yesu a tyo ya Bilatu

(Mak. 15:1; Luk. 23:1-2; Yah. 18:28-32)

¹ Na wasasa, avu nan ganu a gbagbain suru na azagbain a yuwan ifobi i le a aci e Yesu tsara o una yi.

² Reve a nla yi avu a tara yi a tyo ya Bilatu† Gwamna.

Ukwa wa Yahuza

(Agy. 1:18-19)

³ Ana Yahuza, za na cayi Yesu e ekere a n'yuwatan ma yi, we enei a padaa ta Yesu ugana wu ukwa, reve u yuwan shinreve nu ulinga u na u yuwain. Dada u tarai ikebe i azurufa* mata'atsu'u u kambuwa nan ganu'u obolo na azagbai'in.

⁴ Reve u damma, "Unusu† u na n yuwain ayi da: N ca du ta vuma na ri nu unusu shi tsara yu una yi."

Avu a usu, "To, te imini i tsu na za ndolo? Addama a wu a da ndolo'o, babu imini i tsu."

* 27:3 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da "aguriyon." Kalyuwa Ucufluwu wi "Ikebe."

⁵ Dada Yahuza ocoi ikebe'e pe atsuma a Aa'isamapada. Reve u 'yawa wu nla aciyayi zuva hali u kuwa.

⁶ Avu nan ganu a gbagbain a tara ikebe'e reve a damma, "U ushi ta ikebe i nda adama a wuma u vuma. Wila u damma ta tsaa zuva le obolo ni ikebe ya Aa'isamapada shi."

⁷ Avu a tara ikebe'e reve a tsula uduma wu za na a ma'asa mpondo, tsara a tsura ubata u na aa cido omocin na a kuwa atsuma a Urishelima.

⁸ Ayi da i zuwai e deyi ubata'a, "Uduma wu Mpasas" hali a tyo a mantsa ma na a danai aatagada a nda.

⁹ Adama o ndolo a da ili i na Irimiyaf vumavasula dammai i shiwain:

"A tara ta ikebe i azurufa mata'atsu, ikebe i na aza a Isra'ila a usuyi a na aa tsupa adama a yi.

¹⁰ A tsula ta uduma wu za na a ma'asa mpondo cine Asulazuva a damma numu." ◇

Bilatu yuwan ta Yesu yeci
(Mak. 15:2-5; Luk. 23:3-5; Yah. 18:33-38)

¹¹ A mantsa mo ndolo, Yesu shi ta mishin a makakan ma Bilatu Gwamna, avu Bilatu ece yi, "Avu mogono ma aza a Isra'ila ma da?"

Reve Yesu usu, "Ee, cine vu dammai ne da u ri."

¹² Amma ana nan ganu a gbagbain na azagbain a yuwain epen a aci a yi, u yuwan adanshi shi.

¹³ Dada Bilatu damma niyi, "Vu uwwa adanshi a na aa yuwusaan a aci a wu shi?"

¹⁴ Agba Yesu damma ili i ro shi, dada gwamna'a wo o'woi a asalama lon.

Bilatu usu ta Yesu kuwa
(Mak. 15:6-15; Luk. 23:13-25; Yah. 18:39-19:16)

¹⁵ Aa'wan suru a mantsa ma Abuki a Mapasa, gwamna tsu lyawa ta za ro na ri o u'wa wa ali, za na ama a dangwai.

¹⁶ A mantsa mo ndolo, vuma na a tsu de Baraba dana ta pe atsuma o u'wa wa ali. Ama suru e reve ta a na vuma va abula da shi, ko ke'en.

¹⁷ Adama o ndolo ana ama o bolotoi ubata u ta, dada Bilatu ece nle, "Atsuma aza a na a ri pe atsuma o u'wa wa ali, zane da i la'a cigai n lyawa? I ciga ta n lyawa Baraba ko Yesu za na ee desu Zamawawa?"

¹⁸ Bilatu reve ta a na azagbain a tawai na Yesu ubata wa yi adama a tsushu'un tsa da.

¹⁹ Bilatu ubuwu lo nden o ootogu o uge'etosu, dada ka va yi lyunguwa niyi ikaka i nda: "She vu yuwan ili i ro na vuma nda wan, adama a na ko iwuya i ta u yuwan shi. Ana'an n yuwan ta alavu a aci a yi, waru u ta bali mu lon."

²⁰ Agba nan ganu a gbagbain na azagbain a zuwa ta okolo a ama o obolo'o a pati a lyawa Baraba, agba o una Yesu.

²¹ Avu Bilatu ecishe obolo'o, "Atsuma a ama e re a nda, zane da i cigai n lyawaa du?"

Reve a usu, "Baraba."

²² Reve Bilatu ece le, "To, cine i cigai n yuwan na Yesu, za na ee desu Zamawawa?"

Avu suru nle a usu, "Vara niyi a akpata."

²³ Reve Bilatu ece le, "Nye i zuwai? Unusu u ne u da u yuwain?"

Avu a dashi saala lon, "Vara niyi akpata!"

²⁴ Ana Bilatu enei babu ili i na waa gura yuwan waru, waru ama a da nda e temei nlangi. Dada u kenei mini avu u sa'a ekere a yi a makakan me le reve u damma, "Babu imini i va na mona ma vuma nda, adu da yoo una yi."

²⁵ Reve suru nle a usu, "E reme tsu nu unusu atsu na muwun n tsu adama a na o una niyi."

²⁶ Avu Bilatu lyawaa le Baraba. Reve u damma asoja a fufaba Yesu na asudu, avu a 'yawaw a vara yi a akpata.†

Asoja a yuwaan ta Yesu ulamu

(Mak. 15:16-20; Yah. 19:2-3)

²⁷ Avu asoja a gwamna a tara Yesu a uwa pe o ukobu, reve a kandaruwa yi suru.

²⁸ Reve o fodo yi itana, avu o oto yi aayala a saan lon.

²⁹ Avu a tara awanda a kandaruwa yi a aaci gashi ookokolo. Reve a zuwa aadanga o ukere usa'ani wa yi, avu a kingyo a makakan ma yi reve a yuwaan yi ulamu, "Tsu ca wu ta tsug-bain, mogono ma aza a Isra'ila."

³⁰ Avu a tsuwaan yi matsan. Avu a ushi aadanga o ukere wa yi'i, avu a fufaba yi a aaci na ayi.

³¹ Ana a kunai a yuwasaan yi ulamu a tyo o ukosu, avu o fodo yi aayala'a, reve otowiso yi itana ya yi. Avu o utaa yi tsara a 'yawaw ubata u na oo una yi.

A vara ta Yesu a akpata

(Mak. 15:22-32; Luk. 23:27-43; Yah. 19:17-27)

³² Ele a motaa, avu a ga'an na vuma va Kurani, vuma na a tsu de Simo. Avu asoja'a a zuwa yi u tanu akpata'a nu ucira.

³³ Reve suru nle a tawa ubata u na a tsu de Gologota† (urevu wa yi u da Ubata wo Ookoluwo.)

³⁴ Avu asoja'a a ca Yesu masayan ma na a jambarai na aguma o okono tsara u sowo. U pede yi ta reve u 'yuwan o sowo.

³⁵ Ana a vara niyi a akpata'a,† reve asoja a yuwan anca'wa dada e ne'eshein itana ya yi.

³⁶ Reve asoja'a e isawan lo e ipiri ya yi.

³⁷ A dana ta ili i na i zuwai a vara niyi akpata'a, reve a vara yi zuwa va aaci a yi a akpata. Apa ili i na a danai:

AYI NDA, AYI DA YESU MOGONO
MA AZA A ISRA'ILA.

³⁸ Waru asoja'a a vara ta evu e re a akpata, za ta o ukere usa'ani, za ta gba o ukere ugula.

³⁹ Aza a na a karasa lo, reve a lungbatsasa aci e le avu e isula yi.

40 Reve a damma, “Vu damma tã vu ta gura ßuboso Aa'isamapada, avu vu suwisa yi atsumã a rana ta'atsu. Adama o ndolo wawa aciyawu! Na avu Mawun ma Asula ma da vu ri na amayun, cipã de a akpata'a!”

41 Ne da waru nan ganu a gbagbain na munlu n Wila n yuwaan niyi ulamu.

42 Reve a damma, “U wawa tã ozo o ro, agba u gura wawa aciyayi shi! U damma tã a na ayi da mogono ma aza a Isra'ila. To, lyawa niyi tse ene u cipã e ida diga de a akpata'a. Nnu u yuwan ne tsu tã usu yi.

43 U zuwaa tã Asula ucira, lyawa Asula a wawa yi, nu u ciga. Hali gba u damma tã, ‘Amu da Mawun ma Asula.’ ”

44 Evu a na a varai a akpata obolo na ayi e isula yi tã fo.

Ukwã wã Yesu

(Mak. 15:33-41; Luk. 23:44-49; Yah. 19:28-30)

45 Ana urana u rawai aci, avu irumbu i ßaru ida maßula a tyo rumu ta'atsu vu ulivu.

46 A mantsa mo ndolo, reve Yesu saala, “Eloi, Eloi,† lama sabaktani,” nga, “Asula a va, Asula a va, nye i zuwai vu vari numu?”

47 Ozo o ro a na a ðanaï lo mishin ubata'a, ana a uwwai ne, avu a damma, “Iliya da wee desu!”

48 Avu za ro suma u tsupu ashidi a mini ma alamu, reve

wu nla yi a aadanga reve u cayi tsara u sowo.

49 Reve ozo o ro a damma, “Isawain, tse enei ko Iliya ta tawa u wawa yi!”

50 Avu Yesu saalisa, daða u kuwai.

51 A mantsa mo ndolo, reve Asula a zuwa umuna‡ u na u ðanaï Upasu wa Akiza atsumã a Aa'isamapada u karalai ure, diga zuwa a tyo e ida. Avu ida i ramo, avu atali a ßatsa.

52 Reve ason a kpatu'wa, avu a 'yasan ama a aßula na abunda a na a kuwai de.

53 O uta tã atsumã a ason, waru ana a 'yasin Yesu atsumã a akwakwa, a uwa tã atsumã a lyuci va akiza, Urishelima, ubata u na ama a abunda e ene nle.

54 Ana yali na aßoja a na a ri obolo na ayi a pirishi Yesu e enei cine ida i ramo, obolo ni ili i na i farai suru, a uwwa ta wovon lon. Daða a dammai, “Mawun ma Asula ma da u ri mayun!”

55 Amaci na abunda a na o utai Galili a na o toniyi Yesu tsara a kamba yi, a ðana tã lo mishin makasu a akanla.

56 Meri† Magadaliya ðana tã pe atsumã e le, na Meri mma va Yakubu na Isuhu, na ka va Zabadi za na ayi da mma va Yakubu na Yahaya.

Acida e Yesu

(Mak. 15:42-47; Luk. 23:50-56; Yah. 19:38-42)

† 27:46 Ayi danshi “Eloi” mesun ma yi ma shon ta unata na mesun ma aala a Iliya. Adama o ndolo ana ama'a a uwwai Yesu adansa “Eloi, Eloi” a ta dansa u ta desu Iliya. ‡ 27:51 Umuna u nda u da u ne'eshein Upasu wa Akiza nu Upasu u na u La'ai Akiza atsumã a Aa'isamapada. Aabara a nan ganu a da goon a tsu uwa Upasu u na u La'ai Akiza u ta atsumã a aa'wan.

57 A yuwan tā vuma vi ikebe ro na a tsu de Isuhu, vuma lyuci va Arimatiya. Toni va Yesu da. Nu ulivu u ndolo avu u tawa Urishelima.

58 Avu u 'yawa ubata wa Bilatu, tsara u lyawa yi u tara lipu va Yesu. Dada Bilatu dammai asoja a yi a ca yi.

59 Dada u tarai lipu'u, reve u katala yi no okoro.

60 Avu u zuwa yi atsuma a aason a sa'avu za na u kapai atsuma a aatali. Reve u kebe aatali a gbain tsara u ula una wa aaso'on. Ana u yuwain ne dada u karai.

61 Avu Meri Magadaliya na Meri ro a danu lo zuzu na aaso'on.

Asoja e ipiri ya aason

62 O urana we ire, Ashibi, avu nan ganu a gbagbain na Afarishi o boloto ubata wa Bilatu.

63 Reve a damma, "Zagbain, tsu cuwan ta ana za ve epen o ndolo danai wuma u damma ta, 'Na a yuwan rana ta'atsu n ta 'yon atsuma a akwakwa.'

64 A zuwa ama a piri aason o ndolo ulobonu hali rana ta'atsu ndolo. Na ne da a yuwain shi, ojoro a yi a ta tawa e iva lipu va yi, reve a damma ama a na Asula a 'yasan yi ta atsuma a akwakwa. Epen o gogo a ta la'a za vu ufaru uwuyanau."

65 Dada Bilatu† dammai, "Tarai asoja o ro tsara a 'yawa a piri aason o ndolo cine yaa gura yuwan ulobonu."

66 Reve a kara o fofo aaso'on ulobonu lon, waru avu a zuwa eerepu o urotsu†

wa gwamna, reve a lyawa lo asoja a dana e ipiri.

28

U'yosun wa Yesu atsuma o ukwa

(Mak. 16:1-10; Luk. 24:1-12; Yah. 20:1-10)

1 Na wasasa wa Aladi, reve Meri Magadaliya na Meri ro a 'yawa tsara a kalyuwa aaso'on.

2 A mantsa mo ndolo, ida i ramo ta nu ucira. Reve malingata ma Asulazuva ma cipa diga zuva, avu u 'yawa ubata u na aaso'on a ri, avu u gandaluwa aatali a na a ulayi una wa aaso'on. Reve u danu zuva va yi.

3 U dana ta e ikanasa tsi imadatsu, itana ya yi i dana ta u'uri puwu.

4 Asoja a na a danai e ipiri ya aaso'on, reve wovon u reme le lon adama a malingata ma Asula, avu a uwa meje'en ma lipu, avu a riya e ida gashi akwakwa.

5 Reve malingata'a ma damma amaci'i, "She yu uwwa wovon wan. N reve ta i te izami ya Yesu, za na a varai a akpata.

6 Wu pa shi. U 'yon ta atsuma a akwakwa cine u damma ndu waa yuwan. Tawai ye ene ubata u na lipu va yi danai.

7 'Yawai i damma ojoro a yi gogogo, 'Yesu 'yon ta atsuma a akwakwa. U ta de elime a du a 'yawa Galili, i te ene yi de.' Ayi da n tawai n damma du."

8 Dada amaci'i a lyawushi aaso'on. A dana ta a uwwusa wovon, waru a dana ta a

yuwusan maṣaṅga lon fo. A suma ta tsara a damma ojoro'o ili i na i farai.

⁹Babu usan reve Yesu† cina le, avu u casa le. Reve a rawa zuzu na ayi e reme ana a yi, avu a yuwaan yi aganda.

¹⁰Avu u damma, "She yu uwwa wovon wan! 'Yawai i damma ojoro a va a 'yawa Galili. A ta cina mu de."

Asoja a usu ta a yuwaan epen

¹¹Ana amaci'i a yuwain ukaru u le, reve asoja a na a dana'i e ipiri ya aaso'on a kambā atsuma a lyuci, avu a damma nan ganu a gbagbain ili i na i farai suru.

¹²Reve nan ganu a gbagbai'in o boloto ubata u ta na azagbain a lyuci avu a yuwan asala. Reve a ca asoja'a ikebe ya abunda,

¹³reve a damma le, "Dammai ama a na ojoro e Yesu a tawa ta na ayin, dada e ivai lipu va yi adu pe atsuma a nlavu.

¹⁴Nna adanshi a nda a rawa a atsuvu a gwamna, tsu ta yuwaan yi adanshi tsara tsu wawa du atsuma a adama."

¹⁵Avu asoja'a a ushi ikebe'e, reve a yuwan cine a damma nle a yuwan. Ne da adanshi'i a bazai atsuma a Yahuda hali a tyo ana'an.

Yesu yuwan ta adanshi no ojoro ayi

(Mak. 16:14-18; Luk. 24:36-49; Yah. 20:19-23; Aji. 1:6-8)

¹⁶Avu ojoro kupa na za ta'a a kara a 'yawa a masasan mo

ro atsuma a Galili ubata u na Yesu damma nle a 'yawa.

¹⁷Ana a rawa e ene niyi, avu a yuwaan yi aganda, agba ozo o ro e le a usu shi.

¹⁸Dada Yesu tawai ubata u le reve u damma, "Asula a camu ta ucira atsuma a zuva ni ida suru.

¹⁹'Yawai i tsura otoni atsuma o uvadi suru. I rumbu le atsuma a ala† a Dada, na ala a Mawun na ala a Ruhu va Akiza.†

²⁰I rito le a yuwan ili i na n damma ndu. N ta dana ofolo na adu kuci, hali a tyo o ukosu wu uvadi."

Alabari a Sa'ani a Marku

Ucuduwu wa aatagada a nda

Marku, vuma na danai aatagada a nda, u reve ta ajiya. U danā ta zuzu na Bituru. A mantsa ma na moo tono ukwa wa Yesu Zamawawa nu u'yosun wa yi, Marku yuwan ta mmalu a tyosu bata bata na Banaba, zagbain ro atsuma a aza e Itoni. Ele ra da a lingai reve e teme a tsurusa aza e Itoni ubata u na a danuyi biti.

Marku damma tsu ta aalabari e Yesu nu ucira. Babu usan na Yesu koto mayan mo ulinga wa asalama u ta, reve u kara a tyo ubata u ro u yuwisan ulinga wa asalama u ro de. U roco ta cine Yesu danai aagbashi. A mantsa mo ndolo, ama'a a ciga ta Zamawawa na ri mogono mo ucira pa o uvaɗi, agba Yesu danā ne shi. Ama o ro a 'yuwan ta Yesu, reve o fobo cine oo una yi. Marku roco ta a na ayi nda ulinga wa Yesu u da, waru ne da u yuwain ulinga u mawawa ma ama.

Aatagada a nda o to rocosu aza e Itoni ana'an cine tsoo o'wo agbashi o ozo o ro. U roco ta cine Yesu sowoi atsumalima adama a na ne da Asula a cigai u yuwaan ama aganda. Ne da Asula a yuwain mazanga ni ili i na Yesu yuwain, agba gogo u tu ubata u gbain o ukere usa'ani

wa Asula. Ko na tsu sowo atsumalima gogo adama a na tsa a yuwusan ili i mejege a na tsoo tono Asula, Asula a ta zangana na atsu fo.

Ili in a iripe atsuma a aatagada a nda

1. Ikaka ya Yahaya za vu Urumbusu (1:1-8)
2. Urumbusu na malyungwa ma Yesu (1:9-13)
3. Yesu atsuma a Galili (1:14-9:50)
4. Yesu lyawa ta Galili a tyo Urishelima (10:1-52)
5. Ajuma o ukosu wa Yesu: Malyungwa ma yi nu ukwa wa yi (11:1-15:47)
6. Yesu ta wuma (16:1-8)
7. Yesu roco ta aciyayi ubata wo otoni a yi (16:9-20)

Alajiya a Yahaya za vu Urumbusu
(Mat. 3:1-12; Luk. 3:1-18; Yah. 1:19-28)

¹ Apa nda Alabari a Sa'ani e Yesu† Kristi Zamawawa,† Mawun ma Asula.

² U fara ta ununa Asula a dammai ana Ishaya vumavasula† danai ili i na Asula a damma niyi waa fara:

'N ta lyungu malingata ma va, elime a wu, za na aa lapulaa wu ure. ◇

³ Uɗyo wu nanza e dewu atsuma o una, 'Foɓoyi Zagbain ure, yuwain ure wa yi mejege.' ◇

⁴ Yahaya† za vu Urumbusu da danai malingata ma na ma yuwusain alajiya o una. Alajiya a na u yuwusain adama a

na ama aa vadala† o unusu u le a kambā ubatā wā Āsula u da. A tawā tā tsarā u rumbu le tsarā Āsula a yuwaan le gafura vu nusu le.

⁵ Āvu ama e ida ya Yahuda suru, hali na ama a Urishe-lima suru a tawusa ubatā wā yi tsarā a uwwa yi. Aza a na a dansaa niyi nusu le, u rumbusu le tā o Udolu wā Urdu.

⁶ Wo otosu tā itana ye el-eme a arakumi, waru wu nlasā tā gbakala vu ukwan. U lyuwusa tā apapari ni ishiki.

⁷ U danā tā a dansaa ama, “Nanza tā lo a tawā acapā a vā za na la'a numu tsugbain, n rawa n kanza m badā vunu va aatan vā yi shi.

⁸ Āmu nā mini ma da māa rumbusu du, amma ayi u tā rumbu du nā Ruhu va Ak-iza.”†

Urumbusu nu ulyungusa wā Yesu

(Mat. 3:13-4:11; Luk. 3:21-22; Luk. 4:1-13)

⁹ Āvu wo o'wo a mantsa mo ndolo Yesu utā tā de Nazara e ida ya Galili. Ana u rawai o Udolu wā Urdu, āvu Yahaya rumbu yi.

¹⁰ Ayi a motaa a mini'i, āvu we ene zuva† kpatu'wā, āvu Ruhu cipaa yi oroci a muda.

¹¹ Āvu a uwwa udyo u ro de zuva, u damma, “Āvu da Mawun ma na n cigai, n ta yuwusan mazanga nā āvu lon.”

¹² Babu usan, āvu Ruhu tara yi a 'yawā o una.

¹³ Āvu u danā pe o una rana amunga, Male† a lyungusa yi. U danu tā ni inama yu una,

agba waru nlingata mā Āsula n danā tā a kambusa yi.

Yesu de tā ama a nashi aza e mereme ma mugula

(Mat. 4:12-22; Luk. 4:14-15; Luk. 5:1-11)

¹⁴ Ana Hiridu Antiba baruyi Yahaya, āvu Yesu uwa pe e ida ya Galili a casu Alabari a Sa'ani a Āsula.

¹⁵ U danā tā a dansa, “Mantsa ma yuwan tā, tsugono tsā Āsula† tsa yuwan tā zuzu. Vadalai, i usu Alabari a Sa'ani.”

¹⁶ Ayi a mmalu a nge'en m Mala mā Galili, āvu we ene Simo* nā Andarawu mawun mā anawu mā yi aza e mereme ma mugula, a varishi igolo a mala'a.

¹⁷ Āvu u damma le, “Toni numu, n tā kambato du aza a na a tawaa nā ama.”

¹⁸ Āvu a lyawushi igolo i le, āvu o toni yi.

¹⁹ Ana u lyuwai elime nā mmalu wa'a, āvu we ene muwun mā Zabadi, Yakubu nā vawun vā yi Yahaya, ele pe a wantsun a lapulusa igolo i le.

²⁰ Āvu u deshī nle, āvu a lyawa Zabadi dada le a wantsu'un na aza a zama-linga. Āvu o toni yi.

Yesu lo tā otoni a lima

(Luk. 4:31-37)

²¹ Āvu Yesu no ojoro a yi a uwa pe a lyuci va Kafar-nahum. O urana wa Ashibi āvu u uwa a aa'isa,† u reme uritosu.

²² Āvu o o'wo asalama lon nā cu'un vu uritosu wā yi, adama a na u to ritosu le

* 1:16 Yesu tawā tā u ca yi aala Bituru.

ununa vuma na ri nu ucira, agba tsu munlu n Wilā shi.

²³ Pe a aa'isa'a za na ri no otoni a lima shi ta pe reve u remushi yisaali,

²⁴ a dansa, "Yesu za va Nazara, te imini tsu na avu? Avu vu tawa ta vu una tsu? Tso reve ta ko zane da vu ri, avu da za va akiza a Asula."

²⁵ Avu u damma le nu ucira, "Rungwai, avu yu uta i lyawa yi!"

²⁶ Avu otoni a lima'a a jingada vuma'a lipu e meje'en, avu u saala, dada a kasai na ayi.

²⁷ Ama suru a yuwan ta asalama abunda, hali e ecele'i aciyele, "Nye da tsunda? Uri-tosu u sa'avu u da nda'a. U ta nu ucira lon. Hali no otoni a lima a da u tsu barasa le babu wovon, avu a yuwan ili i na u damma nle a yuwan."

²⁸ Babu usan alabari a yi a rawai ko te da ejege e ida ya Galili.

Yesu yuwaan ta aza o ubanakun opocino

(Mat. 8:14-17; Luk. 4:38-41)

²⁹ Motaa ma yi a aa'isa obolo no ojoro a yi obolo na Yakubu na Yahaya, avu a uwa o u'wa wa Simo na Andarawu.

³⁰ Anawale Simo a dana ta ubanakun, avu a damma Yesu adama a yi.

³¹ Avu u 'yawa ya'a yi, u reme yi ukere, avu u kamba 'yasan yi, dada ubanaku'un u lyawushi niyi. Reve u yuwaan le aganda.

³² Ana ulivu u yuwain, avu a tawa yi na ama abunda,

aza a na a ri nu ubanakun, na aza a na a ri no otoni a lima.

³³ Avu ama a lyuci'i o boloto o unantsu wa yi.

³⁴ U kambato ta aza a na a dana nu ubanakun icu'un icu'un gbaga, avu waru u lo otoni a lima na abunda. U lyawa le a yuwan adanshi shi, adama a na e reve niyi.

Yesu 'yawa ta alajiya

(Luk. 4:42-44)

³⁵ Ubatā haba, avu u 'yon wu uta 'yawa ubata u na vuma ri shi. U 'yawa u yuwan de avasa.

³⁶ Avu Simo na aza a na a ri na ayi a zami yi.

³⁷ Ana e ene niyi, avu a damma yi, "Ama suru a te izami ya wu."

³⁸ Avu u damma le, "Tsu walai a 'yawa a mulyuci n na n ri elime, tsu yuwain alajiya. Ili i na n tawai n yuwan da ndolo."

³⁹ She na u kotoi ma'uwa ma a'isa e ida ya Galili suru a yuwusan alajiya, waru o utusaa ama otoni a lima.

Yesu yuwaan ta makutu opocino

(Mat. 8:1-4; Luk. 5:12-16)

⁴⁰ Avu makutu ma tawa u kingyowa yi, avu u pati yi, "Na vu usu, vu kambato mu gbaga."

⁴¹ Avu Yesu ene yi iliyali, avu u 'yasan ukere wa yi, avu u ju'wan yi, u damma, "N usu ta, kambā gbaga."

⁴² Avu ukutu'u u lyawushi niyi, avu u tsura lafiya va yi.

⁴³⁻⁴⁴ Avu u rono yi atsuvu u damma, "She vu damma vuma wan. Avu vu wala vu

'yawa vu roco aciyawu ubata wa ganu. Avu vu ca ili i ro, ununa a yuwusain a mantsa ma Musa, [◇] adama a dana nu urevu wi ili i na i farai." Avu u damma yi u kara.

⁴⁵ Ana wu utai, u yuwan ne shi, avu u teme a bazasa alabari'i. Avu ama na abunda a uwwa, hali ubata u na a zuwai Yesu kudai a uwa a lyuci'i. Avu wi isawan de alanga na lyuci ubata u na ama a ri shi. Avu ama ko te da a kara a tawusa ya'a yi.

Yesu kambato ta osowi a lipu gbaga
(Mat. 9:1-8; Luk. 5:17-26)

2

¹ Ana a yuwain rana meketeci, avu Yesu kambisa Kafarnahum. Avu alabari a yi a rawa a atsuvu a ama, na adanshi nga u tawa ta o u'wa.

² Avu ama a abunda o boloto ubata u ta, avu ubata'a u kalama le, ko lo o unantsu babu ure, dada u danai o rocosu ama Adanshi a Asula.t

³ Avu a tawa yi na vuma na ri no osowi a lipu a na ama a nashi e shedei.

⁴ Adama o obolo a ama'a, a gura rawa ubata u na Yesu ri shi, avu a katsu'wa ukwa'a. Ana a tsurai ure, avu a telyuwetyo yi a tyo e ida a avalu a na u danai.

⁵ Ana we enei ununa a ca niyi okolo, avu u damma za vo osowi a lipu'u, "Mawun ma va, a yuwaan wu ta ga-fura vu unusu wa wu."

⁶ Amma munlu n Wila† n ro n dana ta lo nden, avu a yuwan majiyan,

⁷ "Nye i zuwai vuma nda yuwain adanshi tsundolo? U tara ta aciyayi unata na Asula.t Zane da aa gura yuwaan vuma gafura vu unusu, she Asula goon shi?"

⁸ Agba u reve ta okolo e le, dada we ece nle, "Nye i zuwai yaa yuwusan majiyan ne?"

⁹ Zane da la'ai babu usan: a damma za vo osowi a lipu'u, 'A yuwaan wu ta gafura wu unusu wa wu,' ko a damma, 'Yon, vu tara avalu a wu, avu vu wala'?"

¹⁰ Amma adama n roco du Mawun ma Vumaf ma ta nu ucira o uvadi nda u yuwaan ama gafura vu unusu u le," avu u kalyuwa yi u damma,

¹¹ "N damma wu ta, 'yon, tara avalu a wu, vu wala a tyo o u'wa."

¹² Avu u 'yon u tara avalu a yi babu usan. Reve u kara a makakan me le suru. Avu ama'a suru a kara a yuwusan asalama. Avu a cibala Asula a uri a dansa koto ele e ene cu'un vi ili i nda shi.

Dewu va Levi

(Mat. 9:9-13; Luk. 5:27-32)

¹³ Avu Yesu utisa a 'yawa a nge'en m mala, avu obolo a ama o toni yi, dada u danai o rocosu le.

¹⁴ Ayi a kara, avu we ene Levi, mawun ma Alfa nden ubata u na aa ushishi utafa, avu u damma yi, "Toni mu." Avu u 'yon u toni yi.

¹⁵ Mantse mo ro avu u danu a lyuwusa ilyalya o u'wa wa

Levi na aza a na aa ushishi utafa na abunda na aza o unusu a na a danai lo nden obolo na Yesu no ojoro a yi, adama a na icu'un ya ama o ndolo o toni yi ta.

¹⁶ Avu ana munlu n Wila na Afarishi e ene niyi a alya e ilyalya na aza o unusu na aza o ushishi wu utafa, avu a damma ojoro a yi, “Cine waa lyuwusa woo sowuso ni icu'un ya ama o ndolo?”

¹⁷ Ana wu uwwai ne, avu u damma le, “Aza a na a ri nu ubanakun shi, a ciga za va aguma shi, she aza o ubanakun. N tawa n de aza a abula shi, amma aza a na a ri nu unusu.”

Yeci adama a akuli
(Mat. 9:14-17; Luk. 5:33-39)

¹⁸ Yashi i ndolo ojoro a Ya-haya obolo na Afarishi a dana ta na akuli, avu a tawa ya Yesu a damma, “Nye i zuwai ojoro a Yahaya no ojoro a Afarishi aa yuwusan akuli, amma ojoro a wu aa yuwusan shi?”

¹⁹ Avu u usu le, “Cine omocin a vali vu kasa'avu aa yuwan akuli ayi obolo ne ele? Aa yuwan shi, nu u ri lo obolo ne ele.

²⁰ Amma mantsa mo ta lo a tawa ana aa tara yi pe ubata u le. O urana u ndolo, a ta yuwan akuli.

²¹ “Babu za na a zula apadi o umuna u sa'avu a akuci o utugu. Nu u bolo le, apadi o umuna u sa'avu'u u ta vuranu akuci o utugu'u, avu ukaru'u u dashi mgbain.

²² Babu za na tsu tsun ribina na kutsai a akuci a tsan o ukwan adama a na ribina'a u to boso tsan vu ukwa'an, na a tsun yi pe u ta lungusa ribina'a obolo na tsa'an. Amma a tsu tsun ta ribina a tsan sa'avu.”

Yeci adama o urana wa Ashibi
(Mat. 12:1-8; Luk. 6:1-5)

²³ O urana wa Ashibi† u ro, Yesu dana ta a mmalu a batsasa a aduma e ishina, avu ojoro a yi e teme makuda ma agaza me ishina ele pe a mmalu.

²⁴ Avu Afarishi† a damma yi, “Kalyuwa, ana'an urana wa Ashibi u da. Nye i da i zuwai ojoro a wu a kudusa agaza e ishina a yuwusan ili i na Wila u putsayi?”

²⁵ Avu u usu le, “I reve ili i na Dawuda na aza a na a danai na ayi a yuwain mantsa ma na a uwwai ambulu shi?

²⁶ A rana na Abiyata danai aabara a nan ganu, Dawuda uwa ta o u'wa wa Asula, avu u tama opopofu za na ganu da goon aa tama. Avu fo u ca n'utsa ma yi.” ◇

²⁷ Avu u damma le, “A yuwan ta Ashibi adama a vuma, amma a yuwan vuma adama a Ashibi shi.

²⁸ Adama o ndolo, amu Mawun ma Vuma, Zagbain vu urana wa Ashibi a da.”

Vuma vo osowi o ukere
(Mat. 12:9-14; Luk. 6:6-11)

3

1 Urana u ro avu Yesu uwisa a aa'isa, avu u cina pe vuma na ri nu ukere u ta usowu.

2 Urana wa Ashibi u da u danai, avu Afarishi a kalyuwusa yi ko e te ene ko u ta kambato za vu ubanakun gbaga, adama e reme yi nu unusu.

3 Avu u damma yi, “Uta vu tawa a alanga eteshe.”

4 Avu we ece le, “Nye i da Wilu u dammai wu ntsayi a yuwan urana wa Ashibi, a yuwan isa'ani ko iwuya, a wawa wuma ko o una?” Agba a damma ili i ro shi.

5 Avu u kalyuwa le nu upan, avu waru we ene le iliyali adama a na a ta na aciyogbamu. Avu u damma vuma'a, “Canana ukere wa wu.” Ana u cananai, avu u kamba gbaga.

6 Avu Afarishi o uta na ama a Hiridu, avu a yuwan asala cine aa yuwan oo una yi.

Obolo a ama a nge'en m mala

7-8 Avu Yesu no ojoro a yi a kara a 'yawa a nge'en m Mala ma Galili. Ana ama a uwwai ili i na u danai a yuwusan, avu o^olo a ama a abunda o toni yi. Ama'a o uta ta de Yahuda, na Urishelima, na Idumiya. Ozo o ro waru o uta ta upasalai wu Udolu wa Urdu, na aza a na a tawai ubata wa yi de e ida ya Taya na Sida.

9 U damma ta ojoro a yi a lapulaa yi wantsun u wa'a, adama a na o^olo a ama a

yuwan ta abunda, tsara a gbagbala yi wan.

10 Aza o ubanakun na abunda, a kambato le ta gbaga, hali wo o'wo aza a na a ri nu ubanakun e kebushe adama a ju'wan yi.

11 Ubatu u na otoni a lima e ene niyi suru, avu a kingyo e reme yisaali, adansa, “Avu da Mawun ma Asula.”

12 Amma u bara le ta she a damma ama ko zane da u ri wan.

Yesu dangwa ta Kupanejere

(Mat. 10:1-4; Luk. 6:12-16)

13 Avu Yesu kara a 'yawa a masasan ubatu u na u deyi ama a na a 'yawa o^olo na ayi, avu a 'yawa ubata wa yi.

14 Atsuma e le avu u dangwa ama kupa ne ejere aza a na u cayi ala ajiya. Avu u damma le, “N dangwa du ta i danu na amu. N ta lyungu du i 'yawa i damma Alabari a Sa'ani a va.”

15 Waru i ta tsura ucira i lo otoni a lima.”

16 Mpa nda Kupanejere† a na u zagwai: Simo za na u cayi aala Bituru,

17 Yakubu mawun ma Zabadi fo u deyi ta, na Yahaya vawun va yi, aza a na u cayi ala Buwanaji, ana muwun n tsata;

18 u de ta fo Andarawu, ne da fo Filibu, na Batalamawu waru, Matta fo ta pe, Toma fo aajiya a da a danai. Akapi e le ele da Yakubu mawun ma Alfa, na Tadawu, o^olo

* 3:18 Ayi aala “Bakanani” to rocosu tsu vuma'a u ta nu uzuwu wa aci adama u kamba ama a yi.

nā Simo za na waru a tsu de Bakanani,*

¹⁹ nā Yahuza Iskariyoti, za na wina niyi.

Yesu nā Ba'alzabu

(*Mat. 12:22-32; Luk. 11:14-23; Luk. 12:10*)

²⁰ Avu urana u ro Yesu uwisa o u'wa, avu obolo a ama o bolo waru, hali a putsa yi no ojoro a yi na aa lyuwa ilyalya.

²¹ Ana aza a yi a uwwai ne, avu o uta de adama e reme yi, a jiyān ta u jaara ta.

²² Munlu n Wilā na aza a na a tawai de Urishelima a kara ta a dansa, "U ta na Ba'alzabu† mogono mo otoni a lima, waru nu ucira wa yi u da woo utasa a otoni a lima'a."

²³ Avu u de le, u yuwaan le adanshi ni iroci u damma le, "Cine Male† moo lo Male?"

²⁴ Ni ida i ne'eshen aciyayi ure a yuwusan nlangi na aciyele, ida i ndolo i ta riyā.

²⁵ Nu u u'wa u ne'eshen ure, a yuwusan tsurala, u'wa u ndolo wee isawan shi.

²⁶ Adama o ndolo nā tsugono tsa Male tse ne'eshen waa jima shi, amma u ta riyā.

²⁷ "Babu za na aa gura uwa o u'wa wu za vu ucira u tara itana ya yi, she nā wu nla yi. Avu u gura uwa o u'wa wa yi u tara yi itana.

²⁸ Amayun a da maa dansaa du, a ta gura yuwaan ama gafura vu nusu le na adanshi a vama e ekere a Asula.†

²⁹ Amma za na yuwayin Ruhu va Akiza adanshi a

vama, aa yuwaan yi gafura shi, adama a na unusu wa yi u ri nu ukotu shi."

³⁰ U damma le ta ne, adama a na a damma ta, "U ta no otoni a lima."

Mma nā muwun mā anawu mā Yesu

(*Mat. 12:46-50; Luk. 8:19-21*)

³¹ Avu mma va Yesu rawa nā aza a yi. Avu a lyungu za ro de yi. Avu e isawan a alanga.

³² A cina ta obolo a ama nden ukandaruwu nā ayi, avu a damma yi, "Mma va wu, nā aza a wu, a ta de a alanga a pura wu."

³³ Avu u usu le, "Zane da mma va nā aza a va?"

³⁴ Avu u kalyuwa ama a na a ri nden ukandaruwu nā ayi, avu u damma, "Kalyuwai, ele nda ele da mma va nā aza a va.

³⁵ Aza a na a yuwusan ili i na Asula a cigai, ele da muwun mā anawu n va olobo ne esheli nā mma va."

Iroci yi cimbi

(*Mat. 13:1-9; Luk. 8:4-8*)

4

¹ Yashi i ro waru avu Yesu teme uritosu a nge'en m mala. Obolo a ama a na o bolotoi a dana ta abunda lon, hali a zuwa yi u uwa a wantsun, avu u danu pe. Ama de a aagadi a kalyuwusa mala'a.

² Avu u roco le ili nā abunda aa yuwusan iroci.

† 3:23 Male nā Ba'alzabu na a yuwain adanshi a yi a aadiva a 3:22 vuma ta da a yuwusan adanshi.

Ɔtsuma o uritosu wa yi, Ɔvu u damma le,

³ “Poloi atsuvu, yu uwwa, cimbi ro 'yawa ta mazaza me icu'un.

⁴ Ayi lo a mantsa ma na u teme'i mazaza me icu'un, Ɔvu icu'un i ro yo oco yi o ure, Ɔvu nnunu n tawa n kakaɗa icu'u'un.

⁵ Ɔvu ozo o ro o oco bata a atali, ubata u na u ri na mabula lon shi. Ɔvu o uta babu usan, adama a na a tsura wacin alungu shi.

⁶ Ana urana u yuwain, Ɔvu a kpanla, adama a na a ri na mabula lon shi, a tsura aralu shi, Ɔvu e 'yewe.

⁷ Ɔvu ozo o ro waru o oco a awanda, Ɔvu awanda a 'yon, Ɔvu a gbagbala le, a matsan ulobonu shi.

⁸ Ozo o ro gba shi o oco a mabula ma sa'ani, Ɔvu a matsan ulobonu, ozo o ro a matsan mata'atsu mata'atsu, ozo o ro kupotali-utali, ozo o ro ukpaku ukpaku.”

⁹ Ɔvu u damma le, “Za na ri na atsuvu, wu uwwa.”

Ili i na i zuwai Yesu ritoi ni iroci

(*Mat. 13:10-17; Luk. 8:9-10*)

¹⁰ Mantsa ma na Yesu danai a nde'en, aza a na a danai lo obolo na Kupanejere, Ɔvu ee ece yi iroci i na u yuwaan nle.

¹¹ Ɔvu u damma le, “Adu da a lyawai i reve ili yu usokowu ya Asula, amma aza a na a ri pe shi, ili suru she ni iroci i da a tsu damma le. Adama a na

¹² ‘A ta gura e ene ne esu, amma ee reve no okolo shi. A mawwa, a ta

gura uwwa, amma aa gura reve shi. Adama a na aa kamba a yuwaan le gafura wan.’” ◇

Ucuduwusa wi iroci

(*Mat. 13:18-23; Luk. 8:11-15*)

¹³ Ɔvu u damma le, “Adu i reve iroci i nda shi? To, cine yaa gura i reve iroci i ro?”

¹⁴ Za vu ca'an ndolo adan-shi a Asula da waa cu'usan.

¹⁵ Icu'un i na yo ocoi o ure, ele da iroci ya aza a na a cu'wain adan-shi a Asula o okolo e le. Mantsa ma na a uwwai, babu usan, Malef ma tawa ma usa adan-shi a na a cu'wain o okolo e le'e.

¹⁶ Ne da waru aza a na o ocoi bata a atali. Ele da aza a na a tsu ushi adan-shi babu usan na mazanga.

¹⁷ Amma ana a ri na aralu shi, a tsu jima shi. Na awuya ko atsumalima a tawa adama a adan-shi a Asula, babu usan aa tadatsa.

¹⁸ Ozo o ro a ta tsi icu'un i na yo ocoi bata a awanda. A uwwa ta adan-shi,

¹⁹ amma addama o uvadi u nda, nu uyo'o wi ikebe, na maluwa me ili ma na aa uwwusa, a tsu gbagbala ta adan-shi'i. Reve wo o'wo le babu ulinga.

²⁰ Amma aza a na o ocoi a mabula ma sa'ani, ele da aza a na a tsu uwwa adan-shi, a usu yi, Ɔvu a yuwan ulinga na ayi. Za ro tsu matsan ta mata'atsu mata'atsu, za ro kupotali-utali, za ro gba ukpaku ukpaku.”

Uzuwata u fitila
(Luk. 8:16-18)

²¹ *Avu* Yesu ece le, “*A* tsu *tawa* *ta* *na* fitila adama a na *aa* *kpato* yi na aasa'atsu, ko a zuwa yi a *mbungulu*? E eelele a *da* a tsu zuwa yi, adama u ca ekan shi?”

²² Ili i na i ri usokowu suru a *ta* *kpato*'wa yi, waru babu ili i na *yaa* *dana* upa'un u na o *utaa* yi a alanga shi.

²³ Za na ri na atsuwu, wu *uwwa*.”

²⁴ *Avu* u damma le, “I yuwan ugbozu ni ili i na *yaa* *uwusa*. *Na* makundatsu ma na i kunzuyi *na* *ayi* *da* *aa* *kunzuwa* *du*, waru a *ta* *dashi* *du*.”

²⁵ Za na ri ni ili, *ayi* *da* *aa* *dashi*, waru za na ri ni ili shi, wa'a na u ri na *ayi* a *ta* *ushi* yi i *da*.”

Iroci yi cu'un na yu utai

²⁶ *Avu* Yesu damma le, “Apa *nda* cine tsugono *tsa* *Asula* *tsa* ri: tsa vuma na *'yawai* mazaza me *icu'un*.”

²⁷ Nu u lantsa na ayin ko u yuwan ulinga nu urana, mantsa suru *icu'un* oo *utusa* a yuwusan *mgbain*, ko na wo o'woi u reve cine aa yuwusan *mgbain* shi.

²⁸ *Ida* i tsu zuwa *ta* ili i na a *cu'wain* i *'yon* *mgbain*, akunku a *da* a tsu fara kungwa, *avu* a *tawa* a yuwan *agaza* a ca *icu'un* i sa'ani.

²⁹ Mantsa ma na *ishina* i *kutsai*, *avu* u gasa le.”

Iroci yi icu'un i na i la'ai ukalamu

(Mat. 13:31-34; Luk. 13:18-19)

³⁰ *Avu* Yesu reme a *dansa*, “*Na* nye tsa gura kurato tsugono *tsa* *Asula*? Ko ni iroci yi ili i ne a gura *cu'wani*?”

³¹ Oroci e *isu'wan* i uri, *ayi* *da* *cu'un* na *la'ai* *ukalamu* na a *tsu* *cu'wan* e *ida*.”

³² Ko *tsundolo*, *na* a *cu'wan* yi, nu u yuwan *mgbain*, u tsu *la'a* *ta* *olopu* a na a *buwai*, u tsu yuwan *ta* *eten* a *gbagbain* na *nnunu* n tsu *tawa* n tele *de*.”

³³ Iroci *ya* *abunda* oroci o *ndolo* a *da* u yuwaan le *adan-shi* a *Asula*, ununa aa gura *reve*.”

³⁴ U damma le ili i ro shi, she *obolo* ni iroci, amma a *mbanga*, *avu* u *cu'wani* *ojoro* a yi ili i na u *dansaa* nle suru.

Yesu isawaton ta upepu

(Mat. 8:23-27; Luk. 8:22-25)

³⁵⁻³⁶ O urana u *ndolo* nu *ulivu*, Yesu no *ojoro* a yi shi *ta* a *wantsun* a *nge'en* m *Mala* *ma* *Galili*. Reve u damma le, “*Tawai* tsu *'yawai* ne *upasu* u *ndede*.” *Avu* *antsun* o ro o *toni* yi. Reve Yesu *kara* a *tyo* o *ukosu* u *wantsun* *reve* u *reme* *nlayu*. U *dana* *ta* ni ili i na u *zuwai* *aaci*.”

³⁷⁻³⁸ A *jima* lon shi, *avu* *up-e* *pu* u *kefe* *de* a *tawa*. *Avu* *up-e* *pu'u* u *yuwusan* *mini* *ikefu* *ikefu*, hali *wantsu'un* u *ciga* u *shivan* *na* *mini*. *Avu* *ojoro* a yi a *uwwa* *wovon* lon, *reve* a *'yawa* a *jisan* yi. Reve a damma, “*Manlu*, u *balu* wu a na *tsaa* *li* *ba* shi?”

³⁹ *Avu* u *'yon*, u *bara* *up-e* *pu'u*, u damma *mala'a*, “*Von* *ne*.” *Avu* *up-e* *pu'u* u *von* *ubata* wo o'wo *kwin*.”

40 Avu u damma le, “Nye i zuwai yi da'wain tsunda, hali n gogo koto i ca mu okolo a du shi?”

41 Avu wovon u tsura le lon, avu a dammulai, “Cu'un vuma ne da tsunda'a, hali nu upepu fo u tsu yuwan ta ili i na u dammai?”

Yesu yuwaan ta vuma vo otoni a lima opocino

(Mat. 8:28-34; Luk. 8:26-39)

5

1 Avu Yesu no ojoro a yi a pasa a 'yawa upasu u mala u ndede, ejege a lyuci na a tsu de Garasa.

2 Ayi a motaa pe atsuma a wantsu'un, avu vuma za na ri no otoni a lima u ga'ashin na ayi.

3 Ason a da bata a nden ma yi. Babu za na ri nu ucira u na waa gura nla yi, ko na akani.

4 A tsu nla yi ta ana ne ekere na akani, amma u tsu kakasa le ta. Babu za na ri nu ucira u na waa gura golofo yi.

5 Usana nu ulivu u tsu dana ta a agadi atsuma a ason a na a yuwain a atali. Reve u dana a yisaali, na wu padi aciyayi.

6 Ana u cinkayai Yesu alanga, avu u suma ni iladi a tawa, avu u kingyo a makakan ma yi.

7-8 Avu Yesu damma otoni a lima'a, “Lyawa vuma ndolo.” Dada u boshoi na yisaali a dansa, “Te da imini ya wu na amu, Yesu Mawun ma Asula? Kucina na Asula, vaa ca mu atsumalima shi.”

9 Avu we ece yi, “Cine tsa da aala a wu?”

Avu u usu, “Aala a va a da Obolo adama a na tsu ta abunda.”

10 Avu u pati Yesu lon adama u lyawa le e ida'a.

11 Ubata u na a danai, ngurusumu n dana ta lo na abunda, a zamishi ilyalya zala va agadi.

12 Avu otoni a lima'a a pati yi, a damma, “Gbara tsu a 'yawa atsuma a ngurusumu, adama tsu uwa pe atsuma e le.”

13 Avu gba u usu le. Avu otoni a lima o uta a uwa atsuma a ngurusumu. Aza a danai lo suru, avu a suma a 'yawa a mala. Avu a riya pe, avu a kuwa pe. Abunda e le a ta rawa ukpakukupa ure (2,000).

14 Reve aza a na a danai a agufa a ngurusumu'u, avu a suma, avu a 'yawa a ca alabari a lyuci na mulyuci. Avu ama a tawa e ene ili i na i farai.

15 Ana a tawai ubata wa Yesu, avu a cina lo vuma na danai no otoni a lima nden ubata wa yi, u'otowu ni itana nu ugbozu wa yi. Reve a uwwa wovon.

16 Aza a na e enei ne esu e le, avu a damma ili i na i cinai za vo otoni a lima'a na ngurusumu.

17 Avu e teme a patishi Yesu u lyawaa le ida i le.

18 Mantsa ma na Yesu danai a uwusa a wantsun, avu za na danai no otoni a lima'a u pati yi ankuri, u lyawa yi u 'yawa obolo na ayi.

19 Amma u 'yuwan ta, avu u damma yi, “Yawa o u'wa u du, vu 'yawa bata a n'utsa ma

wu waru, vu ca le alabari e ili i na a Asulā a yuwaan nuwu.”

²⁰ Avu u karā a casu alabari upasu wi ida wa Dikafoli*, ili i sa'ani i na Yesu yuwaan niyi. Ama suru a yuwan tā asalama ni ili i ndolo.

Jayiru 'yawa tā ubata wa Yesu

(Mat. 9:18-26; Luk. 8:40-56)

²¹ Mantsa ma na Yesu kambai a 'yawa upasu u ndede, avu ama o boloto abunda ubata wa yi, ayi lo zuzu na mala'a.

²² Atsuma a azagbagbain a aa'isa'a, za na a tsu de Jayiru, u tawa tā we ene yi. Avu u kingyo a makakan ma yi,

²³ a patishi yi lon, adansa, “Usheli u ke'en u va u ciga makuwaa. N ciga tā vu tawa vu kuruwa yi ukere, adama u kambā gbaga.”

²⁴ Reve u 'yawa obolo na ayi, reve ama a abunda o toni yi a gbagbalasa yi.

Ka na oo ocosu mpasa

²⁵ Atsuma o obolo'o, ka ro na yuwain a'wan kupa ne ejere o ocosu mpasa shi tā pe.

²⁶ Wu uwwa tā awuya lon e ekere a aza a aguma, waru wu una tā ili i na u ri na ayi suru, amma u jebe yi shi, she ili i na i 'yawai elime.

²⁷ Ana wu uwwai adama e Yesu, avu u tawa nu ucina wa yi atsuma o obolo'o, avu u ju'wan utugu wa yi.

²⁸ U jijan tā o ookolo a yi, “Na n ju'wan utugu wa yi goon, n tā kambā gbaga.”

²⁹ Babu usan wocosu wu mpasa ma yi n lyawai, avu u reve u tsura tā lafiya lipu va yi.

³⁰ Avu Yesu reveshi ucira wu uta tā a lipu va yi. Dada u vadala atsuma o obolo'o, avu we ece, “Zane da ju'wan numu utugu?”

³¹ Reve ojoro a yi a usu yi, “Ve ene obolo a gbagbalasa wu, avu ve ece, ‘Zane da ju'wan nuwu utugu?’ ”

³² Avu u karā a vadayasa adama we ene za na yuwain ulinga u ndolo.

³³ Avu ka'a, ana u revei ili i na i yuwan niyi, avu u tawa u kingyo a makakan ma yi na wovon na meje'en ma lipu. Avu u damma yi amayun suru.

³⁴ Avu u damma yi, “Usheli, ucawu wo okolo a wu u kambato wu tā gbaga. Wala na mazanga, babu ubanakun.”

Yesu 'yasain usheli wa Jayiru

³⁵ Ayi pe atsuma a adan-shi, avu ozo o ro a tawa de o u'wa wu zagbain va aa'isa a damma, “Usheli wa wu u kuwa tā. Cine vaa damaton yi waru?”

³⁶ Agba Yesu polo atsuvu e ili i na aa dansa shi. Avu u damma zagbai'in, “She vu uwwa wovon wan, vu ca okolo goon.”

³⁷ U lyawa nanza toni yi shi, she Bituru, na Yakubu, na Yahaya mawun ma anawu ma Yakubu.

* 5:20 Dikafoli urevu wa yi, ayi da Mulyuci Kupa.

38 Ana a rawai o u'wa'a, aṅvu wu uwwa a yuwusan el-emu, e mesun, a yisaali babu ukotu.

39 Ana u uwai, aṅvu u damma le, “Nye i zuwai i ri a yisaali babu ukotu? Usheli'i u ri ukwa shi, nlavu n da waa yuwusan.”

40 Aṅvu a yuwaan yi izo'oshi yu ulamu. Ana wu utaa nle a alanga suru, aṅvu u tara nshawu mu usheli'i obolo no ojoro a yi, aza a na a danai obolo na ayi, a uwa ubata u na mawu'un u danai.

41 Aṅvu u reme ukere wa yi, u damma yi, “Talita kumi.” Ili i na waa dansa da nda, “Mesheli, n ta dansaa wu, 'yon.”

42 Babu usan aṅvu usheli'i u 'yoshin, u fara mmalu. A'wan a yi kupa ne ejere a da a danai. Aṅvu a uwa asalama abunda. 43 Aṅvu u rono le at-suvu lon, she a damma nanza wan. Aṅvu u damma le waru a ca usheli'i ilyalya.

A 'yuwan ta Yesu a lyuci le
(*Mat. 13:53-58; Luk. 4:16-*
30)

6

1 Yesu lyawa ta de, aṅvu u kamba Nazara lyuci le. Aṅvu ojoro a yi o toni yi.

2 Ana urana wa Ashibi u rawai, aṅvu u teme uritosu a aa'isa.† Ama a na a uwwa niyi o uritosu, aṅvu a yuwan asalama, adansa, “Te da vuma nda tsurai ili i nda suru? Cu'un vu urevu ne da a ca niyi tsunda? Kalyuwa

cu'un vu ulinga wa asalama u na waa yuwusan.

3 Ayi nda, ayi da za vu ushe'en ndolo shi, mawun ma Meri,† zakpara va Yakubu, obolo na Isuhu, na Yahuza na Simo shi? Aza a yi e esheli pa da a ri obolo na tsu shi?” Dada a 'yuwan niyi.

4 Aṅvu u damma le, “A tsu 'yuwan vumavasula ubata u ro shi, she a lyuci le obolo na aza a yi, nu u'wa u le.”

5 U gura yuwan ulinga wa asalama a lyuci le shi. Ke'en da u kuruwayi aza o ubanakun ukere, aṅvu u kambato le gbaga.

6 U yuwan ta asalama lon, ana a kudai a ca okolo.

Yesu lyungu ta Kupanejere
(*Mat. 10:5-15; Luk. 9:1-6*)

Aṅvu u kandaruwa a 'yawa a mulyuci a yuwusan urocosu.

7 Aṅvu u de Kupanejere† u lyungu le ama e re re. U ca le ta ucira e ekere o otoni a lima.

8 Aṅvu u damma le, “She i tara ili i ro a mmalu n du wan, she adanga. She i tara opopofu wan, ko tsan, ko ikebe o osonu a du wan.

9 I oto atan, amma she i tara atugu o ro wan.”

10 Aṅvu u dammisa le, “Ni i rawa ubata u na a ushi ndu, yi isawan pe o u'wa'a she mantsa ma na yaa lyawa lyuci ndolo.

11 Agba ni i rawa a lyuci na a usu ndu shi, ko a uwwa du shi, i lyawa yi, aṅvu i kakala mabutā ma ana ma du. U to

* 6:11 A mantsa mo ndolo, na vuma zakatsa mabutā ma atugu ko wu kala mabutā ma ana ma yi, ure u ro u da u na woo roco wu kasa ta aciyayi na ama a lyuci ndolo.

o'wo iroci i na yoo roco ama a lyuci'i a yuwan mejege shi.”*

12 *Avu* a *karā* a yuwusan alajiya, a dansaa ama a vadala† uba†a wā *Asula*, a lyawa unusu u le.

13 O utaa† tā otoni a lima na *abunda*, *avu* a putala *aza* o ubanakun mani'in, *avu* a tsurā lafiya.

Ukwā wa Yahaya za vu Urumbusu

(*Mat. 14:1-12; Luk. 9:7-9*)

14 Ana Mogono Hiridu† uwwai alabari e Yesu, adama a na aala e Yesu o'wo tā urevu ba†a suru. *Avu* ozo o ro a damma, “*A* 'ya†san tā Yahaya za vu Urumbusu. Da†a u tsurā†i ucira u na waa yuwusan ulinga wa asalama.”†

15 Ozo o ro gba a damma, “Iliya da.”

Ozo o ro a damma, “*Ayi* vumava†sula ro da, oroci a ama†sula o ufaru.”

16 Ana Hiridu uwwai ne, *avu* u damma, “Yahaya za vu Urumbusu da, za na n zuwai o kodoi aaci a yi, amma a 'ya†san yi tā.”

17 U damma tā ne adama a na *ayi* na aciyayi u lyungu tā de e reme yi. *Avu* waru u zuwa a nla† yi, adama a ka na a tsu de Hiridiya ka vawun va† yi Filibu, za na u usai.

18 Adama a na Yahaya da†na tā a dansaa yi, “U ri ulobonu vu zuwa ka vawun va† wu shi.”

19 *Avu* Hiridiya zuwa yi o ookolo a yi, hali u shi u ciga woo una yi. Agba u tsurā ure u na wu una yi shi.

20 Adama a na mogono'o wu uwwusa tā wovon wa Yahaya, adama a na u reve tā vuma va akiza da. Mantsa ma na wu uwwa niyi, ookolo a yi a tsu da†na nden shi, suru na ne u tsu ciga tā wu uwwa yi.

21 Amma o ukosu, Hiridiya tsurā tā ure u ro. Ana urana u na a matsain mogono'o u ka†ndaruwai, u banu tā ngono, na† nan yali a gbagbain, na azagbain o upasu wā Galili *abuki*.

22 Ana usheli wā Hiridiya u uwa u je'ein, *avu* mogono'o na aza a na u banuyi a yuwan ma†zanga. *Avu* u damma usheli'i, “Pati ili i na vu cigai suru, n ta ca wu.”

23 U kucinaa yi tā, u damma, “Ili i na vu pati numu suru, n ta ca wu. Ko ubatsalai u tsugono tsā va† tsa da vu cigai, n ta ca wu.”

24 *Avu* wu utā we ece mma va† yi, “Nye maa pati?” *Avu* u usu yi, “Pati aaci a Yahaya za vu Urumbusu.”

25 Babu usa†n, *avu* u ka†mba o ukobu u mogono, u pati yi u damma, “Gogogo, n ciga tā vu ca mu aaci a Yahaya za vu Urumbusu a mapara.”

26 *Avu* a†suma o mogono a la†nga lon, amma adama a akucunu a na u yuwain elime a ama, u ri n cine waa yuwan u putsa yi shi.

27 Lo da u lyunguyi agbashi a yi, u damma o ko†oo yi aaci a Yahaya a†tawaa. *A* *karā* tā o ko†o aaci a yi o u'wa wa ali.

28 Reve u ta†waa na aaci'i a mapara, u ca usheli'i. Mawun ma ka gba, u ca mma va† yi.

29 Mantsa ma na ojoro a Yahaya a uwwai alabari o ndolo, ɔvu a tawɔ a tara lipu va yi, a 'yawa a cido yi.

Yesu lyuwato ta ama ukpakukupa uton

(Mat. 14:13-21; Luk. 9:10-17; Yah. 6:1-14)

30 Ana ojoro e Yesu a kambai ubata wa yi, reve a damma yi ili i na a yuwain suru, ni ili i na o ritoi.

31 Ama na abunda a tawusa na a kambai, ayi no ojoro a yi a tsura mantsa ma na aa lyuwa ilyalya shi. ɔvu u damma le, "Tawai, tsu 'yawai ubata u na ama a ri shi, yi ivuwan."

32 ɔvu a kara a uwa a wantsun a 'yawa ubata u na ama a ri shi, ele goon.

33 Ana obolo a ama a na a tawai bata bata e ene nle a makaraa e reve le ta, ɔvu a suma a 'yawa upasu u ndefe kafu ele a rawa de.

34 Ana u rawai de, ɔvu we ene obolo a ama lon. ɔvu we ene le iliyali, adama a na a dana ta she damma ikyon i na i ri na za va aguba shi. ɔvu u teme o rocosu ili na abunda.

35 Ana urana u kotoi, ɔvu ojoro a yi a tawa ubata wa yi. ɔvu a damma yi, "Ubata u nda gba ama pa shi, waru urana u da nda u kotoi.

36 Damma le a kara a 'yawa a mulyuci n wawa'a n na n ri lo zuzu, a tsulaa aciyele ilyalya i na aa lyuwa."

37 ɔvu u usu le, "Yawai i ca le ilyalya i na aa lyuwa."

ɔvu a usu yi, "Tsu 'yawa tsu una ikebe i na i rawai ikebe† yu ulivu ukpakure (200) e ilyalya, ɔvu tsu ca le a lyuwa?"

38 ɔvu we ece le, "Opopofu a yan a da du? 'Yawai i kalyuwa."

Ana a 'yawai a kalyuwai, ɔvu a damma, "Ozo o ton a da, na mugula n re."

39 ɔvu u damma le suru ko zane da danu a anlya o utanu obolo obolo.

40 Ne da a danai ozo o ro kupoton-uton, ozo o ro ukpaku ukpaku.

41 Ana u tarai opopofu o to'on na mugula n re'e, ɔvu u 'yasan aaci zuva, ɔvu u godyoo Asula. Ana u bubusai opopofu na mugula'a, reve u ca ojoro a yi, e ne'eshen ama. E ne'eshen le ta opopofu na mugula n ndolo suru.

42 Suru nle a lyuwa ta a cuwan.

43 ɔvu ojoro a yi o boloto asaka kupa ne ejere, asaka o opopofu na mugula n na m buwai.

44 Ama a na a lyuwai ilyalya i ndolo ali ukpakukupa uton (5,000) u da.

Yesu a mmalu zuva mini
(Mat. 14:22-33; Yah. 6:15-21)

45 ɔvu u zuwushi ojoro a yi a uwa a wantsun a fara pasaa yi a 'yawa a lyuci va Besaida, kafu u lyawa obolo'o.

46 Ana u lyawa nle, ɔvu u kumba a aagadi, adama u 'yawa u yuwan avasa.

† 6:37 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tshuheleni ayi da "dinari ukpakure (200)." Kalyuwa Ucuɔuwu wi "Ikebe."

47 Ana ulivu u yuwain, wantsun gba e memere ma mala, Yesu gba ayi de a aagadi ayi a nde'en.

48 Reve we ene le e melen na wantsu'un a mala, adama a na upepu u ta damatosun le. Mantsa ma na nton n tsu saala na wasasa, avu u kara a 'yawa ye'e le a mmalu a mala. U yuwan ta she damma u ta kara le,

49 amma ana e ene niyi a mmalu a mini, avu a jijan she damma yimodi i da. Avu o oruwo,

50 adama a na wo o'woi suru nle e ene yi ta, avu a da'wan.

Lo da u yuwaan nle adan-shi, "Guzai okolo a du, amu da. She yu uwwa wovon wan."

51 Avu u uwa a wantsun ne ele, dada upepu u voyin. Avu e reme asalama lon,

52 adama a na hali n gogo koto a ri nu urevu wu ulyuwatosu wu ukpakukupa uto'on (5,000) shi. Adama a na okolo e le a dana ta ugbawu.

Yesu kambato ta vuma va Janisara gbaga
(Mat. 14:34-36)

53 Ana a pasai, a rawai e ida ya Janisara, avu a nla wantsu'un.

54 Na motaa me le a wantsun, avu ama e reve yi.

55 Avu a suma bata suru a tarasa aza o ubanakun a avalu a tawusaa yi ko te da a uwwai u ri.

56 Ubata u na u uwai suru, a lyuci gbain na mlyuci'i na akapi a bata, a tsu zuwaa yi ta

aza o ubanakun o u'uwata we eden. Avu, a pati yi u lyawa le a ju'wan nge'en mu utugu ma yi. Aza a na a ju'wan niyi suru a tsura ta lafiya.

Uritosu wu nkaya
(Mat. 15:1-9)

7

1 Afarishi o ro obolo na munlu n Wila n ro o uta ta Ur-ishelima reve o boloto ubata wa Yesu.

2 E ene ta ogoro a yi a alya e ilyalya ne ekere babu sa'a o ure u na wu ntsayi shi.

3 Afarishi na akapi a aza a Isra'ila a ta yuwusan cine nkaya n dammai wu ntsaa ta a yuwan. A tsu sa'a ta ekere e le ulobonu.

4 A tsu 'yuwan ta a lyuwa ilyalya e eden she na a sa'a ekere. Ili na abunda i ta lo, tsu wuzau wu nden, na munda obolo na asa'atsu.

5 Adama a na a tsu sa'a ta ulobonu, ana e enei ogoro a yi a alya tsundolo, reve e ece yi, "Nye i zuwai ogoro a wu a kurusu ili i na yi ntsayi shi? Tsu cina le ta a alya babu a sa'a ekere."

6 Avu u damma le, "Aza e ikpa'a! Wo o'wo ta unata na Ishaya yuwain adan-shi a Asula a aci a du. Ununa a danai,

'Ama a nda a ta casu mu tsug-bain a na le goon, okolo e le gba alanga a da a ri na amu.

7 Aganda a na aa yuwusaan mu ili ya afula i da shi. Ili i na oo ritosu ili i ro i

da shi, agba uritosu wa ama u da.' ◇

⁸ “Yi icina ta na wila wa Asula, avu i toni uritosu wa ama.”

⁹ Avu u damma le, “Yi icina ta ni ili i na Asula a dammai, avu i toni uritosu u du.”

¹⁰ Adama a na Musa† dammai, ‘Vu ca dada na mma va wu tsugbain. Waru za na isulai dada ko mma va yi, a ciga a ‘yuwan o una yi.’ ◇

¹¹ Amma uritosu u du u damma ta ili i sa'ani i da vuma damma dada ko mma va yi, ili i na n shi a ca du n ca ta de Asula.

¹² I putsa yi ta na waa kamba dada ko mma va yi ni ili i ro.

¹³ Ne da i tsu yuwan, avu i kambato adanshi a Asula pere, adama o uritosu u du, ili i na abunda icu'un i indolo i da i tsu yuwan.”

*Ili i na i tsu lungusa vuma
(Mat. 15:10-20)*

¹⁴ Avu u dewishe obolo'o, avu u dammisa le, “I zuwa atsuvu suru ndu yu uwwa ili i na maa damma.

¹⁵ Ili i na i tsu uwa atsuma a vuma ayi da u tsu lungusa wuma wa yi shi, she ili i na i tsu uta o okolo, ayi da u tsu lungusa yi.

¹⁶ [Za na ri na atsuvu, wu uwwa.]”

¹⁷ Ana wu kasai no obolo'o, avu u uwa o u'wa. Avu ojoro e ece yi ili i na iroci'i waa dansa.

¹⁸ Avu u usu le, “Adu fo i reve ili i na iroci'i waa dansa shi? Adu fo i reve shi, ko nye

da i uwai a atsuma a vuma, u tsu lungusa yi shi?”

¹⁹ Adama a na u uwa o okolo a yi shi, amma u uwa ta a atsuma a yi, ne da waru woo uta?” Ne da Yesu yuwain u kambatoi ilyalya suru ulobonu adama a alya.

²⁰ Avu waru u damma, “Ili i na yoo utusa ubata u vuma, ayi da u tsu lungusa yi.

²¹ Adama a na pe da, pe o okolo a vuma da icu'un i nda yo utusa: majiyan me iwuya, tsipere, na wivu, na mona ma ama,

²² nu uforondo, ni iwuya, na wulumu, nu unusu icu'un icu'un, na tsurala, ne epen, na aci o ugbamu na tsulo.

²³ Iwuya i pe o okolo a vuma a da a tsu uta, avu a zuwa yi wo o'wo ili yi idaba e ekere a Asula.”

*Ucawu wo okolo a ka a
Meheleni*

(Mat. 15:21-28)

²⁴ Diga lo avu u kamba a 'yawa a mbanda ma Taya na Sida. Avu u uwa o u'wa u ro, u ciga nanza reve shi, amma u ri n soko aciyayi shi.

²⁵ Ka na mawun ma yi, usheli u wa'a u danai no otoni a lima, ana wu uwwai alabari e Yesu, avu u tawa u kingyo a makakan ma yi.

²⁶ Ka'a gba Meheleni ma da, ubata u na wu utai gba Basurofiniki da. Avu u pati Yesu utaa otoni a lima a na a uwai atsuma a mawun ma yi.

²⁷ Avu u usu ka'a, “Lyawa tsu fara lyuwato muwun mu u'wa. U ri ulobonu a tara

ilyalya i muwun ʼavu a variya musan shi.”

²⁸ Amma u usu yi ta, u damma, “Ne da u ri Zagbain, agba ko musan n tsu lyuwa ta akapi e ilyalya i muwun.”

²⁹ ʼAvu u damma yi, “Adama a adanshi a wu, wala a kambā o u'wa, otoni a lima'a a lyawa ta mawun ma wu.”

³⁰ ʼAvu u kambā o u'wa, ʼavu u cina mawun ma yi nven a aavalu. Cina otoni a lima'a a lyawa yi.

Yesu kambato ta agulani gbaga

³¹ ʼAvu u lyawa mbaŋga ma Taya, u toni a 'yawa Sida a 'yawa a Mala ma Galili, ni ida i na a tsu de Dikafoli.*

³² Ama o ro a tawa yi ta na vuma na danai aagulanu waru nu usan u da u tsu gura damma, ʼavu a pati Yesu ankuri u kuruwa vuma'a ukere.

³³ ʼAvu Yesu tara yi a 'yawa ubata u na ama a danai shi, ʼavu u zuwa akatsu a yi a atsuva a vuma'a, u tsuwan matsan ma yi, ʼavu u ju'wan eelentsu a vuma'a.

³⁴ ʼAvu Yesu kalyuwa zuwa no okolo a ta, ʼavu u damma yi, “Ifata!” adansa, “Kpatu'wa!”

³⁵ ʼAvu u kpatu'wa atsuva a yi. Ili i na i shi yi nai eelentsu a yi, u bada. ʼAvu u yuwan adanshi mejege.

³⁶ U damma le ta she a damma ama wan, amma she ili i na i lyuwai elime a casu alabari a yi.

³⁷ ʼAvu a yuwan asalama lon, a damma, “Kalyuwa cine u yuwain ili'i suru mejege. Hali u gura zuwa agulani a uwwa. Aza a na a tsu gura yuwan adanshi shi, a yuwan adanshi.”

Yesu lyuwato ta ama ukpakukupa unashi
(Mat. 15:32-39)

8

¹ A mantsa mo ndolo, obolo a ama o ro o boloto ta abunda, agba a ri ni ilyalya i na aa lyuwa shi. ʼAvu Yesu de ojoro a yi, ʼavu u damma le,

² “N te eneshe obolo a ama nda'a iliyali, adama a na o to obolo na mu hali rana ta'atsu, agba a ri ni ilyalya i na aa lyuwa shi.

³ Waru na n damma le a tyo o u'wa na ambulula, aa gura rawa o u'wa shi, ozo o ro da nda gba o utai alanga.”

⁴ ʼAvu ojoro a yi a usu yi, a damma, “Ubata u nda ogozo a da, te da gba tsaa gura tsura ilyalya i na tsaa gura lyuwato ama a abunda a nda?”

⁵ ʼAvu we ece le, “Opopofu a yan a da du?”

ʼAvu a damma, “Aza e cindere.”

⁶ ʼAvu u zuwa ama'a a danu e ida. Ana u tarai opopofu e cindere o ndolo, ʼavu u godyoo Asula, ʼavu u bubusa, u casu ojoro a yi a 'yawa obolo a ama'a. ʼAvu a 'yawusa le.

⁷ A dana ta na mugula n keke'en wa'a. Ana u godyoyi

* 7:31 Dikafoli urevu wa yi, ayi da Mulyuci Kupa.

Asula, avu u damma a 'yawa le.

8-9 Ama ukpakukupa unashi (4,000) u da a shi o bolotoi, avu gba a lyuwa ilyalya hali a cuwan. Reve ojoro o boloto akapi a na a buwai reve o shiton asaka e cindere. Avu u damma le a tyo o u'wa.

10 A jima shi, da da u uwai a wantsun no ojoro a yi a tyo Dalmanuta.

Afarishi a zami ta ili ya asalama

(Mat. 16:1-4)

11 Afarishi a tawa e teme mawasan na ayi, a ta zama u roco le iroci de zuva, adama a lyungwa yi.

12 Avu wi ivuwan ogbolo a ruhu va yi, u damma, "Nye i zuwai ama o gogo a ri e izami yi iroci? Amayun a da n damma ndu, babu iroci i na oo roco ama o gogo."

13 Avu u lyawa le lo, avu u kamba a wantsun u pasa a 'yawa a mbanda n ndede.

Wolilo wa Afarishi na aza a Hiridu

(Mat. 16:5-12)

14 Reve e reme mmalu agba e icina ta a na a tawa no opopofu, ili i na i ri lo le pe a wantsu'un u la'a za ta shi.

15 Avu u damma le, "I yuwan ugbozu na wolilo wa Afarishi na aza a Hiridu."

16 Avu a dammulai, "U damma ta ne ana wo o'woi tsu ri no opopofu shi."

17 Yesu gba u reve ta ili i na a dammulai, avu we ece le, "Nye i zuwai i dammai i ri no

opopofu shi? Koto ye ene ko i reve shi?"

18 I ta ne esu, amma yee ene shi. I ta na atsuvu, amma yaa uwwa shi.

19 Waru i cuwan ana m bubusai opopofu o ton, avu n ne'eshen ama ukpakukupa uton shi? Akapi gba asaka a yan a da i bolotoi?"

Avu a usu, "Kupa ne ejere."

20 Da da we ece nle, "Ana m bubusayi ama opopofu e cindere, akapi a asaka a yan a da a buwai ana i bolotoi?"

Reve a usu yi "Aza e cindere a da."

21 Da da we ece nle, "Hali n gogo koto i reve ili i na maa dansaa du shi?"

Yesu kpatu'wa ta irumba esu

22 Avu a rawa a lyuci va Besaida. Reve ama a tawa Yesu ni irumba, avu a pati yi u ju'wan yi.

23 Avu u reme ukere wa yi, wu utaa yi a mbanda n lyuci. Reve u tsuwaan yi matsan e esu, waru u kuruwa yi ukere, avu we ece yi, "Vu gura ta ene ili i ro?"

24 Avu irumba'a u 'yasan urewesu, avu u usu, "N te eneshe ama. Amma oroci a danga a da mee eneshe le a agara."

25 Avu u zuwisaa yi ukere o urewesu. Avu irumba i kpatu'wa esu yi we ene ili suru mejege.

26 Avu Yesu damma yi u wala a tyo o u'wa, waru u damma yi ta, "She vu uwa a malyuci mo ndolo wan."

Bituru yuwan ta adanshi adama e Yesu
(Mat. 16:13-20; Luk. 9:18-21)

27 Yesu 'yon ta no ojoro a yi, u uwa mulyuci n Kasariya Filibi. Avu we ece ojoro a yi, "Zane da ama aa dansa n ri?"

28 Avu a usu yi, "Yahaya za vu Urumbusu, ozo o ro gba a damma, Iliya, ozo o ro gba a damma vu uta ta atsuma a amasula."

29 Avu we ece le, "Amma adu gba, zane da yaa dansa n ri?"

Avu Bituru usu yi, "Avu da Kristi'it Zamawawa."†

30 Avu u rono le atsuvu she a damma nanza wan.

Yesu yuwisan ta adanshi adama o ukwa wa yi

(Mat. 16:21-28; Luk. 9:22-27)

31 Avu u teme o ritosu le, a dansa, "Amu Mawun ma Vuma n to sowo atsumalima lon. Waru azagbain, na nan ganu a gbagbain, na munlu n Wila a ta 'yuwan mu, hali o una mu. Agba na a yuwan rana ta'atsu, n ta 'yon wuma."

32 A alanga eteshe a da u damma nle adanshi o ndolo. Avu Bituru de yi a tyo a nge'en, u teme a yuwusaan yi nlangi.

33 Amma ana Yesu vadalai, we enei ojoro a yi, avu u bara Bituru, u damma, "Vu yuwan alanga na amu, avu Male! Vaa yuwusan avasa adama a na ili ya Asula yaa shiwan shi, she ili ya ama."

34 Avu u de obolo'o obolo no ojoro a yi, u damma le, "Za na cigai u toni mu, she nu u

'yuwan aciyayi suru suru, nu u ciga u 'yuwan u tara akpata a yi, avu u toni mu.

35 Za na ri ada a wuma wa yi, u ta lamba yi. Amma za na lambai wuma wa yi adama a va, adama a Alabari a Sa'ani waru, u ta tsura yi.

36 Nye i da vuma munai ko nu u tsura uvadi u nda suru, avu u lamba wuma wa yi?

37 Nye waru vuma aa gura tsupa, avu u wawa wuma wa yi?

38 Na za uwua wono u va na alajiya a va o uvadi u iwuya wu ulambu wa agula u nda, Mawun ma Vuma fo u ta uwua wono wa yi, nu u 'yawawa a makakan ma Dada va yi na nlingata ma Asula."

9

1 Avu u lyuwa elime na adanshi, "Amayun da maa dansaa du, ozo o ro a ta pa ubata u nda na ee ene ukwa shi, she ne e ene tsugono tsu Asula tsu tawa nu ucira."

Lipu va Yesu vadalai
(Mat. 17:1-13; Luk. 9:28-36)

2 Ana a yuwain rana tali, avu Yesu tara Bituru, na Yakubu, na Yahaya, u 'yawato le a masasan mo uga'an, ele goon. Avu oroci a yi a vadala elime e le.

3 Itana ya yi i vadala yo o'wo u'uri puwu a madala, pa o uvadi u nda babu za na aa gura zaza'wa le ne.

4 Avu e eneshi Iliya† na Musa, a yuwusan adanshi na Yesu.

5 Avu Bituru cananaa yi una, "Manlu, u lobono ta ana

tsu ri pa. Tsu ta yuwan pa ogodo a ta'atsu, za ta za va wu, za ta za va Musa, za ta waru za va Iliya."

6 U lamba ta ili i na waa damma, adama a na wu uwwai wovon lon.

7 Avu eleshe a tawa a kpatole nu ululu, avu uɗyo wu uta de e eleshe'e, "Mawun ma na n cigai lon da nda, yu uwwa yi."

8 Avu a jika a kanlashi, amma e ene waru za ro shi, Yesu da goon e enei obolo ne ele.

9 Ana a cipai de a masasa'an, avu u damma le, "She i damma nanza ili i na ye enei wan, she na Mawun ma Vuma mo 'yon atsuma o ukwa."

10 A yuwan ta ili i na u damma nle a yuwan, amma a yuwusan ta adanshi'i goon le, "Nye i da waa dansa adama o u'yosun o ukwa u nda?"

11 Avu e ece yi, "Nye i zuwai munlu n Wila n dammai nga Iliya ta fara tawa elime a Kristi Zamawawa?"

12 Avu u usu le, "Iliya da fara tawai, adama a na woo fofo ili suru. Nye i zuwai a danai, adama a Mawun ma Vuma, 'U to sowo awuya icu'un icu'un, waru aa 'yuwan yi?"

13 Amma n ta dansaa du, Iliya tawa ta de, a yuwaan yi ta cine a cigai, cine alabari a yi a ri ufanu."

Yesu kambato ta mawun mo otoni a lima gbaga

(Mat. 17:14-21; Luk. 9:37-43)

14 Ana a kambai ubata u na ojoro a yi a ri, avu e ene abajini o obolo ukandaruwu ne ele. Munlu n Wila waru n dana ta a mawasan ne ele.

15 Na menee ma Yesu, avu obolo'o a yuwan asalama lon. Avu o boso ni iladi a tawa ubata wa yi, a casasa yi.

16 Avu we ece le, "Mawasan ma ne yaa yuwusan?"

17 Avu za ta atsuma o obolo'o u usu yi, "Manlu, mpa nda n tawaa nuwu na molobo ma va za na ri no otoni a lima. Adama o ndolo u tsu gura yuwan adanshi shi.

18 Mantsa ma na otoni a lima'a a kumba niyi suru, she na a vari yi e ida, unwa wa yi a yuwusan apiva, u gagalai anga a yi, avu wo o'wo wudaruwu. Avu m pati ojoro a wu o lo otoni a lima a yi, avu a kufa."

19 Avu u usu le, "Adu ama o gogo aza a na aa casu okolo shi. N jima ta nden na adu. Hali mantsa ma ne maa danu na adu a yuwusan ankuri na adu? Tawaa numu na ayi."

20 Avu a tawaa yi na molobo'o. Ana otoni a lima'a e enei Yesu, avu a varu molobo'o e ida babu usan, lipu va yi e meje'en. Reve u riya u dana e igandalu, unwa wa yi o utusa apiva.

21 Avu Yesu ece dada va yi, "Urana u ne ili i ndolo i cina niyi?"

Avu u damma, "Ayi a mawun.

22 U sowo ta a varusu yi a akina na a mini, adama wu una yi. Amma na vaa gura

yuwan ili i ro, ve ene tsu iliyali, vu kamba tsu.”

23 *Avu* u damma yi, “Na maa gura? Ili suru ili i na aa gura yuwan da e ekere a za na cayi okolo.”

24 *Avu* wu utaa ucyo babu usan, “N ca ta okolo. Kamba mu n dashi ca okolo.”

25 Ana Yesu enei obolo a ama a tawusa lo ubata'a, avu u bara otoni a limā, u damma, “*Avu* otoni a limā a na a tsu putsaa na adanshi, n damma wu ta, vu kasa na ayi. She vu dashi toni yi wan.”

26 Ana otoni a limā a yi a saalai, avu a kpasu'wa yi e ida lon, lipu va yi e meje'en, avu a kasa na ayi. *Avu* molobo'o wo o'wo tsa aakwakwa, hali wo o'wo ama na abunda a damma, “U kuwa ta.”

27 *Avu* Yesu reme ukere wa yi u 'yasan yi, avu u 'yon mishin.

28 Ana u uwai o u'wa, avu ojoro a yi e ece yi usokowu, “Nye i zuwai tsu kudai, a na tsoo lo otoni a limā o ndolo?”

29 *Avu* u usu le, “Na avasa a da goon aa gura lo cu'un ndolo a alanga, babu ili i ro.”*

Yesu yuwisan ta adanshi o ukwa wa yi

(*Mat. 17:22-23; Luk. 9:43-45*)

30 *Avu* a 'yon lo, a uwa e ida ya Galili. U ciga nanza reve shi.

31 Adama a na u to ritosu ojoro a yi, u ta dansaa le, “A ta ca Mawun ma Vuma e ekere a ama waru a to una yi. Na

o una yi, na a yuwan rana ta'atsu u ta 'yon.”

32 Amma a gura reve adanshi'i shi, avu waru a uwwusa wovon na ee ece yi.

Tsugbashi tsa abula

(*Mat. 18:1-5; Luk. 9:46-48*)

33 *Avu* a rawa Kafarnahum. Ana u uwai o u'wa, avu we ece le, “Mawasan ma ne yaa yuwusan o ure?”

34 *Avu* a rungwa kpaku kpaku, adama a na a yuwan ta mawasan o ure za na o'wo zagbain atsuma e le.

35 *Avu* u danu, u de Kupanejere'e. *Avu* u damma le, “Za na cigai woo o'wo zagbain, u kamba za vu ukosu, aagbashi a ama suru waru.”

36 *Avu* u shede mawun mo ro u zuwa yi e memere, avu u katala yi. Dada u damma nle,

37 “Za na ushiyi mawun me ke'en cu'un nda adama a ala a va, amu da u ushiyi. Za na waru usu numu, amu da u ushiyi goon shi, amma za na lyungu numu da u ushiyi.”

Za na yuwan ntsu shi, za tsu da

(*Luk. 9:49-50*)

38 *Avu* Yahaya usu yi, “Manlu, tse ene ta nanza o utusaa otoni a limā na ala a wu. Atsu gba tsu putsaa yi ta, adama a na u ri oo tono tsu shi.”

39 Amma u damma ta, “She i putsaa yi wan, adama a na za na gura yuwain ulinga wa asalama a ala a va, waa gura vadala u yuwan adanshi avama adama a va shi.

* 9:29 Akuci a aatagada o ro a ta na: “Amma avasa na akuli a da goon aa gura cu'un vi ili i nda.”

40 Za na ri a tsurala nā tsu shi, za tsu da.

41 Amayun a da maa dansaa du, za na ca ndu mini i sowo adama a va, u ta tsura iliyinkapa.

Re mariyaa atsuma o unusu

(Mat. 18:6-9; Luk. 17:1-2)

42 “Na nanza aa zuwa atsuma a muwun n nda a riya, u ta la'aa a nlaa yi utali u yira a yinlu ya yi, avu a vari yi a mala.

43 Nu ukere wa wu waa zuwa wu, vu nusan, vu kodo yi. U ta la'aa wu, vu tsura wuma babu ukere u ta ana vaa tsura ekere e re, avu vu uwa a akina.†

44 [Ubata u na azun a tsu kuwa shi, waru akina a tsu kimā shi.]

45 Na anana a wu aa zuwa wu vu yuwan unusu, vu kodo yi. U ta la'aa wu, vu tsura wuma na tsukutsuma, ana aa vari wu atsuma a akina na ana e re.

46 [Ubata u na azun a ri n kuwa shi, waru akina a ri n kimā shi.]

47 Na lyusu va wu aa zuwa wu vu yuwan unusu, vu kongoro yi. U ta la'aa wu, vu uwa o tsugono tsā Asula na lyusu ta, ana aa vari wu atsuma a akina ne esu e re.

48 Ubata u na azun a ri n kuwa shi, waru akina a ri n kimā shi.

49 “Na akina a da aa lyungwa ama suru, cine a tsu lapula ili na akpadi.

50 “Akpadi a tu ulobonu, amma na a langa, na nye da vaa lapula yi?”

“I dana na akpadi o okolo a du, i yuwan nden n sa'ani.”

Uritosu adama o lolo

(Mat. 19:1-12; Luk. 16:18)

10

1 Yesu lyawa ta de, avu u kamba e ida ya Yahuda, waru nu upasu wa Urdu, ama na abunda o boloto ta ubata wa yi, avu u kara o rocosu le ununa u tsu yuwusan.

2 Avu Afarishi a tawa ubata wa yi, reve e ece yi, “Unusu u da vuma lyawa ka va yi?”

3 Avu we ece le, “Nye i da Musa damma ndu?”

4 Reve a usu yi, “Musa damma tsu ta tsu ca ka aatagada a wukasu u lolo, avu a lyawa yi.” ◇

5 Dada u usu nle, “Musa damma du ta ne, adama a na i ri na aciyogbamu.

6 Amma a mantsa ma na a yuwain uvadi ne da u dana shi. Amma ana a fara a yuwain, ‘vali na ka da a yuwan nle.’ ◇

7 ‘Adama o ndolo a da vuma aa lyawa dada va yi na mma va yi, tsara u suraa ka va yi goon.

8 Ele ra o to o'wo ili i ta.’ ◇ Ana wo o'woi a buwa ili i re shi,

9 adama o ndolo ili i na Asula o boloi, she vuma kakasa wan.”

10 Avu ana a kambai o u'wa dada ojoro a yi e ece niyi ili i na u ritoi.

11 Avu u damma le, “Za na kakasai, reve u yuwisan lolo ro, tsipere tsa da waa yuwusan na ayi.

12 Waru na ka lyawa vali va yi, avu u yuwisan lolo ro, tsipere tsa da waa yuwusan.”

Yesu zuwaa ta muwun aba'un

(*Mat. 19:13-15; Luk. 18:15-17*)

13 A tawusaa yi ta na muwun, tsara u ju'wan le. Reve ojoro a yi a putsa le.

14 Amma ana Yesu enei ne, reve atsuma a langa yi. Avu u damma le, “Lyawai muwun n keke'en n tawa ubata u va, she i putsa le wan. Adama e icu'un i ndolo i da o foboi tsugono tsa Asula.

15 “Amayun a da maa dansaa du, za na usuyi tsugono tsa Asula cine muwun n ri shi, waa uwa atsuma o tsugono tsa Asula shi.”

16 Reve u shefe le e ekere, avu u zuwaa le aba'un.

Za vu utsuru

(*Mat. 19:16-30; Luk. 18:18-30*)

17 Ana u remei mmalu a tyo Urishelima, dada nanza sumai elime e Yesu, avu u kingyo. Avu u damma, manlu ma abula, “Nye da maa yuwan, tsara n tsura wuma u babu ukotu?”

18 Avu Yesu usu yi, “Cine vee desu mu manlu ma abula? Babu za va abula, she Asula goon.

19 Avu na aciyawu vu reve ta ili i na Asula a dammai a yuwan: ‘She vu una vuma nu ucigu wa wu wan, she

vu yuwan wivu wan, she vu yuwan tsipere wan. She vu usu ili i na vu revei shi wan, waru she vu paala za ro wan. Vu ca dada na mma va wu tsugbain.’ ” ◊

20 Avu u usu yi, “Manlu, ele ndolo suru n yuwusan le ta, amu o molobo.”

21 Avu Yesu kalyuwa yi ni icigi. Avu u damma yi, “Ili i ta i da vu lambai, yawa vu wina ili i na vu ri na ayi suru, tsara vu ca alambi, adama vu tsura uzuwa zuva. Na vu yuwan ne avu vu tawa vu toni mu.”

22 Ana wu uwwai ne, avu u lukuta urewesu, adama a na u ri ni ili abunda.

23 Avu u vadala u kalyuwa ojoro a yi, avu u damma le, “Ili yu usan i da za vu utsuru u tsura u uwa atsuma o tsugono tsa Asula.”

24 Avu ojoro a yi a uwa asalama, adama e ili i na u dammai. Avu u dashi dammisa, “Muwun n va, u ta yuwan usan za vu utsuru uwa o tsugono tsa Asula.†

25 U ta la'aa aarakumi a pusulai na vunu vu bele, ana za vu utsuru aa uwa o tsugono tsa Asula.”

26 Ana a uwwai ne, avu a kar a asalama, avu a damma, “Na wo o'wo za vu utsuru aa tsura u uwa atsuma o tsugono tsa Asula shi, zane da aa la'a?”

27 Avu u usu le, “E ekere a vadilima ili yu usan i da, amma e ekere a Asula shi. Babu ili i na Asula aa kuda yuwan.”

◊ 10:19 Mta. 20:12-16; U.Wl. 5:16-20.

28 *Avu* Bituru usu yi, “*Atsu* *da* *nda* *tsu* *lyawai* *ili* *suru*, *avu* *tsu* *kuru* *wu*.”

29 *Avu* u usu u damma, “*Amayun* a *da* *maa* *dansaa* *du*, *za* *na* *lyawai* *u'wa* *wa* *yi*, *ko* *dada* *va* *yi*, *ko* *mma* *va* *yi*, *ko* *u* *lyawai* *zakpara* *va* *yi*, *ko* *vawun* *va* *yi*, *ko* *gba* *u* *lyawai* *muwun* *ma* *yi*, *ko* *ka* *va* *yi*, *adama* *a* *va* *na* *Alabari* *a* *Sa'ani*, *she* *nu* *u* *tsura* *atsupu*.”

30 A *mantsa* *mo* *gogo*, *u* *ta* *tsura* *'wa*, *na* *aza* *a* *yi*, *na* *muwun* *ma* *anawu*, *na* *aduma*, *na* *muwun*, *ukpaku* *ukpaku*. *Amma* *waru* *a* *ta* *lyungwa* *yi*. *De* *zuva*† *waru* *u* *ta* *tsura* *wuma* *u* *babu* *ukotu*.

31 *Aza* e *elime* *na* *abunda* *a* *ta* *kamba* *acapa*. *Aza* a *acapa* *a* *ta* *kamba* *elime*.”

Yesu *yuwisain* *adanshi* *o* *ukwa* *wayi*

(*Mat.* 20:17-19; *Luk.* 18:31-34)

32 Ele *atsuma* a *mmalu* a *gawan* *Urishelima*, *Yesu* *de* *elime* e *le*, *avu* *ojoro* *yi* *karā* *asalama*. *Avu* *ama* a *na* *oo* *tono* *yi*, *a* *karā* *o* *wovon*. *Avu* *waru* *u* *dashi* *de* *ojoro* *a* *yi*, *avu* *u* *fara* a *dansaa* *le* *ili* *i* *na* *yaa* *cina* *yi*.

33 *Avu* *u* *damma*, “*Atsu* *da* *nda* *a* *tyo* *Urishelima*, *a* *ta* *ca* *Mawun* *ma* *Vuma* e *ekere* a *nan* *ganu* a *gbagbain* *na* *munlu* *n* *Wilā*. *A* *ta* *padāa* *yi* *ugana* *u* *na* *oo* *una* *yi*, *waru* *a* *ta* *zuwa* *yi* e *ekere* *a* *aza* e *iwuya*.”

34 A *ta* *yuwaan* *yi* *ulamu* *reve* *a* *tsuwan* *yi* *maṣan*. *Waru* *a* *ta* *fufaba* *yi*, *avu* *o*

una *yi*. *Agba* *na* a *yuwan* *rana* *ta'atsu*, *u* *ta* *'yon*.”

Ipati *ya* *Yakubu* *na* *Yahaya*
(*Mat.* 20:20-28)

35 *Avu* *muwun* *ma* *Zabadi*, *Yakubu* *na* *Yahaya*, a *rawa* *zuzu* *na* *ayi* a *damma*, “*Manlu* *tsu* *ciga* *wu* *ta*, *vu* *yuwaan* *tsu* *ili* *i* *na* *tsaa* *pati* *wu*.”

36 *Reve* *we* *ece* *le*, “*Nye* *i* *cigai* *n* *yuwaan* *du*?”

37 *Reve* *a* *usu*, “*Urana* *u* *na* *a* *'yasan* *nūwu* *zuva* *na* *tsugono*, *tsu* *ta* *ciga* *wu* *vu* *zuwa* *za* *ta* *o* *ukere* *usa'ani*, *za* *ta* *o* *ukere* *ugula*.”

38 *Avu* *u* *usu* *le*, “*I* *reve* *ili* *i* *na* *yaa* *patishi* *shi*. *I* *ta* *gura* *sowo* *awuya* *a* *na* *moo* *sowo*, *a* *ta* *gura* *tsupu* *du* *ununa* *aa* *tsupu* *mu* *a* *awuya*?”

39 *Reve* *a* *usu* *a* *ta* *gura*. *Avu* *u* *usu* *le*, “*I* *ta* *gura* *sowo* *awuya* *a* *na* *moo* *sowo*, *ununa* *aa* *tsupu* *mu* *ne* *da* *aa* *tsupu* *du*.”

40 *Amma* *adama* *a* *na* *yaa* *danu* *o* *ugula* *ko* *o* *usa'ani*, *za* *va* *da* *shi* *na* *maa* *ca*. *Asula* *a* *da* *aa* *ca* *bata* *na* *u* *foboyi* *aza* *a* *na* *a* *dangwai*.”

41 *Ana* *ojoro* *a* *yi* *a* *uwwai* *ne*, *reve* *a* *uwa* *atsumolangu* *na* *Yakubu* *na* *Yahaya*.

42 *Avu* *u* *de* *le*, *u* *damma* *le*, “*I* *reve* *ta* *aza* *a* *na* *a* *zuwai* *o* *o'wo* *aza* *a* *tsugbain* *a* *ama* *o* *uvadi*, *a* *ta* *na* *tsugbain* *a* *aci* *e* *le*.”

43 *Ne* *da* *woo* *o'wo* *e* *ekere* *a* *du* *shi*. *Za* *na* *cigai* *wo* *o'wo* *zagbain*, *she* *nu* *u* *kamba* *ato* *aciyayi* *aagbashi* *a* *du* *biti*.

44 *Za* *na* *cigai* *u* *uwa* *elime* *a* *du*, *she* *nu* *u* *kamba* *ato* *aciyayi* *aagbashi* *a* *du* *suru*.

45 Ko Mawun ma Vuma, u tawā tsarā a yuwaan yi tsugbashi shi. Amma tsarā u yuwan tsugbashi, waru u ca aciyayi, adama a wawa ama.”

Yesu kpatu'wā tā esu e irumbā

(Mat. 20:29-34; Luk. 18:35-43)

46 Avu a rawa Jeriko. Ayi o utā Jeriko no ojoro a yi no obolo a ama abunda, avu irumbā i ro i tawā zavipati aala a yi Bartimawu, mawun ma Timawu. U tsu danusu tā a nge'en mu ure.

47 Ana wu uwwai Yesu va Nazara tā lo a tawā, avu u 'yasan uɗyo wā yi a dansa, “Yesu, Yesu, mawun mā Dāwuda, kalyuwā ununa n ri iliyali.”

48 Avu ama nā abunda a putsa yi, a dansaa yi u rungwa unā wā yi. Amma she ili i na i 'yawai elime, avu u dashi utaa uɗyo a dansa, “Yesu, Yesu, mawun mā Dāwuda, kalyuwā ununa n ri iliyali.”

49 Avu wi isawan, reve u zuwa e de yi. Avu e de irumbā'a, a damma yi, “Yuwan mazanga, u tā desu wu.”

50 Avu u vari aapalutsu a yi, avu u jika a 'yawā ubatā wā Yesu.

51 Avu we ece yi, “Nye vu cigai n yuwaan wu?” Avu u usu yi, “Manlu, adama n tsurā me ene ure.”

52 Avu u usu yi, “Yuwan mmalu mā wu, ucawu wo okolo a wu u wawa wu tā.”

Babu usan, avu esu a yi a kpatu'wā, avu u kuru Yesu a kara.

Yesu uwai Urishelima
(Mat. 21:1-11; Luk. 19:28-40; Yah. 12:12-19)

11

1 Ele arawa Urishelima, zuzu nā lyuci va Batafaji nā Batanya, reve a rawa a Masasan mā Zetun. Reve Yesu lyungu ama e re atsuma o ojoro a yi.

2 Reve u damma le, “Yawai atsuma a malyuci ma na mā ri elime a du, nā ma'uwaa mā du i te ene molloli wunlu za na koto a kumbai shi. I bada yi a tawā.

3 Nā za ro ece du, nye i zuwai yaa yuwusan ne? I damma yi, ‘Zagbain da ciga niyi, amma waa lapa kambuwa yi shi.’”

4 Avu a kara, reve a cina molloli a nge'en mu ure.

5 Ele a mabada mā yi, reve aza a na a danai lo mishin e ece le, “Nye da i zuwai yaa badasa yi?”

6 Avu a usu le ili i na Yesu damma nle. Reve a rungwa le a kara nā ayi.

7 Reve a tawaa Yesu nā ayi, avu o polo amuna e le o molloli'i. Avu u kumba de.

8 Ama nā abunda da o polo amuna e le atsuma o ure, ozo o ro waru a baza avu'un o ure, aza a na a kudai a atsusa.

9 Aza a na a danai elime na aza a na a danai acapa, reve a dana e ishpa,

“Husana! *†

* 11:9 Husana urevu wā yi, ayi da “Ica a tyo Asula!” ◇ 11:9 Ica 118:25-26.

“Aba'un a tyo a za na a tawa a ala† a Asula! ◇

10 “Aba'un a tyo o tsugono tsa dada tsu Dawuda tsa na tsa ri lo a tawa!

“Husana a tyo e ekere a Asula!”

11 Reve u uwa Urishe-
lima, dada u uwai atsuma
a Aa'isamapada. Avu u
kalyuwa ubata suru. Ana wo
o'woi ulivu u da, avu wu utā
u kambā Batanya obolo no
ojoro a yi.

Yesu yuwayin ubiri una
(Mat. 21:18-19)

12 Ana usana u tawai, avu
o utā Batanya. U dana tā a
uwwusa ambulu.

13 Ana we enei ubiri na
avu'un a abunda, reve u
'yawa tsara u tsura muwun
u lyuwa. Ana u rawai, u
kalyuwai biti, u cina de ili shi,
adama a na a mantsa ma na
ubiri u tsu matsan da shi.

14 Avu u damma ubiri'i,
“She nanza dashi lyuwa
muwun ma wu wan, diga
gogo.” Agba ojoro a yi a
dana tā a uwwusa ili i na u
dammai.

Yesu uwai a Aa'isamapada
(Mat. 21:12-17; Luk.
19:45-48; Yah. 2:13-22)

15 Reve a rawa Urishe-
lima.† Ana Yesu† uwai
atsuma a Aa'isamapada,† avu
u lo aza a na a danai atsulu
na awina pe. Waru avu wu
kebe apada aza a na a danai
a kita'usa ikebe, avu u baza
otogu ni ili i na a danai a
yuwusan ulinga, na aza a na
a danai a winasa nrukuku.

16 U putsa tā aza a na a
danai ni itana a batsa pe
atsuma a Aa'isamapada.

17 Avu u yuwaan le adan-
shi, “Ashe Adanshi a Asula,† a
damma, ‘U'wa u va ubata wa
avasa adama a ama suru da
shi?’ ◇ Amma, adu i kambato
yi ta ubata u na yaa dana a
yuwusan wivu.”

18 Ana nan ganu a gbagbain
na munlu n Wilā me enei ili
i na i farai, avu a zami ure u
na oo una yi. Agba a uwwa tā
wovon, adama a na ama suru
a uwa tā asalama na cu'un vu
uritosu wa yi.

19 Nu ulivu, avu Yesu lyawa
lyuci'i.

Iroci nu udanga wu ubiri
(Mat. 21:20-22)

20 Ele a makambaā nu us-
ana, reve e ene ubiri u na
Yesu yuwayin una u 'yewe a
tyo a aralu.

21 Avu Bituru gura cuwan
na cu'un vi ili i na i farai, avu
u damma, “Manlu, kalyuwa
ubiri u na vu yuwayin una'a
u 'yewe ta.”

22-23 Avu u usu le, “I usu
Asula, amayun a da maa
dansaa du, za na dammai
masasan ma nda u mula u
riya atsuma a mala no okolo
a yi a da'wan shi, amma u ca
ta okolo e ili i na u dammai, u
to o'wo ne.

24 Ayi da i zuwai maa
dansaa du ili i na i patiyi suru
atsuma a avasa, ni i ca okolo
i ta tsura.

25 Ni yi isawan a mantsa ma
na yaa yuwan avasa, ni i ri
o upan na aza a du, i yuwan

gafura, tsarā Dada ɗu za na ri zuva ayi fo u yuwaan ɗu gafura.

²⁶ Amma ni i yuwaan za ɗu gafura shi, cine tsa ɗa Dada ɗu za na ri zuva waa yuwaan ɗu gafura vu unusu u ɗu?"

Yeci yu ubata u na Yesu tsurai ucira

(Mat. 21:23-27; Luk. 20:1-8)

²⁷ Reve ana Yesu no ojoro a yi a kambisai Urishelima a uwa ta a Aa'isamapada. Ayi pe atsuma a agara a Aa'isamapada'a reve nan ganu a gbagbain na munlu n Wila na azagbain a tawa ubata wa yi.

²⁸ Reve e ece yi, "Nu ucira u ne u da vaa yuwusan ulinga u nda, waru zane da ca nuwu ayi?"

²⁹ Reve Yesu usu le, "Amu fo n ta yuwan du yeci, i usu mu. Amu waru n ta gura damma du ubata u na cu'un vu ucira na maa yuwusan ulinga wu utai.

³⁰ Urumbusu u na Yahayaƙ aa yuwusan, te da wu utai, ubata wa Asula ko ubata wu vadilima?"

³¹ Avu e reme mawasan vani le, a damma "Na tsu damma zuva da wu utai, u te ece tsu, 'To nye i zuwai tsu cayi okolo shi?"

³² Na waru tsu damma ubata wa ama da wu utai, u ta tawaa tsu na addama." A ta uwusa wovon wa ama, adama a na ama e reve ta Yahaya vumavasulaƙ da.

³³ Avu a usu yi, "Tsu reve shi."

Avu fo u usu le, "Maa damma du ubata u na n tsurai ucira u na maa yuwusan ili i na maa yuwusan shi."

Iroci ya aza a zamalinga
(Mat. 21:33-46; Luk. 20:9-19)

12

¹ Avu Yesu uwa a yuwusaan le adanshi ni iroci. Reve u damma, "Vuma ro da cuwain uduma wa inabi, avu u suwaa yi ubabu akandarawa. Reve waru u kapa akari, tsara u tsura ubata u na waa dana o kpokuso masayan. Avu u suwaa yi aburu, adama we eneshe ili i na i ri pe suru. Reve u ca aza a zamalinga uduma'a, adama a linga yi. Reve u kara a 'yawa mmalu a lyuci ro.

² "Ana mantsa mo ugasa ma rawai, reve u lyungu vuma ta atsuma a agbashi a yi u 'yawa u ushi akunda e ili i na o bolotoi.

³ Avu aza a zamalinga'a e reme aagbashi'i, reve a lalapa yi reve a damma yi u kamba ekere lyanga.

⁴ Reve za vu uduma'a u lyunguwisa aagbashi o ro, avu a lalapa yi lon.

⁵ Ana u lyunguwisai aagbashi o ro, reve o una yi. Aza a na u koso lyunguwisai na acapa, a lalapa akapi, akapi gba o una le.

⁶ "Avu wo o'wo vuma ta da shi buwai, ayi da mawun ma ta ma yi za na u cigai lon. Avu za vu uduma'a u koso lyungu yi a majiyan ne e ene yi, a ta

uwwa wovon, ʘvu a yuwaan yi ili i na i lobonoi.

⁷ “Ana e ene niyi, ʘvu a dammulai, ‘Ndefe magaji ma ta ma yi a tawa, tsu una niyi adama ubata'a wo o'wo ubata u tsu.’

⁸ Reve e reme mawu'un o una yi, ʘvu a vari yi atsuma o ogozo.”

⁹ ʘvu Yesu damma, “Cu'un majiyan ne da yaa yuwusan za vu uduma'a waa yuwan? Ayi za vu uduma'a u ta tawa wu una le suru, ʘvu u ca aza a zamalinga o ro a linga uduma'a.

¹⁰ Koto i denuna ili i na Adanshi a Asula a dammai shi?

‘Aatali a na asuwi a 'yuwain, ayi da wo o'woi ikyun yu ucira atsuma o usaa.

¹¹ Zagbain da yuwain ili i nda, waru u lobono ta e esu a tsu.’

” ◊

¹² Reve Afarishi† a zami ure u na ee reme yi adama a na e reve ta u ta yuwusan adanshi a aciyele. Amma a ta uwwusa wovon wa ama, adama o ndolo a da a lyawa niyi. Reve a saba ure u le.

Yeci adama a atsupa o utafa

(Mat. 22:15-22; Luk. 20:20-26)

¹³ ʘvu a lyunguwa yi ama o ro atsuma a Afarishi na ama a Hiridu, tsara e reme yi nu unusu atsuma a adanshi a yi.

¹⁴ Ana a rawai, reve e ece yi, “Manlu, atsu tsu reve ta ʘvu za va amayun a da, waru vu ri na adangulu shi. Vu tara ta ama suru unata, vu to

rocosu ure wa Asula. Damma tsu u lobono ta a tsupa utafa a tyo ya Kaisa mogono ma Roma† ko tsu tsupa wan?”

¹⁵ Ana u reve ili i na a cigai, reve u damma, “Nye i zuwai yaa lyungusa mu?” ʘvu u damma le, “Tawa a numu ni ikebe.”

¹⁶ Ana a tawa niyi, ʘvu we ece le, “Ululu wa zane u da u ri de?” Reve a usu yi, “Ululu wa Kaisa u da u ri de.”

¹⁷ Dada u damma nle, “I ca Kaisa† ili i na i ri ya Kaisa, Asula waru a ca yi ili i na i ri za va yi. Reve ama a kara a yuwusan asalama a yi.”

Yeci yu u'yosun atsuma a akwakwa

(Mat. 22:23-33; Luk. 20:27-40)

¹⁸ Reve ama a na a tsu de aza a Sadukiya† aza a na a dammai na vuma kuwa u buwa a 'yon shi, ele fo a tawa ubata wa yi.

¹⁹ Reve a damma yi, “Manlu, Musa danaa tsu ta, na vuma kuwa, ʘvu u lyawa ka va yi babu u matsan, ʘvu zawa'a va yi sotso ka'a, tsara u tsura a yi mawun.

²⁰ A yuwan ta ama e cindere ali. Za vu ufaru yuwan ta lolo, ʘvu u kuwa babu u matsan.

²¹ Reve za ve ire sotso yi, ayi fo u kuwa babu mawun na ayi. Za va ta'atsu waru ne da, ne da a yuwusain.

²² Ele ama e cindere'e ko za tsura mawun na ayi shi. O ukosu, ʘvu fo ka'a u tawa u kuwa.

23 To o urana u na aa 'yaasan akwakwa, ka va zane da woo o'wo, adama a na wo oloi mecindere me le suru?"

24 Reve u usu le, "Adama o ndolo a da i puwain. Adama a na i reve Adanshi a Asula shi, waru i reve ucira wa Asula shi.

25 O urana u na aa 'yaasan akwakwa, babu adama o lolo. O to o'wo ununa nlingata ma Asula n ri, aa yuwan de lolo shi.

26 Koto i denuna ili i na aatagada a Musa a dammai shi, ubata u na u yuwain adanshi o molopu a madala, ana Asula a dammai, 'Amu da Asula a Ibrahim na Ishiyaku na Yakubu?' ◇

27 Ayi Asula a aza a wuma a da, amma Asula a akwakwa a da shi. Amayun i puwan ta suru suru."

Wilā u gbain

(Mat. 22:34-40; Luk. 10:25-28)

28 Avu manlu ma Wila† ma Musa ma tawa ma uwwa le a mawasan vani le. Ana we enei Yesu usu nle mejege, avu we ece, "Wilā u ne u da u la'ai mgbain?"

29 Avu u usu yi, "Wilā u gbain ayi da, 'I polo atsuvu adu muwun ma Isra'ila, Asula mogono ma tsu ayi da Asula goon.

30 I ciga Asula no okolo a du suru, na asuvu a du, nu ucira u du.' ◇

31 Za ve ire ayi da, 'I ciga aza a du ununa i cigai aciyadu.' ◇ Ili i ro yi lo i la'ai ndolo shi."

32 Avu manlu'u u usu yi, "Manlu amayun a da wu, Asula a ta a da, za ro lo shi she ayi. ◇

33 A ciga yi no okolo a ta, na asuvu a ta, nu ucira u tsu, avu waru tsu ciga aza a tsu ununa tsu cigai aciyatsu. U la'a ta wocosu wu mpasa nu ukulatosu." ◇

34 Ana Yesu enei ununa u usuyi mejege, reve u damma yi, "Vu ri alanga na tsugono tsa Asula shi."

Ko za dashi yuwan yi yeci waru shi.

Yeci adama a Mawun ma Dawuda

(Mat. 22:41-46; Luk. 20:41-44)

35 Yesu atsuma o uritosu a Aa'isamapada, avu we ece le, "O unā wu nye munlu n dammai Kristi Zamawawa to uta o ugundo wa Dawuda?"

36 Agba Ruhu va Akiza zuwa ta de Dawuda damma:

'Asulazuwa a damma ta Zagbain va: "Danu o ukere usa'ani u va, she na n zuwa n'yuwatan ma wu a apata a ana a wu." ' ◇

37 "Na Dawuda na aciyayi u de yi 'Zagbain', cine woo o'wo waru mawun ma tsukaya ma Dawuda?"

Ama na abunda a uwwa ta uyo'o wu uritosu wa yi.

Morono ma atsuvu adama a munlu n Wilā

(Mat. 23:1-36; Luk. 20:45-47)

³⁸ *Atsuma* o uritosu *wā* yi, *āvu* u damma le, “I yuwan ugbozu na munlu n *Wila*.†

³⁹ Aza a na a cigai *ā* *dana* a casu le tsugbain e eden u'wotowu na *atugu* a ga'an le, *ā* *dana* *ā* *danusu* *ā* *ndanata* ko'o *ā* *a'isa*, na *ndanata* n sa'ani e eden.

⁴⁰ Aza a na a tsu ususa ili yi nruna. *Avu* *ā* *dana* a yuwusan avasa o ugadi. *Asula* a ta ca icu'un ya ama o ndolo *atsumalima* lon.”

Maruna na anini e re
(Luk. 21:1-4)

⁴¹ *Avu* Yesu *danu* zuzu nu uzuwata wi ikebe *atsuma* *ā* *Aa'isamapada*. Reve u *kalyuwusa* ama a zuwusa ikebe. *Aza* o utsuru na *abunda* a zuwusa ikebe ya *abunda*.

⁴² *Avu* *maruna* mo ro me iliyali mo *uta* *de*, *avu* u zuwa anini* e re.

⁴³ Reve u *de* ogoro *ā* yi, *avu* u damma le, “*Maruna* me iliyali ma nda ma zuwa *ta* ili i na i la'ai ama suru.

⁴⁴ *Aza* o utsuru a nda suru e kene *ta* *atsuma* o utsuru u le. *Ayi* gba ni iliyali *ya* yi suru, reve u *para* suru ko ili u lyawa shi *avu* u zuwa.”

Adanshi adama o ulungusu wa Aa'isamapada
(Mat. 24:1-2; Luk. 21:5-6)

13

¹ Yesu o *uta* *ā* *Aa'isamapada*,† reve za *ta* *atsuma* o ogoro *ā* yi u rawa *ubata* *wā* yi, *avu* u damma, “Manlu, *kalyuwa*

cu'un vu usaa u sa'ani na atali† a nda!”

² Reve u usu yi, “Ye ene *ta* cu'un vu usaa ndolo? Ko aatali *ā* *ta* aa lyawa zuva vu za *va* yi shi. Suru nle o to oco le e ida.”

Ufaru wa atsumalima

(Mat. 24:3-14; Luk. 21:7-19)

³ *Ayi* nden a masasan ma *Zetun* za na *dana* *ā* *nkala* *la* *na* *Aa'isamapada*, reve *Bituru* na *Yakubu* na *Yahaya* na *Andarawu* a yuwan yi yeci.

⁴ A damma, “Damma tsu mantasa ma na ili i ndolo yaa fara. Waru damma tsu ili i na yaa fara o ukosu.”

⁵ *Avu* u damma le, “I yuwan ugbozu she i lyawa nanza yuwan *du* tsulo wan.

⁶ Ama na *abunda* *ā* *ta* *tawa* na aala *ā* *va* a damma ele *da* Kristi *Zamawawa'a*. Reve a damma *du*, ‘*Amu da*,’ o to polo ama na *abunda*.

⁷ She okolo *ā* *du* a da'wan wan, na yu uwwa alabari o uvon zuzu ko alanga. She na a yuwan ili i ndolo suru, amma ukosu u *da* shi.

⁸ *Ida* i ta yuwan *nlangi* ni *ida*. *Tsugono* tsu ta yuwan *nlangi* na *tsugono*. A ta yuwan *uramosu* wi *ida* *abunda*. *Ambulu* a ta yuwan *abunda*. Ili i nda suru u to *rocosu* *ufaru* wu ukosu wu *uvadi*.

⁹ “I yuwan ugbozu na *aciya* *du*. E te reme *du* *ā* 'yawa'ato *du* o ukobu wu uge'etosu adama *ā* *va*. A ta

* 12:42 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na *Tsuheleni* *ayi* *da* “lapta.” *Kalyuwa* *Ucuduwu* wi “Ikebe.”

fufaba ɗu a a'isa. A ta 'yawato ɗu a makakan mo ngono na aza o uge'etosu, adama a va. I damma le adama a Alabari a Sa'ani.

¹⁰ Amma kafu ukosu wu uvadi, a ta yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani a va atsuma o uvadi suru.

¹¹ Na a tara ɗu a tyo ubata o uge'etosu, she yi da'wan o una wi ili i na yaa usu le wan. Na mantsa ma rawa, o to roco ɗu ili i na yaa damma. Ili i na yaa damma yoo uta o una u ɗu shi, Ruhu va akiza† to roco ɗu ili i na yaa damma.

¹² “Vuma ta wina mawun ma anawu ma yi adama o una yi. Nan dada waru a ta yuwaan ne muwun n le. Muwun n ta 'yuwan mbara n le na mukuci n le, tsara o una le.

¹³ Ama suru a ta 'yuwan ɗu adama a va. Amma za na isawain ugbamu, a tyo o ukosu u ta la'a.

Mantsa ma atsumalima lon

(*Mat. 24:15-28; Luk. 21:20-24*)

¹⁴ “Mantsa ma ta lo a tawa a na yee ene za na a yuwusan ili yi idaba a makakan ma Asula atsuma a Aa'isamapada, ubata u na wu ntsayi shi ununa Daniyan dammai.” ◇ (Za vu desununa u yuwan ugbozu.) “Reve aza a na a ri atsuma a Yahuda a suma a tyo a nsasan.

¹⁵ Za na ri zuva vu ukwa'a, she u cipa u uwa o u'wa wa yi, tsara u tara ili i ro atsuma o u'wa wan.

¹⁶ Za na ri de o uduma, she u kamba o u'wa, tsara u tara aapalutsu a yi wan.

¹⁷ U ta suduwa amaci a na a ri na atsuma obolo na amaci a na a ri na muwun n na ma apasa maani.

¹⁸ “She i yuwan avasa, tsara ili i ndolo i fara na lyushi wan.

¹⁹ Atsuma a rana ndolo, o to o'wo rana va atsumalima lon, cu'un na koto a yuwain shi, ana Asula a yuwain uvadi u nda. A dashi waru cu'un va yi shi.

²⁰ Amma Asula e jebe ta rana ndolo, na ne da shi, ko za aa la'a shi. Agba adama a aza a na waru Asula a dangwai, dada e jebei rana ndolo.

²¹ “Na za ro damma ɗu, ‘Ndede Zamawawa,’ ko ‘Apa yi,’ she i usu wan.

²² Adama a na azamawawa e epen na amasula e epen, a ta tawa. A ta gura yuwan ili ya asalama na abunda, tsara o polo aza a na a dangwai n na aa gura.

²³ Amma i yuwan ugbozu n damma ɗu ta de ili i na yaa fara suru.

Matawaa ma Mawun ma Vuma

(*Mat. 24:29-31; Luk. 21:25-28*)

²⁴ “Amma atsuma a rana ndolo, na mantsa ma atsumalima lon mo koto, urana u to o'wo irumbu, woto waru waa dana ne ekan shi.

²⁵ Italyo'o waru i ta dana a riyasa e ida. A ta jingada cira na ri zuva.

26 Reve ee ene Mawun ma Vuma a tawā e eleshe nu ucira nā tsugono tsa Asulā.

27 Reve u lyungu nlingata mā Asulā, tsarā o boloto ojoro a yi, aza a na u dangwai ubata suru, diga o ufaru wu uvadi a tyo o ukosu.

Adanshi adama o ubiri

(Mat. 24:32-35; Luk. 21:29-33)

28 “I rito ili i ro o udanga wu ubiri. Nā yee ene avu'un a yi a vadalasa, a yuwusan ototopi, i reve lyushi yuwan tā zuzu.

29 Ne da waru nā yee ene ili i nda a farasa, i reve u yuwan tā zuzu nā matawāa, u tā lo o unantsutsu.

30 Amayun a da maa dansaa du, uvadi u nda woo koto shi, she ni ili i na a dammai nda suru a shiwan.

31 Zuva ni ida o to koto, amma adanshi a va oo koto shi.

Babu za na revei urana ko mantsa

(Mat. 24:36-44)

32 “Amma adama o urana u ndolo, ko mantsa babu za na revei, ko nlingata mā Asulā, ko Mawu'un, she Dada va yi goon.

33 I yuwan ugbozu waru i yuwan avasa adama a na i revei mantsa'a shi.

34 “U to o'wo cine vuma tsu danā mocin e ida i ro u lyawa tā de u'wa wā yi, reve u ca agbashi a yi ucira, suru nle waru u ca le tā ulinga u na aa yuwan. Reve u damma za vi ipiri u kalyuwā ulobonu.

35 I danā ufofu adama a na i revei mantsa ma na zavu'wa'a wāa tawā shi. Ko nu ulivu, ko nu urana, ko e memere ma ayin, ko nu usana.

36 Nu u tawā she u cina du a nlavu wan.

37 Ili i na maa dansaa du, ayi da i danā ufofu.”

Izami yu ure u na oo una Yesu

(Mat. 26:1-5; Luk. 22:1-2; Yah. 11:45-53)

14

1 Rana re da shi buwai, ana aa yuwan Abuki a Mapasa obolo nā Abuki o Opopofu.† Avu nan ganu obolo nā munlu n Wila a zami ure u na ee reme Yesu nu unusu, tsarā o una yi.

2 Reve a damma, “Tsoo una niyi a mantsa mā abuki shi, adama ama a 'yasan uvon wan.”

A tsuwayin Yesu mani'in

(Mat. 26:6-13; Yah. 12:1-8)

3 Yesu pe o u'wa wā Simo Makutu a lyuwusa ilyalya a lyuci va Batanya, avu ka ro uta de nā mani'in mā maguru me ikebe lon. Reve u bala ikpatatsu i mede'en, reve u tsuwan Yesu a aaci.

4 Aza a na a danai lo, avu a uwwa upan. Reve a damma, “Cine tsa da wāa lungusa mani'in?”

5 Nā a shi a wina yi, a shi tā ushi ili i na i la'ai ikebe i na i rawai ikebe yu ulivu ukpakuta'atsu (300),* avu a ca aza o ulambu ikebe'e.” Avu a

* 14:5 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nā Tsheleni ayi da “dinari ukpakuta'atsu (300).” Kalyuwā Ucuḍuwu wi “Ikebe.”

uwa upan nā ayi, reve a bara yi.

⁶ Ɔvu Yesu damma le, “Rungwā niyi, cine tsa da yaa damatosun yi? U yuwaan mu ta ili i na i lobonoi.

⁷ I to obolo na alambi kuci, mantsa ma na i cigai suru, i ta gura yuwaan le ili i sa'ani. Amu gba maā danā nā du kuci shi.

⁸ U yuwan ta ili i na waa gura yuwan, u tsun ta lipu va mani'in kafu mantsa ma acida.

⁹ Amayun a da maa dansaa du, ubata u na aa yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani atsuma o uvadi u nda suru, ee icina ili i na ka nda u yuwaan numu shi.”

Asala e ikebe i na aa wina Yesu
(Mat. 26:14-16; Luk. 22:3-6)

¹⁰ Ɔvu Yahuza Iskariyoti, atsuma a Kupanejere, u 'yawa ubata u nan ganu a gbagbain, tsara u winaa le Yesu.

¹¹ Ana a uwwai ne, avu a zanganā. Ɔvu a yuwaan yi nzuwulai, a ta ca yi ikebe lon. Ɔvu u zamishi ure u na waa wina yi.

Yesu lyuwa ta ilyalya i Mapasa no ogoro a yi

(Mat. 26:17-25; Luk. 22:7-14; Luk. 22:21-23; Yah. 13:21-30)

¹² O urana wu ufaru u na a yuwain Abuki o Opopofu,† urana u mapada me ikyon i Mapasa,† avu ogoro a yi e ece yi, “Te da vu cigai tsu fofoo wu ilyalya ya abuki'i?”

¹³ Ɔvu u lyungu ojoro e re a yi, u damma le, “Uwai a lyuci, i ta ga'an na vuma utanuwu na aakabu a mini, avu i toni yi.

¹⁴ U'wa u na u uwai suru, i damma za vu u'wa'a, ‘Manlu ma damma, te da aasula a na amu no ojoro a va tsaa lyuwa ilyalya ya abuki?’

¹⁵ U to roco du u'wa wa zuva, i fofo ununa u lobonoi i yuwan, tsara i fofoo tsu.”

¹⁶ Reve a kara, dada e enei ili i na Yesu damma nle ununa u dammai. Ɔvu o fofo ilyalya i Mapasa'a.

¹⁷ Ana ulivu u yuwain, reve u tawa obolo no ojoro a yi.

¹⁸ Ele atsuma a alya e ilyalya, avu u damma, “Amayun a da maa dansaa du, atsuma a du vuma ta ta wina mu, waru za na tsaa lyuwusa ubata u ta u da.”

¹⁹ Ɔvu a uwa atsumolangu a dansa aza ta ta, “Amu da, amu da?”

²⁰ Ɔvu u damma le, “Atsuma a du za ta du ta wina mu, za na tsaa lyuwusa a mapara ma ta.

²¹ Mawun ma Vuma† ma ta kuwa cine u ri ufanu. Woo yo'ono za na aa wina Mawun ma Vuma'a shi. Na a shi a matsan yi shi, u shi ta la'aa yi.”

Alya o ukosu

(Mat. 26:26-30; Luk. 22:14-20; 1 Kor. 11:23-25)

²² Ele pe a alya, avu u tara opopofu u yuwaan Asula mazanga. Ɔvu wu busa u ca le u damma, “Ushiyi, lipu va da nda'a.”

23 Ana u tarai mokoto ma masayan ma inabi,†† avu u yuwaan Asula mazanga. Avu u damma, “Ushiyi,” avu o sowo.

24 Avu u damma le, “Mpasa nda mpasa n va n da na n zuwai Asula a yuwain akucunu,† adama oo oco mpasa adama a wawa ama na abunda. 25 Amayun a da maa dansaa du, maa dashi sowo masayan waru shi, she za na moo sowo o tsugono tsa Asula.”

26 Ana a yuwain ishupa yi ica, avu o uta a tyo a Masasan ma Zetun.

Bituru ta wasan Yesu
(Mat. 26:31-35; Luk. 22:31-34; Yah. 13:36-38)

27 Avu u damma le, “Suru ndu i ta bete'we adama a na ne da Asula a dammai atsuma a Adanshi a Asula ana:

‘N to una za va aguba, avu ikyon i bete'we.’ ◇

28 “Amma na a yasān mu, n ta fara yawaa du Galili.”

29 Avu Bituru usu, “Maa lyawa wu shi, ko na aa lyawa wu.”

30 Avu u usu Bituru, “Kafu moton ma saala ure na ayin a nda, vu ta wasan mu uta'atsu.”

31 Avu Bituru usuwisa nu ucira, “Ko ke'en maa wasan wu shi, ko na maa kuwa o'olo na avu.” Reve akapi'i fo a damma ne.

Atsumolangu e Yesu
(Mat. 26:36-46; Luk. 22:39-46)

32 Avu a rawa ubata u na a tsu de Getisemeni. Avu u damma ogoro a yi, “Danuyi pa n ta yuwan avasa.”

33 Avu u tara Bituru na Yakubu na Yahaya. Avu ili'i i uwa a damatosun yi, avu u uwa atsumolangu lon.

34 Avu u damma le, “Atsumolangu a va a yuwan ta abunda lon, gashi wu una mu. Puro numu pa i dana ufo'bu.”

35 Ana u yawai malanga, avu u riyā e ida, avu u yuwan avasa u damma, n na waa yuwan, a tawa yi mantsa mo ndolo.

36 Reve u damma, “Dada, ya'a wu ili suru ili i mayuwaan ma da. Tawa mu atsumalima a nda. Amma she vu kuru ili i na n cigai wan, amma ili i na vu cigai.”

37 Ana u kambai, avu u cina le a nlavu. Avu u damma Bituru, “Bituru, nlavu n da yaa yuwusan, yaa gura piri ko rumu ta shi?”

38 Avu u damma le, “Danuyi ufo'bu tsara i riyā atsuma a malyungwa wan. Asuvu a ciga ta amma lipu ri nu ucira shi.”

39 Avu u yawisa u yuwan avasa, a dansa ili i ta.

40 Reve u tawisa ubata u le. Avu u cinisa le a nlavu, a gura kpatu'wa esu e le shi. A gura reve ili i na aa damma yi shi.

41 Ana u tawai utawu wa ta'atsu, avu u damma le, “I buwa ta a nlavu na wivuwusan? U rawa ta ne, mantsa ma rawa ta. A ca ta Mawun

† 14:23 Inabi ayi da muwun mu ufanga n ro a na a tsu yuwaan ili yo oso i ro ana masayan. ◇ 14:27 Zak. 13:7.

ma Vuma e ekere a aza o unusu.

⁴² 'Yoyin tsu karai. Ye ene ndolo za na wina numu rawai."

A wina ta Yesu reve e reme yi

(Mat. 26:47-56; Luk. 22:47-53; Yah. 18:3-12)

⁴³ Yesu atsuma a adan-shi, avu Yahuza Iskariyoti atsuma a Kupanejere, u rawa, ugeru no obolo a ama no oloko nu mutsun mu pe'eni. Nan ganu a gbagbain, na munlu n Wila, na azagbagbain e le suru o boloto ta.

⁴⁴ Za na wina niyi u ca le ta de iroci yi ili i na waa yuwan, u damma, "Vuma na n katalai ayi dafa. I reme yi i kara na ayi."

⁴⁵ Ana Yahuza rawai, avu u 'yawaw ubata wa yi. Avu u damma, "Manlu." Avu u katala yi.

⁴⁶ Reve e reme Yesu.

⁴⁷ Atsuma a aza a na a danai lo mishin, avu vuma ta tala matsun me pe'eni u kodo utsuvu wa aagbashi wa aabara a nan ganu.

⁴⁸ Avu we ece le, "Yu uta ta de ni iladi no oloko adama i reme mu ana za vu ngalalai?"

⁴⁹ N tsu dana ta na adu a Aa'isamapada kuci, agba i reme mu shi. A yuwan ta ne, tsara Adanishi a Asula aa shiwan."

⁵⁰ Lo da ojoro a yi a suma a pa'ain, avu a lyawa yi lo.

⁵¹ Avu ulobo u ro u toni yi diga ayi she aapalutsu. Avu a gbagbala yi.

⁵² Dafa u lyawa nle aapa-lutsu'u, avu u suma aatabu.

Yesu a makakan ma Azag-bain a Mbara

(Mat. 26:57-68; Luk. 22:54-71; Yah. 18:13-24)

⁵³ Avu a tara Yesu a tyo ubata wa aabara a nan ganu, avu nan ganu a gbagbaint na azagbagbain na munlu n Wila o boloto.

⁵⁴ Avu Bituru tonishi yi alanga, hali u uwa o u'wa wa aabara a nan ganu'u. Avu u danu zuzu na adugari a Aa'isamapada a lyasuwusa akina.

⁵⁵ Avu nan ganu a gbagbain a zamishi ure u na aa tsura Yesu nu unusu, tsara a tsura ure u na oo una yi. Agba a tsura shi.

⁵⁶ Na abunda a yuwaan yi ta epen, amma adanishi e le a tawa a ta shi.

⁵⁷ Na acapa a da waru ozo o ro a 'yoyin, avu waru a yuwaan yi epen.

⁵⁸ "Tsu uwwa yi ta u dammai u to boso Aa'isamapada'a za na ama a suwai, avu u suwa yi atsuma a rana ta'atsu, waru usaa u vuma u da shi."

⁵⁹ Hali n gogo adanishi e le a tawa a ta shi.

⁶⁰ Avu aabara a nan ganu a 'yon e memere me le. Avu we ece yi, "Vu ri ni ili i na vaa usu e ili i na ama a dammai adama a wu shi?"

⁶¹ Avu u rungwa kuci kuci, u yuwan adanishi shi. Avu waru aabara a nan ganu e ecishe yi, "Avu da Zamawawa'a, Mawun ma Asula?"

62 *Avu* Yesu usu yi, “*Amu* *da*.[‡] I te ene Mawun ma Vuma nden o ukere usa'ani wa *Asula*, waru u ta *tawisa* e *eleshe*.”

63 *Avu* aabara a nan ganu a kakara itana ya yi. *Avu* u damma “Adanshi a ne waru tsu cigai ubata wa yi?”

64 Yu uwwa yi ta a yuwusan adanshi a vama e ekere a *Asula*. Cine tsa da ye enei?”

Avu a pada ugana a na oo una yi.

65 *Avu* ozo o ro a uwa a tsuwusan yi matsan, *avu* a pala yi esu a *karā* a *cikusa* yi a dansa, “Damma tsu ili i na i farai.” *Avu* waru adugari a buɓasa yi.

Bituru wasain Yesu
(*Mat.* 26:69-75; *Luk.* 22:56-62; *Yah.* 18:15-27)

66 *Bituru* lo zuzu na aabala o u'wa, *avu* aagbashi a ta atsuma a agbashi e esheli a aabara a nan ganu a rawa.

67 Ana we enei *Bituru* a lya-suwusa akina, *avu* u *kalyuwa* yi mejege. *Avu* u damma, “*Avu* fo vu to oɓolo na Yesu vuma va Nazara.”

68 *Avu* u wasan u damma, “N reve yi shi, n reve ili i na vaa dansa shi.” *Avu* wu uta o ukobu, daɗa moton ma saalai.

69 *Avu* aagbashi o usheli'i we ene yi, *avu* u dansaa aza a na a ri lo mishin, “Vuma nda'a fo atsuma e le a da u ri.”

70 *Avu* u wasisan.

A jima lon shi, daɗa aza a na a ri mishin lo a dammai *Bituru*, “*Avu* fo toni va yi da

adama a na *avu* vuma va *Galili* da.”

71 *Avu* u uwa akucunu, nu u dansai, “N reve vuma'a shi.”

72 U jima shi, daɗa moton ma saalai ire. *Avu* *Bituru* cuwan ni ili i na Yesu damma niyi ana u damma niyi, kafu moton ma saala ure, u ta wasan yi uta'atsu. Ana u cuwain ne, daɗa u ɓoshoi na mesun.

Yesu a maɓakan ma Bilatu
(*Mat.* 27:1-2, 11-14; *Luk.* 23:1-5; *Yah.* 18:28-38)

15

1 Na wasasa *avu* nan ganu a gbagbain na munlu n *Wila* o ɓoloto Azagbain a Mbara,† reve a yuwan *asala*. *Avu* a na Yesu, *avu* a *karā* na ayi a tyo ya *Bilatu*† *Gwamna*. Reve a ca *Bilatu* ayi.

2 *Avu* *Bilatu* ece yi, “*Avu* daɗa mogono ma aza a *Isra'ila*?”

Avu Yesu usu, “Ununa vu dammai ne daɗa u ri.”

3 Ili ya *abunda* i da nan ganu a gbagbain a 'yawusayi na adanshi a aci a yi.

4 *Avu* *Bilatu* ecishe yi, “Vu ri ni ili i na vaa usu shi? *Kalyuwa* ili i na aa *tawusaa* adama a wu.”

5 Agba u yuwisan adanshi o ro shi, hali *Bilatu* uwa asalama.

Ugana u na oo una Yesu
(*Mat.* 27:15-26; *Luk.* 23:13-25; *Yah.* 18:39-19:16)

6 Atsuma a rana va *Abuki* a *Mapasa'a*, *Bilatu* tsu baɗaa le

‡ 14:62 Aza a *Isra'ila* e reve ta danshi “*amu da*” aala a *Asula* a da. Pa nda Yesu to rocosu ili i ta i da u ri na *Asula*. ◇ 14:62 *Mta.* 3:14.

tā vuma tā atsuma a aza a na a nlaị.

⁷ Atsuma a aza a na a shi wunlu Baraba danā tā pe ana e reme nle atsuma a aza a na o unai ama a mantsa mā nlangi.

⁸ Avu ama a abunda o boloto a patishi yi u lyawaa le aza a na wu nlaị ununa u tsu yuwusan.

⁹ Avu Bilatu† ece, “N lyawaa du mogono ma aza a Isra'ila?”

¹⁰ U reve tā adama e i'ima i da nan ganu a gbagbain e remei Yesu.

¹¹ Reve nan ganu a gbagbain a zuwa ama a saala a badaa le Baraba.

¹² Avu we ece le, “To cine maa yuwan na Yesu za na i deyi mogono ma aza a Isra'ila?”

¹³ Avu a saala, “A vara yi a akpata.”†

¹⁴ Avu Bilatu ece le, “Nye i da i zuwai? Unusu u ne u da u yuwain?”

Ele gba a saalisa yi, “A vara yi a akpata.”

¹⁵ Adama a na u cigai ama aa uwua uyo'o, avu u damma a badaa le Baraba. Reve u zuwa asoja a faba Yesu na asudu o ugbamu, avu u zuwa le a vara yi a akpata.

Asoja a yuwayin Yesu ulamu

(Mat. 27:27-31; Yah. 19:2-3)

¹⁶ Avu asoja a uwato yi a aabala o ukobu wu uge'etosu, avu e de akapi a asoja'a suru.

¹⁷ Avu o oto yi aayala saan daan-daan ana mogono, avu

waru a yuwaan yi ookokolo a awanda,† avu o oto yi.

¹⁸ Avu a casa yi, a dansa, “A casa wu mogono ma aza a Isra'ila.”

¹⁹ Avu a gala yi a aaci no owo'o. Waru avu a tsuwan yi matsan. Avu a kingyo a cibalasa yi.

²⁰ Ana a yuwaan niyi ulamu, avu o fodo yi aayala'a, avu o oto yi itana ya yi. Reve a 'yawato yi ubata u na aa vara yi a akpata.

A varai Yesu a akpata

(Mat. 27:32-44; Luk. 23:26-43; Yah. 19:17-27)

²¹ Vuma na a tsu de Simo vuma va Kurani, dada va Iskandari na Rufo, cina wu uta de upasu'u, a kara. Reve a zuwa yi u toni le adama u tanu akpata'a.†

²² Avu a tawa na ayi ubata u na a tsu de Gologota,† ana ubata wo okoluwo.

²³ Avu o bolo mini ma alamu na aguma a na a tsu de mur,*† avu a ca yi tsara u sowo. Ayi gba u 'yuwan.

²⁴ Avu a vara yi a akpata,† reve e ne'eshen itana ya yi vani le. Reve a zuwa adanga, tsara e reve ili i na vuma suru aa tara.

²⁵ Rumu kucci da danai nu usana a mantsa ma na a vara niyi a akpata.

²⁶ Avu a yuwan de idana yi icu'un vu unusu wa yi zuwa ana:

MOGONO MA AZA A ISRA'ILA.
²⁷ Obolo na ayi da waru a varai evu e re a akpata. Za

* 15:23 Aguma o ro a da a na a ri maguru na a yuwasayin ulinga.

tā o ukere usa'ani za tā gba o ukere ugulā. [

28 Adanshi a Asulā† a shiwan tā, za na dammai: “Avu e kece yi atsuma a aza o unusu.”]

29 Aza a na a karasai lo, avu a yuwaan yi ulamu a lungbatsasa aci e le, a dansa, “Ashe avu vu ta gura buboso Aa'isamapada, avu waru vu suwisa yi atsuma a rana ta'atsu.

30 Wawa aciyawu, vu cipa e ida.”

31 Ne da waru nan ganu a gbagbain a yuwaan niyi ulamu obolo na munlu n Wila, a dansa, “U wawa ta ozo o ro, agba u gura wawa aciyayi shi.

32 Lyawa Kristi'i Zamawawa, mogono ma aza a Isra'ila, u cipa de gogo a akpata'a, tsara tsee ene adama tsu ca okolo.”

Aza a na fo a vara nle obolo, e isula yi ta fo.

Ukwa wa Yesu

(Mat. 27:45-56; Luk. 23:44-49; Yah. 19:28-30)

33 Ana urana u rawai a aci, avu irumbu i baru ida'a maḅulā a tyo rumu ta'atsu vu ulivu.

34 Ana rumu ta'atsu'u u yuwain, avu Yesu utaa udyo, avu u saala, “Eloi, Eloi, lama sabaktani.” Nga, “Asulā a va, Asulā a va, cine vu vari numu?”

35 Ozo o ro ana a danai lo mishin ubata'a, ana a uwwai ne, avu a damma, u te desu va Iliya.

36 Avu za ro suma u tsupu ashidi a mini ma alamu ma na ma ri e medele, avu u ca

yi u sowo. Avu a damma, “Lyawai tse ene ko Iliya ta gura wawa yi.”

37 Avu u saala lon, dada u kuwai.

38 Umuna u na u danai pe a Aa'isamapada Upasa wa Akiza, avu u kara diga zuva a tyo e ida.

39 Soja gbain na danai lo mishin, we ene ta ununa u kuwai. Avu u damma, “Amayun Mawun ma Asulā ma da.”

40 Amaçi a dana ta lo a akanla a yi alanga, ele da Merit Magadaliya, na Meri mma va Yakubu ke'en na Isuhu, obolo na Solomi.

41 Ele da o toni niyi a yuwusaan yi aganda atsuma a Galili, reve amaçi o ro waru a kuru yi a tyo Urishelima.

Acida e Yesu

(Mat. 27:57-61; Luk. 23:50-56; Yah. 19:38-42)

42 Ili i suru i fara ta urana wa Ajuma, Urana wi Ifobi adama a Ashibi.

43 Avu Isuhu vuma va Ari-matiya za tsugbain atsuma a Azagbain a Mbara,† vuma va abula, za na ri e ipiri wu uwwa utawu u tsugono tsā Asulā tawa, u yuwan ta asuvu. Avu u uwa o ukobu wa Bilatu, reve u pati lipu va Yesu.

44 Bilatu uwa ta asalama ko Yesu kuwa ta de. Avu u de asoja a yi, reve we ece le ko Yesu kuwa ta de nu ujimu.

45 Ana wu uwwai o una wa asoja a yi, avu u zuwa a ca Isuhu lipu va Yesu'u.

46 Avu Isuhu tsula okoro. Ana a cipatoi lipu'u, reve u

pupala yi no okoro'o. Avu u zuwa yi atsuma a aason a na a kapai atsuma a aatali. Reve u kebe aatali o ro, avu u to una wa aaso'on.

⁴⁷ Avu Meri Magadaliya na Meri mma va Isuhu a kalyuwa ubata u na a zuwa niyi.

U'yowun wa Yesu atsuma o ukwa

(*Mat. 28:1-8; Luk. 24:1-12; Yah. 20:1-10*)

16

¹ Ana urana wa Ashibi u karai, avu Meri Magadaliya na Meri mma va Yakubu na Solomi a tsula itana i maguru, adama a tawa a sukuma lipu va Yesu.

² Avu a tawa na wasasa o urana wa Aladi, cina usana u tawa da da a tawai a aaso'on.

³ Avu a dammulai, "Zane da ee kebe tsu aatali o ndolo o una wa aaso'on?"

⁴ Ana a yasain esu e le, avu a cina e kebe de aatali'i agba aatali a gbain a da a danai.

⁵ Ana a uwai a aaso'on, reve e ene ulobo u ro nden o ukere usa'ani, ni itana i u'uri. Reve a uwa asalama.

⁶ Avu u damma le, "She i uwa asalama wan. N reve ta i te izami ya Yesu za va Nazara, za na a varai a akpata. Wu pa shi. U 'yon ta. Kalyuwai ubata u na u danai.

⁷ Yawai i damma ojoro a yi na Bituru u ta de elime a du a yawa Galili. I te ene yi ununa u damma ndu."

⁸ Ana o utai, avu a suma ni iladi. Reve e reme asalama na meje'en ma lipu. A damma

za shi, adama a na wovon u reme nle.

Yesu 'yawa ta ubata wa Meri Magadaliya

(*Mat. 28:9-10; Yah. 20:11-18*)

⁹ [Nu usana u na Yesu 'yoyin o urana wa Aladi, Meri Magadaliya da fara ene niyi, za na wu utayi otoni a lima e cindere atsuma a yi.

¹⁰ U 'yawa ta damma otoni a yi, aza a na a danai a saali na atsumolangu.

¹¹ Ana a uwwai u ta wuma, hali we ene yi, reve a 'yuwan a usu.

Yesu roco ta aciyayi ubata wo ojoro e re

(*Luk. 24:13-35*)

¹² Ana addama o ndolo o kotoi, avu Yesu tawa ubata wa ama e re atsuma e le no oroci o ro, ele a mmalu o ure a tyo a malyuci.

¹³ Avu a 'yawa a damma akapi'i, agba a usu shi.

Yesu damma ta ojoro ayi ili i na aayuwai

(*Mat. 28:16-20; Luk. 24:36-49; Yah. 20:19-23; Ajy. 1:6-8*)

¹⁴ Na acapa a da u tawai ubata wo ojoro kupa na za ta'a, ele nden a alya e ilyalya. Avu u yuwaan le nlangi adama o okolo o ugbamu u le nu ulambu u na a cayi okolo. Adama a na a 'yuwain a usu ili i na aza a na e ene niyi a damma nle cina u 'yon.

¹⁵ Avu u damma le, "Yawai atsuma o uvadi suru i yuwaan ama alajiya a Alabari a Sa'ani.

¹⁶ Za na usuyi a rumbu niyi waru, a ta wawa yi. Amma za na usuyi shi, waa tsura wuma u babu ukotu shi.

¹⁷ Aza a na a usuyi a ta gura yuwan iroci yi ili ya asalama i nda: Atsuma a ala† a va a to utaa otoni a lima, waru a ta yuwan adanshi ne elentsu o ro,

¹⁸ a ta tara yo, agba ko no o sowo yaza, waa yuwan ili ne ele shi ko ke'en, a ta ju'wan aza o ubanakun avu a tsura lafiya.”

Ukaru wa Yesu zuva

(Luk. 24:50-53; Aji. 1:9-

11)

¹⁹ Ana Yesu† yuwain adanshi ne ele, avu a tara yi a tyo zuva, tsara u danu o ukere usa'ani wa Asula. ²⁰ Ele gba a kara a yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani ko te da, Asula a yuwusan ulinga ne ele. Ulinga wa asalama a na a yuwusain, u roco ta Alabari a Sa'ani e le amayun a da.]

Alabari a Sa'ani a Luka

*Ucuduwu wa aatagada a
nda*

Luka vuma na danai aatagada a nda, za vu urevu wa aguma lon da. Adama o ndolo, u dana ta nu ugbozu lon reve waru u damma ili ya abunda adama e Yesu. Ayi da waru u danai Ulinga wa Ajiya. Atagada e re a nda a ta a mmalu obolo adansa aalabari e Yesu no otoni a yi.

Atsuma a aatagada a nda ritosu gbain re ta pe: Abajini o uritosu wu ufaru ayi da icigi ya Asula za va koyan da. Abajini o uritosu we ire ayi da Yesu tawa ta atsuma o uvadi tsara wo o'wo Zamawawa va ama suru. Iroci i ta, ayi da aalabari a vuma va abula va Samariya. Luka roco ta a na avasa ili i mayan i da ekere e Yesu. U dana ta idanshi ya Yesu ana u yuwain avasa. Waru u roco ta cine Ruhu va Akiza danai o ulinga atsuma a ama a mantsa ma na Yesu danai o uvadi. Adama a na u danai nu urevu wa aguma, a gura pusan yi ana a mantsa mo ukwa wa Yesu na a mantsa ma na a 'yasan niyi shi. U damma tsu ta a na Yesu tama ta mugula ana u 'yoyin. Ayi nda u roco ta na amayun a da Asula a 'yasin Yesu diga o ukwa.

Aatagada a nda o roco ta aza e Itoni iroci i sa'ani i na oo toni. Iroci ya Yesu cine u yuwain wuma atsuma a ama a mantsa mo ndolo. U

roco tsu ta cine tsa kamba alambi, waru na cine tsa yuwan avasa. Waru u zuwa ta ucawu wo okolo a tsu a dashi gbama adama a na Luka vuma na o soduwoyi matsan ma da na we enei ili i na Yesu yuwain suru.

Ili inaripe atsuma a aatagada a nda

1. Ili i na i zuwai Luka danai a aatagada a nda (1:1-4)
2. Limatan va Yahaya za vu Urumbusu na Yesu (1:5-2:52)
3. Ikaka ya Yahaya za vu Urumbusu (3:1-20)
4. Urumbusu wa Yesu na malyungwa ma yi (3:21-4:13)
5. Ulinga wa Yesu atsuma a Galili (4:14-9:50)
6. Yesu kara ta diga Galili a tyo Urishelima (9:51-19:27)
7. Ajuma o ukosu e Yesu: malyungwa ma yi nu ukwa wa yi (19:28-23:56)
8. Yesu ta wuma (24:1-12)
9. Yesu roco ta aciyayi. A tara yi ta a tyo zuva (24:13-53)

Ucuduwu e ekere a Luka

¹ Tiwofilu, vuma va abula: Ana wo o'woi, ama na abunda a zuwa ta aciyele reve a dana urevetyowu wi ili i na i farai atsuma a tsu.

² Ununa a danai ili i na ele na e enei ne esu diga o ufaru a ca ntsu ele, aza a na e enei ele da aza o ulinga wa adanshi a Asula waru.

³ Amu me ene ta u lobono ta, ili yu ufaru i da n toniyi

ili suru mejege, tsarā n dānaa wu ili i na i farai mejege,

4 tsarā vu reve amayun a adanshi a na a damma nuwu unā nu unā.

Adama a limatan va Yahaya za vu Urumbusu

5 Mantsa ma na Hiridu† danai Mogono ma Yahuda, a yuwan tā ganu ro, za na a tsu de Zakariya. Wu utā tā upasu u nan ganu† wa Abija. Alisabātu da aala a ka va yi. Ayi fo o u'wa u nan ganu o ugundo wa Haruna† u da wu utai.

6 Ele ra a yuwan tā nden n sa'ani n na Asulā a cigai. O toni tā ili i na Zagbain ca nle suru.

7 Agba a ri na muwun shi. Alisabātu idari i da i shi. Ayi na vali va yi a kutsa tā.

8 Urana u lo, Zakariya yuwusan tā ulinga u tsuganu a Aa'isamapaḍa,† a mantsa ma na ulinga u rawai upasu u le.

9 Ili i na agadu e le a yuwu-sain ayi da, ele nan ganu a tsu dangwa tā vuma na matawa ma agita, u uwa atsumā o Upasu wa Akiza,† tsarā u kulato ili i maguru.†

10 Ana mantsa ma rawai tsarā a kulato ili i maguru'u, reve ama o boloto suru a yuwusan avasa a alanga.

11 Reve malingata ma Zagbain mā tawā ubatā wā yi, wi isawan o ukere u usa'ani u masa'a, ubatā u na waa kulatosu ili i maguru'u.

12 Ana Zakariya ene niyi, reve wu uwwa wovon, lipu va yi karā e meje'en.

13 Avu malingata'a u damma yi, “Zakariya, she vu uwwa wovon wan, a uwwa tā avasa a wu. Ka va wu, Alisabātu ta yuwan aatsuma, u ta matsaan wu ulobo. Vu ta ca yi aala Yahaya.†

14 U to o'wo wu ili i mazanga, ne e ekere a aza a na aa uwwa adama a limatan va yi.

15 U to o'wo vumagbain e ekere a Zagbain. Woo sowo mini ma masayan ma inabi, ni ili yo oso i na woo o'wo usowu shi. O to shiton yi na Ruhu va Akiza† ayi a aatsumā a mma va yi.

16 Ama na abunda aza a Isra'ila a tā kambā e ekere a Zagbain le adama a yi.

17 U ta wala elime a Zagbain na cu'un vu ucira na ruhu va Iliya, tsarā a kambato okolo a nan dada a kambā ubatā u muwun n le. U tā kambato aza o ulambu wu ugbozu o toni ugbozu wa aza a akiza a Asulā, tsarā u foḅoo Zagbain ama, tsarā u cina le ufoḅu.”

18 Reve Zakariya ece yi, “Cine cu'un nda aa fara? Amu da nda n kutsai de, ka va fo da nda u kutsai de.”

19 Reve u usu, “Amu da Jibura'ilu, n tā mishin a makakan mā Asulā kuci. A lyungu mu tā, tsarā n damma wu adanshi o uyo'o a nda.

20 Gogo vu tā dana kpaku, vaa gura yuwan adanshi shi, she urana u na ili i nda i shi-wain. Adama a na vu usuyi adanshi a va shi. Adanshi a na aa tawā woo o'wo amayun a mantsa ma na wu ntsayi.”

21 Ama lo a pura Zakariya, avu a karā a asalama ili i na

i zuwai u jimai pe Upasu wa Akiza'a.†

²² Ana wu utai, u gura yuwan adanshi shi. Reve e reve u ta yuwan we ene ili i ro cu'un va alavu alavu atsuma a Aa'isamapada'a. Avu u yuwusaan le iroci ne ekere, agba u gura yuwan adanshi shi.

²³ Ana mantsa mo ulinga ma yi mo kotoi, reve u kamba o u'wa.

²⁴ Reve ka va yi Alisabatu tsura aatsuma. Ayi ubuwu na woto ton, avu u danusu o u'wa.

²⁵ U dansa ta, "Zagbai'in u yuwaan mu ta nda, a rana nda u roco mu ta isa'ani, u tawa mu ta ili ya adanshi e ekere a ama."

Adama a limatan va Yesu

²⁶ Alisabatu na aatsuma woto tali, avu Asula a lyungu Jibura'ilu malingata ma yi a lyuci na a tsu de Nazara e ida ya Galili.

²⁷ U lyungu yi ta ubata o usheli u na koto u revei vali shi, eegebe a yi vuma ro da o ugundo wa Dawuda Mogono, aala a yi Isuhu. Meri da aala o usheli'i.

²⁸ Avu malingata'a u 'yawa ya'a yi, reve u damma, "Azo'wa, macigata, Zagbain to obolo na avu!"

²⁹ Adanshi'i gba u balala yi ta lon, u yuwusan ta majiyan cu'un vi icasu i ne i da tsunda.

³⁰ Avu u damma yi, "She vu uwwa wovon wan, Meri. Vu tsura ta icigi e ekere a Asula.

³¹ Vu ta yuwan aatsuma, vu matsan ulobo, reve waru vu zuwaa yi aala Yesu.

³² U to o'wo zagbain. E te de aala a yi Mawun mo Mogono ma Asula. Asula Zagbain a ta ca yi ootogu o tsugono tsa dada va yi Dawuda.

³³ U ta yuwan tsugono o u'wa wa Yakubu babu ukotu. Tsugono tsa yi tsa ri nu ukosu shi."

³⁴ Avu u damma yi, "Cine woo o'wo ne, ana wo o'woi koto n reve vali shi?"

³⁵ Reve u usu yi, "Ruhu va Akiza ta tawa wu, ucira u Mogono ma Asula waru u ta pupala wu, adama a na za va akiza a na vaa matsan a ta de yi Mawun ma Asula.

³⁶ Cuwan moron ma wu Alisabatu. A damma ta waa tsura aatsuma shi, agba gogo u ta na aatsuma woto tali, ko na wo o'woi u kutsai de.

³⁷ Ili i lo a na Asula aa kuda yuwan shi."

³⁸ Avu Meri damma, "Amu da nda aagbashi a Zagbain. Lyawa wo o'wo ununa vu dammai." Reve malingata'a u kara.

Meri kalyuwa ta Alisabatu

³⁹ A rana ndolo, avu Meri 'yon u jika, reve u 'yawa a lyuci ro atsuma e ilyuci ya agadi e ida ya Yahuda.

⁴⁰ Avu u uwa o u'wa wa Zakariya, tsara u casa Alisabatu.

⁴¹ Ana wu uwwai icasu'u, avu baba jingada a aatsuma a yi nu ucira. Reve o shiton yi na Ruhu va Akiza.†

⁴² Avu u 'yasan udyo nu ucira, u damma, "Avu za va aba'un a da atsuma a amaci. Mawun ma aatsuma a wu waru za va aba'un a da!

43 Cine ili i sa'ani i nda i cina numu, a na mma vu Zagbain va tawai u kalyuwa mu?

44 Ana mu uwwai icasu ya wu, dada baba na ri a aatsuma a va jingadai nu ucira a yuwusan mazanga.

45 Avu za va aba'un da adama a na vu usuyi ili i na Zagbain dammai u ta shiwan."

Ishipa ya Meri

46 Reve Meri damma, "Ookolo a va a cibala ta Zagbain.

47 Asuvu a va a ta na mazanga adama a Asula Zamawawa va.

48 Ayi u cuwan ta na amu, aagbashi a yi. Diga gogo a 'yawa, ama a ta de mu za va aba'un.

49 Adama a na ayi Zavucira da, u yuwaan mu ta ili ya abula. Aala a yi waru akiza a da.

50 Diga mantsa a tyo mantsa, u tse ene ta iliyali ya aza a na a casu yi tsugbain.

51 U yuwan ta abajini e ili ya asalama ne ekere a yi, u bete'we ta aza a aciyogbamu.

52 U cipato ta ngono m gbagbain o otogu e le, reve u 'yasan aza a na a ri ili shi.

53 U cuwatan ta aza a ambulu ni ili i sa'ani, aza o ut-suru waru u lo le ta ekere lyanga.

54 U kamba ta aagbashi a yi Isra'ila, u cuwan ta na nzuwulai ma yi we ene yi iliyali.

55 Ununa u yuwayin akaya a tsu Ibrahim nzuwulai, na

muwun n tsukaya ma yi hali ukosu."

56 Avu Meri danu na Alisabatu a tyo woto ta'atsu, reve u kamba o u'wa.

Limatan va Yahaya za vu Urumbusu

57 Mantsa ma na Alisabatu aa matsan yuwan ta, reve u matsan mawun mo ulobo.

58 Avu nron mu nden na mmaci ma yi, a uwwa ununa Zagbain yuwaan niyi isa'ani, avu a kamba yi mazanga.

59 Ana mawu'un u rawai urana wa kunla, reve a tawa tsara a pada yi uryumbu, reve a shi a ciga a ca yi aala a dada va yi Zakariya o una wa dada va yi.

60 Avu mma va yi damma, "O'o, Yahaya da aa ca yi."

61 Reve a damma yi, "Moron ma wu ma ri na aala Yahaya shi."

62 Avu o roco dada va yi, a te izami ya aala a na aa ca yi.

63 Reve u pati le ili yi idana, avu u dana de, "Aala a yi a da Yahaya." Reve o o'wo a asalama suru.

64 A jima shi, dada una wa yi u kpatu'ushi, avu eelentsu a yi a gura yuwan adanshi. Avu u yuwusaan Asula ica.

65 Avu wovon u tsura nron mu nden ma yi n na n danai lo suru. Reve a kara a adanshi'i ubata suru atsuma e ilyuci ya agadi ya Yahuda.

66 Aza a na a uwwai ili ya asalama o ndolo suru, she a uwa majiyan ne e eci, "Nye i da mawun ma nda moo o'wo?" A damma ta ne adama a na ukere wu Zagbain u to obolo na ayi.

Ishipa ya Zakariya

67 Zakariya dada va Yahaya *ḍaṇa* *tā* ushiwun *nā* Ruhu va Akiza, *āvu* u yuwan adanshi o usokowu *wā* *Asulā*:

68 “Tsu yuwayin Zagbain ica, *Asulā* a Isra'ila! U *tawā* *tā* u tsupa *āvu* u wawa ama *ā* yi.

69 U 'yāsan *tā* Za vi Iwawit za vu ucira o u'wa wa aag-bashi *ā* yi *Dawuda* adama *ā* tsu.

70 (Ununa u dammai o una wa ama a akiza *ā* *Asulā* nū ujimu.)

71 U wawa tsu *tā* e ekere a arala *nā* n'yuwatan n tsu suru.

72 We ene *tā* nkaya n tsu iliyali, u cuwan *tā* na akucunuf a akiza *ā* yi.

73 *Āyi* *ḍa* akucunu a na u yuwayin dada tsu Ibrahim.

74 Ana u ta wawa tsu e ekere a n'yuwatan n tsu, *tsarā* u kamba tsu. Adama tsu yuwaan yi *agandā* babu wovon,

75 na akiza ni ili *yā* *ābulā* *ā* *makakan* *mā* yi. Tsu yuwain ne a mantsa ma wuma *mā* tsu suru.

76 *Āvu* waru, mawun *mā* *va*, *ā* *tā* *ḍe* wu vumavasulā Mogono me Ili Suru. *Vu* *tā* wala elime a Zagbain, *tsarā* vu foboo yi ure,

77 *tsarā* vu ca ama *ā* yi urevu wi iwawi o ure u na a yuwaan le gafura vu unusu u le.

78 Adama e isa'ani *yā* *ābundā* *yā* *Asulā* *ā* tsu, ekan a wasasa *āā* *tawā* tsu *ḍe* zuva.

79 *Tsarā* wi ikana aza a na *ā* ri nden *atsumā* e irumbu, na aza a na a yuwain zuzu

nā *makuwāā*, *tsarā* u toni *nā* *atsu* ure wo okolo *ā* nden.”

80 Reve mawu'un u kungwa, *āvu* waru u yuwan mgbain *atsumā* *ā* ruhu. *Āvu* u *ḍanu* *atsumā* o una, hali urana u na wu *utai* a alanga e eteshe e ekere a aza a Isra'ila.

Limatan va Yesu (Mat. 1:18-25)

2

1 A rana ndolo, Kaisa Agusta mogono ma gbain ma zuwa *tā* e kece ama a na *ā* ri *zala* tsugono *tsā* Roma† suru.

2 (Mekece mo ufaru ma *ḍa* ndolo, ana a yuwain a mantsa ma na Kiriniyu *ḍana* i o tsugono tsi *ida* ya Suriya *atsumā* *ā* Roma.)

3 *Āvu* ama suru *ā* 'yāwā *ā* lyuci le, *tsarā* e kece le.

4 Isuhu *utā* *tā* *ā* lyuci va Nazara e *ida* *yā* Galili. Adama a na *āyi* ugundo *wā* *Dawuda* u *ḍa*, *āvu* u *karā* *ā* tyo *ā* lyuci va Batalami e *ida* ya Yahuda. Batalami *ḍa* *ubata* u na a matsain mogono *Dawuda*.

5 U 'yāwā *tā* *tsarā* e kece yi *nā* Meri eegebe *ā* yi, waru u *ḍana* *tā* *nā* *aatsumā*.

6 Yashi i na *ā* *ḍana* i *ḍe*, *āvu* yashi i limatan *vā* yi rawa.

7 U matsan *tā* mawun mo ufaru *mā* yi ulobo, reve wu pala yi nu umuna, *āvu* u zuwa yi o ukungulu. Adama a na *ā* *tsurai* ure a aasula o omocin shi.

Aza a aguba nā nlingata mā Asulā

8 Upasu wi *ida* i ndolo, aza a aguba *ā* *ḍana* *tā* lo a atsusa e indanasa ikyon i le na ayin.

9 Reve malingata ma Zagbain ma tawā ubatā u le, reve ekan a tsugbain tsā Asulazuva e ikana ubatā u na a ri, hali a uwwa wovon lon.

10 Reve malingata'a u damma le, "Yu uwwa wovon wan. N tawāa du tā na adanshi a mazangā adama a ama suru.

11 Ana'an a lyuci va Dawuda, a matsaan du tā Zamawawa,† ayi da Kristi Zagbain.

12 Apa ili i na yaa danā du iroci: I ta cina babā wupalu o umuna, uvotowun o ukungulu."

13 A jima shi, reve obolo a aza o uvon a zuva na malingata'a a yuwusaan Asulā ica, adansa,

14 "Tsugbain tsā Asulā de zuva suru suru, o uvadi nden mo okolo waru e ekere a aza a na waa uwwusa uyo'o u le!"

15 Ana nlingata'a n lyawa nle a kambai zuva, avu aza a aguḅa a dammulai vāni le, "Tsu 'yawaī Batalami gogo, tse enei ili i na i yuwain, ili i na Zagbain revetyo ntsu."

16 Avu a jika a 'yawa, reve a cina Isuhu na Meri na babā'a uvotowun o ukungulu.

17 Ana e ene niyi, reve a baza adanshi a na a damma nle adama a mawu'un.

18 Reve aza a na a uwwai suru a karā a asalama e ili i na a uwwai o unā wa aza a aguḅa'a.

19 Meri zuva tā ili i na a damma niyi o ookolo suru, avu u yuwusan malāla ma abunda adama e le.

20 Reve aza a aguḅa a kambā. Avu a canasa ishīpa yi ica a tyo a Asulā, adama e ili i na a uwwai ni ili i na e enei. Ne da wo o'woi ununa malingata ma Asulā ma dammai.

A tawā tā na Yesu a Aa'isamapada

21 Ana a yuwain rana kunla, a na aa pada mawu'un uryumbu, avu a ca yi aala Yesu.† Ayi da aala a na malingata ma Asulā ma dammai, kafu a yuwan aatsuma a yi.

22 Avu mantsa ma kucci ma na oo o'wo cece ma rawa, cine Wilā wa Musa u dammai. Avu a tawā na ayi Urishelima tsarā a ca yi e ekere a Asulazuva.

23 (Ununa u ri udanu a Wilā wa Asulazuva, "A ca mawun mo ulobo mo ufaru suru, za na a dangwai e ekere a Asulazuva.")

24 A yuwan tā waru kucci,† ununa a dammai a Wilā wa Asulazuva ana, "Muda n re ko muwun mu nrukuku n re." ◇

25 A mantsa mo ndolo, a yuwan tā vuma na a tsu de Saminu, vuma na danuyi a lyuci va Urishelima. Vuma va abulā da, a uwwusa wovon wa Asulā, waru u purosus tā we ene za na aa danato okolo a aza a Isra'ila. Ruhu va Akiza danā tā obolo na ayi.

26 Ruhu'u u roco yi tā waa kuwa shi, she we ene Kristi Zamawawa va Asulazuva.

27 Nu ucira wa Ruhu u da u uwai a Aa'isamapada. Ana nan dada va Yesu a uwai na

ayi, tsarā a yuwaan yi ununa Wilā u dammai,

²⁸ avu Saminu shede yi, avu u godyoo Asulā, adansa,

²⁹ “Mogono ma Gbain, gogo vu shiton tā nzuwulai mā wu, vu lyawa aagbashi a wu a karā no okolo nden.

³⁰ Me ene tā iwawit̄ yā wu ne esu a vā,

³¹ Za na vu foboi adama a ama suru.

³² Ekan a na o tsu roco Atak-pacit̄ ure wā wu, nā tsugbain tsā wu e ekere a aza a Isra'ila, ama a wu.”

³³ Mma vā yi nā dada vā yi a karā tā a asalama e ili i na a dammai adama a yi.

³⁴ Reve Saminu zuwaa le aba'un, avu u damma mma vā Yesu, “Ayi mawun ma nda a dangwa yi tā adama a arisa a ama a Isra'ila nā abundā. Waru a dangwa yi tā adama a mawawa ma ama a Isra'ila nā abundā. U to o'wo iroci yi ili i na ama aa 'yuwan.

³⁵ Adama o ndolo, e te reve majiyan ma ama a abundā. Waru matsun me pe'eni ma ta batsa asuvu a wu.”

³⁶ A yuwan tā ka ro vu-mavasulā,† aala a yi a da Hanatu, usheli wa Fanuyila o ugundo wa Asha. U kutsa tā lon. U yuwan tā nden n lolo a'wan e cindere, avu vali vā yi kuwā.

³⁷ U dānā tā na a'wan kupakunlā nā aza a nashi.* U lyawa Aa'isamapada'a shi, amma u yuwusan tā aganda ayin nu urana. Waru u yuwusan tā akuli na avasa.

* **2:37** U ta gura o'wo a'wan kupakunlā nā aza a nashi a na a karai ana vali vā yi kuwai.

³⁸ Babu usan, reve u rawa zuzu u godyoo Asulā. Reve u yuwan adanshi adama a mawun ma na ama suru aa zuwusa atsuvu adama e iwawi yā Urishelima.

³⁹ Ana Isuhu nā Meri kotoi mayan me ili i na Wilā wā Asulazuva a dammai suru, avu a kambā o u'wa u le a lyuci va Nazara e ida yā Galili.

⁴⁰ Mawu'un u yuwan tā mgbain reve u yuwan ucira, u dānā tā nu ugbozu lon, aba'un a Asulā a dānā tā obolo nā ayi.

Yesu atsuma a Aa'isamapada

⁴¹ Nan dada vā yi a tsu 'yawa tā Urishelima aa'wan suru a mantsa mā Abuki a Mapasa.

⁴² Ana u rawai a'wan kupa ne ejere, a 'yawa tā Abuki ununa a tsu yuwusan.

⁴³ Ana o kotoi Abuki'i, ele a makambaā, avu mawu'un wi isawan Urishelima, agba nan dada vā yi e reve shi.

⁴⁴ Avu ele a yuwan mmalu mu urana u tā, ele a dansa u tā pe atsuma o obolo a ama. Avu e ece aza a na a dānāi obolo ne ele.

⁴⁵ A tsurā e ene yi shi, dada a kambai Urishelima e izami yā yi.

⁴⁶ O urana wa ta'atsu, dada a tsurā e ene niyi a Aa'isamapada nden nā munlu na aza a Isra'ila, a uwuusa le nu u yuwin nle yeci.

⁴⁷ Aza a na a uwuwa niyi suru, a yuwan tā asalama lon

nā cu'un vu urevu nu ususu wā yi.

⁴⁸ Ana nan dada vā yi ene niyi, āvu a uwa asalama lon, āvu mma vā yi damma yi, “Mawun mā vā, cine vu yuwan ntsu tsunda? Vu lyawa tā dada vā wu nā amu e izami yā wu nā atsumolangu.”

⁴⁹ Āvu u usu le, “Cine yaa zami mu de? I reve u lobono tā n danā ada a Dada vā shi?”

⁵⁰ Agba e reve ili i na u damma nle shi.

⁵¹ Āvu u kamba Nazara obolo ne ele a casu le tsugbain. Mma vā yi gba u zuwa tā ili i ndolo suru o ookolo.

⁵² Yesu ā dashishi nu urevu nu ugbozu, nā mgbain, nu utsuru wi isa'ani† e ekere ā Asulā ne e ekere a ama.

Alajiya a Yahaya za vu Urumbusu

(Mat. 3:1-12; Mak. 1:1-8; Yah. 1:19-28)

3

¹ A aa'wan e gendu a na Kaisa Tibariya danai mogono ma gbain mā Roma, ngono n nashi n nda n danā tā zalā vā yi: Bontu Bilatu† o tsugono tsa Yahuda, Hiridu Antiba o tsugono tsā Galili, Filibu zawa'a vā yi o tsugono tsa Ituriya nā Tarakunita, Lisaniya waru a yuwusan tsugono tsa Abiliya.

² A yashi i na Hanana nā Kayafa ā danai nan abaraganu, āvu adanshi ā Asulā ā tāwā ya Yahaya mawun ma Zakariya atsumā o una.

³ U garasa tā ubatā suru zuzu nu Udolu wā Urdu, a yuwusaan ama alajiya a na āā rumbu† le, adama u roco a vadala† tā ā nusu le, tsarā a yuwaan le gafura.

⁴ Cine u ri uđanu adama a Yahaya atsumā a Aatagada a Ishaya, vumavasulā, ana, “Uđyo wu nanza e dewu atsumā o una,

‘I foboo Zagbain ure, i yuwan ure wā yi mejege.

⁵ O to shiton ukari suru, agadi nā nsasan suru a ta vāla le.

A ta lapula re na ri ugondoru. O to shiton mukari mu re.

⁶ Vadilimā suru te ene iwawi yā Asulā.’ ” ♦

⁷ Adama o ndolo a da Yahaya dammai obolo a ama a na ā tāwusai yā'a yi, tsarā u rumbu le, “Adu apili! Zane damma ndu i suma atsumalimā a na ā ri lo ā tāwā?”

⁸ I yuwan ili i na yoo roco i vadala tā atsumā o unusu† u du. She i uwa a dansa o okolo ā du a na Ibrahim ayi da akaya ā du wan. Asulā a ta gura yuwaan Ibrahim muwun na atali a nda.

⁹ Aaḡau ā tu ufoḡu wu gasa danga a aralu e le. Uđanga u na u matsain ili yā aḡulā shi suru, o to kodo yi, āvu a vari yi a akina.”

¹⁰ Reve ama'a e ece yi, “Cine tsa yuwan?”

¹¹ Āvu u damma le, “Za na ri nā atugu e re, u ca za na ri nā ayi shi za tā. Za na ri ni ilyalya waru u yuwan ne.”

12 *Azā* o ushishi wu utafa o ro *ā tāwā tā*, *tsarā* u rumbu le, reve e ece yi, “Manlu, nye tsaā yuwan?”

13 Reve u damma le, “She i ushi ili i na i la'ai ili i na a damma ndu i ushi wan.”

14 *Asoja* o ro waru *ā tāwā tā* e ece yi, “*Atsu* gba, nye tsaā yuwan?”

Avu u damma le, “She i usa ikebe yi za ro nu ucira wan, ko i yuwaan za ro epen pere m pere wan. I yuwan ankuri na atsupu *ā dū*.”

15 Ama e ipiri yu utawu yi *Zamawawa*, reve *ā karā* a majiyan ko *Yahaya* *ayi* *da* *da* *Zamawawa'a*.

16 *Avu* u usu le, “N rumbu *dū tā nā* mini, agba za na la'a numu tsugbain u *tā lo ā tāwā*. Vunu va atan *ā* yi n rawa n *kanzā m ba* *da* shi. *Ayi* *da* *wā* rumbu *dū nā* *Ruhu* va *Akiza* na akina.

17 U *tā* na aakpatalutsu o uyeluwu o ukere *wā* yi, u ta rada oosoroto cece, *avu* u boloto ishina *yā* yi o mophon, agba owopo'o u *tā kulāto* le na akina a na *ā ri n kimā* shi.”

18 Re *vā* *abundā* *da* *Yahaya* yuwain alajiya a *Alabari* a *Sa'ani* *ā* tyo e ekere a ama.

19 *Avu* u yuwaan *Hiridu* *Antiba* mogono *nlangi* adama a *Hiridiya*, ka vu zawa'a *vā* yi, ni iwuya *yā* *abundā* i na u yuwain.

20 Reve u yuwisan iwuya i ro, ana u zuwai *Yahaya* o u'wa wa ali.

Urumbusu wā Yesu

(*Mat. 3:13-17; Mak. 1:9-11*)

21 Ana *ā* rumbuyi ama a na a *tāwāi* suru, *avu* fo *ā* rumbu *Yesu*. *Ayi* *atsumā* a avasa, reve zuva *kpatu'wā*,

22 reve *Ruhu* va *Akiza* telee yi *nā* lipu oroci a muda. *Avu* a uwwa u *dyo* *de* zuva ana, “*Avu* *da* *Mawun* *mā* *vā*, *maci-gata* *mā* *vā*, *nā* *avu* *da* *maa* yuwusan *mazāngā* lon.”

Ugundo u na Yesu utai

(*Mat. 1:1-17*)

23 *Yesu* shi *tā* na a'wan a na a yuwain zuzu *nā* mata'atsu, ana u temei uritosu *wā* yi.

A tara yi *tā* ana *ayi* mawun *mā* *Isuhu* ma *da*.

Isuhu ulobo *wā* *Heli* u *da*.

24 *Heli* ulobo wa *Matata* u *da*.

Matata ulobo *wā* *Levi* u *da*.

Levi ulobo wa *Maliki* u *da*.

Maliki ulobo wa *Yana* u *da*.

Yana ulobo *wā* *Isuhu* u *da*.

25 *Isuhu* ulobo wa *Matiya* u *da*.

Matiya ulobo *wā* *Emos* u *da*.

Emos ulobo wa *Nahum* u *da*.

Nahum ulobo wa *Azaliya* u *da*.

Azaliya ulobo wa *Najaya* u *da*.

26 *Najaya* ulobo wa *Ma'ata* u *da*.

Ma'ata ulobo wa *Matiya* u *da*.

Matiya ulobo wa *Simiya* u *da*.

Simiya ulobo *wā* *Isuhu* u *da*.

Isuhu ulobo wa *Yahuda* u *da*.

27 *Yahuda* ulobo wa *Yowana* u *da*.

Yowana ulobo wa *Risa* u *da*.

Risa ulobo *wā* *Zerubabe* u *da*.

Zerubabe ulobo wa Shayatiya u da.

Shayatiya ulobo wa Niri u da.

²⁸ Niri ulobo wa Maliki u da.

Maliki ulobo wa Adi u da.
Adi ulobo wa Kosama u da.
Kosama ulobo wa Alamadama u da.

Alamadama ulobo wa Iri u da.

²⁹ Iri ulobo wa Yosi u da.
Yosi ulobo wa Eliyaza u da.

Eliyaza ulobo wa Yorima u da.

Yorima ulobo wa Matata u da.

Matata ulobo wa Levi u da.

³⁰ Levi ulobo wa Saminu u da.

Saminu ulobo wa Yahuda u da.

Yahuda ulobo wa Isuhu u da.

Isuhu ulobo wa Yonana u da.

Yonana ulobo wa Eliyaki u da.

³¹ Eliyaki ulobo wa Malaya u da.

Malaya ulobo wa Mena u da.

Mena ulobo wa Matata u da.

Matata ulobo wa Natan u da.

Natan ulobo wa Dawuda u da.

³² Dawuda ulobo wa Yeset u da.

Yeset ulobo wa Obe u da.

Obe ulobo wa Buwaza u da.

Buwaza ulobo wa Salumuna u da.

Salumuna ulobo wa Nashon u da.

³³ Nashon ulobo wa Aminadabu u da.

Aminadabu ulobo wa Aram u da.

Aram ulobo wa Hesuruna u da.

Hesuruna ulobo wa Farisa u da.

Farisa ulobo wa Yahuda u da.

³⁴ Yahuda ulobo wa Yakubu u da.

Yakubu ulobo wa Ishiyaku u da.

Ishiyaku ulobo wa Ibrahim u da.

Ibrahim ulobo wa Tera u da.

Tera ulobo wa Naho u da.

³⁵ Naho ulobo wa Seru u da.

Seru ulobo wa Rey u da.

Rey u ulobo wa Fele u da.

Fele ulobo wa Eba u da.

Eba ulobo wa Shela u da.

³⁶ Shela ulobo wa Kena u da.

Kena ulobo wa Afasha u da.

Afasha ulobo wa Shem u da.

Shem ulobo wa Nuhu u da.

Nuhu† ulobo wa Lame u da.

³⁷ Lame ulobo wa Metusela u da.

Metusela ulobo wa Anuhu u da.

Anuhu ulobo wa Jare u da.

Jare ulobo wa Mahalalel u da.

Mahalalel ulobo wa Kena u da.

³⁸ Kena ulobo wa Enos u da.

Enos ulobo wa Shitu u da.

Shitu ulobo wa Adamu.†

Adamu za na Asula a yuwain.

Malyungwa ma Yesu
(Mat. 4:1-11; Mak. 1:12-13)

4

1 Yesu waru ushitowun na Ruhu va Akiza, avu wu utā o Ufolu wa Urdu. Reve Ruhu va Akiza tara yi a tyo atsuma o una rana amunga,

² ubatā u na Mekerencesu mā lyungusa niyi. Agba u lyuwa ili atsuma a rana'a shi, o ukosu reve wu uwwa ambulu.

³ Dada Mekerencesu ma damma niyi, "Na avu Mawun mā Asulā ma da, vu zuwa aatali a nda a kamba opopofu."

⁴ Avu Yesu usu yi, "U tu ufanu a Adanshi a Asulā,† 'Ni ilyalya i da goon vuma aa dana wuma shi.' " ♦

⁵ Reve Mekerencesu ma tara yi a tyo zuwa masasan, dada u rocoshi niyi tsugono tsu uvadi suru.

⁶ Reve u damma yi, "N ta ca wu tsugbain nu utsuru u nda'a suru, adama a na a zuwa le ta o ukere u va. Waru n ta ca za na n cigai.

⁷ Suru ili i nda o to o'wo aza a wu, na vu kadato vu yuwaan mu aganda."

⁸ Dada Yesu usuyi niyi, "U tu ufanu, 'Zagbain Asulā a wu a da vaa yuwaan aganda, ayi a nde'en da vaa yuwaan tsugbashi.' " ♦

⁹ Reve Mekerencesu ma tara yi a tyo Urishelima, avu u zuwa yi de e ncilecile mā Aa'isamapada. Dada u tsu damma yi, "Na avu Mawun mā Asulā ma da, teneruwe e ida.

¹⁰ Adama a na a dana ta, 'Asulā a ta zuwa nlingata mā yi n tiga wu.

¹¹ Waru e te kede wu e ekere e le, adama ko anana a wu a tadatsa a aatali wan.' "♦

¹² Reve Yesu usu yi, "Adanshi a Asulā a damma ta, 'She vu lyungwa Zagbain Asulā a wu wan.' " ♦

¹³ Ana Mekerencesu mo kotoi malyungwa mā yi suru, reve u lyawa yi ne'en.

Yesu temei ulinga Galili

(Mat. 4:12-17; Mak. 1:14-15)

¹⁴ Reve Yesu kamba atsuma o ucira u Ruhu va Akiza a tyo Galili. Reve alabari a yi a rawa e ilyuci i na i ri lo ukandaruwu zuzu.

¹⁵ Avu u rocosu a a'isa e le, reve u tsura ica e ekere a ama suru.

A yuwan ta Yesu a Nazara

(Mat. 13:53-58; Mak. 6:1-6)

¹⁶ Ana u tyoyi Nazara (lyuci na u kungwai), dada u uwai a aa'isa† ununa u tsu yuwusan o urana wa Ashibi. Reve u 'yon adama u denuna.

¹⁷ Reve a ca yi Aatagada a Ishaya vumavasula. Dada u bubaruwā niyi, reve u cina ubatā u na a danai,

¹⁸ "Ruhu vu Zagbain to obolo na amu, adama a na u dangwa mu ta, adama n yuwaan aza e iliyali adanshi a Alabari a Sa'ani.

U lyungu mu ta adama n yuwan adanshi a na aa lyawa aza a na a ri a tsugbashi, nrumba waru ee ene ure, aza a na ee le'eshe waru o o'wo faan.

♦ 4:4 U.Wl. 8:3. ♦ 4:8 U.Wl. 6:13. * 4:11 Pa nda, Mekerencesu mā shi ta a zama u paala Yesu. E Ica 91:11-12, u damma Asulā a ta lyungu nlingata mā yi e kede wu adama vu tadatsa wan. Amma u damma na vu teneruwe a ncilecile na tsulo, u ta zuwa e kede wu shi. ♦ 4:12 U.Wl. 6:16.

19 Reve waru n yuwan adan-shi a aa'wan a na Zāgbain zuwai a na aa yuwaan ama isa'ani u yuwan ta.” ◇

20 Reve u kutsulu aata-gada'a, avu u ca za vu ulinga'a. Avu u danu, tsara u rito. Reve ama a na a ri pe a aa'isa'a suru a uwa akanla a yi.

21 Avu u damma le, “Ana'an adan-shi a nda a shiwan ta a atsuva a du.”

22 Reve a uwwa uyo'o, a yuwusan asalama na adan-shi e isa'ani i na yu utai o una wa yi. Avu a damma, “Ayi nda, ayi da da mawun ma Isuhu shi?”

23 Avu u damma le, “Amayun, i ta damma mu udammu u nda, ‘Boci, kambato aciyawu gbaga.’ ‘Suru ili i na waru tsu uwwai vu yuwain a Kafarnahum, vu yuwan yi fo pa a lyuci va wu.’

24 Amayun, n ta dansaa du, a tsu tara vumavasula ili ya abula a lyuci va yi shi.

25 “Waru amayun a da maa dansaa du, a mantsa ma Iliya a yuwan ta nruna ma abunda atsuma a Isra'ila. A mantsa ma na a baruyi zuva o ro'o shi a'wan a ta'atsu na woto tali, reve ambulua a suduwa e ida'a.

26 Agba a caco Iliya a tyo ubata wu za ro atsuma e le shi, she ubata wa Sarafatu, e ida ya Sida, ka na danai maruna. ◇

27 Waru a yuwan ta nkutu na abunda atsuma a Isra'ila

a mantsa ma Ilisha† vumavasula. Agba ko za ta a kambato gbaga shi, she Na'aman† vuma va Suriya.” ◇

28 Ana ama a na a ri pe a aa'isa a uwwai ne, reve suru nle a uwwa upan lon.

29 Reve a 'yon nu upan, avu o utaa yi atsuma a lyuci. Reve a tara yi a tyo e ncilecile m masasan ma na lo da lyuci le ri usuwu, adama e kebe yi e ida.

30 Reve wu utulai ben e memere me le, avu u kara ili ya yi.

*Vuma vo otoni a lima
(Mak. 1:21-28)*

31 Reve Yesu kara a tyo Kafarnahum lyuci ro atsuma e ida ya Galili. Reve u uwa o rocosu ama o urana wa Ashibi.

32 Reve a uwa asalama na cu'un vu uritosu wa yi, adama a na u to ritosu nu ucira.

33 Atsuma a aa'isa'a, vuma vo otoni a lima† dana ta pe, reve u saala na yisaali lon,

34 “Eye! Te imini ya wu na atsu, Yesu za va Nazara? Vu tawa ta adama vu una tsu? N reve wu ta, avu da Akiza a Asula.”

35 Reve Yesu bara yi, u damma, “Baru una wa wu, reve vu kakasa na ayi!” Ana otoni a lima'a a varu niyi e memere me le, reve wu kasa na ayi, u yuwan na ayi ili shi.

36 Reve ama'a a uwa asalama, reve a dammulai vani le, “Cu'un va adan-shi e ne a da tsunda? Nu ucira

nu ukadu u ɗa u ɓarai otoni a lima, reve o uta.”

³⁷ Reve alabari a yi a rawa ubata suru upasu wi ida'a.

A kambatoi anawale Simo gbaga

(Mat. 8:14-17; Mak. 1:29-34)

³⁸ Reve u 'yon wu uta a aa'isa'a, avu u uwa o u'wa wa Simo. Agba anawale Simo a shi a uwwa uyo'o shi, u shi ta a uwwusa utanu lon. Reve a damma Yesu adama a yi.

³⁹ Reve u rawa wi isawan zuzu na ayi, dada u ɓarai ubanaku'un, reve ubanakun u lyawa yi. Reve u 'yoshin u yuwaan le aganda.

⁴⁰ Urana a mariyaa, dada mmaci ma aza o ubanakun n tawai ne ele ubata wa Yesu. A dana ta na banakun icu'un icu'un. Reve wu ju'wan le, dada a kambai gbagba.

⁴¹ Waru otoni a lima a kakasa ta na ama na abunda a yisaali, “Avu da Mawun ma Asula!”

Avu u bara le, u lyawa a yuwan adanshi shi, adama a na e reve ta ayi da Kristi Zamawawa'a.

Yesu yawaw ta alajiya
(Mak. 1:35-39)

⁴² Ana usana u tawai, reve u kara a tyo ubata u na vuma ri shi. Reve ama a uwa izami ya yi, dada a tawai ubata wa yi. Reve a shi a ciga a zuwa yi u danu ne ele.

⁴³ Avu gba u damma le, “N ciga n 'yuwan n yuwaan ilyuci i ro alajiya a Alabari a Sa'ani o tsugono tsa Asula† fo.

Adama o ndolo a da a lyungu numu.”

⁴⁴ Dada u lyuwai elime na alajiya a a'isa atsuma a Yahuda.†

Dewu vo ojoro o ufaru

(Mat. 4:18-22; Mak. 1:16-20)

5

¹ Urana u ro, Yesu dana ta mishin a nge'en m Mala ma Janisara, na ama uɓolotowu ubata wa yi, a uwwusa adanshi a Asula.

² A nge'en m mini'i we ene ta antsun e re, aza a na eremi a mugula a lyawai. Aza a na a dana e iza'usa igolo i le.

³ Atsuma a antsu'un u uwa ta pe a za ta za na ri za va Simo, reve u damma yi u kebe wantsu'un wa'a a uwa pe a mini'i. Reve u danu a wantsu'un, reve u reme o ritosu ama.

⁴ Ana u kotoi adanshi, reve u damma Simo, “Kebe wantsu'un a 'yawaw ubata wa aru'un, avu vu vari igolo i du, tsara i reme mugula.”

⁵ Reve Simo usu, “Manlu, ili ya ayin i da tsu ri o ulinga, agba tsu reme ili shi, amma ana vu dammai tsu vari, n ta vari igolo'o.”

⁶ Ana a yuwain ne, reve a vari igolo i le, reve a tsura mugula ma abunda, hali igolo i le i reme makara.

⁷ Avu e de aza e le, aza a na a ri lo na wantsun, tsara a tawa na wantsun u le, adama a kamba le. Reve a tawa o shiton antsu'un, she damma a ta lifa.

† 4:44 Akuci a linga ro a damma “Galili.”

⁸ Ana Simo Bituru enei ne, reve u kingyo a makakan ma Yesu avu u damma, “Lyawa mu, Zagbain, amu za vu unusu da.”

⁹ Ayi na aza a na a danai lo, a yuwan ta asalama lon na cu'un mugula n na e remei.

¹⁰ Ne da fo Yakubu na Yahaya, muwun ma Zabadi, aza a na a danai o ulinga obolo na Simo.

Avu Yesu damma Simo, “She vu uwwa wovon wan, diga gogo vu ta dana a tawusa na ama.”

¹¹ Reve o utaa antsun e le a agadi, avu a lyawa ili suru, reve o toni Yesu.

*Vuma vu ukutu
(Mat. 8:1-4; Mak. 1:40-45)*

¹² Urana u ro, Yesu pe atsuma a lyuci ro e ida'a, reve vuma ro tawa de, za na ukutu u remei lipu mabula. Ana we enei Yesu, reve u kadato urewesu wa yi e ida, reve u pati yi, “Zagbain, na vu usu, kambato mu mo o'wo cece.”

¹³ Reve Yesu canana ukere wa yi, avu u ju'wan vuma'a, avu u damma, “N usu ta, vo o'wo cece!” Babu usan, avu ukutu'u u lyawa yi.

¹⁴ Avu Yesu damma yi, “She vu damma za wan, vu kara vu roco aciyawu ubata u na ganu ri, tsara u kalyuwa wu. Reve vu ca kucci ununa Musa dammai, adama ama a dana nu urevu u na vo o'woi cece.”

¹⁵ Agba alabari a yi she ili i na i 'yawai elime, hali ama o boloto lon, tsara a uwwa yi, waru tsara u kambato le gbaga.

¹⁶ Agba Yesu tsu lyawa ta ama avu u 'yawa o ogozo, tsara u danu ayi a nde'en, avu u yuwan avasa.

*Yesu kambato ta osowi a lipu gbaga
(Mat. 9:1-8; Mak. 2:1-12)*

¹⁷ Urana u ro, Yesu pe atsuma o uritosu, avu Afarishi na munlu n Wila n dana lo. Ele da aza a na o utai e ilyuci koko'o e ida ya Galili ne e ida ya Yahuda na Urishelima. Ucira wu Zagbain u to obolo na ayi, tsara u yuwan opocino.

¹⁸ Avu ama o ro e shede vuma ro na ri no osowi a lipu a aavalu, avu a 'yawa yi o u'wa'a, tsara a zuwa yi a makakan ma yi.

¹⁹ Ana a tsurai ure u na aa yuwan ne shi adama o obolo a ama, reve a kumba zuwa a katsuwawa ukwa'a'a. Dada e telyuwetyo niyi obolo na aavalu a yi e memere mo obolo a makakan ma Yesu.

²⁰ Ana we enei ucawu wo okolo e le, avu u damma vuma'a, “Vuma nda, a yuwaan wu ta gafura wu unusu wa wu.”

²¹ Avu Afarishi na munlu n Wila a yuwan majiyan, a damma, “Vuma ne da aa yuwusan adanshi a vama o ndolo e ekere a Asula? Zane da aa gura yuwaan vuma gafura, she Asula goon shi?”

²² Yesu reve ta majiyan me le, dada we ece nle, “Nye i zuwai yaa yuwusan cu'un majiyan mo ndolo o okolo a du?”

23 Zane da ri babu usan a damma, 'A yuwaan wu ta gafura wu unusu wa wu,' ko a damma, 'Yon vu wala?'

24 N ta yuwan ne, tsara i reve amu Mawun ma Vumat ma ta nu ucira o uvadi u yuwan gafura vu unusu." Avu u damma osowi a lipu'u, "N damma, 'yon vu tara aavalu a wu, vu kara a tyo o u'wa."

25 E esu e le a da u 'yoyin avu u tara aavalu a yi babu usan, reve u kara a tyo o u'wa a yuwusaan Asula ica.

26 Ama suru a uwa ta asalama, avu a yuwaan Asula ica. Wovon u reme le ta, avu a damma, "Ana'an tse ene ta ili ya asalama."

Dewu va Levi

(Mat. 9:9-13; Mak. 2:13-17)

27 Ana Yesu kotoi ayi ndolo, avu wu uta, avu we ene za vu u'ushishi wu utafa.† Aala a yi a da Levi. U cina yi ta nden ubata wu ulinga. Avu u damma yi, "Toni mu."

28 Avu u lyawa ili suru u 'yon, avu u toni yi.

29 Avu u fofo abuki a gbain o u'wa wa yi adama e Yesu. Aza o u'ushishi wu utafa a dana ta pe lon, na ama o ro a alya obolo ne ele.

30 Avu Afarishi na munlu n Wila, a gbarana ojoro a yi, "Cine yaa lyuwusa ni i sowa na aza o u'ushishi wu utafa na aza o unusu?"

31 Avu Yesu usu le, "Vuma na ri gbaga u ciga za va aguma shi, she za vu ubanakun.

32 N tawa adama a aza a abula shi, she n de aza o unusu tsara a vadala."

Yeci adama a akuli

(Mat. 9:14-17; Mak. 2:18-22)

33 Avu a damma yi, "Ojoro a Yahaya a tsu yuwusan ta akuli na avasa, ne da waru ojoro a Afarishi, agba aza a wu she a lyuwa o sowo."

34 Avu u usu le, "I ta zuwa n'utsa n vali vu kasa'avu n yuwan akuli, ayi lo obolo ne ele?"

35 Mantsa ma ta lo a tawa ana aa tara le vali'i, atsuma a rana ndolo a ta yuwan akuli."

36 Reve u yuwaan le iroci i nda, u damma: "Babu za na a pada tana sa'avu u lapula akuci a tana na ayi. Nu u yuwan ne, u ta vuranu avu u kara akuci'i, agba apadi a tana sa'avu'u wa ntsaa akuci a tana'a shi.

37 Waru, aa tsun ribina sa'avu a akuci e itsan yu kwan shi, adama a na ribina'a u to boso itsa'an. Na a tsun yi pe, u ta lungusa ribina obolo ni itsa'an.

38 E itsan i sa'avu i da a tsu tsun ribina.

39 Aza a na o tsu sowo wasu aa ciga o sowo ribina shi, adama a na wasu u la'aa le ta. A ta damma, 'Akuci a la'a ta ulobonu.' "

Zagbain va Ashibi

(Mat. 12:1-8; Mak. 2:23-28)

6

1 Urana wa Ashibi,† ayi a batsasa a aduma e ishina, reve ojoro a yi a kudusa agaza

e ishina'a, a picirasa na a tami.

² Avu Afarishi o ro a damma, “Nye i zuwai yaa kudusa ishina, i reve wila u da o urana wa Ashibi shi?”

³ Avu Yesu usu le, “I reve ili i na Dawuda na n'utsa ma yi n yuwain, a mantsha ma na a uwwai ambulu shi?”

⁴ Ana u uwai o u'wa wa Asula, reve u tama opopofu a Wila. Reve u ca akapi a na a danai obolo na ayi, agba aza a na nan ganu da goon aa tama.” ◇

⁵ Avu u koso na adanshi, “Amu Mawun ma Vuma, Zagbain vu urana wa Ashibi u da.”

Vuma vo osowi o ukere
(Mat. 12:9-14; Mak. 3:1-6)

⁶ Urana wa Ashibi o ro, avu u uwa a aa'isa, reve u reme uritosu. Reve u cina pe vuma na ukere u usa'ani wa yi u danai usowu.

⁷ Afarishi gba na munlu n Wila a zamishi ta ure u na ee reme yi nu unusu. Avu a karishi yi ana, tsara e ene ko u ta yuwaan yi opocino urana wa Ashibi.

⁸ Agba u reve ta ili i na aa yuwusan majiyan, reve u damma vuma'a, “Yon vi isawan mishin elime a ama suru.” Avu u 'yon wi isawan.

⁹ Avu we ece le, “N ta yuwusan du yeci. Zane da la'ai ulobonu a Wila wu urana wa Ashibi: a yuwan isa'ani ko iwuya? A wawa ko o una?”

¹⁰ Avu u kalyuwa le suru, avu u damma vuma'a,

“Canana ukere wa wu.” Reve u canana, da da ukere wa yi u kambai gbagu.

¹¹ Reve a uwwa upan lo, reve a dammulai ununa aa yuwan na Yesu.

Ajiya kupa ne ejere

(Mat. 10:1-4; Mak. 3:13-19)

¹² Atsuma a rana ndolo, avu u karu a 'yawa a masasan, tsara u yuwan avasa. Reve u yuwan avasa'a e ekere a Asula ayin magula.

¹³ Ana usana u tawai, reve u de ojoro a yi, reve u dangwa ama kupa ne ejere, reve u de le ajiya.†

¹⁴ Avu u de Simo (za na u cayi aala Bituru), na zawa'a va yi Andarawu, na Yakubu, na Yahaya, obolo na Filibu, na Batalamawu,

¹⁵ u dangwa ta fo Matta, na Toma, obolo waru na Yakubu mawun ma Alfa, na Simo za na a tsu de Bakanani,*

¹⁶ waru u dangwa ta Yahuza mawun ma Yakubu na Yahuza Iskariyoti, za na wina niyi.

Aba'un na atsumalima
(Mat. 4:23-25)

¹⁷ Reve u cipa obolo ne ele, reve wi isawan a agalaci a sa'ani. Otoni a yi na abunda a dana ta lo na ama a abunda diga Yahuda, na Urishelima, nu upasu wi ida ya Taya na Sida, aza a na a ri a nge'en m mala.

¹⁸ A tawa ta tsara a uwwa yi, reve waru u yuwaan le opocino a banakun le. Aza a

◇ 6:4 1 Sam. 21:6. * 6:15 Ayi aala “Bakanani” to rocosu tsu vuma'a u tu nu uzuwu wa aci adama u kamba ama a yi.

na a danai no otoni a lima o o'wo ta gbaga.

¹⁹ Reve ama suru a ciga a ju'wan yi, adama a na ucira wu utusa ta atsuma a yi, reve o o'wo gbaga suru.

Aba'un nu una
(Mat. 5:1-12)

²⁰ Avu u kalyuwa ojoro a yi, reve u damma le,

“Aba'un za du da aza a na a ri nu ulambu, adama a na tsugono tsa Asula za du da.

²¹ Aza a na a uwwusa ambulugogo, aba'un za du da, adama a na a ta cuwatan du.

Aza e mesun gogo aba'un za du da, adama a na i ta tawa i zo'oso.

²² Aba'un za du da mantama na ama a 'yuwan du, avu a kasa du, avu e isula du, agba ee de du na ala a sa'ani shi, adama a va Mawun ma Vuma.

²³ Na cu'un ndolo fara, i yuwan mazanga, avu i yuwan tsu'yan tsu uyo'o wa asuvu, adama a na atsupu a du a ta abunda de zuva. Ne da nan dada le a yuwain na amasula nu ujimu.

²⁴ Woo yo'ono aza o utsurugogo shi, adama a na i tsurai de asuvu nden.

²⁵ Woo yo'ono aza o ucuwun gogo shi, i ta tawa i yuwan ambulugogo.

Woo yo'ono aza e izo'oshi ya avama gogo shi, i ta tawa i shon na yisaali.

²⁶ Woo yo'ono aza a na ama aa cuwusa shi. Ne da nkaya n le n cuwai amasula e epen.”

I ciga n'yuwatan

(Mat. 5:38-48; Mat. 7:12)

²⁷ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi u damma, “Agba n ta dansaa du aza a na aa uwwusa mu, i ciga n'yuwatan n du, i yuwaan aza a na a 'yuwan du isa'ani.

²⁸ I zuwaa aza a na a yuwaan du una aba'un, aza a na a yuwusaan du ikpa'a, i yuwaan le avasa.

²⁹ Na za ro basa wu o ugbaguzu u ta, vadalaai yi ugbaguzu we ire. Za na usa nuwu aapalutsu, vu ca yi utugu fo.

³⁰ Za na pati nuwu ili suru, vu ne'e yi. Na vuma ro usa ili ya wu, she ve ece yi wan.

³¹ Ununa vu cigai ama a yuwaan wu, vu yuwaan le ne fo.

³² “Na vu ciga aza a na a yuwaan nuwu isa'ani goon, atsupu e ne a da vaa tsura? Aza o unusu fo a tsu ciga ta aza a na a ciga nle.

³³ Na vu yuwan isa'ani a tyo aza a na a yuwaan nuwu isa'ani goon, to, atsupu e ne a da vaa tsura? Aza o unusu fo a tsu yuwan ta ne.

³⁴ Na yaa yuwusan majiyan she aza a na aa tsupa du da yaa ca okopu, to, atsupu e ne a da yaa tsura? Aza o unusu fo a tsu ca ta aza o unusu, tsara a tawa a tsupa le ununa o kopoi.

³⁵ I ciga n'yuwatan n du, i yuwaan le isa'ani. I kopoo

le agba i zuwa okolo na aa tsupa du wan. Ne da atsupu a du aa dana abunda. Ne da waru yoo o'wo muwun m Mogono ma Asula. Waru u tsu yuwaan ta aza a na o tsu godyo shi, na aza e iwuya isa'ani.

³⁶ Ye eneshe iliyali ya ama ununa Dada du eneshe iliyali."

She i ge'eto za ro wan
(Mat. 7:1-5)

³⁷ Avu u lyuwa elime na adanshi, "I ge'eto wan, adu fo ee ge'etowa du shi. I kototo wan, tsara o kototo du wan. I yuwan gafura, tsara a yuwaan du gafura.

³⁸ Ne'ei, e te ne'e du: makundatsu ma sa'ani, wukiru ushiwun, torotoro, hali ocusho e ida. Ne da aa tsuwan du e ekere. Na makundatsu ma na i kunzuwayi, na ayi da aa kunzuwa du."

³⁹ Reve u yuwaan le iroci i nda: "Irumba i ta gura roco irumba ure? Ele ra aa riyā a aakari shi?

⁴⁰ Mawun ma makaranta ma la'a manlu ma yi shi, amma za na o ritoi lon, u to o'wo ununa manlu ma yi ma ri.

⁴¹ "Cine vaa kanlāsa macaka ma na ma ri pe a lyusu vu za va wu, avu vi icina na aagbala a na a ri pe a lyusu va wu?

⁴² Cine vaa gura damma za va wu, 'Isawan, lyawa mu utaa macaka ma na ma ri pe a lyusu va wu,' agba avu vu rono aagbala a na a ri pe a lyusu va wu shi? Avu vuma vi

ikpa'a! Rono ne'en aagbala a na a ri a lyusu va wu, tsara ve ene ulobonu u na voo utaa za va wu macaka ma na ma ri a lyusu va yi."

Udanga na muwun ma yi
(Mat. 7:16-20; Mat. 12:33-35)

⁴³ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, "Udanga u sa'ani wu lo ana u tsu matsan muwun m babu abula shi, agba udanga u babu abula u tsu matsan muwun n sa'ani shi.

⁴⁴ Udanga suru na muwun ma yi n da a tsu reve yi. A tsu ta'a ubiri o udanga wa awanda shi, ko adyumbu a ataci shi.

⁴⁵ Vuma va abula u tsu utaa ta ni ili i sa'ani i na u zuwai o ookolo, za vu ulambu wa abula waru e ili yu ulambu ya abula a na u zuwai o ookolo pe da ulambu wa abula u tsu utā. Atsuma e ili i na i ri pe o ookolo a yi pe da adanshi a tsu utā."

Asuwi a abula no olo a asuwi
(Mat. 7:24-27)

⁴⁶ Avu u lyuwa elime na adanshi, "Cine tsa da yaa desu mu, 'Zagbain, Zagbain,' agba i yuwan ili i na n damma ndu i yuwan shi?

⁴⁷ Za na aa tawusa ya'la va aa uwwusa ili i na maa dansa suru, a yuwusan le waru suru, n to roco du cu'un vuma na u ri.

⁴⁸ U ta cu'un vuma na aa suwusa usaa, reve u kapa wacin wu usaa alungu, reve u suwa ikyun yu usaa'a ubata o ugbamu. Ana mini ma

gbain mā tawai, avu u kebe usaa'a, agba u gura varu yi shi. Ana wo o'woi a suwa niyi ulobonu.

⁴⁹ Za na uwwai adanshi a va, agba u linga ni ili i na wu uwwai shi, u to oroci a vuma na suwai u'wa wa yi a wuyun, agba u ri ni ikyun shi. Ana mini ma lapai usaa'a, reve u ramo babu usan. Uriyu wu u'wa u ndolo u riyā tā suru suru."

Yesu kambato tā aagbashi a yali ro gbaga
(Mat. 8:5-13)

7

¹ Ana u kotoi a dansaa ama ili i ndolo suru, reve u uwa Kafarnahum.

² Yali† ya Roma i ro i shi tā na aagbashi a na u cigai lon. Aagbashi'i u shi tā ubanakun, gashi u tā kuwa.

³ Ana wu uwwai adama e Yesu, reve u lyunguwa yi azagbain a aza a Isra'ila a damma yi u tawa u kambato aagbashi a yi gbaga.

⁴ Ana a tawai ubata wa yi, reve a pati yi, adansa, "Vuma nda rawa tā vu yuwaan yi ulinga u nda,

⁵ adama a na u ciga tā ida i tsu lon, waru ayi da u suwaa ntsu aa'isa a tsu."

⁶ Reve u kuru le.

Ayi a rawa zuzu nu u'wa'a, reve yali'i u lyungu n'utsa ya'a yi, a damma yi, "Zagbain, she vu damaton aciyawu wan. N rawa vu uwa o u'wa u va shi.

⁷ Waru n rawa n tawa ya'a wu shi. Vu yuwan adanshi

goon u rawa tā, aagbashi a va o to o'wo gbaga.

⁸ Adama a na amu fo n ta na za na la'a numu, waru n ta na asoja a na a ri zala va. Agba n tsu damma tā za nda, 'Yawa,' reve gba u 'yawa. Waru n tsu damma tā za ro, 'Tawa,' reve gba u tawa. Aagbashi a va waru, n tsu damma yi tā, 'Yuwan tsunda,' avu u yuwan."

⁹ Ana Yesu uwwai ne, reve u yuwan asalama adama a yali'i. Reve u vadala u damma obolo a ama a na oo tono yi, "N ta dansaa du, ko atsuma a Isra'ila n tsura ucawu wo okolo ne tsunda shi."

¹⁰ Ana aza a na a lyunguyi a kambai o u'wa, reve a cina aagbashi'i wo o'wo gbaga.

Yesu 'yasan tā mawun ma maruna

¹¹ A jima shi, dada u karai a tyo a lyuci na a tsu de Nayim, reve ojoro a yi no obolo a ama a kuru yi.

¹² Ana u rawai zuzu nu u'uwata u lyuci'i, dada a ga'ain na aakwakwa utanuwu. Agba ayi da ulobo a nde'en o umatsun u makuci ma yi; waru makuci ma yi maruna ma da. Ama a abunda a lyuci'i a shi tā obolo na ayi.

¹³ Ana Zagbain we ene niyi, reve we ene iliyali ya yi, avu u damma yi, "She vu shon wan."

¹⁴ Reve u rawa u ju'wan aakpaga'a, reve aza a na a tanu niyi e isawan kuci. Avu u damma, "Ulobo, n ta dansaa wu, vu 'yon."

15 Reve akwakwa'a u 'yon u danu, reve u uwa adanshi. Reve u tara yi u ca makuci ma yi.

16 Reve a uwwa wovon suru, reve a yuwaan Asula ica. Reve a damma, "Tsu tsura ta vuma gbain va Asula atsuma a tsu!" Waru, "Asula a cuwan ta na ama a yi!"

17 Reve alabari a yi a baza atsuma a Yahuda ni ida i na i ri lo zuzu.

Ojoro a Yahaya za vu Urumbusu
(Mat. 11:2-19)

18 Reve ojoro a Yahaya a damma yi ili i na i farai suru.

19 Dada Yahaya deyi ama e re atsuma o ojoro a yi, reve u lyungu le ubata wu Zagbain, adansa, "Avu dada za na ri lo a tawa'a, ko tsu piri za ro?"

20 Ana ama'a a rawai ubata wa yi, reve a damma, "Yahaya za vu Urumbusu da lyungu ntsu ya'a wu, ana, 'Avu dada za na ri lo a tawa'a ko tsu piri za ro?'"

21 Babu usan, reve Yesu kambato aza o ubanakun na mballa icu'un icu'un, no ozo o otoni a lima gbaga. Waru u kpatu'wa ta esu a nrumba.

22 Reve u usu le, "Yawai i damma yi ili i na yu uwwai, ni ili i na ye enei: nrumba me ene ta ure, akutsuma a wala ta, nkutu mo o'wo ta gbaga. Waru agulani a uwwa ta adanshi, a 'yasan ta akwakwa. Aza e iliyali waru a uwwa ta alajiya a Alabari a Sa'ani.

23 Za va aba'un da za na aa tadatsa adama a va shi."

24 Ana ojoro a Yahaya a karai, reve u uwa a yuwusaan ama'a adanshi a Yahaya, avu u damma, "Nye i 'yawai akanla de atsuma o una? Apumpu a na upepu waa jingadasa?"

25 Na ne da shi, nye i 'yawai ye ene? Vuma u'wotowu ni itana i sa'ani? O'o, aza a na a ri ni itana i sa'ani gba, aza a na a ri a nden mu uyo'o o ukobu u tsugono u da a ri.

26 Nye i 'yawai ye ene? Vu-mavasula? Ee, amayun a da, n damma du, u la'a ta vu-mavasula.

27 Ayi dada za na a danai a Adanshi a Asula adama a yi, 'Mpa n lyunguyi malingata ma va elime a wu, za na oo fofoo wu ure.'[◇]

28 Amayun a da maa dansaa du, atsuma a aza a na ka matsain, za lo na rawai Yahaya shi. Ko ana wo o'woi ne, za na la'ai ukalamu o tsugono tsu Asula u la'a yi ta mgbain."

29 Ana a uwwai ne, reve ama suru hali na aza o ushishi wu utafa a usu Asula a na za va abulaf a da, ana a rumbu nle na cu'un vu urumbusu wa Yahaya.

30 Afarishi gba na aza a na e revei Wila lon, reve a 'yuwan ifofi ya Asula adama e le, ana a 'yuwain urumbusu wa Yahaya.

31 Reve Yesu lyuwa elime na adanshi, "Na nye da maa kurato ama o gogo a nda? Nye i da o rotsoi?"

32 O rotso ta muwun n na n ri nden e eden e dewu va aza

e le, 'Tsi ivulaā dū tā gbala, agba i je'en shi. Tsu yuwaan̄ dū tā ishīpa yā atsumolangu, agba i saala shi.'

33 "Ana Yahaya† za vu Urumbusu tawai u lyuwusa shi, agba u sowuso masayan ma inabi shi; avu i damma, 'U tā no otoni!'

34 Avu waru amu Mawun ma Vuma n tawā tā a lyuwusa o sowuso, reve i damma, 'Apa liwi no osowi, i'utsā yā azā o ushishi wu utafa nā azā o unusu!'

35 Agba ā tsu reve tā urevu wā Asulā amayun a dā adama o ure u na ama o toni niyi."

Yesu o u'wa wā Simo Mafarishi

36 Reve Mafarishi mo ro, za na ā tsu de Simo, u banu Yesu u 'yawā u lyuwa ilyalya nā ayi. Reve u 'yawā o u'wa u Mafarishi'i, reve u danu alya.

37 Ka ro shi tā pe atsumā a lyuci'i, za na danai nu unusu. Ana wu uwwai u tā pe a alya e ilyalya o u'wa wā Simo Mafarishi'i, reve u tawā na meden ma sa'ani ma mani'in ma maguru me ikebe.

38 Reve u kingyo zuzu nā ayi, dāda u uwai mesun e re'wetosu ana e Yesu na abara ā yi. Reve u tasa le nā anji ā yi, avu u katala ana ā yi. Avu u sukuma le mani'i'in.

39 Ana Mafarishi ma na ma banu niyi me enei ne, reve u jīyan o ookolo ā yi, "Nā shi vuma nda vumavasulā dā, u shi te reve cu'un vu ka ne dā

ā ju'usan̄ yi, adama a na za vu unusu dā."

40 Reve u usu u damma yi, "Simo, n tā ni ili i na maa damma wu."

Reve u usu, "Nye i dā, manlu?"

41 Avu u damma, "Vuma ro shi tā o tono ama e re utan, za tā ikebe i na i rawai ikebe yu ulivu ukpakuton (500),* za tā waru kupoton.

42 Ana a gura tsupai shi, reve u lyawaa le ikebe'e. Atsumā e le zane dā aa la'a ciga yi?"

43 Reve u usu, "E yeni i vā, za na a lyawayi abundā."

Reve Yesu usu yi, "Vu usu tā mejege."

44 Ana u vadalai ubatā wu ka'a, reve u damma Simo, "Ve ene tā ka nda? N uwa tā o u'wa wā wu, vu ca mu mini n sa'a ana shi. Ayi gba u re'weto tā ana ā vā na abara ā yi, reve u tasa le nā anji ā yi.

45 Ana vu raba numu, vu katala mu shi. Ayi gba diga ana n uwai pa u lyawa ukatalu wa ana ā vā shi.

46 Vu sukuma aaci ā vā mani'in shi. Ayi gba u sukuma tā ana ā vā mani'in ma maguru.

47 Adama o ndolo n ta dansaa wu, unusu wā abundā wā yi suru a yuwaan yi tā gafura, adama a na u roco tā icigi lon. Waru za na a yuwayin gafura wa'a, icigi yā yi wa'a dā."

48 Reve u damma ka'a, "A yuwaan wu tā gafura wu unusu wā wu."

* **7:41** Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsuheleni ayi dā "dinari ukpakuton (500)." Kalyuwā Ucuḍuwu wi "Ikebe".

49 Dada aza a na a ri a aly a obolo na ayi a uwai a dansa vani le, "Zane da ne tsunda'a, zane da fo rawai u yuwan gafura vu unusu?"

50 Reve u damma ka'a, "Ucawu wo okolo a wu u wawa wu ta. Wala vu rawa lafiya."

Amaci o ro a kuru ta Yesu

8

1 A jima shi, dada Yesu kandaruwai ilyuci na mu-lyuci'i a yuwusan alajiya, a casu Alabari a Sa'ani o tsugono tsa Asula. Ele Kupanejere'e a dana ta obolo na ayi.

2 Waru amaci a na o utayi otoni a lima nu ubanakun atsuma e le o toni yi ta. Ele da Meri,† za na a tsu de Magadaliya, za na o utayi otoni a lima e cindere atsuma a yi,

3 na Yuwana ka va Kuza (zagbain o u'wa wa Hiridu), na Suzana, no ozo o ro na abunda. Amaci a nda a kambusa le ta ni ili ya aciyele.

Iroci yi cimbi

(Mat. 11:2-19)

4 Ana ama a abunda o bolotoi, waru ama a tawusa ya'a yi lyuci lyuci, reve u yuwaan le iroci:

5 "Cimbi ro 'yawata ta ca'an. Ayi pe atsuma a mazaza me icu'un, reve ozo o ro o oco o ure. Avu ama a dadasa icu'u'un, avu nnunu n kaka da le.

6 Icu'un i ro waru yo oco ubata wa atali. Ana o utai, reve e 'yewe adama a na a tsurai atani shi.

7 Avu ozo o ro o oco a awanda, avu a 'yon obolo na awanda'a, avu awanda'a a gbagbala le.

8 Avu icu'un i ro yo oco a mabula ma sa'ani, avu ishina'a a yuwan mgbain, avu a matsan agaza agaza. Nu u cu'wan macu'untsu ma ta, reve a matsan ncu'untsu ukpaku."

Ana u dammai ne, avu u 'yasan udyo u damma, "Za na ri na atsuvu, wu uwwa."

Ili i na i zuwai Yesu tsu yuwan uritosu ni iroci

(Mat. 13:10-17; Mak. 4:10-12)

9 Reve ojoro a yi e ece yi ucu duwu wi iroci'i.

10 Reve u damma le, "Adu da a lyawai i reve ili yu usokowu u tsugono tsa Asula. Amma aza a na a ri pe shi, she ni iroci i da a tsu yuwaan le tsara:

'A ta gura kalyuwa, agba e ene shi.

A mawwa a ta gura uwwa, agba aa gura tsura urevu shi.' ◊

Yesu cuduwa ta iroci yi cimbi'i

(Mat. 13:18-23; Mak. 4:13-20)

11 "Apa ucu duwu wi iroci'i: Cu'un ayi da adanshi a Asula.

12 Icu'un i na yo ocoi o ure, ele da iroci ya aza a na a uwwai adanshi a Asula. Reve Mekerkesu ma tawa, avu u tara le adanshi'i o okolo e le, tsara a zuwa okolo e le a wawa le wan.

13 Icu'un i na yo ocoi ubata wa atali, ele da aza a na a ushiyi adanshi'i na mazanga

ana a uwwa niyi, agba a ri na aralu shi. Ucawu wo okolo e le yashi meketeci ma da, yashi yu ulyungusa, avu a riya.

¹⁴ Aza a na o ocoi a awanda, ele da aza a na a uwwai adanshi a Asula, agba atsuma a mmalu n le, reve atsumalima, nu uyo'o wu uvadi, nu utsuru u reme le, reve a kuda a lyuwa elime.

¹⁵ Aza a na o ocoi a mabula ma sa'ani, ele da ama a abula, aza a na a uwwai adanshi a Asula, reve e reme yi ugbamu o okolo e le, avu a yuwan ankuri a bala."

Fitila e eelele
(Mak. 4:21-25)

¹⁶ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, "A tsu da'ga fitila, avu a kpato yi na aasa'atsu shi, ko a zuwa yi a mbungulu shi. A tsu zuwa yi ta e eelele, tsara aza a na a uwusa e ene ekan.

¹⁷ Babu ili i na i ri usokowu i na oo utaa a alanga e eteshe shi. Babu waru ili i na i ri wupalu e irumbu ana oo utaa e ekan shi.

¹⁸ Ikalyuwa ben ununa yaa uwwusa. Za na ri na ayi a ta dashi yi, za na gba ri na ayi shi, ke'en na we inda u ri na ayi a ta ushi yi i da."

Mma va Yesu na muwun ma anawu
(Mat. 12:46-50; Mak. 3:31-35)

¹⁹ Mma va Yesu na muwun ma anawu a tawa ta ubata u na u ri, amma adama o obolo a gura rawa zuzu na ayi shi.

²⁰ Avu a damma yi, "Mma va wu na muwun ma anawu

ma wu a ta de a alanga, a ciga ta e ene wu."

²¹ Reve u usu, "Mma va na muwun ma anawu n va, ele da aza a na a uwwusa adanshi a Asula, avu a yuwusan ulinga na ayi."

Yesu isawaton ta upepu
(Mat. 8:23-27; Mak. 4:35-41)

²² Urana u ro, avu Yesu damma ojoro a yi, "Tsu 'yawai a nge'en m mala n ndefe." Avu a uwa a wantsu'un obolo, reve a kara.

²³ Ele atsuma a mmalu, avu nlavu m pura yi. Reve wunla nu upepu u 'yon a mala'a, reve mini ma ciga mo shiton wantsun u le, hali a shi a ciga malibaa.

²⁴ Reve a 'yawa a jisan yi, reve a damma, "Zagbain, zagbain, tsu ciga ta malibaa!"

Avu u 'yon u bara upepu na mini'i, reve upepu'u u von kwinn.

²⁵ Avu we ece le, "Te da ucawu wo okolo a du?"

Na wovon na asalama, avu e ecelej, "Zane da nda'a? Hali u yuwaan upepu na mini nlangi, reve a yuwan ili i na u dammai!"

Opcino o ozo o otoni a lima

(Mat. 8:28-34; Mak. 5:1-20)

²⁶ Avu a rawa e ida ya Garasa, za na mini ma kasalai ni ida ya Galili.

²⁷ Yesu a motaa a wantsu'un, reve vuma ro atsuma a lyuci gbain u ga'an na ayi, u ta no otoni a lima. Vuma'a u jima ta ana wo otoyitana, ko wa asa atsuma

a ama. Ubata wa ason u da u tsu dana.

²⁸ Ana we enei Yesu, avu u boshon na yisaali, avu u riyar a makakan ma yi, avu u saala lon, “Yesu, Mawun mo Mogono ma Asula, te da imini ya wu na amu, n ta patishi wu she vu zuwa mu a atsumalimam wan!”

²⁹ U damma ta ne, ana Yesu zuwai otoni a limam o ndolo a lyawa vuma'a. Na abunda otoni a limam o ndolo a tsu vari ta vuma ndolo e ida. A tsu baru yi ta, reve a vara yi akani a ana ne ekere, tsara a danar a kalyuwusar yi. Agba u tsu kasa ta akani o ndolo, reve otoni a limam o lo yi a tyo atsumam o una.

³⁰ Ana Yesu ece niyi, “Cine tsa da aala a wu?”

Avu u usu, “Aala a va a da Obolo,” adama a na otoni a limam a uwa yi ta na abunda.

³¹ Avu a pati yi, she u gbara le a tyo a akari a aru'un lungu-lungu a na a ri nu utyo shi wan.

³² Obolo a ngurusumu ma abunda n danar ta lo a alyuna zalal va agadi. Avu otoni a limam a a pati yi u lyawa le a uwa atsumam e le, reve u lyawa le a uwa.

³³ Ana otoni a limam a o utai atsumam a vuma'a, avu a uwa atsumam a ngurusumu'u. Reve obolo a ngurusumu'u a suma a zurar a tyo a mala'a, reve a kuwar pe.

³⁴ Aza a na a danar a aguɓa a ngurusumu'u, avu a suma, a 'yawar a ca alabari a lyuci gbain nar mulyuci.

³⁵ Avu ama a 'yawar, tsara e ene ili i na i farai. Ana a tawar ubata wa Yesu, avu a cina lo vuma na danar no otoni a limam nden ubata wa yi, u'otowu ni itana nu ugbozu wa yi. Reve wovon u tsurar le.

³⁶ Aza a na e enei ne esu e le, avu a damma ununa a wawai za vo otoni a limam a.

³⁷ Avu ama e ida ya Garasa a pati yi u lyawaa le ida i le, adama a na a uwwa ta wovon lon. Avu u uwa a wantsun, azama u lyawa le.

³⁸ Ayi gba za na otoni a limam o utai atsumam a yi, reve u pati tsara u lyawa yi u kuru yi. Agba Yesu usu shi, daɗa u damma niyi,

³⁹ “Kambar o u'wa, reve vu damma ili i na Asula a yuwaan nuwu suru.” Avu vuma'a u karar, avu u reme a casu aalabari e ili i na Yesu yuwaan niyi suru.

Aakwakwa o usheli nar ka vu ubanakun

(Mat. 9:18-26; Mak. 5:21-43)

⁴⁰ Ana Yesu kambai Galili, avu obolo a raba yi, adama a na a ta pura yi.

⁴¹ Atsumam a azagbagbain a aa'isar a, za na a tsu de Jayiru, u tawar ta u kingyo a makakan ma yi, avu u pati yi, tsara u 'yawar o u'wa wa yi.

⁴² Adama a na usheli u ta wa yi, za na ri a'wan kupa ne ejere, u ciga ta makuwaa.

Ayi atsumam a mmalu, reve obolo'o a gbagbalasa yi.

⁴³ Ka ro waru, za na yuwain a'wan kupa ne ejere o ocosu mpasa, [wu una ta ili i na u

ri nā yi suru e ekere a aza a aguma,] agba u jebe yi shi.

⁴⁴ Avu u tawa nu ucina, avu u ju'wan upasu wu utugu wa Yesu. Babu usan, dada wocosu wu mpasa ma yi n lyawai.

⁴⁵ Avu Yesu ece, “Zane da ju'wan numu?”

Ana a wasain suru, reve Bituru damma, “Zagbain, ama a abunda a da a ri pa, waru a ta gbagbalasa wu.”

⁴⁶ Avu u damma, “A ju'wan mu ta. Mu uwwa ta ucira wu utai atsuma a va.”

⁴⁷ Ana ka'a we enei waa gura soko aciyayi shi, avu wu uta e meje'en ma lipu, reve u kingyo a makakan ma yi. A makakan ma ama suru, avu u damma ili i na i zuwai u ju'wain utugu wa yi nu ununa wo o'woi gbaga babu usan.

⁴⁸ Avu u damma yi, “Usheli, ucawu wo okolo a wu wo o'woto wu ta gbaga. Wala na asuvu nden.”

⁴⁹ Ayi atsuma a adanshi, avu nanza tawa de o u'wa wa Jayiru, zagbain va aa'isa'a, avu u damma Jayiru, “Usheli wa wu u kuwa ta de. She vu damaton manlu'u wan.”

⁵⁰ Ana Yesu uwwai ne, avu u damma Jayiru, “She vu uwwa wovon wan. Ca okolo, u ta kamba gbaga.”

⁵¹ Ana u rawai o u'wa wa Jayiru, u lyawa nanza uwa obolo na ayi shi, she Bituru, na Yahaya, na Yakubu, na dada na mma mawu'un.

⁵² Ama pe atsuma a mesun na yisaali adama a yi. Avu Yesu damma le, “Lyawai mesun. Koto u kuwa shi. Nlavu n da waa yuwusan.”

⁵³ Avu o zo'oso yi, adama a na e reve ta u kuwa ta de.

⁵⁴ Ana u remei ukere wa yi, avu u 'yasan udyo, avu u damma, “Usheli u va, 'yon!”

⁵⁵ Reve wivuwun wa yi u kamba, babu usan dada u 'yoyin. Avu u damma a ca yi ilyalya tsara u lyuwa.

⁵⁶ Avu nan dada va yi a yuwan asalama. Avu u damma le, she a damma vuma ili i na i farai wan.

Yesu lyungu ta Kupanejere (Mat. 10:5-15; Mak. 6:7-13)

9

¹ Reve Yesu de Kupanejere'e, avu u ca le ucira nu ukadu e ekere o otoni a lima suru, waru a yuwan opocino icu'un-icu'un.

² Waru u lyungu le ta a yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani o tsugono tsu Asula, reve waru a kambato aza o ubanakun gbaga.

³ Reve u damma le, “She i tara ili i ro adama a mmalu n du wan; she i tara adanga, ko tsan, ko ilyalya, ko ikebe wan. Waru i tara utugu u ro wan.

⁴ O u'wa u na i cu'wain suru, i danu pe hali mantsa ma na yaa kara.

⁵ Waru ubata u na a usu ndu shi, na yaa lyawa lyuci'i, i kakala mabutā ma ana ma

* 9:5 A mantsa mo ndolo, na vuma zakatsa mabutā ma atugu ko wu kala mabutā ma ana ma yi, ure u ro u da u na woo roco wu kasa ta aciyayi na ama a lyuci ndolo.

đu.* U to o'wo iroci i na yoo roco ama a lyuci'i a yuwan mejege shi."

⁶ *Avu a kara a uwusa a mulyuci, a yuwusan alajiya, waru a yuwusan opocino ubata bitu.*

Ukwa wa Yahaya za vu Urumbusu

(*Mat. 14:1-12; Mak. 6:14-29*)

⁷ Ana mogono Hiridu Antiba uwwai alabari e ili i na aa yuwusan, reve asuvu a yi a riya, adama a na ozo o ro a ta dansa, Yahaya da a 'yasain atsuma a akwakwa.

⁸ Ozo o ro gba a damma, ana Iliya da tawai. Ozo o ro a damma, vuma ta atsuma a amasula a da 'yoyin.

⁹ *Avu* Hiridu damma, "N kodo ta aaci a Yahaya. To, zane da maa uwwusa cu'un vi ili i nda adama a yi?" Reve u ciga we ene yi.

Yesu lyuwato ta ama ukpakukupa uton

(*Mat. 14:13-21; Mak. 6:30-44; Yah. 6:1-14*)

¹⁰ Ana ajiya'a a kambai, reve a damma Yesu ili i na a yuwain. Reve u kara obolo ne ele a nge'en a tyo a lyuci ro na a tsu de Besaida.

¹¹ Ana obolo a ama e enei ne, reve a kuru yi. *Avu* u raba le, reve u yuwaan le adanshi o tsugono tsu Asula. Reve u kambato aza o ubanakun gbaga.

¹² *Urana a mariyaa*, reve Kupanejere'e a rawa a damma yi, "Vu lyawa ama'a adama a uwa a mulyuci ni ilyuci i na i ri zuzu adama a

cu'wan, adama waru a tsura ilyalya. Adama a na ubata u na tsu ri za pa shi."

¹³ *Avu* u usu le, "Ca nle ilyalya."

Dada a usuyi, "Tsu ri ni ili i na i la'ai akpatali o ton na mugula n re shi. She na tsaa 'yawa tsu tsulaa ama a nda ilyalya suru."

¹⁴ (Ama a na a shi lo a rawa ta ali ukpakukupa uton.)

Avu u damma ojoro a yi, "Zuwai ama a danu obolo obolo, ama kupoton-uton."

¹⁵ Reve a yuwan ne, a zuwa le a danu suru.

¹⁶ Ana u tarai akpatali o to'on na mugula n re'e, *avu* u 'yasan aaci u kalyuwa zuva, *avu* u godyoo Asula. *Avu* wu busa a casu ojoro a yi a tyowushe ama.

¹⁷ Suru nle a lyuwa ta a cuwan. Ana o bolotoi akapi a na a buwai, a rawa ta asaka kupa ne ejere.

Bituru yuwan ta adanshi adama e Yesu

(*Mat. 16:13-19; Mak. 8:27-29*)

¹⁸ *Urana* u ro, ayi a avasa ayi a nde'en, *avu* ojoro a yi a rawa zuzu. *Avu* we ece le, "Zane da ama aa tarasa mu?"

¹⁹ Reve a usu, "Ozo o ro a damma, *avu* da Yahaya za vu Urumbusu. Ozo o ro gba a damma Iliya da. Ozo o ro rawa a damma, vuma ta atsuma a amasula a da 'yoyin."

²⁰ *Avu* we ece le, "Adu gba, zane da yaa tarasa n ri?"

Avu Bituru usu u damma, "Avu da Kristi Zamawawa,† za na utai ubata wa Asula."

21 Reve u ɓara le, she a damma za wan.

22 Avu u damma, “Amayun a ɗa, Mawun ma Vuma ma ta uwwa atsumalima icu'un-icu'un. Azagbain, na nan ganu a gbagbain, na munlu n Wila waru a ta 'yuwan yi, hali o una yi. O urana wa ta'atsu, a ta 'yasan yi.”

23 Reve u damma le suru, “Za na cigai u kuru mu, she nu u wasan aciyayi, reve u tara akpata a atsumalima a yi urana suru, avu u kuru mu.

24 Za na a yuwusan adama a wuma wa yi, u ta lamba yi. Za na waru 'yuwain aciyayi adama a va, a ta wawa yi.

25 Nye i ɗa vuma munai, nu u tsura uvadi u nda suru, avu u lamba wuma wa yi?

26 Za na aa uwwusa wono u va na adanshi a va, amu Mawun ma Vuma fo n ta uwwa wono wa yi, na n tawa na tsugbain tsa Dada tsa va na tsugbain tsa nlingata ma Asula a akiza.

27 Amma amayun a ɗa maa dansaa du, ozo o ro a ta pa ubata u nda na aa kuwa shi, she ne e ene tsugono tsa Asula.”†

Lipu va Yesu vadalai
(Mat. 17:1-8; Mak. 9:2-8)

28 Ana a yuwain ayin kunla, ana u yuwain adanshi o ndolo, avu u tara Bituru na Yahaya na Yakubu. Reve a katsa masasan mo ro adama u yuwan avasa.

29 Ayi atsuma a avasa, ɗaɗa urewesu wa yi u vadalai, itana ya yi waru a kambai u'uri a lyulyuwusa esu.

30 Reve e ene ama e re a adanshi na ayi, ele ɗa Iliya na Musa.

31 A tawai atsuma a tsugbain a yuwusan adanshi o ukwa wa yi u na wa kuwushi Urishelima ununa Adanshi a Asula a dammai.

32 Bituru na aza a na a ri obolo na ayi, a shi ta a nlavu lon. Ana a 'yoyin, reve e ene tsugbain tsa yi na ama e re ana a ri mishin na ayi.

33 Ana ama o ndolo a lyawa niyi, avu Bituru yuwan adanshi nu ulambu u majiyan, u damma Yesu, “Zagbain, u lobono ta ana tsu ri pa. Tsu ta yuwan pa ogodo a ta'atsu: za ta za va wu, za ta za va Musa, za ta waru za va Iliya.”

34 Ana u dammai ne, reve eleshe a tawa wu pupala le, ɗaɗa a uwwai wovon.

35 Reve uɗyo wu uta pe ana, “Ayi ɗa Mawun ma va za na n dangwai. Yu uwwa yi.”

36 Ana uɗyo'o u yuwain adanshi, avu e ene Yesu ayi a nde'en. Reve a ɓaru na le. A mantsa mo ndolo, a damma za ro ili i na e enei shi.

Yesu kambatoi mawun mo otoni a lima gbaga

(Mat. 17:14-18; Mak. 9:14-27)

37 Ana usana u tawai, ana a cipai a masasa'an, avu obolo a ama a ga'aton yi.

38 Reve vuma ro atsuma o obolo'o u yuwan ɗewu, “Manlu, yuwan ankuri, kalyuwa mawun ma va. Adama a na ayi ɗa mu goon.

39 No otoni a lima a kumba yi, u tso oruwo ta. Reve u

polo yi, *avu* wo o'wo e ik-patatsu, reve unā wā yi u yuwan apuci'ya. U tsu lyawa yi go'o shi, u tsu ciga tā wu una yi.

40 *Avu* m pati ojoro a wu o utāa yi otoni a lima'a, agba a gura shi."

41 *Avu* u usu, "Adu ama o gogo, aza a na a cayi okolo shi, ozo o okolo o ugbamu; hali mantsa mā ne māa danu nā adu a yuwusaan du ankuri? Tawa nā mawun mā wu pa nda."

42 *Ayi* a tawa, *avu* otoni a lima'a o polo yi, *avu* u uwa ik-patatsu. *Avu* Yesu bara otoni a lima'a, reve u kambuwa mawu'un gbaga. Reve u ca dada va yi ayi.

43 Reve ama a uwa asalama o ucira wa Asula.

Yesu yuwisan ta adanshi o ukwa wa yi

(*Mat. 17:22-23; Mak. 9:30-32*)

Ele atsuma a asalama e ili i na u yuwain suru, *avu* u damma ojoro a yi,

44 "Lyawa adanshi a nda a uwa a atsuva a du. A ta wina Mawun ma Vuma e ekere a ama."

45 Agba ele a gura reve adanshi'i shi. O soko le ta urevu wa adanshi'i adama e reve wan. Ele gba a uwwusa ta wovon u na ee ece yi.

Tsugbashi tsq abula

(*Mat. 18:1-5; Mak. 9:33-40*)

46 *Avu* mawasan mā 'yon atsuma e le adama a zane da zagbain atsuma e le.

47 Ana Yesu revei majiyan me le, da da u tarai mawun

mo ro, reve wi isawaton yi zuzu na ayi.

48 *Avu* u damma le, "Za na ushiyi mawun ma nda na ala a va, amu da u ushiyi. Waru za na usu numu, za na lyungu numu da u ushiyi. Za na ri zawa'a atsuma a du, ayi da zagbain."

49 Reve Yahaya usu, u damma, "Zagbain, tse ene ta nanza o utasu otoni a lima na ala a wu, agba tsu putsa yi ta adama a na u ri obolo na atsu shi."

50 *Avu* u damma yi, "She i putsaa yi wan, adama a na za na 'yuwan tsu shi, za tsu da."

Malyuci ma Samariya ma yuwain Yesu

51 Ana yashi i na wa a kara zuva yuwain zuzu, reve u safa a tyo Urishelima.

52 Reve u lyungu nlingata elime a yi. *Avu* gba a kara, reve a uwa a malyuci ma aza a Samariya adama o foboo yi.

53 *Avu* ama'a a 'yuwan yi, adama a na u zuwai makakan ma yi a tyo Urishe-lima.

54 Ana Yakubu na Yahaya ojoro a yi e enei ne, *avu* a damma, "Zagbain, vu ciga ta tsu zuwa akina a cipā zuva u kulato le?"

55 *Avu* u vadala, reve u bara le.

56 Reve a kara a tyo a malyuci mo ro.

Aza a na a dansa a ta kuru Yesu

(*Mat. 8:19-22*)

57 Ele a mmalu o ure, *avu* vuma ro damma yi, "N ta

kuru wu ubaṭa u na vu tyoyi suru.”

⁵⁸ *Avu* Yesu damma yi, “Nranji n ta na angu; nnunu waru n ta ni ikinda. *Amu* Mawun ma Vuma† n ri nu ubaṭa u na maa gbasato shi.”

⁵⁹ *Avu* u damma za ro, “Vu kuru mu.”

Avu u damma, “Zagbain, lyawa ne'en she na n cido aabara a va.”

⁶⁰ *Avu* gba u damma yi, “Lyawa akwakwa a cido akwakwa e le. *Avu* gba'a vu 'yawa vu yuwan alajiya o tsugono tsa Asula.”

⁶¹ *Avu* za ro waru damma, “N ta kuru wu manlu, agba lyawa ne'en n 'yawa n revetyo aza o u'wa a tsu ukaru u va.”

⁶² *Dada* Yesu damma niyi, “Za na guzai ubari wi inan, avu u vadala a kanlasa acapa, wu ntsaa na tsugono tsa Asula shi.”

Yesu lyungu ta ama kupocindere ne ejere

10

¹ Ana o kotoi ayi ndolo, avu Zagbain dangwisa ama o ro kupocindere ne ejere,* avu u lyungu le ejere-re, tsara a kara elime a yi a tyo e iyuci i na ayi waa tawa u 'yawa.

² U damma le ta, “Ugasa'a u ta abunda, agba alingi'i a kalama ta. Adama o ndolo i pati Zagbain vu uduma'a, tsara u lyungu aza o ulinga, tsara a yuwaan yi ugasa'a.

³ Walai! N ta lyungusu du cine i revei mukyokyon e memere ma nkerenkesu.

⁴ I tara osonu e ikebe, ko tsan, ko atan o ro wan. She i jima e icasu o ure wan.

⁵ “Ni i fara uwa o u'wa, i fara yuwan, 'Azo'wa! Tsu tawaa du ta na asuvu nden!”

⁶ Na vuma na cigai asuvu nden pe o u'wa u ndolo, lyawa asuvu nden n du a danu o u'wa u ndolo. Agba na a 'yuwan, asuvu nden n du a kamba ya'a du.

⁷ Yi isawan o u'wa u ndolo, i lyuwa i sowo ili i na a ca ndu pe, adama a na lingi ntsaa ta na atsupu a yi. I kandaruwa nden o u'wa u nda a tyo o u'wa u ndede wan.

⁸ “Ni i uwa a lyuci, avu a ushi du, i lyuwa ili i na a tawaa ndu suru.

⁹ Aza o ubanakun, i yuwaan le opocino. *Avu* i damma le, “Tsugono tsa Asula tsa ta lo zuzu na adu.”

¹⁰ Ni i uwa a lyuci, avu a kuda a ushi du, 'yawai e re, avu i damma,

¹¹ “Mabuta ma na tsu dasai a ana a tsu tsu kapatsaa du ta. I reve, tsugono tsa Asula tsa ta lo zuzu.”

¹² N ta dansaa du o urana wu uge'etosu, uge'etosu wo Sodom u to o'wo wa'a e ekere a lyuci ndolo.”

Ilyuci i na i 'yuwain a usu (Mat. 11:20-24)

¹³ *Avu* Yesu lyuwa elime na adanshi, “Woo yo'ono du shi, aza a Korasinu, woo yo'ono du shi, aza a Besaida. Na

* 10:1 Akuci a linga ro a damma “kupocindere.”

ā shi a yuwaan aza a Sida na aza a Taya ili ya asalama i na a yuwaan ɗu, ā shi ta vadala nu ujimu, ʼavu ā ɗanu na akashi usukutu, adama ā ʼatsumolaṅgu.†

14 O urana wu uge'etosu, ʼAsula a ta la'a roco Taya na Sida isa'ani na ʼadu.

15 ʼAvu Kafarnahum, ā ta 'yaṣaṅ wu zuva? O'o, ā ta vari wu ā ʼaakarī ā ʼalungu ā ʼatsumalima.

16 “Za na uwwa ndu, ʼamu ɗa waa uwwusa. Za na 'yuwan ɗu, ʼamu ɗa u 'yuwain. Za na 'yuwan numu waru u 'yuwan ta za na lyungu numu.”

Ana a uwwai ne, ʼavu o uta.

Ukambu wa ama kupocindere ne ejere'e

(Mat. 11:25-27; Mat. 13:16-17)

17 ʼAvu ama kupocindere ne ejere o ndolo ā kamba na maṅaṅa, reve a damma, “Zagbain, hali no otoni ā lima a tsu yuwan ta ili i na tsu damma nle a yuwan a ala ā wu.”

18 Reve u usu, “Me ene ta Male† ma riyai ana imadatsu diga zuva.‡

19 N ca ɗu ta ucira e ekere e iyo na agashi na a aci a n'yuwatan n ɗu. Ili yi lo i na yaa ju'wan ɗu shi ko ke'en.

20 She i yuwan maṅaṅa adama o ndolo wan, agba i yuwan maṅaṅa ana a ɗanai ala ā ɗu zuva.”

21 A yashi i ndolo, Yesu ɗana ta tapu na maṅaṅa o ucira u Ruhu va Akiza, ʼavu u damma, “Dada, n godyoo wu ta, Zagbain va zuva ni ida, adama a na vu sokoi adanshi o ndolo e ekere ā ʼaza o urevu nu ugbozu, ʼavu vu cuduwaa muwun n ke'en. Amayun a ɗa, Dada, adama a na ayi nda ayi da ifobi i sa'ani ya wu.

22 “Ili suru Dada va ɗa ca numu. Za lo revei ko zane ɗa Mawu'un shi, she Dada va yi goon, ko za reve waru ko zane ɗa Dada u ri shi she Mawu'un goon, na aza a na Mawu'un u dangulai tsara u cuduwa le.”

23 ʼAvu u vadala ubata wo ojoro ā yi, ʼavu u damma le usokowu, “Aza a aba'un a ɗa esu a na e enei ili i na ye enei.

24 N ta dansaa ɗu amasula ā ʼabunda na ngono, a ciga ta e ene ili i na ye enei, agba e ene shi. A uwwa waru ili i na yu uwwai, agba a uwwa shi.”

Iroci i vuma va abula va Samariya

25 ʼAvu za ro za na revei Wilaf wa Musa lon, u 'yon mishin ā lyungusa yi, ʼavu u damma, “Manlu, nye maa yuwan, ʼavu n tsura wuma u na woo koto shi?”

26 ʼAvu Yesu ece yi, “Nye i ɗa i ri uɗanu ā Wila? Cine vu tsu cuduwa le?”

27 Reve vuma u usu, “Vu ciga Zagbain ʼAsula ā wu no ookolo ā wu suru, na wuma wa wu suru, nu ucira wa

† 10:13 Ama a Isra'ila ā tsu ɗanu ta o okomo adama o roco ʼatsumolaṅgu. ‡ 10:18 ʼAtsuma a adanshi a Luka re re ta lo na vaa gura vadala Mekerenkesu: Cine u ri “otoni ā lima a na a la'ai ucira” (na Tsugana, Iblis, Luk. 4:2), na aala ā yi (na Tsugana Shedan). Na Tsishingini, Mekerenkesu ma ɗa a tsu yuwaan ulinga.

wu suru, na asuvu a wu suru. *Avu* vu ciga moron ma nden ma wu cine vu cigai aciyawu.”[§]

²⁸ *Avu* Yesu damma, “Amayun a da vu dammai, yuwan ne vu ta tsurawuma.”
◇

²⁹ *Ayi* gba vuma'a u ciga ta u kambato aciyayi za na ri nu unusu shi, *avu* we ece yi, “Zane da moron ma nden ma va?”

³⁰ *Avu* Yesu usu yi, “Vuma ro uta ta gawan va Urishe-
lima a yawawazala va Jeriko, *avu* u ga'an nazaza ngalalai. *Avu* o fodo yi itana, *avu* a ru'wa yi lon, ke'en da a lyawaa niyi wuma.

³¹ Wo o'wo ta ganu ro ta a mmalu o ure'e, ana we enei vuma'a, *avu* u kanzu'wa alanga.

³² Ne da waru vuma va Levi ro kuruyi ure'e, ana we enei vuma'a, reve u kanzu'wa alanga.

³³ Reve vuma va Samariya ro ayi atsuma a mmalu, reve u rawa ubata u na vuma'a u ri. Ana we ene niyi, *avu* we ene yi iliyali.

³⁴ *Avu* u yawawa ubata u na u ri, reve u tsuwan yi mani'in nazagama, dada wu nlay antsu'u na akashomuna. *Avu* u zuwa yi o mololi mayi. *Avu* u yawawato yi o u'wa wo omocin, ubata u na wi indana niyi.

³⁵ Ana usana u tawai, *avu* u tara ikebe yu ulivu i re,*

avu u ca za vu kalyuwusa wu u'wa wo omoci'in. *Avu* u damma, ‘Vu kalyuwusa yi, ni ili i ro i buwa, nan kamban ta tsupa wu.’

³⁶ “O ookolo a wu, atsuma a ama a ta'atsu a nda, zane da moron ma nden ma za na aza a ngalalai a gagalai?”

³⁷ *Avu* vuma'a u usu, “Za na roco niyi isa'ani.”

Avu Yesu damma yi, “Yawawa vu yuwan ne fo.”

O u'wa wa Meri na Marta

³⁸ Yesu no ojoro a yi atsuma a mmalu, *avu* a rawa ubata u na ka ro za na a tsu de Marta, za na raba nle, *avu* waru u ca le ucu'watan.

³⁹ U ta nazawa'a na a tsu de Meri,† za na danuyi a makakan ma Zagbain a uwwusa adanshi a yi.

⁴⁰ Marta gba ifobi i na waa yuwusan i tara ta ugbozu wa yi. Reve u tawa, *avu* we ece yi, “Zagbain, u bali wu ana zawa'a va lyawa numu o ulinga a nde'en shi? Damma yi u tawa u kamba mu.”

⁴¹ *Avu* ayi Zagbain u usu yi, “Marta, Marta, vu dama ta nazatumalima e ili ya abunda,

⁴² agba ili i ta i da a la'a cigai. Meri gba u dangwa ta ili i na i la'ai ulobonu, waru aa usa yi i da e ekere a yi shi.”

Uritosu wa Yesu adama a avasa

(*Mat. 6:9-13; Mat. 7:7-11*)

§ 10:27 Vuma'a u yuwan ta adanshi atsuma o U.Wl. 6:5, na N.Gn. 19:18. ◇ 10:28

N.Gn. 18:5. * 10:35 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tshuheleni ayi da “dinari i re.” Kalyuwa Ucuufuwu wi “Ikebe.”

11

1 Urana u ro, Yesu yuwan ta avasa ubata u ro. Ana u kotoi, avu za ta atsuma o ojoro a yi, u damma, “Zagbain, roco tsu cine tsaa yuwan avasa, cine Yahaya rocoyi ojoro a yi.”

2 Avu u damma le, “A mantsa ma na yaa yuwan avasa, i damma, ‘Dada, aala a wu a dana na tsugbain, tsugono tsa wu tsa tawa.’”

3 Urana suru vu ca tsu ilyalya i malya.

4 Vu yuwaan tsu gafura vu unusu u tsu, adama a na atsu tsaa yuwusaan aza a na a yuwusaan tsu unusu gafura.

Vu lyawa tsu tsu uwa atsuma a malyungwa wan.’”*

5 Avu u damma le, “A damma za ro du ta ni i'utsa, avu u 'yawa ya'a yi na ayin utanu, avu u damma, ‘N ciga ta vu kopoo mu opopofu a ta'atsu.’”

6 N tsura ta mocin za na utai ubata a mmalu, u cu'wan ta ya'a va gogo, agba n ri ni ilyalya i na maa ca yi shi.’

7 “Avu i'utsa'a i usu yi pe atsuma, ‘Vu damaton mu wan! A baru ta de unantsu, waru suru n tsu, tsu von ta de. Maa gura 'yon n ca wu ili i ro shi.’”

8 N ta dansaa du, ko na waa 'yon u ca yi ili i ro, adama a na ayi i'utsa ya yi i da shi, adama a na u 'yuwain a kara, u ta 'yon u ca yi ko nye i da.

9 “Ne da maa dansaa du, i patishi, a ta ca du. I zamishi,

i ta tsura. Yi gugulusa, a ta kpatu'waa du.

10 Za vi ipati suru, a tsu ca yi ta. Za vi izami suru, u tsu tsura ta. Za wugulusa waru, a ta kpatu'waa yi.

11 “Atsuma a du, adu na i ri nan dada, zane da mawun ma yi maa pati yi magula, avu u ca yi yo?†

12 Ko u pati ookowo, avu u ca yi ugashi?

13 Adu na i ri ni iwuya, i reve ta cine yaa ca muwun n du ili i sa'ani. Dada du, za na ri zuva, u ta la'a ca aza a na a pati niyi Ruhu va Akiza.”

Yesu na Ba'alzabu
(Mat. 12:22-30; Mak. 3:20-27)

14 Urana u ro, Yesu lo ta otoni a lima† a na a gura yuwain adanshi shi. Ana otoni a lima o ndolo o utai, reve vuma'a u fara a yuwusan adanshi. Ama'a e reme ta asalama.

15 Avu ozo o ro e le a damma, “Nu ucira wa Ba'alzabu† mogono mo otoni a lima ma da u lo nle.”

16 Ozo o ro waru tsara a lyungwa yi, reve a pati yi u roco le iroci i ro de zuva.

17 Ayi gba ana u revei majiyan me le, avu u damma le, “Tsugono tsa na tse ne'eshein ure, u ta riya. Ne da waru nu u'wa u ne'eshen ure, u ta bete'we.

18 I damma n lo ta otoni a lima nu ucira wa Ba'alzabu, to, na Male me ne'eshen aciyayi ure, cine tsugono tsa yi tsee isawan?

* 11:4 Avasa a Mat. 6:9-13 u tu uga'an. u pati opopofu, vu ta ca yi aatali?”

† 11:11 Akuci a linga ro a dashi ta, “Nu

19 Nā n lo otoni a lima nu ucira wa Ba'alzabu, ogoro a du nu ucira wa yan u da oo utusa? Adama o ndolo, ele da oo o'wo aza o uge'etosu u du.

20 Amu gba nnu ucira wa Asula a da n loyi otoni a lima, to, tsugono tsa Asula tsa rawa ta zuzu na adu.

21 "Na vuma vu ucira tsa Male fobo a kalyuwusa u'wa wa yi, gbaga da itana yu u'wa wa yi i ri.

22 Na vuma na gba la'a niyi ucira u tawa ubata wa yi, u ta usa itana yu uvon i na waa zuwusaa ucira'a, avu u ne'eshen ama utsuru wa yi.

23 "Za na ri obolo na amu shi, u 'yuwan mu ta. Za na oo bolotosu na amu shi, ukacaru u da waa kacarasa.

*Ukambu wo otoni a lima
(Mat. 12:43-45)*

24 "No otoni a lima o uta atsuma a vuma, u tsu kuru ta ubata u na u ri na mini shi, e izami yu ubata u na wee ivuwan. Nu u lamba, avu u damma, 'N ta kamba o u'wa u na mu utai.'

25 Nu u rawa, avu u cina yi wizu, ufofu ulobonu.

26 Avu u 'yawa u tara otoni e cindere o ro aza a na a la'a niyi ucira wi iwuya, avu a uwa a danu ubata'a. Ukosu wu nden n vuma ndolo u ta la'a cine u danai."

27 Yesu atsuma adanshi o ndolo, avu ka ro atsuma obolo'o u 'yasan udyo, avu u damma, "Aba'un a tyo a za na matsan nuwu na za na apato nuwu maani."

28 Avu u kambuwa yi, "Ne da, gba aba'un a la'a ta a tyo

a aza a na a uwwai adanshi a Asula, avu a yuwan ulinga ni ili i na a uwwai."

*Iroci ya Yunana
(Mat. 12:38-42)*

29 Obolo'o o bolotosu ubata wa yi, avu Yesu damma, "Mantsa mo gogo mantsa me iwuya ma da. A ciga ta e ene iroci ya asalama, agba oo roco le shi, she za va Yunana.†

30 Cine Yunana danai iroci e ekere a ama a Niniva,† ne da Mawun ma Vuma moo o'wo a mantsa ma nda.

31 O urana wu uge'etosu, Egbere va Sheba ta 'yawa na adanshi a aci a ama a mantsa ma nda. Adama a na ayi wu utai alanga lon, tsara wu uwwa urevu nu ugbozu wa Sulemanu,† gogo gba za na la'ai Sulemanu ta pa gba i 'yuwan ta a usu.

32 O urana wu uge'etosu, ama a Niniva a ta 'yawa na adanshi a aci a ama a mantsa ma nda. Adama a na ele a vadalai na alajiya a Yunana. Gogo gba za na la'ai Yunana ta pa gba i 'yuwan ta a usu."

*Ekan a lipu
(Mat. 5:15; Mat. 6:22-23)*

33 "Babu za na aa dafa fitila, avu u zuwa yi a mbungulu, ko u kpatu yi na aasa'atsu. U tsu zuwa yi ta e eelele, tsara aza a na a uwusa e ene eka'an.

34 Lyusu ayi da fitila lipu va wu. Ne esu a wu a ri ulobonu, lipu va wu suru u ta ne ekan. Na a ri ulobonu shi, lipu va wu ta ni irumbu suru.

35 I ka_lyuwa ulobonu ko ekan a na i ri na ayi ko irumbu i da.

36 Na lipu va wu ri ne ekan suru, babu ubata u na u ri ni irumbu, u to o'wo ekan suru ununa fitila tsu ca wu ekan."

Yesu barai azagbain

(*Mat. 23:1-36; Mak. 12:38-40*)

37 Yesu o koto adanshi, avu Mafarishi ma banu yi u 'yawa u lyuwa ilyalya na ayi. Avu u uwa u reme alya na ayi.

38 Avu Mafarishi ma uwa asalama, ana we enei Yesu cigai u lyuwa ilyalya babu u sa'a ekere o ure u na wu ntsayi shi.

39 Avu Zagbain damma yi, "Adu Afarishi i tsu zaza'wa ta ucinā u munda na ntada, agba atsuma a du i ta tapu ni iwuya nu utsan.

40 Adu olo! Za na yuwain ucinā, ayi da da u yuwain pe'e shi?

41 I ca alambi ili i na i ri a munda na ntada n du, ili suru waru i to o'wo cece.

42 "Woo yo'ono du shi, Afarishi! I tsu ca ta Asula za ta atsuma a kupa, atsuma e ili i na i ri na ayi ko cine u ri ke'en akpakusu, na akapi e isu'wan i na i buwai. Agba i 'yuwan ta a yuwan uge'etosu u sa'ani, avu waru i 'yuwan a ciga Asula. Ele da wu ntsayi i yuwan, agba i vari aza o ufaru wan.

43 "Woo yo'ono du shi, Afarishi! Adu da nda i cigai ndanata n sa'ani a a'isa ni icasu i tsugbain e eden.

44 "Woo yo'ono du shi, i rotso ta ason a ri gashi a

zuwayi iroci shi, aza a na ama a ri a mmalu de babu urevu."

45 Avu za na revei Wila'lon u usu, "Manlu ana vu dammai tsundolo, vi isula tsu ta fo."

46 Avu Yesu damma yi, "Adu fo woo yo'ono du shi, adu aza a na e revei Wila'lon! I tsu tanu ta ama itana, itana i na i ri ume, adu ko na makatsu i tsu zuwa tsara i kamba le shi!

47 "Woo yo'ono du shi! I lapula ta ason a amasula a na nkaya n du mu unai.

48 Agba u roco ta i usu ta ili i na nkaya n du n yuwain. O una ta amasula waru i usu ta ni ili i na a yuwain ana i lapulai aso'on.

49 Ayi da i zuwai Asula o urevu a dammai, 'N ta lyunguwa le amasula na ajiya, o una ozo o ro, a ca ozo o ro atsumalima.'

50 Ama o gogo e te reme le adama a mpasa ma amasula'lon suru a na o ocoi diga ufaru wu uvadi,

51 diga a mpasa ma Habila† a tyo a mpasa ma Zakariya, za na o unai e memere ma masa'a mo ukulatosu nu Upasu wa Akiza.† Amayun, e te reme ama o gogo adama e le suru.

52 "Woo yo'ono aza a na e revei Wila'lon shi, adama a na i sokoi makpatu'utsu ma na aa kpatu'wa unantsu wu urevu, agba adu na aciyadu yaa uwa pe shi, avu i putsaa aza a na a cigai a uwa ure."

53 Ana Yesu lyawai ubata'a, avu munlu n Wila'lon na Afarishi a uwa adanshi a yi babu

uyo'o, o ronuso yi adanshi, tsarā u yuwan adanshi a aḅunda,

⁵⁴ tsarā e reme yi e ili i na waa dansa.

Urevetyowu adama e iwuya

(Mat. 10:26-27)

12

¹ Ele lo ana oḅolo a ama a aḅunda o ɓolotoi hali a uwa ndasalai vani le.* Aḅu u teme a yuwusan adanshi no ojoro a yi ana, "I yuwan ugbozu na wolilo wa Afarishi, aḅi da ikpa'a.

² Babu ili i na i ri ukpatowu na a kpatu'wa shi, ko usokowu a na woo uta a alanga e eteshe shi.

³ Ili i na i dammai e irumbu suru, a ta uwwa yi a alanga eteshe. Ili i na waru i yuwain yemenu ya yi usokowu, a ta yuwan adanshi a yi a arara.

Za na wu ntsayi a uwwa wovon

(Mat. 10:28-31)

⁴ "Aḅu n'utsa n va, n ta dansaa du, she yu uwwa wovon wu za na oo una vuma wan, no o una yi aa gura yuwan ili i na aḅi waru shi.

⁵ N to roco du za na yaa uwwa wovon. Yu uwwa wovon wa Asula aḅi da na wu una, u ta nu ucira u vari atsuma a akina. Amayun a da maa dansaa du, aḅi da yaa uwwa wovon.

⁶ "Ashe a tsu wina mutali n ton kobo† re shi? Ko za ta le gba Asula e icina na aḅi shi.

⁷ Ko anji a aaci a wu a tu uketsu. She yu uwwa wovon wan, i la'a ta mutali ma aḅunda.

Vu usu Yesu ko vu yuwan yi

(Mat. 10:32-33; Mat. 12:32; Mat. 10:19-20)

⁸ "Waru n ta dansaa du, za na usu numu a makakan ma ama, amu Mawun ma Vuma fo n ta usu yi a makakan ma nlingata ma Asula.

⁹ Za na wasan numu a makakan ma ama, adama o urevu u va, a ta wasan yi fo a makakan ma nlingata ma Asula.

¹⁰ Za na yuwain adanshi a vama e ekere a Mawun ma Vuma a ta yuwaan yi gafura, amma za na yuwayin Ruhu va Akiza adanshi a vama, aa yuwaan yi gafura shi.

¹¹ "Na a 'yawato du a a'isa, nu ubata wa aza o uge'etosu, ko ubata wa azagbain, she u balu du ko cine yaa usu, ko ili i na yaa damma wan.

¹² Adama a na Ruhu va Akiza to roco du ili i na yi ntsayi i damma a mantsa'a."

Iroci yi za vu utsuru

¹³ Aḅu vuma ro atsuma o oḅolo'o u damma Yesu, "Manlu, damma mawun ma anawu ma va me ne'eshen agadu oḅolo na amu."

¹⁴ Aḅu Yesu damma yi, "Zane da zuwa numu za vu uge'etosu u du, ko n ne'eshen du agadu a du?"

¹⁵ Aḅu u damma le, "I kalyuwa ulobonu, i suma ili

* **12:1** Luka linga ta na danshi na ri nu urevu u nda, "Oḅolo a ama a na a la'ai ukpakukupa ure." † **12:6** Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tshuheleni aḅi da "asariyon." Kalyuwa Ucuḅuwu wi "Ikebe."

i na i rotsoi utsan. Abunda e itana ayi da wuma shi.”

16 *Avu* u yuwaan le iroci i nda, “A yuwan ta za vu utsuru u ro, za na uɗuma wa yi u matsain ulobonu.

17 *Avu* u damma o ookolo a yi, ‘Cine maa yuwan? N ri nu ubata u na maa zuwa itana yu uɗuma i va shi.’

18 *Avu* u damma, ‘Apa ili i na maa yuwan. N to boso mpon n va, avu n suwa aza a gbagbain, pe da maa zuwa ishina i va ni ili i na n ri ne ele suru.

19 *Avu* n damma aciyava, “Vu ta ni ili i sa'ani ya abunda uzuwu, a na aa yuwan wu a'wan a abunda. Iyuwan, vu lyuwa vu sowo, a uwwusa uyo'o.”

20 “*Avu Asula* a damma yi, ‘*Avu* ulo u nda! Na ayin a nda a da a cigai wuma wa wu. Itana i na vu foboi gba, aza a zane a da a ri o o'wo?’

21 “Ne da za na zuwayi aciyayi utsuru u ri, agba u ri nu uzuwa ubata wa *Asula* shi.”

She u damaton du wan
(Mat. 6:25-34)

22 *Avu* u damma ojoro a yi, “Adama o ndolo a da maa dansaa du, she u balu du adama a wuma u du wan, ili i na yaa lyuwa, ko ili i na yoo oto wan.

23 Wuma u la'a ta ilyalya, lipu waru u la'a ta itana.

24 I kalyuwa akakan: a tsu cu'wan shi, agba a tsu gasa shi, a ri na mpon shi. *Asula* a da a lyuwatosu le. Tsugbain tsu du tsa la'a ta tsa nnu!

25 *Atsuma* a du zane da aa gura dashi aciyayi mantasa a wuma wa yi adama a atsumolangu?

26 Ana yaa gura yuwan ili i ke'en i nda shi, cine i ri atsumolangu adama a akapi?

27 “*Kalyuwa* ununa yipalu i tsu uta. A tsu yuwan ulinga shi agba aa dawa shi ko ke'en. Agba n ta dansaa du, ko Sulemanu atsuma a tsugbain tsa yi wo oto itana i sa'ani u la'a le ulobonu shi.

28 *Na* ne da *Asula* aa lapulusa anlya o ogozo, ana'an u ta lo, nfa'an gba a kulato yi. *Adu* gba i reve *Asula* a ta yuwaan du itana. Suru na ne nye i zuwai i ri nu ucawu wo okolo ke'en?

29 “She i uwa majiyan me ili i na yaa lyuwa ko yoo sowo wan, she i dama adama a yi wan.

30 Aza a na e revei *Asula* shi ili yu uvaɗi i da a zama suru, Dada du gba za na ri zuwa u reve ta a na i cigai ili i ndolo.

31 Amma i zami tsugono tsa yi, a ta dashi du ili i ndolo suru.

Uzuwa de zuwa
(Mat. 6:19-21)

32 “*Adu* mobolo me ke'en, she yu uwwa wovon wan, adama a na Dada du zangana ta a na waa lyawaa du tsugono tsa yi.

33 I wina ili i na i ri na ayi, avu i ca alambi, i zuwaa aciyadu osonu a na aa langa shi, i zuwa de uzuwa zuwa u na woo koto shi, ubata u na evu aa rawa zuzu ko aran aa lungusa shi.

34 Ubata u na uzuwa wa wu u ri lo da okolo a wu a ri.”

Agbashi a na a tsu dana ufofu

35 Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, “I dana ufofu, ifitila i fu uda fu a madala.

36 I dana ufofu cine i revei ama a tsu dana e ipiri yi zagbain le a kamba diga o u'wa wa abuki o lolo. Ayi a yuwan azo'wa, avu ele a kpatu'waa yi.

37 U to yo'ono agbashi a na yashi i na zagbain le tawai, avu u cina le e ipiri. Amayun a da maa dansaa fu, u to fofo u reme ulinga, avu u damma a danu alya e ilyalya, avu u yuwaan le aganda.

38 Nu u tawa na ayin ubatsu ko na wasasa, avu u cina agbashi o ndolo ufofu, o to o'wo aza a aba'un.

39 Amma i reve nda: Na za vu u'wa reve yashi i na vivu aa tawa, waa lyawa a uwa yi o u'wa shi.

40 Adu fo i dana ni ifobi, yashi i na i zuwai Mawun ma Vuma maa tawa shi dada waa tawa.”

Zane da aagbashi a abula?
(Mat. 24:45-51)

41 Avu Bituru ece, “Atsu da vaa yuwusaan iroci i nda'a, ko ama suru?”

42 Avu Zagbain usu, “Zane da aagbashi a abula nu ugbozu? Ayi da za na zagbain va yi zuwa niyi u kalyuwusa u'wa wa yi, avu u ca akapi a agbashi akunda e ilyalya mantsa ma na wu ntsayi.

43 U to yo'ono aagbashi a na na zagbain va yi tawai, avu u cina yi a yuwusan ne.

44 Amayun a da maa dansaa fu, u ta zuwa u kalyuwusa ili i na u ri na yi suru.

45 Agba na aagbashi o ndolo a damma o ookolo a yi, ‘Zagbain va jima ta matawaa.’ Avu u reme malapa ma agbashi suru, ali na amaci. Avu u uwa alya no oso hali wo o'wo usowu.

46 Zagbain va aagbashi o ndolo, u ta tawa urana u na u zuwai shi, mantsa waru u reve shi. U ta fubatsa yi lipu, avu u ca yi akunda a yi na aza a na a ri na abula shi.

47 “Aagbashi a na e revei ili i na zagbain va yi cigai, agba u fofo tsara u yuwan shi, a ta fufaba yi lon.

48 Agba za na revei shi, avu u yuwan ili i na i rawai wulapu, ke'en da aa lulapa yi. Za na a cayi abunda suru, na abunda a da aa zami e ekere a yi. Za na a cayi na abunda lon, abunda lon a da aa zami e ekere a yi.”

Yesu tawa ta na wukasu
(Mat. 10:34-36)

49 Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, “N tawa ta tsara n tawaa na akina atsuma o uvadi, icigi i va i da a damma u ta wivulu!

50 Agba n ta nu urumbusu u na aa rumbu mu, n ta na atsumolangu hali a tyo o ukosu.

51 I ta yuwusan majiyan n tawaa ta na asuvu nden o uvadi? O'o da maa dansaa fu, amma wukasu.

⁵² Diga gogo u'wa u na u ri na ama o ton a ta batsa: ama ta'atsu a ta 'yuwan ama e re, waru ama e re a ta 'yuwan ama a ta'atsu.

⁵³ Ne da aa kakasa. Dada ta 'yuwan mawun ma yi, mawun waru u ta 'yuwan dada va yi. Mma ta 'yuwan mawun mo usheli ma yi, mawun mo usheli ma ta 'yuwan mma va yi. Anawa a ta 'yuwan jene va yi, jene waru u ta 'yuwan anawale."

Ucuduwusa u mantsa
(Mat. 16:2-3)

⁵⁴ Avu u damma obolo'o: "Na ye ene eleshe o bolotosu o utasu asana, babu usan i tsu damma ta, 'A ta yuwan mini.'* Avu gba a yuwan.

⁵⁵ Na ye ene upepu wu uyagi a lapusa, i tsu damma ta, 'A ta yuwan usuduwu lon.' Avu gba a yuwan.

⁵⁶ Aza e ikpa'a, i reve ta iroci yi ida na zuwa. Nye i zuwai i revei iroci i mantsa ma nda shi?"

Yu uwwulayi
(Mat. 5:25-26)

⁵⁷ "Nye i zuwai yaa gura reeve aciyadu ili i sa'ani shi?"

⁵⁸ Iroci, na za ro tara wu a 'yawa ubata wu za vu uge'etosu, yuwan atyo a na vaa yuwan tsara yi kakasalai kafu i rawa ubata wu uge'etosu. Na vu yuwan ne shi, a ta kebe wu a tyo ubata wu za vu uge'etosu, za na aa ca muwun madanga avu, avu ele a zuwa wu o u'wa wa ali.

⁵⁹ N ta dansaa wu, voo uta pe shi, she na vu tsupa suru, ko kebu'uri§ aa buwa shi."

Uvadalukokukwa

13

¹ A mantsa mo ndolo ama o ro a shi ta lo, avu a damma Yesu alabari a aza a Galili a na Bilatu zuwa o unai a Aa'isamapada, hali mpasa n le m boluloi na mpasa n kucci.

² Avu u damma le, "I ta dansa aza a Galili o ndolo a la'a ta akapi a ama a Galili unusu, dada a uwai atsumalima ne tsunda?"

³ N ta dansaa du, ne da shi! Waru ni i vadala o unusu u du shi, ne da fo yoo koto.

⁴ Waru ama kupa na kunla na aatsura a riyayi a Siluwamu, reve wu una le, i ta zuwusa a la'a ta akapi a ama a na a ri nden Urishelima unusu?"

⁵ N ta dansaa du ne da shi. Ni i vadala† o unusu u du shi, ne da fo yoo koto."

⁶ Reve u yuwaan le iroci i nda: "Vuma ro cu'wan ta ubiri o ubara wa yi. Reve u tawa a zama muwun mu ubiri'i agba u tsura shi.

⁷ Avu u damma za vu ulapulusa wu ubara'a, 'Lala a'wan a ta'atsu a da nda maa zama muwun o ubiri u nda, agba n tsura ili shi. Kodo yi, adama a nye wee geshe ure?"

⁸ "Reve u usu, 'Zagbain, dashi lyawa yi a aa'wan a nda. N ta kakapa yi a kandaruwa, reve n tsun yi umili.

* 12:54 E ida i na Yesu danai, alivu a da wunla u tsu uta. § 12:59 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da "lapta." Kalyuwa Ucuuduwu wi "Ikebe."

⁹ Nu u matsan nkoli, u lobono tā. Nu u matsan gba shi, ɔ̀vu vu kodo yi.' ”

Yesu kambato tā osowi a lipu gbaga

¹⁰ Urana u ro, ɔ̀yi ɔ̀tsuma o uritosu a ɔ̀a'isa o ro, o urana wa Ashibi,

¹¹ reve we ene ka ro na otoni a lima o sowoi lipu a'wan kupa na kunla. U dana tā ukadatowu, u tsu gura bubaruwā ulobonu shi.

¹² Ana Yesu ene niyi, ɔ̀vu u de yi u damma yi, “Ka, a kasa wu tā nu ubanakun wā wu.”

¹³ Reve u ju'wan yi, daɗa wu bubaruwushi, ɔ̀vu u yuwaan ɔ̀sula ica.

¹⁴ ɔ̀vu zagbain vā ɔ̀a'isa'a wu uwwa upan, adama a na Yesu yuwain opocino o urana wa Ashibi. Reve u damma ama, “Tsu tā nā rana tali na aa yuwan ulinga. Tawai a rana ndolo adama a yuwaan du opocino, amma o urana wa Ashibi shi.”

¹⁵ ɔ̀vu Zagbain usu yi, u damma, “Adu aza e ikpa'a! I tsu baɗa inan i du ko nloli o uguzata o urana wa Ashibi, reve i tara le a tyo o uɗolu shi?”

¹⁶ U lobono a baɗa ka nda atsuma a tsugbashi o urana wa Ashibi shi? ɔ̀yi umat-sun wa Ibrahim u da, za na Male ma nlai a'wan kupa na kunla.”

¹⁷ Ana u dammai ne, ɔ̀vu aza a na a shi a mawasan na ɔ̀yi a uwwa wono. Reve akapi a ama'a suru a zangana adama e ili ya asalama i na u yuwain.

Iroci yi cu'un na la'ai ukalamu

(Mat. 13:31-33; Mak. 4:30-32)

¹⁸ ɔ̀vu Yesu damma, “Nye tsugono tsā ɔ̀sula tso rotsoi, na nye waru maa kurato yi?”

¹⁹ U rotso tā cu'un vu su'wan uri na vuma tarai, reve u 'yawa u cu'wan yi o uɗuma wā yi. Ana u kungwai, ɔ̀vu wo o'wo uɗanga, reve nnunu n dawa de ikinda e eten a yi.”

²⁰ Reve waru u dammisa, “Na nye maa kurato tsugono tsā ɔ̀sula?”

²¹ U rotso tā woliloɗ u na ka tarai, reve u jambara yi e meretsu ma yira uta'atsu hali yira'a i tsutsa.”

Unantsu wu uɓoru

(Mat. 7:13-23)

²² Reve Yesu reme ure o utulai e ilyuci na mulyuci o urocusu a mmalu a tyo Urishelima.

²³ Reve vuma ro damma yi, “Zagbain, aza a na aa wawa wa'a da?”

ɔ̀vu u damma le,

²⁴ “I yuwan mpolo tsara i uwa nu unantsu wu uɓoru. N ta dansaa du ama na abunda a ta ciga a uwa, agba aa gura shi.

²⁵ Na za vu u'wa uwa u ɓaru unantsu, i te isawan a alanga reve i yuwusan azo'wa na mesun, ‘Zagbain, kpatu'waa tsu.’

“ɔ̀vu u usu du, ‘N reve du shi, waru n reve ubata u na yu utai shi.’

²⁶ “Reve i uwa adansa, ‘Tsu lyuwa tā tsu sowo a makakan

mā wu. Waru vu yuwan ta uritosu e re tsu.'

²⁷ "Agba u ta damma, 'N damma du ta, n reve ubata u na yu utai shi suru suru. Buwa numu ure, adu aza o ulinga wi iwuya.'

²⁸ "A mantsa ma na ye enei Ibrahim na Ishiyaku na Yakubu na amasula suru, atsuma o tsugono tsa Asula, a mantsa ma dafa yaa saala ni i lumi anga, avu adu gba a gbara du.

²⁹ Ama a ta tawa diga asana na alivu nu ugana nu uyagi. Avu a danu alya o tsugono tsa Asula.

³⁰ Waru ozo o ro aza a acapa a ta kamba elime, ozo o ro waru aza e elime a ta kamba acapa."

Icigi ya Yesu e ekere a Urishelima
(Mat. 23:37-39)

³¹ A mantsa mo ndolo, reve Afarishi o ro a tawa, avu a damma yi, "Vu lyawa ubata u nda, adama a na Hiridu Antiba te izami wu una wu."

³² Reve u damma le, "Yawai i damma agajawa o ndolo, 'N ta utasu otoni a lima, n ta yuwusan opocino ana'an na nfa'an. O urana u ta'atsu n to koto ulinga u va.

³³ Suru na ne, n te reme mmalu ana'an na nfa'an na santawa.* Adama a na u ri n yuwan o una vumavasula a alanga a Urishelima shi.'

³⁴ "Ayaa! Urishelima,† Urishelima, vu to unusa amasula na vu vari aza a na

a lyunguwa nuwu! Uyan u da n cigai m boloto muwun ma wu ubata u ta ununa moton ma tsu boloto muwun ma yi atsuma e evelu a yi, adu gba a 'yuwusan!

³⁵ Ndolo a lyawaa ndu u'wa u du ofoli. N ta dansaa du yaa dashi ene mu shi, she o urana u na waa yuwan i damma, 'Za va aba'un da za na ri aa tawa a ala a Asulazuva.' "

Yesu kambato ta za vu ubanakun gbaga

14

¹ O urana wa Ashibi u ro, avu Yesu uwa o u'wa wu zagbain ro va Afarishi adama u lyuwa ilyalya. Reve ama a varaa yi esu,

² adama a na vuma ro shi ta lo za na danai na mbala ma atsutsa.

³ Reve Yesu yuwan adanshi na aza o urevu u Wila lon na Afarishi, u damma, "U lobono ta a yuwan opocino o urana wa Ashibi, ko u lobono shi?"

⁴ Reve a rungwa kpaku-kpaku. Dafa u tara niyi, reve u kambuwa yi gbaga, avu u zuwa yi u kara.

⁵ Avu u damma le, "Zane da atsuma a du nu u ri na mawun ko nan,* avu u riya o ooko'o, waa papushi niyi o urana wa Ashibi shi?"

⁶ Agba a gura usu yi waru shi.

Ndanata ma azagbain

⁷ Ana Yesu enei ununa aza a na a banuyi a cigai ndanata

* **13:33** Ama o ro a tsu damma ta "nkoli" wo o'wo "ba na nfa'an." * **14:5** Akuci a linga a damma ta "mololi," adama a na elentsu a na Luka yuwayin ulinga, danshi "mololi" na "mawun" o rotsuloi ta.

ma azagbain, avu u yuwaan le iroci i nda, u damma,

⁸ “A mantsa ma na nanza banu nuwu abuki o lolo, she vu danu a ndanata ma azagbain wan. Tawa wo o'wo u banu ta za na la'a nuwu,

⁹ avu za na banu ndu ra u tawa u damma wu, ‘Vu ca vuma nda ure.’ Reve vu danu na wono a ndanata ma acapa.

¹⁰ “Amma a mantsa ma na a banu nuwu, vu ‘yawa vu danu a ndanata ma acapa suru suru. Adama na za na banu nuwu u tawa, u ta gura damma wu, ‘Tutsa, katsa zuva.’ Avu vu tsura ica e ekere a aza a na i ri alya o⁶olo.

¹¹ Za na tarai aciyayi ili i ro suru, aa tara yi ili i ro shi. Za na gba tarai aciyayi ili shi, a ta tara yi ili i ro.”

¹² Reve waru u damma za na banu niyi, “Na vaa banu ama alya ko vaa yuwan abuki, she vu banu n'utsa ma wu, ko aza a wu, ko nron ma wu, ko aza a na a ri zuzu na avu aza o utsuru wan. Adama ele fo a tsupa wu ili i na vu yuwain wan.

¹³ Amma na vaa banu ama alya ko abuki, vu banu aza e iliyali, ama o osowi lipu, akutsuma, na nrumba.

¹⁴ Avu fo vu ta tsura aba'un; adama a na a ri ni ili i na aa tsupaa wu shi. O urana u na aza a abula aa 'yon, a ta tsupa wu.”

*Iroci ya abuki a gbain
(Mat. 22:1-10)*

¹⁵ Ana vuma ta atsuma a aza a na a ri a alya na ayi wu uwwai ne, avu u damma yi,

“Za va aba'un a da za na aa lyuwa ilyalya o tsugono tsa Asula.”

¹⁶ Avu gba u damma yi, “Vuma ro yuwan ta abajini a abuki. Avu u banu ama na abunda.

¹⁷ Ana mantsa ma abuki ma rawai, reve u lyungu aagbashi a yi adama u damma aza a na a banuyi, ‘Tawai adama a na ili biti i tu ufo⁶u!’

¹⁸ “Suru nle gba, reve a uwa a tawusaa na adanshi a mabulaa koko'o. Za vu ufaru damma aagbashi'i, ‘N tsula ta uduma, agba n ciga ta n 'yawa n kalyuwa yi. M pati wu ta, vu yuwaan mu ankuri.’

¹⁹ “Reve za ro damma, ‘N tsula ta inan yi iluma wunlu u ton. N ta 'yawa n rito le. M pati wu ta vu yuwaan mu ankuri.’

²⁰ “Reve za ro damma, ‘N yuwan ta lolo adama o ndolo maa tsura a 'yawa shi.’

²¹ “Reve aagbashi'i u kamba u kambuwa zavu'wa va yi ili i nda suru. Reve zavu'wa'a atsuma o upan, u damma aagbashi'i, ‘Jika 'yawa e re gbain na murere n lyuci, vu tawaa na alambi, na ama o osowi a lipu, nrumba, na akutsuma.’

²² “Reve aagbashi'i u damma, ‘Zagbain, ili i na vu dammai a yuwan o koto ta, agba ure u buwa ta.’

²³ “Reve u damma aagbashi'i, ‘Yawa e murere na re gbain vu manga, vu zuwa ama a tawa, adama u'wa u va u shiwan.

24 N ta dansaa wu atsuma aza a na a banuyi ko za ee pede ilyalya i va shi.' ”

Ili i na i ri pe a tsugbashi
(Mat. 10:37-38)

25 Reve obolo a ama a abunda a kuru yi, daɗa u vadalaɗi avu u damma le,

26 “Aza a na aa kuru mu o o'wo ojoro a va, she na a la'a ciga mu na mbara, na mukuci, na amaci, na muwun, na azakpakpara a amaci, na ali na azawawa'a e le, hali na aciyele fo.

27 Aza a na a tarai akpata e le, avu a kuru mu shi, a rawa o o'wo ojoro a va shi.

28 “Zane da atsuma a du waa ciga u suwa ugungu, agba waa fara kalyuwa ili i na woo una, ko u ta nu ucira u na woo gono yi shi?

29 Tawa wo o'wo nu u fara vara ikyun, reve u kuda o ure. Reve aza a na a karaɗa lo a yuwaan yi ulamu.

30 A damma, ‘Vuma nda teme ta usaa, avu u kuda o ure.’

31 “Ko cu'un mogono ma ne ma da na waa 'yawa u yuwan uvon, agba waa danu ne'en u yuwan majiyan shi? Ko nu u tara ama ukpakukupa kupa (10,000) u ta gura yuwan uvon na mogono ma na ma ri na ama ukpakukupa ushin (20,000).

32 Na waa gura shi, mogono ma ndefe ubuwu alanga daɗa waa lyungu nlingata ma asala a uwwulayi.

33 Ne da fo suru ndu, za na kakasai ni ili i na u ri na ayi shi, waa gura o'wo ojoro a va shi.

Akpaɗi a na a ri peme shi
(Mat. 5:13; Mak. 9:50)

34 “Akpaɗi a tu ulobonu, amma na a buwa peme shi, na nye waa kambuwisa peme va yi?

35 U ri nu ulinga wu umili e ida, ko e edemu shi. O tso oco yi ta.

“Za na ri na atsuvu, lyawa wu uwwa.”

Iroci yi kyon na puwayin
(Mat. 18:12-14)

15

1 Suru aza o u'ushishi wu utafa na aza o unusu a rawusa ta ya'a yi, tsara a uwwa yi.

2 Avu Afarishi na munlu n Wila e reme adanshi, a damma, “Vuma nda ushi ta aza o unusu, avu waru u lyuwa obolo ne ele.”

3 Avu Yesu yuwaan le iroci i nda:

4 “Na nanza atsuma a du u ri ni ikyon ukpaku, avu u lamba za ta atsuma e le, nye waa yuwan? U ta lyawa kupakucci na kucci o ogozo, avu u 'yawa u zami za na puwayin hali u tsura yi.

5 Nu u tsura yi, avu u tanu yi e ilyungu a yuwusan mazanga.

6 Avu u tara yi a tawa o u'wa. Avu u banu n'utsa ma yi na nron mu nden ma yi obolo, avu u damma, ‘Yuwain mazanga na amu, me ene ta kyon na shi puwaan nuwu.’

7 Ne da maa dansaa du, a ta la'a yuwan mazanga ma abunda de zuva, na za vu unusu ta vadala, a na aa yuwan a aci ama kupakucci na kucci

aza a abula a na wo o'woi she na a vadala shi.

Iroci yi kebe na puwayin

8 “Na ka ri ni ikebe i azur-ufa* kupa, na za ta puwaan atsuma e le, cine waa yuwan? U ta daba fitila, avu wi iza u'wa'a, avu u zami yi ben ubata suru, hali u tsura yi.

9 Nu u tsura yi, avu u de n'utsa na nron mu nden ma yi obolo, avu u damma le, 'Tawai i kamba mu mazanga! Me ene ta kebe ta na riya numu.'

10 Ne da maa dansaa du, a ta yuwan mazanga a makakan ma nlingata ma Asula na za vu unusu ta vadala.”

Apuwayin a Mawun

11 Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, “A yuwan ta vuma ro za na danai na muwun mo olobo n re.

12 Avu zawa'a damma yi, 'N ciga ta vu ca mu akunda a agadu a va gogo.' Avu u ne'eshen le itana'a.

13 “Ana a yuwain rana meketeci, avu zawa'a wina akunda e itana ya yi, avu u lyawa u'wa wa dada va yi ni ikebe'e. Avu u 'yawaw e ida ya alanga, ubata u na wu unai ikebe'e babu aci.

14 Avu wu una ili i na u ri na yi suru. Avu ambulu a uwa ubata suru e ida'a, ko ili ya anini u dana na yi shi.

15 Avu u 'yawaw zamalinga o uduma wu nanza. Avu u lyungu yi o uduma wa yi, tsara u gubusaa yi ngurusumu.

16 Avu u yuwan majiyan gashi u ta tsura ilyalya i na ngurusumu maa lyuwusa u lyuwa, agba babu za na ca niyi ili i na waa lyuwa.

17 “Ana esu a tawa niyi o ure, avu u damma, 'Agbashi a dada va suru a tsu lyuwa ta o sowo hali u buwa le. Amu da nda a kuwa na ambululu.

18 N to fofo, avu n kamba ubata wa dada va, avu n damma yi, “Dada, n yuwaan ta Asula na avu unusu.

19 Mu ntsaa vu de mu mawun ma wu shi, kambato mu aagbashi a wu.”

20 Avu u fofo u kamba ubata wa dada va yi.

“Ayi gba alanga nu u'wa, avu dada va yi ene yi, avu we ene yi iliyali. Reve dada va yi suma, avu u katala yi, avu u reme ipapuru ya yi.

21 “Avu ulobo'o u damma dada va yi, 'Dada, n yuwaan ta Asulazuva unusu na avu waru. Mu ntsaa vu de mu mawun ma wu shi.’

22 “Avu dada va yi damma agbashi a yi, 'Tawai nu utugu u na u la'ai ulobonu, avu yo oto yi gogo nda. Yo oto yi makawani a aakatsu na atan.

23 Avu i tawa na manan ma sa'ani, avu i pada yi, tsara tsu yuwain abuki.

24 Mawun ma va ma shi ta ma kuwa, gogo gba apa yi wuma. U shi ta u puwan, gogo gba a tsura yi ta! Avu e teme abuki.

25 “A mantsa mo ndolo gba, mawun mo ufaru ma

* 15:8 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tshuheleni ayi da “drakma.” Kalyuwa Ucufluwu wi “Ikebe.”

yi u ḍana tā o uḍuma. Ayi a maṭawaa, ana u rawai zuzu nū u'wa, avu wu uwuwa aganga nu uje'en.

²⁶ Avu u ḍe atsuma a agbashi'i vuma tā, avu we ece yi ili i na i ri a mmalu.

²⁷ Avu aagbashi'i u usu yi, 'Zawa'a vā wu ḍa kambai, dada vā wu gba u paḍa tā manan ma sa'ani mo ndolo, adama a na u tawai gbaga!'

²⁸ "Avu zakpara'a u yuwan upan, avu u 'yuwan a uwa o u'wa. Avu dada vā yi utā a alanga, avu u kparasa yi.

²⁹ Avu u damma dada vā yi, a na, 'Kalyuwa a'wan a abunda a na n lingaa nuwu. Koto n kudā a yuwan ili i na vu damma numu shi. Agba koto vu ca mu meggbele, tsarā n yuwan mazanga na n'utsa n vā shi.

³⁰ Avu ana mawun mā wu ma nda mā tawai, za na lungusa utsuru wā wu a tsushakala, ayi ḍa nda, vu paḍa niyi manan ma sa'ani.'

³¹ "Avu dada vā yi u damma yi, 'Mawun mā vā, vu tā nā amu kuci, ili i vā suru ili yā wu i ḍa.

³² Wu ntsaa tā tsu yuwain mazanga nā abuki, adama a na zawa'a vā wu shi tā u kuwā, agba ayi ḍa nda wuma gogo. U shi tā u puwan, gogo gba ayi ḍa nda a tsurā niyi.' "

Iroci ya aagbashi a na a ri na abula shi

* 16:6 Yesu yuwan tā ulinga cine o tsu rito abunda a mani'in a na a rawai galo ukpakukunla. † 16:7 Na a wina ishina i nda, ikebe'e i ta rawa ulinga wa aa'wan a tā wu za zamalanga.

16

¹ Avu Yesu damma ojoro a yi, "A yuwan tā za vi ikebe i ro, u tā na aagbashi a gbain a yuwusaan yi ulinga. Reve a damma yi ana u tā lungususa yi itana.

² Reve u ḍe yi we ece yi, 'Nye i ḍa maa uwwusa adama a wu? Roco mu ulinga u na vaa yuwusan. Vaa dashi o'wo zagbain vu ulinga'a shi.' "

³ "Avu zagbain vu ulinga'a u damma, 'Nye i ḍa maa yuwan? Zavu'wa vā ḍa nda u cigai u usa mu ulinga u vā. N ri nu ucira u na maa yuwan cimba shi. Waru n ta uwwusa wono u na maa yuwan ipati.

⁴ N reve tā ili i na maa yuwan, tsarā nā n lamba ulinga u vā, ama a ushi mu a 'wa le.'

⁵ "Avu u ḍe aza a na o kopoi itana yi zagbain vā yi azā a tā tā. Reve we ece za vu ufaru, 'Iyan i ḍa zagbain vā oo tono wu?'

⁶ "Avu u usu, 'Ndele m mani'in ukpakukunla.*

"Avu za vu ulinga'a u damma yi, 'Kakara aavu'un a nzuwulai'i, reve vu ḍanu, avu vu kambato yi ukpakunashi.'

⁷ "Avu we ecishe za ve ire, 'Iyan i ḍa oo tono wu?'

"Avu u usu, 'Ibufu yi ishina ukpaku.'†

"Reve u damma yi, 'Tara aatagada vu kambato yi ukupakunla.'

⁸ "Reve za vi ikebe'e u cuwa aagbashi a babu abula

o ndolo adama o ugbozu wā yi. Ama o uvadi a nda a ta nu ugbozu ununa a walato na cu'un nda a mantisa ma nda, hali a la'a ta ama a na a uwwusa wovon wā Asulā.

⁹ Amayun a da maa dansaa du, i linga nu utsuru wu uvadi u nda u na i ri na ayi, tsara i tsura n'utsa, adama nu u koto du, i tsura uzuwa u na woo koto shi.

¹⁰ “Za na yuwain isa'ani e ili i ke'en, e ili i gbain fo u ta yuwan isa'ani. Za na ri nu ulambu wā aḅulā e ili i ke'en, u ta yuwan ulambu wā aḅulā e ili i gbain fo.

¹¹ Ni i yuwan isa'ani nu utsuru wu uvadi u nda shi, zane da a usuwā du nu utsuru wa zuva?

¹² Na yaa banasa itana ya avadi ulobonu shi, zane da aa kamba du i tsura ili ya aciyadu?

¹³ “Aagbashi a ta aa gura yuwaan azagbain e re tsugbashi shi. U ta 'yuwan za ta, reve u ciga za ta. Ko u kuru za ta, reve u 'yuwan a kuru za ta. Aa yuwaan Asulā ni Ikebe tsugbashi shi.”

Uritosu wa Yesu u ro

(Mat. 11:12-13; Mat. 5:31-32; Mak. 10:11-12)

¹⁴ Ana wo o'woi Afarishi aza a na a cigai ikebe lon da, ana a uwwai ne avu a kara a yuwusaan yi ulamu.

¹⁵ Avu u damma le, “Adu i ta kalyuwusa i ta yuwusan ili ya aḅulā a makakan ma ama, agba Asulā e reve ta okolo a du. Ili i na i ri ulobonu a makakan ma ama,

a makakan ma Asulā idaba i da a ri.”

¹⁶ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, “Wilā wa Musa na adanshi a amasulā o to lo hali a tyo a mantisa ma Yahaya. Diga a yashi ya Yahaya i da, aa yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani o tsugono tsā Asulā. Ama a aḅunda a ta rawatosu aciyele, tsara a uwa o tsugono tsā Asulā nu ucira.

¹⁷ U ta la'a agalaci a zuva ni ida i koto, ana dabi ta a Wilā'ā waa kalama.

¹⁸ “Za na lyawai ka va yi, avu u zuwisa ka ro, tsipere tsa da waa yuwusan na ayi. Za na waru zuwai ka na a lyawai, tsipere tsa da waa yuwusan.”

Za vu utsuru na Li'azaru

¹⁹ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, “A yuwan ta za vu utsuru u ro, u tso otosu ta itana i shili ni itana i uri aza e ikebe, u tsu uwwusa ta uyo'lo usana suru.

²⁰ A zuwa ta lambi ro o unantsu wu u'wa wa yi, aala a yi a da Li'azaru, lipu va yi maḅulā antsu a da.

²¹ U ciga ta u tsura u lyuwa akapi a na o ocosu a mapara ma za vu utsuru'u. Musan n tsu tawa ta m pipedeshe antsu'u.

²² “Ele lo daḅa lambi ndolo u kuwai, avu nlingata ma Asulā n tara yi a 'yawa ubata wa Ibrahim. Avu fo, za vu utsuru'u u kuwa, avu a cido yi.

²³ Ayi atsuma a akina o sowuso atsumalima, avu u 'yasan aaci, avu we ene

Ibrahim alanga, na Li'azaru a makakan ma yi.

24 *Avu* u de yi, 'Dada Ibrahim, kalyuwa iliyali i va. *Avu* vu lyungu Li'azaru daba aakatsu a yi a mini, tsara u tanato eelentsu a va. A akina nda n to sowuso atsumalima.'

25 "*Avu* Ibrahim damma yi, 'Mawun ma va, vu cuwan a nden mu uvadi ma wu, na vu yuwain vu uwwa ta uyo'o, Li'azaru waru atsumalima a da u sowuso. Gogo gba uyo'o u da waa uwwusa, avu gba atsumalima a da voo sowuso.

26 Babu na ayi akari a aru'un o ta lo e memere ma atsu na avu, tsara aza a na a cigai a pasa a tyo upasu u ndede, aa gura wan. Waru za na ri de upasu u ndede, u pasa upasu u nda wan.'

27 "*Avu* za vu utsuru'u u damma, 'Dada Ibrahim, n ta patishi wu, vu lyungu Li'azaru o u'wa wa dada va,

28 ubata u na n ri na muwun ma anawu n ton. Tsara u 'yawa u damma le e reve cu'un vu nden n le, tsara ele fo a tawa ubata wa atsumalima a nda wan.'

29 "*Avu* Ibrahim damma yi, 'A ta de na atagada a Musa obolo na atagada a amasula, lyawa le a uwwa le.'

30 "*Avu* u damma, 'O'o, dada Ibrahim, na za ro atsuma a akwakwa a 'yawa ubata u le, a ta vadala.'

31 *Avu* Ibrahim damma yi, 'Na a uwwa Musa na amasula shi, ko na za ro 'yon atsuma a akwakwa avu u 'yawa, aa uwwa yi shi.'

Unusu
(*Mat. 18:6-7; Mat. 18:21-22; Mak. 9:42*)

17

1 *Avu* Yesu damma o joro a yi, "Ili i na yaa zuwa vuma yuwan nusu o ta lo, agba woo yo'ono e ekere a za na a tawai shi.

2 U shi ta la'aa yi a nlaa yi aatali a yira a yinlu avu a vari yi a mala na waa zuwa atsuma a aza a wawa'a a nda a yuwan unusu.

3 I yuwan ugbozu na aciyadu.

"Na za va wu yuwan unusu, vu damma yi. *Avu* nu u vadala, vu yuwaan yi gafura.

4 Nu u yuwaan wu unusu ucindere urana u ta, nu u tawa ya'a wu toto ucindere, adansa, 'N vadala ta,' vu yuwaan yi gafura."

Ucawu wo okolo

5 *Avu* ajiya a damma Zagbain, "Dashi tsu ucawu wo okolo!"

6 *Avu* Zagbain u usu, "Ni i shi nu ucawu wo okolo ke'en cine su'wan uri ri, i shi ta damma ubiri u nda, 'Vu mular, avu vu shuwa aciyawu a mala!' Waru u ta uwwa du.

Ulinga wa aagbashi

7 "A damma, atsuma a du nanza ta na aagbashi a na a yuwusaan yi cimba ko aguba. Na matawa ma yi o una, u ta damma yi, 'Tawa vu lyuwa ilyalya gogo?'

8 Waa yuwan ne shi. U ta damma yi, 'Fofoo mu ilyalya yu ulivu, vu fofo, avu vu yuwaan mu aganda, hali n

koto alya no oso. Avu vu tawa vu lyuwa vu sowo fo.'

⁹ U ta damma aagbashi a yi u godyo ta adama a na u yuwain ili i na wu ntsayi u yuwan?

¹⁰ Adu fo ni i koto ili i na a damma ndu i yuwan, i damma, 'Tsu rawa shi. Tsu yuwan ta ulinga u na u ri ulinga u tsu.'

Nkutu kupa n tsura ta opo-cino

¹¹ Urana u ro, ayi a mmalu a tyo Urishelima, avu u toni na mbanga mi ida ya Samariya† na Galili.

¹² Ayi a ma'uwaa a malyuci mo ro, avu u ga'an na ali kupa nkutu. Ele alanga na ayi, avu e de yi.

¹³ Avu a 'yasan dyo le, "Yesu Zagbain, kalyuwa iliyali i tsu."

¹⁴ Ana we ene nle, avu u damma le, "Yawai ubata u nan ganu, tsara e ene du." Ele atsuma a mmalu, avu o o'wo gbaga.

¹⁵ Za ta atsuma e le, ana we enei u kambata gbaga, avu u kambata a yuwusaan Asula ica o utasu udyo zuva.

¹⁶ Avu u kingyo a makakan ma Yesu o godyusho yi. Ayi gba za va Samariya da.

¹⁷ Avu Yesu damma, "Ama kupa da a kambai gbaga shi? Te gba kucchi'i?"

¹⁸ Cine wo o'woi mocin nda da goon kambai tsara u godyoo Asula?"

¹⁹ Avu Yesu damma yi, "Yon vu wala. Ucawu wo

okolo a wu a zuwa wu ta vo o'wo gbaga."

Matawaa mo tsugono tsa Asula

(Mat. 24:23-41)

²⁰ Afarishi o ro e ece ta yashi i na tsugono tsa Asula† tsa tawa. Avu u damma, "Tsugono tsa Asula na yeni ye esu i da waa tawa shi."

²¹ Aa gura damma, 'Kalyuwa pa nda da u ri!' ko aa damma, 'A de yi!' shi. Adama a na tsugono tsa Asula u te e memere ma du."

²² Avu u damma ogoro a yi, "Mantsa ma ta lo a tawa ana yaa ciga yee ene urana u ta atsuma a rana Mawun ma Vuma, agba yee ene shi."

²³ A ta damma du, 'Apa yi!' ko 'A de yi!' She i toni le wan.

²⁴ Urana u na Mawun ma Vuma maa tawisa u to o'wo oroci e imadatsu, i na i tsi ikana de zuva diga de o ufaru a tyo o ukosu.

²⁵ Amayun u to sowo atsumalima icu'un icu'un ne'en, waru ama o gogo a ta 'yuwan yi.

²⁶ "Ununa u danai a rana va Nuhu,† ne da waru woo o'wo a rana Mawun ma Vuma."

²⁷ Ama a lyuwusa ta no o sowi, na a casuyi lolo na a yuwin lolo, hali urana u na Nuhu uwai a wantsu'un. Avu mini ma gbain ma tawa, avu u lyuwa le suru.

²⁸ "Ne da u danai a rana va Lutu.† Ama a lyuwusa ta no o sowi, a atsulu na a wini, a ca'an na a suwi."

29 Urana u na Lutu lyawai Sodom,† o ro'oo yi ta akina na mikyon ana yaza diga zuva, avu wu una le suru. ◇

30 “Ne da woo o'wo urana u na Mawun ma Vuma maa tawa. u uwa tsara u tsura le wan.* Za na ri o una, she u kamba u tara ili i ro wan.

31 O urana u ndolo, za na ri a arara a yi, ni itana ya yi pe atsuma, u uwa tsara u tsura le wan.* Za na ri o una, she u kamba u tara ili i ro wan.

32 I cuwan na ka va Lutu! ◇

33 Za na cigai u soko wuma wa yi, u ta lamba yi. Za na lambai wuma wa yi waru ugolobu u da u goloboi.

34 N ta dansaa du, a ayin o ndolo, ama e re a ta dana a avalu a ta, a ta tara za ta, avu a lyawa za ta.

35 Amaci e re a ta dana a yira ubata u ta; a ta tara vuma ta, a lyawa vuma ta. [

36 Ali e re a ta dana o uduma, a ta tara vuma ta, a lyawa vuma ta.]”

37 Avu e ece yi, “Zagbain, te da aa yuwan ili i nda'a?”

Avu u usu, “Cine i revei na ye ene asala ubolotowu ubata u ta aakwakwa o ta lo zuzu, ne da iroci i nda yoo rocosu ukosu u yuwan ta zuzu.”

Iroci i maruna na za vu uge'etosu

18

1 Avu Yesu yuwaan ojoro a yi adanshi ni iroci adama u roco le u lobono ta a yuwusan avasa kuci, agba a lyawa wan.

2 Avu u damma, “A lyuci ro a yuwan ta za vu uge'etosu

ro, za na aa uwwusa wovon wa Asula shi, agba u tara vuma ili i ro shi.

3 Maruna mo ro waru ma shi ta pe a lyuci'i, avu u tawusa ubata wu za vu uge'etosu'u, adansa, ‘Vu kamba mu e ekere a n'yuwatan n va.’

4 “U shi ta u 'yuwusan ne'en. Na acapa, dada u dammai, ‘Ko ana maa uwwusa wovon wa Asula shi, agba n tara vuma ili i ro shi,

5 suru na ne, adama a na maruna ma nda maa damatosun mu, n ta kamba yi. Na n yuwan ne shi, u ta kunato mu na matawa!’ ”

6 Avu Zagbain damma, “Uwvai ili i na za vu uge'etosu na ri na abula shi dammai.

7 To, Asula aa kamba aza a na u dangwai, aza a na aa shoshen yi usana nu ulivu, adama a n'yuwatan n le shi? Waa kambushi nle shi?

8 N ta dansaa du u ta kamba le ni iladi. Suru na ne, a mantsa ma na amu Mawun ma Vuma maa tawa, u ta cina aza a abula o uvadi gba?”

Iroci ya Afarishi na aza o ushishi wu utafa

9 Reve Yesu ene aza a na aa kalyuwusa aciyele ili ya abula, na a la'ai ama suru, agba a tara ozo o ro ili ya abula shi. Avu u yuwaan le iroci i nda, u damma,

10 “Ama e re a 'yawa ta avasa a Aa'isamapada: za ta Mafarishi, za ta waru za vu ushishi wu utafa.

* 17:31 Ubata u na Yesu shi, 'wa'a a suwa le ta tsara ama a kumba le o ukwa'a tsara e ivuwan. Luka damma ta, “ama a na a ri de o ukwa'a.” ◇ 17:32 Ufr. 19:26.

11 Reve Mafarishi mā 'yon u yuwan avasa a aciyayi, u damma, 'Asulā, n godyoo wu tā a na n ri unatā na akapi a ama shi, evu, aza o ulambu wā aḅulā, aza a tsipere ko ana za vu ushishi wu utafa u ndede shi.

12 N tsu tara tā akuli ure a ajuma suru. Waru n tsu utā tā za tā atsumā a kupa e ili i na n tsurāi suru.'

13 "Za vu ushishi wu utafa gba reve wi isawan de alanga. U 'yasan aaci u kalyuwa zuva shi. Avu u lapa makakan mā yi a atsumolangu, avu u damma, 'Asulā vu kalyuwa iliyali i va, amu za vu unusu da!'

14 "N ta dansaa du, vuma nda kambā tā o u'wa wā yi ookolo cece e ekere a Asulā, agba tsa Mafarishi mo ndolo shi. Adama a na za na 'yasin aciyayi biti a tā kadato yi, za na gba kadatoi aciyayi, a tā 'yasan yi."

Yesu zuwaa tā muwun n keke'en aba'un

(Mat. 19:13-15; Mak. 10:13-16)

15 Reve a uwa a tawusaa yi na muwun n keke'en, adama u ju'wan le. Ana ojoro a yi e enei ne, reve a bara le.

16 Reve Yesu de muwu'un ya'a yi, avu u damma, "Lyawai muwu'un a tawa ubata u va, she i putsa le wan. Adama a na tsugono tsā Asulā, adama e icu'un ile i da.

17 Amayun a da maa dansaa du, za na suru ushiyi tsugono tsā Asulā tsa mawun

me ke'en shi, waa uwa o tsugono tsā Asulā shi."

Za vu utsuru
(Mat. 19:16-30; Mak. 10:17-31)

18 Reve zagbain ro ece yi, "Manlu mā aḅulā, nye maa yuwan adama n uwa a wuma u na woo koto shi?"

19 Avu Yesu usu yi, "Nye i zuwai vu de numu, za va aḅulā?† Za lo na aḅulā shi, she Asulā goon.

20 Vu reve tā Wilā: 'She vu yuwan tsipere wan. She vu una za wan. She vi iḅa wan. She vu usuwā nanza ili i na vu revei shi wan. Waru vu ca abara na makuci mā wu tsugbain.' "◇

21 Reve u usu, "Ele nda suru, amu o molobo daḅa maa yuwusan le."

22 Ana Yesu uwwai ne, reve u damma yi, "Ili i tā i da i buwa nuwu. 'Yawa vu wina ili i na vu ri na ayi suru, reve vu ne'eshen aza e iliyali. Vu tā tsurā uzuwa de zuva. Avu vu tawa kuru mu."

23 Ana wu uwwai ne, reve u uwa atsumolangu, adama a na u ri ni ili wa'ashi.

24 Ana Yesu kalyuwa niyi, daḅa u tsu damma, "Ili yu usan i da aza a na a ri nu utsuru a uwa o tsugono tsā Asulā.

25 U ta la'a aarakumi a pusulai na vunu vu bele, ana za vu utsuru aa uwa o tsugono tsā Asulā."

26 Aza a na a uwwai ne, reve a damma, "To, zane da aa la'a?"

27 Avu u damma, "Ili i na i ri usan e ekere a vadilima suru,

ili yu usan i da e ekere a Asula shi.”

²⁸ *Avu Bituru damma*, “*Ayi da nda tsu lyawai 'wa tsu, avu tsu kuru wu.*”

²⁹ *Avu u damma le*, “*Amayun a da maa dansaa fu, za na lyawai ili suru suru adama o tsugono tsu Asula, u yuwan ta ili i na i lobonoi. Ayi da za na aa lyawa u'wa, ko ka, ko zawa'a, ko zakpara, ko abara na makuci, ko muwun.*

³⁰ *Za na yuwain ne, u ta tsura udo bonuwu a mantsa mo gogo. A mantsa me elime, waru u ta tsura wuma u na woo koto shi.*”

Yesu yuwisan ta adanshi o ukwa wa yi wa ta'atsu

(*Mat. 20:17-19; Mak. 10:32-34*)

³¹ *Reve u tara ojoro a yi a tyo a nge'en, avu u damma le*, “*Atsu da nda a 'yawa Urishe-lima, agba ili i na amasula a danai adama a Mawun ma Vuma biti, u ta shiwan.*

³² *Adama a na u ta uwa e ekere a Atakpaci, a ta yuwaan yi ulamu. A ta yuwaan yi ili i na waa uwwa wono. A ta tsuwaan yi matsan.*

³³ *A ta fufaba yi, reve o una yi. O urana wa ta'atsu gba u ta 'yon.*”

³⁴ *Agba a gura reve ili i na waa dansa shi. O soko ta uduwu wa adanshi'i e ekere e le, da da a gura revei ili i na u dammai shi.*

Yesu kpatu'wai irumba yi ipati esu

(*Mat. 20:29-34; Mak. 10:46-52*)

³⁵ *Yesu arawa zuzu na Jeriko, irumba i ro i shi ta lo nden e ipati a nge'en mu ure.*

³⁶ *Ana wu uwwai ama a karasa, reve we ece nye i yuwain.*

³⁷ *Reve a damma yi*, “*Yesu va Nazara da ri lo a kara.*”

³⁸ *Reve u saala*, “*Yesu, Mawun ma Dawuda, kalyuwa iliyali i va!*”

³⁹ *Reve aza a na a danai elime a bara yi, a damma yi u baru una. Reve gba u dashi utaa udyo*, “*Mawun ma Dawuda, kalyuwa iliyali i va!*”

⁴⁰ *Reve Yesu isawan, avu u zuwa a tawa na ayi ubata wa yi.*

⁴¹ *Ana vuma'a u rawai zuzu, avu Yesu damma*, “*Nye vu ciga n yuwaan wu?*”

Avu u damma, “*Zagbain, n ciga ta me ene ure.*”

⁴² *Reve Yesu damma yi*, “*Ve ene ure. Ucawu wo okolo a wu wo o'woto wu ta gbaga.*”

⁴³ *Lo da we eneshi ure, reve u kuru yi a cibalasa Asula. Ana ama e enei ne waru, da da a cibalai Asula.*

Zaka za vu ushishi wu utafa

19

¹ *Yesu uwa ta Jeriko, avu u karalai.*

² *Zagbain vu u'ushishi wu utafa dana ta lo, za na a tsu de Zaka, za vi ikebe i da.*

³ *U ciga ta we ene ko zane da Yesu, agba ayi mokodi ma da. Adama o ndolo u gura ene yi shi adama a abunda a ama.*

⁴ *Avu u suma elime a ama'a, avu u kumba utedu u*

ro, tsarā we ene yi, adama a na o ure u dāda wāā kuru.

⁵ Ana Yesu rawai ubāta'a, āvu u kālyuwā zuva, āvu u damma yi, "Zaka, jikā vu cipa, adama a na ana'an o u'wa wā wu u dā maa cu'wan."

⁶ Āvu Zaka jikā u cipa, āvu u ushi yi nā māzāngā.

⁷ Ana ama o ndolo suru e enei ne, āvu a uwa adan-shawuya ana, "O u'wa wu za vu unusu u dā vuma nda uwai!"

⁸ Āvu Zaka 'yon, āvu u damma Zagbain, "Zagbain, ve ene, n ta ca alambi ubatsalai wi ili i na n ri nā āyi. Nā m paala waru nanza, n tā kambuwāā yi toto unāshi."

⁹ Āvu Yesu damma yi, "Ana'an iwawit i uwa tā o u'wa u nda, adama a na āyi fo o ugundo wa Ibrahim u dā wu utai.

¹⁰ Āmu Mawun ma Vuma n tāwā tā izami yi ili i na i puwayin, tsarā waru n wawa yi."

Iroci yi ikebe i azurufa kupa

(Mat. 25:14-30)

¹¹ Ana a uwwai ili i ndolo, āvu Yesu reme a dansaa le iroci i ro, adama a na u rawa tā zuzu nā Urishelima. A yuwusan tā majiyan waru gashi tsugono tsā Asulā tsu tā tāwā kefu.

¹² Āvu u damma, "A yuwan tā vuma na dānāi nā tsugbain lon, za na āā 'yāwā e ida i ro, tsarā a ca yi tsugono, āvu u kambā.

¹³ Āvu u dē agbashi ā yi kupa, āvu u ca le ikebe i azurufa* i tā-tā, āvu u damma le, 'I vadalasa le hali n tāwā.'

¹⁴ "Ama ā yi a ciga yi shi, āvu ā lyungu ajiya nā ācapā a na, 'Tsu ciga vuma nda wo o'wo mogono mā tsu shi!'

¹⁵ "Suru nā ne, vuma'a wo o'wo tā mogono, āvu u kambā o u'wa. Āvu u lyungu e dē agbashi a na u cayi ikebe'e. Tsarā we ene ili i na ā tsurāi āsumā o uvadalasa u le.

¹⁶ "Āvu za vu ufaru tāwā ā mākākan mā yi, āvu u damma, 'Kebe azurufa tā na vu ca numu, u tāwāā tā nā ikebe toto kupa.'

¹⁷ "Āvu u damma yi, 'Aku, aagbashi ā ābula! Ana vu yuwain ābula e ili i ke'en, n ca wu tā tsugono tse ilyuci kupa.'

¹⁸ "Reve za ve ire tawā, āvu u damma, 'Zagbain, kebe tā vā wu rono tā ikebe toto uton.'

¹⁹ "Āvu zagbain vā yi damma yi, 'Vu yuwan tsugbain tse ilyuci i ton.'

²⁰ "Āvu aagbashi o ro ā tāwā, āvu u damma yi, 'Zagbain, apa wu kebe tā vā wu! A aakashomuna a dā n shi n soko niyi.

²¹ N ta uwwusa wovon wā wu, vu ri nu uro shi, vu ciga tā ili ye pere, vu tsu gasa tā ili i na vu cu'wain shi.'

²² "Āvu zagbain vā yi damma yi, 'N tā ge'eto wu na adanshi o unā wā wu. Vu reve tā āmu n tu usuḍuwu,

* **19:13** Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nā Tsuheleni āyi dā "mina." Kālyuwā Ucuḍuwu wi "Ikebe."

za vi icigi yi ili ye pere, n tsu gasa ta ili i na n cu'wain shi?

²³ Na ne da, nye i zuwai vu zuwai ikebe i va o u'wa wi ikebe e ekere a aza o uvadalasa shi? Na matawaa ma va, avu n ushi ni ili i na i kumbai zuva.'

²⁴ "Avu u damma aza a na a danai mishin, 'Ushiyi kebe ta'a e ekere a yi, avu i ca aag-bashi a na a ri ni ikebe kupa.'

²⁵ "Avu e reme a dansa, 'Zagbain, u ta ni ikebe kupa!'"

²⁶ "Avu u usu, 'N ta dansaa du, za na ri ni ili, ayi da a dashi. Za na ri ni ili shi, ke'en na u ri na ayi, a tsu ushi ta.'

²⁷ N'yuwatan n na n cigai n yuwan tsugbain a aci e le shi, tawai ne ele o una le e esu a va!'"

Ama a Urishelima a raba ta Yesu

(Mat. 21:1-11; Mak. 11:1-11; Yah. 12:12-19)

²⁸ Ana Yesu dammai ne, avu u lyuwa elime a tyo Urishelima no ojoro a yi.

²⁹ Ana u yuwain zuzu na Batafaji na Batanya, a masasan ma na a tsu de Masasan ma Zetun, avu u lyungu ama e re atsuma o ojoro a yi ana,

³⁰ "Yawai atsuma a malyuci ma na ma ri elime a du. Na ma'uwaa ma du, i te ene molloli wunlu, za na koto a kumbai shi. I bada yi a tawa.

³¹ Na za ro ece du, 'Nye i zuwa yaa bada sa yi?' I damma yi, 'Zagbain da ciga niyi.'

³² Avu aza a na u lyunguyi'a yawa a cina ununa u damma nle.

³³ Ele a bada sa molloli'i, avu za vi ili ece le, "Nye i zuwai yaa bada sa yi?"

³⁴ Avu a usu, "Zagbain da ciga niyi."

³⁵ Avu a tawaa Yesu. Ana o poloi amuna e le o molloli'i, avu a kumbato de Yesu.

³⁶ Ayi atsuma a mmalu, avu ama o poluso amuna e le o ure.

³⁷ Ana u rawai zuzu na zala Masasan ma Zetun, avu obolo o otoni a yi e teme ica yu uyo'o a tyo a Asula na dyo, adama e ili ya asalama i na e enei.

³⁸ Avu a damma, "Aba'un a tyo o Mogono ma na maa tawa a ala a Zagbain!" ◇ "Asuvu nden zuva, na tsugbain ubata wa Asula!"

³⁹ Avu Afarishi† o ro atsuma a ama a damma yi, "Manlu, bara ojoro a wu."

⁴⁰ Avu u damma le, "Na a rungwa kpaku, atali o to boso ni ica."

⁴¹ Ana u rawai zuzu, avu we ene lyuci'i, avu u showen yi.

⁴² Avu u damma, "Ni i shi i reve ili i na yaa tawaa du na asuvu nden, gogo gba o soko yi ta e esu a du.

⁴³ Mantsa ma ta tawa du, ana n'yuwatan n du maa suwaa du atsura o ukari u du, avu a kandarawa du, a zuwa du e memere. Avu e gigeshe du upasu suru.

⁴⁴ O to polo du e ida, adu na muwun n du. Aa lyawa aatali

a ta zuva va aatali atsuma a lyuci'ishi. Adama a na i revei mantsa ma na Asula a tawa ndu shi."

Yesu a Aa'isamapada

(*Mat. 21:12-17; Mak. 11:15-19; Yah. 2:13-22*)

⁴⁵ Avu u uwa a Aa'isamapada, reve u teme o losuso aza a na a dana'i a awina.

⁴⁶ Avu u damma, "Udanu u da u ri, 'U'wa u va u to o'wo u'wa wa avasa.' Avu adu i kambato yi asa'a e evu." [◇]

⁴⁷ Usana suru u tsu dana ta o rocosu a Aa'isamapada. Agba nan ganu a gbagbain na munlu n Wila na azagbain atsuma a ama'a a ciga ta tsara o una yi.

⁴⁸ Avu a lamba ili i na aa yuwan, adama a na adanshi a yi a pura ta ugbozu wa ama.

Yeci yu ubata u na Yesu tsurqi ucira

(*Mat. 21:23-27; Mak. 11:27-33*)

20

¹ Urana u ro, Yesu o ritosu ama a Aa'isamapada, nu u yuwusain alajiya a Alabari a Sa'ani, avu nan ganu a gbagbain, na munlu n Wila, obolo na azagbain a tawa ya'a yi. Avu a damma,

² "Damma tsu nu ucira u ne u da vaa yuwusaan cu'un vu ulinga u ndolo. Zane da ca nuwu ucira u ndolo?"

³ Reve u usu, "N ta yuwan du yeci. Damma numu,

⁴ urumbusu u na Yahaya yuwusain, ubata wa Asula a da wu utai, ko ubata wu vadilima?"

⁵ Avu a dammulai vani le, "Na tsu damma, 'Ubata wa Asula,' u te ece, nye i zuwai tsu usu niyi shi?"

⁶ Waru na tsu damma, 'Ubata wa ama,' ama suru a ta vuvara tsu, adama a na ama e reve ta Yahaya vumavasula da."

⁷ Avu a usu, "Tsu reve ubata u na wu utai shi."

⁸ Avu Yesu usu le, "Amu fo maa damma du ubata u na ucira u na maa yuwusaan ulinga u nda wu utai shi."

Iroci ya aza a zamalinga

(*Mat. 21:33-46; Mak. 12:1-12*)

⁹ Reve u reme a yuwusaan ama iroci i nda, "Vuma ro da cu'wain uduma wa inabi, avu u lyawaa aza a zamalinga, avu u jima de ubata wu mmalu'u.

¹⁰ Mantsa mo ugasa, avu u lyungu aagbashi a 'yawa ubata wa aza a zamalinga'a, tsara a ca yi aba'un o uduma'a. Avu aza a zamalinga a gaga'a yi, avu o lo yi ekere lyanga.

¹¹ Avu u lyungu aagbashi o ro waru, avu a gaga'isa yi fo, avu a yuwaan yi ili i na i lobonoi shi, avu o lo yi ekere lyanga.

¹² Avu u lyunguwisa aagbashi a ta'atsu, avu a uwwato yi usan, avu o lo yi.

¹³ "Avu za vu uduma'a u damma, 'Cine maa yuwan? N ta lyungu macigata ma mawun ma va. Ne e ene yi a ta uwwa yi.'

14 “Ana aza a zamalinga e ene niyi a tawa, awu a dammulai, ‘Ndede magaji ma ta ma yi a tawa. Tsu una niyi, tsara ubata’a wo o’wo ubata u tsu.’

15 Reve o utaa mawu’un o ufuma’a, awu o una yi o ogozo.

“Nye za vu ufuma’a waa yuwan ne ele?

16 U to una aza a zamalinga o ndolo, awu u ca ozo o ro ufuma’a.”

Ana a uwwai ne, awu a damma, “Asula a para!”

17 Awu Yesu kalyuwa le mejege, awu we ece, “Nye i da urevu wi ili i na i ri ufanu: ‘Aatali a na asuwi a ‘yuwain, ayi da wo o’woi ikyun yu ucira atsuma o usaa.’* ”

18 Za na riyai a aatali o ndolo suru, u ta kukuda suru suru. Za na gba aatali o ndolo a riyayi u ta lubatsa yi cine vu revei yira.”

Atsupu o utafa a tyo ya Kaisa

(Mat. 22:15-22; Mak. 12:13-17)

19 Munlu n Wilā nā nan ganu a gbagbain a zami ta ure u na ee reme yi babu usan, e reve ta iroci i na u yuwain a aciyele a da u yuwain. Awu a uwwusa wovon wa ama.

20 Awu a vawusan yi, awu a lyungu aza a matawa mo utyo. Awu ele a yuwan gashi ama a abula a da, tsara e reme yi nu unusu a adanshi a yi,

tsara a caco yi e ekere a tsug-bain tsa gwamna.

21 Awu e ece yi, “Manlu, atsu tsu reve ta adanshi a wu na alajiya a wu amayun a da. Vuma suru unata u da vu tara nle. Adanshi a sa’ani a Asula a da voo rocosu.

22 U tu ulobonu tsu tsupa utafa u tsu ya Kaisa, ko tsu tsupa wan?”

23 Ayi gba u reve ta ugbozu u le, awu u damma le

24 o roco yi ikebe.† Awu u damma, “Ululu nu ukere wa zane da u ri de ufanu?”

25 Awu a usu, “Kaisa da.”

Awu u damma le, “I ca Kaisa ili i na i ri ili ya Kaisa, ili ya Asula waru i ca Asula ili i na i ri ili ya yi.”

26 A gura reme yi e ili i na u dammai o obolo a ama’a shi. Awu a uwa asalama nu u’ususu wa yi, dada a rungwai.

Yeci yu u’yosun atsuma a akwakwa

(Mat. 22:23-33; Mak. 12:18-27)

27 Reve ama a na a tsu de Sadukiyat (aza a na a dammai babu u’yosun wa akwakwa), a tawa a yuwan Yesu yeci.

28 Awu a damma, “Manlu, Musa danaa tsu ta, ‘Na vuma kuwa, awu u lyawa ka va yi babu u matsan. Awu za va yi sotso ka’a, tsara u tsura yi mawun.’

29 A yuwan ta muwun ma anawu, ali e cindere. Za vu ufaru zuwa ta ka, awu u kuwa babu mawun.

* 20:17 Yesu yuwan ta adanshi atsuma e Ica 118:22. † 20:24 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tshuheleni ayi da “dinari.” Kalyuwa Ucuwuwi wi “Ikebe.”

30 *Avu* za ve ire sotso yi, *avu* u kuwā babu mawun.

31 Ne dā fo, za va ta'atsu sotso niyi, reve waru u kuwā babu mawun. Ne dā ama e cindere o ndolo a zuwa niyi, nā a kuwi, babu za na tsurāi mawun nā ayi.

32 Nā *acapa*, *avu* ka'a u kuwā.

33 O urana u na *aa* 'yasan *akwakwa*, ka va zane dā woo o'wo atsumā e le? Adama a na ali e cindere o ndolo suru a zuwa yi tā.”

34 *Avu* u usu le, “Ama a mantsa ma nda, a ta yuwusan lolo nā a 'yawi lolo.

35 Aza a na e enei nā *abula* a na aa uwa a mantsa nū u'yosun wā *akwakwa*, aa yuwan ko a 'yawa lolo shi.

36 A dashi kuwā shi, o to o'wo tsa nlingata mā *Asula*. Muwun mā *Asula* n dā ana wo o'woi *Asula* a 'yasan nle.

37 Adama o u'yosun wā *akwakwa* waru, Musa damma tā a aalabari o oroci o molopu a madala ubatā u na u deyī Zagbain, 'Asula a Ibrahim, nā *Asula* a Ishiyaku, nā *Asula* a Yakubu.’ ◊

38 Ayi *Asula* a *akwakwa* a dā shi, amma *Asula* a aza a wuma a dā, e ekere a yi ama suru wuma u dā a ri.”

39 *Avu* munlu n *Wilā*† n ro n usu, “Manlu, amayun a dā vu dammai!”

40 A tsurā za na tsurāi ucira u na wee ece yi ili i ro shi.

Yeci adama a Zamawawa
(Mat. 22:41-46; Mak. 12:35-37)

41 *Avu* Yesu damma le, “Cine yaa dansa Kristi Mawun mā *Dawuda* ma dā?

42 *Dawuda* na aciyayi u damma tā a Aatagada e Ica:† ‘*Asulazuva* a damma tā Zagbain va, “*Danu* o ukere u usa'ani,

43 she nā n zuwa n'yuwatan mā wu a apata a ana a wu.” ‡

44 *Dawuda* de yi tā 'Zagbain.' Cine ayi woo o'wo mawun mā yi?”

Morono ma atsuvu adama a Munlu n Wilā

(Mat. 23:1-36; Mak. 12:38-40)

45 Ama a uwwusa ili i na waa dansa, dāda Yesu dammai ojoro a yi,

46 “I reve ununa yaa yuwan nā munlu n *Wilā*. Aza a na a cigai agara nā atugu a gbagbain, aza a na a cigai a *casa* le e eden, a *dana* nā *ndanata* n sa'ani a *aisa* nā *ndanata* n tsugbain ubatā wā *abuki*.

47 Ele dā a tsu ususa nruna ili. *Avu* waru a yuwusan avasa o uga'an adama a 'yasan avangaci. Icu'un ya ama o ndolo a ta uwwa atsumalimā lon.”

Kucci Maruna
(Mak. 12:41-44)

21

1 Ana Yesu 'yasin aaci zuwa, *avu* we enē *aza* o utsuru a zuwusa une'e u le o uzuwata wā *Aa*'isamapada.

2 We ene tā waru *maruna* me iliyali u zuwai anini* e re.

◊ 20:37 Mta. 3:6. ‡ 20:43 Yesu yuwan tā adanshi atsumā e Ica 110:1. * 21:2 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nā Tsheleni ayi dā “lapta.” Kalyuwa Ucuḍuwu wi “Ikebe”.

³ Avu u damma le, “Amayun a da maa dansaa du, maruna ma nda u zuwa ta ili i na i la'ai akapi a ama.

⁴ Ama a nda suru a zuwa ta atsuma o utsuru u na a ri na ayi, ayi gba atsuma o ulambu wa yi, u zuwa ta ikebe i na waa lyuwa ilyalya suru.”

Yesu yuwan ta adanshi adama a Aa'isamapada (Mat. 24:1-2; Mak. 13:1-2)

⁵ Ojoro o ro a yuwu-san ta adanshi adama a Aa'isamapada, nu ununa a lapula niyi na atali a sa'ani,† nu une'e u na a cayi Asula kucci.† Avu Yesu damma,

⁶ “Ele nda suru a na ye eneshe, mantsa mo ta lo a tawa ana aa lyawa aatali a ta zuwa vu za va yi shi, suru nle o to oco le e ida.”

Atsumalima nu ulungusa (Mat. 24:3-14; Mak. 13:3-13)

⁷ Reve e ece, “Manlu, yashi i ne i da ili i ndolo yaa fara? Nye i da yoo roco tsu mantsa ma yuwan ta a na ili i ndolo yaa fara?”

⁸ Avu Yesu damma le, “I yuwan ugbozu, i lyawa nanza pusan du ana wan. Ama na abunda a ta tawa na aala a va adansa, ‘Amu da ayi,’ waru, ‘Mantsa'a u yuwan ta zuzu.’ She i toni le wan.

⁹ Na yu uwwa alabari o uvon na nlangi, she yi dada'wan wan. 'Yuwan ciga ili i ndolo i ta fara, agba koto ukosu u rawa shi.”

¹⁰ Avu u damma le, “Ida i ta yuwan nlangi ni ida, tsugono tsa 'yasan nlangi na tsugono.

¹¹ A ta yuwan uramosu wi ida nu ucira, a ta yuwan ambuluna na mballa bata koko'o. A ta yuwan ili i wovon ni iroci i gbagbain zuwa.

¹² “Agba kafu ayi ndolo, e te reme du, a zuwa du a atsumalima. A ta 'yawato du a alisa na 'wa va ali, na a makakan mo ngono na aza a tsugbain adama a aala a va.

¹³ Ayi ndolo u to o'wo du ure u na yaa damma le Alabari a Sa'ani.

¹⁴ I gbama asuvu a du i lyawa u balla du e ili i na yaa usu wan.

¹⁵ N ta ca du idanshi nu ugbozu, a na aza a na a 'yuwan ndu aa gura isawan shi.

¹⁶ Aza a du suru: nan dada, na azakpakpara, na mmaci n du, na n'utsa, a ta wina du. Waru a ta zuwa o una ozo o ro atsuma a du.

¹⁷ Ama suru a ta 'yuwan du adama a va.

¹⁸ Agba ko anji a ta a aci a du aa riyā shi.

¹⁹ I yuwan asuvu, i ta tsura wuma u du.

*Cine aa lungusa Urishe-
lima (Mat. 24:15-21; Mak. 13:14-19)*

²⁰ “Na ye ene asoja a kandarawa Urishe-lima, i reve ulungusu wa yi u rawa ta.

²¹ Aza a na a ri Yahuda a suma a tyo a atali. Aza a na a ri pe a e ilyuci'i o uta pe. Aza

a na a ri a mulyuci a uwa a lyuci'i wan.

²² Mantsa ma atsumalima ma da a na ili i na a danai yaa shiwan. ◊

²³ Woo yo'ono amaci a na a ri na atsuma shi, na aza a na aa casu muwun maani a mantsa'a! Atsumalima a ta uwa e ida i ndolo nu upan wa Asula e ekere a ama o ndolo.

²⁴ A to una ozo o ro na mat-sun me pe'eni, a ta tara ozo o ro a 'yawa o u'wa wa ali e ida suru. Atakpaci a ta dadasa Urishelima hali mantsa ma Atakpaci mo koto.

Ukambu u Mawun ma Vuma

(Mat. 24:29-31; Mak. 13:24-27)

²⁵ "E te ene iroci o urana, na woto, ni italyo'o. O uvadi waru ida suru u to o'wo na wovon wi ilama i mala, ni ikefu ikefu i mala'a.

²⁶ Adama o wovon ama a ta lima, adama e ili i na yaa farasa atsuma o uvadi. Waru asuvu a ta dana a riyasa ama, adama a na a ta jingada ili i gbagbain i na i ri zuva.

²⁷ A mantsa mo ndolo ma da ee ene Mawun ma Vuma a tawa e eleshe, nu ucira, na tsugbain tsa abunda.

²⁸ Mantsa ma na ili i ndolo i farai e temeshe, i 'yasan aci i kalyuwa zuva, adama a na mantsa ma mawawa ma du ma yuwan ta zuzu."

Adanshi adama o ubiri

(Mat. 24:32-35; Mak. 13:28-31)

²⁹ Avu Yesu yuwaan le iroci i nda: "Kalyuwai udanga wu ubiri na akapi a danga.

³⁰ No o topo avu'un, i te reve na aciyadu lyushi yuwan ta zuzu.

³¹ Ne da waru, na ye ene ili i ndolo a farasa, i reve tsugono tsa Asula tsa yuwan ta zuzu.

³² "Amayun a da maa dansaa du, ama a mantsa ma nda oo koto shi, she ni ili i ndolo i shiwan.

³³ Zuva ni ida i ta kara, agba adanshi a va oo koto shi.

Asala a dana ufofu

³⁴ "I yuwan ugbozu na aciyadu adama a alya a abunda, no oso a abunda ni iwuya, na atsumolangu adama e izami yi ili yu uvadi u nda. Na ne da shi, urana u ndolo u ta tawa du babu urevu ununa i revei yakuru.

³⁵ Ne da waa tawa e ekere a aza a na a ri nden atsuma o uvadi suru.

³⁶ I dana ufofu kuci. I yuwusan avasa tsara i tsura ucira u na yaa la'a ni ili i na yaa fara, tsara waru yi isawan a makakan ma Mawun ma Vuma."

³⁷ Usana suru Yesu tsu dana ta o ritosu a Aa'isamapada.† Ulivu suru waru, u tsu 'yawa ta a masasan ma na a tsu de Masasan ma Zetun.

³⁸ Nu usanusana, waru ama suru a tsu tawa ta a Aa'isamapada, tsara a uwwa yi.

Izami yu ure u na oo una Yesu

(Mat. 26:1-5; Mak. 14:1-2; Yah. 11:45-53)

22

¹ Yashi ya Abuki o Opopofu,† za na a tsu de

Abuki a Mapasa,† a yuwan ta zuzu.

² Reve nan ganu a gbagbain na munlu n Wila a uwa izami yu ure u na oo una Yesu. Agba a shi ta uwwusa wovon wa ama.

³ Reve Male† ma uwa o okolo a Yahuza Iskariyoti, vuma ta atsuma a Kupanejere'e.

⁴ Avu u 'yawa u yuwan asalā na ganu a gbagbain na adugari a Ala isamapada ununa waa winaa le ayi.

⁵ Reve a yuwan mazanga, avu a damma a ta ca yi ikebe.

⁶ Reve u usu, dada u zamishiya ure u na waa zuwa e reme yi babu ama lo.

Ifobi ya alya ya Abuki a Mapasa

(Mat. 26:17-30; Mak. 14:12-26; Yah. 13:21-30; 1 Kor. 11:23-25)

⁷ Avu urana wa Abuki o Opopofu u rawa, urana u mapada me ikyon i Mapasa.†

⁸ Avu Yesu lyungu Bituru na Yahaya u damma le, "Yawai i fofoo tsu ubata a alya e ilyalya i Mapasa, adama tsu lyuwa."

⁹ Avu e ece yi, "Te da vu cigai tsu fofo yi?"

¹⁰ Avu u damma le, "Ni i uwa a lyuci, i ta ga'an na vuma utanuwu na akabu a mini. I kuru yi a uwa o u'wa u na waa uwa,

¹¹ avu i damma za vu u'wa'a, 'Manlu ma damma ta: Te da aasula o omocin, ubata u na maa lyuwa ilyalya i Mapasa no ojoro a va?"

¹² U to roco du aasula a gbain o u'wa wa zuva ufofu, avu i fofoo tsu."

¹³ Reve a 'yawa dada a cinai ili i na Yesu damma nle ununa u dammai. Reve o fofo ilyalya i Mapasa.†

Alya o ukosu

¹⁴ Ana mantsa ma rawai, avu u danu alya obolo na ajiya† a yi.

¹⁵ Avu u damma le, "N zuwa ta okolo a va n lyuwa ilyalya i Mapasa i nda obolo na adu, kafu n sowo atsumalima.

¹⁶ N ta dansaa du, maa dashi lyuwa yi shi, she no o shiton ili i ndolo o tsugono tsa Asula."

¹⁷ Reve u tara mokoto ana u godyoyi Asula, avu u damma, "Ushiyi nda, i ne'eshen.

¹⁸ N ta dansaa du, diga gogo maa dashi sowo masayan ma ataci a inabi shi, she na tsugono tsa Asula tsa tawa."

¹⁹ Reve u tara opopofu, ana u godyoyi Asula, reve u bubusa yi. Dada u ca nle, avu u damma, "Nda lipu va da na a cayi adama a du. I yuwusan ne kuci, adama i cuwusan na amu."

²⁰ Ana o kotoi alya'a, reve u tara mokoto ma masayan ma inabi,† avu u damma, "Mokoto ma nda akucunu† a sa'avu a Asula a da atsuma a mpsa n va n na oo oco adama a du.

²¹ Agba za na aa wina mu u ta alya obolo na amu.

²² Amu Mawun ma Vuma n ta kuwa ununa a zuwai. Agba woo yo'ono za na aa wina mu shi!"

²³ Reve a uwa mecilei v̄ani le, zane aa yuwan ulinga u ndolo.

Mawasan adama a tsugbain

²⁴ Reve ojoro'o a uwa mawasan adama a za na oo o'wo zagbain ātsumā e le.

²⁵ Avu u damma le, "Ngono ma Atakpacif a tsu yuwan ta tsugbain e ekere e le. Aza a tsugbain waru a tsu ciga tā e de le Ama e Ikambi ya Ama.

²⁶ She wo o'wo ne e ekere du wan. Za na cigai wo o'wo zagbain ātsumā ā du, she nu u kambā mawun mā du. Za na cigai u uwa elime ā du waru wo o'wo aagbashi.

²⁷ Zane da gba la'ai mgbain, za na ri nden a alya ko za na e ne'esheshen? Za na ri nden da shi? Amu da nda ātsumā ā du ana za tsugbashi.

²⁸ Adu da i ri obolo nā amu ā ātsumalimā ā va.

²⁹ Ununa Dada va ca numu tsugono, ne da fo maa casu du,

³⁰ adama i lyuwa i sowo obolo nā amu o tsugono tsa va. Waru reve i danu o otogu o tsugono e ge'etosu gundo kupa ne ejere va Isra'ila."

Yesu damma ta Bituru ta wasan yi

(*Mat.* 26:31-35; *Mak.* 14:27-31; *Yah.* 13:36-38)

³¹ Avu Zagbain damma, "Simo, Simo, Male ma zami ta ure adama u tsurā u yeluwe du ana ishina.

³² Agba n yuwaan wu ta avasa adama vu riyā wan. Na vu kambisā, vu kamba azā a wu."

³³ Avu u damma yi, "Zagbain, n tu ufofu n kuru wu a tyo o u'wa wa ali, hali a tyo o ukwa."

³⁴ Avu u damma yi, "N ta dansaa wu, Bituru, kafu moton ma saala ana'an, vu ta wasan mu uta'atsu."

³⁵ Avu u damma le, "Ana n lyungu ndu babu ikebe ko tsan ko atan, i lamba tā ili i ro?"

Reve a usu, "Ko ili i tā tsu lamba shi."

³⁶ Avu u damma le, "Gogo za na ri ni ikebe ko tsan u tara. Za na waru ri na matsun me pe'eni shi, u wina aapa-lutsu ā yi adama u tsula.

³⁷ N ta dansaa du, adanshi a Asulā a nda a ta shiwan a aci a va, a na, 'Reve e kece yi obolo na aza a na a 'yasasaan tsugono aci,' adama a na ili i na a danai adama a va u ta shiwan." ◇

³⁸ Reve a damma, "Zagbain, kalyuwā nda mutsun mu pe'eni n re."

Reve u damma le, "A rawa ta."

Avasa e Yesu a masasan
(*Mat.* 26:36-46; *Mak.* 14:32-42)

³⁹ Avu wu utā ununa u tsu yuwusan a 'yawā a Masasan mā Zetun. Reve ojoro a yi a kuru yi.

⁴⁰ Ana u rawai ubata'a, reve u damma le, "I yuwan avasa adama i uwa ātsumā a malyungwā wan."

⁴¹ Ana u karai malanga ne ele, reve u kingyo, avu u yuwan avasa.

⁴² Avu u damma, "Dada, na vu usu vu tawaa mu mokoto

mā atsumalimā ma nda. Amma she vu kuru ili i na n cigai wan, amma ili i na vu cigai.” [

⁴³ Avu malingata mā Asula mā tawā diga zuva a kam-busa yi.

⁴⁴ Agba ana u ri a uwwusa atsumalimā lon, reve u dāshi lyuwa elime na avasa, reve melen mā yi ma uwa a dawusa e ida, cine vu revei mudaḅi mu mpasa.]

⁴⁵ Ana u kotoi avasa, reve u tawā ubatā wo ojoro a yi, avu u cina le a nlavu ana a kunai na atsumolangu.

⁴⁶ Reve u damma le, “Adama a nye i ri a nlavu? 'Yoyin i yuwan avasa adama i riyā atsumā a malyungwa wan.”

Mereme mā Yesu

(Mat. 26:47-56; Mak. 14:43-50; Yah. 18:3-11)

⁴⁷ Ayi atsumā a adanshi daḅa ama a rawushi. Vuma na a tsu de Yahuza atsumā o ojoro a yi ayi da u walaa nle elime. Reve u rawa zuzu na Yesu adama u katala yi.

⁴⁸ Avu Yesu damma yi, “Nu ukatalu u da vaa wina Mawun ma Vuma?”

⁴⁹ Ana aza a na a ri zuzu na ayi e enei ili i na yaa fara, reve a damma, “Zagbain, tsu gasa na matsun me pe'eni?”

⁵⁰ Reve nanza atsumā e le u gasa aagbashi a aabara a nan ganu, reve u kodo yi utsuvu wu ukere usa'ani.

⁵¹ Reve Yesu damma, “She i dāshi wan.” Reve u ju'wan yi utsuvu'u u kambuwa yi gbaga.

⁵² Reve Yesu damma nan ganu a gbagbain na azagbain a adugari a Aa'isamapada na azagbain aza a na a tawai adama a yi, “Adama a nye i tawai na mutsun mu pe'eni na akpamkpala, ana aza a na a zama vivu?”

⁵³ A mantsa ma na n danai na adu a Aa'isamapada kuci, i reme mu shi. Gogo gba mantsa mā du ma da, a na irumbu i ri a tsugbain.”

Bituru wasain Yesu

(Mat. 26:57-75; Mak. 14:53-72; Yah. 18:12-27)

⁵⁴ Reve e reme Yesu, reve a tara yi a kara a tyo o u'wa wa aabara a nan ganu. Reve Bituru kurusu alanga-alanga.

⁵⁵ Ana a zuwai akina e memere mo u'wa, reve u danu oḅolo ne ele.

⁵⁶ Reve aagbashi o usheli o ro e ene yi nden ubatā we ekan a akina, avu u vara yi esu. Reve u damma, “Vuma nda fo u shi ta oḅolo na ayi.”

⁵⁷ Reve u wasan u damma, “Ka nda, amu n reve yi shi.”

⁵⁸ Ana a jimai ke'en, reve vuma ro e ene yi. Avu u damma, “Avu fo atsumā e ele a da vu ri.” Avu Bituru damma, “Vuma nda, amu da shi.”

⁵⁹ Ana a jimai u ta rawa zuzu na rumu ta, reve waru za ro dammisa, “Ili i ro yi pe shi vuma nda fo u to oḅolo na ayi, adama a na ayi za va Galili da.”

⁶⁰ Avu Bituru damma, “Vuma nda, n reve ili i na vaa dansa shi.” Ayi atsumā a adanshi daḅa moton ma saalashi.

61 Reve Zagbain vadala u ka_lyuwa₂ yi. A₂vu Bituru cuwan na adanshi a₂ yi, ana u damma niyi, “Kafu moton ma saala ana'an, vu ta wasan mu uta'atsu.”

62 Dada wu utai a₂vu u 6osho na mesun.

A yuwaan ta Yesu ulamu reve a fufaba yi

(Mat. 26:67-68; Mak. 14:65)

63 Reve ama a na a danai e ipiri ya Yesu a yuwaan yi ulamu, reve a lulapa yi.

64 Reve waru a pala yi esu, reve e ece yi, “Damma tsu ili i na yaa fara! Zane da lapa nuwu?”

65 Reve waru a yuwan adanshi a vama na abunda a aciyayi.

Yesu a makakan ma azagbain

(Mat. 26:59-66; Mak. 14:55-64; Yah. 18:19-24)

66 Ana usana u tawai, reve azagbain a nan ganu a gbagbain na munlu n Wila na Azagbain a Mbara† o boloto. Reve a tara yi a tyo o ukobu u tsugbain, reve a damma,

67 “Na a₂vu da Kristi'i, damma tsu.”

A₂vu u damma le, “Na n damma du, yaa usu shi,

68 waru na n yuwan du yeci, yaa usu shi.

69 De elime, Mawun ma Vuma† maa ta danu o ukere usa'ani u Mogono ma Asulazuva.”

70 Reve suru nle a damma, “A₂vu Mawun ma Asula ma da?”

A₂vu u damma le, “Cine i dammai, ne dada.”

71 Reve a damma, “Nye waru tsu cigai i na ila'ainda? Tsu uwwa ta na aciyatsu o unā wā yi.”

A tarai Yesu a tyo ya Bilatu na Hiridu

(Mat. 27:1-14; Mak. 15:1-5; Yah. 18:28-38)

23

1 A₂vu obolo'o suru a 'yon a tara yi a tyo ya Bilatu† Gwamna vuma va Roma.

2 A₂vu e reme adanshi a yi ana, “Tsu reme ta vuma nda a lungususa ama a tsu. U ta putsusaa le a na aa tsupa utafa a tyo ya Kaisa wan. U ta dansa, a na ayi da Kristi Zamawawa, mogono.”

3 A₂vu Bilatu ece yi, “A₂vu dada mogono ma aza a Isra'ila'a?”

A₂vu Yesu usu, “Ununa vu dammai ne da u ri.”

4 A₂vu Bilatu damma nan ganu a gbagbain no obolo'o, “N reme yi nu unusu shi.”

5 Reve a uwa a dansaa yi, “U ta 'yasasan okolo a ama, u to ritosu e ida ya Yahuda suru, diga Galili a tawa pa.”

6 Ana Bilatu uwwai ne, a₂vu we ece ko vuma'a za va Galili da.

7 Ana wu uwwai u tu upasu u na Hiridu† Antiba aa yuwusan tsugono, reve u zuwa a tyowetyo yi ya Hiridu. Ayi fo Urishelima da u shi a mantsa'a.

8 Ana Hiridu enei Yesu, reve u zangana adama a na u jima ta e izami we ene yi. Wu uwwusa ta alabari a yi, waru u ciga ta we ene ili ya asalama i na Yesu aa yuwan.

⁹ Reve u yuwan Yesu yeci ya abunda, agba u usu yi ili shi.

¹⁰ Avu nan ganu a gbagbain na munlu n Wilā e isawan lo a tawusaa na adanshi a vama adama a yi.

¹¹ Reve Hiridu na asoja a yi a yuwaan yi ili i na i lobonoi shi ko ke'en, waru reve a yuwaan yi ulamu. Ana o oto niyi atugu a gbagbain, dada a kambato niyi ya Bilatu.

¹² O urana u ndolo u da Hiridu na Bilatu o o'woi a asala, agba de acapa a shi a tsu dasalai ululu shi.

Bilatu padaa ta Yesu ugana wu ukwa

(*Mat. 27:15-26; Mak. 15:6-15; Yah. 18:39-19:16*)

¹³ Reve Bilatu boloto nan ganu a gbagbain na azagbain na ama,

¹⁴ avu u damma le, "I tawaa mu ta na vuma nda, ana u ta 'yasasan okolo a ama, n kalyuwa yi ta elime a du suru, agba n tsura yi nu unusu u na i dammai shi.

¹⁵ Hiridu tsura yi nu unusu fo shi, avu u lyungu yi a kamba ya'a tsu. Vuma nda yuwan ili i na oo una yi shi.

¹⁶ N ta fufaba yi, avu n lyawa yi u karā." [

¹⁷ A yashi ya Abuki a Ma-pasa u tsu lyawaa le ta vuma ta atsuma o u'wa wa ali.]

¹⁸ Avu obolo'o suru a saala unata, "Una niyi! Avu i lyawaa tsu Baraba!"

¹⁹ (A zuwa ta Baraba o u'wa wa ali, adama a nlangi atsuma a lyuci, na ama a na wu unai.)

²⁰ Bilatu shi ta ciga lyawa Yesu, dada u cayi ama'a adan-shi waru.

²¹ Agba a lyuwa ta elime na yisaali, "Vara niyi! Vara niyi!"

²² U yuwisaan le ta adan-shi, udammu wa ta'atsu, "Adama a nye? Unusu u ne u da u yuwain? Me ene ili i na u yuwain ana oo una yi shi! N ta fufaba yi avu n lyawa yi u kara."

²³ Avu a lyuwa elime na yisaali ya abunda, a na a vara yi a akpata. Avu yisaali i le i lyuwa.

²⁴ Reve Bilatu ca le Yesu ununa a patiyi.

²⁵ U lyawa ta vuma na ele a cigai, za na a shi a zuwai o u'wa wa ali, adama a nlangi, na ama a na wu unai. Avu u ca le Yesu a yuwan ununa a cigai.

A vara ta Yesu a akpata
(*Mat. 27:32-44; Mak. 15:21-32; Yah. 19:17-27*)

²⁶ Ele atsuma a mmalu na Yesu, avu a tara vuma ro, za na ri na aala Simo vuma va Kurani, ayi a matawaa a mal'yuci. Avu a tanu yi akpata'a,† avu u tanu u toni Yesu.

²⁷ Ama na abunda o toni ta, obolo na amaci a na a yuwain mesun na atsumolangu adama a yi.

²⁸ Avu Yesu vadala u damma le, "Amaci a Urishe-lima, she i shon adama a va wan. I shon adama a du na muwun n du.

²⁹ Mantsa mo ta lo a tawa a na yaa damma, 'Amaci a na a matsain muwun shi, aza a na

koto a apai maani me le shi aza a aba'un a da.'

³⁰ *Avu* 'a damma nsasan, "Riyaa tsu!" *Avu* waru a damma agadi o soko le.'

³¹ Ni ili i ndolo i fara nu udanga wu utanu, cine waa dana nu u 'yewe?'"*

³² *Avu* waru ama e re aza o unusu, a tara le ta tsara a 'yawa o una le obolo na ayi.

³³ Ana a rawai ubata u na a tsu de Ookoluwo, lo da a vara niyi, na aza o unusu o ndolo, za ta o ukere wu usa'ani, za ta o ukere wu ugula.

³⁴ *Avu* Yesu damma, "Dada, vu yuwaan le gafura, adama a na e revei ili i na aa yuwusan shi." *Avu* e ne'eshen itana ya yi na mazuwa ma agita.

³⁵ *Avu* ama e isawan e reme akanla. *Avu* azagbain a yuwaan yi ulamu, adansa, "U wawa ta ozo o ro, u wawa aciyayi wo'o, na ayi da Kristi Zamawawa† va Asula Dangwi'i."

³⁶ Asoja a yuwaan yi ta ulamu. *Avu* a rawa zuzu a canana yi mini ma alamu,

³⁷ adansa, "Na avu da mogono ma aza a Isra'ila, wawa aciyawu!"

³⁸ Zuva va ayi, avu a dana de,

AYI NDA AYI DA MOGONO MA AZA A ISRA'ILA.

³⁹ *Avu* vuma ta atsuma a aza a na a varai a akpata'a, u yuwaan Yesu ulamu ana, "Avu dada Kristi Zamawawa'a shi? Wawa aciyawu obolo na atsu wo'o."

⁴⁰ *Avu* vivu ve ire yuwaan yi nlangi, u damma, "Vaa uwwusa wovon wa Asula shi, ana wo o'woi uge'etosu wa wu unata u da u ri na za va yi shi?"

⁴¹ *Atsu* wu ntsaa tsu ta, tsu tsura ta atsupu o ulinga a tsu, agba vuma nda u yuwan unusu u ro shi."

⁴² Reve u damma, "Yesu, cuwan na amu, na vu uwa o tsugono tsu wu."

⁴³ Reve u usu yi, "Amayun a da maa dansaa wu, ana'an vu ta dana obolo na amu o u'wa u wivuwun."†

Ukwa wa Yesu

(*Mat.* 27:45-56; *Mak.* 15:33-41; *Yah.* 19:28-30)

⁴⁴ Ana urana u rawai aci, avu irumbu i baru ida'a mabula a tyo rumu ta'atsu vu ulivu.

⁴⁵ *Avu* urana u lyawa a casu ekan. Reve umuna wa Aa'isamapada u karalai ure.

⁴⁶ *Avu* Yesu utaa udyo, adansa, "Dada, n zuwa ta wuma u va e ekere a wu." Ana u dammai ne, avu u rono wivuwun wu ukosu.

⁴⁷ Ana yali ye enei ili i na i farai, avu u cibala Asula adansa, "Amayun vuma nda u ri nu unusu shi!"

⁴⁸ Ana ama'a suru aza a na a tawai e enei ili i na i farai, avu a kambu a 'wa suru, o koruso aci e le na atsumolangu.

⁴⁹ Suru aza a na e reve niyi, obolo na amaci a na o toni niyi diga de Galili, e isawan ta alanga a kalyuwusa ili i na yaa farasa.

* **23:31** Yesu ta yuwusan ulinga ni iroci adansa: Na cu'un vi ili i nda fara na amu gogo, cine woo o'wo na adu na n kara?

Acidā e Yesu

(*Mat. 27:57-61; Mak. 15:42-47; Yah. 19:38-42*)

⁵⁰ A yuwan tā vuma na a tsu de Isuhu, u tā pe atsuma a Azagbain a Mbara,† vuma va aḅula a da na vuma sa'ani.

⁵¹ U shi u usu aṣala e le, ni ili i na a yuwain shi. Wu utā tā a lyuci va Arimatiya atsuma a Yahuda. U ta pura tsugono tsa Asula.

⁵² Ana Yesu kuwai, avu u 'yawa ya Bilatu u pati a ca yi lipu va yi.

⁵³ Avu u cipato yi e ida, daḁa u katala niyi no okoro. Avu u zuwa yi a aason a na a kapai a aatali a gbain, za na koto a zuwai pe akwakwa shi.

⁵⁴ Urana u na a yuwusain Ifobi i da, ana urana wa Ashibi u yuwain zuzu.

⁵⁵ Amaḁi a na a tawai obolo na ayi diga de e ida ya Galili, reve o toni aḁapa, avu a kalyuwa aaso'on nu ununa a zuwai lipu'u.

⁵⁶ Avu a kamba o u'wa o fobo itana i maguru† na mani'in mo usukumu. Reve e ivuwan urana wa Ashibi† ununa Wilā u damma nle.

U'yowun wa Yesu atsuma o ukwa

(*Mat. 28:1-10; Mak. 16:1-8; Yah. 20:1-10*)

24

¹ Na wasasa wa Aladi, reve amaḁi'i a kara a 'yawa a aaso'on, na mani'in ma maguru ma na o foboi.

² Reve a cina cina a gandaluwa aatali a gbain o unantsutsu wa aaso'on.

³ Ana a uwai pe, a cina pe lipu vu Zagbain Yesu shi.

⁴ Ele atsuma a asalama e ili i ndolo, daḁa e enei ama e re zuzu ne ele ni itana i uri puwu.

⁵ Adama o wovon, reve amaḁi'i a kadato esu e le e ida. Avu ama'a a damma le, "Cine i ri e izami yi za wuma atsuma a akwakwa?"

⁶ Wu pa shi, u 'yon tā! I cuwan ili i na u damma ndu ayi de Galili,

⁷ ana, 'Ciga 'yuwan a ta ca Mawun ma Vuma e ekere a aza e iwuya, a ta vara yi a akpata, o urana wa ta'atsu a ta 'yasan yi.' "

⁸ Reve a cuwan na adanshi a yi.

⁹ Ana a kambai, reve a damma ogoro kupa na za ta na akapi a na a buwai ili i na i farai suru.

¹⁰ Meri Magadaliya na Yuwana, na Meri† mma va Yakubu, na akapi amaḁi a na a danai obolo, ele da a dammai ajiya ili i ndolo suru.

¹¹ Ajiya'a a jiyān tā gashi ili i na amaḁi'i a dammai tsulo tsa da. Adama o ndolo a zuwaa le atsuvu shi.

¹² Amma gba Bituru 'yon tā, reve u suma a tyo a aaso'on. Ukanza tā reve u kalyuwa pe, avu we ene pe okoro. Babu pe ili i ro. Reve u kamba a majiyan ni ili i na i farai.

Mmalu a tyo Imawu
(*Mak. 16:12-13*)

¹³ O urana u ndolo'o ama e re a shi tā a mmalu a tyo a malyuci ma na a tsu de Imawu. Alanga a yi a tyo

Urishelima u ta rawa mili cindere.*

¹⁴ Reve a uwa adanshi e ili i na i farai.

¹⁵ Ele atsuma a adanshi na majiyan ele ra, reve Yesu na aciyayi u rawa zuzu ne ele. Reve u uwa mmalu obolo ne ele.

¹⁶ Agba a kpatu le ta esu a gura reve yi shi.

¹⁷ Reve u damma le, “Adanshi a nye yaa yuwusan adu atsuma a mmalu?”

Reve e isawan esu ulukutu.

¹⁸ Reve vuma ta za na a tsu de Kiliyoba usu yi, “Avu da mocin a nde'en atsuma a Urishelima za na koto uwwai ili i na i farai de a yashi i nda shi?”

¹⁹ Reve u damma le, “Ili i ne i da?”

Avu a damma yi, “Adama e Yesu za va Nazara, za na shi vumavasula a yuwusan linga va asalama na atsuma a adanshi e ekere a Asula na ama suru.

²⁰ Waru na cine nan ganu a gbagbain na azagbain a zuwai o una yi, reve a vara yi a akpata.†

²¹ Agba tsu shi ta a zuwusa okolo a tsu ayi da waa tsupa† adama u wawa aza a Isra'ila. Ana a yuwain ili i nda suru, ana'an da urana wa ta'atsu.

²² “Waru da da amaci o ro aza a na a ri obolo na atsu a yuwaan ntsu ili ya asalama. A shi ta a 'yawa ubata wa aaso'on na wasasa,

²³ agba a cina pe lipu va yi shi. Reve a tawa a dansaa tsu, ana hali o roco le alavu-alavu

a nlingata ma Asula, aza a na a damma nle u ta wuma.

²⁴ Reve ozo o ro atsuma a tsu a 'yawa ubata wa aaso'on. Avu a cina ununa amaci'i a dammai, agba ayi aciyayi e ene yi shi.”

²⁵ Reve u damma le, “Adu ama o ulambu wu urevu, waru ozo o okolo o ugbamu a na aa usu ili i na amasula suru a dammai.

²⁶ A 'yuwan a ciga Kristi'i wu uwwa atsumalima a nda suru adama u uwa o tsugbain tsa yi shi?”

²⁷ Ana u temei ya Musa a tyo akapi a amasula suru, reve u cuduwa le Adanshi a Asula adama a aciyayi suru.

²⁸ Ana a rawai malyuci ma na aa 'yawa, reve u yuwan gashi u ta kara elime.

²⁹ Avu a patishi yi lon, adansa, “Isawan va asa obolo na atsu, adama a na rumu tali yuwan ta zuzu. Waru urana u da nda o mokotoo.” Reve wi isawan obolo ne ele.

³⁰ Ayi a alya e ilyalya obolo ne ele, reve u tara opopofu u zuwaa yi aba'un. Avu u bubusa yi u ca le.

³¹ Dada esu e le a kpatu'wai, reve e reve yi. Avu u puwan le.

³² Reve a dammulai, “Okolo a tsu gba a shi ta a danu a mantsa ma na u yuwusain adanshi na atsu o ure ana u cuduwa ntsu Adanshi a Asula.”

³³ Reve a 'yoshin a kamba Urishelima. Reve a cina ojoro kupa na za ta'a uolotowu

* 24:13 Alanga o ubata u nda a ta dansa mili cindere. Unata u da u ri na kilomita kupa na za ta. Cine vu revei vuma aa yuwan mmalu mi irumu i re.

ubata u ta na aza a na a ri obolo ne ele.

³⁴ Ele fo avu a damma ama e re'e, "Amayun Zagbain 'yon ta, hali u 'yawa ya Simo!"

³⁵ Reve a damma ili i na i farai o ure, nu ununa e revei ayi da a mantsa ma na u bubusai opopofu.

Yesu tawa ta ubata wo ojoro ayi

(*Mat. 28:16-20; Mak. 16:14-18; Yah. 20:19-23; Aji. 1:6-8*)

³⁶ Ele atsuma a adanshi o ndolo, dada Yesu na aciyayi u tawa wi isawan e memere me le. Avu u damma le, "Azo'wa! Asuvu nden a danu na adu."

³⁷ Reve okolo e le a 'yon, reve a uwwa wovon. A ta dansa yimodi i da e enei.

³⁸ Avu u damma le, "Adama a nye okolo a du a 'yoyin? Waru adama a nye i kudai asuvu?"

³⁹ Kalyuwai ekere na ana a va. Amu da na aciyava. Ju'wain ye ene, adama a na yimodi i ri na lipu ne etele ununa ye e nda n ri shi."

⁴⁰ Ana u dammai ne, reve u roco le ana ne ekere a yi.

⁴¹ Adama a mazanga na asalama a shi a usu shi. Reve u damma le, "I ta pa ni ilyalya?"

⁴² Avu a ca yi abishi a mag-ula mo uzatsuwu.

⁴³ Reve u ushi u tama e esu e le.

⁴⁴ Reve u damma le, "Ayi da ili i na n damma ndu ana n shi obolo na adu ana n dammai: Ili i na a danai adama a va a Wila wa Musa, na Amasula, na Aatagada e Ica† suru a ta shiwan."

⁴⁵ Reve u kpatu'wa okolo e le adama e reve Adanshi a Asula.

⁴⁶ Reve u damma le, "Ne da u ri udanu: Ana u lobono ta Kristi† Zamawawa sowo atsumalima, o urana wa ta'atsu gba u ta 'yon atsuma a akwakwa.

⁴⁷ Waru a ta yuwaan ama suru alajiya a na aa vadala a tsura gafura atsuma a aala a yi. E te teme Urishelima.

⁴⁸ Na aciyadu a da yaa damma amayun e ili i na ye enei.

⁴⁹ N ta lyunguwa du Ruhu va Akiza, za na Dada va yuwaan ndu nzuwulai. Amma yi isawan atsuma a Urishelima ne'en, hali a ca du ucira diga zuva."

Ukaru wa Yesu zuva

(*Mak. 16:19-20; Aji. 1:9-11*)

⁵⁰ Reve u tara le o uta atsuma a lyuci a tyo Batanya. Reve u 'yasan ekere a yi zuva u zuwaa le aba'un.

⁵¹ Ayi a zuwusaa le aba'un, dada u kara u lyawa nle, reve a tara yi a tyo zuva.

⁵² Reve a yuwaan yi aganda, dada a kambai Urishelima na mazanga ma asuvu lon.

⁵³ Reve a yuwusaan Asula ica atsuma a Aa'isamapada kuci.

Alabari a Sa'ani a Yahaya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Yahaya, na danai Alabari a Sa'ani a nda, u danaṅa ta zuzu na Yesu a mantsa ma na Yesu yuwain ulinga wa yi pa o uvadi. A tyo de, reve wo o'wo zagbain atsuma a aza e Itoni. Atsuma a aatagada a nda u damma ta ili i na i farai ana u danai obolo na Yesu.

Atsuma a Alabari a Sa'ani a nda tsu uwwa ta ili i na Yesu dammai waru tse ene ta ili i na u yuwain ana u danai bolo na ama. Tsu uwwa ta adama a ka va Samariya za na usuyi mini mo ucasu u wuma u na Yesu aa casu, ka na e remei atsuma o unusu, i'utsa ya yi Li'azaru za na Yesu kambatoi wuma, na ama o ro na abunda. Yesu de ta aciyayi "Amu da", za na ayi da aala a akiza a Asula na Tsuyahuda. U yuwan ta iroci ya abunda i na i rocoi ayi za va aguba va amayun a da, waru ayi da ataci a amayun. Yahaya damma ta cine Yesu yuwain linga va asalama cindere aza a na a ri fo iroci cine Yesu ri. Za ta atsuma e le ayi da ana Yesu kambatoi aakutsuma gbagba, u ta tsa Dada va yi, za na tsu lyawa mayan mo ulinga shi.

Yahaya dana ta ili i nda adama ama a ca okolo ya Yesu, ayi da Zamawawa.

Aadiva a 3, o ugesu wa 16, tse ene ta adanshi o ucira a na o rocoi cine Asula a cigai ama o uvadi. Ana wo wo'oi Yahaya ene ta ili i nda suru ne esu a yi, tsu ushi ta ili i na u dammai amayun a da.

Ili i na iripe atsuma a aatagada a nda

1. Ikaka ya Asula a tyo o uvadi (1:1-18)
2. Alajiya a Yahaya za vu Urumbusu (1:19-34)
3. Yesu fara dangwai ojoro a yi (1:35-51)
4. Linga va asalama cindere (2:1-12:50)
5. Ajuma o ukosu wa Yesu: uge'etosu wa yi nu ukwa wa yi (13:1-19:42)
6. Yesu ta wuma (20:1-10)
7. Yesu roco ta aciyayi a tyo ojoro (20:11-21:25)

Ikaka i na yaa casu wuma

¹ Kafu a yuwan uvadi Danshi* dana ta lo. Danshi'i u dana ta obolo na Asula, Danshi'i unata u da u ri na Asula.

² U to obolo na Asula kafu ufaru wu uvadi.

³ Ayi da u yuwain ili suru. Babu ili i na i ri lo i na u yuwain shi.

⁴ Danshi'i ayi da ufaru u wuma, avu wuma'a u tawaa ama ne ekan.

⁵ Reve eka'an e ikana atsuma e irumbu, agba irumbu'u i gura la'a yi ucira shi.

* 1:1 Aza a Isra'ila a tsu tara ta Danshi vo o'wo Asula amma nu u ri ko'o diga Asula Dada. Ure u na u la'a lobonoi e ekere a Yahaya da ndolo adama u cuđuwa Yesu Zamawawa.

⁶ Vuma ro *ḍanaḡ ta* lo za na a *tsu de Yahaya*,†† za na *Asula* a *lyunguyi tsa malingata ma yi*.

⁷ U *tawa ta* u *damma* ama *amayun e eka'an*, *tsara* ama *suru a ca okolo adama e ili i na u dammai*.

⁸ *Ayi aciyayi ayi da eka'an shi*, amma u *tawa ta tsara* u *damma* ama *amayun e eka'an*.

⁹ Ekan a *amayun a na a casu* ama *suru ekan a ta tawa* o *uvadi*, waru u *tawa ta de!*

¹⁰ *Danshi'i u dana ta atsuma* o *uvadi* waru *Asula* a *yuwan ta ulinga na ayi* u *yuwan uvadi*, *agba* ama o *uvadi e reve yi shi*.

¹¹ U *tawa ta atsuma* e *ida ya* *yi agba* ama *a yi a usu* *yi shi*.

¹² Amma ozo o ro *a usu* *yi ta*, *reve a ca okolo e le ya'a* *yi*. *Dada* u *zuwa nle* o *o'woi muwun ma Asula*.

¹³ *Agba* *cine na nan dada* *le a matsan nle da u zuwa nle* o *o'woi muwun ma Asula shi*. *Asula* a *da na aciyayi* u *zuwa nle* o *o'woi muwun ma yi*.

¹⁴ *Danshi'i u kamba ta vadilima*, *reve u danu atsuma a tsu*. U *dana ta tapu ni isa'ani* na *amayun*. *Tse ene ta tsugbain tsa yi tsa* na u *tsurai adama a na ayi da Mawun ma Dada goon*.

¹⁵ *Yahaya yuwan ta adan-shi a amayun adama a yi ana* u *dammai*, “*Ayi nda ayi da Za na n yuwaan ndu adan-shi*

adama a yi: ‘*Za na a mat-sain acapa a va* u *la'a mu ta tsugbain adama a na u ta lo wuma*, *kafu a yuwan ekpe'win a na a matsan mu.*’”

¹⁶ *Adama e icigi ya abula ya* *yi e ekere a tsu*, *dada* u *zuwaa ntsu aba'un suru*, *waru u ta casu tsu aba'un kuci*.

¹⁷ *Ama a ushi ta Wila* e *ekere a Musa*, *agba isa'ani* na *amayun e ekere e Yesu Kristi*† *Zamawawa da o utai*.

¹⁸ *Babu za na enei de Asula*, *she Mawun ma ta goon*, *za na ri unata na Asula* *waru u ri a muwwulai na Dada*. *Ayi da goon u zuwai* ama e *revei cine Asula a ri*.

Yahaya yuwan ta adan-shi adama e Yesu

(*Mat. 3:1-12; Mak. 1:1-8; Luk. 3:1-18*)

¹⁹ *Avu azagbain a aza a Isra'ila atsuma a Urishelima a lyungu nan ganu ofolo na nan Levi o ro a 'yawa* e *ece Yahaya za vu Urumbusu*, “*Zane da gba avu vu ri?*”

²⁰ *Agba u pala le shi, avu u yuwan adan-shi a alanga e eteshe*, *adansa*, “*Amu da Kristi Zamawawa'a shi.*”

²¹ *Dada e ece niyi*, “*Na avu da Kristi Zamawawa'a shi, zane da vu ri? Avu da Iliya?*”‡

Reve u usu, “*O'o, amu da shi.*”

Avu e ecishe yi, “*Avu Vumavasula† ro da langa?*”

† **1:6** *Ayi Yahaya o uguzu u nda ayi da Yahaya za vu Urumbusu*, amma *ayi da Yahaya aajiya a na a danai aatagada a nda shi*. ‡ **1:21** *Adama a na Asula a tarai Iliya a tyo zuva ayi ubuwu wuma*, aza a *Isra'ila a dana ta a pura Iliya kamba*. *Musa yuwan ta nzuwulai a na Asula a ta lyunguwa* aza a *Isra'ila na vumavasula oroci a yi*. Aza a *Isra'ila a dana ta a pura vumavasula ro langa*.

Avu u usu, “O’o, a_{mu} da shi.”

²² Reve a damma yi, “To zane da vu ri? Damma tsu tsara tsu reve ili i na tsaa damma aza a na a lyungu ntsu. Zane da gba vaa tarasa aciyawu?”

²³ Reve u kambuwa le ni idanshi ya Ishaya vumavasula:

“Amu da u_{dyo} wu nanza e dewu a_{tsuma} o una, adansa,

‘I fo6oo Zagbain ure u sa’ani, za na ri lo a tawa.’ ”

²⁴ Afarishi† a da aza a na a lyunguyi ama o ndolo.

²⁵ Avu e ece, “Na avu da Kristi Zamawawa’a shi, ko Iliya, ko Vumavasula ro langa shi, to, cine vaa yuwusan urumbusu tsunda?”

²⁶ Dada Yahaya damma nle, “N tsu rumbu† ta na mini, amma gogo a_{tsuma} o obolo a nda, vuma ro ta pa a na i revei shi.

²⁷ Ayi da u tawai a_{capa} a va. N rawa m bada vunu va atan va yi shi.”

²⁸ Yahaya rumbusu ta ama a lyuci va Batanya za na ri asana a m_{anga} mu Udolu wa Urdu ana ili i nda i farai suru.

Yesu da Magiri’i ma Asula

²⁹ Ana usana u tawai, avu Yahaya ene Yesu† a tawa ubata u na u ri. Reve u damma, “Apa Magiri’i ma Asula† ma na Asula a yuwain ulinga na ayi na u yuwayin ama o uvadi gafura vu nusu le.

³⁰ Vuma na n yuwusain adanshi a aci a yi a dada nda

ana n dammai, ‘Za na a mat-sain a_{capa} a va u la’a mu ta tsugbain, adama a na u ta lo wuma kafu a yuwan ekpe’win a na a matsan mu.’

³¹ N reve ko ayi da shi, amma n yuwusan ta urumbusu na mini, tsara n zuwa ama a Isra’ila e reve ko zane da u ri.”

³² Reve Yahaya damma, “Me ene ta Ruhu cipai diga zuva oroci a muda avu u telee yi.

³³ N shi n reve ko na ayi da shi, amma ana Asula a lyungu numu n rumbusu na mini, u damma mu ta, ‘Na ve ene Ruhu va Akiza a cipusa reve u telee vuma ro, vuma na yaa zama dada ndolo. Ayi da za na tsu rumbu na Ruhu va Akiza.’†

³⁴ Me ene ta ana ili i nda i farai na Yesu. Adama o ndolo n ta dansaa du amayun a na ayi dada Mawun ma Asula.”

Ojoro o ufaru e Yesu

³⁵ Ana usana u tawai, Yahaya dana ta de obolo no ojoro† e re a yi a yuwusan urumbusu.

³⁶ Ana we enei Yesu a mmalu, reve u damma, “Apa Magiri’i ma Asula!”†

³⁷ Ojoro’o a uwwa ta ana Yahaya dammai ne, dada o toniyi Yesu.

³⁸ Ana u vadalai avu we ene le o tonishi yi, dada we ece nle, “Nye da i ri e izami?”

Reve a usu, “Rabbi,† te da vu ri na nden?” (“Rabbi” urevu wa yi ayi da “Manlu.”)

³⁹ Reve u usu, “Tawai ye ene.” (A mantsa ma rumu nashi vu ulivu da.) Reve o

toni e ene ubata'a, reve a danu obolo hali urana u koto.

⁴⁰ Vuma ta atsuma o ojoro'o ayi da Andarawu mawun ma anawu ma Simo Bituru.

⁴¹ Ili i na Andarawu fara yuwain ayi da u zami ta mawun ma anawu ma yi Simo, avu u damma yi, "Tse ene ta Zamawawa† na a yuwaan ntsu nzuwulai'!" (Na Tsuyahuda† a yuwan ta ulinga na "Zamawawa" waru unata u da u ri na Tsheleni† "Kristi.")

⁴² Avu Andarawu tara yi a tyo ubata u na Yesu ri.

Ana Yesu kalyuwa niyi avu u damma, "Avu da Simo, aala a dada va wu a da Yahaya.† A ta de wu Kefa." (Ayi "Kefa" ili i ta i da na "Bituru.")

Yesu dangwa ta Filibu na Nataniya

⁴³ Ana usana u tawisai, reve Yesu jijan u kara a tyo Galili. Ana we enei Filibu, avu u damma yi, "Toni mu."

⁴⁴ Besaida lyuci na Filibu utai da, waru lyuci va Andarawu na Bituru da.

⁴⁵ Ana Filibu 'yawaw cinai Nataniya avu u damma yi, "Tse ene ta vuma na Musa danai adama a yi atsuma a Wila. Waru amasula a dana ta adama a yi. Ayi da Yesu ulobo wa Isuhu, waru Nazara da lyuci va yi."

⁴⁶ Amma Nataniya damma ta Filibu, "A ta tsura ili i sa'ani a lyuci va Nazara?"

Reve u usu, "Tawa ve ene."

⁴⁷ Ana Yesu enei Nataniya a tawa yi, reve u damma, "Apa ugundo wa amayun a nkaya

n tsu aza a Isra'ila.† Ayi za yipaalishi i da shi."

⁴⁸ Avu Nataniya ece yi, "Cine tsa da vu reve numu?"

Avu u usu yi, "Me ene wu ta nden e ikyun yu ubiri, kafu Filibu de wu."

⁴⁹ Dada Nataniya usu niyi, "Manlu, avu dada Mawun ma Asula. Avu da Mogono ma aza a Isra'ila."

⁵⁰ Reve we ece yi, "Vu usu mu ta adama a na n dammai me ene wu ta e ikyun yu ubiri? Vu te ene ili i gbagbain i na i la'ai nda."

⁵¹ Dada Yesu damma nle, "Amayun a da maa dansaa du, i te ene zuva ukpatu'u, avu waru nlingata ma Asula n dana a 'yawusa na a cipi e ekere a Mawun ma Vuma."†

2

Mini ma kambai masayan ma inabi

¹ O urana wa ta'atsu, avu a yuwan abuki o lolo a lyuci va Kana atsuma a Galili. Mma va Yesu dana ta pe.

² A banu ta Yesu obolo no ojoro a yi fo.

³ Ana masayan ma inabi† mo kotoi, dada mma va yi tsu damma yi, "Masayan mo koto ta."

⁴ Reve Yesu usu, "Mma, nye i da i bura numu na adanshi a nda? Mantsa ma va mo koto ma yuwan na maa yuwan ili i nda shi."

⁵ Reve mma va yi damma agbashi, "I yuwan ili i na u damma ndu i yuwan suru."

⁶ Nu ufaru, Asula a ca ta aza a Isra'ila wila cine aa dana a yuwusan wuzau. Adama o

ndolo ama o u'wa'a a dāna tā na ara'atsu a mini a tali, aza a na e she'ein na atali. Ura'atsu suru u tsu gura tā tara ndele m mini ushin a tyo mata'atsu.

⁷ Avu Yesu damma agbashi'i, "Shitoyin ara'atsu'u na mini." Dada o shitoyin le tapu hali a tyo o unā.

⁸ Dada u damma nle, "Gogo kenei wa'a, reve i ca zagbain va abuki'i."

Reve gba a yuwan ne.

⁹ Ana u pedei, mini'i u kambā tā de masayan ma inabi. U reve ubatā u na masaya'an wu utai shi, amma agbashi a na a tawayi na mini'i e reve tā. Dada u deyī vali vu kasa'avu'u,

¹⁰ reve u damma yi, "O ufaru wā abuki o lolo ama a tsu fara tā ne'eshen masayan ma na ma la'ai uyo'o. A tyo de no o sowo masayan lon, avu e ne'eshen za na rawai ayi ndolo uyo'o shi. Agba avu vu soko tā masayan ma na ma la'ai uyo'o hali a tyo gogo."

¹¹ Adama o ndolo atsuma a Kana va Galili da Yesu fara yuwain ulinga wi iroci ya asalama† yu ufaru. Lo da u rocoi tsugbain tsā yi, reve gba ojoro a yi a usu yi.

¹² Ana ayi ndolo kotoi, avu u kara a tyo a lyuci va Kafarnahum obolo na mma va yi, na aza a yi, obolo no ojoro a yi. A danu tā de rana meketeci.

Yesu lapula tā Aa'isamapada

(Mat. 21:12-13; Mak. 11:15-17; Luk. 19:45-46)

¹³ Avu Yesu kara a tyo Urishelima adama a na mantsa mā Abuki a Mapasa ma yuwan tā zuzu.

¹⁴ Ana u 'yawai a Aa'isamapada, avu u cina ama a winasa inan, ni ikyon, obolo na nrukuku. We ene tā waru ozo o ro o otogu a kita'usa ikebe icu'un icu'un.

¹⁵ Avu u kene amunga reve u munga aasudu. Dada u loyi ama'a suru atsuma a Aa'isamapada'a, obolo ni ikyon ni inan i le. Avu wu kebe apada a aza a na a ri a kita'usa ikebe'e, reve u baza ikebe i le.

¹⁶ Avu u damma aza a na a winasa nrukuku, "Tawai ili i nda ubatā u nda! She i kambato u'wa wa Dada va wo o'wo eden wan."

¹⁷ Ana ili i nda i farai, reve ojoro a yi a cuwan ni ili i na i ri udanu de nu ujimu atsuma a Adanshi a Asulā:† "Icigi yu u'wa ya wu i to una mu." ◇

¹⁸ Reve azagbain a aza a Isra'ila e ece yi, "Cu'un vi ili ya asalama i ne i da vaa yuwan, tsarā vu roco tsu ubatā u na vu tsurai ucira u na vu yuwain ili i nda?"

¹⁹ Avu u usu le, "Lungusai u'wa wā Asulā u nda, waru n ta suwisa yi atsuma a rana ta'atsu."

²⁰ Reve a usu, "Ana a farai usaa wā Aa'isamapada† a nda, u kara tā a'wan amunga na aza a tali kafu o koto yi. Cine tsa da vaa gura suwisa yi atsuma a rana ta'atsu?"

²¹ Amma ana Yesu yuwain adanshi o "u'wa'a," lipu va yi

da u danai a yuwusan adan-shi.

²² Ana a 'yasan niyi atsuma a akwakwa, ojoro a yi a cuwan ta ana u dammai tsundolo. Dada a usuyi Yesu na Adan-shi a Asula.

Yesu reve ta cine ama a ri

²³ Ana Yesu danai pe atsuma a Urishelima adama a Abuki a Mapasa, ama na abunda a usu yi ta adama a na e enei iroci yi ili ya asalama i na u yuwusain.

²⁴ Yesu gba u reve ta majiyan ma na ma ri pe atsuma o okolo e le suru, agba u lyawa le a dangwaa yi ili i na waa yuwan shi.

²⁵ Ko vuma aa damma yi majiyan ma ama shi, adama a na ayi na aciyayi u reve ta majiyan me le.

3

Nikodimu tawa ta ubata wa Yesu

¹ Atsuma a Azagbain a Mbara,† vuma ro dana ta pe za na a tsu de Nikodimu, ayi Mafarishi ma da.

² U 'yawa ta ubata wa Yesu na ayin, avu u damma, “Zagbain, tsu reve ta Asula a lyungu wu ta ubata u tsu adama vu rito tsu. Babu za na aa gura yuwan iroci yu ulinga ya asalama i na vaa yuwusan, she na Asula a ri obolo na ayi.”

³ Reve u usu, “Amayun a da maa dansaa wu, babu za na aa uwa o tsugono tsu Asula† she na a matsan yi ure.”

⁴ Avu Nikodimu damma, “Amma na vuma o o'wo de

aabara, cine aa gura matsisan yi? Waa uwisa atsuma a mma va yi waru shi. Cine aa yuwan avu a matsisan vuma we ire?”

⁵ Reve u usu, “Amayun a da maa dansaa wu, babu za na aa gura uwa atsuma o tsugono tsu Asula, she na a matsisan yi umatsun we ire na mini na Ruhu.

⁶ Ili i na vadilima matsain vadilima da, amma ili i na a matsain atsuma a Ruhu, Ruhu da.

⁷ She vu yuwan asalama wan a na n damma nuwu, ‘Ni i 'yuwan i ciga aa dashi matsisan du.’

⁸ Upepu u tsu toni ta ubata u na u cigai, waru vu tsu uwua ta ilama ya yi, agba vu reve ubata u na wu utai shi, agba vee reve ubata u na wee tyo shi. Ne da u ri na vuma na Ruhu matsain.”

⁹ Reve Nikodimu ece, “Cine ili i ndolo yaa fara?”

¹⁰ Dada u usu niyi, “Avu manlu ma gbain ma da vu ri atsuma a Isra'ila. Nye i zuwai vu kudai e reve ili i nda?”

¹¹ N damma wu amayun, tsu yuwan ta adan-shi e ili i na tsu revei, waru tsu damma ta ili i na tse enei ne esu a tsu, na ne suru i usu ili i na tsu damma ndu shi.

¹² N damma du ta adama e ili yu uvadi suru, agba i usu shi. Adama o ndolo yaa usu shi, ko na n yuwaan du adan-shi e ili i na i ri de zuva.

¹³ Amu da Mawun ma Vuma,† za na utai zuva goon, agba ko za koto 'yawa de shi.

¹⁴ Cine Musaf 'yasain yo vu rumushili atsuma o una,

◇ ne da fo a ciga a 'yuwan aa 'yaşan Mawun ma Vuma,

15 tsarā za na ushi niyi no okolo a tā u tsurā wuma u babu ukotu.

16 “Adama e icigi i na Asulā a yuwayin uvadī, daḍa u cayi Mawun mā tā mā yi goon, adama a za na ushi niyi suru u kuwā wan, agba u tsurā wuma u babu ukotu.

17 Asulā a lyungu Mawun mā yi atsuma o uvadī tsarā u kototo ama shi. Amma u lyungu yi tā adama u wawa ama.

18 Aa yuwaan aza a na a ushiyi Mawu'un uge'etosu shi. Amma a yuwaan tā de aza a na a ushi niyi shi uge'etosu, adama a na a zuwai okolo e le e ekere a Mawun mā tā mā Asulā shi.

19 Apa ili i na i zuwai uge'etosu u ri lo adama e le: Ekan a tawā tā atsuma o uvadī, agba a ciga yi shi. Irumbu i da a cigai, adama a na linga le iwuya i da.

20 Aza a na a yuwusan iwuya a 'yuwan tā ekan, waru a ciga a rawa ubatā we eka'an shi, adama a na a ciga vuma reve iwuya i na aa yuwusan shi.

21 Aza a na a yuwusan wuma wā aḅulā a tsu tawā tā ubatā e ekan, ama suru a tsu reve tā a na a yuwusan ili i na Asulā a cigai.”

Yahaya cuwa tā Yesu

22 Ana o kotoi ili i ndolo, reve Yesu no ojoro a yi a 'yawa upasu wa Yahuda, ubatā u na u danuyi obolo

ne ele ne'en wa'a. Waru u yuwusaan tā ama urumbusu.

23-24 A mantsa'a koto a shi a zuwa Yahaya† atsuma o u'wa wa ali shi. U rumbusu tā ama a Ayino, adama a na mini mā aḅunda mā dana tā lo. (Ubatā'a u la'ashi alanga na Salima shi.) Ama a 'yawusa tā ya'a yi, waru u rumbusu le tā.

25 Atsuma o ojoro a Yahaya ozo o ro a uwa tā mawasan na vuma va Isra'ila ro adama a wuzā'u.

26 Reve a 'yawa a damma Yahaya, “Manlu, vuma na ve enei a mbaṅga mu Uḍolu wā Urdu, vuma na vu dammai ayi da Kristi Zamawawa, ayi fo u tā rumbusu ama. Waru ama suru a tā 'yawusa ya'a yi, agba a tawā ubatā u tsu shi.”

27 Avu u usu, “Vuma tsu tsurā tā ili i na Asulā a ca niyi goon.

28 Aḍu yu uwwa tā ana n dammai, 'Amu da Kristi† Zamawawa'a shi, amma amu da za na Asulā a lyunguyi n la-pula ure adama a yi.’ ◇

29 Kasa'avu tsu 'yawa tā ubatā u na vali vu kasa'avu ri. I'utsa i vali'i u tsu zangana tā obolo na ayi, na wu uwwa uḍyo wā yi. Amu i'utsa i vali vu kasa'avu i da, n yuwan tā mazangā mā aḅunda a na u lyuwai aci.

30 Ayi gba na a ciga a 'yuwan u dashishi, amu waru n jebushe.”

Za na tawāi diga zuwa

31 Reve Yahaya lyuwa elime na adanshi u damma,

“Za na tawāi diga zuva u la'a tã ama suru tsugbain. Za na tawāi diga o uvadi za vu uvadi da, waru adanshi o uvadi a da u ri a yan. Za na gba tawāi diga zuva u la'a tã ama tsugbain suru.

³² U damma tã ili i na we enei ni ili i na wu uwwai, agba ama a usu ili i na u dammai shi.

³³ Vuma na ushiyi ikaka ya yi, u roco tã u usu tã ili i na Asulã a dammai amayun a da.

³⁴ Vuma na Asulã a lyunguyi u tsu damma tã adanshi a Asulã, adama a na Asulã a ca yi tã ucira u Ruhu va yi tapu.

³⁵ Dada u ciga tã Mawun lon, daɗa u ca niyi ucira a aci e ili suru.

³⁶ Vuma na ushiyi Mawu'un u tã tsurã wuma u babu ukotu, amma aza a na a yuwain tsutoni na Mawu'un shi, aa tsurã wuma shi. Ama o ndolo a tã dana o sowuso atsumalima e ekere a Asulã babu ukotu.”

4

Yesu yuwan tã adanshi na ka va Samariya

¹ Yesu tsurusã tã aza a na a ususu niyi reve u rumbusu le. Reve Afarishi a uwwa a na aza a na oo tono yi'i a la'a tã aza a Yahaya abunda.

² (Yesu rumbusu ama'a na aciyayi shi, amma ojoro a yi a da u zuwai a rumbusu le.)

³ Yesu reve tã a na Afarishi a uwwa tã adama a yi, daɗa u lyawai Yahuda, reve u reme mmalu a kambã Galili.

⁴ Ure'e wu utulai tã nu up-asu wa Samariya.†

⁵ Ayi a mmalu upasu'u, avu u rawa lyuci na a tsu de Saka, za na ri zuzu ni ida i na Yakubu cayi Isuhu mawun ma yi.

⁶ Urana a tyo aci daɗa Yesu rawai ooko'o a Yakubu. Avu u kuna adama a mmalu ma alanga n na u yuwain, daɗa u danuyi zuzu no ooko'o'o.

⁷⁻⁸ Ana ojoro a yi a uwai a lyuci a tsula ilyalya, avu ka va Samariya ro tawã o ooko'o'o adama u kene mini. Daɗa Yesu damma niyi, “Ne'e mu mini n sowo.”

⁹ Reve u uwa asalama adama a na aza a Isra'ila a tsu kiralai na ama a Samariya shi. Daɗa u damma niyi, “Avu vuma va Isra'ila da, amu gba ka va Samariya da. Adama a nye vaa pati mu mini mo oso?”

¹⁰ Avu u usu yi, “Vu reve ili i na Asulã a cigai u ca wu shi, waru vu reve vuma na aa patishi wu mini shi. Na shi vu reve, vu shi ta pati mu mini ma wuma.”

¹¹ Avu u damma, “Zagbain, vu ri na aaguga shi, waru ooko'o'o u tã aru'un. Te da vaa tsurã mini ma wuma'a?”

¹² Akaya a tsu Yakubu† da kapaa ntsu ooko'o'o, reve ayi na ama o u'wa a yi ni inama ya aguba ya yi o sowo mini o ooko'o a nda. Vu la'a tã Yakubu tsugbain?”

¹³ Avu Yesu usu, “Za na suru sowoi mini mo ooko'o a nda u tã dashi uwwa akuli.

¹⁴ Amma aza a na oo sowo mini ma na maa ca le aa dashi uwwa akuli shi. Mini ma

na maa ca le u to o'wo gashi lyusu mini pe atsumā e le, za na aa ca le mini ma wuma u na woo koto shi."

15 Reve u damma yi, "Za-gbain, ca mu mini'i adama n dashi uwwa akuli wan. Waru adama n dashi tawā pa mekene mā mini wan."

16 Avu u damma yi, "Yawa vu de vali va wu avu i tawa ra."

17 Reve u usu, "N ri na vali shi."

Avu Yesu usu, "Amayun a da a na vu dammai vu ri na vali shi."

18 Vo olo ta de ali o ton, agba za na vu ri nden na ayi gogo, vali va wu da shi. Vu damma mu ta amayun."

19 Reve u damma, "Za-gbain, n reve ta avu vumavasula da."

20 Nkaya n va n yuwaan ta Asula aganda a Masasan ma Gerizim, agba adu aza a Isra'ila i damma ta Urishe-lima da goon ubata u na aa yuwan aganda."

21 Avu u damma yi, "Usu mu, ka, mantsa mo ta lo a tawa ana ama aa yuwaan Dada aganda ko a masasan ma nda ko atsumā a Urishe-lima shi."

22 Adu aza a Samariya ke'en da i revei adama a za na yaa yuwusaan aganda, atsu gba aza a Isra'ila tsu reve ta ili ya abunda adama a yi, adama a na aza a Isra'ila a da aa damma cine Asula aa wawusa ama."

23 Mantsa mo ta lo a tawa, amayun, mantsa'a ma rawa

ta de, ana Ruhu va Asula aa zuwa ama a yuwaan Asula aganda ununa ayi u ri. Ele da aza a na Dada cigai a yuwaan yi aganda."

24 E tse ene Asula shi, adama o ndolo aza a na a yuwaan yi aganda na a 'yuwan a ciga a yuwaan yi na yeni ye esu wan, amma atsumā a ruhu na amayun."

25 Avu ka'a u damma, "N reve ta a na Zamawawa ri lo a tawa. Ayi da za na a tsu de Kristi. Nu u tawa, u ta cuduwa tsu ili biti."

26 Avu Yesu damma, "Amu, za na aa yuwusan adanshi gogo'o, amu da ayi."*◇

Ojoro a kambā ta o ooko'o

27 A mantsa'a, reve ojoro e Yesu a kambushi, reve a uwa asalama a na a cina niyi a adanshi na ka'a. Agba ko vuma ta gura ece ka'a, "Nye vu cigai?" shi. Ko e ece Yesu, "Nye i zuwai vaa yuwusan adanshi na ayi?" shi."

28 Avu ka'a u lyawa lo meden ma mini ma yi o ooko'o. Reve u kambā a lyuci dada u dammai ama suru,

29 "Tawai ye ene vuma na damma numu ili i na n yuwain de suru! Ko u ta gura o'wo ayi da Kristi Zamawawa'a?"

30 Reve o uta a lyuci a 'yawa ya Yesu."

31 Ele atsumā e ili i ndolo, avu ojoro e Yesu a uwa a dansaa yi, "Manlu, yuwan ankuri, lyuwa ili i ro."

* 4:26 Aza a Isra'ila e reve ta danshi "amu da" aala a Asula a da. Pa nda Yesu to rocosu ka'a ayi da Zamawawa'a. ◇ 4:26 Mta. 3:14.

32 *Avu* gba u damma le, “N *tā* ni *ilyalya* i na i revei shi.”

33 Reve a uwa mecilei, “Vuma ro *tāwaa* yi *tā* de ni *ilyalya*?”

34 *Avu* u damma, “*Ya'a* *vā*, *nna* n yuwan ili i na za na lyungu numu cigai n yuwan ili i *tā* i *da* ni *ilyalya*, waru *ya'a* *vā* *nna* n koto ulinga *wā* yi ili i *tā* i *da* ni *ilyalya*.”

35 I *tā* nu udammu, ‘Na a yuwan woto *nashi* ama o to *boloto* a yuwan *ugasa*! Amma n *tā* *dansaa* *du* i *kalyuwā* *mejege*, i te ene a na *ishina* i *kutsai* *azama* *ugasa*.”

36 Za na ri o *ugasa* u *tā* *ushishi* *atsupu*, waru u to *bolotosu* *itana* yu *ufuma* *adama* a *wuma* u na *woo* koto shi. *Adama* o *ndolo* a *mansa* *mā* *tā* za *vu* *ca'an* *nā* za *vu* *ugasa* a *tā* *mazanga* *obolo*.”

37 Pa *nda* udammu u *nda* *amayun* a *da*, ‘Vuma ro a *cu'usan*, za ro waru o *ugasa*.’

38 N lyungu *du* *tā* i *gasa* ili i na i *lingai* shi. *Ozo* o ro a *da* a yuwain *ulinga'a*, *adu* gba *avu* i koso *ulinga* u le, waru reve i *tsurā* *akunda* a *du*.”

Ama a Samariya na abunda a ca tā okolo

39 Reve ama a Samariya a *lyuci* *ndolo* *nā* *abunda* a *ca* *Yesu* *okolo* e le *adama* e ili i na *ka'a* u *dammai*, “U damma mu *tā* ili i na n yuwain *de* *biti*.”

40 Ana aza a Samariya a *rawai* *yā* *Yesu*, *reve* a *pati* yi u *danu* ne *ele*, *da**da* wa *asai* pe *ayin* e re.

41 Reve ama *nā* *abunda* a *ca* *okolo* *adama* e ili i na u *dammai*.

42 *Avu* a damma *ka'a*, “Nu *ufaru* *tsu* *ca* *tā* *Yesu* *okolo* *adama* a *adansi* a *wu*, *amma* *gogo* *tsu* *ca* *tā* *okolo* *adama* a na *tsu* *uwuwa* *niyi* na *aciyatsu*. *Tsu* *reve* *tā* a na *vuma* *nda* na *amayun* *ayi* *da* *Zamawawa* *vu* *uvadi*.”

Yesu kambatoi mawun ma zagbain gbaga

(*Mat. 8:5-13; Luk. 7:1-10*)

43 Ana a yuwain *ayin* e *re'e*, *reve* *Yesu* *karā* a *tyo* *Galili*.

44 (U damma *tā* *de*, a na *vumavasulā* *tsu* *tsurā* *tsugbain* a *lyuci* *vā* yi shi.)

45 Ana u *rawai* *Galili*, *reve* ama o *upasu'u* a *ushi* yi. E ene *tā* *de* ili i na u yuwain a *Abuki* a *Mapasa* *atsuma* a *Urishelima* *adama* a na a *shi* *tā* *de* fo.

46 *Ayi* *atsuma* a *Galili*, *reve* u *kamba* a *malyci* ma *Kana* *ubata* u na u *kambatoi* *mini* *masayan*. *Vuma* ro za *tsugbain* *ubata* u *mogono* *tā* *nden* a *lyuci* *vā* *Kafarnahum*, *ulobo* *wā* yi u tu *ubanakun*.

47 Ana *wu* *uwwai* a na *Yesu* *utā* *tā* *diga* *Yahuda* *avu* u *rawa* *Galili*, *avu* u *rawa* *ya'a* yi, *avu* u *pati* yi u *tāwā* *Kafarnahum* u *kambato* *mawun* *mā* yi *gbaga*, *adama* a na *mawu'un* u *shi* a *gan* *ma**kuwaa*.

48 *Avu* *Yesu* *damma* yi, “Na ye ene *iroci* yi ili ya *asalama* ni ili i *sa'avu* shi, *yaa* *usu* shi.”

49 Reve *zagbai'in* u *damma* yi, “*Manlu*, *tāwā* *kafu* *mawun* *mā* *vā* *mā* *kuwā*.”

50 *Da**da* u *damma* *niyi*, “*Wala* a *tyo* o u'wa, *mawun* *mā* *wu* *maā* *kuwā* shi.”

Reve vuma'a u usu ili i na Yesu damma niyi, avu u kara a tyo o u'wa.

⁵¹ Ayi a tyo, reve agbashi a yi a ga'aton yi avu a damma yi, "Mawun ma wu ma baruwa ta."

⁵² Avu we ece le mantse ma na mawu'un u kambai gbaga, reve a usu, "Ubanaku'un u lyawa yi ta yon rumu ta vu urana."

⁵³ Dada'a u reve ta a na na rumu ta gan da Yesu dammai, "Mawun ma wu maa kuwa shi." Dada vuma'a na aza a na a ri nden o u'wa wa yi suru a cayi Yesu okolo e le.

⁵⁴ Ayi da ulinga wa asalama† we ire u na Yesu yuwain a Galili ana wu utai Yahuda.

5

Yesu yuwain opocino urana wa Ashibi

¹ Ana ili i ndolo i kotoi, avu Yesu kara a tyo Urishe-lima adama a abuki† a aza a Isra'ila o ro.

² Atsuma a lyuci'i, mabata ma na a tsu de Beteseda na Tsu'arama† ma dana ta lo zuzu nu unantsu u na a tsu de Unantsu wi Ikyon. A yuwan ta kawa'a a mukisa n ton ukandaruwu a mabata'a.

³ A mukisa n ndolo, aza o ubanakun na abunda a tsu danusu ta lo, ozo o ro nrumba n da, ozo o ro waru akutsuma, ozo o ro waru gba shi ozo o osowi a lipu. [A ta pura mantse ma na malingata ma Asula ma lukuta mini'i

⁴ adama a na mantse a tyo mantse malingata'a ma tsu

cipa ta a mini'i, reve u lukuta yi. Nu u lukuta yi u koto, avu vuma na fara dasai pe reve u tsura opocino a banakun na a damatosun yi suru.]*

⁵ Vuma ro dana ta lo ubanakun a'wan mata'atsu na kunla.

⁶ Yesu ene yi ta nven, avu u reve a na vuma ndolo jima ta ubanakun. Dada we ece niyi, "Vu ciga ta voo o'wo gbaga?"

⁷ Avu u usu, "Zagbain, u ri n yuwan shi, adama a na n ri na za na ee shede mu a uwa a mini'i shi, mantse ma na a lukuta mini. Na n ciga ma'uwaa avu nanza fara uwaa mu."

⁸ Reve u damma yi, "Yon mishin, vu tara aavalu a wu, avu vu wala."

⁹ Babu usan avu vuma'a u kambushi gbaga. Avu u tara aavalu a yi reve u kara.

Urana wa Ashibi† u da ili i ndolo i farai.

¹⁰ Ana azagbain a Isra'ila e enei vuma ndolo na aavalu a yi, dada a damma niyi, "Ana'an Ashibi a da! Wila u lyawa a na vuma ro a tanu aavalu a yi o urana wa Ashibi shi."

¹¹ Avu u usu, "Vuma na kambato numu gbaga u damma mu ta, 'Tara aavalu a wu, avu vu wala.' "

¹² Reve e ece yi, "Vuma ne da damma nuwu vu yuwan cu'un vu ulinga u nda?"

¹³ Agba u reve ko vuma ne da kambato niyi gbaga'a shi, adama a na ama a dana ta lo abunda lon, waru cina Yesu kara de sanyi.

* 5:4 Akuci a atagada a ri na guzu nda shi.

14 *A* 'yawa de, avu Yesu ga'an na vuma'a a Aa'isamapada avu u damma yi, "Kalyuwa, vo o'wo ta gbaga gogo. Vu lyawa mayan mo unusu tsara ili i na i la'ai ili i nda i cina wu wan."

15 Reve vuma'a u 'yawa u damma azagbain a na Yesu da kambato niyi gbagba.

16 Adama o ndolo, reve azagbain a Isra'ila a fara a casu Yesu atsumalima a na u ta yuwusan cu'un vi ili i ndolo o urana wa Ashibi.

17 Avu gba Yesu damma le, "Kuci da Dada va aa yuwusan ulinga, ne da fo maa lyuwa elime nu ulinga."

18 Adama o ndolo, avu azagbain a Isra'ila a zamishi ure u na o una yi, adama a na u 'yuwain o toni wila wa Ashibi. Amma ili i na i la'ai uwuyan u ayi da, u damma ta Asula a da Dada va yi, za na zuwa niyi wo o'woi unata na Asula.

Dada ca ta Mawu'un ucira

19 Avu Yesu usu, "N damma fu amayun, babu ili i na Mawun waa yuwan na aciyayi, amma ili i na we enei Dada a yuwusan, da da fo waa yuwusan. Ili i na Dada yuwain suru, da da fo Mawun u tsu yuwan goon.

20 Dada u ciga ta Mawu'un, da da u roco niyi ili i na waa yuwusan suru. Waru u to roco yi ili i na i la'ai nda mgbain, tsara suru n du yo o'wo a asalama.

21 Cine Dada tsu 'yasan ama atsuma a akwakwa avu u ca le wuma, ne da fo Mawu'un

waa ca aza a na u dangwai wuma.

22 Babu vuma na Dada u ge'etoi, amma u zuwa ta Mawu'un za vu uge'etosu wa ama suru.

23 Dada ciga ta ama suru a ca Mawu'un tsugbain, cine a ca niyi tsugbain. Na ama a 'yuwan a ca Mawu'un tsugbain, unata u da a na a 'yuwain a ca Dada za na lyungu niyi tsugbain.

24 "Amayun a da maa dansaa fu, vuma na uwwai ili i na n dammai avu u usu za na lyungu numu, u ta na wuma u babu ukotu. O kototo vuma ndolo shi, amma u pasa ta ukwa a tyo wuma.

25 Amayun a da maa dansaa fu, mantsa mo ta lo a tawa waru u ta pa ana akwakwa aa uwwa udyo u va Mawun ma Asula, aza a na a uwwai a ta tsara wuma.

26 Dada da ri nu ucira u na waa ca wuma, waru u ca ta de Mawu'un cu'un vu ucira u ndolo.

27 Waru u ca ta de Mawu'un ucira u na wee ge'eto ama suru, adama a na ayi Mawun ma Vuma ma da.

28 "She yo o'wo a asalama adama a nda wan. Mantsa mo ta lo a tawa ana akwakwa atsuma a ason aa uwwa udyo wa yi,

29 avu o uta atsuma a ason. Aza a na a yuwain isa'ani a ta 'yon a tyo a wuma, aza a na gba a yuwain iwuya a ta 'yon a tyo ubata u na oo kototo le."

Yesu Mawun ma Asula ma da

30 *Avu* Yesu lyuwa elime na adanshi, “Babu ili i na maa yuwan na aciyava. Dada da lyungu numu, ayi da waru za na roco numu cine mee ge'eto. N tsu ge'eto ta ulobonu, adama a na n ta yuwusan itoni na ayi, waru n tsu yuwan ili i na maa uwwaa aciyava uyo'o shi.

31 “Na amu da n yuwain adanshi adama a aciyava goon, babu za na aa zuwaa mu atsuvu.

32 Amma za na aa yuwusan adanshi adama a va ta lo, waru n reve ta adanshi adama a va amayun a da.

33 “I lyungu ta nlingata a 'yawa ya Yahaya, avu gba u damma le amayun.

34 Ko na wo o'woi adanshi a vadilima o roco ko zane da n ri shi, amma n yuwaan du ta adanshi ne ele adama i tsura iwawi.

35 Yahaya ikanasa ta gashi fitila na a dabai, waru i zangana ta a na a ca ndu ekan a yi a mantsa wa'a.

36 “Amma ili i gbain i ro i ta lo i na i la'ai Yahaya i na yoo rocosu amayun adama a va. N ta yuwusan adama e ili i na Dada zuwa numu n yuwan! Ili i nda suru i to rocosu a na Dada da za na lyungu numu.

37 Dada na lyungu numu fo ta yuwusan adanshi adama a va, agba koto yu uwwa ufyo ko ye ene yi shi.

38 I zuwa adanshi a yi o okolo a du shi, ayi da i zuwai adu i kudai a usu a na amu da za na u lyunguyi.

39 I te petelyuwushe atsuma a Adanshi a Asula

a majiyan i ta tsura wuma u babu ukotu. Adanshi a Asula a nda waru u yuwan ta adanshi a va!

40 Suru na ne i 'yuwan ta a tawa ya'a va, tsara n ca du wuma u babu ukotu.

41 “N ri e izami yi ica ya ama shi.

42 Amma n reve du ta. N reve ta ko vuma ta atsuma a du ciga Asula shi.

43 N tawa ta atsuma a ala a Dada, agba i usu mu shi. Agba i tsu usu ta ama a na a tawai adama a aciyele.

44 Vani du i tsu ciga ta i tsura ica ya aciyadu, agba i tsu yuwan atyo a na yaa yuwan, tsara i tsura ica e ekere a Asula goon shi. To, cine yaa usu mu?

45 “Agba amu da maa 'yawa na adanshi a du ubata wa Dada shi. Musa da aa 'yawa na adanshi a du! Ee, Musa za na yaa zuwusa okolo waa kamba du.

46 Musa dana ta adama a va. Ni i shi i usu Musa, i shi ta usu mu.

47 Ni i usu ili i na Musa danai shi, to, cine yaa usu ili i na n dammai?”

6

Yesu lyuwato ta ama uk-pakukupa uton

(*Mat. 14:13-21; Mak. 6:30-44; Luk. 9:10-17*)

1 Ana ili i ndolo i farai, avu Yesu kara a tyo upasalai u Mala ma Galili (za na a tsu de Mala ma Tibariya).

2 Abajini o obolo o toni yi ta, adama a na e ene yi ta de ana u yuwain iroci yi ili ya

asalama, ana u kambato'i aza o ubanakun gbagā.

3-4 Mantsa mā Abuki a Mapasa ma aza a Isra'ila ma yuwan tā zuzu, avu Yesu 'yawa a masasan obolo no ojoro a yi, reve a danu.

5 Ana Yesu enei abajini o obolo a ama a tawa ubata wa yi, reve we ece Filibu, "Te da tsaa tsara ilyalya i na tsaa lyuwato ama a nda?"

6 (Yesu ece ta Filibu yeci i nda, tsara u lyungwa yi, adama a na u reve ta de ili i na waa yuwan.)

7 Avu Filibu usu, "Ikebe yu ulivu ukpakure (200)* aa gura tsula ilyalya i na za suru a lyuwa ko ke'en shi."

8 Atsuma o ojoro a yi, reve Andarawu mawun ma anawu ma Bituru ma damma,

9 "Apa ulobo u ro za na ri no opopofu a yitabo† o ton na mugula mu u'yewu n re. Agba ko cine a yuwain aa rawa le shi."

10 Avu Yesu damma le, "Dammai ama'a a danu." Ubata'a u dana ta na anlya o utanu lon. Ali ukpakukupa uton (5,000) u da a danuyi ubata u ndolo'o.

11 Reve Yesu tara opopofu'u, avu u godyoo Asula adama a na u ca nle. Avu u ca e ne'eshen ali a na a ri lo nden. Ne da fo u yuwain na mugula'a, hali suru nle a tama a cuwan.

12 Ana a tamai a cuwain, dada u dammai ojoro a yi, "Bolotoi akapi a na a buwai. She tsu lungusai ko ili wan."

13 Dada o bolotoi akapi o opopofu a yitabo a na a buwai, avu o shiton asaka kupa ne ejere.

14 Ana ama e enei ili ya asalama i na Yesu yuwain, reve a damma, "Amayun, ayi dada Vumavasula langa na ri lo a tawa atsuma o uvadi."

15 Yesu reve ta a na ama a ri e ifobi tsara a tawa a kambato yi wo o'wo mogono me le nu ucira, dada gba u karai a tyo a agadi ayi a nde'en.

Yesu wala ta a mini
(Mat. 14:22-33; Mak. 6:45-52)

16 Ana urana u riyai, reve ojoro a yi a kara a cipa zala mala.

17 Ana ubata u rumbanai, agba babu Yesu tawa ubata u le. Avu a uwa a wantsun adama a pasalai a tyo Kafar-nahum.

18 A mantsa mo ndolo abajini o upepu a lapusa ta, avu u yuwusan abajini abajini e ikefu i mala.

19 Ana ojoro a luwai a tyo e memere ma mala'a,† avu e ene Yesu a mmalu zuva mini. Avu u lyuwa elime na mmalu a tyo ubata u na a ri, dada a uwwai wovon lon.

20 Dada u damma nle, "Amu da. She yu uwwa wovon wan."

21 Avu a shi a ciga a tara yi a wantsun. Babu usan, avu

* 6:7 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tshuheleni ayi da "dinari ukpakure (200)." Kalyuwa Ucuwuwi wi "Ikebe." † 6:19 Ayi ubata'a u damma ta, "mili ta'atsu ko aza a nashi." Mili ta'atsu ko nashi unata u da u ri na kilomita ton ko tali.

wantsu'un u rawa ubaṭa u na a cigai a tyo.

²² Ana usana u tawai, ama a na a buwai upasu u ndede e reve ṭa a na wantsun u ṭa u ḍa u shi de. E reve ṭa a na Yesu uwai pe a wantsu'un obolo no ojoro a yi shi, amma a kara ṭa a lyawa yi.

²³ Antsun o ro o uta ṭa de a lyuci va Tibariya, avu e isawan zuzu nu ubaṭa u na Zagbain godyoyi Asula adama o opopofu a na ama a tamai.

²⁴ Ana obolo a ama e enei de Yesu shi, ko e enei de ojoro a yi shi, avu a uwa a antsun a pasa a tyo a mḅanga ma Kafarnahum tsara a zami yi.

Yesu da opopofu a wuma

²⁵ Ana a 'yawai a cina niyi de, reve e ece yi, "Manlu, cine vu yuwain dada vu rawushi pa nda?"

²⁶ Dada Yesu usuyi, "Amayun a da maa dansaa du, i te izami i va adama a na i tamai opopofu hali i cuwain. Agba i ri e izami i va adama a na ye enei iroci yi ili ya asalama i va shi.

²⁷ She i zuwa ucira u du e izami yi ilyalya i na yaa langa wan. Amma, i zuwa ucira u du e izami yi ilyalya i na yaa ca wuma u babu ukotu. Ayi dada ilyalya i na Mawun ma Vuma maa ca du, adama a na Dada Asula o roco ṭa u usu ṭa Mawu'un."

²⁸ Dada e ece niyi, "Nye i da Asula a ciga ntsu tsu yuwan?"

²⁹ Reve u usu, "Apa ili i na Asula a ciga ndu i yuwan: I usu vuma na u lyunguyi."

³⁰ Avu a damma, "Na vu ciga tsu usu wu, yuwaan tsu ili ya asalama. Nye vaa yuwaan tsu?"

³¹ Nkaya n tsu n tama ṭa manaḥ atsuma o una. A dana yi ṭa pe atsuma a Adanshi a Asula, 'U ca tsu ṭa opopofu diga zuva tsara tsu tama.' " ◇

³² Reve Yesu damma, "Amayun a da maa dansaa du, Musa da za na ca ndu opopofu diga zuva shi. Dada va da za na aa casu opopofu a amayun diga zuva.

³³ Waru opopofu a na Asula a cayi, ayi dada za na tawai diga zuva reve u ca uvadi wuma."

³⁴ Reve ama'a a usu, "Zagbain, ca tsu opopofu o ndolo kuci."

³⁵ Dada Yesu dammai, "Amu da opopofu a na a tsu ca wuma. Vuma na tawai ubaṭa u va suru waa dana na ambulu shi, waru za na usu numu suru waa uwwa akuli shi.

³⁶ N damma du ṭa de ye ene mu ṭa, agba suru na ne i usu mu shi.

³⁷ Dada ca mu ṭa ama a va, suru nle a tawa ya'a va, agba maa 'yuwan le shi.

³⁸ N cipa ṭa diga zuva tsara n yuwan ili i na Asula a cigai n yuwan, agba ili i na n cigai shi.

³⁹ Apa ili i na za na lyungu numu ciga numu n yuwan: N ciga n 'yuwan n lamba ko vuma ṭa atsuma a aza a na Asula a ca numu wan, n ciga n 'yuwan n 'yasan le o urana wu ukosu.

40 Aza a na e enei Mawu'un, avu a usu yi a ta tsura wuma u babu ukotu, waru n ta 'yasan le o urana wu ukosu. Ayi da ili i na Dada va cigai."

41 Avu ama a uwa a yuwusan adanshawuya a aci a yi, adama a na u dammai, "Amu da opopofu a na a cipai diga zuva."

42 Avu a damma, "Ayi nda ayi da Yesu, ulobo wa Isuhu. Tsu reve ta dada na mma va yi. Cine waa damma, 'N cipa ta diga zuva?'"

43 Dada Yesu aa damma, "Lyawai adanshawuya.

44 Dada da za na lyungu numu. Babu za na aa tawa ubata u va, she na Dada de yi a tyo ya'a va, waru n ta 'yasan vuma ndolo o urana wu ukosu.

45 Amasula a dana ta, 'Asula o to rito le suru.' ◇ Za na zuwayi Dada atsuvu, avu u rito ili i na woo ritosu yi, u ta tawa ya'a va.

46 Babu za na enei de Dada, she amu za na Asula a lyunguyi. Amu da a nde'en goon me ene niyi.

47 "N ta dansaa du amayun, za na usu numu suru u ta na wuma u babu ukotu.

48 Amu da opopofu a na a tsu ca wuma.

49 Nkaya n du n tama ta mana† o ogozo, a tyo de reve a kuwa.

50 Apa nda opopofu a na a cipai diga zuva a tyo o uvadi. Vuma na tamai opopofu a nda waa kuwa shi suru suru.

51 Amu da opopofu a na a tsu ca wuma, za na cipai diga zuva. Vuma na tamai

opopofu a nda suru waa kuwa shi. Opopofu a na maa ca du lipu va da, za na maa ca tsara ama o uvadi a tsura wuma."

52 Avu aza a Isra'ila a uwa mawasan vani le, adansa, "Cine tsa da vuma nda a ca tsu lipu va yi tsu tama?"

53 Avu Yesu usu le, "N damma du amayun, ni i tama lipu Mawun ma Vuma waru i sowo mpasa ma yi shi, yaa tsura wuma u babu ukotu shi.

54 Aza a na a tamai lipu va waru o sowoi mpasa n va, a ta tsura wuma u babu ukotu, waru n ta 'yasan le o urana wu ukosu.

55 Lipu va ilyalya ya amayun i da, waru mpasa n va ili yo oso ya amayun i da.

56 Aza a na a tamai lipu va waru o sowoi mpasa n va o to obolo na amu, waru amu n to obolo ne ele.

57 Dada va za na ri wuma da lyungu numu, amu fo n ta wuma adama e ili i na Dada va yuwain. Adama o ndolo, za na tama numu ta yuwan wuma adama e ili i na n yuwain.

58 Amu da opopofu a amayun a na a cipai diga zuva. Vuma na tamai opopofu a nda suru, u ta tsura wuma u babu ukotu. Agba waa kuwa cine nkaya n du n kuwai shi, ko na a tamai mana."†

59 Yesu yuwan ta adanshi a nda suru ayi pe a yuwusan uritosu atsuma a aa'isat a Kafarnahum.

Ama na ̄abunda a lyawa ta itoni ya Yesu

60 Ana aza a na oo tonu Yesu a uwwai ne, ̄avu a damma, “Ili i nda i tu usan u na vuma ee reve. Cine ama ̄a usu adan-shi a nda?”

61 Yesu reve ta a ta adan-shawuya. Dada we ecei, “Ili i nda u ̄ala du ta?”

62 To nye yaa jiyana ya ene mu, Mawun ma Vuma, a kamba zuva waru?

63 Ruhu da tsu ca wuma u babu ukotu. Ucira u vuma waa gura yuwan ili shi. Adan-shi a na n yuwain da a zuwa ndu i tsurai Ruhu va Asula, za na tsu ca wuma.

64 Agba ozo o ro a du a ca okolo shi.” (O ufaru, Yesu reve ta de aza a na a cayi okolo shi, na vuma na aa wina yi.)

65 Reve Yesu damma, “Adama o ndolo a da n dammai, ‘Na Dada tawaa na vuma ubata u va shi, vuma ndolo waa gura tawa shi.’”

66 Adama e ili i na Yesu dammai, dada aza a na oo tonu yi na ̄abunda a vadalai, ̄avu a lyawa itoni ya yi.

67 Dada we ecei Kupanejere'e, “Adu fo i ta ciga i kara?”

68 Reve Simo Bituru usu yi, “Zagbain, ya zane da tsaa tyo? Vu ta ni idan-shi i na i tsu ca wuma u babu ukotu.

69 Tsu ca ta okolo, waru tsu reve ta a na ̄avu da Za va Akiza va Asula'a.”

70 Reve Yesu usu, “N dangwa du ta Kupanejere.† Agba za ta atsuma a du Mekerencesu ma da!”

71 Yahuza ulobo wa Simo Iskariyoti da Yesu yuwusain adan-shi a aci a yi. A tyo o ukosu u ta wina Yesu, ko na wo o'woi za ta da atsuma a Kupanejere'e.

7

Muwun ma anawu ma Yesu n usu ili i na u dammai shi

1 Ana ili i ndolo i kotoi, ̄avu Yesu garasa upasu wa Galili, adama a na u ciga u 'yawa upasu wa Yahuda shi, adama a na azagbain a Isra'ila a ciga ta o una yi.

2 A mantsa'a Abuki o Ogodo o Ucuwusan* a aza a Isra'ila a yuwan ta zuzu.

3 Dada muwun ma anawu ma yi n damma niyi, “Vu lyawa ubata u nda reve vu kara a tyo Yahuda, tsara aza a na oo tonu wu e ene ili ya asalama i na vaa yuwusan.

4 Vuma na cigai ama suru e reve ili i na waa yuwusan, u tsu pa'aton aciyayi shi. Na vaa yuwusan cu'un vi ili i nda, to, utaa aciyawu a alanga eteshe.”

5 Ko muwun ma anawu n usu shi.

6 Dada Yesu damma nle, “Gogo da mantsa ma na maa kara shi. Amma ya'a du, mantsa suru wu ntsaa du ta.

* 7:2 A Abuki o Ogodo o Ucuwusan, aza a Isra'ila a tsu yuwan ta mazanga adama a na o kotoi ugasa. A tsu yuwan ta ogodo o ro lo a na aa dana a danu pe ajuma a ta. Ne da a tsu cuwan na cine nkaya n le n danuyi o ogodo a mantsa ma na a danai a agara atsuma o una a'wan amunga kafu a uwa e ida i na Asula a yuwaan nle nzuwulai.

7 Ama o uvadi u nda aa 'yuwan du shi. A 'yuwan mu ta adama a na n damma nle a ta yuwusan ili i iwuya.

8 'Yoyin i kara a 'yawa ubata wa abuki. N ri ufobu u na ma'a 'yawa de shi, adama a na mantsa ma va koto ma yuwan shi."

9 Ana Yesu dammai tsundolo, avu wi isawan pe atsuma a Galili.

Yesu yuwan ta uritosu a Aa'isamapada

10 Ana muwun ma anawu n karai a tyo ubata wa abuki'i, ayi fo u 'yawa ta de usokowu, u 'yawa a alanga e eteshe shi.

11 Azagbain a Isra'ila a ciga ta e ene yi ubata wa abuki'i, dada a lyuwai elime na yeci adansa, "Te da gba u ri?"

12 Atsuma o obolo'o, ama na abunda a yuwusan ta adanshi na yemenu a aci e Yesu. Ozo o ro a damma a na, "Vuma va abula da."

Ozo o ro gba a damma, "Ama a da waa yuwusaan epen."

13 Babu vuma na yuwain adanshi a yi a alanga e eteshe, adama a na a ta uwwusa wovon wa azagbain a Isra'ila.

14 O urana wa nashi wa abuki'i,† Yesu 'yawa ta a Aa'isamapada, avu u reme uritosu.

15 Aza a Isra'ila a yuwan ta asalama hali a damma, "Koto vuma nda danu e ekere a manlu shi. Cine tsa da u yuwan u revei ili i nda na abunda tsunda?"

16 Dada Yesu usuyi, "Ili i na moo ritosu ya'a va da wu utai shi, amma Asula a na a lyungu numu, ayi da u ca numu ele.

17 Na ama a dangwa a yuwan ili i na Asula a cigai, e te reve uritosu u va ubata wa Asula u da wu utai, amma ya'a va da shi.

18 Ama a na aa yuwusan uritosu wi ili ya aciyele, e te izami yi ica e ekere a ama. Amma vuma na cigai akapi a cuwa za na lyungu niyi, amayun a da u tsu damma. U tsu yuwan epen shi, ko ke'en.

19 Musa ca du ta Wila'a, agba babu za na kuru niyi. Nye i zuwai i cigai yu una mu?"

20 Reve ama'a a usu, "Vu ta no otoni a lima! Nan zane da gba a cigai o una wu?"

21 Dada Yesu usu nle, "N yuwan ta ili ya asalama i ta, avu suru ndu i kara a asalama.

22 Musa damma du ta i pada muwun n du uryumbu. (Nkaya n du n da n farai ulinga u ndolo, Musa da shi). I tsu pada ta mawun uryumbu, ko urana wa Ashibi u da.

23 Ayi da nda i tsu pada ta mawun uryumbu o urana wa Ashibi adama i kuru Wila wa Musa. To, adama a nye i ri o upan na amu a na n kambatoi vuma ro gbagaga o urana wa Ashibi?

24 Ilyawa uge'etosu adama a na ye enei cine ili i rotsoi. I yuwan uge'etosu wi ili i na ye enei amayun."

† 7:14 Rana kunla vu ukosu va Abuki O Oogodo o Ucuwusan a da.

Yesu Kristi Zamawawa da?

²⁵ A mantsa mo ndolo, *avu* ama *a* Urishelima o ro a dammulai, “Vuma na azagbain a cigai o una *da* *da* *nda*.”

²⁶ Agba u ta yuwusan uritotu ubata u na ama e ene yi waru a uwwa yi, agba babu vuma na putsaa niyi. She damma azagbagbain a usu ta a na *ayi* Zamawawa da na amayun.

²⁷ Amma tsu reve ta lyuci vuma nda'a. Agba na Zamawawa va amayun tawa, babu za na ee reve ubata u na wu utai.”

²⁸ Yesu pe a yuwusan uritotu a Aa'isamapada, da da u 'yasa'in udyo, “Ee, i reve mu ta, waru i reve ta lyuci va. Amu da n lyunguyi aciyawa shi. Za na lyungu numu za va amayun da, agba i reve yi shi.

²⁹ Amma amu n reve yi ta, adama a na mu utai ta ubata u na u ri, ayi da waru u lyungu numu.”

³⁰ Ana u dammai ili i nda, avu ama a shi a ciga e reme yi. Agba a tsura vuma na gura ju'wan niyi shi, adama a na mantsa mo koto ma rawa shi.

³¹ Ama na abunda a usu ta Yesu. Dada a dammai, “Na Zamawawa u tawa, u ta gura yuwan ili ya asalama i na i la'ai ili i na vuma nda aa yuwusan?”

A lyungu ta adugari e reme Yesu

³² Ana Afarishi a uwwai obolo a adanshi adama e Yesu, reve ele obolo na nan ganu a gbagbain a lyungu

adugari a Aa'isamapada e reme yi.

³³ Avu Yesu damma, “N ta dana obolo na adu woto meketeci, avu n kamba a tyo ubata wu za na lyungu numu.

³⁴ A mantsa mo ndolo, i ta zami mu, agba yaa tsura mu shi. Agba yaa gura 'yawa ubata u na n ri shi.”

³⁵ Avu azagbain a Isra'ila a dammulai vani le, “Ubata u ne u da vuma nda cigai u 'yawa hali na tsaa zami yi agba tsee ene yi shi? U ta 'yawa e ilyuci ilyuci ya Heleni† ubata u na ama a tsu a ri nden tsara u rito Nheleni† n na n ri de?”

³⁶ Nye i da waa yuwusan majiyan ana u dammai, ‘I ta zami mu, agba yaa tsura mu shi’, waru ‘Yaa gura 'yawa ubata u na n ri shi?’”

Mini ma na ma tsu ca wuma

³⁷ O urana wu ukosu wa abuki'i, za na ayi da abajini o urana, avu Yesu 'yon mishin da da wu utayi udyo zuva, “Vuma na aa uwwusa akuli biti u tawa ubata u va, reve u sowo.

³⁸ Cine Adanshi a Asula† a dammai, ‘Vuma na usu numu suru, dolu na tsu casu mini ma wuma ma ta dana oo utusa atsuma a yi.’”†

³⁹ Yesu yuwan ta adanshi adama a Ruhu va Akiza. Koto Asula a ca Ruhu'u shi, adama a na koto u 'yasan Yesu avu u ca yi tsugbain shi. Agba a tyo

† 7:38 Izk. 47:1; Zak. 14:8. Re re ta lo na aa gura jiyan ko zane da mini mo utai ya'a yi. 1) za vi itoni na 2) Yesu, ufaru wi iwawi.

o ukosu, aza a na a usuyi Yesu a tsura ta Ruhu'u.

Mawasan adama e Yesu

⁴⁰ Ana ama a uwwai adan-shi e Yesu, daɗa ozo o ro e le a dammai, "Ili i ro yi lo shi, vuma nda'a Vumavaṣula laṅga va amayun da."

⁴¹ Ozo o ro gba a damma, "Ayi da Kristi Zamawawa'a."

Reve gba ozo o ro a damma, "Kristi Zamawawa oo uta diga Galili shi.

⁴² Adan-shi a Aṣula a damma ta Kristi Zamawawa to uta o ugundo u Mogono Dawuda waru a ta matsan yi Batalami, lyuci na Dawuda danai nden." ◇

⁴³ Oḅolo a ama'a e ne'eshen ta ure adama e Yesu.

⁴⁴ Ozo o ro atsuma e le a shi ta a ciga e reme Yesu, amma babu za na gura ju'wan niyi.

Azagbain a yuwan ta a usu Yesu

⁴⁵ Avu adugari'i a kamba ubata u nan ganu a gbag-bain na Afarishi, aza a na e ece nle, "Nye i zuwai i tawai na Yesu pa shi?"

⁴⁶ Reve a usu, "Koto a tsura vuma na dammai ili i na vuma nda dammai shi!"

⁴⁷ Daɗa Afarishi a usuyi, "Hali na adu fo Yesu pusan du ta ana?"

⁴⁸ Ko ganu gbain ko Mafarishi ma ta atsuma a tsu a usu yi shi!

⁴⁹ Oḅolo a ama a nda koto e reve Wila wa Musa shi. Aṣula yuwaan le ta unal!"

⁵⁰ Nikodimu Mafarishi ma dana ta lo, vuma na shi

'yawai ya Yesu nu ufaru tsara we ene yi. U damma le ta,

⁵¹ "Wila u tsu u lyawa tsu tsu kototo ama babu tsu uwwa ili ya aguji i le shi. U ri ulobonu tsu ge'eto nle babu na tsu revei unusu u na a yuwain shi."

⁵² Daɗa ele a dammai, "Up-asu wa Galili u da vu utai fo? Kalyuwa Adan-shi a Aṣula ulobonu, vu te reve babu vumavaṣula na oo uta diga Galili."

[
⁵³ Ne da iḅolo'o i kotoi, avu ama e bete'we a tyo a 'wa le.

8

Ereme ta aashakala

¹ Yesu gba u kara ta a tyo a Masasan ma Zetun.

² Ana usana u tawai, reve u 'yawisa a Aa'isamapada na wasasa. Ama suru a tawa ta ubata u na u ri, avu u danu u kara o ritosu le.

³ Reve munlu n Wila na Afarishi a tawa na ka na e remei e tsipere. Avu a zuwa yi wi isawan e memere ma ama.

⁴ Avu a damma, "Manlu, ka nda e reme yi ta atsuma e tsipere.

⁵ Wila wa Musa u rito tsu ta a na cu'un vu ka ndolo suru a vara yi na atali o una yi! Avu gba nye vu dammai?"

⁶ A yuwan yi ta cu'un yeci i ndolo tsara a lyungwa yi, waru e reme yi nu unusu.

Reve u kadato reve u yuwan idana e ida na aakatsu a yi.

7 *Avu* a yuwisan yi yeci adama a ka'a, a tyo o ukosu *avu* u gaduwa dafa u damma nle, "Na vuma ro atsuma a du koto u yuwan unusu shi, lyawa wo o'wo za na aa fara vara yi na aatali."

8 *Avu* u kadatowisa u yuwan idana e ida.

9 Ana a uwwai ne, reve e bete'we aza a ta ta. Aza a kpakpara da a fara karai. *A* tyo o ukosu Yesu da na ka'a a buwai lo goon no obolo'o.

10 *Avu* u gaduwisa dafa we ecei ka'a, "Te gba ama'a? Vuma ro buwa lo a na wee ge'eto wu shi?"

11 Reve u usu, "Manlu, ko vuma buwa pa shi."

Dafa u damma niyi, "To, ko amu moo kototo wu shi. Wala, agba she vu dashi yuwan unusu wan."*]

Yesu da ekan o uvadi

12 *A* tyo de, *avu* Yesu damma ama'a, "Amu da maa casu ama o uvadi ekan. Vuma na kuru numu suru u ta tsura ekan a na a tsu ca wuma, waru waa wala atsuma e irumbu shi."

13 Reve Afarishi a damma yi, "Ana vaa yuwusan adan-shi a aciyawu, *avu* da goon vaa dansa a na ili i nda amayun a da. Tsu usu ili i na vu dammai shi."

14 Reve u usu, "Ee, n ta dansa ili i nda adama a aciyawa, amma waru amayun a da. N reve ta ubata u na mu utai, waru n reve ta ubata u na mee tyo. *Adu* gba i reve ubata u na mu utai nu ubata u na mee tyo shi.

15 *Adu* da yee ge'etosu cine vadilima ee ge'etosu. *Amu* gba mee ge'etosu vuma shi.

16 Agba ko na n ge'eto, ure u na mee ge'etosu amayun a da, adama a na amu da a nde'en shi. Dada na lyungu numu to obolo na amu.

17 *Wila* u du u damma ta, na ama e re a yuwan adan-shi a ta adama e ili i ro, i ciga i 'yuwan i usu ili i na a dammai.

18 *Amu* da vuma na yuwain adan-shi adama a aciyawa, waru Dada na lyungu numu ta yuwusan adan-shi a aci a va."

19 Reve e ece, "Te da dada va wu?"

Avu u usu, "I reve mu shi, agba i reve Dada va shi. Ni i shi i reve mu, i shi te reve Dada va fo."

20 U damma ta ili i nda suru a mantsa ma na u yuwusain uritosu a *Aa* isamapada, zuzu nu ubata u na a shi a zuwusa ikebe. Agba babu za na reme niyi, adama a na mantsa ma yi ma buwai.

Yaa 'yawa ubata u na mee tyo shi

21 Yesu dammisa ta Afarishi'i, "N ta kara n lyawa du, i ta zami mu, ne da waru yaa lyuwa elime nu unusu u du, reve i kuwa. *Yaa 'yawa ubata u na mee tyo shi.*"

22 *Avu* azagbain a Isra'ila a damma, "U damma ta tsaa 'yawa ubata u na wee tyo shi. U ta a majiyan wu una aciyayi?"

* 8:11 Akuci a aatagada a ri na guzu nda shi.

23 Reve u damma, “Aḏu ama o uvadi a na a ri zala da, agba amu o uvadi wa zuva u da n ri. Aḏu aza o uvadi a nda a da, agba amu za vu uvadi u nda u da n ri shi.

24 Ayi da i zuwai n damma ndu i ta kuwa obolo nu unusu u na yaa yuwusan. Nni i 'yuwan a usu a na amu dada† o za na n dammai n ri, babu ili i ro i ta kuwa atsuma a nusu du.”

25 Reve e ece, “Avu gba zane da vu ri?”

Avu u usu, “Amu da vuma na n tsu dansaa du n ri.

26 N ta ni ili i na maa damma aci a du, waru ni ili ya abunda i na mee ge'eto a aci a du. Amma maa damma ili i na n ri ne ele shi. Adama a na za na lyungu numu amayun a da u tsu dansa kuci, waru n damma ta aza o uvadi ili i na u damma numu goon.”

27 Ama e reve a na waa dansaa le adama a Dada'a shi.

28 Adama o ndolo a da u damma nle, “Ni i 'yasan Mawun ma Vuma zuva va akpata,† i ta reve a na amu dada za na maa dansaa du n ri. I reve waru n tsu yuwan ili nu ucira u va shi. Ili i na Dada va rito numu da goon n tsu damma.

29 Za na lyungu numu to obolo na amu. Koto u kara u lyawa mu a nde'en shi, kuci da waru n tsu yuwan ili i na waa uwwa uyo'o u va.”

30 Ama a abunda a na a uwwai ili i na Yesu dammai, a usu yi ta.

Amayun a ta bada wu

31 Avu Yesu damma aza a na a usu niyi, “Ni i lyuwa elime ni itoni yu uritosu u va aza e itoni ya amayun a da i ri.

32 Ne da yee reve amayun, waru amayu'un u ta bada du.”

33 Reve a usu, “Atsu muwun n tsukaya ma Ibrahim n da, koto tso o'wo agbashi a ama o ro shi. Cine vu dammai a ta bada tsu?”

34 Reve u usu, “N damma du amayun, vuma na yuwain unusu suru aagbashi o unusu a da.

35 Aagbashi a tsu danu o u'wa wu zagbain suru suru shi, amma ulobo wu u'wa kuci o u'wa wa dada va yi da u tsu dana.

36 Adama o ndolo na Mawun u bada du, i to o'wo faan na amayun.

37 N reve ta a na adu muwun n tsukaya ma Ibrahim n da, agba i ciga ta yu una mu adama a na i usuyi uritosu u va shi.

38 N ta dansaa du ili i na Dada va roco numu, agba i ta yuwusan ili i na dada du damma ndu.”

39 Reve a usu, “Ibrahim da dada tsu.”

Avu u damma, “Na adu muwun ma Ibrahim n da na amayun, i ta yuwan ili i na Ibrahim yuwain.

40 Amayun a da maa dansaa du, amayun e ili i na mu uwwai ubata wa Asula, adu da nda gba i cigai yu una

† 8:24 Aza a Isra'ila e reve ta danshi “amu da” aala a Asula a da. Adama o ndolo a tara ta Yesu de ta aciyayi Asula. ◇ 8:24 Mta. 3:14.

mu. Ibrahim aa yuwan cu'un vi ili i ndolo shi.

⁴¹ Agba aḍu i ta yuwusan ili i na dada ḍu yuwain foyi.”

Reve a usu, “Aṭsu aḡirutu a ḍa shi! Aṣula a ḍa Dada va amayun tsu.”

⁴² Avu u damma le, “Na Aṣula a ḍa Dada ḍu, i shi ta ciga mu, adama a na n taḡa ta ubaṭa u ḍu diga a Aṣula. Agba aḡmu ḍa n taḡaṭoyi aciyava shi, aḡi ḍa u lyungu numu.

⁴³ I reve ili i na n damma ndu shi, adama a na i usuyi uritosu u va shi.

⁴⁴ Mekerencesu ma ḍa dada ḍu, i tsu yuwan ta ili i na u cigai foyi. Diga o ufaru za mona ḍa waru za ve epen ḍa. Babu ili ya amayun a aci a yi. Ili ya aciyayi a ḍa u tsu yuwan adanshi, waru ili i na u dammai suru epen a ḍa. Za ve epen ḍa goon shi, amma waru dada ve epen ḍa.

⁴⁵ Amma amayun a ḍa maa dansaa ḍu, aḡi ḍa waru ili i na i zuwai i usu numu shi.

⁴⁶ Aṭsuma a ḍu, zane ḍa na amayun aa gura reme mu nu unusu? Waru ana maa dansaa ḍu amayun, nye i zuwai i usuyi shi?

⁴⁷ Vuma na Aṣula a ḍa Dada va yi, u tsu zuwa ta atsuvu a Adanshi a Aṣula. Aḍu gba aza a Aṣula a ḍa shi, aḡi ḍa i zuwai i zuwai atsuvu a ḍu shi.”

Yesu la'a ta Ibrahim

⁴⁸ Avu aza a Isra'ila a usu, “Tsu ta mejege na tsu damma avu vuma va Samariya†† ḍa,

waru vu ta no otoni a lima aṭsuma a wu!”

⁴⁹ Reve Yesu usu, “N ri no otoni a lima shi. N ca ta Dada va tsugbain, avu i yuwan a ca mu tsugbain.

⁵⁰ N ri e izami i tsugbain tsa aciyava shi. Amma za na cigai n ushi tsugbain ta lo, aḡi ḍa waru za na aa yuwan uge'etosu.

⁵¹ Amayun a ḍa maa dansaa ḍu, vuma na yuwain itoni nu uritosu u va, waa kuwa shi.”

⁵² Avu a damma yi, “Gogo tsu reve ta a na vu ri no otoni a lima! Ko Ibrahim na amasula a kuwa ta. Avu gba vu damma ta, ‘Vuma na yuwain itoni nu uritosu u va, waa kuwa shi.’

⁵³ Avu vu la'a ta dada tsu Ibrahim aṭsuma a tsugbain? U kuwa ta, ne ḍa fo amasula. A majiyan ma wu, zane ḍa vaa tarasa vu ri?”

⁵⁴ Reve u usu, “Na n ca aciyava tsugbain, tsugbain tso ndolo ili i ḍa shi, ko ke'en. Dada ḍa vuma na ca numu tsugbain, waru i damma ta a na aḡi ḍa Aṣula a ḍu.

⁵⁵ Koto i reve yi shi, amma aḡmu n reve yi ta. Na n damma koto n reve yi shi, n to o'wo za ve epen tsu aḍu. Amma n reve yi ta, waru n tsu yuwan ta itoni ni ili i na u dammai biti.

⁵⁶ Dada ḍu Ibrahim yuwan ta mazanga a na wee ene mantsa ma na maa taḡa. We ene yi ta waru u yuwan ta mazanga.”

†† 8:48 Na za va Isra'ila de za ro za va Samariya, wisulusa u ḍa u danai. E reve ta a na Yesu diga Galili ḍa wu utai, agba Samariya ḍa shi.

⁵⁷ Avu a damma, “Cine vu yuwain ve enei de Ibrahim? Koto vu rawa a'wan kupoton shi.”

⁵⁸ Reve u usu, “Amayun a da maa dansaa du, kafu a matsan Ibrahim, Amu \diamond dada za na n ri lo.”†

⁵⁹ Ana Yesu yuwain adan-shi a nda, avu ama a tafa atali tsara o una yi. Reve Yesu wo odoru o uta, u lyawa Aa'isamapada'a.

9

Yesu yuwaan ta irumba opocino

¹ Yesu pe atsuma a mmalu, avu we ene vuma na a matsain irumba.

² Avu ogoro a yi e ece yi, “Manlu, nye i zuwai a matsain vuma nda irumba? Adama o unusu wa yi u da ko adama o unusu u nan dada va yi?”

³ Reve u usu, “Vuma nda ri irumba adama o unusu wa yi ko o unusu u nan dada va yi shi. Ne da a matsan niyi tsara Asula o roco ucira wa yi a tyo e ekere a yi.

⁴ Nu urana, tsu 'yuwan tsu ciga tsu lyuwa elime nu ulinga wu za na lyungu numu. Ayin o ta lo a tawa na vuma aa gura linga shi.

⁵ Amu pa atsuma o uvadi u nda, amu da n tsu ca ama o uvadi ekan.”

⁶ Ana u dammai ne, avu u tsuwan matsan e ida, avu u sukuta yi, reve u kene yi dada u putalayi vuma'a e esu.

⁷ Reve u damma vuma'a, “Yawa vu sa'a esu a wu

a Mabata ma Siluwamu.” (Urevu wa “Siluwamu” ayi da “Lyungu.”) Avu vuma'a u kara u sa'a. Ana a kambai o u'wa, reve we ene ure.

⁸ Avu ama o ubata'a na akapi a na e revei u dana ta irumba a yuwusan ipati reve e ece, “Vuma ndede dada, za na tsu danusu a yuwusan ipati shi?”

⁹ Avu ozo o ro a damma, “Ayi dada.”

Akapi gba a damma, “O'o, u rotso ta vuma ndede'e.”

Reve zavipati'i u reme adansa, “Amu dada!”

¹⁰ Reve e ece yi, “Cine vu yuwain dada ve eneshe gogo?”

¹¹ Dada u usuyi, “Vuma na a tsu de Yesu da re'weto'i mabula avu u putala mu e esu. Reve u damma mu, “Yawa a Mabata ma Siluwamu vu sa'a esu a wu.' Ana n 'yawa n sa'ai, reve me ene.”

¹² Avu e ece yi, “Te da vuma'a?”

Avu u usu, “N reve shi.”

Afarishi a ciga ta e reve ili na i farai

¹³ Avu ama'a a 'yawa a Afarishi na vuma na dana'i irumba'a.

¹⁴ Urana u na Yesu foboi mabula avu u kambato yi gbagaa Ashibi a da a shi.

¹⁵ Dada Afarishi o ro e ecei vuma'a, “Te da vu tsurai yeni ya wu?” Reve u usu, “Vuma ro putala mu ta mabula mo utanu e esu, avu n sa'a le, gogo amu da nda e eneshe.”

16 Avu Afarishi o ro a damma, “Ayi vuma nda Yesu, wu utā ubatā wā Asulā shi, adama a na u yuwan tsutoni na wilā wa Ashibi shi.”

Ozo o ro gba a damma, “Vuma na ri nu unusu waa gura yuwan cu'un vi iroci yi ili ya asalama o ndolo shi.” Adama o ndolo a usulāi shi.

17 Avu e ecishe vuma'a, “Nye vaa damma adama a vuma na kambuwai esu a wu gbaga?”

Avu vuma u usu, “Ayi vumavasulā da.”

18 Agba azagbain a Isra'ila a usu a na u danai irumba shi, avu u kara eneshe gogo shi. Reve a lyungu e dewe le nan dada va yi.

19 Avu e ece le, “Ulobo u du u da nda'a? I damma u dana ta irumba ana i matsan niyi. Cine tsa da u yuwain dada we eneshe gogo?”

20 Reve nan dada va yi a usu, “Tsu reve ta a na ayi mawun ma tsu ma da, waru tsu reve ta tsu matsan yi ta irumba.

21 Amma tsu reve ko cine tsa da u yuwain we eneshe gogo shi. Waru tsu reve za na kambato niyi gbaga shi. Ece niyi. U rawa ta a'wan a na waa gura damma du na aciyayi.”

22 A damma ta ne adama a na a ta uwwusa wovon wa aza a Isra'ila. Aza a Isra'ila a damma ta de vuma na dammai Yesu Zamawawa da, waa dashi uwisa a aa'isa shi.

23 Ayi da i zuwai nan dada va yi a dammai, “U rawa ta

u yuwan adanshi na aciyayi. Ece niyi!”

24 Avu aza a Isra'ila e dewishe yi we ire avu a damma, “Kucina na Asulā reve vu damma tsu amayun! Tsu reve ta vuma na kambato nuwu gbaga nda za vu unusu da.”

25 Avu u usu, “N reve ko za vu unusu da shi. Apa ili i ta i na n revei: N dana ta irumba agba gogo n te eneshe.”

26 Avu e ece yi, “Nye u yuwaan nuwu? Cine tsa da u kambatoi esu a wu gbaga?”

27 Reve u usu, “N damma du ta de, agba i zuwaa mu atsuvu shi. Cine i cigai yu uwwisa? I ciga ta yoo o'wo aza e itoni a yi fo?”

28 Avu e isula yi adansa, “Avu da za vi itoni va yi, agba atsu aza e itoni ya Musa a da.

29 Tsu reve ta Asulā a yuwaan ta Musa adanshi, agba atsu tsu reve lyuci na vuma nda utai shi.”

30 Avu u usu, “Ili ya asalama i da nda'a! U kambato ta esu a va gbaga, agba adu i reve ubata u na wu utai shi.

31 Atsu tsu reve ta Asulā a tsu zuwaa aza o unusu atsuvu shi. Amma u tsu zuwaa ta aza a na a yuwusaan yi aganda avu waru a yuwan ili i na u damma nle atsuvu.

32 Ana Asulā a yuwain uvadi, koto a tsura vuma na kpatu'wai esu a vuma na a matsain irumba shi.

33 Na vuma na Asulā a lyunguyi da shi, ko ili i ta waa gura yuwan shi.”

34 Reve a damma yi, “Avu za vu unusu da diga urana u na a matsan nuwu! Vu ta a majiyan vu to rito tsu ili i ro?” Avu a damma yi waa dashi uwa a aa'isa shi.

Tsurumba tsa Afarishi

35 Ana Yesu uwwai ili i na i farai, avu u zami vuma'a, avu we ece yi, “Vu usu ta Mawun ma Vuma'a?”

36 Reve u usu, “Zagbain, damma mu ko zane da u ri, tsara n usu yi fo.”

37 Reve u damma yi, “Ve ene yi ta de, ayi da waru vuma na a yuwusan adanshi na avu gogo.”

38 Dada u dammai, “Zagbain, n usu ta!” Avu u yuwaan Yesu aganda.

39 Avu Yesu damma yi, “N tawa ta tsara n zangada ama o uvadi a nda. N tawa ta tsara n ca nrumba yeni, waru n roco aza a na a yuwusan majiyan a te inda ele gba nrumba n da.”

40 Afarishi a na a ri lo a uwwa yi ta, avu e ece yi, “Vu ta dansa atsu nrumba n da?”

41 Avu u usu, “Na nrumba n da i ri, a shi a tsura du nu unusu shi. Amma ana i dammai i te inda, u ta dansa i buwa ta pe atsuma o unusu u du.”

10

Iroci yi za va aguba

1 Avu Yesu damma, “Amayun a da maa dansaa du, evu na aza a ngalalai a da goon a tsu uwa ni isula wu ubata u na a nlasa ikyon, agba a tsu uwa nu unantsu shi.

2 Za na tsu uwa nu unantsu ayi da za va aguba e ikyo'on.

3 Za vi ipiri yu unantsu tsu kpatu'waa le ta. Waru ikyon yi za biti e reve ta udyo wa yi. Utsu de ta ikyon ya yi na ala e le reve a kuru yi o uta.

4 Na wu utaa le suru reve u uwa elime e le, reve gba a kuru yi adama a na e reve ta udyo wa yi.

5 Agba aa kuru vuma ro shi, shede a suma yi, adama a na e reve udyo wa yi shi.”

6 Yesu yuwaan le ta iroci i nda, agba a gura reve ili i na waa dansa shi.

Yesu za va aguba a abula

7 Dada Yesu dammisai, “Amayun a da maa dansaa du: Amu da unantsu wu ubata wi ikyon.

8 Ama a na a tawai elime a va suru evu a da na aza a ngalalai. Ikyon i poloo le atsuvu shi.

9 Amu da unantsu, waru za na uwai nu ubata u va a ta wawa yi. Waru u ta gura uwa wu uta u tsura anlya a na waa tama.

10 Vivu tsu tawa ta adama wi iva wu una waru u lungusa, amu gba n tawa ta n ca wuma adama a tsura wuma suru suru.

11 “Amu da za va aguba a abula. Za va aguba a abula u tu ufofu u ca wuma wa yi adama u geshe ikyon ya yi.

12 Za na a tarai aguba u ri tsu za vi ikyo'on shi. Na we ene mekerenkesu a tawa, u tsu suma ta reve u lyawa lo ikyo'on. Reve mekerenkesu ma safa le avu u bete'we le.

13 Vuma'a u tsu suma ta adama a na ulinga wa at-supu a da waa yuwusan goon. Agba ko ili i damaton yi ni ikyo'on shi.

14-15 "Amu da za va aguḅa a aḅula. N reve ta ikyon i va, cine Dada va reve numu. Ikyon i va waru e reve mu ta, cine n revei Dada'a. N usu ta n ca wuma u va adama n kamba ikyo'on.

16 N ta ni ikyon i ro i na i ri atsumā a aza a nda shi, waru n ciga n 'yuwan n taḡa ne ele fo. A ta uwwa uḡyo u va, reve suru nle o o'wo oḅolo a ta na za va aguḅa a ta.

17 "Dada'a na ciga mu ta adama a na n usu ta n ca wuma u va, tsarā n taḡa n ushiyisā yi.

18 Ko za lo a usa mu wuma u va shi. O ucigu u va da n cayi. N ta nu ucira u na maa ca wuma u va waru nu ucira u na maḡa ushiyisā yi, un-una Dada va damma numu n yuwan."

19 Adama a adanshi a yi o ndolo, reve aza a Isra'ila e remishe nwasanlai vani le.

20 Ozo o ro le na aḅunda a damma, "Otoni a limā a uwa yi ta, reve o o'woto yi ajaarata. Adama a nye yaa zuwusaa yi atsuvu?"

21 Ozo o ro gba a damma, "Vuma na otoni a limā a jaaratoi tsu yuwan adanshi ne tsunda shi. Otoni a limā a ta gura zuwa irumbā ye ene?"

A 'yuwain Yesu

22 Avu mantsa mo utanu ma rawa, mantsa ma na a tsu yuwan Abuki o Ucuwusan nu Ucasu wa Aa'isamapada* a Urishelima.

23 A mantsa'a, Yesu shi ta a mmalu ubata u na a tsu de Makisa ma Sulemanu atsumā a Aa'isamapada.

24 Reve azagbain a Isra'ila o boloto zuzu na ayi, avu a damma, "Cine tsa da vaḡa danā a zuwusa tsu majiyan, zane da vu ri na amayun? Na avu daḡa Kristi Zamawawa'a, vu damma tsu mejege."

25 Reve u usu, "N damma du ta de agba i usu shi. Linga va asalama na maa yuwusan atsumā a ala a Dada va o roco ta ko zane da n ri.

26 Agba i usu shi, adama a na adu ikyon i va i da shi.

27 Ikyon i va i tsu uwwa ta uḡyo u va. N reve le ta, ele waru a tsu kuru mu ta.

28 N ca le ta wuma u na woo koto shi, waru aa kuwa shi. Ko za lo aa gura usa le o ukere u va shi.

29 Dada va da ca numu ele. U la'a ta koyan, waru babu za na aa gura usa le e ekere a Dada va.

30 Dada'a na amu ili i ta i da."

31 Dada waru azagbain a Isra'ila a tarai atali azama o una yi.

32 Avu u damma le, "N roco du ta ili i sa'ani i na Dada va lyungu numu n yuwan na aḅunda. Adama e ili ya

* 10:22 A aḅuki a nda, aza a Isra'ila a cuwusan ta na cine Yahuza Makabiyu kambatowisai Aa'isamapada cece cina n'yuwatan ma Asula n shi n uwa pe, reve a lungusa yi. Aza a Isra'ila a tsu de ta aḅuki a nda Hanuka, ko "Abuki e Ekan."

asalama i ne i da i cigai i vuvara mu?"

³³ Reve a usu, "Tsu ciga tsu vuvara wu adama e ili i sa'ani i ro shi, amma adama a na vu yuwain adanshi a vama† e ekere a Asula. Avu vadilima da, amma vu kambato ta aciyawu unata na Asula!"

³⁴ Avu u usu, "A dana ta atsuma a Wila a du a na Asula a damma ta, 'Adu musula n da.' ◇

³⁵ Tsu reve ta ili i na Adanshi a Asula a dammai suru wo o'wo ta amayun babu ukotu. Reve Asula e de ama o ndolo musula, ama a na u cayi ikaka ya yi.†

³⁶ Amu gba, Dada'a u dangwa mu ta adama o ulinga wa abula, reve u lyungu mu atsuma o uvadi. Adama a nye i da gba yaa dansa n ta yuwusan adanshi a vama e ekere a Asula o una u na n dammai, 'Amu Mawun ma Asula ma da?"

³⁷ Nna maa yuwusan ili i na Dada va ciga numu n yuwan shi, she i usu mu wan.

³⁸ Amma na n ta yuwusan ili i na Dada va aa yuwusan, i usu mu adama e ili i ndolo, ko na yaa usu ili i na n dammai shi. Reve i reve amayun a na Dada'a ili i ta i da na amu, amu waru ili i ta i da na Dada'a."

³⁹ Reve a uwa mpolo a na ee remishe Yesu, avu gba u la'a.

⁴⁰ Reve u 'yawaw u pasa Udolu wa Urdu a tyo ubata u na Yahaya farai urumbusu, reve wi isawan de ne'en.

⁴¹ Avu ama na abunda a tawa ubata wa yi, adansa vani le, "Yahaya yuwan ulinga wa asalama ko za ta shi, amma ili i na u dammai adama a vuma nda suru amayun a da."

⁴² Reve ama a na a ri lo na abunda a usu Yesu.

11

Ukwa wa Li'azaru

¹⁻² A yuwan ta vuma ro na a tsu de Li'azaru a lyuci va Batanya da u shi. U dana ta obolo na muwun ma anawu me esheli ma yi Meri† na Marta. Ayi Meri nda ayi da za na tawa tsuwayin Zagbain mani'in ma maguru a ana, avu u tasa le na anji a yi. ◇ Urana u ro Li'azaru banakan ta.

³ Avu Meri na Marta a lyungu vuma ro damma Yesu, "Zagbain, vuma na vu cigai banakan ta."

⁴ Ana Yesu uwwai ne, avu u damma, "Ubanaku'un woo una yi shi. Ili i nda i fara ta tsara a tawa a Asula na tsugbain. Amu waru Mawun ma Asula, n tsura tsugbain adama e ili i ndolo."

⁵ Yesu ciga ta Marta na azawawa'a a yi.

⁶ Ana wu uwwai a na Li'azaru tu ubanakun, u dashi ta asisa pe ayin e re.

⁷ Avu u damma ojoro a yi, "Lyawai tsu kambai Yahuda."

⁸ Avu gba a damma yi, "Manlu, a yashi i nda i da azagbain a Isra'ila a shi a cigai a

◇ 10:34 Ica 82:6. † 10:35 Ama a na a usuyi ikaka ya Asula ele da Musa na aza a Isra'ila a Masasan ma Sinai. ◇ 11:1-2 Yah. 12:3.

vuvara wu, dāda vu cigai vu kamba de?"

⁹ Avu u usu, "Tsu ta ni irumu kupa ne ejere e ekan atsuma o urana u ta. Ne ekan o lo, ama a ta wala agba a tadatsa shi. E te ene adama a na ekan a ta pe o uvaɗi.

¹⁰ Agba na a yuwan mmalu na ayin, a ta tadatsa, adama a na babu ekan."

¹¹ Dada u damma nle, "I'utsa i tsu Li'azaru ta a nlavu, n ta 'yawa de ya'a yi n jisan yi."

¹² Reve a damma, "Zagbain nu u ri a nlavu, u ta dansa u ta tsura opocino!"

¹³ A ta jiyasan Li'azaru nlavu ma amayun n da yi, agba a adanshi e Yesu u ta dansa u kuwa ta de.

¹⁴ Reve wu uta le eteshe u damma, "Li'azaru kuwa ta de.

¹⁵ Adama a du a da maa yuwusan mazanga a na n ri obolo na ayi shi. Adama e ili i ndolo i to rito i usu mu. Tawai tsara tsu 'yawai ubata u na u ri gogo."

¹⁶ Avu oojoro o ro a na a tsu de Toma (za na a tsu de "Mepishe") u damma akapi, "Tsu shoyin manlu'u suru ntsu, tsara tsu kuwai obolo na ayi!"

Yesu obolo na Meri na Marta

¹⁷ Ana Yesu rawai, u cina ta cina a cido de Li'azaru hali rana nashi.

¹⁸⁻¹⁹ Aza a Isra'ila a 'yawa ta de na abunda tsara a casa Marta na Meri adama a mawun ma anawu me le. Batanya ta zuzu na

Urishelima, alanga e le mili re da.

²⁰ Ana Marta uwwai Yesu ta lo a tawa, wu uta ta tsara u ga'aton yi, Meri gba wi isawan ta pe o uwa.

²¹ Avu Marta damma yi, "Zagbain, na vu shi pa, mawun ma anawu ma va ma shi a kuwa shi.

²² Amma ko gogo n reve ta Asula a ta ca wu ili i na vu pati niyi suru."

²³ Avu u damma, "Mawun ma anawu ma wu u ta 'yon avu u yuwisan wuma."

²⁴ Avu u usu, "N reve ta u ta 'yon avu waru u yuwan wuma o urana wu ukosu, a mantsa ma na Asula aa 'yasan akwakwa suru."

²⁵ Reve u damma yi, "Amu da u'yasan wa akwakwa na wuma. Aza a na waru a usu numu a ta yuwan wuma ko a shi a kuwa.

²⁶ Vuma na ri wuma avu u usu mu waa kuwa shi. Marta vu usu ta ne?"

²⁷ Reve u usu, "Ee, Zagbain. N usu ta a na avu da Kristi Zamawawa, za na ayi da Mawun ma Asula, waru ayi da za na ri lo aa tawa atsuma o uvaɗi."

Yesu shon ta

²⁸ Ana Marta dammai ne, avu u kamba u yuwan adanshi na mawun ma anawu ma yi Meri goon. Avu u damma, "Manlu'u u ta pa, waru u te desu wu."

²⁹ Ana Meri uwwai tsundolo, avu u 'yoshin u kara a tyo ubata wa Yesu.

³⁰ Koto u shi u rawa a lyuci'i shi, amma u buwa ta de ubata u na Marta cina niyi.

³¹ Ama na abunda a tawa ta tsara a casa le, ana e enei Meri utai go'o u lyawai u'wa'a, a jiyar ta gashi u ta 'yawa ubata wa aason tsara u shon. Dada o toni niyi.

³² Avu Meri rawa ubata u na Yesu danai. Ana we ene niyi, u kingyo ta a makakan ma yi, avu u damma, "Zagbain, na vu shi pa, mawun ma anawu mo ulobo ma va ma shi a kuwa shi."

³³ Ana Yesu ene niyi e mesun, avu waru we ene cine ama a ri e mesun obolo na ayi fo. U yuwan ta atsumolangu abunda.

³⁴ Reve we ece, "Te da gba i cido niyi?"

Avu a damma yi, "Zagbain, tawa ve ene ubata'a."

³⁵ Reve u shon.

³⁶ Reve ama a na a danai zuzu na ayi a damma, "Kalyuwai cine u ciga niyi lon."

³⁷ Avu ozo o ro e le a damma, "U ca ta irumba yeni. Amayun nu u shi lo u shi a lyawa Li'azaru kuwa shi."

Yesu 'yasan ta Li'azaru atsuma o ukwa

³⁸ Yesu buwa ta na atsumolangu a abunda lon. Avu u kara a 'yawa a aason, za na wungu u da u danai atsuma a aatali na aatali a na a bundalai tsara o to u'uwata'a.

³⁹ Reve u damma, "Bundalai aatali'i a nge'en."

Reve Marta damma, "Zagbain, vu reve ta a na Li'azaru

kuwai de hali rana nashi na karai, gogo u ta fara a shamusa."

⁴⁰ Avu u damma yi, "Vu cuwan cine n damma nuwu a na na vu ca okolo, vu te ene tsugbain tsu Asula."

⁴¹ Avu a bundala aatali'i a nge'en. Reve u kalyuwa zuva ubata wa Asula avu u damma, "Dada, n godyo ta a na vu uwwa numu.

⁴² N reve ta vu tsu uwwa mu ta kuci, amma n damma ta ne adama a ama a na a ri pa ufolotowu zuzu na amu. N ciga le ta e reve a na vu lyungu numu."

⁴³ Ana Yesu kotoi avasa, avu u saala, "Li'azaru, utai!"

⁴⁴ Reve wu utai a mmalu. A katala ta ana ne ekere a yi no okoro, avu a katalaa yi okoro o urewesu.

Avu Yesu damma le, "Bada niyi avu i lyawa yi u kara."

O fobo ta o una Yesu

(Mat. 26:1-5; Mak. 14:1-2; Luk. 22:1-2)

⁴⁵ Ama a abunda a na a tawai a kalyuwa Meri e ene ta ili i na Yesu yuwain, avu a usu yi.

⁴⁶ Amma ozo o ro e le gba a 'yawa ta a damma Afarishi ili i na Yesu yuwain.

⁴⁷ Avu nan ganu a gbagbain na Afarishi e de ibolo ya Azagbain a Mbaraf ubata u ta reve a damma le, "Nye tsaa yuwain? Vuma nda ta yuwusan iroci yi ili ya asalama ya abunda.

⁴⁸ Na tsu lyawa yi u lyuwa elime na mayan me ili i nda, ama suru a ta usu yi. Asoja

a Roma a ta tawa a lungusa Aa'isamapada ni ida i tsu."

49 Kayafa vuma ta da atsuma a Azagbain a Mbara† za na danai aabara a nan ganu atsuma a aa'wan o ndolo, avu u damma, "Ko ili i ta i reve shi!

50 Cine tsa da yaa lyawa a lungusa ida'a suru? Lyawai vuma nda kuwa, tsara ama suru a dana wuma."

51 Majiyan ma nda mo uta a asuvu a Kayafa shi. Amma adama a na ayi da u danai aabara a nan ganu a aa'wan o ndolo, u yuwisan ta adanshi e ili i na yaa fara: U dansa ta a na Yesu ta kuwa adama a aza a Isra'ila suru.

52 Ko na ne Yesu aa kuwa adama a aza a Isra'ila goon shi. U ta kuwa tsara u boloto muwun ma Asula o o'wo za ta, aza a na a ri ubazu atsuma o uvadi.

53 Uрана u ndolo u da a farai izami yu ure u na oo una yi.

54 Adama o ndolo, Yesu yuwan mmalu atsuma a Yahuda a alanga eteshe shi, avu u lyawa Urishelima. U kara ta a tyo a lyuci va Ifaramu, za na ri a nge'en mu una, avu u danu de obolo no ojoro a yi.

55 Mantsa'a ma yuwan ta zuzu na yashi ya Abuki a Mapasa. Ama a abunda aza a na a danai a mulyuci n keke'en a kara ta a tyo Urishelima kafu mantsa ma abuki'i, tsara a kambato aciyele cece ununa Wilu u damma nle a yuwan.

56 A shi ta a ciga e ene Yesu, amma ele pe atsuma a Aa'isamapada, avu e ecelei vani le, "Nye i da majiyan ma du? U ta tawa ubata wa abuki'i?"

57 Avu nan ganu a gbagbain na Afarishi a damma ama'a a na na vuma ro ene Yesu'u, vuma'a u tawa u damma le. Avu a tawa e reme yi.

12

Meri tsuwayin Yesu mani'in

1 Ana u buwai rana tali a fara Abuki a Mapasa, avu Yesu kara a tyo Batanya, reve u rawa o u'wa wa Li'azaru, za na u 'yasain atsuma a aakwakwa.

2 Reve o foboo yi pe malyuwaa. Marta da tawai ni ilyalya'a, Li'azaru waru u shi ta obolo na aza a na a lyuwai obolo na Yesu.

3 Reve Meri tara meden ma mani'in ma maguru, za vi ikebe lon, avu u tsun yi a ana e Yesu. Reve u tasa le na anji a yi. Reve maguru mo shiton u'wa'a.

4 Oojoro o ro za na a tsu de Yahuza Iskariyoti shi ta lo. Ayi da za na aa wina Yesu, avu u damma,

5 "Mani'in mo ndolo ma ta rawa ikebe i na i rawai ikebe yu ulivu ukpakuta'atsu (300).* A shi ta wina yi reve a ca alambi ikebe'e."

6 Agba Yahuza yuwan adanshi a alambi na amayun shi. U damma ta ne ana wo o'woi ayi vivu da. Ayi da u

* 12:5 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da "dinari ukpakuta'atsu (300)." Kalyuwa Ucuwuwi wi "Ikebe."

ḁanaḁi za vu uzuwa wi ikebe, waru u tsu tarasa ta ikebe pe adama a aciyayi.

⁷ Avu gba Yesu damma, “She vu damaton yi wan. U yuwan ta ne e ifoḁi ya aciḁa a va.

⁸ I ta ḁana na alambi kuci, agba yaa ḁana obolo na amu kuci shi.”

A yuwan ta mpolo o una Li'azaru

⁹ Ana ama a uwwai a na Yesu rawa ta, a tawa ta na abunḁa adama e ene Yesu na Li'azaru, vuma na u 'yasain atsuma o ukwa.

¹⁰⁻¹¹ Ama na abunḁa a lyawa ta itoni i nan ganu va aza a Isra'ila, reve a uwa itoni ya Yesu adama a Li'azaru. Ili i ndolo i ḁa i zuwai nan ganu a gbagbain a yuwain ifoḁi i na oo una Li'azaru fo.

Yesu uwai Urishelima
(Mat. 21:1-11; Mak. 11:1-11; Luk. 19:28-40)

¹² Ana usana u tawai, reve obolo a ama na abunḁa a na a tawai adama a Abuki a Mapasa† a uwwa a na Yesu ta lo a tawa Urishelima.

¹³ ḁaḁa a tarai ashuwa-shuwa reve a 'yawa a ga'an na Yesu, a yisaali,

“Husana!† A ciḁala Asula!”
“Asula a zuwaa za na tawai atsuma a ala a Asulazuva aba'un!”

“Asula a zuwaa Mogono ma Isra'ila aba'un!”

¹⁴ Avu Yesu zami molloli reve u kumba yi. Ayi ḁa ili i na Zakariya vumavasula dammai,

¹⁵ “Ama a Urishelima† she yu uwwa wovon wan!

Mogono ma ḁu mo ta lo a tawa, waru u ta kumba molloli.”

¹⁶ A mantsa mo ndolo, ojoro a yi a gura reve ili i ndolo shi. Amma a tyo ḁe a mantsa ma na a 'yasain niyi a tyo a tsugbain, reve a cuwan a na Adanshi a Asula a dammai ne adama a yi, waru a yuwaan yi ta ili i nda.

¹⁷ Ama na abunḁa a shi ta obolo na ayi, ana u 'yasain Li'azaru atsuma a akwakwa, avu u damma yi wu uta a aason. A shi ta a dansaa ozo o ro ili i na Yesu yuwain.

¹⁸ Ama na abunḁa o uta ta aa cina yi, adama a na a uwwai ili ya asalama i nda.

¹⁹ ḁaḁa Afarishi† a dammulai, “Ye ene ta, tsu tsura ulyuwu wa aci shi suru suru! Kalyuwai, uvadi suru u to tono yi!”

Nheleni n ciga ta me ene Yesu

²⁰ Nheleni† n ro n 'yawa ta fo Urishelima a yuwan aganda a mantsa ma Abuki a Mapasa'a.

²¹ Reve a 'yawa ubata wa Filibu (vuma na utai diga a lyuci va Besaida atsuma a Galili) avu a damma, “Manlu, tsu ciga ta tse ene Yesu.”

²² Avu Filibu 'yawa u damma Andarawu, reve ele ra a 'yawa a damma Yesu.

²³ Avu u damma le, “Mantsa ma yuwan ta ana Mawun ma Vuma† maḁa ushi tsugbain tsa yi.

† 12:15 Zak. 9:9. Aatagada a Adanshi a Asula a Tsugana tsa yuwan ta ulinga na Sihiyona, amma aala o ro a Urishelima a ḁa waru.

24 Amayun a da maa dansaa du, cu'un vu shina ta na riyai e ida waa kamba abunda shi, she nu u kuwa. Agba nu u kuwa, u ta matsan abunda.

25 Za na cigai wuma wa yi atsuma o uvadi u nda u ta lamba yi. Za na wasain wuma wa yi o uvadi u nda u ta tsura wuma u na woo koto shi.

26 Za na cigai u yuwaan mu tsugbashi suru, u ciga u 'yuwan u tawa u kuru mu, adama aagbashi a va a dana obolo na amu ubata u na n ri suru. Waru Dada va ta ca za na yuwaan numu tsugbashi suru tsugbain."

Yesu yuwan ta adanshi o ukwa wayi

27 Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, "Gogo nda n ta atsuma a addama. N damma, 'Dada wawa mu na mantsa ma nda?' Ne da shi, n tawa ta a mantsa ma nda adama a nda, adama n sowo atsumalima.

28 Dada, roco ama tsugbain tsa wu!"

Dada udyo wu utai diga zuva avu u damma, "N roco ta de cine n ri na tsugbain waru n ta dashi roco."

29 Obolo a ama a na a danai lo mishin a uwwa ta udyo'o, reve ozo o ro e le a damma tsata tsa da. Ozo o ro gba a damma, "Malingata ma Asula ma da ma yuwain adanshi na ayi!"

30 Avu Yesu damma le, "Adama a du a da udyo'o u tawai, adama a va a da shi.

31 Gogo mantsa ma da na Asula e ge'eto ama o uvadi. Waru mantsa ma da ana Asula aa gbara Male za na aa yuwusan tsugono tsu uvadi tsa nda.

32 Agba na a 'yasan mu a akpata atsuma o uvadi, n to rono koyan a tawa ya'a va."

33 Yesu damma ta ne adama u roco cine waa kuwa.

34 Reve obolo a ama'a a usu, "Wila u tsu u damma tsu ta a na Zamawawa'a u ta dana lo kuci. To, cine tsa da, vaa damma a ta 'yasan Mawun ma Vuma zuva va akpata? Zane da Mawun ma Vuma ma nda'a?"

35 Avu Yesu usu, "I ta tsura ekan a na a jima ke'en. I lyuwa elime na mmalu eka'an ubuwu lo. Ni i yuwan ne, to, yaa tadatsa shi ni irumbu i tawa. Amma ni i yuwan mmalu atsuma e irumbu, yee reve ubata u na yee tyo shi.

36 Cayi za na tawai ne ekan okolo a du, ayi ubuwu obolo na adu. Dada yoo o'wo ama a na a ri nden atsuma e ekan."

Ama o ro a 'yuwan ta a ca Yesu okolo e le

Ana Yesu dammai ne, reve u kara u 'yawa u pa'an adama e ene yi wan.

37 Ko na u yuwain iroci yi linga va asalama a nda a makakan me le, a ushi yi shi.

38 A yuwan ta ne adama e ili i na Ishaya vumavasula dammai wo o'wo amayun, "Asulazuva, zane da usuyi ili i na tsu damma nle?"

Waru zane da enei ucira wa wu?" ◇

39 Ishaya† waru u damma ta ili i na i zuwai a kudai a usu ayi da:

40 "Asulazuwa a rumbanato ta esu a ama, reve waru u zuwa o o'wo aza a aciyogbamu.

U yuwan ta ne adama e ene ko e reve wan,

waru adama a kambu ubata wa Asulazuwa u kambuwa le gbaga wan." ◇

41 Ishaya damma ta ne, adama a na we enei tsugbain tsu Yesu, avu u yuwan adanshi a yi.

42 A mantsa'a, reve aza-gbain na abunda a ca yi okolo e le. Agba adama a na aa uwwusa wovon wa Afarishi, a yuwan adanshi a yi a alanga eteshe shi, adama Afarishi a gbara le atsuma a aa'isa'a wan.

43 A la'a ta ciga ama a cuwa le a na Asula a cuwa le.

Yesu tawa ta adama u wawa uvadi

44 Avu Yesu damma koyan a uwwusa, "Za na ushi numu suru, u ushi mu ta obolo na za na lyungu numu.

45 Za na suru ene numu, we ene ta za na lyungu numu.

46 N tawa ta atsuma o uvadi ana za na tawayi ne ekan atsuma o uvadi, adama za na ca numu okolo waa buwa atsuma e irumbu shi.

47 "Za na suru uwwai adanshi a va, reve u 'yuwan a kuru le, amu da moo kototo yi shi. Adama a na n tawa

adama n kototo uvadi shi, amma adama n wawa yi.

48 Agba ili i na yoo kototo za na 'yuwan numu na adanshi a va o ta lo. Adanshi a na n dammai, ayi da ili i na yoo kototo yi o urana wu ukosu.

49 Ili i na moo ritosu ili ya aciyawa i da shi. Dada na lyungu numu, ayi da u damma numu ili i na maa damma ni ili i na moo rito.

50 N reve ta ili i na u dammai ama a yuwan, ili i zuwa ta ama a tsura wuma u na woo koto shi. Ayi da i zuwai maa dansaa du ili i na Dada'a u damma numu gan."

13

Yesu sa'a ta ana o ojoro ayi

1 Ele lo kafu urana wa Abuki a Mapasa a rawa, Yesu reve ta mantsa ma na waa lyawa uvadi u rawa ta, tsara u kambu ubata wa Dada. U ciga ta ama a na a ri pe atsuma o uvadi aza a na a ciga niyi, waru u ciga le ta hali a tyo o ukosu.

2 Ayi a lyuwusa ilyalya obolo no ojoro a yi nu ulivu, agba Mekerencesu ma zuwa ta de Yahuza, mawun ma Simo Iskariyoti, u jiyar adama u wina yi.

3 Yesu reve ta a na Dada va yi ca niyi de ucira e ekere e ili suru, waru u tawa ta diga a Asula, waru u ta kambu ubata wa Asula.

4 Ele atsuma a alya, avu u 'yon mishin dada u fodoi utugu wa yi reve wu nla mayaga e ikyun ya yi.

5 *Avu* u tsun mini a masa'atsu reve u uwa masa'a ma ana mo ojoro a yi, *avu* u tasa le na mamuna ma na wu nla'i e ikyun ya yi'i.

6 Ana u rawai ubata wa Simo Bituru, *avu* u damma yi, "Zagbain, vu ciga ta vu sa'a mu ana?"

7 Reve u usu, "Vu reve ili i na maa yuwusan gogo shi, amma vu ta tawa vu reve na acapa."

8 *Avu* Bituru damma, "O'o, vaa sa'a ana a va shi."

Avu u usu, "Na n sa'a ana a wu shi, vu pe atsuma a ama a va shi."

9 Dada u dammai, "Zagbain, she vu sa'a ana a va goon wan! Sa'a ekere na aaci a va fo!"

10 *Avu* u damma, "Na vuma sumba, lipu va yi suru u tsu dana ta cece. Ana a yi a da goon u cigai u sa'a. Waru adu i ta cece, agba suru ndu da shi."

11 U reve ta vuma na aa wina yi, ayi da i zuwai u dammai, "Suru ndu da i ri cece shi."

12 Ana u kotoi masa'a ma ana me le, *avu* wo oto utugu wa yi. *Avu* u danuwisa, reve we ece le, "I reve ta ili i na n yuwaan ndu gogo?"

13 I de mu ta 'Manlu' na 'Zagbain' waru amayun a da du, adama a na ne dada n ri.

14 *Amu*, Zagbain na Manlu ma du, n sa'a ta ana a du gogo. *Adu* fo i sa'alai ana a du.

15 N yuwan ta ne adama e iroci tsara i yuwan cine n yuwaan ndu.

16 Amayun a da maa dansaa du, aagbashi a la'a zavu'wa va yi shi. Malingata ma la'a za na lyungu niyi shi.

17 I reve ta ili i nda, waru *Asula* a ta zuwaa du aba'un, ni i yuwan le.

18 "Maa yuwusan adanshi adama a du suru shi. N reve ta aza a na n dangwai. Amma ili i na Adanshi a *Asula* a dammai ciga 'yuwan u shi-wan. Reve u damma, 'Vuma na aa lyuwusa obolo na amu da wina numu!' ◇

19 "N ta dansaa du ili i nda gogo kafu u fara, tsara nu u fara, i usu a na amu dada* za na ri lo kuci.

20 N ta dansaa du amayun, vuma na ushiyi malingata ma va, u ushi mu ta fo. Waru vuma na usu numu, u usu ta vuma na lyungu numu."

Yesu damma ta ili i na yaa cinayi

(*Mat.* 26:20-25; *Mak.* 14:17-21; *Luk.* 22:21-23)

21 Ana Yesu kotoi adanshi o ndolo, *avu* u uwa atsumolangu a abunda lon. Dada u dammai a alanga e eteshe, "N ta dansaa du amayun, vuma ta atsuma a du u ta wina mu."

22 Agba ojoro a yi e reve ili i na waa dansa shi. *Avu* a kalyuwulai vani le.

◇ 13:18 Ica 41:9. * 13:19 Aza a Isra'ila e reve ta danshi "amu dada" aala a *Asula* a da. Pa nda Yesu ta dansa ili i ta i da u ri na *Asula*. † 13:23 Oojoro a na Yesu cigai lo'on, ayi da Yahaya za na danai aatagada a nda. U ciga u de aala a yi shi dada u zuwusai "za na Yesu cigai lon" ko "oojoro o ro" atsuma e idana ya yi.

23 Za ta atsumā o ojoro a yi za na Yesu cigai lon,† danā ta nden zuzu na ayi.

24 Avu Simo Bituru yuwaan yi adanshi nu ukere reve u damma, “Ece yi ko zane da waa yuwusan adanshi a aci a yi.”

25 Reve oojoro'o u rabatowo Yesu, avu we ece yi, “Zagbain, atsumā a tsu, vuma ne da vaa yuwusan adanshi a aci a yi?”

26 Avu u usu, “N to oto assala a nda o usa'an. Vuma na n cayi ayi da waa wina mu.” Avu wo oto assala'a avu u ca Yahuza, ulobo wa Simo Iskariyoti.

27 Ana Yahuza ushiyi assala o ndolo, dada Male ma uwa niyi.

Dada Yesu dammai, “Yahuza, 'yawā gogo vu yuwan ili i na vu cigai vu yuwan.”

28 Atsumā a aza a na a danai lo a alya, babu za na revei ili i na i zuwai Yesu dammai ne Yahuza.

29 Amma adama a na Yahuza ayi da le za vu uzuwa, ozo o ro a yuwusan ta majiyan gashi Yesu damma yi ta, u 'yawā u tsupa ikebe yi ilyalya, ko u ne'eshen alambi ikebe.

30 Ana Yahuza ushiyi assala o ndolo, reve wu utushi, cina ayin a yuwan.

Wilā u sa'avu

31 Ana Yahuza karai, reve Yesu damma, “Mantsa ma rawa ta a na amu Mawun ma Vuma maa uwa atsumā a tsugbain tsā va, waru Asulā a

ta tsurā tsugbain adama e ili i na yaa cina mu suru.

32 Na Asulā a tsurā tsugbain adama a va, Asulā na aciyayi u to roco cine Mawun ma Vuma mā ri na tsugbain gogogo.

33 “Muwun n va, mantsa ke'en da ma buwa numu a na maa danu na adu. I ta zami mu, agba yaa tsurā mu shi. N damma du ta cine n dammai aza a Isra'ila, 'Yaa gura 'yawā ubatā u na maa 'yawā shi.’

34 “Amma n ta casu du wilā u sa'avu u na yaa kuru. I ciga i 'yuwan i cigalai cine n ciga ndu.

35 Ni i cigalai, ama suru e te reve adu ojoro a va a da.”

Yesu yuwan ta adanshi a na Bituru a wasan yi

36 Reve Simo Bituru ece Yesu, “Zagbain, te da vee tyo?”

Reve u usu, “Ubatā u na maa 'yawā vaa gura toni mu de shi, amma a 'yawā de vu to toni mu.”

37 Avu we ece yi, “Zagbain, nye i zuwai moo toni wu gogo shi? N tu ufobu n kuwa obolo na avu!”

38 Reve u usu yi, “Vu tu ufobu vu kuwa adama a va? Amayun a da maa damma wu, kafu moton ma saala, vu ta wasan mu uta'atsu.”

14

Yesu da ure a tyo ya Dada

1 Reve Yesu damma ojoro a yi, “She u balā ko i danā na atsumolangu wan. I ushi Asulā, waru i ushi mu fo.

2 Asulā a abundā a ta de o u'wa wa Dada va, waru n

tā 'yāwā n foboo dū ubatā. Na amayun a dā shi, n shi a damma dū ne shi.

³ Nā n koto mayan me ili i nda, n tā tawisā n tara dū a tyo obolo nā amu. Reve tsu danuyi obolo.

⁴ I reve tā ure a tyo ubatā u na mee tyo.”

⁵ Reve Toma usu yi, “Zagbain, tsu reve ubatā u na vee tyo shi. Cine tsee reve ure a tyo de?”

⁶ Reve u usu, “Amu dā ure u na u rocoi amayun a Asulā waru n ca ama wuma. Babu vuma na aa 'yāwā ya Dada she nu u kuru nu ubatā u vā.

⁷ Ni i shi i reve mu na amayun, i te reve Dada vā fo. Amma diga gogo i reve yi tā, waru ye ene yi tā.”

⁸ Avu Filibu damma, “Zagbain, roco tsu Dada'a, atsu u ta rawa tsu.”

⁹ Reve u usu, “Filibu, n to obolo nā adu nu ujimu. Cine tsa dā wo o'woi hali n gogo koto vu revei ko zane dā n ri shi? Vuma na ene numu suru, we ene tā Dada. To, cine vaa dansa n roco dū Dada'a.

¹⁰ Koto vu ca okolo a na amu n ri pe atsumā a Dada, waru Dada ri pe atsumā a vā shi? Adanshi a na maa dansaa dū adanshi a vā a dā shi, amma Dada dā na ri pe atsumā a vā, waru ayi dā waa yuwusan ulinga wā yi.

¹¹ Usuyi Dada'a u tā pe atsumā a vā, amu waru n tā pe atsumā a Dada. Nā yaa usu mu adama e idanshi i vā shi, to, usu numu adama e ili i na n yuwain.

¹² “Amayun a dā maa dansaa dū, vuma na suru usu

numu, ta yuwan ili i na n yuwusain. Aza a na a usu numu a ta yuwan ili i na ila'ai za na n yuwusain, adama a na n tā kambā n danu obolo nā Dada.

¹³ Waru ni i pati ili i ro atsumā a ala a vā, n ta yuwaan dū, adama Mawu'un u tawaa Dada nā tsugbain.

¹⁴ N ta yuwaan dū ili i na i patiyi suru atsumā a ala a vā.

Nzuwulai n na Ruhu va Akiza aa tawa

¹⁵ “Ni i ciga mu, i ta yuwan ili i na n damma ndu i yuwan suru.

¹⁶ Waru n ta pati Dada u ca dū Za vi Ikambi i ro, za na aa danu nā adu hali ukosu.

¹⁷ Ayi dā Ruhu va Akiza,† za na rocoi amayun adama a Asulā. Ama o uvadi aa usu yi shi, adama a na e ene yi shi, waru e reve yi shi. Amma adu i reve yi tā, adama a na u tā pe nden atsumā a dū, waru u tā danā pe atsumā a dū.

¹⁸ Nā n kara, maa lyawa dū a nde'en tsa mkpa'an shi, n tā tawisā ya'a dū.

¹⁹ Mantsa ma buwa tā ke'en, ama o uvadi a buwa ee ene mu shi, amma adu i te ene mu. Adama a na amu wuma u dā n ri, adu waru i tā danā wuma.

²⁰ Nu urana u ndolo u tawā, i te reve a na n ri pe atsumā a Dada. Waru i te reve a na i ri atsumā a vā, waru amu n ri atsumā a dū.

²¹ Vuma na ciga numu suru, u ta yuwan ili i na n dammai suru, avu Dada vā ciga yi fo. Amu fo n ta ciga yi, avu n roco yi ko zane dā n ri.”

22 **Avu** Yahuza (ayi nda Yahuza Iskariyoti da shi) damma, “Amma Zagbain, cine vu foboi vu roco tsu aciyawu amma a tyo a akapi shi?”

23 Reve u usu, “Na ama a ciga mu, a ta yuwan ili i na n damma nle a yuwan suru. Dada va ta ciga le, avu tsu tawa ya'a le, avu waru tsu danu obolo ne ele.

24 Vuma na gba ciga numu shi, waa yuwan ili i na n dammai shi. Ili i na yu uwwa numu n dammai, ya'a va da wu utai shi, amma o una wa Dada u da za na lyungu numu.

25 “N damma du ta ili i nda suru a mantsa ma na n danai obolo na adu.

26 Amma ayi Za vi Ikambi u to roco du ili suru, waru u ta zuwa du i cuwan ili i na n damma ndu suru. Ayi Za vi Ikambi i nda ayi da Ruhu va Akiza za na Dada va aa lyungu atsuma a ala a va.

27 N zuwa du ta i tsura mazanga o okolo a du, cu'un mazanga na n ri na ayi o okolo a va, ayi da maa zuwa du i tsura. Asuvu nden a na maa ca woo o'wo cine uvadi waa ca shi. Adama o ndolo she i yuwan atsumolangu lon wan, waru she yu uwwa wovon wan.

28 “Yu uwwa mu ta de adansa n ta kara waru n ta tawisa ya'a du. Ni i ciga mu na amayun i yuwan mazanga a na maa kamba ya Dada, adama a na u la'a mu ta tsugbain.

29 N ta dansaa du ili i nda gogo kafu u fara, adama nu u

fara i usu.

30 Maa dashi yuwan adan-shi a abunda na adu shi. Adama a na za tsugono tsu uvadi u nda u ta lo a tawa. Amma u ri nu ucira a aci a va shi.

31 N yuwan ta ili i na Dada va damma numu n yuwan suru, tsara ama o uvadi a nda e reve n ciga yi ta.

“Tawai gogo tsu karai.”

15

Ataci ne eten

1 **Avu** Yesu lyuwa elime na adan-shi no ojoro a yi, reve u damma, “Amu da ikyun ya amayun i na i tsu utaa atacit a inabi. Dada va ayi da cimbi.

2 Ne eeten a na a ri za va nu u matsan shi, u tsu gasa yi ta. Waru u tsu lapula ta eeten a na a tsu matsan muwun, tsara u matsan muwun ma abunda.

3 Ili i na n damma ndu u zuwa du ta de i kamba cece.

4 Ni i ri uka bu na amu, n to o'wo uka bu na adu. Eeten a tsu matsan na aciyayi shi. U ta matsan nu u buwa uka bu ni ikyun. Ne da adu fo yaa matsan shi, she ni i ri uka bu na amu.

5 “Amu da ikyun ya ataci'i, adu gba eten. Na za suru kaba ya'a va, amu waru uka bu na ayi, u ta matsan lon. Agba yaa gura yuwan ili i ro shi, she na n kamba du.

6 Na za ri uka bu na amu shi, u ta gashi eeten a na a tsu vari reve u 'yewe. Ama a tsu tara ta eten a na e 'yewei, reve a zuwa le a akina a kulato le.

7 Ni i ri uka bu na amu na waru yaa kurusu uritosu u

vā, i ta pati Dada ili i na i cigai suru, avu gba u ca du.

⁸ Nā yaa matsasan muwun mā abunda, u to rocosu a na adu ogoro a vā a da, waru i to rocosu ama tsugbain tsa Dada vā.

⁹ “N ciga du ta cine Dada vā ciga numu. Gogo i kaḅa atsuma e icigi i vā.

¹⁰ Ni i yuwan ili i na n dammai, i ta kaḅa atsuma e icigi i vā. Ne da waru, n yuwain ili i na Dada vā damma numu n yuwan, ne da fo n ri ukaḅu atsuma e icigi ya yi.

¹¹ N damma du ta ili i nda suru adama yoo o'wo nā cu'un mazanga ma na n ri nā ayi, adama waru mazanga mā du mo o'wo ushete wan.

¹² Apa nda ili i na maa dansaa du i yuwan: i cigalai ununa n ciga ndu.

¹³ Babu icigi i na i la'ai nda, vuma kuwā adama a n'utsa mā yi.

¹⁴ “Adu n'utsa n vā da, ni i kuru ili i na maa dansa.

¹⁵ M buwa e desu du agbashi shi, adama a na zagbain tsu damma agbashi a yi ili biti shi. Amma n te desu du n'utsa, adama a na n damma ndu ili i na Dada vā damma numu biti.

¹⁶ I dangwa mu shi. Amu da n dangwa ndu. Avu waru n ca du ulinga u nda i yuwan: 'Yawai i matsan muwun, icu'un i na yaa jima. Ne da Dada aa ca du ili i na i pati niyi suru na alaḅ a vā.

¹⁷ Apa ili i na n damma ndu i yuwan: I cigalai.

Uvadi u ta 'yuwan ogoro'o

¹⁸ “Na ama o uvadi a nda a 'yuwan du, i cuwan amu da a fara 'yuwain.

¹⁹ Nā adu aza o uvadi a da, a ta ciga du ununa a cigai aza e le. Amma n dangwa du ta yu uta atsuma o uvadi, adama o ndolo adu aza o uvadi a da shi. Ayi da i zuwai uvadi u 'yuwan ndu.

²⁰ I cuwan ni ili i na n damma ndu: Aagbashi a la'a zavu'wa vā yi shi. Na ama o bongi mu, o to bongi du fo. Waru na a yuwan ili i na n rito nle a yuwan, a ta yuwan ili i na i damma nle fo a yuwan.

²¹ Agba o to bongi du adama a na i ri aza a vā. A ta yuwan ne adama a na e revei za na lyungu numu shi.

²² Nā n shi n tawa n yuwaan le adanshi shi, a shi a dana nu unusu u na waa tawaa le no oforo shi. Amma gogo a ri nu ure u motaa shi adama o unusu u le.

²³ Za na 'yuwan numu biti u 'yuwan ta Dada vā.

²⁴ N yuwan ta linga va asalama e memere me le, icu'un i na ko za koto yuwain shi. Nā n shi n yuwan linga nda shi, a shi a dana nu unusu shi. Agba gogo nda e ene ta ili i na n yuwain. Agba suru nā ne, a 'yuwan mu ta obolo nā Dada vā.

²⁵ Agba ili i nda i fara ta adama e ili i na a danai a Wilu le wo o'wo amayun: 'A 'yuwan mu ta pere m pere.' ◇

26 “N t̄a lyunguwā d̄u za na ā tsu de Za vi Ikambi. U to uta ubatā wa Dada āvu u t̄awā ubatā u d̄u. Āyi da Ruhu va amayun. Nu u t̄awā, u ta yuwan adanshi adama ā va.

27 Reve ād̄u fo ni i ciga i 'yuwan i damma ama adama ā va, adama a na i ri obolo nā āmu diga a mantsa ma na n teme i uritosu.”

16

1 Āvu Yesu lyuwa elime na adanshi, u damma, “N damma d̄u t̄a ili i nda, adama i lyawa u'ususu u va wan.

2 Ā t̄a gbarā d̄u ā a'isa. Waru mantsa mā t̄a t̄awā ana ama oo una d̄u, reve a jiyān gashi a ta yuwusaan Āsulā agandā na a yuwan ne.

3 A ta yuwan ne, adama a na e reve Dada'a shi, waru e reve mu shi.

4 Agba n damma d̄u t̄a ili i nda, adama nā mantsa mā t̄awā ana aa yuwusan ili i nda, i cuwan ni ili i na n damma nd̄u.

Ulinga u Ruhu va Akiza

“Mantsa ma na n teme i uritosu, n damma d̄u ili i nda shi, adama a na n shi obolo nā ād̄u.

5 Gogo gba n t̄a kamba ubatā wu za na lyungu numu. Agba ko vuma t̄a atsumā ā d̄u ece mu, ‘Te da vee tyo?’ shi.

6 Ana n damma nd̄u gogo, ād̄u da nda i remei atsumolangu.

7 Agba amayun a da maa dansaa d̄u, u la'aa d̄u t̄a ulobonu n karā. Nā n karā n t̄a lyunguwā d̄u nā Za vi

Ikambi. Nā n karā shi, Za vi Ikambi'i waā t̄awā shi.

8 Nu u t̄awā, u to roco ama o uvadi a na a nusain ana a dammai, ‘Tsu reve t̄a ili i na i ri unusu, waru tsu reve t̄a ili i na i ri mejege, waru tsu reve t̄a ununa Āsulā ā tsu ge'eto unusu.’

9 A yuwan mejege shi adama o unusu, adama a na ā usu mu shi.

10 A nusan t̄a adama e ili i na i ri mejege, adama a na n t̄a 'yawā ubatā wa Dada, waru yaa lyuwa elime nā mene mā va shi.

11 A yuwan mejege shi adama o uge'etosu adama a na u yuwaan t̄a de za tsugono tsu uvadi u nda uge'etosu.

12 “N t̄a ni ili yā abundā i na maa damma d̄u, agba gogo u la'a t̄a ucira u na yee reve.

13 Agba nā Ruhu na o rocosu ili i na i ri amayun adama ā Āsulā u t̄awā, u ta zuwā d̄u i reve ili i na i ri mejege i na yoo utusā ubatā wā Āsulā. Waa yuwan adanshi a na o utai ubatā wā yi shi, amma u ta damma ili i na wu uwwai goon, waru u ta damma d̄u ili i na yaā t̄awā.

14 U ta ca mu tsugbain, adama a na u ta tara ili i na n dammai reve u damma d̄u.

15 Ili i na Dada ri ne ele suru, n t̄a fo ne ele. Āyi da i zuwai n dammai Ruhu'u u ta tara ili i na maa damma āvu u damma d̄u.

Atsumalimā ā t̄a kamba mazangā

16 “Na a jima ke'en yee ene mu shi, amma ā tyo de i te enishe mu.”

17 Reve ozo o ro atsuma o ogoro a yi a dammulai, "Nye waa dansa ana u dammai, 'Na a jima yee ene amu shi, reve waru a tyo de avu ye enishe mu?' Waru nye i da waa dansa ana u dammai, 'Adama a na n ta kara a tyo ubata wa Dada?'"

18 Reve waru e ecelei, "Nye i da waa dansa 'na a jima ke'en?' Tsu gura reve ili i na waa dansa shi."

19 Yesu reve ta ogoro a yi a ciga ta e ece yi adama o ndolo, dada u damma nle, "I te mecilei ili i na maa dansa ana n dammai, 'Na a jima ke'en ye ene mu waru shi, reve waru n damma a tyo de i te enishe mu?'"

20 Amayun a da maa dansaa du, i ta shon avu waru i yuwan atsumolangu, amma uvadi u ta yuwan mazanga. I ta yuwan atsumolangu, amma atsumolangu a du a ta kamba mazanga.

21 Na ka danu limatan, u ta na mbala, adama a na mantsa ma yi ma rawai. Amma nu u matsan mawu'un, avu wi icina na mbala'a adama a na u ri a mazanga ma na u tsurai mawun o uvadi.

22 Ne da fo u ri ya'a du. Gogo i ta atsumolangu, amma n te enishe du. A mantsa'a i ta yuwan mazanga, waru ko vuma aa gura zuwa du i lyawa mazanga shi.

23 Na mantsa mo ndolo ma rawa, yee ece mu ili i ro waru shi. Amayun a da maa dansaa du, Dada va ta ca du ili i na i patiyi suru atsuma a ala a va.

24 Hali n gogo koto i pati

ili i ro atsuma a ala a va shi. Patishiyi, Asula waru a ta ca du ayi, tsara i shiwan na mazanga.

Kristi Zamawawa lyuwa ta aci o uvadi

25 "N yuwan ta adanshi a nda ni iroci, agba mantsa mo ta lo a tawa ana maa dashi yuwan ne shi. A mantsa'a n ta paduwa du ili suru adama a Dada'a.

26 O urana u ndolo i ta pati Dada'a na ala a va, agba woo o'wo she na n yuwan ipati o una u du shi.

27 Asula Dada u ciga du ta adama a na i ciga numu, reve waru i usu a na mu utai ubata wa yi.

28 Mu utai ta ubata wa Dada, reve n tawa o uvadi. Gogo gba n ta lyawa uvadi avu n kamba ya Dada'a."

29 Avu ogoro'o a damma, "Gogo vu ta adanshi na atsu upaduwa! Vaa yuwusan adanshi ni iroci shi.

30 Gogo tsu reve ta vu reve ta ili biti. Vu ta gura usu yeci i vuma kafu u yuwan yeci'i. Ayi nda, u zuwa tsu ta tsu usu vu utai ta ubata wa Asula."

31 Avu u usu, "Amayun a da i usu ta gogo?"

32 Mantsa mo ta lo a tawa, waru u rawa ta de, ana suru ndu yee bete'we, koyan da atsuma a du a kamba o u'wa wa yi, reve i lyawa mu a nde'en. Agba Dada to ofolo na amu, waru adama o ndolo n ri a nde'en shi.

33 "N damma du ta ili i ndolo adama yoo o'wo na mazanga ma amayun adama

a na i ri obolo na amu. Uvadi u ta zuwa du i sowo atsumalima. Agba i kaba asuvu! N lyuwa ta aci o ucira wu uvadi!”

17

Yesu yuwaan ta ojoro a yi avasa

¹ Ana Yesu kotoi a dansaa le ili i nda suru, reve u kalyuwa zuva avu u damma, “Dada, mantsa ma rawa ta. Vu ca Mawun ma wu tsugbain adama u ca wu tsugbain.

² Vu ca yi ta tsugbain a aci a ama suru adama u ca aza a na vu ca niyi wuma u na woo koto shi.

³ Waru nda ure u na aa tsura wuma u na woo koto shi: e reve wu, za na avu da Asula a amayun goon, reve waru e reve Yesu Zamawawa, za na vu lyunguyi.

⁴ N roco ta tsugbain tsa wu o uvadi ana n kotoi ulinga u na vu ca numu n yuwan.

⁵ Gogo, Dada, vu dashi ca mu tsugbain tsa na n shi na ayi ana n shi obolo na avu kafu vu yuwan uvadi.

⁶ “Vu ca mu ta aza e itoni o ro atsumam o uvadi u nda, waru n roco le ta ili i na vu rotsoi. Aza a wu a da a shi, agba vu ca mu ta ele, avu gba a yuwaan wu tsutoni.

⁷ E reve ta a na avu da vu ca numu ili i na n ri na ayi suru.

⁸ Adama a na n damma ta aza e itoni a va ili i na vu damma numu, agba a usu ta. E reve ta a na mu utai ubata wa wu, avu waru a usu avu da vu lyungu numu.

⁹ N ta avasa adama e le. Maa yuwusan avasa adama a ama o uvadi shi, amma adama a aza a na vu ca numu, adama a na ele aza a wu a da.

¹⁰ Ama o ndolo suru aza a na a ri aza e itoni a va aza a wu a da fo, waru aza a na oo tono wu suru aza a va a da fo. O roco ta na amayun ili i na tsugbain tsa va tsa ri.

¹¹ N ta lo a tawa ya'a wu. M buwa e isawan o uvadi waru shi. Agba aza e itoni i va a buwa ta atsumam o uvadi. Vu roco ucira wa ala a wu, ayi da ala a na vu ca numu, tsara vu geshe le. Dada oo o'wo ili i ta, ununa avu na amu tsu ri.

¹² Nu ucira wa wu u da, ucira u na vu ca numu a mantsa mo ndolo amu ubuwu o uvadi dada m putsayi ili i wuya a ju'wan le. Shede ayi vuma na o kototoi* ayi da a lungusai adama Adanshi a Asula a shiwan.

¹³ “Dada, n ta tawa ya'a wu gogo. Agba n damma ta ili i nda amu ubuwu o uvadi, adama aza e itoni a va a shiwan na mazanga ununa amu n ri.

¹⁴ N damma le ta ikaka ya wu. Agba ama o uvadi u nda a 'yuwan le ta, adama a na a ri ili i ta ne ele shi, ununa amu fo n ri ili i ta na ama o uvadi shi.

¹⁵ Maa patishi wu vu tawa le atsumam o uvadi shi, amma vu 'yasan za wuya a ju'wan le.

¹⁶ Amu za vu uvadi u nda u da shi. Ne da waru ele fo aza

* 17:12 Vuma na o kototoi pa nda u ta yuwusan adanshi a Yahuza Iskariyoti za na winai Yesu.

o uvadi a nda a da shi.

¹⁷ Vu zuwa le o o'wo cece na akiza o uritosu wa adanshi a wu za na ayi da amayun.

¹⁸ N lyungu le ta atsuma o uvadi, cine vu lyungu numu atsuma o uvadi.

¹⁹ N ca ta aciyava n yuwaan wu tsugbashi adama ele fo a ca aciyele a yuwaan wu tsugbashi.

²⁰ "Dada, n ta yuwusan avasa adama a aza e itoni a nda, agba waru n ta yuwusan avasa adama a aza a na aa tawa a ca mu okolo e le suru, adama e ili i na aza e itoni a va aa damma adama a va.

²¹ N ciga ta suru nle o o'wo ili i ta, ununa amu n ri ili i ta na avu, avu waru vu ri ili i ta na amu. N ciga le ta fo o o'wo ili i ta na atsu. Dada ama o uvadi a nda aa usu a na avu da vu lyungu numu.

²² N ca ta ama a nda tsugbain tsa na vu ca numu adama o o'wo ili i ta, ununa avu na amu tsu ri ili i ta.

²³ Amu ili i ta i da ne ele, avu waru ili i ta vu ri na amu, adama o o'wo ili i ta suru suru. Ne da ama o uvadi ee reve avu da vu lyungu numu. E te reve a na vu cigai aza e itoni a va ununa vu ciga numu.

²⁴ "Dada, vu ca mu ta ele, waru n ciga le ta a dana ubata u na n ri, adama ee ene tsugbain tsa va, za na vu ca numu adama a na vu ciga numu kafu vu yuwan uvadi.

²⁵ "Dada, avu da za va abula.† Uvadi u reve wu shi, amu gba n reve wu ta, ama a nda waru e reve ta a na vu lyungu numu.

²⁶ N roco le ta ili i na vu rotsoi, waru n ta lyuwa elime nu uyuwusan ne. Ne da aa gura ciga ozo o ro ununa vu ciga numu, adama moo o'wo ili i ta ne ele."

18

Ereme ta Yesu

(Mat. 26:47-56; Mak. 14:43-50; Luk. 22:47-53)

¹ Ana Yesu kotoi avasa, reve ayi no ojoro a yi a kara reve a pasa U6aa wa Kidron. Reve a rawa ubata u na u ri na danga zetun† va abunda avu a uwa pe.

² A 'yawusa ta ubata'a na abunda, ayi da i zuwai Yahuza za na wina niyi revei ubata u na a ri.

³ Reve nan ganu a gbagbain na Afarishi a lyungu adugari a Aa'isamapada o ro a kuru Yahuza. Waru obolo a asoja a Roma a shi ta obolo ne ele, ama a nda a shi ta ni itana yu uvon ni ifitila na akata. Avu Yahuza tara le a tyo ubata'a.

⁴ Yesu reve ta ili i na yaa fara na ayi, dada wu utai reve we ece le, "Zane da yaa zama?"

⁵ Reve a usu, "Yesu za va Nazara."

Avu u damma le, "Amu dada Yesu'u!" (Yahuza za na wina niyi, shi ta mishin ne ele.)

⁶ Ana Yesu damma nle, "Amu dada ayi'i," reve o rono na acapa avu a riya e ida.

⁷ Reve we ecishe le, "Zane da yaa zama?"

Avu a damma, "Yesu za va Nazara."

⁸ Avu u usu, "N damma du ta de amu dada Yesu. Na amu

da yaa zama, lyawai ojoro a va a kara.”

⁹ A yuwan ta ne adama e ili i na Yesu dammai de a shiwan, “N lamba ko za ta atsuma a aza na vu ca numu shi.”

¹⁰ Reve Simo Bituru tala matsun me pe'eni ma yi reve u kodo utsuvu wu usa'ani wa aagbashi a aabara a nan ganu. (Aala a aagbashi'i Maluku.)

¹¹ Avu Yesu damma Bituru, “Kambuwa matsun me pe'eni ma wu e ibici ya yi. Vu ta a majiyan n ciga n sowo atsumalima ununa Dada zuwai n sowo shi?”

A tarai Yesu a tyo ubata wa aabara a nan ganu

(Mat. 26:57-58; Mak. 14:53-54; Luk. 22:54)

¹² Reve yali i gbaint na asoja a yi a Roma, obolo na adugari a Aa'isamapada, e reme Yesu avu a nla yi.

¹³ Avu a fara tara yi a tyo ya Hanana, ashawale Kayafa. Kayafa da danai aabara a nan ganu a aa'wan o ndolo.

¹⁴ Ayi dada za na de acapa u dammai azagbain a Isra'ila, “Lyawai vuma nda kuwa tsara ama suru a dana wuma.” ◇

Bituru wasain Yesu

(Mat. 26:69-70; Mak. 14:66-68; Luk. 22:55-57)

¹⁵ Reve Simo Bituru no ojoro o ro ◇ a kuru Yesu. Ojoro'o u reve ta aabara a nan ganu'u, dada u uwai obolo na Yesu atsuma a agalaci o ukobu wu uge'etosu wa aabara a nan ganu.

¹⁶ Bituru gba reve wi isawan a alanga zuzu nu unantsu. Avu ojoro'o u kambu u yuwan adanshi na aagbashi o usheli a na a ri o unantsu. Reve a lyawa Bituru u uwa.

¹⁷ Amma avu usheli'i we ece Bituru, “Avu ojoro a vuma ndolo Yesu da, ko ne da shi?”

Avu u wasan, “O'o, amu da shi!”

¹⁸ Mantsa mo utanu ma da ma shi, reve agbashi na adugari a Aa'isamapada a gba'ato akina. Ele a lyasu-wusa, dada Bituru rawai zuzu na akina'a adama u lyasuwa.

Aabara a nan ganu a yuwain Yesu yeci

(Mat. 26:59-66; Mak. 14:55-64; Luk. 22:66-71)

¹⁹ Avu aabara a nan ganu a yuwan Yesu yeci adama o ojoro a yi nu uritosu wa yi.

²⁰ Reve u usu, “N yuwusan ta adanshi adama koyan da uwwa. N ritosu ta a a'isa na a Aa'isamapada, ubata u na aza a Isra'ila suru o tsu boloto. N damma ko ili i ta usokowu shi.”

²¹ Adama a nye vee eceshe mu cu'un vi ili i nda? Ece ama a na a uwwai uritosu u va. E reve ta ili i na n dammai.”

²² Ana Yesu dammai ne, avu dugari ro basa yi o ug-baguzu avu u damma, “Zane da avu a na vaa yuwaan aabara a nan ganu† cu'un va adanshi o ndolo?”

²³ Avu u damma, “Na n damma ta ili i ro i na Wila

u dammai u ri mejege shi, i roco ili'i. Agba ni ili i na n dammai amayun a da, adama a nye vu basa numu?"

²⁴ Yesu ubuwu wunlu da da Hanana caco niyi a tyo ya Kayafa aabara a nan ganu.

Bituru wasisan ta Yesu

²⁵ Ili i nda a farasa pe atsuma, Simo Bituru de mishin zuzu na akina a lyasuwusa. Dada e ece niyi, "Avu za vi itoni ya Yesu da, ko ne da shi?"

Avu u wasan reve u damma, "O'o, amu da shi!"

²⁶ Aagbashi o ro a aabara a nan ganu a shi ta lo. Maci vuma na Bituru kodoi utsuvu u da. Avu u damma, "Me ene wu ta ubata a danga zetun, ko me ene wu shi?"

²⁷ Avu Bituru wasisan, a mantsa'a avu moton ma saalashi.

A tarai Yesu a tyo ya Bilatu (Mat. 27:1-2, 11-14; Mak. 15:1-5; Luk. 23:1-5)

²⁸ Ana Kayafa kotoi uge'etosu wa Yesu na wasasa, da da azagbain a Isra'ila a tara niyi a tyo ubata wa Bilatu gwamna vuma va Roma. Avu ama'a e isawan a alanga. Na shi za ro uwa pe, u shi to o'wo babu cece, agba Wila u shi a lyawa yi u yuwan Abuki a Mapasa shi.

²⁹ Avu Bilatu uta a alanga reve we ece le, "Adanshi a nye a da i tawayi a aci a vuma nda?"

³⁰ Reve a usu, "Na shi vuma nda za vu ulinga wi iwuya i da shi, tsu shi a tawa na ayi ubata wa wu shi."

³¹ Avu u damma le, "To, adu na aciyadu tara niyi i 'yawa i ge'eto yi cine Wila u du u dammai i ge'eto yi."

Reve a wasan a damma, "Adu aza a Roma i tsu lyawa tsu tsu una vuma shi."

³² Ili i na a dammai u roco ta ili i na Yesu dammai de cine waa kuwa u fara ta o o'uso amayun.

³³ Reve u kambu o ukobu avu u de Yesu avu we ece yi, "Avu da mogono ma aza a Isra'ila?"

³⁴ Avu u damma, "Yeci ya wu i da nda'a, ko ama o ro a yuwaan wu ta adanshi a va?"

³⁵ Reve u usu, "Vu reve ta amu za va Isra'ila da shi! Ama a wu na nan ganu a gbagbain a da a tawai na avu ya'a va. Nye i da gba vu yuwain?"

³⁶ Reve Yesu usu, "Tsugono tsa va za vu uvadi u nda u da shi. Na shi za vu uvadi u nda u da, agbashi a va a shi ta yuwan nangi adama a zuwa mu e ekere a azagbain a Isra'ila wan. Amu n ri ana ngono n na ma yuwusan tsugono pa o uvadi shi."

³⁷ Avu we ece yi, "Avu mogono ma da, ko ne da shi?"

Reve u usu yi, "Vu damma ta amu mogono ma da, waru vu damma ta mejege. Ayi da i zuwai a matsan numu, avu n tawa o uvadi adama n damma ama amayun. Waru za na ri za va amayun tsu poloo mu ta atsuvu."

³⁸ Avu we ece yi, "Nye i da amayun?"

A paɗayi Yesu ugana wu ukwa

(*Mat. 27:15-31; Mak. 15:6-20; Luk. 23:13-25*)

Ana Bilatu dammai ne, aƵu wu utisa a tyo ya aza a Isra'ila aƵu u damma le, "Vuma nda yuwan ili i na i rawai n damma, 'Nu u ciga u 'yuwan u kuwa' shi.

³⁹ I reve n tsu baɗa ta vuma ta aƵsuma o u'wa wa ali u kara a mantsa ma Abuki a Mapasa. I ciga ta n lyawa 'mogono ma aza a Isra'ila?' "

⁴⁰ Reve a saala, "O'o, a lyawa yi wan! Tsu ciga ta a lyawa Baraba." (Baraba gba u shi ta u tsu 'yasasan nlangi.)

19

Asoja a yuwaan ta Yesu ulamu

(*Mak. 15:16-20*)

¹ Reve Bilatu† damma asoja a faba Yesu na asudu.

² Reve a ɗava ookokolo e eten a awanda, aƵu a zuwayi a aaci,* aƵu o oto yi aayala a sawun ɗaƵan-ɗaƵan.

³ AƵu a tawusa ya'a yi na a dammi, "Wuma wa wu u jima, mogono ma aza a Isra'ila!" Na a basasa niyi o ugbaguzu.

⁴ AƵu Bilatu kara o utisa waru, reve u damma ama'a, "Uwwai, n ta o uta yi pa nda ya'a du, adama i reve n tsura ili i ro i na yaa zuwa n kototo yi shi."

⁵ Reve Yesu uta, wotowu no ookokolo a awanda† na aayala'a. AƵu Bilatu damma le, "Apa vuma'a!"

⁶ Ana nan ganu a gbagbain obolo na adugari a Aa'isamapada e ene niyi, reve a saala, "Vara niyi a akpata!† Vara niyi a akpata!"

AƵu u usu, "I tara yi reve i vara yi a akpata. N tsura ili i na yaa zuwa n kototo yi shi."

⁷ Reve a usu, "U damma ta a na ayi Mawun ma Asula ma da. Adama o ndolo, Wila u tsu u damma ta u kuwa."

⁸ Ana wu uwwai ili i nda, reve wu uwwa wovon lon.

⁹ AƵu u kara a kamba o ukobu wa yi reve we ece Yesu, "Te da vu utai?" Agba u usu ili i ro shi.

¹⁰ AƵu Bilatu damma, "Vu 'yuwan ta a yuwan adanshi na amu? Vu reve, n ta nu ucira u na maa lyawa wu vu kara pere, ko n zuwa a vara wu a akpata."

¹¹ AƵu u usu, "Vu ta gura yuwaan mu ne adama a na Asula a zuwa nuwu vu yuwan. Vuma na ca numu e ekere a wu u la'a wu ta unusu."

¹² Ana wu uwwai ili i nda, u shi ta u ciga u lyawa yi u kara pere. AƵu azagbain a Isra'ila a lyuwa elime na yisaali, "Na vu lyawa vuma nda pere, aƵu i'utsa i Mogono Kaisa da shi! Vuma na suru tarai aciyayi mogono ma da, vuma ndolo ma'yuwatan mo mogono ma da!"

¹³ Ana wu uwwai ili i na aa dansa, reve wu uta na Yesu a alanga aƵu u danu o ootogu o uge'etosu o ukobu u na a tsu de Ukobu u na a Ru'wai

* **19:2** Kaisa Mogono mo otosu ta ookokolo a aƵu'un a na a mungai na aayala a sawun ɗaƵan-ɗaƵan. A yuwaan ta ne Yesu adama a lamaa yi.

na Atali a Gbagbain. (Aala o ubaṭa u nda na Tsu'arama† ayi da "Gabata.")

¹⁴ Gogo urana u ta e mere-mee ma aci o Urana wi Ifobi ya Abuki a Mapasa.

Reve u damma aza a Isra'ila', "Apa du mogono ma du!"

¹⁵ Reve a kambuwa yi na yisaali, "Una niyi! Una niyi! Vara yi a akpata!"

Avu we ece le, "I ciga ta n vara mogono ma du a akpata?"

Reve nan ganu a gbagbain a usu, "Tsu ri na mogono mo ro shi, she Kaisa!"

¹⁶ Reve u ca le Yesu adama a vara yi a akpata.

A vara ta Yesu a akpata

(Mat. 27:32-44; Mak. 15:21-32; Luk. 23:26-43)

Avu asoja a tara Yesu reve a kara na ayi.

¹⁷ Ayi a motaa atsuma a lyuci'i, u tanu ta akpata† a yi a tyo Ubaṭa wo Ookoluwo. (Aala o ubaṭa'a na Tsu'arama ayi da "Gologota"†).

¹⁸ Ubaṭa u daɗa a vara niyi a akpata.† A yuwaan ta ne waru aza o u'wa wa ali e re o ro, vuma ta suru e eebele a ta, Yesu gba e memere.

¹⁹ Reve Bilatu zuwa le a zuwa de iroci zuwa va a akpata'a, adansa,

YESU VA NAZARA, MOGONO MA AZA A ISRA'ILA.

²⁰ Reve a dana iroci'i toto uta'atsu: Za vu ufaru na Tsuyahuda,† waru na Tsuroma, waru na Tsuheleni.† Ama na abunda e de yi ta nu una, adama a na ubaṭa

u na a varai Yesu a akpata u ri alanga na lyuci shi.

²¹ Reve nan ganu a gbagbain a damma Bilatu, "She vu dana, 'Mogono ma aza a Isra'ila' wan, amma vu dana, 'Vuma nda damma ta amu da mogono ma aza a Isra'ila.' "

²² Avu u usu, "N dana yi ta ne, waru ne da u ri."

²³ Ana asoja o kotoi mavara ma Yesu a akpata, reve a tara itana ya yi avu e ne'eshen baṭa nashi. Soja suru ta nu upasu wa yi. Reve fo a tara utugu wu uga'an wa yi, za na danai uɗavu diga zuwa a cipa. ²⁴ Reve a dammulai vane le, "She tsu karai ayi nda baṭa baṭa wan. Tsu yuwain anca'wa adama tsu reve za na aa tara yi." Ili i nda i fara ta adama e ili i na Adanshi a Asula a dammai wo o'wo amayun:

"E ne'eshen ta itana i va vane le,

avu a yuwan anca'wa adama o utugu u va." ◇

Ayi nda gba, ayi da ili i na asoja'a a yuwain.

²⁵ Mma va Yesu dana ta lo mishin a nge'en ma akpata obolo na mma ke'en va yi. Meri ka va Kiliyofa na Meri Magadaliya a dana ta lo fo.

²⁶ Oojoro a na u cigai ◇ dana ta lo fo zuzu na mma va Yesu. Ana Yesu ene nle obolo, reve u damma mma va yi, "Vuma nda mawun ma wu ma da gogo."

²⁷ Reve u damma oojoro'o, "Ayi da mma va wu gogo."

Diga lo da oojoro o ndolo a tara niyi a tyo o u'wa wa yi.

Yesu kuwa ta

(*Mat. 27:45-56; Mak. 15:33-41; Luk. 23:44-49*)

²⁸ Yesu reve ta a na u kotoi de ulinga wa yi. Amma adama u lyawa Adanshi a Asula o o'wo amayun, reve u damma, "N ta uwwusa akuli!" ◇

²⁹ Meden ma dana ta lo tapu na mini ma alamu, avu asoja'a a tsupu pe ashidi. Dada a nla niyi o oosondori,†† reve a canana a zuwaa Yesu o una.

³⁰ Ana Yesu sowoi mini'i, avu u damma, "U koto ta." Avu u kadato aaci, reve u kuwa.

A sapai Yesu e eebele

³¹ Urana u nda Urana wi Ifobi i da,‡ agba nu usana u tawa Ashibi a da za na wo o'woi abajini o urana waru Urana u Mapasa u da. Ana wo o'woi aza a Isra'ila a ciga a lyawa lipu le zuva va akpata'a† shi hali urana wa Ashibi, avu a pati Bilatu u lyawa asoja a kukuda ana a aza a na a danai de a akpata adama a kuwa go'o. Reve waru a cipato lipu le e ida.

³² Avu asoja'a a fara kuda ana a ama e re'e aza a na a danai zuva va akpata e ebele e Yesu.

³³ Amma ana a rawai ubata wa Yesu, reve e ene u kuwa ta de, agba a kuda ana a yi shi.

³⁴ Avu za ta atsuma a asoja'a tara ibata ya yi reve u sapa Yesu e eebele. Reve mpasa na mini mo uta.

³⁵ Tsu reve ta ili i nda amayun a da, adama a na za na enei ne esu da dammai. U damma ta ne adama adu fo i usu.

³⁶ Ili i nda i fara ta adama Adanshi a Asula† a shiwan: "Ko eetele a ta a yi aa kuda shi." ◇

³⁷ Waru Adanshi a Asula o ro a damma ta, "A ta kalyuwa vuma na a sapai ni ibata." ◇

Acida e Yesu

(*Mat. 27:57-61; Mak. 15:42-47; Luk. 23:50-56*)

³⁸ Ana ili i nda i kotoi, reve Isuhu, vuma lyuci va Ari-matiya, pati Bilatu ko u ta lyawa yi u tara lipu va Yesu. (Isuhu za vi itoni va Yesu da, amma usokowu, adama a na wu uwwusa ta wovon wa azagbain a Isra'ila.) Avu Bilatu usu, reve Isuhu 'yawa u tara lipu'u u kara na ayi.

³⁹ Nikodimu, za na shi tawai de ya Yesu na ayin, shewun ta Isuhu. Avu u tawaa na aguma a maguru e re na rawai uritowu ukpaku na a tsu tsuwaan akwakwa.

⁴⁰ Ama e re a nda a tara ta lipu va yi reve a katala yi akandarawa no okoro obolo

◇ **19:28** Ica 69:21; Ica 22:15. † **19:29** A yuwan ta ulinga na adanga a avu'un a na a tsu de "osondori." Ayi da a yuwayin ulinga a Aatagada a Motaa a na o kyo'onuyi mpasa a nantsu vu 'wa va aza a Isra'ila (Mta. 12:22), waru a yuwan ta adanshi a yi bata ro atsuma a Adanshi a Asula. ‡ **19:31** Urana u Mapasa u ta gura o o'wo urana suru atsuma a ajuma. A aa'wan a na a varai Yesu a akpata wo o'wo ta urana wa Ashibi, adama o ndolo a kambato ta Ashibi'i abajini o urana. ◇ **19:36** Mta. 12:46; Mkc. 9:12; Ica 34:20. ◇ **19:37** Zak. 12:10.

na aguma'a. Ne da aza a Isra'ila a tsu yuwan na aa cido aakwakwa.

⁴¹ Ubata u mavara ma akpata'a u ta zuzu na arumbu, atsuma a arumbu'u aason a sa'avu a dana ta pe za na koto a yuwain ulinga na ayi shi.

⁴² Adama a na wo o'woi Urana wi Ifofi u da kafu Mapasa,† waru adama a na aaso'on a ri zuzu, da da a zuwai pe lipu'u.

20

Aason e Yesu a ta lyanga

(Mat. 28:1-8; Mak. 16:1-8; Luk. 24:1-12)

¹ Nu usana wa Aladi ubata ubuwu haɓa, avu Meri Magadaliya kara a 'yawa a aaso'on, reve we ene aatali a aaso'on ugandaluwu utakatsuwu nu unantsu wa aaso'on.

² Reve u suma a 'yawa ya Bituru za na atsu de Simo obolo no oojoro o ro, ◇ za na Yesu cigai, avu u dammale, “A tara ta Zagbain pe a aaso'on, agba tsu reve ubata u na a zuwa niyi shi!”

³ Reve Bituru no oojoro'o a kara a 'yawa de.

⁴ Mere me le a dana ta e iladi, agba oojoro o ro'o a sara ta Bituru hali u fara rawaa yi.

⁵ Ana u kanza u kalyuwai atsuma a aaso'on, reve we ene pe okoro goon, agba u uwa pe shi.

⁶ Da da Simo Bituru a rawa avu u uwa pe, reve we ene pe okoro'o.

⁷ We ene ta fo apadi o okoro a na a palayi urewesu wa

Yesu na ayi. A kutsulu yi ta, reve wo o'wo upasu u ta.

⁸ Reve oojoro o ro'o, za na fara rawai a aaso'on fo u uwa pe. Reve we ene avu u usu a na a 'yasain Yesu atsuma a akwakwa.

⁹ (A mantsa mo ndolo koto a shi e reve ili i na Adanshi a Asula a dammai a na amayun a da a ciga a 'yuwan u 'yon atsuma o ukwa shi.)

¹⁰ Reve oojoro'o a kara a kamba o u'wa.

Meri Magadaliya enei Yesu

(Mat. 28:9-10; Mak. 16:9-11)

¹¹ Meri gba wi isawan ta a alanga a aaso'on e mesun. Reve u kanza u kalyuwa atsuma a aaso'on.

¹² Avu we ene pe nlingata ma Asula n re. A dana ta wotowu ni itana i uri waru a dana ta nden ubata u na lipu va Yesu shi. Za ta dana ta ubata a aaci za ta gba shi ubata wa ana.

¹³ Reve e ece yi, “Adama a nye vu ri e mesun?”

Avu u usu, “A tara ta Zagbain va, agba n reve ubata u na a zuwa niyi shi.”

¹⁴ Ana Meri dammai ne, reve u vadala avu we ene Yesu mishin lo, agba u gura reve a na Yesu da shi.

¹⁵ Reve Yesu ece yi, “Adama a nye vu ri e mesun? Zane da vu ri e izami?”

Avu u yuwan majiyan gashi ayi da waa kalyuwusa arumbu'u avu u damma, “Zagbain, nna avu da vu tarai lipu va Yesu, m pati wu ta

vu yuwan ankuri, vu damma mu, adama n 'yawa n tara yi.”

16 *Avu* u damma yi, “Meri.”

Avu Meri vadala a tyo ya'a yi, reve u damma, “Rabboni!”† (Na Tsu'arama† “Rabboni” urevu wa yi ayi da “Manlu.”)

17 Reve Yesu damma yi, “She vu reme mu wan, adama a na koto n kara a tyo ya Dada shi. Amma vu kara a tyo ubata o ojoro a va vu damma le, 'N ta kara a kamba ubata wa Dada va za na ri fo Dada du. Ayi da Asula a va, waru ayi da Asula a du.’ ”

18 Reve u kara u 'yawa u damma ojoro'o a na we ene ta Zagbain'in. Reve waru u damma le ili i u damma niyi.

Ojoro e Yesu e ene yi ta

(*Mat. 28:16-20; Mak. 16:14-18; Luk. 24:36-49*)

19 Na ayin o urana wa Aladi o ndolo, avu ojoro'o o boloto a aasula a ta avu a katsu nantsu, adama a na a uwwusa ta wovon wa aza-gbain a Isra'ila. Reve Yesu tawa wi isawan e memere me le babu usan, avu u casa le, adansa, “N yuwan ta avasa i tsura asuvu nden.”

20 Ana u dammai ili i nda, reve u roco le antsu e ekere a yi na za ve eebele. Ojoro'o a shiwan ta na mazanga adama a na e te inda Zagbain.

21 Reve u dammisa, “Asuvu nden n dana obolo na adu. Cine Dada va lyungu numu atsuma o uvadi, ne da fo maa lyungusu du.”

22 *Avu* wi ivuwaan le reve u damma, “Ushiyi Ruhu va Akiza.

23 Nni i yuwaan ama gafura vu nusu le, Asula fo u ta yuwaan le, o to o'wo na gafura. Nna gba i 'yuwan a yuwaan le gafura, Asula fo u ta 'yuwan a yuwaan le gafura.”

Yesu na Toma

24 Za ro atsuma a Kupanejere'e, Toma (za na waru a tsu de fo Mepishe), u dana obolo ne ele shi, a mantsa ma na Yesu rocoi aciyayi.

25 Ana u rawai, reve akapi o ojoro a damma yi, “Tse ene ta Zagbain!”

Amma avu Toma damma, “Maa usu shi she na me ene antsu e ekere a yi, waru she na n ju'wan antsu'u na aakatsu a va ubata u na ikusa i dana, waru n oto ukere u va atsuma a wuntsu we eebele a yi.”

26 Ana a yuwain ajuma a ta, reve ojoro'o o bolotowiso a aasula'a, waru Toma dana ta obolo ne ele. Reve a katsu nantsu vadamma nu ufaru, amma avu Yesu tawa wi isawisan e memere me le babu usan. *Avu* u casa le, reve u damma, “N yuwan ta avasa i tsura asuvu nden.”

27 Reve u damma Toma, “Kalyuwa ekere a va. Zuwa aakatsu a wu antsu'u. Oto ukere wa wu e eebele a va. Vu lyawa mawasan a na vaa usu.”

28 *Avu* u usu yi, “*Avu* da Zagbain va na Asula a va.”

29 Reve u damma yi, “Vu usu ta o un na ve ene numu.

Aza aba'un a da aza a na e ene numu shi aṅu gba a usu."

Ili i na i zuwai Yahaya danai a aatagada a nda

³⁰ Ojoro e Yesu e ene yi ta a yuwusan iroci yi linga va asalama ro na abunda aza a na a danai atsuma a aatagada a nda shi.

³¹ Ndana ta ili i nda adama i usu a na Yesu da Zamawawa, Mawun ma Asula, waru adama a na i usu niyi, i ta tsuru wuma.

21

Igolo tapu na mugula

¹ A tyo de, reve Yesu rocowiso aciyayi ubata wo ojoro a yi a nge'en m Mala ma Galili.* Apa cine ili'i i farai:

² Ojoro a yi na abunda a dana ta lo: Simo Bituru, na Toma (za na a tsu de Mepishe), na Nataniya va Kana va Galili, na muwun ma Zabadi, no ojoro e re o ro.

³ Reve Simo Bituru damma aza a yi, "Amu n ta 'yawa mereme ma mugula ni igolo."

Reve aza a yi a damma, "Atsu fo tsu ta 'yawa obolo na aṅu." Aṅu a kara a 'yawa a wantsun u le. Agba e reme ko ili i shi na ayin o ndolo.

⁴ Ana usana u tawai na wasasa, reve Yesu isawan a nge'en m mala'a, agba ojoro'o e reve a na Yesu da shi.

⁵ Reve u de le, "Ama a va, i reme ta de mugula?"

Aṅu a usu, "O'o."

⁶ Reve u damma le, "Variyi igolo i du usa'ani u wantsun u du, i te reme ozo o ro." Reve a yuwan ne, aṅu igolo'o e reme mugula ma abunda hali a kufa o rono yi.

⁷ Reve oojoro a na Yesu cigai[◇] damma Bituru, "Zagbain da!" Ana Simo Bituru uwwai a na Zagbain da, reve wo oto utugu wa yi (adama a na u shi ta u fodo yi ana u danai o ulinga), aṅu wu teruwe a mini u reme udasu a tyo ubata wa Yesu.

⁸ Reve akapi o ojoro o toni yi atsuma a wantsu'un, uguzu ni igolo'o tapu na mugula. A dana alanga ni ida shi, alanga e le a dana ta zuzu na ana ukpakuta'atsu (300).[†]

⁹ Ana ojoro'o o utai atsuma a wantsu'un, reve e ene u ta ni ilyalya, waru u dana ta a zusun mugula na akinkina.

¹⁰ Aṅu u damma, "Tawai na mugula n ro n na i remei gogo."

¹¹ Reve Simo Bituru kara u uwa atsuma a wantsu'un, reve u rono igolo'o a tyo e ida. Atsuma a yi mugula m gbagbain ukpaku na kupoton na aza a ta'atsu (153) n dana ta pe. Agba suru na ne igolo'o i kara shi.

¹² Reve Yesu damma le, "Tawai i lyuwa." Ko za ta gba atsuma o ojoro'o gura ece yi, "Zane da vu ri?" shi, adama a na e reve ta a na Zagbain da.

¹³ Aṅu u 'yawa u tara ilyalya, reve u ca le. Reve

* **21:1** A tsu de ta fo Mala ma Galili Mala ma Tibariya. [◇] **21:7** Yah. 13:23. [†] **21:8** Danshi udasuwu a tsu yuwan ta ulinga na ayi tsi ili yu uritosu i na a tsu de yadi na Tsunasara. Ana a ta'atsu a da a tsu yuwan udasuwu u ta.

waru u ca le fo mugula'a.

¹⁴ *Ayi* nda, *ayi* da wa ta'atsu a na u rocoi aciyayi ubata wo ojoro'o ana a 'yasan niyi atsuma o ukwa.

Yesu na Bituru

¹⁵ Ana o kotoi alya, reve Yesu ece Simo Bituru, "Simo mawun ma Yahaya, vu la'a ta aza a wu ciga mu?"

Avu u usu, "Ee, Zagbain, vu reve ta a na n ciga nuwu."

Reve u damma, "Vu lyuwato mukyokyon n va."

¹⁶ Reve we ecishe yi we ire, "Simo mawun ma Yahaya, vu ciga mu ta?"

Avu u usu, "Ee, Zagbain, vu reve ta a na n ciga nuwu!"

Avu u damma, "Vu kalyuwa ikyon i va."

¹⁷ Reve we ecishe yi wa ta'atsu, "Simo mawun ma Yahaya, vu ciga mu ta?"

Bituru yuwan ta atsumolangwu dammai ili i nda suru. U adama a na Yesu yuwan yi ta yeci hali uta'atsu ko u ciga yi ta. Adama o ndolo reve u damma Yesu, "Zagbain, vu reve ta ili suru. Vu reve ta a na n ciga nuwu."

Avu Yesu damma yi, "Vu lyuwato ikyon i va."

¹⁸ N ta dansaa wu amayun, avu o ulobo, vu tso oto ta itana i na vu cigai, reve vu 'yawa ubata u na vu cigai. Agba na vu kutsa, vu ta bubaruwa e ekere a wu. Reve ozo o ro a nla wu avu a tara wu a tyo ubata u na vu cigai shi."

¹⁹ (U damma ta ne adama u roco cine Bituru aa kuwa, reve u ca Asula tsugbain.)

Reve u damma Bituru, "Toni mu!"

²⁰ *Avu* Bituru vadala reve we ene oojoro o ro, \diamond za na Yesu cigai. Waru ayi da fo za na rabatoi Yesu ele a alya avu we ece, "Zagbain, zane da aa wina wu?"

²¹ Ana Bituru ene niyi, avu we ece Yesu, "Zagbain, ili i ne yaa cina yi?"

²² Reve u usu yi, "Nna n ciga ta u yuwan wuma hali mantasa ma na ma a kamba, te imini ya wu na adama o ndolo? Vu toni mu."

²³ Adama o ndolo reve aalabari'i a baza atsuma a aza e Itoni a na, ayi nda waa kuwa shi. Agba Yesu damma ne shi. Ili i na u dammai ayi da, "Nna n ciga ta u yuwan wuma hali mantasa ma na ma a kamba, te imini ya wu na adama o ndolo?"

²⁴ *Ayi* oojoro† a nda ayi da dana yi ta, waru tsu reve ta a na amayun a da waa dansa.

²⁵ Yesu yuwan ta ili i ro na abunda. Nna a dana ili i ndolo suru atsuma a atagada, n jiyan atsuma o uvadi suru a na aa tsura ubata u na waa rawa a na a zuwa atagada'a suru shi.

Ulinga wa Ajiya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Luka, vuma na danai Alabari a Sa'ani a Luka, ayi da waru u danai Aatagada o Ulinga wa Ajiya. U shi ta u ciga u damma ili i na i farai na aza e Itoni e Yesu. Aatagada o Ulinga wa Ajiya a fara ta ubata u na Aatagada a Luka a iyawai.

Ulinga wa Ajiya u damma ta ili i na i farai na ama a na a toniyi Yesu cina u kuwa. U damma ta cine ama a nda a yuwain mmalu a dansaa ama adama e Yesu, waru u damma ta cine ama a na a uwwai a yuwain. Ruhu va Akiza golo6o ta ama a nda waru u kamba le ta. Nu ufaru, ama a na a ri elentsu a ta a da goon a yuwusayin adanshi, ele da aza a Isra'ila. Ko atsuma a aza a Isra'ila ama o ro a 'yuwan ta a usu adanshi e le, waru o una ta aza e Itoni o ro adama e ili i na a dammai a aci e Yesu. A tyo de atsuma a aatagada a nda, Asula a zuwa ta aza e Itoni a damma ama e elentsu o ro koko'o adanshi e Yesu.

Ulinga wa Ajiya u damma ta cine ikaka ya aza e Itoni i bazai e ida ya Isra'ila. U damma ta cine Bituru, obolo na Bulu na akapi a ama a yuwain. U damma ta mpolo n na aza a na a vadala'i usa'avu a yuwain, waru na cine a kambulai vani le upasu u le,

waru na cine a lyunguyi ni ikambi tsara a kamba aza a na a vadala'i usa'avu upasu u le. Ne tsunda tsa da a'isa aza e Itoni a farai cine tsu reve nle ana'an.

Ili i na iripe atsuma a aatagada a nda

1. A yuwan ta adanshi a Alabari a Sa'ani atsuma a Urishelima (1:1-8:3)
2. A yuwan ta adanshi a Alabari a Sa'ani atsuma a Yahuda na Samariya (8:4-12:25)
3. Bulu yuwan ta mmalu adama u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani (13:1-14:28)
4. A yuwan ta majiyan ma sa'ani atsuma a Urishe-
lima (15:1-35)
5. Bulu yuwisan ta mmalu adama u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani (15:36-18:22)
6. Bulu yuwan ta mmalu ma ta'atsu adama u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani (18:23-21:16)
7. E reme ta Bulu atsuma a Urishelima (21:17-23:22)
8. A tara ta Bulu a tyo Kasariya (23:23-26:32)
9. A tara ta Bulu a tyo Roma (27:1-28:31)

A 'yasan ta Yesu

1 Tiwofilu, a aatagada o ufaru u va n damma wu ta ili i na Yesu teme'i mayan obolo ni ili i na u ritosuyi,

2 hali urana u na a tara niyi a tyo zuva.

Amma kafu a tara yi a tyo zuva da da u yuwayin ajiya a na u dangwai adanshi a abula nu ucira u Ruhu va Akiza.

³ Ana u kuwaj, u rocosu le ta aciyayi wuma, reve u roco le a na u 'yoyin na linga icu'un icu'un. U yuwan ta rana amunga a yuwusan adanshi adama o tsugono tsa Asula.

⁴ A yashi i na u danai a alya obolo ne ele, u damma le ta, "She i lyawa Urishelima wan.† Amma i puro she na nzuwulai n na Dada yuwain u shiwan ne'en, za na n damma ndu nu una u va,

⁵ Yahaya rumbu ta ama na mini. Aa jima shi, avu a rumbu du na Ruhu va Akiza."

A tara ta Yesu a tyo zuva

⁶ Ana ajiya a danai obolo na Yesu,† e eceshe yi ta, "Zag-bain, gogo da va a kambuwaa aza a Isra'ila na tsugono tse le waru?"

⁷ Reve u usu le, "Dada da goon ri nu ucira u na woo fobo yashi na mantsa'a, adu gba a ca du ucira u na yaa gura reve shi.

⁸ Amma i ta tsura ucira na Ruhu va Akiza† tawa du. I to o'wo aza a na aa yuwan adanshi o una u va atsuma a Urishelima na atsuma a Yahuda, na Samariya, hali a tyo ukosu wu uvadi."

⁹ Ana u dammai ne, ele a akanla, reve a tara yi a tyo zuva. Reve eleshe o ro a pupala yi, a gura enishe yi shi.

¹⁰ Ajiya'a lo a kalyuwusa yi a kara a tyo zuva, reve ama

e re wotowu na atugu a uri e isawan mishin zuzu ne ele.

¹¹ Reve a damma, "Adu ama a Galili, adama a nye i ri mishin a akanla zuva? Yesu na a tarai atsuma a du a tyo zuva, u ta tawisa ununa ye enei a tara niyi a tyo zuva."

A dangwa ta aajiya o ro

¹² Ana ili i ndolo i farai, reve ajiya a lyawa Masasan ma Zetun, reve a yuwan mmalu u ta rawa ana ukpakukupa uta'atsu (3,000)* a kamba Urishelima.

¹³ Ana a kambai atsuma a lyuci gbain na danai, reve a kumba o u'wa wa zuva u na a danai, ele da nan Bituru na Yahaya na Yakubu na Andarawu na Filibu na Toma na Batalamawu na Matta na Yakubu mawun ma Alfa na Simo za na fo a tsu de Bakanani,† na Yahuza mawun ma Yakubu.

¹⁴ Suru nle reve o boloto aciyele a yuwusan avasa kuci na majiyan ma ta, obolo na amaci o ro, na Merit mma va Yesu obolo na azawawa'a e Yesu suru.

¹⁵ Atsuma a rana ndolo ibolo ya ama ukpaku nu ushin (120) aza a na a cayi okolo a dana ta lo. Reve Bituru 'yon mishin, reve u damma,

¹⁶ "Aza a va, a ciga a 'yuwan o shiton Adanshi a Asula a na Ruhu va Akiza yuwain o una wa Dawuda adama a Yahuza,

* **1:12** Atsuma e elentsu a na u danai ufanu, u damma ta a na alanga a yi a dana ta "mmalu ma Ashibi." Wila wa aza a Isra'ila u tsu lyawa ta vuma yuwan mmalu n kilomita 1, ko u la'a akapi a mili wa'a atsuma o urana'a, ko udasuwu ukpakukupa (1,000). Gogo u ta yuwan gashi mmalu m mini kupa. (Mini ayi da a tsu de minti na Tsugana.) † **1:13** Ayi aala "Bakanani" to rocosu tsu vuma'a u tu nu uzuwu wa aci adama u kamba ama a yi.

za na uwai elime a aza a na e remei Yesu.

¹⁷ Yahuza vuma da na danai obolo na atsu, waru Yesu dangwa yi ta tsara u yuwan ulinga na atsu.”

¹⁸ (Yahuza tsula ta ida ni ikebe i na u winai Yesu, reve u riyā u cikato aaci, daɗa aatsuma o boso niyi, reve iliyatsuma suru yu uta a alanga.

¹⁹ Aza a na a ri nden suru atsuma a Urishelima a uwwa ta ili i na i farai, daɗa e deyi ubata'a "Akaladama" ne elentsu e le, ana Ubata wu Mpsa.)

²⁰ Reve Bituru lyuwa elime na adanshi, "U tu uɗanu a Aatagada e Ica,†

'U'wa wa yi wo o'wo ta uvariya, she vuma danu pe wan.'

Reve waru u dammisa,

'Tsugbain tsa yi nanza tara.' ◇

²¹ "Adama o ndolo wo o'wo ta a ciga a 'yuwan a dangula vuma ro o unā u vuma ndolo. Vuma ndolo o o'wo u dana ta obolo na atsu a mantasa ma na Yesu Zagbain danai obolo na atsu.

²² Waru wo o'wo u dana ta na atsu a mantasa ma na Yahaya rumbuyi Yesu, hali urana u na a tara niyi e memere ma atsu a tyo zuva. Vuma na aa dangwa u ciga u 'yuwan woo o'wo za vu ucasu wa Alabari a Sa'ani adama o u'yosun wa Yesu obolo na atsu.”

²³ Daɗa a zagwai ama e re: Isuhu za na a tsu de Basaba za va aala Yusutu obolo na Mataya.

²⁴ Reve a yuwan avasa tsara a gura dangwa vuma sa'ani na ntsayi. Reve a damma, "Zagbain, vu reve ta ookolo a vuma suru, vu roco tsu vuma na vu cigai atsuma a ama e re a nda.

²⁵ Wo o'wo aajiya, u tara tsugbain tsa na Yahuza lyawai, adama a na u 'yawai ubata u na wu ntsaa niyi.”

²⁶ Reve a zuwa adanga a aci e le, reve Mataya lyuwa, reve u bolo na akapi kupa na za ta na buwai.

2

Utawu wa Ruhu va Akiza

¹ Ana urana wa Abukit† o Urana wa Kupoton*† a rawai, aza e Itoni a dana ta ubata u ta.

² Ele lo babu urevu, daɗa a uwwai ilama diga zuva gashi abajini o upepu a da, reve u shiton u'wa'a suru u na a ri pe nden.

³ Reve ili i ro gashi elentsu a akina a tawa ya'a le, reve u cipa a aci e le.

⁴ Reve o shiton le suru na Ruhu va Akiza.† Reve e teme adanshi ne elentsu o ro koko'o, cine Ruhu va Akiza ne'e nle.

⁵ Aza a Isra'ila a abunda a na a uwwusa wovon wa Asula a dana ta pe atsuma a Urishelima a yuwusan

◇ 1:20 Ica 69:25. * 2:1 Abuki o Urana wa Kupoton waru a tsu de yi ta "Penteko," aala a abuki a da a na a tsu yuwusan a mantasa ma na a tsu paɗa kucci, waru abuki'i a tsu yuwan yi ta o urana wa kupoton a na a yuwain Abuki a Mapasa. Urana u nda urana kupoton da danai a na a yasain Yesu atsuma o ukwa.

aganda a na a tawai bata bata.

⁶ Ana a uwwai ilama i ndolo, reve ama o boloto abunda. Reve a yuwan asalama lon, adama a na aza a na a ri lo suru a uwwa ta ibolo ya aza e Itoni a yuwusan adanshi ne elentsu a lyuci le.

⁷ Reve a yuwan asalama a abunda, adansa, “Ashe aza a na a yuwusan adanshi a nda aza a Galili a da suru shi?”

⁸ Cine wo o'woi suru ntsu tsu uwwa nle a adanshi ne elentsu a tsu?

⁹ Atsu da pa nda aza a Paratiya na aza a Madaya obolo na aza a Elam na ama a Masapotomiya na aza a na o utai Yahuda na aza a Kafadokiya na ama e ida ya Pontu na aza a Asiya.

¹⁰ Na aza a Firijiya na aza a Bamafiliya waru na aza a Masar, na aza e ida ya Libiya zuzu na Kurani omocin diga Roma a na a matsain atsuma a adini a aza a Isra'ila na aza a na a vadalai a uwai atsuma a adini a tsu.

¹¹ Atsu da nda aza a Karita,† obolo na aza a Laraba suru ntsu tsu uwwa le ta a yuwusan adanshi ne elentsu a tsu atsuma e ili i na Asula a yuwain.”

¹² Reve suru nle a lamba ili i na aa yuwan, reve a uwa asalama, adansa vani le, “Nye i da urevu wi ili i nda'a?”

¹³ Reve ozo o ro a uwa a yuwusaan le ulamu adansa, “Usowu u da a ri.”

Adanshi a na Bituru yuwain

¹⁴ Reve Bituru 'yon mishin obolo na akapi a ajiya kupa na za ta na buwai, avu u 'yasan udyo a yuwusaan le adanshi, adansa, “Ama a Isra'ila na aza a na a ri nden Urishelima, i zuwa atsuvu yu uwwa ili i na maa damma du.

¹⁵ Ama a na ye eneshe nda a ri usowu shi, ana wo o'woi mantsha ma na tsu ri gogo rumu kucci vu usana da.

¹⁶ Ayi ili i nda ayi da Juwe vumavasula dammai,

¹⁷ Asula a damma: ‘A mantsha mo ukosu n ta lyungu Ruhu va a 'yawa bata a ama.

Muwun n du olobo ne esheli a ta yuwan adanshi o usokowu.

Olobo a du e te ene alavu alavu.

Mbara n du waru a ta yuwan alavu a abunda.

¹⁸ Amayun Ruhu va Akiza ta tawa ubata wa agbashi a va,

ali na amaci a ta yuwan adanshi a va a rana ndolo.

¹⁹ N ta yuwan ili ya asalama zuva,

waru n to roco iroci e ida, mpasa na akina na mikyon n lima.

²⁰ A ta kambuwa urana irumbu,

woto waru u to o'wo ushili ana mpasa

kafu urana wu Zagbain u tawa,

urana u gbain u tsugbain.

²¹ A mantsha mo ndolo ma da za na yuwain dewu atsuma a ala a Zagbain waa tsura iwawi.†

²² “Adu aza a va aza a Isra'ila, yu uwwa adanshi a

na maa yuwan. Yesu va Nazara da vuma na Asula a kucinaa ntsu a na u usu niyi. Amayun e ili i ndolo Asula o roco tsu ta e ili ya asalama i na u yuwain, ni iroci za na u yuwain. Ili suru i fara ta e esu a du.

²³ A ca du ta ayi, reve yu una yi o ure u mavara a akpata.† I yuwan ta ili i ndolo ni ikambi ya aza a na e revei Wila shi. Na ne suru, Asula e reve ta ili i ndolo i ta fara suru. U yuwan ta ifo6i i ndolo nu ujimu.

²⁴ Reve gba Asula a 'yasan yi atsuma a akwakwa, reve u kambuwa yi wuma. Babu cine ukwa waa gura guza yi.

²⁵ Reve Dawuda yuwan adanshi adama a yi, 'Kuci da n revei a na Zagbain ri obolo na amu. Adama a na u ri o ukere usa'ani u va, babu ili i na maa uwwa wovon.

²⁶ Adama o ndolo ookolo a va a ta asuvu nden, eelentsu a va a ta na mazanga, lipu va waru ta dana nu uzuwu wo okolo.

²⁷ Waa lyawa wuma u va a aason shi, waa lyawa Mawun ma Akiza ma yi maa shama shi.

²⁸ Vu roco mu ta ure u wuma. Vu shiton mu ta na mazanga adama a na vu ri obolo na amu. †

²⁹ "Aza a va aza a Isra'ila, n ta yuwusaan du adanshi babu wovon adama a akaya a tsu Dawuda. Dawuda kuwa

ta waru a cido yi ta, waru aason a yi a ta pa obolo na atsu hali ana'an.

³⁰ Ayi vumavasula da, u reve ta Asula a yuwaan yi ta nzuwulai na akucunu, a na u ta zuwa za ro mogono atsuma a muwun n tsukaya ma yi, ununa u zuwai Dawuda o'woi mogono.

³¹ Dawuda ta zuwusa okolo e ili i na yaa fara elime adama o u'yosun wu Zamawawa,† adansa, aa lyawa lipu va yi a aason shi, waru lipu va yi aa shama shi.

³² Asula a 'yasan ta Yesu'u atsuma a akwakwa, atsu waru tse ene ta ne esu a tsu.

³³ A ca yi ta tsugbain o ukere usa'ani wa Asula, waru u ushi ta Ruhu va Akiza o ukere wa Dada ununa a yuwain nzuwulai. Gogo waru Yesu ca tsu ta Ruhu va Akiza. Ili i na tsee eneshe, waru tsaa uwwusa da nda.

³⁴ Dawuda da kumbai zuva shi, amma ayi na aciyayi u damma ta, 'Asulazuva a damma ta Zagbain va:

"Danu o ukere usa'ani u va,

³⁵ she na n zuwa n'yuwatan ma wu a apata a ana a wu." †

³⁶ "Adama o ndolo, aza a Isra'ila suru e te reve a na Yesu ndolo za na a varai a akpata,† Asula a kambuwa yi ta Zagbain na Zamawawa."

³⁷ Ana a uwwai ne, reve ili'i i ju'wan okolo e le, reve e ece Bituru na akapi a ajiya a na a buwai, "Aza a va, nye i da tsaa yuwain?"

38 Avu Bituru damma le, “She i vadala,† tsarā a rumbu dū atsumā a ala e Yesu Zamawawa, waru a yuwaan dū gafura vu unusu u dū. I tā tsurā une'e u Ruhu va Akiza.

39 Nzuwulai n nda za dū da nā muwun n dū, obolo na Atakpaci. Amayun a da maa dansaa dū, ili i nda adama a aza a na Asulazuva Asulā a tsu ee de a tyo e ekere a yi a da.”

40 Reve Bituru yuwan alajiya o uga'an adansa, “N ta patishi dū i wawa aciyaḍu atsumā e ili i na yaa cina ama e iwuya a nda.”

41 Reve aza a na a uwwai ili i na Bituru dammai, reve a rumbu† le. O urana u ndolo ama a na a dashi toniyi a rawa tā ama ukpakukupa uta'atsu (3,000).

Ununa nden mā aza e Itoni n danai

42 Reve a zuwa okolo e le suru o uritosu wa ajiya nā muwwulai, a lyuwusa ilyalya obolo, na avasa.

43 Reve wovon u reme le suru, adama a na Asulā a yuwain ili ya asalama ni iroci ya abundā e ekere ajiya'a.

44 Aza a na a cayi okolo o bolotosu tā ubāta u tā, reve a karā a nkambulai ni itana i le.

45 A tsu wina tā itana ni ida i le, mantsa ma na ozo o ro a ri ni ili i na yaa damatosun le.

46 Usana suru a tsu 'yawa tā a Aa'isamapada nā majiyan mā tā. A tsu lyuwusa tā ilyalya a 'wa le obolo nā mazangā no okolo a tā, waru a lyuwusa tā ilyalya yi Zagbain,

47 na a yuwusayin Asulā ica. A tsurā tā isa'ani ubāta wa ama. Usana suru Zagbain dashishi le tā ama aza a na a tsurā iwawī.

3

Aakutsuma a kamba ta gbaga

1 Ama a tsu 'yawa tā a Aa'isamapada a mantsa mā rumu ta'atsu vu urana. Urana u ro, Bituru nā Yahaya† a 'yawa tā adama a yuwan avasa.

2 Ana a rawai zuzu nu unantsu wā Aa'isamapada u na a tsu de Unantsu u Sa'ani reve e ene aakutsuma a na a matsain ukutsumu a na a tsu tanu, reve a zuwa yi, adama u yuwusan ipati.

3 Ana we enei Bituru nā Yahaya azama a uwa a Aa'isamapada, reve u pati le ikebe.

4 Reve Bituru nā Yahaya a kalyuwā yi ulobonu, avu Bituru damma, “Kalyuwā tsu!”

5 Avu aakutsuma'a u kalyuwā le nā majiyan ma na ee ne'e yi ikebe.

6 Dada Bituru dammai, “N ri ni ikebe i na maa ca wu shi. Amma n ta ca wu ili i na n ri nā ayi, atsumā u ucira wa ala e Yesu Zamawawa za va Nazara 'yon vu wala.”

7 Reve u reme yi ukere usa'ani, reve u kamba 'yasan yi. Ana u yuwain ne, reve ana nā alu a yi a kamba gbaga, reve o o'wo mejege.

8 Avu wu 'yawan, reve wi isawan mishin na ana a yi. Avu u karā a mmalu. Hali u karā a mmalu nu u yuwin

ogodiyo a cibalasa *Asula*. *Avu* u *karā* a uwa a *Aa'isamapada* ne ele.

⁹ Ama a na a *danai* pe suru e ene yi *tā* a mmalu waru a uwwa yi *tā* a cibalasa *Asula*.

¹⁰ Ama a yuwan *tā* asalama lon, ana e enei ili i na i farai, a na *aakutsuma* a na a *tsu danusu* o *Unantsu* u *Sa'ani* a yuwusan ipati i *da kambai* gbaga.

Bituru yuwan tā alajiya atsuma a Aa'isamapada

¹¹ Reve ama a *jika* a cina vuma'a uguzu na *Bituru* na *Yahaya ubata* u na a *tsu de Makisa* ma *Sulemanu*. *Avu* ama a na a *danai* pe suru a uwa asalama e ili i na i farai.

¹² Ana *Bituru* enei ama o *bolotoi* reve u teme *alajiya* adansa, “*Aza* a *Isra'ila*, nye i *da* ili ya asalama a na *aakutsuma'a* u *kambai* gbaga? Waru nye i zuwai i ri a *akanla* a *tsu*, *vadamma* *tsu* *yuwan tā* ili'i nu ucira wa *aciya* *tsu* na *abula* a *tsu*?

¹³ *Asula* a *Ibrahim* na *Ishiyaku* na *Yakubu* n na *nkaya* n *tsu* n *yuwayin aganda*, *ayi* *da* u *tawayi* *aagbashi* a yi *Yesu* na *tsugbain*. *Ayi* *da* *Yesu* na i *yuwain*, *reve* i ca yi e *ekere* a *Bilatu*,† ko na *Bilatu* shi *tā* *ciga* u *lyawa* yi. *Avu* i *damma Bilatu* a na i *ciga* yi shi.

¹⁴ *Za* va *akiza* *da* u *danai*, waru za vi *isa'ani* *da*, *reve* i *yuwan* yi *avu* i *damma Bilatu* *lyawaa* *du* za *mona* ma ama.

¹⁵ *Reve* yu una za vu *ucasu* u wuma wa *Asula*, amma

Asula a *'yasan* yi *tā*. *Atsu* gba tse ene *tā* ne esu a *tsu* *amayun* a *nda*.

¹⁶ *Ucawu* wo okolo *atsuma* a ala e *Yesu* *da* a *kambato* *aakutsuma* a *nda* gbaga e esu a *du*. *Vuma* na ye enei *da*, waru i *reve* *tā* *ununa* vuma *nda* shi *ukutsumu*. *Ucawu* wo okolo a yi e *ekere* e *Yesu* *da* a *kambato* niyi gbaga a *makakan* ma *du*.

¹⁷ “*Aza* a va, n gura *tā* *reve* ili i na i *yuwayin* *Yesu*, i *yuwan* yi *tā* o *ulambu* wu *urevu*, hali *ulambu* wu *urevu'u* u *karā* a *tyo* e *ekere* a *azagbain* a *du*.

¹⁸ *Amma Asula* a zuwa *tā* *amasula* a *yuwan* *adanshi* *adama* a *Zamawawa* *de* nu *ujimu*, a na u to *sowo atsumalima* e ili i *nda* *suru*, waru u *shiton* *tā* *nzuwulai'i*.

¹⁹ *Vadalai* i *lyawa* *unusu* u *du* *suru*, *reve* i *vadala* i *kuru Asula*, *adama* i *tsura* *gafura* vu *unusu* u *du*.

²⁰ Ne *da* *ya* *tsura* *mant* *sa* ma *wiwuwun* *ubata* wa *Asula*, waru u *tā* *dashi* *lyunguwisa* *du* na *Yesu* za na u *dangwai* wo o'wo *Zamawawa*.

²¹ *Zuva* *da* *Yesu* *aa* *dana* hali *mant* *sa* ma na *aa* *kambato* ili *suru* *usa'avu*, *ununa* *Asula* a *yuwain* *nzuwulai* nu *ujimu*, e *ekere* a *amasula* a *akiza*.

²² *Musa* *damma* *tā*, ‘*Asula* a *tā* *'yasan* *vumavasula* *tsa* *va* *atsuma* a ama a *du*. I polo *atsuvu* *ulobonu* yu *uwwa* ili i na *waa* *damma* *du*.’ ◇

²³ Waru *Musa* *damma* *tā*, ‘*Za* na *uwwai* ili i na *vumavasula'a* u *dammai* shi a *to*

utaa yi atsuma a ama a Asula, reve o una yi.' ◇

24 “Waru amasula diga Sama'ila† a yuwan ta adanshi e ili i na aa yuwusan ana'an.

25 Adu da muwun ma amasula o ndolo, waru i ta pe atsuma a akucunuf a nzuwulai n na Asula a yuwayin nkaya n du. U damma ta Ibrahim,† ‘Adama a mawun ma ta atsuma o ugundo wa wu n ta zuwaa uvadi magula aba'un.’ ◇

26 Amma ana Asula a 'yasan aagbashi a yi Yesu, u lyungu yi ta a 'yawa atsuma a ama a du aza a Isra'ila o ufaru, u zuwaa du ta aba'un, reve u vadala du aza a ta ta diga o unusu u du.”

4

Ereme ta Bituru na Yahaya

1 Bituru na Yahaya atsuma a adanshi, reve nan ganu na zagbain va adugari a Aa'isamapada na aza a Sadukiya*† a tawa ubata u na a ri.

2 A dana ta na atsumolangu a na ajiya e re'e a danai o ritosu ama a na, Yesu kuwa ta waru u 'yon ta. Ne da fo aa 'yasan akwakwa a kamba wuma.

3 Reve e reme le nu ulivu, avu a zuwa le o u'wa wa ali hali usana.

4 Ama na abunda a na a uwwai alajiya e le a vadala ta, hali abunda a ali a aza e Itoni a rawa zuzu nu ukpakukupa

uton (5,000), babu na amaci na muwun.

5 O urana we ire, reve aza-gbain a aza a Isra'ila, na mbara, na munlu n Wila o boloto Urishelima.

6 Hanana aabara a nan ganu fo u dana ta lo, na Kayafa, na Yahaya† na Iskandari ne edenge o ro va aabara a nan ganu.

7 Reve a tawa no ojoro e re'e a makakan me le. Avu e ece le, “Nu ucira ko na ala a zane da i yuwayin ulinga u ndolo?”

8 Reve Bituru za na danai tapu na Ruhu va Akiza, damma le, “Azagbain na mbara mi ida i tsu,

9 i ta yuwusan tsu yeci i nda adama a na tsu yuwain isa'ani a tyo ubata wa aakutsuma'a? I ciga ta i reve ununa u kambai gbaga?

10 Lyawai n damma du hawun hali na ama a Isra'ila, u kamba ta gbaga atsuma a ala nu ucira wa Yesu Kristi na utai Nazara. Vuma na i varai a akpata, agba Asula a 'yasan yi ta atsuma a akwakwa.

11 A yuwan ta adanshi a yi atsuma a Adanshi a Asula, ubata u na a danai, ‘Aatali a na asuwi a 'yuwain, ayi da wo o'woi ikyun yu ucira atsuma o usaa.’ ◇

12 “Za lo a tsura iwawif ubata wu za ro shi! Waru alaf a za ro o lo atsuma o uvadi u nda na ama ee de reve a tsura iwawi shi.”

13 Reve azagbain a yuwan asalama lon, ana e enei

◇ 3:23 U.Wl. 18:19. ◇ 3:25 Ufr. 22:18.

* 4:1 Aza a Sadukiya obolo a ama

a azagbain a Yahuda a da, aza a na a usuyi adama o u'yosun wa akwakwa shi.

◇ 4:11 Ica 118:22; Mak. 12:10; Luk. 20:17.

Bituru na Yahaya a gura yuwain adanshi a makakan me le okolo nden, adama a na ama a da a na a ri nu urevu u makaranta shi. Waru a gura ta reve ama a da a na a danai obolo na Yesu.

14 A gura damma le ili i ro shi, adama a na e ene ta vuma na a kambatoi gbaga na ajiya'a mishin a nge'en n le.

15 Avu azagbai'in a damma Bituru na Yahaya a lyawa ukobu'u. Reve a uwa ndammulai vani le.

16 E ecelei ta aciyele, "Nye tsaa yuwan na ama a nda? Tsaa gura wasan a na a yuwain ulinga wa asalama shi. Adama a na ama a Urishelima suru e reve ta ili i na i farai.

17 Amma tsu zuwaa nle utyo adama ili'i i yuwan abunda atsuma a ama a tsu wan. Waru tsu ta zuwaa le utyo she a dashi yuwaan za ro adanshi a ala e Yesu wan."

18 Reve e dewishe ajiya'a o ukobu u le, avu a damma le she a dashi yuwan adanshi ko uritosu adama a ala e Yesu wan.

19 Reve Bituru na Yahaya a usu le, "Ita majiyan Asula a ta la'a ciga tsu toni du ko ayi?"

20 Tsaa gura lyawa adanshi a sa'ani a na tse enei waru tsu uwwai shi."

21-22 Avu ama suru a kara a yuwusaan Asula ica adama e ili i na i farai: Vuma na yuwain a'wan amunga ukutsumu u kambai gbaga. Adama o ndolo azagbain a Yahuda e reve ununa

aa ca Bituru na Yahaya atsumalima shi. Reve a ca le wovon, reve a lyawa le a kara.

Aza e Itoni a yuwan ta avasa

23 Diga na a lyawa nle, reve Bituru na Yahaya a bunga aza e le aza e Itoni, reve a damma le ili i na nan ganu a gbagbain na mbara n dammai.

24 Ana aza e Itoni suru a uwwai ili i na i farai, reve o bolo okolo e le. Avu a 'yasan udyo a yuwusan avasa, "Mogono ma Gbain, za na yuwain zuva ni ida, na mala ni ili i na i ri pe suru.

25 Vu yuwan ta de adanshi nu ujimu na Ruhu va Akiza e ekere a akaya a tsu mogono Dawuda agbashi a wu, adansa,

'Adama a nye ama o uvadi a yuwain upan?

Adama a nye ama aa lungusa mantsa me le e ili ye pere?

26 Ngono mu uvadi n fobo ta uvon, reve azagbain

o bolo aci a 'yuwan Zagbain na Zamawawa va yi.' ◇

27 "Ili i nda i fara ta pa Urishelima. Hiridu Antiba, na Bontu Bilatu gwamna, na Atakpaci na ama a Isra'ila suru o boloi aci e le, reve a 'yuwan Yesu, aagbashi a akiza a wu, za na vu foboi wo o'wo Zamawawa.

28 Mejege ma da, ili i na a yuwain suru, a yuwan le ta ununa vu yuwain de adanshi nu ujimu.

²⁹ Gogo Asulazuva, uwwa iwuya i na a dansa, reve vu ca tsu agbashi a wu okolo o ugbamu a mantasa ma na tsaa yuwusan alajiya a adanshi a wu.

³⁰ Vu lyungu nu ucira wu ukambatosu gbaga, nu ulinga wa asalama a wu, waru ili i nda suru i fara na ala a aagbashi a wu Yesu.”

³¹ Ana o kotoi avasa a nda, avu usaa u na a danai u jingada, reve suru nle a shiwan na Ruhu va Akiza. Avu a yuwan alajiya a adanshi a Asula no okolo ugbamu.

Banaba ca ta ida ya yi

³² Aza e Itoni† suru a dana ta no okolo na asuvu a ta, reve e ene utsuru u na a ri na ayi za le da goon shi, dada a kambusai aciyele vani le.

³³ Avu ajiya'a a ca urevety-owu wu ukwa nu u'yosun wa Yesu Zagbain nu ucira, waru a tsura ta isa'ani† ya abunda e ekere a Asula.

³⁴ A dana nu ulambu shi, adama a na mantasa a tyo mantasa ama a na a danai ni ida na 'wa biti a winasa le ta, avu a tawusa† ni ikebe'e wira u ta.

³⁵ Avu a casu ajiya'a ikebe'e reve a casu aza a na a cigai ikambi.

³⁶ Apa iroci yi ili i na a yuwusain, vuma ro shi ta lo za na a tsu de Isuhu za na ajiya'a a cayi aala Banaba (za na urevu wa yi u da Mawun mo Udashishi wo Okolo). Ayi za ve elentsu e Levi a da, waru u tawa† ta diga Kuburu ida i memere ma mini.

³⁷ U dana ta ni ida, reve u wina yi, avu u tawaa ajiya'a ni ikebe'e, tsara a ca aza a na a cigai ikambi.

5

Ananiya na Safiratu

¹ A yuwan ta vuma ro na a tsu de Ananiya, za na ayi na ka va yi, Safiratu, a winai ida i le.

² Avu a salalai a damma mejege wan ko iyan i da a winai ida'a. Ana a winai reve u tawaa na akapi e ikebe, avu u damma ikebe i dada ndolo suru suru.

³ Reve Bituru damma yi, “Ananiya adama a nye vu lyawai Male† ma uwai o okolo a wu? Vu yuwaan ta Ruhu va Akiza epen, avu vu zuwaa aciyawu akapi e ikebe'e.

⁴ Itana'a aza a wu a da vu ta gura wina ko vu kufa wina le, cine vu cigai da vaa yuwan. Ko na vu winai itana'a, ikebe'e aza a wu a da na vaa gura yuwan une'e ne ele. Adama a nye vu yuwain tsunda? Atsu da vu yuwayin epen shi, amma Asula a da vu yuwayin epen.”

⁵ Diga na Ananiya uwwai adanshi o ndolo, reve u riya e ida reve u kuwushi. Aza a na a uwwai ili i na i farai, a uwwa ta wovon lon.

⁶ Reve olobo a 'yon avu a katala yi no okoro, reve e shede yi o uta, avu a cido yi.

⁷ A tyo a mantasa me irumu i ta'atsu a na vali va yi kuwai, avu ka va yi uwa, babu na u revei ili i na i farai.

⁸ *Avu Bituru ece yi, "Ikebe i na avu na vali va wu i winai ida i du i da nda?"*

Avu ka'a u usu, "Ee, ikebe i dada ne."

⁹ *Reve Bituru damma, "Cine tsa da adu ra i salalai i yuwan cu'un vi ili i nda? Adama a nye i boloi aci i lyungwa Ruhu va Asulazuva? Kalyuwa o unantsu, vu te ene ana o olobo a na a cidoi vali va wu, waru a ta tanu wu fo o uta a alanga."*

¹⁰ *Lo da u riyashi a makakan ma yi avu u kuwa. Ana olobo'o a uwai, avu a cina yi ukwa. Reve e shede yi o uta, avu a cido yi a nge'en ma aason a vali va yi.*

¹¹ *Reve wovon u reme aza e Itoni lon obolo na ama a na a uwai ili i na i farai.*

Ajiya a kambato ta ama a abunda gbaga

¹² *Ajiya a yuwan ta ulinga wa asalama† ni iroci yi ili ya asalama lon atsuma a ama. Waru aza e Itoni o tsu boloto ta usana suru a Aa'isamapada e ebele a na a tsu de Makisa ma Sulemanu.*

¹³ *Amma, adama o wovon, ama na abunda a kawan uwa obolo ne ele shi. Agba suru na ne, ama a casu le ta tsugbain.*

¹⁴ *Suru na ne ali na amaci na abunda a cayi okolo a Zagbain.*

¹⁵ *Adama o ulinga wa asalama u na ajiya'a aa yuwusan, hali a kara a tawusa na aza a mballa e re mulyuci a agada e le na a avalu e le, a majiyan ko ululu wa Bituru u ta ju'wan ozo o ro*

e le a kambaga gbaga a mantsa ma na waa karalai.

¹⁶ *Ama na abunda a tawaa ta na aza a na a danai nu ubanakun, na aza a na a ri no otoni a lima, diga mulyuci n na n ri zuzu na Urishelima. Waru a kambato le ta gbaga.*

A ca ta ajiya atsumalima

¹⁷ *Aabara a nan ganu na aza a Sadukiya a kara ta a tsushu'un na ajiya adama a malyuwa me elime ma na aa yuwusan o ulinga u le.*

¹⁸ *Dada e remei ajiya'a avu a zuwa le o u'wa wa ali.*

¹⁹ *Na ayin avu malingata ma Asula ma tawa, avu u kpatu'wa unantsu wu u'wa wa ali'i, reve wu utaa le pe.*

²⁰ *Avu u damma le, "Kara a 'yawa a makisa ma Aa'isamapada, i damma ama alabari a wuma a sa'avu a nda."*

²¹ *Usana a matawaa, avu ajiya'a a uwa a Aa'isamapada ununa malingata ma Asula ma damma nle, reve e reme uritosu wa ama.*

Ana aabara a nan ganu na aza a na a danai lo obolo a rawai, reve e de ibolo ya Azagbain a Mbara† obolo na azagbain a Isra'ila. Reve a lyungu nlingata n ro n 'yawa o u'wa wa ali'i, a tawa ne ele.

²² *Ana nlingata'a n 'yawai o u'wa wa ali'i, a cina le pe shi, dada a kambushi ubata wa azagbai'in, avu a damma le ili i na a cinai.*

²³ *Reve a damma, "Tsu rawa ta o u'wa wa ali'i, avu tsu cina unantsu'u ukpatowu, na asoja mishin*

o unantsu'u. Amma ana tsu katsu'wai, tsu cina pe za shi.”

24 Ana zagbain va adugari na nan ganu a gbagbain va Aa'isamapada uwwai ili i na i farai, a gura reve cine ili'i i farai shi. Avu a kara a majiyan cine ili'i yoo o'wo.

25 Ele pe avu za ro uwa u damma, “Gogo tsunda ama a na i zuwai o u'wa wa ali'i a ta de a Aa'isamapada o ritosu ama!”

26 Adama a nda a da zagbain va adugari na adugari a yi e remei ajiya'a a tyo ubata e ifolo. Ko na wo o'woi adugari'i e reme le nu ukadu shi, adama o wovon u na ama aa vara le na atali.

27 Ana a tawai na ajiya'a ubata e ifolo'o, reve aabara a nan ganu a damma,

28 “Tsu damma du ta a alanga e eteshe, ‘She i dashi yuwan uritosu atsuma a ala e Yesu wan.’ Amma adu da nda i kotoi Urishelima suru nu uritosu u du atsuma a ala a yi, avu waru i tawaa tsu nu ukwa wa yi.”

29 Reve Bituru na ajiya o ro a usu, “U la'a ta ulobonu tsu toni Asula a na tsoo toni vadilima.”

30 Yu una ta Yesu ana i vara niyi a akpata,† agba Asula a nkaya n tsu a 'yasan yi ta atsuma a akwakwa.

31 Asula a zuwa yi ta o ukere usa'ani wa yi u zuwa yi ta Mogono na Za vi Iwawi. Asula a yuwan ta ne, tsara u ca aza a Isra'ila ure u na aa vadala tsara a tsura gafura vu unusu u le e ekere a Asula.

32 Tsu gura ta damma amayun e ili i nda, adama a na tse ene ta ne esu a tsu, ne da fo Ruhu va Akiza, za na wo o'woi une'e wa Asula e ekere a aza a na o toniyi Asula.”

33 Ana nan ganu a gbagbain na azagbai'in a uwwai ili i na ajiya'a a dammai, reve a suduwa asuvu. Hali a shi a ciga o una le.

34 Ele pe avu vuma ro na a tsu de Gamaliya, za ta atsuma a Afarishi waru manlu ma Wila 'yon mishin. Avu u damma a tara ne'en ajiya'a o uta a alanga ke'en.

35 Avu u damma nan ganu'u na azagbai'in, “Ama a Isra'ila, i yuwan majiyan ulobonu e ili i na i farai a yuwusaan ama a nda.

36 Koto u jima shi, a na Tuda dammai ayi vuma vu ucira da. Ama a tyo ukpakunashi (400) o toni yi ta. Amma ana o una niyi, ojoro a yi e bete'we ta suru. Agba ko ili i ro tsu tsura shi.

37 Yahuza va Galili da tawai acapa a yi a mantsa me mekece ma ama. Avu u zuwa ama a 'yasan ama ugbozu, agba ayi fo o una yi ta reve ojoro a yi e bete'we fo suru.

38 Asala a na maa ca du, ayi da i lyawa ama'a a yuwan ili i na aa yuwan. Nnu ucira wa aciyele a da aa yuwusan uritosu ni ili ya asalama a nda, a ta tawa a kalama.

39 Amma nnu ucira wa Asula u da aa yuwusan ili i nda, yaa gura putsaa le a lyawa shi. I ta cina aciyadu a nlangi na Asula.”

40 Reve obolo a ama'a a usu asala a yi. Avu e de ajiya'a a uwa o ukobu reve a faba le. Avu a zuwaa le utyo, she a dashi yuwan alajiya atsuma a ala e Yesu wan, avu a lyawa le.

41 Avu ajiya'a a lyawa obolo'o na mazanga ma na Asula e ene ta a ta no okolo ugbamu u na o sowo atsumalima adama e Yesu.

42 Usana suru a tsu 'yawa ta a Aa'isamapada a yuwusan uritosu a dansaa ama Yesu Zamawawa† da. Waru a yuwusan ta ne a 'wa va ama.

6

A dangwa ta aza e ikambi e cindere

1 A mantsa ma na aza e Itoni a karai a dashishi abunda, agba suru nle aza a Isra'ila a da. Avu ozo o ro a na a yuwusan Tsuheleni† a uwa adanshi a tyo ubata wa aza a na a yuwusan Tsuyahuda,† adansa, “Nna a kambusa nruna usana suru, nruna n tsu n tsu tsura unata na aza e le shi.”

2 Dada Kupanejere'e o bolotoi aza e Itoni suru, reve a damma, “Woo lobono tsi icinai nu ulinga wa alajiya wa adanshi a Asula, reve tsu reme adama e ilyalya shi.

3 Aza a tsu, dangulai ama e cindere atsuma a du, aza a na i revei a ri na Ruhu va Akiza, nu urevu, tsu ta zuwa ulinga u nda e ekere e le.

4 Atsu gba'a tsu zuwa ugbozu ubata wa avasa na alajiya nu uritosu wa adanshi a Asula.”

5 Reve asala'a u yo'ono aza a na o bolotoi'i suru. Reve a fara dangula Istifanu vuma na ri nu ucawu wo okolo na Ruhu va Akiza lon. Reve o toni na Filibu, na Burukoro, obolo na Nikana, waru a dangula ta Timan, na Baramina, na Nikola va Antakiya, Takpaci na uwai o ure wi itoni wa aza a Isra'ila.

6 Reve a tara ama e cindere'e a tawa ne ele a makakan ma ajiya, reve ajiya'a a kuruwa le ekere avu a yuwaan le avasa.

7 A yuwan ta alajiya a adanshi a Asula ubata suru. Reve aza e Itoni a dashi abunda lon atsuma a Urishelima, hali nan ganu va aza a Isra'ila fo na abunda a ca okolo e le.

Ereme ta Istifanu

8 Reve Istifanu, vuma na tsurai isa'ani† nu ucira wa Asula lon, u yuwan linga va asalama ni iroci e memere ma ama.

9 Reve urana u ro ama o ro a na a ri a aa'isa a na a tsu de Aa'isa a Agbashi a na a Lyawai, a uwa mawasan na ayi. Ele aza a Isra'ila a na o utai diga Kurani, na Iskandariya, na Kilikiya, ni ida ya Asiya i da.

10 Agba ko vuma ta gura yuwan nronuloi na ayi shi, adama o urevu u na Ruhu va Akiza ca niyi.

11 Usokowu dada a zuwai ama o ro a yuwaan Istifanu epen ana, “Tsu uwua yi ta a yuwusan adanshi a vama a tyo e ekere a Musa, hali na Asula fo.”

12 Reve adanshi'i u 'yasan ugbozu wa ama na munlu n

Wilā mā ādini na azagbain. Reve e reme Istifanu āvu a tawā nā āyi ubatā wa azagbain o uge'etosu u na a tsu de Azagbain a Mbara.

¹³ Reve āzā e epe'en a damma, “Vuma nda u tsu yuwusan tā adanshi e iwuya adama a Aa'isamapada nā Wilā wa Musa.

¹⁴ Tsu uwwa yi tā adansa a na Yesu va Nazara u to 6oso Aa'isamapada a nda reve u vadala agadu a Musa a na a lyawaa ntsu.”

¹⁵ Ana a uwwai ne, reve vuma biti atsumā a azagbain u vara akanlā a Istifanu, reve e ene urewesu wā yi e ikanasa ana malingata mā Asulā.

7

Istifanu yuwaan tā azagbain adanshi

¹ Reve aabara a nan ganu e ece Istifanu, “Ili i na aa dansa a aciyāwu amayun a da?”

² Dada Istifanu tsu usu, “Adu āzā a vā na azagbain, poloo numu atsuvu! Mogono mā Asulā za tsugbain mo roco tā aciyāyi ya Ibrahim akaya a tsu e ida ya Masapotomiya kafu Ibrahim tyo e ida ya Haran.

³ Asulā a damma yi tā, ‘Vu 'yon vu lyawa ida i na a matsan nuwu na ama a wu, reve vu tyo e ida i na moo roco wu.’

◇

⁴ “Dada Ibrahim 'yoyin e ida ya aza a Kaldiya, reve u danu Haran hali ukwā wa abara a

yi. Reve Asulā a tawato yi pa e ida i na i ri nden gogo.

⁵ Agba Asulā a ca yi agadu e ida'a shi, waru ko udasuwu u tā wi ida'a u ca yi shi. Amma Asulā a yuwan tā nzuwulai n na waa ca yi ida'a āyi nā limatan vu ugundo wā yi ko na u shi nā mawun ne'en shi.

⁶ Agba Asulā a damma yi tā, ‘Limatan vā wu ta yuwan limocin e ida i ro ubatā u na oo sowo atsumalimā ana agbashi hali a'wan ukpakunashi (400).

⁷ Agba n ta zuwa ida i na i zuwai aza a Isra'ila tsugbashi atsumalimā. Waru o ukosu u tsugbashi a to utā adama a yuwaan mu agandā ubatā u nda.’ ◇ Ili i na Asulā a dammai da nda.

⁸ “Waru Asulā a yuwaan tā Ibrahim akucunuf a mapada mo uryumbuf a mantsa'a. Dada i zuwai a padai Ishiyaku mawun ma Ibrahim uryumbu āyi na ayin kunlā nu umatsun. Ishiyaku da tawā u matsain Yakubu, reve Yakubu matsan nkaya n tsu kupa ne ejere.

⁹ “Ele nkaya n tsu ana a ri a tsushu'un nā Isuhu zawa'a le, reve a wina yi wo o'wo aagbashi e ida ya Masar. Agba Asulā a shi tā obolo nā āyi.

¹⁰ Reve gba u wawa yi atsumā a atsumalimā a yi. Avu Asulā a zuwa yi u tsurā icigi e ekere a Firi'awuna,† mogono ma Masar, adama a na Asulā a ca yi tā urevu u na u karalāi. Dada i zuwai Firi'awuna ca niyi tsugbain

tsi idā tsa Masar nā tsugbain
tsu u'wa tsā yi suru.

11 “Reve ambulū a uwa e
idā ya Masar suru ni idā ya
Ka'ana,† nā atsumalimā lon,
hali nkaya n tsu n lamba
ilyalya.

12 Avu ana Yakubu uwwai
ishina i tā de e idā ya Masar,
reve u lyungu nkaya n tsu n
'yawa n tsula.

13 O u'yawu we ire u le
dada Isuhu revetyoi aciyayi e
ekere a aza a yi, reve a tara le
o roco Firi'awuna.

14 “Reve Isuhu lyunguwa
dada va yi Yakubu na ama
a yi adama a tyo Masar ama
kupocindere no ozo o ton da
suru suru.

15 Dada Yakubut tyoyi
Masar. De da ayi nā nkaya
n tsu n kuwai.

16 Reve a pura etele e le
suru a tyo Shekem, de da a
cidonle a aason a na Ibrahim
tsulai ni ikebet e ekere o
olobo a Hama.

17 “Ana mantsa ma na
Asula oo shiton nzuwulai
ma yi ya Ibrahim ma rawai
zuzu, reve ama a tsu a dashi
abunda atsuma a Masar.

18 Avu wo o'wo mogono ma
sa'avu ma kumba tsugono tsa
Masar, agba u ri nu urevu wi
ili i ro adama a Isuhu shi.

19 Avu mogono u yuwaan
ama a tsu ugbozu u wuya,
reve u roco le atsumalimā,
hali u zuwa le a varishi
muwun n le adama a kuwa.

20 “A mantsa mo ndolo ma
da a matsain Musa mawun
ma sa'ani. Mbara ma yi m
bana yi tā woto ta'atsu o u'wa
u le.

21 Nā acapa reve wo o'wo le
ko a ciga ko a 'yuwan a vari yi,
reve usheli u mogono u tsura
yi, reve u kungwato yi ana
mawun ma yi.

22 Reve o rito Musa urevu
wa aza a Masar suru, reve
wo o'wo nu ucira atsuma a
adanshi nā atsuma o ulinga
waru.

23 “Ana u rawai a'wan
amunga, urana u ro, reve u
damma lyawa u 'yawa u bura
ama a yi, ama a Isra'ila.

24 A mantsa ma dada we
enei vuma va Masar e le'eshe
vuma va Isra'ila. Dada Musa
rawai adama u wawa yi, reve
u tsupaa yi wu una za va
Masar'm.

25 U ta dansa aza a yi e te
reve Asula a lyungu yi tā u
wawa le, agba a gura reve shi.

26 Ana usana u tawai waru,
reve wu utisa mabura me le,
avu we ene ama a Isra'ila e
re a nlangi. Avu u ciga wu
kasa le. Avu u damma, 'Ili i
tā i da i ri, adama a nye yaa
amatonloi?’

27 “Reve za vi igishi caco
Musa a nge'en, avu u damma
yi, ‘Zane da zuwa nuwu zag-
bain nā za vu uge'etosu u tsu?’

28 Vu ciga tā vu una mu un-
una vu unai vuma va Masar
yon?’ ♦

29 Ana Musa uwwai ne,
dada u sumai u lyawai idā'a,
reve u reme limocin e idā ya
Midiya, ubata u na u matsain
olobo e re a yi.

30 “Ana a yuwain a'wan
amunga, urana u ro atsuma
o ogozo zuzu na Masasan
ma Sinai,† reve malingata
ma Asula ma tawa ya Musa

atsuma e elentsu a akina a madala o molopu.

31 Ana Musa ene niyi, reve u reme asalama e ili i na wee inda. Ana u rawai zuzu adama we ene, dada wu uwwai udyo wa Asulazuva a dansaa yi,

32 'Amu da Asula a nkaya n du Asula a Ibrahim, na Ishiyaku, na Yakubu.' Reve Musa reme meje'en adama o wovon, u dashi gura kalyuwa ili'i shi.

33 "Reve Asulazuva a damma yi, 'Fodo atan a wu adama a na ubata u na vu ri ubata wa akiza u da.

34 Me ene ta atsumalima a na ama a va a ri o sowuso a Masar,† waru mu uwwa ta mbala mo okolo n le. N cipa ta adama n wawa le. Tawa gogo, n ta lyungu wu a kamba e ida ya Masar.' ◇

35 "Dada Asula a lyunguwisa vuma na ama a yi a 'yuwain de, za na a dammai, 'Zane da zuwa nuwu zagbain na za vu uge'etosu a aci a tsu?' Ni ikambi i malingata ma Asula ma na ma tawai ya'a yi o molopu ma na ma danai a madala, ma da mo o'woto niyi zagbain na zamawawa le.

36 Nu uyuwusan wu ulinga wa asalama, dada wu utaa nle e ida ya Masar a pasalai Mala ma Shili.† Na a 'yawu elime na acapa, hali a yuwan a'wan amunga atsuma o una.

37 "Musa na aciyayi u damma ta ama a Isra'ila, 'Asula a ta dangwa vu-

mavasula tsa va atsuma a ama a du.' ◇

38 Musa dana ta obolo no obolo a ama atsuma o una. Waru malingata ma Asula ma yuwan ta adanshi na ayi a Masasan ma Sinai, na adanshi a abula. Ne da u ca ntsu adanshi a wuma'a.

39 "Avu nkaya n tsu n 'yuwan ili i na Musa dammai, avu a 'yuwan a zuwaa yi atsuvu, reve a shi a ciga a vadala a kamba Masar.

40 Avu a damma Haruna,† 'Yuwaan tsu musula n na maa tsu walaa elime, adama a na tsu reve ili i na i yuwain Musa za na utaa ntsu atsuma a Masar shi.' ◇

41 Reve a ruma amali ana madindim, reve a yuwaan yi kucci, na abuki reve a zangana e ili i na a rumai ne ekere e le.

42 Dada Asula a vadala nle ucina. Reve u lyawa le a 'yawa o toni urana, woto, ni italyo'o o o'wo musula n le, ununa u ri pe udanu a aata-gada a Amasula:

'Ama a Isra'ila, i yuwaan mu kucci na sadaka

atsuma a a'wan amunga a na i danai atsuma o una shi.

43 I 'yasan ta masa'a† ma amali ubata u na aa yuwusaan aamali Mole aganda

na aamali a talyo'o ma du Rafani,

i yuwan ta amali o ndolo, avu i yuwaan le aganda.

Adama o ndolo i ta uwa a tsugbashi e ida ya Babilaf alanga!' ◇

44 "Reve nkaya n tsu n tanu Oogodo o Ucuwusanf adama a cuwan ni ili i na Asulā a yuwaan nle o una. A yuwan yi tā ni ifobi ununa Asulā o rocoi Musa.

45 Ana a yuwain a'wan o ro, avu Josuwaf uwa elime o uvon a aci e ida ya Atakpaci a na Asulā a gbarai e ida i ndolo. A tara tā Oogodo'o a tyo a ndanata n sa'avu n le. A yuwusan tā ulinga na ayi a tyo mantsa mā Dawuda.

46 Dawuda tsura tā icigi e ekere a Asulā, hali u pati a lyawa yi u suwaa Asulā a Yakubu Aa'isamapada.

47 Amma Sulemanuf da tawai u suwa niyi.

48 "Agba avu wo o'wo Mogono mā Asulā mā tsu danu o u'wa u na vadilima suwai shi, ununa vumavasulā dammai, ayi a yuwusan adanshi a Asulā,

49 "Zuva ndanata n tsugono n va n da, uvadi waru udasata u va u da. Ubata u ne u da yaa gura suwaa mu?

I ta gura suwaa mu wivuwatan?

50 Amu da n yuwain ili biti atsuma a zuva ni ida ne ekere a va shi?' ◇

51 "Adu agbawata, aza a na okolo e le a ri mejege shi, aza a na atsuvu a du a ri u'ulu. I ta yuwusan nronloi na Ruhu va Akiza kuci. Ununa nkaya

n du n yuwusain, ne da yaa yuwusan.

52 Atsuma a amasula zane da nkaya n du n 'yuwain shi? Hali gba o una aza a na a yuwain adanshi o utawu wu Za va Abula na i winai hali yu una yi.

53 Ko a na i ushiyi Wilā wa Asulā e ekere a nlingata mā Asulā, ne da i 'yuwain a kuru yi mejege suru suru."

Mona ma Istifanu

54 Ana azagbain a Isra'ila a uwwai ne, reve a uwwa upan lon, hali a uwa maluma ma akatsu adama o upan.

55 Istifanu gba ana u ri na Ruhu va Akiza, reve u zuwa esu a yi zuva avu we ene tsugbain tsā Asulā. Avu we ene Yesu mishin ubata u tsugbain o ukere usa'ani wa Asulā.

56 Reve u damma le, "Kalyuwai, me ene tā zuva ukpatu'u, reve me ene Mawun ma Vuma mishin ubata u tsugbain o ukere usa'ani wa Asulā!"

57 Reve a ula atsuvu e le na akatsu o oruwu lon. Reve a zura yi nu u tā.

58 Reve o utaa yi o ugyuru, dada a uwai mavara mā yi na atali. Reve aza a na a shi lo a uwwa niyi a adanshi o fodo atugu e le o boloto le a makakan mo ulobo u na a tsu de Shawulu.*

59 Ele a vuvarasa yi, reve Istifanu yuwan avasa u damma, "Yesu Zagbain, ushi wivuwun u va."

◇ 7:50 Isha. 66:1-2. * 7:58 Shawulu: A tyo de a tawa tā e de vuma nda na aala Bulu, waru u tawa tā wo o'wo za vi Itoni ya abula e Yesu Kristi Zamawawa.

⁶⁰ Ana u dammai ne, daɗa u kingyoi reve u damma nu ucira, “Asulazuva she vu tara le nu unusu wan.” Daɗa u kuwai.

8

¹⁻² Shawulu shi ta atsuma a aza a na a usuyi ili i na a yuwain a mantsa ma na o unai Istifanu. Reve ama o ro aza a na a yuwusaan Asula aganda a tawa a cido Istifanu na mesun lon.

Aza e Itoni e bete'we ta adama a atsumalima

Reve urana u ndolo atsumalima lon a uwa e ekere a aza e Itoni a na a ri Urishelima. Reve aza e Itoni suru e bete'we a tyo Yahuda na Samariya,† she ajiya goon a da e isawain Urishelima.†

³ Reve Shawulu gba'a u uwa a garasa bata bata a casu aza e Itoni atsumalima lon. U uwusa ta a 'wa nu u remi ali na amaci nu u garusu nle o u'wa wa ali.

Alajiya a Filibu e ida ya Samariya

⁴ Reve aza a na e bete'wei a yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani.†

⁵ Reve Filibu saɓa a tyo a lyuci gbain atsuma a Samariya reve u uwa a yuwusaan le alajiya a Zamawawa de.

⁶ Ana ama a uwwai, waru e enei linga va asalama a na Filibu yuwain, reve o polo atsuvu lon.

⁷ Reve o utaa otoni a lima na abunda atsuma a ama, avu otoni a lima'a a uwa yisaali lon. Ozo o osowi a

lipu na akutsuma na abunda a kambata gbagā.

⁸ Adama o ndolo, reve a uwa mazanga atsuma a lyuci'i suru.

⁹ Vuma ro shi ta pe a lyuci'i za na a tsu de Simo a yuwusan tsuboci kuci. Ama a lyuci'i a shi ta a yuwusan asalama a yi, u shi ta a tarasa aciyayi ili i ro.

¹⁰ Ama a Samariya zagbain na mawun a shi ta a tsu yuwusan adanshi a yi, adansa a na, “Vuma nda ta nu ucira wa Asula, a tsu de yi ta Za vu Ucira.”

¹¹ Reve a kambuwa ugbozu ya'a yi adama a na u jima ta a yuwusaan le linga va asalama o ure u tsuboci.

¹² Ana ama a usuyi alajiya a Alabari a Sa'ani o tsugono tsa Asula a ala e Yesu a na Filibu yuwaan nle, avu a rumbu le ali na amaci.

¹³ Reve ayi Simo fo na aciyayi u ca okolo a yi, avu a rumbu yi. Reve u reme itoni ya Filibu ubata u na u tyoyi biti. Ana we enei iroci na linga va asalama a na a yuwusan reve u uwa asalama lon.

¹⁴ Ana ajiya a na a ri Urishelima a uwwai ama a Samariya a usu ta adanshi a Asula, reve a lyunguwa le Bituru na Yahaya.

¹⁵ Ele gba ana a rawai reve a yuwaan le avasa adama a tsura Ruhu va Akiza,

¹⁶ adama a na koto shi Ruhu va Akiza'a u cipa le shi. A shi ta a rumbu le goon na ala† e Yesu Zagbain.

17 Reve a kuruwa le ekere, daɗa a tsuraɗi Ruhu va Akiza.

18 Ana Simo enei nu ukuruwe ekere u da a tsu tsuraɗi Ruhu va Akiza, daɗa u shi u cigai u ca Bituru na Yahaya ikebe.

19 Avu u damma, “Ca numu cu'un vu ucira u nda fo, adama za na n kuruwayi ukere suru u tsuraɗi Ruhu va Akiza!”

20 Reve gba Bituru usu yi, “Vu ta kuwa avu ni ikebe ya wu suru, adama a na vu zuwai ni ikebe i da a tsu tsuraɗi une'e wa Asula.”

21 Vu pe na akunda atsuma o ulinga u nda shi, ko ke'en, adama a na ookolo a wu a ri mejege na Asula shi.

22 Vu vadalaɗ vu lyawa iwuya ya wu, vu pati Asula adama u yuwaan wu gafura vi ili i wuya i na vu sokoi o ookolo a wu.

23 Adama a na me ene ta vu ta na tsushu'un, waru vu tu ugbedegu nu unusu.

24 Reve Simo usu u damma, “Patiya numu Mogono ma Asula adama ko ili i ta e ili i na vu dammai i tsuraɗi mu wan.”

25 Ana Bituru na Yahaya rocoi amayun a adanshi o Mogono ma Asula, reve a kamba Urishelima a yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani a mulyuci ma aza a Samariya na abunda.

Filibu na vumagbain va Habasha

26 A mantsa mo ndolo reve malingata ma Asula mo ro

ma damma Filibu, “Yon vu saba uyagi vu kuru ure wo ogozo u na wu utai Urishelima a tyo Gaza.”

27 Reve u 'yon u reme ure, daɗa u ga'ain na zagbain vi izuwa* o tsugono tsu ka Kandakatu vi ida ya Habasha. U shi ta u 'yawa Urishelima adama u yuwan aganda.

28 Ayi a makambaɗa nden e keke vi ido va yi, avu u uwa desununa a Aatagada a Ishaya vumavasula.

29 Reve Ruhu va Akiza damma Filibu, “Wala a rawa zuzu na keke vi ido i ndolo, vi isawan lo na vuma'a.”

30 Daɗa Filibu sumai a rawa zuzu daɗa u tsu uwwa yi e desununa a aatagada a Ishayaɗ vumavasula. Avu we ece yi, “Vu te reveshe ili i na vee desununa?”

31 Avu u usu, “Te gba? She na za ro cuɗuwa mu.” Reve u pati Filibu kumba u danu na ayi.

32 Ubaɗa u na u shi e desununa u da nda,

“O rono yi ta a tyo ubaɗa u mapada ana kyon,†

ununa magiri'i ma tsu dana kpaku ubaɗa wu za na oo kukoduso yi eleme,

ne da ko unawa yi u kpatu'wa shi.†

33 O roco yi ta atsumalima hali a putsaa yi ni ili i na i ri mejege.

Zane da aa gura ca alabari a limatan a muwun

* 8:27 E elentsu a aza a Heleni a ta dansa zagbain na o fodoi arawa. † 8:32 Atsuma o ubaɗa'a, ayi kyon u ta ne eleme o uga'an. Za ro ta gura kukodo eleme'e reve u yuwaan umuna ko utugu babu o una yi.

mā yi nā muwun mu
ugundo mā yi?

Babu za, adama a na o kodoi
wuma wā yi atsuma o
uvadī.” ◇

34 *Avu* zagbai'in u damma
Filibu, “Damma mu, vu-
mavasulā nda adanshi a zane
a da waa yuwusan? Adanshi
a aciyayi ko za ro?”

35 Reve Filibu kpatu'wa
unā wā yi u teme nu ubata
u na wee desununa'a, avu u
yuwaan yi adanshi a Alabari
a Sa'ani† e Yesu.

36 Ele atsuma a mmalu,
reve a rawa a mini mo ro.
Avu zagbai'in u damma,
“Nda mini! Nye yaa putsaa
aa rumbu mu?”

[

37 *Avu* Filibu usu u damma,
“Nā vu usu Yesu Zamawawa
Mawun mā Asulā ma da, n ta
rumbu wu.”

Reve vuma'a u usu, “N usu
ta Yesu Mawun mā Asulā ma
da.]”‡

38 Reve u zuwa e isawaton
keke vi ido'o. Reve ele ra
a uwa a mini'i, reve Filibu
rumbu yi.

39 Ana o utai a mini'i, reve
Ruhu Mogono mā Asulā mā
kafa Filibu, agba zagbai'in u
dashī ene yi waru shi. Reve u
kara a mazanga mā yi.

40 Agba reve e ene Filibu
a lyuci va Azatu. Reve u
kandarūwā ilyuci suru a
yuwusan alajiya a Alabari a
Sa'ani, hali u rawa Kasariya.

9

*Shawulu kambā tā za vi
Itoni*

1 Shawulu lyuwa tā elime a
casu aza e Itoni atsumalima
lon, adansa a na u to una le.
Reve u 'yawa ya aabara a nan
ganu,

2 reve u pati u ca yi mpepe-
lime a 'yawa a a'isa atsuma a
Dimaska. U zamishi tā uolu
wa aci u le, tsara nu u tsura
pe aza a na o toniyi Ure wu
Zagbain u lyungwā le, ali nā
amaci, tsara waru u tawa ne
ele wunlu a akani atsuma a
Urishelima.

3 Ana u rawai zuzu nā
Dimaska adama o ulinga u
ndolo, babu usan reve ekan o
uta de zuwa u kandarūwā yi.

4 Reve u riyā e ida, reve
wu uwwa udyo, adansa,
“Shawulu, Shawulu, cine tsa
da voo bongishi mu?”

5 Reve u damma, “*Avu* da
zane, Zagbain?”

Reve udyo'o u damma yi,
“*Amu* da Yesu za na voo
bongishi.

6 'Yon vu uwa atsuma a
lyuci ndede, a ta damma wu
ili i na vaa yuwan.”

7 Reve n'utsa mu mmalu
mā yi a kuda a yuwan adan-
shi, a ta uwwusa udyo agba e
ene vuma shi.

8 Reve Shawulu 'yon, ana
u kpatu'wai esu a yi u gura
ene shi. Reve e reme yi ukere
reve a tawato yi Dimaska.

9 U yuwan tā rana ta'atsu
urumbanu, u lyuwa shi agba
u sowo shi.

◇ 8:33 Isha. 53:7-8. ‡ 8:37 Ayi uguzu u nda wu pe atsuma a akuci a atagada o
Ulinga wa Ajiya o ro a na a ri udanu nu ujimu shi.

¹⁰ A mantsa'a za vi Itoni† ro danā tā pe atsumā a Dimaska, za na a tsu de Ananiya. Zagbain yuwaan yi tā adan-shi atsumā a alavu alavu, adansa, "Ananiya."

Reve ayi u usu, "Amu da nda Zagbain."

¹¹ Reve Zagbai'in damma, "Yon vu 'yawa o ure u na a tsu de Ure u Mejege. Vu 'yawa o u'wa wa Yahuza ve ece ko vuma va Tarsu tā pe za na ri na aala Shawulu. U tā lo a yuwusan avasa ubata'a."

¹² N roco yi tā alavu alavu a vuma na a tsu de Ananiya a uwa, u zuwaa yi ukere adama we enishe ure."

¹³ Avu gba Ananiya usu u damma, "Zagbain n sowo tā a uwwusa adan-shi a vuma nda'a o unā wa ama nā abunda, adama e iwuya ya abunda a na u yuwayin ama a akiza a wu atsumā a Urishelima."

¹⁴ Ayi da nda nan ganu a gbagbain a ca niyi ucira u reme vuma na yuwain avasa atsumā a ala a wu."

¹⁵ Reve Zagbain damma yi, "Avu de 'yawa adama a na ayi vuma na n dangwai da tsara u yuwan ulinga u va, tsara u revetyo ala a va atsumā a Atakpaci, nā ngono, na aza a Isra'ila."

¹⁶ Amu na aciyawa n to roco yi cu'un va atsumalima a na woo sowo adama a ala a va."

¹⁷ Reve Ananiya 'yawa reve u uwa o u'wa'a, avu u canana ukere wa yi avu u ju'wan Shawulu, u damma, "Moron mā va Shawulu, Yesu Zagbain da lyungu numu a tyo

ya'a wu. Yesu za na roco nuwu aciyayi o ure u na vu kuruyi. U ciga wu tā tsara vu dashi gura ene ure, reve waru o shiton wu nā Ruhu va Akiza."

¹⁸ Babu usan reve ili i ro i riyā diga pe esu'u gashi akaḅa, daḅa we eneshi ure. Avu u 'yon, daḅa a rumbu niyi.

¹⁹ Reve u lyuwa ilyalya daḅa u tsurashi ucira.

Shawulu yuwan tā alajiya atsumā a Dimaska

Reve Shawulu yuwan rana re obolo nā aza e Itoni a na a ri pe atsumā a Dimaska.

²⁰ Babu a jima, daḅa Shawulu temei alajiya e Yesu atsumā a a'isa a aza a Isra'ila, adansa Yesu da Mawun mā Asula.

²¹ Reve aza a na a uwwa niyi suru a kara a asalama, adansa, "Ayi nda ayi da vuma na unusai aza e Itoni, reve waru u bete'we le, ele aza a na e desu atsumā a ala o ndolo shi? U tawa tā pa tsara u reme le, reve wu nā le na akani, reve waru u 'yawato le a makakan ma nan ganu a gbagbain shi?"

²² Reve Shawulu dashi tsura ucira atsumā a alajiya a yi. Agba aza a Isra'ila atsumā a Dimaska a gura polo yi a adan-shi a yi shi, a na Yesu da Zamawawa va amayun.

²³ Ana a yuwain rana meketeci, avu aza a Isra'ila† a yuwan ifobi i na oo una Shawulu.

²⁴ Reve ayi wu uwwa ifobi i le. A zuwusa tā esu e le usana

nu ulivu o unantsu wu ukari u lyuci tsara o una yi.

²⁵ Na ayin, avu ogoro a yi a tara yi, reve a talyuwato yi atsuma a aasaka na wungu wu ukari.

Shawulu kambata ta Urishe- lima

²⁶ Ana Shawulu tawai Urishelima, u yuwan ta atyo a na waa yuwan tsara u bolo aci no ogoro.† Avu suru nle a uwwa wovon adama a na a usu ko ayi ogoro a da shi.

²⁷ Avu Banaba tara yi a tyo ubata wa ajiya. Reve u damma le ununa Shawulu enei Zagbain o ure. Reve waru u damma le cine Zagbain yuwaan niyi adanshi, na cine Shawulu yuwain alajiya adama e Yesu a lyuci va Dimaska babu wovon.

²⁸ Diga lo dada Shawulu re-
mei ma'uwa na wu uti obolo ne ele atsuma a Urishelima. Reve u uwa alajiya atsuma a ala a Zagbain, babu wono babu wovon.

²⁹ Reve u uwa a yuwusan adanshi na aza a Isra'ila a na a yuwusan Tsheleni,† reve u uwa mawasan ne ele. Avu a zamishi ure u na oo una yi.

³⁰ Ana aza a yi a uwwai ili i na i ri pe, dada a tara niyi a 'yawa Kasariya avu a tara yi a wantsun a kambata Tarsu.

³¹ Mantasa mo ndolo ma da aza e Itoni a Yahuda, na Galili, na Samariya, a tsurai nden n lafiya. Aza e Itoni a tsura ta ucira, reve a dashi abunda ni ikambi ya Ruhu va

Akiza a yashi i na a danai a mmalu na Zagbain.

Bituru 'yawa ta Japa na Lida

³² Reve Bituru kandaruwa ubata suru tsara u kalyuwa le. Ayi atsuma a akandariya, reve u tawa u cina aza a akiza a lyuci va Lida.

³³ Alyuci dada u cinai vuma ro za na a tsu de Iniyasu na mbala n tsukutsuma a'wan kunla.

³⁴ Reve Bituru damma yi, "Iniyasu, Yesu Zamawawa kambato wu ta gbaga. 'Yon vu kutsulu avalu a wu.'" Babu usan, reve u 'yoshin.

³⁵ Reve ama a Lida ni ida ya Sharana suru a vadala a tyo ubata wu Zamawawa ana e enei Iniyasu a mmalu.

Bituru kambato ta Dokas wuma

³⁶ Atsuma a lyuci va Japa ka ro za vi Itoni dana ta pe za na a tsu de Tabita a na Dokas* na Tsheleni. Ka'a u zuwa ta aciyayi u yuwan ulinga u sa'ani, reve waru u dana a kambusa alambi.

³⁷ A yashi'i u banakan ta, reve u kuwa. Ana a sumba niyi reve o voton yi a aasula a zuva.

³⁸ Ana a uwwai Bituru ta Lida, lyuci na ri zuzu na Japa, reve a lyungu ama e re a lyawa Japa a 'yawa a damma yi, "Yuwan ankuri, tawa gogo, she vu jima wan."

³⁹ Reve Bituru 'yon u kuru le. Ana u rawai, avu a 'yawato yi a aasula a zuva.

* **9:36** Aala a Tabita na Tsu'arama, Dokas na Tsheleni ele ra urevu u ta u da le. Urevu u le u da mere'on.

Nruna suru e isawan ta zuzu na ayi, e mesun. Reve a uwa o rocosu atugu na akapi e itana i na Dokas u yuwaan nle ayi obolo ne ele.

⁴⁰ Reve Bituru utaa le suru, reve u kadato u yuwan avasa. Reve u vadala a tyo ubata wa aakwakwa'a, reve u damma, "Dokas 'yon." Reve u kpatu'wa esu. Ana we enei Bituru reve u 'yon u danu.

⁴¹ Reve Bituru cananaa yi ukere avu u kamba yi tsara u 'yon. Reve u de aza e Itoni obolo na nruna, dafa u roco le a na Dokas kambai wuma.

⁴² Adanshi o ndolo a uwa ta bata suru atsuma e ida ya Japa. Reve ama a abunda a vadala a tyo ubata wu Zagbain.

⁴³ Bituru yuwan ta rana re a lyuci va Japa, o u'wa wa Simo za na aa yuwusan yozu vu kwan.

10

Bituru na Kaniliya

¹ Atsuma a Kasariya vuma na a tsu de Kaniliya dana ta pe atsuma a yali ya asoja, u dana ta atsuma a Asoja a Italiya.

² Ayi vuma va abula da. U ta uwwusa wovon wa Asula, ayi na muwun ma yi suru. U tsu kambusa ta ama a na a ri ni ili shi. U tsu yuwusan ta avasa kuci a tyo a Asula.

³ Urana u ro, zuzu na rumu ta'atsu vu ulivu, reve we ene malingata ma Asula a alanga e eteshe atsuma a alavu alavu, u tawai ubata wa yi, adansa, "Kaniliya!"

⁴ Reve u zuwaa yi esu atsuma o wovon, reve u damma, "Zagbain nye i da?"

Reve malingata ma Asula ma damma yi, "Avasa a na vaa yuwusan ni ikambi ya alambi a na vaa yuwusan u rawa ta a makakan ma Asula. Gogo Asula a uwwa ta avasa a wu.

⁵ Gogo lyungu ama a 'yawa Japa tsara e de Simo za na ee desu Bituru.

⁶ Za na cu'wain o u'wa wa Simo za na aa yuwusan yozu vu kwan, za na u'wa wa yi u ri zuzu na mala."

⁷ Ana malingata ma Asula ma na ma yuwaan niyi adanshi ma karai, reve u de agbashi e re a yi, na soja ro, za na a uwwusa wovon wa Asula, atsuma a aza a na a yuwusaan yi ulinga kuci.

⁸ Ana u damma nle ili'i suru, avu u lyungu le a 'yawa Japa.

Bituru ene ta alavu alavu

⁹ Ana usana u tawai, cina urana u rawa a aci, agbashi a Kaniliya atsuma a mmalu, dafa a rawai zuzu na lyuci'i. Avu Bituru kumba o u'wa wa zuva tsara u yuwan avasa.

¹⁰ Reve wu uwwa ambulu, hali u ciga u lyuwa ilyalya. Agba ele pe atsuma e ifobi yi ilyalya, avu we ene alavu alavu.

¹¹ Reve we ene zuva kpatu'wa, ni ili i ro a cipusa oroci a aapalutsu o umuna ne elentsu a nashi uguzu a tyo e ida.

¹² A aapalutsu'u cu'un vi inama suru a ta pe: inama

ya ana a nashi, ni inama yi ikatapu, na nnunu.*

13 Reve wu uwwa uɔyo adansa yi, "Bituru, 'yon vu pada, reve vu tama."

14 Reve u damma, "Zag-bain, o'o! A wuma u va koto n tama cu'un va yi shi, adama a na atsu tsu tsu ta na Wila u na tsu tama le shi, adama a na a ti idaba."

15 Reve uɔyo'o u dammisa yi, "She vu yuwan mawasan na Asula wan. Nu u damma u tu ulobonu she vu damma u lamba ta ulobonu wan."

16 U tsura ta alavu alavu o ndolo toto uta'atsu. Reve a palu'ushi aapalutsu'u a tyo zuva.

17 Bituru dana ta a majiyan, ko cu'un va alavu alavu e ne da we enei. Reve ama a na Kaniliya lyunguyi a rawa a lyuci'i, reve e ece u'wa wa Simo. Ana a rawai, avu e isawan mishin o unantsu.

18 Avu a yuwan azo'wa, e eceshe ko Simo na a tsu de Bituru cu'wan ta ubata'a.

19 A mantsa ma na Bituru danai a majiyan ma alavu alavu o ndolo, reve Ruhu damma yi, "Ama a ta'atsu a da ndolo e izami ya wu.

20 'Yon vu cipa vu kuru le. She vu lyawa ookolo a wu a 'yon wan, adama a na amu da n lyungu nle."

21 Reve Bituru cipa u cina ama'a, avu u damma le, "Amu dada i ri e izami. Nye i zuwai i ri azama mu?"

22 Reve a damma yi, "Yali† ya asoja ya Roma da, za na a

tsu de Kaniliya lyungu ntsu. Vuma va abula da, za na a uwwusa wovon wa Asula. Aza a Isra'ila suru a ta yuwusan adanshi a sa'ani a aci a yi. Ayi da malingata ma Asula ma dammai u lyungu tsu ubata wa wu vu tawa, tsara wu uwwa ili i na vaa damma."

23 Ana Bituru uwwai ne, reve u uwato le o u'wa, reve u ca le ubata u na aa asa.

Bituru 'yawa ta ubata wa Kaniliya

Ana usana u tawai, reve a kara suru, avu nron mi ltoni n ro atsuma a Japa e shewun yi.

24 Reve a rawa Kasariya nu usana. Reve Kaniliya dana a pura le, avu u banu edenge a yi na n'utsa ma yi.

25 Ana Bituru uwai o u'wa wa yi, reve Kaniliya kadato e ida a makakan ma yi. Reve u teme a yuwusaan yi agenda.

26 Reve Bituru damma yi, "'Yon mishin amu fo vuma da."

27 Reve u 'yon a yuwun-lai adanshi wa'a, reve a uwa ubata u na ama o ro a ri uolotowu.

28 Reve Bituru damma le, "I reve ta a na Wila u tsu u putsaa ntsu a na tsaa yuwan ndammulai na Atakpaci. Amma Asula o roco mu ta she n de za ro za babu akiza wan, ko za vi idaba wan.

29 Ana i lyunguwa numu n tawa, n tawa ta babu usan. Gogo damma numu ili i na i zuwai i lyunguwa numu."

* 10:12 Atsuma a aapalutsu'u inama i ro i dana ta pe a na aza a Isra'ila a tarai a tu ulobonu adama o utamu, waru ozo o ro a dana ta pe a na a tara nle a ri idaba i na aa gura tama shi.

³⁰ Reve Kaniliya damma, “Rana nashi na karai, amu atsuma a avasa a mantsa ma na n tsu yuwusan. Reve me ene vuma mishin a makakan ma va wotowu ni itana a madala.

³¹ Reve u damma mu, ‘Kaniliya, a uwwa ta avasa a wu, Asula e reve ta a na vaa casu alambi ili.

³² Vu lyungu ama a 'yawa Japa e de Simo za na a tsu de Bituru. U cu'wan ta o u'wa wa Simo, za na aa yuwusan yozu vu kwan, za na u'wa wa yi u ri zuzu na mala.’

³³ Koto a jima shi a na n lyunguwa nuwu, avu da nda vu tawushi babu usan. Atsu da nda a makakan ma Asula, tsara tsu uwwa ili i na Zagbain damma nuwu vu damma tsu suru.”

Bituru yuwan ta adanshi na Kaniliya

³⁴ Reve Bituru yuwaan le adanshi a na, “N gura ta reve gogo, Asula a ri na adangulu shi.

³⁵ U ciga ta vuma na a uwwusa wovon wa yi atsuma e ida suru, vuma na a yuwusan isa'ani i na Asula a cigai.

³⁶ I reve ta ikaka i na Asula a lyunguwayi aza a Isra'ila. U damma le ta Alabari a Sa'ani o ta lo, na nden mo okolo e Yesu Zamawawa, za na ayi da Zagbain vi ili suru suru.

³⁷ I reve ta cine ili i ndolo i farai atsuma a Yahuda suru. Yahaya damma ta vuma suru a rumbu yi, ili i ndolo suru i fara ta diga Galili.

³⁸ Yu uwwa ta alabari e Yesu vuma va Nazara, ununa

Asula a sukuma niyi na Ruhu va Akiza, reve u ca yi ucira. Yesu dana ta a kandaruwusa a yuwusan ulinga u sa'ani. U wawusa ta aza a na Mekenkesu ma zuwai elime, adama a na Asula o to obolo na ayi.

³⁹ “Atsu waru tse ene ta ne esu a tsu ili i na u yuwain suru atsuma a Urishelima ni ida ya aza a Isra'ila. Dada waru a vara niyi zuva va akpata.

⁴⁰ Reve gba Asula a 'yasan yi o urana wa ta'atsu, reve u lyawa yi u roco aciyayi ubata wa ama.

⁴¹ U roco aciyayi ubata wa ama suru shi, amma a tyo ya'a tsu, atsu na Asula a dangwai tso o'wo alingi a yi. Tsu lyuwa ta tsu sowo obolo na ayi ana u 'yoyin atsuma a akwakwa.

⁴² U damma tsu ta tsu yuwaan ama alajiya, tsu damma waru ayi da za na Asula a zuwai u ge'eto aza a wuma na akwakwa.

⁴³ Amasula suru a yuwan ta adanshi adama a yi, a na za na cayi okolo e ekere a yi u ta tsura gafura vu unusu atsuma a ala a yi.”

A ca ta Atakpaci Ruhu va Akiza

⁴⁴ Bituru atsuma a adanshi, reve Ruhu va Akiza† cipaa aza a na a danai a uwwusa adanshi a yi suru.

⁴⁵ Aza e Itoni a Yahuda, aza a na a tawai obolo na Bituru a uwa ta asalama a na e enei Atakpaci† fo a tsurai une'e u Ruhu va Akiza.

46 A uwwa le tā a yuwusan adanshi ne elentsu o ro, a casu Asulā tsugbain.

Reve Bituru damma,

47 “Nanza tā lo za na aa gura putsaa ā rumbu ama a nda ā mini? Ele da nda ā tsurāi une'e u Ruhu va Akiza cine atsu tsu tsurāi.”

48 Reve Bituru damma a yuwaan le urumbusu atsuma a ala e Yesu Zamawawa. Reve a pati yi u danu ne ele rana meketeci.

11

*Bituru kambā tā Urishe-
lima*

1 Reve ajiya na aza e Itoni atsuma a Yahuda a uwwa a na Atakpaci ā usuyi adanshi a Asulā.

2 Ana Bituru kambāi Urishelima, reve aza a Isra'ila a na o 'woi aza e Itoni a gasa yi na agaci a adanshi.

3 Avu a damma, “Ayi da nda vu uwai atsuma a Atakpaci, hali vu lyuwa ilyalya obolo ne ele!”

4 Reve Bituru cuđuwa le ili i na i yuwain suru.

5 Avu u damma, “N shi tā ā lyuci va Japa amu atsuma a avasa, reve n uwa atsuma a alavu alavu. Atsuma a alavu alavu'u me ene tā zuva kpatu'wai, reve ā cipatowa mu ili i ro ana aapalutsu o umuna uguzu ne elentsu ā nashi ā yi.

6 Ana n kalyuwai pe, reve me ene inama ya ana ā nashi yu uvadi, ni inama yi ikatapu e ida, na nnunu.

7 Reve mu uwwa uđuyo u ro adansa mu, ‘Yon Bituru! Vu pada vu tama.’

8 “Reve n usu, ‘Ne da shi Asulazuva! Koto n tama ili i na Wila wā wu u putsayi shi.’

9 “Reve uđuyo'o u dashi dammisa ire, ‘She vu kambuwa ili i na Asulā o o'wotoi cece ili yi idaba wan.’

10 Ne da a yuwain hali toto uta'atsu, reve o koso o rono umuna'a ā tyo zuva.

11 “Amu lo dada ama a Kasariya a ta'atsu a rawushi, aza a na ā lyunguyi ā tawā ya'ā vā, reve a rawa o u'wa u na n shi.

12 Reve Ruhu va Akiza† damma mu, she n 'yuwan ā kuru le wan. Reve ama ā tali atsuma ā aza e Itoni ā kuru mu, reve tsu uwa o u'wa u vuma ro.

13 Reve vuma'a u damma tsu ununa we enei malingata ma Asulā o u'wa wā yi. Reve u damma yi, ‘Vu lyungu ozo o ro ā lyuci va Japa e dewe wu Simo za na ā tsu de Bituru.

14 Vuma'a u tā tawā wu nu ure u na aa wawa wu na ama a na ā ri pe o u'wa wā wu suru.’

15 “Ana n farai adanshi, reve Ruhu va Akiza tawā le ununa u tawā ntsu o ufaru.

16 Dada n cuwain a na Asulazuva a dammai, ‘Ya-haya rumbu† du tā na mini, amma Asulā ā tā rumbu du na Ruhu va Akiza.’

17 To, na Asulā a ca Atakpaci a nda une'e unata na atsu a mantasa ma na tsu ushiyi Yesu Zagbain Zamawawa, zane da amu a na maa wasan ili i na Asulā a cigai?”

18 Ana a uwwai ili i na Bituru dammai, reve a lyawa mawasan. Reve a uwa

a cibalasa Asula, reve a damma, “Gogo Asula a lyawa ta Atakpaci a vadala adama a tsuru wuma u babu ukotu!”

Aza e Itoni atsuma a Antakiya

¹⁹ A mantsa ma nda cina o una Istifanu, reve aza e Itoni a na a ri Urishelima e bete'we adama a atsumalima. Reve a kara a tyo e ida ya Finisiya na Kuburu na Antakiya va Suriya. Reve a yuwusaan aza a Isra'ila goon alajiya a Alabari a Sa'ani e Yesu Zagbain.

²⁰ Reve aza e Itoni aza a na a ri ama a Kuburu na Kurani, a kara a tyo Antakiya, avu a uwa a yuwusaan Atakpaci alajiya a Alabari a Sa'ani e Yesu Zagbain.

²¹ Ucira wa Asulazuva u shi ta obolo ne ele, reve ama na abunda a ca okolo e le. Reve a vadala a kuru Asulazuva.

²² Reve aza e Itoni atsuma a Urishelima a uwwa ili i na i farai atsuma a Antakiya, avu a lyungu Banaba de.

²³ Ana u rawa we enei icigi i na Asula a yuwaan nle, reve u yuwan mazanga. Avu u ca le asala adama a kaba asuvu, waru a lyuwa elime ni itoni ya Asulazuva.

²⁴ Banaba vuma va abula da, waru u tu ushitowun na Ruhu va Akiza nu ucawu wo okolo. Reve ama o ro na abunda a dashi usuwisa a kuru Asulazuva.

²⁵ Reve u kuru a tyo Tarsu adama u bunga Shawulu.

²⁶ Ana we ene niyi reve u tawa na ayi Antakiya. Reve ele ra o una aa'wan mabula

pe obolo na aza e Itoni oo ritosu ama na abunda. Atsuma a Antakiya a da a fara deyi aza a na a kurusu Yesu “Aza e Itoni.”†

²⁷ A mantsa ma nda ma da amasula o ro o utai Urishelima reve a tyo Antakiya.

²⁸ Reve vuma ta atsuma e le za na a tsu de Agabu 'yon mishin. Ni ikambi i Ruhu va Akiza, reve u damma a na a ta yuwan ambululu lon ubata suru atsuma o uvadi. A yuwan ta ili'i a mantsa ma na Kaladiya danai o tsugono tsi ida tsa Roma.†

²⁹ Reve aza e Itoni ya Antakiya a yuwan majiyan a lyungu ni ikambi a tyo ubata wa aza e Itoni a na a ri nden e ida ya Yahuda. Vuma suru u ca ununa waa gura.

³⁰ Ne da a yuwain, reve a lyungu Banaba na Shawulu ni ikambi i le a ca mbara ma aza e Itoni n Urishelima.

12

Bituru o u'wa wa ali

¹ A mantsa ma na Banaba na Shawulu a tawayi nu une'e atsuma a Urishelima, reve mogono Hiridu† Agaripa teme a tawusa na atsumalima e ekere a aza e Itoni de Urishelima.

² Reve u zuwa asoja o kodo aaci a Yakubu aajiya, mawun ma anawu ma Yahaya.

³ Ana we enei ili i ndolo i yo'onoto ta okolo a ama'a, reve u lyungu asoja'a tsara e reme Bituru a mantsa ma Abuki o Opopofu.†

⁴ Reve u zuwa le a baru yi o u'wa wa ali, reve u zuwa asoja a nashi a nashi obolo a

nashi a piri yi. U yuwan ta ifobi tsara u ge'eto yi a alanga e eteshe no o koto abuki'i.

⁵ A mantsa ma na Bituru danai atsuma o u'wa wa ali, aza e Itoni a lyawa avasa adama a yi shi.

Malingata ma Asula ma wawa ta Bituru

⁶ Atsuma a ayin o ndolo ana Hiridu yuwain majiyan ma na woo utaa na Bituru nu usana u tawa, Bituru dana ta wunlu a nlavu na akani e re atsuma a asoja e re. Asoja e re o ro waru lo mishin a pirishi unantsu.

⁷ Ele lo babu usan, reve ekan e ikana atsuma o u'wa wa ali atsuma a aasula a na u danai, reve malingata ma Asula† me isawan elime a Bituru. Reve u lapa yi e eebele tsara u jisan yi. Reve u damma, "Jika! Vu 'yon!" Reve akani'i o oco diga e ekere a Bituru.

⁸ Reve malingata'a u damma, "Oto itana ya wu na atan a wu." Reve Bituru yuwan ili i na u damma niyi u yuwan. Reve malingata'a u damma, "Kanda'wa umuna wa wu reve vu toni mu."

⁹ Reve Bituru toni malingata ma Asula, reve a lyawa u'wa wa ali'i. Agba Bituru reve ko ili i na yaa farasa amayun a da shi. U ta dansa alavu alavu a da yi.

¹⁰ A pasa asoja o ufaru na asoja e ire reve a tawa o unantsu wu rumu za na ri a tyo a lyuci gbain. Reve u

kpatu'waa le na aciyayi, reve o utaa lo. Reve a karaa lo o ure'e. Reve malingata'a u lyawushi niyi.

¹¹ Reve esu a Bituru a tawa o ure, da da u revei ili i na i farai. Reve u damma, "N reve ta Zagbain da lyunguyi malingata ma yi u tawa u wawa mu e ekere a Hiridu na azagbain a Isra'ila atsuma e ili i na a shi a cigai a yuwan na amu."

¹² Ana Bituru revei ne, avu u kara a tyo o u'wa wa Merit za na ayi da mma va Yahaya.† Yahaya waru a tsu de yi ta Marku. Aza e Itoni na abunda o boloto ta ubata'a a yuwusan avasa.

¹³ Reve wu gugula unantsu wu u'wa'a, reve aagbashi o usheli za na ri na aala Roda tawa tsara u usu yi.

¹⁴ U reve ta a na Bituru da adama a na u revei u'fo wa yi. U yuwan ta na mazanga ma abunda, hali u kufa a kpatu'wa unantsu'u. Reve u suma a 'yawa ubata u na ama a ri, reve u saala, "Bituru da ri de o unantsu!"

¹⁵ Reve a damma yi, "Vu jaara ta!"

Reve gba u lyuwa elime adansa, "Bituru da! Bituru da!"

Reve a damma, "U to o'wo malingata ma yi ma da."*

¹⁶ Reve gba Bituru lyuwa elime na wugulu wu unantsu, she na a tyo o ukosu a kpatu'waa niyi. Ana e ene niyi a shiwan ta na mazanga.

* **12:15** A mantsa mo ndolo ama o ro a usu ta a na Asula a zuwa ta nlingata ma yi a kalyuwusa vuma suru atsuma a ama a yi. Waru nlingata n ta gura tawa ubata u na vuma ri oroci a vuma'a.

17 Reve Bituru yuwaan le ukere a rungwa. Reve u damma ununa Zagbain utaa niyi o u'wa wa ali. Reve u damma, "Dammai Yakubu† na akapi a aza e Itoni ili i na i farai."

18 Ana usana u tawai reve asoja o u'wa wa ali'i, aza a na a danai a kalyuwusa Bituru'u o o'wo udamu lon. Avu a kara a majiyan ko nye i da i cina niyi.

19 Reve Hiridu zuwa asoja a yi a bunga Bituru, agba a tsura e ene yi shi. Reve u yuwaan le yeci ya abunda, agba a gura usu yi mejege shi, dada u zuwai o una nle.

Ukwa wa Hiridu

Ana Hiridu yuwain ne, reve u lyawa ida ya Yahuda, avu u kara a tyo Kasariya. Avu u danu de rana meketeci.

20 Hiridu dana ta na atsumolangu na ama a Sida na Taya. Reve ama'a a zagwa ama a lyungu le tsara a pati ankuri. A yuwan ta ne adama a na ilyuci'i i ciga ta ilyalya i na yoo utusa e ida ya yi. A yuwan ta tsu'utsa na Bilasata, za na danai toni va Hiridu. Reve u fofo tsara Hiridu usu le.

21 Ana urana u rawai, reve Hiridu oto atugu o tsugono tsai yi, reve u danu o ootogu o tsugono, reve u yuwan adan-shi ne ele.

22 Ana obolo a ama'a a uwwa niyi, reve a 'yasan udyo, "Udyo u masula ma tsu mo ro ma da, udyo u vuma u da shi!"

23 Ama'a atsuma a yisaali, reve malingata ma Asula ma faba Hiridu a cipai e ida. A yuwan ta ne adama a na u tarai tsugbain tsai Asula. O ukosu azun atsuma a yi a da a tamusai lipu va yi, hali u kuwa.

24 Adan-shi a Asula a lyuwa ta elime na mabaza.

25 Ana Banaba na Shawulu o kotoi ulinga u na a lyungu nle, reve a lyawa Urishelima a kamba Antakiya obolo na Yahaya Marku.

13

Lingata va Banaba na Shawulu

1 Aa'isa a aza e Itoni† a Antakiya a dana ta na amasula na munlu lon. Ele da nan Banaba, na Saminu za na e desuyi "Vuma Lima," na Lusiya za lyuci va Kurani, na Manayan za na kungwai mantsa ma ta na Mogono Hiridu Antiba na Shawulu.

2 Ele pe a yuwusaan Asulazuva aganda atsuma a akuli, avu Ruhu va Akiza damma le, "Dangula numu Banaba na Shawulu tsara a yuwan ulinga u na n dangula nle a yuwan."

3 Ana a yuwain akuli na avasa abunda, avu ama a kuruwu le ekere a zuwaa le aba'un o ulinga wa Asula a na aa yuwan, avu a lyawa le a kara.

Banaba na Shawulu a Kuburu

4 Ana Ruhu va Akiza lyunguyi Banaba na Shawulu,

† 12:17 Yakubu na o unai da nda'a shi, amma zawa'a va Yesu da nda'a.

a kara ta a tyo a lyuci va Salusiya. Ele pe avu a lyawa Salusiya a uwa a wantsun a tyo e ida i memere ma mini ma Kuburu.

⁵ Yahaya Marku fo u dana ta obolo ne ele tsara u kambusa le. Ele pe atsuma e ida ya Kuburu reve a kara a tyo a lyuci va Salami avu a uwa a a'isa a aza a Isra'ila, reve a uwa alajiya a adanshi a Asula.

⁶ Ele pe atsuma e ida ya Kuburu, avu a kandaruwa ilyuci i na i ri lo zuzu suru. A rawa ta lyuci na a tsu de Pafu, lo da a cinai za va Isra'ila ro na a tsu de Ba-Yesu. Waru vumavusula va amayun da shi, boci da shi.

⁷ Vuma nda ayi da u tsu walasa na gwamna vi ida'a, za na a tsu de Sarajiya Bulu. Gwamna'a vuma da na ri nu ugbozu waru u ta nu urevu wi ili lon. Avu u de Banaba na Shawulu a tawa. U yuwan ta ne adama a na u cigai wu uwwa adanshi a Asula.

⁸ Agba boci Alima u dana ta a tsushu'un ne ele, u yuwan ta atyo a na waa yuwan u putsaa gwamna u usu alajiya e le. (Na Tsheleni Alima ta nu urevu wa aala Ba-Yesu na Tsuyahuda.) U yuwan ta atyo a na waa putsaa gwamna'a a na waa ca Asulazuva okolo.

⁹ Shawulu, vuma na ama na abunda a tsu de Bulu, u tu ushitowun na Ruhu va Akiza. Avu u varaa Alima esu mejege.

¹⁰ Avu u damma, "Avu mawun ma Mekerencesu! A

mantsa suru vu tsu damma mejege shi, waru vu ta pususan ama ugbozu. Avu rala da e ekere e ili i na i ri ulobonu. Urana u ne vaa lyawa tsushu'un na adanshi a Asulazuva?

¹¹ Asulazuva a ta ca wu atsumalima, vu to o'wo irumba hali mantsa mo ro."

Babu usan, avu esu a yi a yuwushin dalimbaa, avu irumbu yi pala yi, reve u dana e izami yi za na aa guza yi ukere.

¹² Ana gwamna'a enei ili i na i farai, reve u ca Asulazuva okolo. Reve waru u uwa asalama lon adama o uritosu wa Asulazuva u na wu uwwai.

¹³ Avu Bulu na aza a na a danai obolo na ayi a lyawa Pafu, avu a uwa a wantsun a kara a tyo e ida ya Bamafiliya. Avu a rawa e isawan a lyuci va Pega. Ele pe Pega avu Yahaya Marku lyawa le, avu u kara a kamba Urishelima.

¹⁴ Banaba na Bulu gba avu a lyawa Pega a kara a tyo a lyuci na a tsu de Antakiya va Bisidiya. Avu a kara a 'yawa a aa'isa† o urana wa Ashibi, tsara a yuwan aganda.

¹⁵ Ana o kotoi desununa atsuma a atagada a Musa na a amasula, reve aza a na a danai azagbain a aa'isa'a a lyungu vuma ta we ece le, "Aza a tsu, ko i ta ni ili i ro i na yaa dashi tsu okolo ugbamu, tawai i damma tsu!"

¹⁶ Avu Bulu 'yon mishin reve u 'yasan ekere zuva adama ama'a a rungwa, avu u teme adanshi. Avu u

damma, “Ama a Isra'ila† na Atakpaci a na a yuwusaan Asula aganda, poloi atsuvu a du yu uwwa.

¹⁷ Asula a Isra'ila a dangula ta nkaya n tsu, waru u lyawa ta ama a tsu o o'wo aza o ut-suru e ida ya Masar. Nu ucira wa yi u da waru wu utaa nle atsuma e ida'a.

¹⁸ Waru u yuwan ta ankuri ne ele nu ulambu wu ugbozu u le atsuma o ogozo a'wan amunga.

¹⁹ Avu u usa ida i cindere i Ka'ana,† avu u ca aza a Isra'ila ida'a agadu.

²⁰ Ili i nda suru i fara ta atsuma a a'wan ukpakunashi na kupoton (450).

“Ana mantsa ma ndolo mo kotoi, avu aza o uge'etosu a yuwan tsugono hali a mantsa ma Sama'ila† vumavasula.

²¹ Amma ama a pati ta a ca le mogono. Avu Asula a ca le Shawulu wo o'wo mogono me le hali a'wan amunga. Shawulu mawun ma Kishu ma da o ugundo wa Banyami.†

²² Avu Asula a cipato yi o ootogu o tsugono'o, avu u zuwa Dawuda o una wa yi. Avu Asula a yuwan adanshi adama a Dawuda, adansa, 'Dawuda za na ri mawun ma Yese,† Dawuda nda vuma da na a dangulai u zuwa okolo a va u yuwan mazanga. U ta yuwan ili suru i na n ciga niyi u yuwan.'

²³ “Asula a yuwan ta nzuwulai a na vuma ta o ugundo wa yi ta tawa u wawa

aza a Isra'ila, vuma'a gba ayi da Yesu.

²⁴ Amma kafu Yesu tawa, Yahaya dana ta a dansaa vuma suru atsuma a Isra'ila u kamba ubata wa Asula, avu a rumbu yi a mini. ◇

²⁵ Yahaya o kotuso ulinga wa yi, avu u yuwan yeci, 'I ta a majiyan amu da Zamawawa'a? O'o! Amma u ta lo a tawa babu ujimu. Waru amu n rawa m bada vunu va atan va yi shi.' ◇

²⁶ “Uwwai gogo, adu ama o ugundo wa Ibrahim! Poloi atsuvu a du yu uwwa, hali na Atakpaci a na a tawai a yuwaan Asula aganda! Uwwai adanshi a nda ununa yaa yuwan i tsura iwawi, za va koyan da.

²⁷ Ama a na a ri na nden atsuma a Urishelima a tsu uwwa ta adanshi a amasula urana wa Ashibi suru a na a tsu desununa a atsuvu e le. Agba suru na ne, a tara Yesu da vuma na amasula a yuwain adanshi a yi shi. Ele na azagbain e le o shiton ta udammu wa amasula ana o una niyi.

²⁸ A tsura ili i na i zuwai o una niyi shi, amma suru na ne, a pati ta Bilatu† u zuwa asoja a yi o una yi.

²⁹ “Ana o kotoi mayan me ili suru i na a danai adama a yi, avu a cipato yi a akpata† a na a vara niyi, reve a cido yi a aason a aatali.

³⁰ Amma Asula a 'yasan yi ta atsuma a akwakwa.

³¹ Rana na abunda u rocota aciyayi ubata wa aza a na a

danai Galili na ayi avu a kara a tyo Urishelima waru na ayi. Ama a nda ele da o o'woi esu a yi a tyo e ekere a ama a Isra'ila.

³² “Gogo amu na Banaba tsu ta pa na adu, adama tsu tawaa du na Alabari a Sa'ani a nda. Nzuwulai ma Asula a tyo e ekere a nkaya n tsu wo o'wo ta amayun a mantsa ma tsu.

³³ Asula a 'yasan ta Yesu. Ayi nda ayi da ili i na Aatagada e Ica a aadiva e ire aa yuwusan adanshi ana u dammai,

'Avu Mawun ma va ma da. Ana'an mo o'wo ta Dada va wu.' ◇

³⁴ “Asula a 'yasan ta Yesu atsuma a akwakwa, waru mantsa mo lo na waa lyawa lipu va yi shama shi. U tu ununa Asula a dammai a Aatagada a Ishaya vumavasula,

'N ta zuwaa du aba'un a akiza a na n yuwain nzuwulai na Dawuda.' ◇

³⁵ “Aatagada e Ica'f a aadiva o ro a ca ta urevu u sa'ani, a na,

'Vaa lyawa Vuma va wu va akiza u shama a aason shi.' ◇

³⁶ “Gogo udammu u nda a tyo ya Dawuda da shi, adama a na Dawuda yuwaan ta ama a mantsa ma yi aganda ununa Asula a cigai. U kuwa ta, avu a cido yi obolo na nkaya ma yi, waru lipu va yi shama ta.

³⁷ Gogo tsunda udammu u nda u ta a tyo e ekere a

za ro, Yesu, za na Asula a 'yasin atsuma a akwakwa, waru lipu va yi shama shi.

³⁸ “Aza a va, adanshi'i ayi da, Yesu da aa gura yuwaan du gafura vu nusu du!

³⁹ Wila wa Musa waa gura wawa du atsuma a nusu du shi. Amma za na cayi okolo ubata wa Yesu biti, a tara yi waru za vu unusu e ekere a Asula shi.

⁴⁰ “I yuwan ugbozu! She i lyawa adanshi a amasula a shiwan a aci a du wan. Adanshi a Asula a damma ta,

⁴¹ 'Kalyuwai adu aza a adanshi a vama,

i ta yuwan asalama na ye ene ili i na Asula aa yuwan, reve i kuwa!

Adama a na maa yuwan ili i ro a mantsa ma du, ili i ro i na i cayi okolo shi, waru ko na za ro dammisa du adama a yi.' ” ◇

⁴² Bulu na Banaba azama a lyawa ubata e ibolo'o, reve ama'a a pati le a dashi yuwan adanshi e ili i nda ubata e ibolo'o urana wa Ashibi u na waa tawa.

⁴³ Ana o kotoi mayan ma aganda'a, avu aza a Isra'ila na Atakpaci na abunda a na a yuwayin Asula aganda a kuru le. Avu Bulu na Banaba a pati le a ca okolo e le e ekere a Asula, za na yuwaan nle isa'ani.

Aza a Isra'ila a 'yuwan ta ikaka'a

⁴⁴ Ana ajuma a kandaruwai, dada ama suru o utai tsara a uwwa adanshi a Asula.

45 Ana azagbain a Isra'ila e enei obolo a ama'a, reve a yuwan tsushu'un lon, reve a uwa mawasan e ili i na Bulu dammai avu a karā a durusa yi.

46 Avu Bulu na Banaba a yuwan adanshi no okolo ug-bamu reve a damma, "Wo o'wo ta na tsu 'yuwan tsu ciga Alabari a Sa'ani a Asula a nda tsu fara ca du ayi, adu na yo o'woi aza a Isra'ila. Amma i 'yuwan ta ikaka i nda, ayi nda u roco ta yi ntsaa i tsura wuma u babu ukotu shi. Adama o ndolo tsu ta kamba ubata wa Atakpaci.

47 "Atsuma a Aatagada a Ishaya, Asulazuva a zuwa tsu ta tsu yuwan ulinga u nda, adansa, 'N zuwa du ta pa nda yoo o'wo ekan ya Atakpaci.

I tara ucira wi iwawi ya Asula a tyo ubata wa ama, ubata suru o uvadi.' " ◇

48 Ana Atakpacif a uwwai ili i nda, a yuwan ta mazanga lon, avu o godyoo Asulazuva adama a adanshi a yi'i. Reve ama a na Asula a dangulai a tsura wuma u babu ukotu o o'wo aza e Itoni.

49 Avu adanshi a Asulazuva a rawa ubata suru e ida'a.

50 Amma azagbain a Isra'ila gba a karā a 'yawusa ubata wa azagbain a lyuci nu ubata wa amaci a abula a na a tsu damma avu a uwwa le. Reve a zuwa le a tawa ugbozu u le e ekere a Bulu na Banaba, reve a ca le atsumalima, hali o lo le atsuma e ida'a.

51 Avu Bulu na Banaba a kakala mabutā ma ana me le, tsara wo o'wo iroci a tyo e ekere e le. Avu a karā a tyo a lyuci va Ikoniya.

52 Atsuma a Ikoniya aza e Itoni a dana ta na mazanga lon, waru a dana ta tapu na Ruhu va Akiza.

14

Bulu na Banaba a Ikoniya

1 Ana a rawai Ikoniya, reve Bulu na Banaba a uwa a aa'isa a aza a Isra'ila ununa a tsu yuwusan. Avu a yuwan alajiya, hali ama a Isra'ila na Atakpaci na abunda a ca okolo.

2 Ama aza a Isra'ila na a 'yuwain a ca okolo, reve a 'yasan ugbozu wa Atakpaci o ro. Avu Atakpaci'i a langalai na aza e Itoni.

3 Suru na ne gba Bulu na Banaba a danu ta pe hali rana re a yuwusan alajiya e isa'ani' yi Zagbain nu ucira. Zagbain gba roco ta ulinga u le a alanga e eteshe ana u ca nle ucira u na aa yuwan ulinga wa asalama.

4 Ama a Ikoniya gba majiyan me le me ne'eshenlei ta. Ozo o ro o wo'o ucinā wa aza a Isra'ila, ozo o ro gba shi o wo'o ucinā wa ajiya.

5 Avu Atakpaci o ro na aza a Isra'ila o ro obolo na azagbain e le o boro aciyele adama a zuwa Bulu na Banaba a ad-dama, tsara a vara le na atali.

6 Amma ana ajiya e revei ili i na yaa farasa, avu a karā a tyo e ida ye elentsu a aza

a Likiya, a lyuci va Lisitira na Daraba ni ilyuci i na i rikandaruwu ne ele.

⁷ De da a lyuwai elime na alajiya a Alabari a Sa'ani.

Alajiya a Bulu a Lisitira na Daraba

⁸ Ele pe atsuma a Lisitira, avu Bulu na Banaba a cina aakutsuma. Ne da a matsan niyi ukutsumu, koto u rito dasu shi, ko ke'en.

⁹ Wu uwwusa ta alajiya a Bulu. Reve Bulu kalyuwa yi, ana we enei vuma'a u ta nu ucawu wo okolo u na waa gura kambato yi gbagu,

¹⁰ avu u 'yasan udyo wa yi zuva nu ucira, "Yon vi isawan mishin!" Reve vuma'a gba u 'yoshin mishin reve u fara mmalu.

¹¹ Ana obolo a ama'a e enei ili i na Bulu yuwain, reve a 'yasan udyo u le a mantsa ma ta adansa ne elentsu a Tsulikiya, "Amayun a da musula n cipaa tsu ta ana'an na lipu va ama!"

¹² Avu ama'a a ca Banaba aala Zafasa, reve e de Bulu Hamisa,* adama a na ayi da u danai za va adanshi.

¹³ Aa'isa a Zafasa a dana ta o ugyuru. Avu ganu na ama a yi a tawa no ogono e inan na yipalu ukandaruwu o u'uwata u lyuci'i adama a yuwaan ajiya'a kucci.

¹⁴ Amma ana Bulu na Banaba a uwwai ili i na yaa farasa, reve a kakara itana i le adama a atsumolangu. Avu a suma na yisaali o uta atsuma a ama'a, adansa,

¹⁵ "Aza a va, nye i zuwai yaa yuwusan ili i nda? Atsu ama a da tsu ri tsa du. Alabari o uyo'o a da tsu tawaa ndu, adama i vadala i lyawa mayan me ili i babu ulobonu i kamba ubata wa Asula a wuma. Ayi da za na yuwain zuva ni ida, na mala, ni ili i na i ri pe biti.

¹⁶ A mantsa mo ufaru, u lyawa ta ama a yuwan ili i na a cigai a yuwan.

¹⁷ Suru na ne u tsu roco ta aciyayi ubata e ili i sa'ani i na u yuwain. Asula a tsu lyungu ta ni iro'i diga zuva, reve u zuwa itana yu una i du i kungwa. U tsu ca du ta ilyalya nu uyo'o wo okolo."

¹⁸ Ko na Bulu na Banaba a dammai ili i nda suru, u dana ta usan a na aa gura putsaa ama'a a na aa yuwaan le kucci.

¹⁹ Avu aza a Isra'ila o ro diga Antakiya na Ikoniya a tawa a vadala ugbozu wa ama'a, reve a uwa agaba na Bulu. Avu a vara yi, reve o rono yi o uta a lyuci'i, a majiyan me le a na u kuwa ta.

²⁰ Amma ana aza e Itoni a kandaruwu niyi reve u 'yon, u kara a tyo atsuma a lyuci. Ana usana u tawai, avu u kara a tyo Daraba obolo na Banaba.

A kamba ta Antakiya

²¹ Bulu na Banaba a yuwan ta alajiya a Alabari a Sa'ani a Daraba, avu gba ama na abunda a ca okolo e le ubata a Zagbain. Avu a kara a

* **14:12** Zafasa aamali a gbain a da a aza e Heleni. Hamisa gba aajiya a Zafasa a da waru aamali a da.

kamba Lisitira na Ikoniya na Antakiya va Bisidiya.

²² Pe da a dashishiyi aza e Itoni okolo ugbamu, a dansaa le e isawan mishin o ucawu wo okolo e le. Reve a damma, “Na tsu 'yuwan tsu ciga tsu sowo atsumalima lon, kafu tsu uwa o tsgono tsa Asula.”†

²³ Avu Bulu na Banaba a dangula azagbain† a a'isa a aza e Itoni biti, reve a yuwusan akuli, avu a vasasaa le, reve a ca Asula ele.

²⁴ Reve Bulu na Banaba a kara a kamba Bisidiya a tyo Bamafiliya.

²⁵ Avu a yuwusan alajiya a Pega, reve a lyuwa elime a kara a tyo Ataliya.

²⁶ Lo da a uwai a wantsun a tyo Antakiya va Suriya, ubata u na e temei mmalu n le. De da aza e Itoni a zuwaa nle una u sa'ani, waru de da a zuwa nle o ukere wa Asula, reve a lyungu le a yuwan ulinga u na gba o kotoi.

²⁷ Ana a rawai Antakiya reve e de aza e Itoni suru ubata u ta. Avu a damma ama'a ili i na Asula a kamba nle nu ununa u yuwain hali Atakpaci a cayi okolo.

²⁸ Avu a danu pe na aza e Itoni hali rana abunda.

15

Azagbain a aza e Itoni a Urishelima

¹ Reve waru ama o ro o uta de Yahuda, avu a 'yawa Antakiya va Suriya, tsara o roco aza e Itoni, a dansaa le, “Na a pada du uryumbu ununa

Wilā wa Musa u dammai shi, yaa tsura iwawi shi.”

² Adama a adanshi'i Bulu na Banaba o sowo ta a yuwusan mawasan lon na ama'a. Dada a zuwai Bulu na Banaba na ama o ro waru a 'yawa Urishelima ubata wa ajiya na azagbain adama a adanshi'i.

³ Ana aza e Itoni e shewun nle, ana aa kamba Urishelima, dada a batsai e ida ya Finisiya na Samariya. Reve a kalyuwusa aza e Itoni a dansaa le adama a na Atakpaci fo a cayi okolo e le. Reve aza e Itoni suru a yuwan mazanga lon.

⁴ Ana a rawai Urishelima, reve aza e Itoni suru obolo na azagbain na ajiya a raba Bulu na Banaba. Reve a damma le ulinga u na Asula a yuwain e ekere e le.

⁵ Dada aza a na a shi Afarishi kafu a ca okolo e le, a 'yoyin reve a damma, “Na a ciga a 'yuwan a pada le uryumbu, reve waru a zuwa le a kuru Wilā wa Musa.”

⁶ Reve ajiya† na azagbain a aza e Itoni o boloto adama e petelyuwe adanshi'i.

⁷ Ana a jimai a asala a adanshi'i, reve Bituru 'yon avu u damma le, “Aza a va, i reve ta de ufaru wi ili'i, Asula a yuwan ta adangulu atsuma a du, a na o una u va u da Atakpaci aa uwwa adanshi a Alabari a Sa'ani,† reve a ca okolo e le.

⁸ Asula gba za na ri nu urevu wo okolo a koyan da, u yuwaan tsu ta iroci a na u cayi Atakpaci Ruhu va Akiza ununa u ca ntsu.

9 Agba u roco adangulu e ekere a tsu ne ele shi, ana wu zaza'wai okolo e le adama o ucawu wo okolo e le.

10 Adama o ndolo, adama a nye yaa lyungusa Asula yaa zuwusaa agbashi a nda itana i na atsu na nkaya n tsu suru tsu kudai a tanu?

11 She tsu yuwain ne wan, tsu reve ta adama e isa'ani ya Yesu Zagbain i da tsu tsurai iwawit ununa ele fo a tsurai."

12 Reve obolo a ama'a suru e isawan kuci kuci, reve o poloo Banaba na Bulu atsuwu a mantsa ma na aa casu alabari a linga va asalama ni iroci i na Asula a yuwain ubata wa Atakpaci o ukere u le.

13 Ana o kotoi adanshi, dada Yakubu usuyi, reve u damma, "Adu aza a va poloo numu atsuwu.

14 Bituru da nda cayi aalabari ununa Asula a fara kalyuwai Atakpaci, adama u dangwa ama o ro atsuma e le oo o'wo ama a yi.

15 Adanshi a nda'a gba wo o'wo ta unata na adanshi a amasula, ununa u ri ufanu a na,

16 'Amu Asulazuva, nna n kambisa, n ta suwisa u'wa wa Dawuda u na u riyai.

N'yasisan asa'a a yi mi isawaton yi.

17 Adama akapi a ama a zami Asulazuva,

obolo na Atakpaci na aza a na n deyi a tyo ya'a va.

Ne da Asulazuva a dammai.

18 Ayi na u rocoi ili i nda suru diga de a mantsa mo ufaru.' ◇

19 "Adama o ndolo amu a yindi i va, she tsu zuwayi Atakpaci a na aa vadalasa ubata wa Asula ili yu ume wan.

20 Amma tsu danaa nle a tawa ekere e le e ili i na a cayi amali adama a na o o'wo ta ili yi idaba, waru a suma tsipere. She a tama akutsu a mpasa wan. Waru she a tama nama vi inama i na a pundarai wan.

21 Adama a na de nu ujimu a lyuci biti a yuwusan ta de alajiya na atagada a Musa, waru e desu le ta nu una atsuma a a'isa Ashibi biti."

Mepepeline a tyo a Atakpaci

22 Reve ajiya, na aza e Itoni, na azagbain e le suru e ene u lobono ta a dangula ama o ro atsuma e le a lyungu le Antakiya va Suriya obolo na Bulu na Banaba. Dada a lyunguyi Yahuza (za na a tsu de Basaba) na Sila. Ele ra azagbain a da atsuma a aza e Itoni.

23 Mepepeline ma na a lyunguwa nle na ayi, ayi da:

"A tyo ubata wa Atakpaci aza e Itoni atsuma a Antakiya ni ida ya Suriya na Kilikiya.

"Ubata wa ajiya na azagbain, atsu da aza a du a aza e Itoni.

"Tsu ta casasa du.

24 "Tsu uwwa ta a na ama o ro atsuma a tsu a ta damatosun ugbozu u du, agba tsu lyungu le shi.

²⁵ Dada tse enei u lobono ta ana adanshi a tawa ntsu a ta, tsu lyunguwa du ama o ro obolo na n'utsa n tsu Banaba na Bulu.

²⁶ Ama a na a cayi wuma u le ko ukwa, adama a ala e Yesu Zagbain tsu Zamawawa.

²⁷ Adama a adanshi o ndolo a da fo i zuwai tsu lyunguwa ndu na Yahuza na Sila adama ele fo a damma du ili'i na aciyele.

²⁸ Adama a na Ruhu va Akiza ene ta u lobono ta, atsu fo ne da tse enei, she tsu zuwaa du ume wi ili i na i la'ai ili i na yaa gura yuwan wan, suru na ne:

²⁹ I suma utamu wi ili i na a padayi amali, nu utamu wi inama obolo na mpasa, nu utamu wi ili i na a pundarai, na tsipere waru. Ni i guza aciyadu, ni i yuwan le shi, i ta danu lafiya.

“Yo o'wo lafiya.”

³⁰ Ana a ca nle lingata'a, reve a kara a tyo Antakiya, ana a rawai reve o boloto aza e Itoni, avu a ca le mepepeleme'e.

³¹ Ana e deyi mepepelime'e nu una, reve a zangana adama a na ikaka i na yaa gbamato le okolo a da a ri pe.

³² Reve Yahuza na Sila a na wo o'woi ele amasula a da, reve a ca aza e Itoni asala na abunda a na aa gbama asuvu.

³³ Ana a jimai pe reve aza e Itoni e shewun le na aba'un a abunda, adama a kamba ubata wa aza a na a lyungu nle. [

³⁴ Sila gba u dangwa ta wi isawan wa'a ne ele atsuma a

Antakiya.]*

³⁵ Reve Bulu na Banaba gba'a e isawan pe Antakiya, avu ele na ama o ro aa yuwusan uritosu na alajiya a adanshi a Zagbain.

Mmalu me Ire ma Bulu

³⁶ Ana a tarai mantsa, reve Bulu damma Banaba, “Tsu kamba tsu bura aza e Itoni e ilyuci i na tsu yuwain alajiya a adanshi a Zagbain suru. Adama waru tse ene ununa aa lyuwusa elime.”

³⁷ Reve Banaba ciga u tara Yahaya† za na waru a tsu de Marku u 'yawa obolo ne ele.

³⁸ Bulu gba we ene u lobono a tara yi shi, adama a na u kuda ta ulinga'a waru u lyawa le ta e ida ya Bamafliya.

³⁹ Reve a yuwan nwasanlai lon, hali u zuwa le a kakasa. Dada Banaba tarai Marku, reve a uwa a wantsun a tyo Kuburu.

⁴⁰ Reve Bulu gba'a u dangwa Sila. Ana aza e Itoni a yuwaan nle avasa e isa'ani ya Asula, reve a kara.

⁴¹ Reve Bulu na Sila a kurusu aza e Itoni e ida ya Suriya na Kilikiya adama a gbamato asuvu e le.

16

Timoti toni ta Bulu na Sila

¹ Bulu na Sila a fara ta 'yawa Daraba she Lisitira ubata u na a cinai Timoti, za na mma va yi za vi Itoni da, umatsun wa Isra'ila u da. Dada va yi gba shi Meheleni ma da.

* 15:34 Akuci a Atagada o Ulinga wa Ajiya o ro a ri nu uguzu u nda shi.

² *Aza* e Itoni a na *a* ri *atsuma* a Lisitira na Ikoniya a cuwusa ta Timoti.

³ Bulu shi ta ciga Timoti toni yi, da da u tara niyi. Reve u pada yi uryumbu, adama a na aza a Isra'ila a na *a* ri ubata u ndolo, e reve ta a na dada va yi Meheleni ma da.

⁴ Mantsa ma na Bulu na Sila a uwusai lyuci lyuci, reve a cu fuwa ama ili i na azagbain a dammulai adama a Atak-paci, tsara a kuru.

⁵ Ne da aza e Itoni a dashi tsurai ucira o ucawu wo okolo, waru urana suru a dashishi ta abunda.

Bulu enei alavu alavu a Makidoniya

⁶ Reve o toni ida ya Firijiya ni ida ya Galatiya, adama a na Ruhu va Asula putsaa le ta a yuwan alajiya ne'en atsuma a Asiya wan.

⁷ Ana a rawai o utyo wi ida ya Misiya, reve a yuwan atyo o ukadu u na a yuwan tsara a tyo e ida ya Bitiniya, amma Ruhu va Yesu lyawa le shi.

⁸ Reve o toni a mangan mi ida ya Misiya, reve a kara a cipa a tyo Taruwasa.

⁹ Na ayin, reve Bulu ene alavu alavu. Atsuma a alavu alavu'u we ene ta vuma va Makidoniya mishin, a patishi yi, adansa, "Tawa Makidoniya tsara vu kamba tsu."

¹⁰ Ana Bulu enei alavu alavu o ndolo, babu usan reve tsu* 'yon a 'yawa Makidoniya, tsu reve ta a

na Asula a da e de ntsu tsu yuwaan le alajiya a Alabari a Sa'ani.

Lidiya ca ta okolo atsuma a Filibi

¹¹ Reve tsu 'yon tsu uwa atsuma a wantsun diga Taruwasa, reve tsu kara tsu 'yawa e ida i memere ma mini ma Samutara. Ana usana u tawai, avu tsu dashi uwa atsuma a wantsun, reve tsu 'yawa a lyuci va Niyapali.

¹² Reve tsu koso rawa Filibi ubata u na ama a Roma na abunda a danuyi, waru ayi da abajini a lyuci upasu wa Makidoniya. Tsu cu'wan ta a lyuci'i rana re.

¹³ Urana wa Ashibi, avu tsu uta lo zuzu nu unantsu u lyuci, reve tsu 'yawa zuzu nu udolu a yuwusan majiyan ubata u na aza a Isra'ila aa yuwan avasa o ta lo. Reve tsu yuwaan amaci a na a tawai adanshi.

¹⁴ Ka ro dana ta lo za na a tsu de Lidiya, za na tsu yuwusaan Asula aganda a uwwusa tsu. Ayi ka'a umat-sun wa Tayatira u da. U tsu winisa ta amuna a na a ri na madiya, aza a na a ri ni ikebe lon. Asula a kpatu'wa ta okolo a yi e ili i na Bulu ri adansa.

¹⁵ A rumbu yi ta o'olo na ama a na a ri pe atsuma o u'wa wa yi, reve u pati tsu tso o'wo omocin a yi avu u damma, "Ni i usu amu vuma na cayi okolo ubata wa Asula a da, i tawa o u'wa u va i

* **16:10** Ayi aajiyala a nda "atsu" a yuwan ta ulinga na ayi adama a na Luka (vuma na danai aatagada a nda) dana ta na ajiya atsuma a mmalu n le a mantsa ma nda.

cu'wan pa.” U kpara tsu ta hali tsu usu.

A baru ta Bulu na Sila o u'wa wa ali

¹⁶ Urana u ro atsu a 'yawa ubata wa avasa, reve tsu gba'an na aagbashi o usheli a na a ri no otoni a lima a yindi. Aza a na a ri na ayi gba a ta tsurusu ikebe lon o ukere u yindi u na waa yuwusan.

¹⁷ Reve u tonishi tsu acaapa a yisaali, “Ama a nda agbashi o Mogono ma Asula ma da o to rocosu ure wi iwawi.”

¹⁸ U jima ta a yuwusan ne. Reve Bulu o'wo udamu, reve u vadala u damma otoni a lima'a, “N ta dansaa wu, vu uta atsuma a ala e Yesu Kristi Zamawawa, vu lyawa yi.” Babu usan reve u lyawa yi.

¹⁹ Ana aza a na a ri nu usheli'i e enei ili i na i farai, agba aa tsurusu ikebe waru shi, reve e reme Bulu na Sila. Avu o rono le a tyo e eden a tyo a makakan ma azagbain.

²⁰ Ana a rawai, reve a damma, “Aza a Isra'ila a nda a ta damatosun ama a tsu.

²¹ O to ritosu ili i na atsu aza a Roma wu ntsayi tsu yuwan shi.”

²² Reve ofolo a ama o bolushi aci adama a adanshi a na aa yuwusan adama a Bulu na Sila. Reve azagbai'in a zuwa a fufaba le na adanga.

²³ Reve a fufaba le wa'ashi, na ne suru avu a 'yawato le o u'wa wa ali. Reve a damma za vi ipiri va ama'a u lyawa le aa pusha wan.

²⁴ Reve u yuwan ununa a damma niyi. Reve u zuwa le

pe pe atsuma na akani a ana e le a agbala o ume.

²⁵ Ana ayin a cigai mabatsaa, reve Bulu na Sila e reme avasa ni ishpa a tyo e ekere a Asula. Akapi a ama a na a ri o u'wa wa ali'i a uwwusa le.

²⁶ Babu usan reve ida i ramo nu ucira. U'wa wa ali'i u jingada ta diga pe e ida. Reve nantsu'u a kpatu'wa, reve akani suru a bada a ana a aza a na a ri pe o u'wa wa ali'i suru.

²⁷ Ana za vi ipiri'i u jiwain, reve we ene nantsu'u ukpatu'u, reve u jijan gashi ama'a suru a suma ta. Reve u tara matsun me pe'eni tsara wu una aciyayi.

²⁸ Dada Bulu saalaa niyi, “She vu yuwan ne wan! Suru ntsu tsu ta pa!”

²⁹ Reve vuma'a u damma a tawaa yi na akata a akina reve wi ikana, dada u uwai pe pe o u'wa wa ali'i. Na meje'en ma lipu dada u kingyoi a makakan ma Bulu na Sila.

³⁰ Ana wu utaa nle atsuma o u'wa wa ali'i, reve we ece, “Nye i da maa yuwan tsara a wawa mu?”

³¹ Reve a damma yi, “Vu usu Yesu Zagbain, vu ta tsura iwawi, avu na aza o u'wa a wu suru.”

³² Reve Bulu na Sila yuwaan vuma'a na ama a na a ri pe atsuma o u'wa wa yi adanshi adama e Yesu Zagbain.

³³ Ayin ubuwu, reve u tara le a 'yawa ubata u na a zaza'wa antsu na wufuru u na a ri na ayi. Avu Bulu na

Sila a rumbu yi na ama a na a ri o u'wa wa yi.

³⁴ Ama'a a yuwan ta mazanga ma abunda adama a na a cayi okolo e le e ekere a Asula. Ana o kotoi ili i ndolo, vuma'a u tara ta Bulu na Sila a 'yawa o u'wa wa yi, reve u ca le ilyalya a lyuwa.

³⁵ Ana usana u tawai, reve azagbain a lyuci a lyungu nlingata ubata wu za vi ipiri'i a damma yi, "Lyawa ama o ndolo a kara faan."

³⁶ Reve za vi ipiri'i u damma Bulu, "Avu na Sila i ta gura kara gogo. Walai na mazanga!"

³⁷ Reve Bulu na Sila a damma nlingata'a, "Atsu aza a Roma da. A fufaba tsu ta babu e ece tsu ili i ro, reve a baru tsu. Gogo a ciga tsu ta tsu kara usokowu? U ri n yuwan ne shi! Lyawa le a tawa na aciyele a lyawa tsu!"

³⁸ Ana nlingata'a n dammai azagbain a lyuci a na Bulu na Sila aza a Roma da, a uwwa ta woyon.

³⁹ Reve a tawa o u'wa wa ali avu a pati le ankuri. Reve o utaa le avu a pati le a lyawa lyuci'i.

⁴⁰ Reve gba Bulu na Sila a kara mejege a 'yawa o u'wa wa Lidiya, ubata u na a cinai aza e Itoni, reve a ca le adan-shi. Reve a kara.

17

Alajiya a Bulu atsuma a Tasalonika

¹ Gogo Bulu na Sila a yuwan ta mmalu reve a batsalai atsuma a lyuci va Amifipali na Apoloni, avu a

rawa Tasalonika, ubata u na aa'isa a aza a Isra'ila a danai.

² Avu Bulu uwa e memere me le ununa u tsu yuwusan, hali Ashibi a ta'atsu a yuwusan adan-shi atsuma a Aata-gada a Asula ne ele.

³ U dana ta a casu urevu wa atsumalima a na Zamawawa sowoi na amasula a dammai woo sowo nu u'yosun wa yi diga o ukwa, avu u damma, "Yesu na maa yuwusan adan-shi a yi, ayi da Zamawawa."

⁴ Reve aza a Isra'ila o ro a na a danai a uwwusa yi a usu avu a ca okolo, hali na Atak-paci a na o tonishi Wila wa Asula na abunda, na amaci a abunda a na a ri na tsugbain e ida'a.

⁵ Avu aza a Isra'ila e reme tsushu'un, reve a bunga ag-bawata. Ana o bolotoi suru wira u ta, avu a 'yasan ug-bozu wa ama a lyuci'i. Reve a uwa o u'wa wa Yason nu ucira, azama Bulu na Sila, adama a tawa ne ele ubata wa ama.

⁶ Ana a tsura nle shi, reve e reme Yason na aza e Itoni o ro, hali a 'yawa ne ele ubata wa aza o uge'etosu, a yuwusan yisaali, adansa, "Ama a nda a da a 'yasan ugbozu wa ama ubata suru atsuma o uvadi, ele da nda a rawai pa nda.

⁷ Avu Yason ca le ucu'watan. Agba suru nle a ta kudusa wila wa Kaisa,† adansa a na mogono mo ro ma ta lo aala a yi Yesu."

⁸ Ana aza o uge'etosu na ama a lyuci a uwwai ne, reve okolo e le a 'yon.

⁹ A lyawa Yason na aza e Itoni o ro'o go'o shi, she na a lyuwa nle ugana.

Bulu na Sila a 'yawa ta Biriya

¹⁰ Ana ayin a yuwain, reve aza e Itoni a shewun Bulu na Sila, avu a kara a tyo Biriya. Ana a rawai, avu a uwa a aa'isa a aza a Isra'ila.

¹¹ Reve wo o'wo aza a Biriya a la'a ta aza a Tasalonika ugbozu, adama a na a usu ta adanshi'i ne ekere e re. Waru a mantsa suru a tsu dana ta e desununa atsuma a Atagada a Amasula a na a dana ufanu, adama e ene ko ili i na Bulu dammai amayun a da.

¹² Adama o ndolo ama na abunda atsuma a aza a Isra'ila a ca ta okolo, hali na amaci a Heleni a na a ri na tsugbain na ali a abunda.

¹³ Amma ana aza a Isra'ila a na a ri Tasalonika a uwwai Bulu ta de, a yuwusan alajiya a lyuci va Biriya fo, avu a kara a tyo de a kushanu ama, waru a 'yasan ugbozu wa ama.

¹⁴ Reve aza e Itoni a zuwushi Bulu u kara a tyo e ikyun i mala, avu Sila na Timoti e isawan pe atsuma a lyuci'i ne'en.

¹⁵ Aza a na gba e shewuyin Bulu, e shewun yi ta a tyo a lyuci va Atina. Ana aa kamba, reve Bulu ca le ikaka

a tyo ya Sila na Timoti. U damma le ta a tawa ubata u na u ri, she a lungusa mantsa wan.

A 'yawa ta Atina

¹⁶ Bulu atsuma e ipiri ya Sila na Timoti a Atina, u yuwan ta atsumolangu lon, ana we enei lyuci'i na amali abunda.

¹⁷ Adama o ndolo u yuwusan ta adanshi na aza a Isra'ila a aa'isa obolo na aza a Heleni† aza a na o toniyi Wila wa Asula. Usana suru u tsu yuwusan ta adanshi na aza a na u cinai e eden.

¹⁸ Ne da waru aza e Epikuri* na aza a Sitoki† aza o urevu wa adanshi a yuwusain mawasan na ayi. Ana Bulu aa yuwusan alajiya e Yesu nu ukwa wa yi nu u'yosun wa yi diga o ukwa. Hali ozo o ro e le a damma, "Nye i da za ve elemu a nda aa dansa?"

Ozo o ro waru a damma, "U ta vadamma za na a yuwusan alajiya a amali e ida i ro da ko'o."

¹⁹ Adama o ndolo a da a tara niyi a tyo ubata wa aza o urevu, ubata u na a tsu de Ariyopagu. Reve a damma yi, "Ko vu ta ca tsu ucuwu wu uritosu u sa'avu u na vaa yuwusan?"

²⁰ Koto tsu uwua cu'un va adanshi a nda shi. Tsu ciga ta

* **17:18** Aza e Epikuri a kuru ta uritosu wu za vu urevu wa adanshi e Epikuri. U rito ta ama a zuwa mazaṅga mo o'wo le o okolo kuci, reve a kanzu'wa mɛlaṅa na wovon. † **17:18** Aza a na a kalyuwusa ili i na yaa farasa ele da a tsu de aza o urevu wa adanshi. Waru a tsu yuwusan ta majiyan ulivu na ayin atsuma e ili i na yaa farasa atsuma o uvadi u nda. Ele aza o urevu wa adanshi e Epikuri a tsu dammulai ta ure u na oo toni tsara a tsura uyo'o atsuma o uvadi u nda. Ele aza a Sitoki a tsu dammulai ta ure u na aa guza aciyele, a ciga ili i na a uwua aciyele uyo'o shi.

tsu reve urevu wi ili i na i ri pe.”

²¹ Ama a Atina no omocin a na a ri pe nden suru, a la'a ta ciga a uwwa adanshi a sa'avu waru a yuwan adanshi a yi tsi ili i ro.

²² Reve Bulu 'yon mishin a makakan mo obolo'o, a'vu u damma, “Adu aza a Atina, ama a da a na i cigai itoni ya amali e ili suru.

²³ Ana n ri a akandariya atsuma a lyuci'i, me ene ta ili i na yaa yuwusaan aganda. Me ene ta masa'a mo ro ni idana zuva va yi adansa, ‘Za Ro na e Revei Shi.’ Ayi za ro ndolo na yaa yuwusaan aganda za na i revei shi'i, ayi da Asula a na maa dansaa du.

²⁴ “Asula ayi da u yuwain uvadi ni ili i na i ri pe atsuma a yi biti. Ayi na wo o'woi Asulazuva a zuva ni ida, u tsu danu a aa'isa a na vuma suwai shi.

²⁵ Ne da waru u tsu zami ikambi ubata u vuma shi, waru u tsu lamba ili i ro shi. Ana wo o'woi ayi da u cayi ama suru wuma, na wivuwun na akapi e ili suru.

²⁶ Ayi da waru u yuwain ama o uvadi suru diga a vuma ta, adama a danu atsuma o uvadi suru. Waru u fobo ta mantsa nu ubata u na vadilima suru waa dana.

²⁷ “Asula a yuwan ta ne tsara a bunga yi, a patsa, ko a tsura yi, ko na wo o'woi u ri alanga na ko za ta tsu shi.

²⁸ O unā wā yi u da tsu ri wuma, waru tsu ri a mazungwa, ne da a yuwan ntsu waru. Ununa aza e ishpa a du a dammai,

‘Amayun, atsu fo diga o ugundo wa yi u da.’

²⁹ “To, ana tso o'woi atsu diga o ugundo wa Asula a da tsu utai, u lobono shi tsu yuwan majiyan ma Asula a tu urumu vadamma ili i ro i na a yuwain na zinariya ko azurufa, ko na aatali shi, ili i na vuma rumai nu ugbozu wa yi.

³⁰ De nu ufaru Asula a ca ama atsumalima adama o unusu u le shi, adama o ulambu wu urevu u le. Amma gogo u ciga ta ama suru ko te da a vadala† a yuwaan le gafura vu unusu u le.

³¹ “Adama a na u zuwa ta urana u na waa tawa u yuwaan ama o uvadi suru uge'etosu wa amayun e ekere a vuma ro na u dangwai. Asula a yuwan ta nzuwulai n na waa yuwan ne, e ekere a vuma na u 'yasain o ukwa.”

³² Ana a uwwai adanshi o u'yosun wa akwakwa, a'vu ozo o ro a yuwaan yi ulamu, reve ozo o ro gba a damma, “Tsu ta ciga tsu uwwa ili i na vaa dashi damma a adanshi a nda.”

³³ Pa nda da Bulu lyawai adanshi ne ele.

³⁴ Ozo o ro e le gba a kamba ta ubata u na Bulu danai, reve a ca okolo atsuma e le hali na Diyanisi, vuma ta atsuma a azagbain, na ka ro za na a tsu de Damari.

18

Atsuma a Korinti

¹ Ana ili i ndolo i kotoi, reve Bulu lyawa Atina a'vu u kara a tyo a lyuci gbain va Korinti.

² De da u cinai vuma va Isra'ila ro za na a tsu de Akila. Vuma vi ida va Pontu da, koto u shi u jima na wutu e ida ya Italiya shi, ayi na ka va yi Birisika. U lyawa ta ida ya Italiya ana Kaladiya mogono ma zuwai vuma va Isra'ila suru u lyawa Roma.*†

³ Ana wo o'woi cu'un vu ulinga u ta u da le, madava ma amuna mo ogodo, reve u danu ne ele a yuwusan ulinga obolo.

⁴ Avu Ashibi suru u yuwusan adanshi na aza a Isra'ila na Atakpaci a Heleni atsuma a aa'isa adama u rono ugbozu u le.

⁵ Ana Sila na Timoti o utai Makidoniya, avu a tawa Korinti. Reve Bulu reme alajiya o rocosu aza a Isra'ila Yesu Zamawawa da.

⁶ Reve aza a Isra'ila† a 'yuwan adanshi a yi, avu e reme e isulusa yi. Dada u zakatsai abuta a atugu a yi,† avu u damma le, "Mpsa n du n kamba e ekere a du,‡ amu n yuwan ta ili i na maa yuwan. Diga gogo ubata wa Atakpaci u da mee tyo."

⁷ Reve u lyawa aa'isa'a, avu u karā a tyo o u'wa wu Takpaci ro zuzu na aa'isa, za na a tsu de Titiyu Yusutu vuma na aa yuwusaan Asula aganda. Avu u dana a danu pe.

⁸ Reve Kirisibu zagbain

va aa'isa u ca Yesu Zagbain okolo a yi na ama o u'wa a yi suru. Avu fo ama a Korinti a na a uwwa niyi a ca okolo reve a rumbu le.

⁹ Urana u ro na ayin, reve Asulazuva a yuwan adanshi na Bulu atsuma a alavu alavu. Avu u damma yi, "She vu uwwa wovon wan, lyuwa elime na alajiya, she baru una wan.

¹⁰ N to obolo na avu, ko ili i ro ya ju'wan wu shi, adama a na n ta na ama a abunda a na aa kuru mu a lyuci nda'a."

¹¹ Dada Bulu isawain a lyuci'i hali aa'wan a ta na akapi o ritosu le adanshi a Asula.

¹² A mantsa ma na Galiya o'woi gwamna va Akataya, avu aza a Isra'ila o bolo aci, reve e reme Bulu a tawa na ayi ubata wu uge'etosu.

¹³ Reve a damma, "Vuma nda u te le'eshishe ama a tsu aa zuwusa le aa yuwusaan Asula aganda o ure u na Wila'a u 'yasain."

¹⁴ Bulu o mpolo u yuwan adanshi, dada Galiya dammai, "Adu aza a Isra'ila, a damma abajini o unusu u ro u da u yuwain ko ikpa'a, n shi ta gura poloo du atsuvu.

¹⁵ Amma ana wo o'woi adama e idanshi i du i da, na adama a ala, na Wila u du, 'yawai i salalai na aciyadu.

* **18:2** Lyuci gbain va Roma ayi da u la'ai mgbain atsuma e ida ya Italiya ubata u na Mogono Kaisa ma ri nu ubata u na azagbain a ri. Tsugono tsa Roma tsa dana ta abajini lon. Atsuma a yi a da Masar na Isra'ila ni ida ya Anasara i dana. † **18:6** A mantsa mo ndolo, na vuma zakatsa mabuta ma atugu ko wu kala mabuta ma ana ma yi, ure u ro u da u na woo roco wu kasa ta aciyayi na ama a lyuci ndolo. ‡ **18:6** "Mpsa n du n kamba e ekere a du, nda u ta dansa imini ya yi pe shi adama a na u yuwan ta tyo a na waa yuwan adama e le.

Amu imini i va yi pe na mee ge'eto cu'un vi ili i keke'en i nda shi."

¹⁶ Reve u gbara le a lyawa ukobu wu uge'etosu'u.

¹⁷ Dada obolo a ama'a e remei Satsani zagbain va aa'isa, avu a fufaba yi lon a aarara zuzu nu ukobu wu uge'etosu. Galiya dama ni ili i na a yuwain shi.

Bulu na Birisika na Akila

¹⁸ Reve Bulu gba'a u dashi jima pe atsuma a Korinti. Reve u 'yon u lyawa aza e Itoni u uwa a wantsun a tyo Suriya obolo na Birisika na Akila. Kafu u kara, reve u puna oogbondo de Kankiriya, adama u shiton akucunu a na u tarai.

¹⁹ Ana a rawai Afisu (pe da u lyawai Birisika na Akila), reve u uwa a aa'isa a yuwusan adanshi na aza a Isra'ila.

²⁰ Reve a pati yi u dashi jima pe ne ele, agba u usu shi.

²¹ Avu u kara u lyawa le, amma u damma le ta, "Na Asula a ciga, n ta lo a tawisa."

²² Reve u uwa a wantsun de Afisu. Ana u rawai Kasariya, reve u 'yawa u casa aza e Itoni atsuma a Urishelima, dada u karai a tyo Antakiya.

Mmalu ma Ta'atsu ma Bulu

²³ Ana u jimai pe wa'a, reve u 'yon u bubura ida ya Galatiya na Firijiya a kurusu le lyuci lyuci a yuwusaan aza e Itoni adanshi e isawan ug-bamu.

Alajiya a Apolo a Afisu

²⁴ Reve vuma va Isra'ila ro za na a tsu de Apolo tawa

Afisu. Lyuci na a matsan niyi ayi da Iskandariya. U ta nu urevu, u reve ta adanshi a Asula lon.

²⁵ O rito yi ta lon o Ure wu Zagbain, waru u tsu yuwan ta adanshi ulobonu, avu u yuwusan uritosu adama e Yesu kuci mejege, ko a na wo o'woi urumbusu wa Yahaya u da u revei goon.

²⁶ Reve u reme uritosu atsuma a aa'isa no okolo ugbamu. Ana Akila na Birisika uwwa niyi reve a banu yi o u'wa u le, reve a dashi cuduwa yi ure wa Asula mejege.

²⁷ Ana u cigai u gawan a tyo e ida ya Akataya, dada aza e Itoni a kamba niyi na asala, avu a danaa aza e Itoni a na a ri de mepepelime, adama a ushi yi ne ekere e re. Ana u rawai, reve gba u kamba aza a na a cayi okolo e le ni isa'ani ya Asula.

²⁸ Adama a na u polo ta aza a Isra'ila atsuma a mawasan ma na a yuwusain, reve u rocosu le atsuma a Adanshi a Asula a na Yesu da Zamawawa.†

19

Bulu atsuma a Afisu

¹ Yashi i na Apolo danai atsuma a Korinti, Bulu gara ta a mbanda mi ida'a, reve u rawa Afisu lyuci gbain. De da u cinai aza e Itoni o ro.

² Reve we ece le, "I tsura ta de Ruhu va Akiza a na i cayi okolo a du ubata wa Yesu?"

Reve a usu, "O'o, tsu uwwa adama a Ruhu va Akiza shi, ko ke'en."

3 Reve we ece le, “Cu'un vu urumbusu u ne u da a yuwaan ndu?”

Reve a usu, “Urumbusu wa Yahaya.”

4 Reve Bulu usu, “Yahaya rumbu ta ama, tsara a kamba ubata wa Asula. Waru u damma le ta a na vuma ro ta lo a tawa, reve u damma le a ca okolo e ekere a vuma'a. Yesu da vuma na Yahaya yuwusain adanshi a aci a yi.”

5 Ana a uwwai ne, reve a rumbushi nle atsuma a ala e Yesu Zagbain.

6 Reve Bulu kuruwa le ekere, reve Ruhu va Akiza tawa le. Reve a yuwan adanshi ne elentsu o ro, na adanshi e ikaka ya Asula.

7 Ele da a danai ama kupa ne ejere suru suru.

8 Bulu 'yawa ta a aa'isa, atsuma o woto ta'atsu u yuwusaan ta ama'a adanshi babu wovon. A dammulai ta, tsara u gura le e reve adama o tsugono tsu Asula.

9 Ozo o ro atsuma e le a 'yuwan ta adanshi a yi, a alanga e eteshe a da a yuwain adanshi a vanvama o Ure wu Zagbain. Adama o ndolo, reve Bulu lyawa aa'isa'a, avu u tara aza e Itoni a kara na ayi. Reve u teme alajiya a aasula o uritosu a Tayaranu usana suru.

10 U yuwusan ta cu'un vu uritosu u nda, hali a'wan e re, hali aza a Isra'ila na Nheleni a Asiya suru a uwwa adanshi a Asula.

11 Asula a yuwan ta ili ya asalama i na i la'ai ili ya asalama o ro e ekere a Bulu.

12 Ama a tara ta mukashi mu ukere na atugu o ulinga a na Bulu otoi, reve a tara le a 'yawa ubata u na aza o ubanakun a ri. Banakun na damatosuyi ama'a a lyawa le ta, hali no otoni a lima a kakasa ta ne ele waru.

13 Ama a Isra'ila o ro a 'yawusa ta lyuci lyuci o utusa otoni a lima. Ama'a o rito ta yuwan ulinga na ala e Yesu Zagbain. A dansa ta idanshi i nda na a kambi: “N ta dansaa wu a ala e Yesu, za na Bulu aa yuwusan alajiya, uta!”

14 Muwun n cindere ma ganu gbain na a tsu de Shiva, ele da a yuwusain ili i nda.

15 Urana u ro, otoni a lima† a damma le ta, “N reve ta Yesu! Waru n reve ta adama a Bulu. Adu gba zane da i ri?”

16 Reve vuma na danai no otoni a lima wu 'yawan u raba le, reve wu ru'wa le, hali a suma o uta a alanga atabu, waru a uwwa ta usan.

17 Babu usan, avu alabari e ili i na i farai suru, u baza atuma a Afisu, a 'yawa aza a Isra'ila na Nheleni. Aza a lyuci'i a uwwa ta wovon lon, reve ala e Yesu Zagbain a tsura ica lon.

18 Aza a na o o'woi aza e Itoni a damma ta unusu u le.

19 Aza a na a yuwusain ulinga u tsuboci, reve a tawa na atagada a na a yuwusayin ulinga, reve a kulato le e memere ma ama. Ana e kecei ikebe ya atagada'a, a ta rawa ikebe ya aza a zamalinga na

aa tsura wu ulinga vu ulivu vu rana ukpakukupa kupo-ton (50,000).*

²⁰ Ne da adanshi a Asula a dashi bazai, reve waru u yuwan ucira lon.

Nlangi atsuma a Afisu

²¹ Ana ili i ndolo i farai suru, reve Bulu yuwan majiyan o okolo a yi u 'yawa Makidoniya na Akataya, reve u kamba Urishelima. U damma ta waru, "Diga Urishelima n ta 'yawa Roma."†

²² Timoti na Arasata a kam-busa ta Bulu. U lyungu le ta elime a yi a 'yawa Makidoniya, reve ayi wi isawan ne'en wa'a e ida ya Asiya.

²³ A mantsa mo ndolo ad-dama a cina ta aza e Itoni yu Ure yi Zagbain.

²⁴ Addama a fara ta diga ya Dimitiriya, maruma za na aa yuwusan ulinga na azur-ufa tsara u yuwan mu'isa ma aamali a ka Atima.† Ayi na aza a na a yuwusan cu'un vu ulinga'a a ta tsurusu ikebe lon o ure'e.

²⁵ Dimitiriya boloto ta ama'a na ama o ro a na a yuwusan oroci o ulinga u le, reve u damma, "Ama a va, i reve utsuru u tsu atsuma o ulinga u nda u da woo utusa.

²⁶ Ye ene ta, waru yu uwwa ta cine vuma nda Bulu oo ronuso ama na abunda. U yuwan ta ne atsuma a Afisu, na bata abunda e ida ya Asiya. U ta dansa amali a na

atsa tsaa yuwusan, amali a abula a na a da shi, ko ke'en.

²⁷ Ama suru a ta dana a adanshi a vama o ulinga u tsu. Aa dashi tara aa'isa a aamali a ka Atima ili i ro shi. Woo lobono shi, adama a na a ta yuwusaan Atima aganda e ida ya Asiya na atsuma o uvadi suru. Waru a te icina na abajini a aamali a tsu!"

²⁸ Ana aza o ulinga o ndolo a uwwai ne, reve a fara yisaali, "Atima ta mgbain, aamali a aza a Afisu a da!"

²⁹ Reve obolo a fara o bolotosu, babu usan reve ugbozu wa ama atsuma a lyuci'i mabula u 'yon. Ama suru a suma ta a tyo ubata wi obolo. Reve a zuwa Gayu na Arista 'yawa obolo ne ele. Ama e re'e a dana ta a mmalu yu na Bulu diga Makidoniya.

³⁰ Bulu shi ta ciga u 'yawa u yuwan adanshi no obolo'o, agba aza a yi a lyawa yi shi.

³¹ Azagbagbain o ro e ida'a n'utsa ma Bulu n da. Reve gba ama a nda a lyunguwa yi ikaka. Ikaka'a ayi da she u usu u 'yawa de wan, tsara u kenee aciyayi addama wan.

³² Atsuma o ubata'a, ugbozu wa ama u 'yon ta. Ozo o ro a yisaali adama e ili i ro, ozo o ro gba shi a yisaali adama e ili i ro. Ozo o ro gba na abunda e reve ili i na i zuwai a ri de shi.

³³ Vuma na a tsu de Iskandari da aza a Isra'ila a zuwai elime, ayi da a zuwai u cuduwa ili i na i farai. U

* **19:19** Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da "aguriyon." Kalyuwa Ucuuwu wi "Ikebe." † **19:24** Atima aala a aamali a ka a da. Ama e ida ya Asiya suru a yuwusaan yi ta aganda.

zuwa ta ama a rungwa, reve u yuwan adanshi o una wa ama a yi tsara u voton ugbozu wo obolo'o.

³⁴ Ana ama'a e revei za va Isra'ila da, reve e teme yisaali, na a dammi, "Atima abajini a aamali a aza a Afisu da! Atima abajini a aza a Afisu da!" A yuwan ta cu'un ndolo hali irumu i re.

³⁵ O ukosu, avu vuma ta atsuma a azagbain a lyuci u zuwa ama'a a rungwa. Reve u damma, "Ama a Afisu, atsuma o uvadi u nda vuma ta lo za na revei lyuci tsu ubata u na aa yuwusaan Atima abajini a aamali aganda a da shi? Vuma ta lo za na revei ana diga zuwa da u riyai agba waru u ta pa nda shi?"

³⁶ Babu za na a wasan a na u reve shi. She waru u baladu wan. Ko nye i da, she i yuwan ili i tsulo wan.

³⁷ "I tawato ta ama a nda ubata u nda, koto e iva ili i ro atsuma a aa'isa shi, waru koto a yuwan adanshi a vama adama a aamali a nda shi.

³⁸ Na Dimitiriya na aza a na aa yuwusan cu'un vu ulinga'a a ri na adanshi a aci e le, tsu ta na 'wa vu uge'etosu na aza o uge'etosu. Lyawa le a tara adanshi e le a 'yawa de.

³⁹ Na adanshi o ro o lo, a tara le a tyo ubata wa azagbain a lyuci.

⁴⁰ "N ta uwwusa wovon azagbain a gwamnati va Roma e te reme tsu nu unusu adama a nlangi, adama a na babu ili i na i rawai a yuwan ili i na aa yuwusan nda. Na Roma ciga ucuuwu wi ili i

na yaa farasa, tsaa tsura ili i na tsaa damma shi."

⁴¹ Dada u damma nle a kara, reve e bete'we.

20

E idaya Makidoniya na Heleni

¹ Ana ugbozu u voyin, reve Bulu de aza e Itoni avu u yuwaan le adanshi a na e isawan ugbamu. Avu u lyawa le u kara a tyo e ida ya Makidoniya.

² O ure'e, reve u batsasa bata bata a yuwusaan le adanshi a na a gbama okolo. Dada u tyoyi e ida ya Heleni.†

³ Wu una ta woto ta'atsu pe.

A mantsa ma na waa zama u uwa a wantsun a tyo e ida ya Suriya, ana wu uwwai a na aza a Isra'ila o bolo ta una adama o una yi, reve u kambu ni ida ya Makidoniya.

⁴ Waru ama e cindere a da o toni niyi. Ele da Supata mawun ma Puruhu vuma va Biriya, Arista na Sakunda ama a Tasalonika, na Gayu vuma va Daraba, na Timoti, waru na Tikiku na Tarafima ama e ida ya Asiya.

⁵ Ele ama a nda a wala ta elime, reve a 'yawa o puro tsu Taruwasa.

⁶ Ana o kotoi Abuki o Opopofu,† atsu gba avu tsu lyawa Filibi va Makidoniya a wantsun. Ana tsu yuwain rana ton a mmalu, reve tsu cina le Taruwasa. Pe da tsu yuwain ayin e cindere.

A 'yasain Afitiku

⁷ O urana wu ufaru wa ajuma, reve tsu boloto adama tsu lyuwa ilyalya. Avu Bulu

yuwaan le adanshi adama a na u fo6oi na waa kara nu usana u tawa. Reve u reme adanshi hali ayin ubatsu.

⁸ Ifitila i shi ta pe abunda o u'wa wa zuva u na tsu bolotoi.

⁹ Reve ulobo u ro u na a tsu de Afitiku danu o ubatsu wu usowoto wu upepu. Avu gba nlavu m pura yi a mantsha ma na Bulu danai adanshi vadamma babu ukotu. Dada u fatsu de a aasula a ta'atsu o u'wa wa zuva'a. Reve e shede yi ukwa.

¹⁰ Reve Bulu cipa, avu u vowon ulobo'o u gbagbala yi ne ekere a yi avu u 'yasan yi. Dada waa damma, "She okolo a 'yon du wan! U ta wuma."

¹¹ Ana Bulu kumbai o u'wa wa zuva, reve u lyuwa ilyalya na atsu. Dada u koso asai a adanshi, nu usana avu u reme ure.

¹² Dada ama a tarai ulobo'o a tyo o u'wa u le gbagba, avu asuvu e le a danu.

Bulu 'yawa ta Mitilini

¹³ Reve Bulu reme mmalu a tyo a lyuci va Asusu. Atsu gba'a reve tsu uwa a wantsun adama tsu ga'asan de, ubata u na tsaara yi a wantsun.

¹⁴ Ana u cina ntsu de, reve u uwa a wantsun dada tsu karai a tyo Mitilini.

¹⁵ Ana usana u tawai, reve tsu uwa wantsun a tyo zuzu ni ida i memere ma mini ma Kiyoyi. Reve ana usana u tawai, tsu pasa a tyo e ida i memere ma mini ma Samo. Ana usana u tawisai waru, reve tsu rawa Milita.

¹⁶ Bulu gba u zuwa ta okolo a yi u karalai atsuma a Afisu, adama a na u cigai u tara

mantsha atsuma e ida ya Asiya shi. U zuwa ta okolo u rawa Urishelima a mantsha ma Abuki o Urana wa Kupoton.†

Bulu yuwaan ta mbara ma Afisu adanshi

¹⁷ Ana u rawai Milita, avu Bulu lyunguwa azagbain a aza e Itoni a Afisu, avu a tawa e enelei.

¹⁸ Ana a rawai, reve u damma le, "I reve ta cu'un vunden na n yuwain mantsha ma na n danuyi obolo na adu, diga urana u na n dasai ida ya Asiya.

¹⁹ N yuwan ta ulinga wa Asulazuva n tara aciyawa ili i ro shi, hali na abara. Reve n yuwan ankuri ni ikpa'a i na ama a Isra'ila a yuwusaan numu.

²⁰ Waru n kudaa a damma du amayun shi, ko atsuma a ama ko a 'wa du.

²¹ Ili i na n dammai ama a Isra'ila ayi da waru n dammai Atakpaci, ayi da cine aa vadala ubata wa Asula, reve a ca Yesu Zagbain okolo e le.

²² "Gogo nda gba, Ruhu va Akiza† pura ta ugbozu u va a gbagbusa mu n tyo Urishe- lima. Ayi da nda gba n reve ili i na yaa tsura mu de shi.

²³ N gura ta reve a mantsha ma na m burusai lyuci lyuci, Ruhu va Akiza dansaa mu ta a na u'wa wa ali u ta lo a pura mu, na atsumalima waru.

²⁴ Suru na ne, n tara wuma u va ili i ro shi nna koto n koto ulinga u na Yesu Zagbain zuwa numu shi. Ayi da ulinga wa alajiya a Alabari a Sa'ani a na oo rocosu icigi ni isa'ani ya Asula.

25 “N 'yawa ta bata bata a yuwusaan du alajiya, gogo ko vuma ta atsuma a du aa dashi ene mu shi.

26 Lyawa n damma du mejege, nna Asula a tara wuma u vuma, za lo a damma ee ece yi e ekere a va shi.

27 Adama a na ko ili i ta n soko du shi n damma du ta ili i na Asula a cigai i reve suru.

28 I kalyuwa aciyadu ulobonu waru na aza e Itoni a na Ruhu va Akiza zuwa ndu yo o'wo aza a aguba e ikyonf ya Asula. Ele da aza a na u tsulai na mpasa ma yi.

29 N gura ta reve na n kara, munlu me epen n na n rotsoi nkerenkesu n ta tawa agba aa lyawa ikyon ya Asula shi.

30 Ozo o ro fo atsuma a du o to gondoro ili i na i ri mejege adama a tsuraa aciyele ogoro.

31 I dana ufofu! I cuwan n danu ta na adu a'wan a ta'atsu a barasa du waru a kalyuwusa du nu usana na ayin, na moo ocosuyi abara.

32 “Gogo n zuwa du ta o ukere wa Asula. I cuwan na adanshi e isa'ani ya yi! Ayi da waa suwa du, reve i ushi ili i na Asula o foboi na waa ca du ama a yi.

33 “N ri a maluwa me ikebe yi za ro, ko gba itana shi.

34 Adu na aciyadu i reve ta ne ekere a va a da n lingai adama n lyuwa, reve waru n kamba aza a na a ri obolo na amu.

35 N yuwusan ta ne adama n roco du ure u na yaa kuru, adama i yuwan ulinga lon i kamba aza a na a ri nu ucira shi atsuma a du. I cuwan na

adanshi e Yesu Zagbain ana u dammai, ‘U la'a ta lobono vuma ca, ana waa ushi.’ ”

36 Ana Bulu kotoi adanshi, reve u kingyo obolo ne ele suru u yuwan avasa.

37 Reve suru nle a uwa mesun, reve a katala yi adama a na waa kara.

38 Ili i na i la'a zuwa nle atsumolangu, ayi da udammu u na u dammai a na aa dashi ene yi waru shi. Reve suru nle e shewun yi a tyo ubata u na u uwai a wantsun.

21

Mmalu ma Bulu a tyo Urishelima

1 Ana tsu kasai na mbara ma Afisu, avu tsu uwa a wantsun tsu saba a tyo Koso e ida i memere ma mini mejege. Ana usana u tawai, avu tsu rawa Rodusa, diga lo waru she Patara.

2 Reve tsu cina lo wantsun u na waa pasalai a tyo Finisiya, reve tsu uwa tsu lyuwa elime na mmalu.

3 Tse ene ta ida i memere ma mini ma Kuburu avu tsu lyawa yi ugula tsu kara tsu cipa a lyuci va Taya, e ida ya Suriya, ubata u na aa cipato itana i na i ri a wantsu'un.

4 Ana tsu uwai a lyuci, reve tsu cina pe aza e Itoni, reve tsu yuwan pe ayin e cindere. Reve Ruhu va Akiza zuwa le a ca Bulu asala she u 'yawa Urishelima wan.

5 Ana tsu yuwain ayin e cindere'e, reve tsu vasa tsu lyuwa elime na mmalu. Reve aza e Itoni na amaci na muwun n le e shewun tsu o uta a lyuci a tyo a nge'en

m mala. Avu tsu kaḍato a wuyun tsu yuwan avasa.

⁶ Ana tsu kasalai, reve tsu uwa a wantsun. Ele gba a kamba a u'wa.

⁷ Reve tsu lyawa Taya a tyo Talamaya. Ana tsu caṣalai na aza e Itoni, avu tsa asa pe ayin a ta.

⁸ Ana usana u tawai, reve tsu kaṛa a tyo Kasariya, avu tsu cu'wan ya Filibu za va alajiya, vuma ta atsuma a ama e cindere* a na a kambusai ajiya.

⁹ U ta ne esheli a nashi aza a na o koto o oloi shi, a tsu yuwusan ta adanshi e ikaka ya Asula.

¹⁰ Ana tsu jimai pe, avu vumavaṣula ro na a tsu de Agabu tawa diga Yahuda.

¹¹ Ana u tawai ya'a tsu, avu u tara gbakala vi ikyun ya Bulu, reve wu nla aciyayi ekere na ana. Avu u damma, "Ruhu va Akiza damma ta, 'Ne tsunda tsa da aza a Isra'ila a Urishelima aa nla za gbakala vi ikyun i nda, avu a zuwa yi e ekere a aza a Roma.'"

¹² Ana tsu uwwai ne, reve atsu na aza e Itoni a na a ri lo tsu pati Bulu she u 'yawa Urishelima wan.

¹³ Reve Bulu usu u damma, "Adama a nye i ri e mesun a kudusa okolo a va? N ri ufoḅu n uwa o u'wa wa ali Urishelima goon shi, amma hali n kuwa adama e Yesu Zagnabin."

¹⁴ Ana tse enei waa bula shi, daḍa tsu dammai, "Lyawa

a yuwan ili i na Asulazuva e enei a ri mejege."

Urawu wa Bulu Urishelima

¹⁵ Tsu jima shi, daḍa tsu foboi tsu vasai a tyo Urishelima.

¹⁶ Reve ama o ro atsuma a aza e Itoni a Kasariya e shewun tsu, reve a tyowetyo tsu o u'wa wa Nnasan ubata u na tsaa danu. Ayi vuma va Kuburu da za na fara cayi okolo atsuma e Itoni.

¹⁷ Ana tsu rawai Urishelima, reve aza e Itoni suru a raba tsu na mazanga.

¹⁸ Ana usana u tawai, reve atsu na Bulu tsu 'yawa tse ene Yakubu, waru azagbain a aza e Itoni a shi ta lo.

¹⁹ Ana Bulu caṣa nle, reve u damma ununa Asula a yuwain ulinga na ayi adama u kamba Atakpaci.

²⁰ Ana a uwwai ne suru, reve a cibala Asula, reve a damma Bulu, "Za tsu, vu ta uwwusa, ama ukpakukupa na abunda aza a Isra'ila o o'wo ta aza e Itoni, agba suru nle o to mpolo nu ukurusu u Wila wa Musa mejege.

²¹ Agba a damma le ta de a na vu to rocosu aza a Isra'ila a na a ri nden atsuma a Atakpaci, she a kuru Wila wa Musa wan. A na vu ta dansaa le she a pada muwun n le uryumbu wan, waru she a kuru agadu a tsu wan.

²² "Cine tsaa yuwain gogo, ana wo o'woi aza a tsu a uwwa ta de na vu ri pa?

* 21:8 "Aza e cindere" a ta dansa ama e cindere a na a dangwai tsara a kamba nu une'esun wi iliyala a tyo ubata wu nruna. Kalyuwa Aji. 6:1-7.

23 Yuwan ankuri, vu yuwan ili i na tsa'a dansaa wu. Tsu ta na ama a nashi aza a na a yuwayin Asula akucunu.

24 Vu b'olo ekere na ama a nda. Vu f'obo aci'awu adama a aganda a na a tsu yuwan adama a akucunu'u. Vu tsupa adama a puna aci e le. Dada ama ee reve adanishi a na a yuwain a aci a wu epen a da. E te reve a na voo tono Wila wa Musa.

25 "Tsu damma ta de Atakpaci aza e Itoni ili i na i lobonoi a yuwan. Tsu danaa le ta, she a lyuwa ili i na a cayi amali wan. She a tama akutsu a mpasa wan, waru a tama nama na a punda'rai wan. Tsu damma le ta waru she a yuwan tsipere wan."

26 Reve Bulu usu asala e le. Ana usana u tawai, reve u 'yawa u yuwan aganda a wulecu obolo na ama'a. Avu u uwa a Aa'isamapada adama u damma le mantsha ma na akucunu e le oo koto, reve a yuwan kucit adama a koyan atsuma e le.

E remei Bulu

27 Ana a yuwain ayin e cin-dere a na akucunu'u oo koto, reve aza a Isra'ila o ro a na a ri e ida ya Asiya e ene Bulu atsuma a Aa'isamapada. Dada a 'yasa'in okolo a ama, reve e reme Bulu.

28 Na a saali, "Aza a tsu, kamba ntsu! Vuma nda u ta garasa bata bata o ritosu ili i vama a tyo e ekere a ama a tsu obolo na Wila wa Musa, na adama a Aa'isamapada a nda. U zuwa ta ubata wa akiza u nda wo o'wo ili i wono

a na u tarai Atakpaci a uwa pe."

29 Ozo o ro e le a shi ta de e ene Bulu obolo na Tarafima vuma va Afisu atsuma a lyuci. Adama o ndolo, a ta dansa u tara yi ta a uwa pe a Aa'isamapada'a.

30 Reve ugbozu wa ama a lyuci suru u 'yon, avu ama a uwa a tawusa ni iladi bata bata. Dada e remei Bulu avu o utaa yi atsuma a Aa'isamapada reve a barushi nantsu va Aa'isamapada'a.

31 Ele o mpolo n na oo una yi, dada a dammai yali i gbaint' yo obolo a asoja va Roma a na, lyuci suru ta de azama u da'a na akina.

32 Reve u tarashi nan yali na asoja o ro, avu a suma a tyo ubata u na ama a ri ubolotowu. Ana aza a ad-dama'a e enei zagbai'in na asoja a yi avu a lyawa malapa ma Bulu.

33 Avu yali i gbai'in u reme Bulu, avu u zuwa a nla yi na akani e re. Avu we ece obolo a ama'a ko zane da Bulu'u, ni ili i na u yuwain waru.

34 Reve akapi a saala ili i ro, akapi waru ili i ro ko'o. Ana wo o'woi a yuwusan ta elemu lon, u gura reve ili i na aa dansa shi, dada u zuwa a tarai Bulu a tyo o u'wa wa asoja.

35 Ana a rawai a dasata, avu yisaali i yuwan abunda she na asoja'a a tanuyi Bulu a nlyungu adama a wawa yi.

36 Avu obolo a ama'a a kuru adansa, "O kototo yi, o kototo yi."

Bulu yuwayin ama'a adan-shi

³⁷ Asoja azama o oto yi atsumā a aasula o ukari wā asoja, ʼavu Bulu damma yali i gbai'in, "Ko vu ta lyawa n yuwan adanshi nā ʼavu?"

Reve yali i gbai'in u usu atsumā a asalama u damma, "Vu gura tā Tsheleni?†

³⁸ Mu uwwa tā a na ʼavu da za va Masar na tawayi nu u'yasun wa asuvu, ʼavu vu purā ama a akpaka ukpakukupa unashi (4,000) a tyo o ogozo mantsa mo ro de shi. Ne da shi?"

³⁹ ʼAvu Bulu usu, "O'o, ʼamu za va Isra'ila da umatsun wa Tarsu, lyuci na ri ili i ro atsumā a Kilikiya. Yuwan ankuri, lyawa n yuwan adanshi na ama'a."

⁴⁰ Ana zagbai'in u damma niyi u ta gura yuwan adanshi, reve Bulu isawan o udasata, ʼavu u yuwaan ama iroci ne ekere tsarā a rungwa. Ana a rungwai, dafa u yuwaan nle adanshi nā Tsu'arama.†

22

¹ Dafa Bulu dammai, "Aza a va nā mbara n va, polo atsuvu yu uwwa adanshi a na maa yuwan adama a aciyava."

² Ana a uwwa niyi u yuwaan nle adanshi nā Tsu'arama* elentsu e le, a dashi tā polo atsuvu.

³ ʼAvu Bulu lyuwa elime na adanshi, "ʼAmu za va Isra'ila da umatsun wa Tarsu va Kilikiya, atsumā a Urishelima

da n kungwai. ʼAmu o rito mu tā e ekere a Gamaliya, ʼavu gba u rito mu n kuru Wilā wu nkaya n tsu suru. N shi tā no okolo e itoni ya ʼAsulā mejege. N shi tā ununa suru ndu i ri ana'an.

⁴ N casu tā vuma na suru kuruyi Ure wu Zagbain nda atsumalima, hali gba n zuwa ozo o ro o u'wa wa ali, ozo o ro gba hali n zuwa o una le. N dangula ko ali a da ko amaci a da shi.

⁵ Aabara a nan ganu na azagbain na aciyele a tā usu ne da a yuwain. Ele da a tsu ca mu mpepelime n na maa 'yawa ubata wa aza a Isra'ila aza a tsu a na a ri Dimaska. Reve n reme aza e Itoni de n tawa ne ele Urishelima a mmalu na akani, adama a ca le atsumalima."

Bulu dammai cine u ga'ain na Yesu

⁶ ʼAvu Bulu lyuwa elime, adansa, "Ne da gba urana u ro nu urana a aci ʼamu a marawaa Dimaska, dafa ekan o ro diga zuva e ikanai zuzu nā ʼamu.

⁷ ʼAvu n riyā e ida, reve mu uwwa uɗyo a dansaa mu, 'Shawulu, Shawulu, cine tsa da voo bongishi mu?"

⁸ "Reve n usu, 'Zagbain, ʼavu da zane?"

"Reve u usu, 'ʼAmu da Yesu va Nazara, za na voo bongishi!"

⁹ Ama a na a shi obolo nā ʼamu e ene tā eka'an, agba a uwwa uɗyo'o shi.

* **22:2** Tsu'arama elentsu a na a yuwusain da atsumā a Urishelima. Adama o ndolo a na a uwwa niyi a yuwusan elentsu e le a uwa tā asalama.

10 “Avu me ece, ‘Zagbain, nye vu cigai n yuwan?’

“Reve Zagbain usu mu, ‘Yon vu uwa atsuma a Dimaska. Na vu rawa a ta damma wu ili i na vaa yuwan.’

11 “Reve aza a na a ri obolo na amu o rono mu adanga a uwa Dimaska, adama a na ucira we eka'an wo o'woto mu ta irumba.

12 “Vuma ro na a tsu de Hananiya shi ta pe na nden atsuma a Dimaska. Vumavasula da e ekere e itoni i Wila. Aza a Isra'ila a na a ri nden pe suru a tara yi ta vuma va abula da.

13 Reve u tawa wi isawan zuzu na amu, avu u damma, ‘T'utsa i va Shawulu, ushi yeni ya wu.’ Lo da me eneshi niyi!

14 “Avu u damma mu, ‘Asula a nkaya n tsu a dangwa wu ta adama vu reve ili i na u cigai, waru ve ene Za va Abula, avu vu uwwa yi a adanshi.

15 Vu to o'wo za va alajiya a yi na vaa tara adanshi a tyo ubata biti, a dansaa uvadi suru ili i na vu uwwai ni ili i na ve enei waru.

16 Gogo mantsa mo ulinga ma da, she vu lungusa mantsa wan. ‘Yon, a rumbu wu, avu vu de ala a yi, adama a zaza'wa unusu wa wu.’ ”

Asula a damma ta Bulu yuwaan Atakpaci alajiya

17 Avu Bulu damma, “Ana n kambai Urishelima urana u ro, amu atsuma a avasa atsuma a Aa'isamapada, reve me ene alavu alavu.

18 Reve me ene Yesu a adanshi. Reve u damma mu, ‘Jika

vu uta Urishelima adama a na aa usu adanshi a wu a na vaa ca adama a va shi.’

19 “Reve n usu, ‘Zagbain, ama e reve ta n 'yawusa ta a a'isa a'isa na n remi aza e Itoni ya wu na n ru'wi nle.

20 O una ta Istifanu adama a na u yuwain adanshi adama a wu. N shi ta lo mishin waru n usu ta ili i na a yuwain, avu m piri atugu a aza a na o una niyi.’

21 “Reve Zagbain damma mu, ‘Yon vu 'yawa n ta lyungusu wu alanga ubata wa Atakpaci.’ ”

22 Avu obolo a ama'a o poloo yi atsuvu hali ubata u na u deyi, “Atakpaci.” Dada a 'yasain ufoyo u le reve a saala, “O kototo cu'un vuma nda! O una yi! Wu ntsaa u dana wuma shi!”

23 Reve a uwa yisaali no o fodusoi atugu na a kusha'wi mabula ne ekere.

Bulu na yali i gbain

24 Adama o ndolo reve yali i gbain'in u zuwa o oto Bulu atsuma o ukari wa asoja. Reve u zuwa a fufaba yi, adama u reve ili i na i zuwai ama a yuwusan yisaali a aci a yi.

25 Ana a nla niyi azama a fufaba yi, reve Bulu damma yali i na i ri lo mishin, “U lobono ta a fufaba za na ri umatsun u vuma va Roma,† babu a tsura yi nu unusu?”

26 Ana wu uwwai ne, reve u 'yawa ubata u yali i gbain ya yi, avu u damma, “Nye i da gba vu cigai vu yuwan?”

Vuma nda vuma va Roma da.”

²⁷ Avu yali i gbai'in u rawa ya Bulu avu we ece yi, “Damma mu, avu vuma va Roma da?”

Avu u usu, “Ee, amu vuma va Roma da.”

²⁸ Avu u damma Bulu, “She na n tsupai ikebe ya abunda, dada n tsura mo o'woi vuma va Roma.”

Avu gba Bulu usu, “Amu umatsun wa Roma u da.”

²⁹ Dada asoja a na a shi a cigai a fufaba yi, a lyawushi ana a uwwai ayi umatsun wa Roma u da. Ayi fo yali i gbain† ya asoja'a avu wu uwwa wovon, ana u revei u zuwa ta a nla yi azama a fufaba umatsun wa Roma.

Bulu yuwan ta adanshi na Azagbain a Mbara

³⁰ Ana usana u tawai, ana yali i gbai'in u cigai u reve ili i na i zuwai azagbain a aza a Isra'ila a tawayi na adanshi a aci a Bulu, avu u zuwa a bada yi. Dada u zuwai nan ganu a gbagbain na Azagbain a Mbara† suru o boloto. Reve u zuwa a uwa na Bulu avu u zuwa yi wi isawan a makakan me le.

23

¹ Avu Bulu varaa Azagbain a Mbara† esu, reve u damma, “Aza a va, hali ana'an n ri no okolo ukudu shi, ko ili i na yaa damatosun mu shi, adama a wuma u na n yuwain a makakan ma Asula.”

² Ana u dammai ne, reve Ananiya aabara a nan ganu

zuwa ama a na a ri mishin zuzu na ayi basa yi o una.

³ Avu Bulu damma yi, “Asula a ta basa wu, avu za vi ikpa'a vu ta gashi afili e ishina! Vu danu ta lo, tsara vu yuwaan mu uge'etosu u Wila, avu da nda gba vu zuwai a basa mu, ili i na Wila u putsayi.”

⁴ Reve ama a na a ri mishin zuzu na ayi a damma Bulu, “Vu ciga ta vi isula aabara a nan ganu va Asula?”

⁵ Avu Bulu gba u usu le, “Aza a va, n reve a na ayi da aabara a nan ganu shi. Adama a na u tu udanu, ‘She vi isula zagbain va ama wan.’” ◇

⁶ Ana Bulu enei ozo o ro e le aza a Sadukiya a da, ozo o ro gba shi Afarishi,† avu u saala, “Aza a va, amu fo Mafarishi ma da waru mawun ma Mafarishi ma da. O una u na n zuwai okolo a na aa 'yasan akwakwa ayi da i zuwai aa yuwusaan mu uge'etosu.”

⁷ Ana u dammai ne, reve Afarishi'i na aza a Sadukiya'a e teme mawasan vani le, hali e ne'eshen ure.

⁸ Adama a na aza a Sadukiya† a usu a na nlingata ma Asula ko mukabi n ri lo shi, waru a usu nu u'yosun wa akwakwa shi. Afarishi gba a usu ta ili i ta'atsu i ndolo suru.

⁹ Reve e reme mawasan vani le, hali munlu n Wila† ma Afarishi n 'yon mishin avu a yuwan mawasan o una wa Bulu. Avu a 'yasan udyo zuva, adansa, “Tse ene unusu u na vuma nda yuwain shi.

Nu ululu u ɗa ko malingata ma ʔsulā ma ɗa ma yuwaan niyi adanshi gba?"

¹⁰ Mawasa'an u suduwa ta hali ama'a a kara o morono ma Bulu ebele ra ra ra. Dafa yali ya asoja i bungai ure u na waa kara na Bulu adama o wovon u na a tawa a kakara yi. Reve u zuwa asoja a tara yi a tyo o ukari wa asoja.

¹¹ Na ayin o ndolo, reve Zagbain tawa ubata wa Bulu avu u damma yi, "Vu gbama okolo, Bulu. Cine vu yuwayin ama adanshi a va Urishelima, ne da fo vaa yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani a va a Roma."

Ifobi i na o una Bulu

¹² Ana usana u tawai, reve aza a Isra'ila o bolo una, avu a yuwan akucunu a na aa lyuwa shi, agba oo sowo ili shi, she no o una Bulu.

¹³ Ama a na a yuwain akucunu a nda a la'a ta ama amunga.

¹⁴ Avu a 'yawa ubata u nan ganu a gbagbain na azagbain o ro, reve a damma le ili i na a yuwain. "Tsu nla ta aciyatsu na akucunu a na tsa lyuwa shi waru tsoo sowo shi, she na tsu una Bulu.

¹⁵ Adama a nda, adu Azagbain a Mbara† i damma yali i gbain u tawaa du na ayi, vadamma i ciga ta i dashi petelyuwe adanshi a yi ulobonu. Reve atsu gba tsu dana uvawun tsara tsu una yi o ure."

¹⁶ Ana mawun ma zakpara ma Bulu ma uwwai ili i na o foboi a na aa yuwan na ayi,

reve u kara a tyo o ukari wa asoja avu u kambuwa Bulu.

¹⁷ Avu Bulu de yali i ta atsuma a asoja a Roma'a. Reve u damma yi, "Vu 'yawa nu ulobo u nda a zagbain va wu, u ta ni ili i na waa damma yi."

¹⁸ Avu vuma u usu, avu u tara ulobo'o a 'yawa ubata u na zagbai'in u ri.

Reve u damma, "Vuma na ri o u'wa wa ali na a tsu de Bulu da pati numu n tara ulobo u nda a tawa ubata wa wu, adama a na u ta na adanshi a na u cigai u damma wu."

¹⁹ Avu yali i gbain† ya asoja'a u guza yi ukere, reve a tyo a mbaŋa, avu we ece yi, ayi a nde'en, "Nye vu cigai vu damma mu?"

²⁰ Reve u usu yi, "Ama o ro a ta zama a pati wu vu 'yawa na Bulu ubata wa Azagbain a Mbara† a aza a Isra'ila nfa'an. A ta damma a ciga ta e petelyuwishe adanshi a yi.

²¹ Amma she vu tara yi a 'yawa wan! Ama upasu na amunga a ta de uvapu azama o una Bulu o ure. A kucina ta a na aa lyuwa shi, waru oo sowo shi, she no o una yi. A tu ufoɓu a pura vu usu ipati i le."

²² Avu yali i gbai'in u damma yi, "She vu lyawa za reve a na vu damma numu adanshi a nda wan." Avu u lyawa yi u kara.

A tara ta Bulu a tyo Kasariya

²³ Ana ulobo'o u karai, avu yali i gbai'in u de nan yali e re, reve u damma le, "I fobo na yaa kara a 'yawa

Kasariya ni irumu kucci va ayin obolo na asoja ukpakure (200), na asoja a na a tsu kumba ido kupocindere (70), na asoja ukpakure (200) na a tsu yuwan nlangi ni ibata.

²⁴ Adu waru i zamiya Bulu ido i na waa kumba. Avu i 'yawato yi ubata wa gwamna Feli gbaga."

²⁵ Avu yali i gbai'in u dana mepepelime ma nda a tyo ya gwamna'a:

²⁶ "Amu Kaladiya Lisiya n te icasu yi zagbain gwamna Feli:

²⁷ "Aza a Isra'ila o ro e remeta vuma nda, reve a shi a ciga o una yi. Amma ana n revei vuma va Roma da, dada n jikai obolo na asoja a va reve n wawa yi.

²⁸ Ana gba n cigai n reve unusu wa yi, reve n tara yi a tyo o ukobu wa Azagbain a Mbaraf n le.

²⁹ Diga na n revei nronuloi n na aa yuwusan na ayi adama a Wilu u le da. Reve me ene ili i na i rawai a zuwa yi o u'wa wa ali ko o una yi da shi.

³⁰ Avu waru nanza damma mu ifobi i na aa yuwusan, tsara o una yi, ayi da i zuwai n zuwai a tara niyi a tyo ya'awu. Waru n damma ta aza a na a ri na adanshi na ayi a tawa ubata wa wu."

³¹ Na ayin o ndolo, dada asoja'a a tarai Bulu a tyo a lyuci va Antipatari ununa zagbain le damma nle.

³² Ana usana u tawai, reve a lyawa asoja a na a tsu kumbusa ido a tara yi o koso tyo Kasariya. Reve asoja e ida

a kara a kamba o ukari wa asoja u le.

³³ Ana a rawai Kasariya, reve a ca Bulu e ekere a gwamna'a na mepepelime'e.

³⁴ Ana gwamna'a u deyinuna e mepepelime ma na a ca niyi, reve we ece Bulu ko ayi za vi ida i ne i da. Avu Bulu usu a na, "Amu za va Kilikiya da."

³⁵ Avu gwamna u usu yi, "N to polo atsuvu a va mu uwwa adanshi a wu, a mantsa ma na aza a na a ri na adanshi na avu, a tawai." Reve u zuwa a kpada yi pe o u'wa u na Hiridu† suwai.

24

Feli ge'eto ta Bulu

¹ Ana a yuwain rana ton, avu ama o ro a tawa diga Kasariya adama a damma unusu u na Bulu yuwain. Ananiya aabara a nan ganu a da a danai na azagbain a Isra'ila na Taratulu za va adanshi a mantsa mo uge'etosu.

² Ana e deyi Bulu a uwa o ukobu wa Feli, avu Taratulu damma gwamna unusu wa Bulu. Reve u damma, "Zagbain Feli, nu ujimu vu tawa ta na nden mo okolo atsuma a tsu, waru vu yuwan ta ulinga nu ugbozu wa wu, waru o una u na vu ri na majiyan me elime, ayi da i zuwai ama a tsu a ri a nden mu ulobonu.

³ Zagbain Feli, ama a tsu ubata suru o to godyusho wu.

⁴ Amma n kadatowa wu ta vu yuwaan mu ankuri, vu ca mu ugbozu wa wu ne'en

ke'en, tsarā n damma wu un-
usu u na tsu remei vuma nda
na ayi.

⁵ “Tsu reme tā vuma nda
za vu u'yaśaśan wo okolo wa
ama a da. Vuma na zuwusai
aza a Isra'ila atsuma o uvadi
suru nlangi. Waru ayi za-
gbain vo mōbolo ma Aza a
Nazara da.

⁶ Hali u shi tā u ciga u lun-
gusa tsu Aa'isamapada. Dada
tsu reme niyi.

[
⁷ “Tsu shi tā tsu ciga tsu
ge'eto yi na Wilā u tsu. Agba
Lisiya yali i gbain u usa yi tā
nu ukadu e ekere a tsu. Avu
u zuwa tsu tsu tawa o ukobu
wu uge'etosu wa wu, tsara
tsu damma wu unusu u vuma
u nda.]*

⁸ “Vu tā tsurā amayun e ili i
na tsaa dansa e ekere a yi nna
vu koto yi ugbozu na yeci na
aciyawu.”

⁹ Reve aza a Isra'ila a usu,
a na mejege ma da ili i na
Taratulu dammai suru.

Bulu usuyi Feli

¹⁰ Ana gwamna damma
niyi u yuwan adanshi,
avu Bulu usu yi, “Zagbain
Gwamna, n reve tā a na vu tā
ge'etosu ama e ida i tsu a'wan
na abunda. Waru n ta yuwan
adanshi adama a aciyawa na
mazanga.

¹¹ Vu ta gura kari mu ana,
avu vu reve babu usan u
kara rana kupa ne ejere shi
a na n 'yawai Urishelima
adama n yuwan aganda a
Aa'isamapada.

¹² N yuwan mawasan na
za atsuma a Aa'isamapada
shi. Waru n zuwa nlangi ko
a aa'isa a ta shi, ko ara'an
atsuma a lyuci shi.

¹³ Adanshi a na ama a nda
adansa aa gura damma wu
mejege ma adanshi'i ununa u
ri shi.

¹⁴ “Gogo ili i tā i da maa
usu, ana a dammai n tā ku-
rusu Ure wu Zagbain u na
aa dansa amayun a da shi.
Agba n tsu yuwaan tā Asula
a nkaya n tsu aganda, waru n
usu tā ili suru i na i ri udanu a
atagada a Amasula.

¹⁵ N tā nu uzuwu wo okolo
a tyo e ekere a Asula a tā
'yaśan aza a abula na aza a na
e revei Asula shi diga atsuma
a aakwakwa, ne da fo ama
a nda a danai nu uzuwu wo
okolo.

¹⁶ Ayi da i zuwai n cigai n
yuwan wuma u sa'ani adama
n tsurā nden mo okolo a
makakan ma Asula na ama
suru.

¹⁷ “N jima tā ana n tawai Ur-
ishelima. Gogo, n tawa tā ni
ikebe i na maa kamba ama a
va ne ele, avu waru n yuwaan
Asula kucci.

¹⁸ A mantsa ma na aza a na
a karishi mu ana e ene numu
a Aa'isamapada, n dana tā
o mokotoo ma aganda a
matawa ma nshinda. Ama a
dana obolo na amu shi, waru
ko za dana a nlangi shi.

¹⁹ U tā dana ulobonu ama a
Isra'ila diga e ida ya Asiya a
na a danai lo a tawa pa nna a
ciga tā a kari mu ana.

* 24:7 Akuci a Atagada o Ulinga wa Ajiya o ro a ri nu uguzu u nda shi.

20 Waru ama a na a ri pa a damma wu unusu u na Azagbain a Mbaraf e reme numu na ayi, ana a yuwain uge'etosu wa adanshi a nda.

21 Ili i ta i na a gura damma a aci a va ayi da, a na n yuwan ta adanshi a nda nu ufo zuva o ukobu wu uge'etosu u le, 'Ana'an n ta a atsumalima adama a na n cayi okolo a na aa kambato akwakwa wuma.'

22 Feli gwamna vuma da na danai nu urevu wu Ure wu Zagbain, reve wi isawaton le, avu u damma, "Na Lisiya zagbain vu ukari wa asoja wa Urishelima tawa, dada moo koto uge'etosu."

23 Avu u zuwa yali piri Bulu'u, agba she a kpatu yi wan. Waru she a putsaa n'utsa ma yi n kamba yi wan.

Bulu yuwan ta adanshi na Feli

24 Ana a yuwain rana meketeci, avu Feli tawa na ka va yi. Za na a tsu de Durusila, waru za va Yahuda da danai. Avu a lyungu vuma ro dewe le Bulu, reve o polo atsuvu e le ana waa dansaa le adama o ucawu wo okolo e ekere e Yesu Za vi Iwawi.

25 Bulu yuwan ta adanshi ne ele adama a abula, nu uguzu wa aci, nu uge'etosu u na u ri lo a tawa, avu adanshi'i a ju'wan Feli lon. Reve u damma Bulu, "U rawa ta ne ne'en. Vu ta gura kara. Amma na n tsura mantsa, n ta lyunguwa wu vu tawa."

26 U ta zuwusa okolo gashi Bulu ta ca yi ikebe, dada waa yuwusan uro na ayi kuci

adama wu uwwusa ili i na vuma nda aa damma.

27 Ana a yuwain a'wan e re a yuwusan ne, avu o utaa Feli o ootogu a yi. Reve Poruku Fesutu wo o'wo gwamna. Amma o una u na Feli cigai u tsura icigi e ekere a azagbain a Yahuda, avu u lyawa Bulu o u'wa wa ali.

25

Bulu tarai adanshi a tyo ya Kaisa

1 Fesutu rawa ta Kasariya, tsara u fara ulinga u tsugwamna. Ana u yuwain rana ta'atsu, reve u lyawa Kasariya u kara a tyo Urishe-
lima.

2 Pe da nan ganu a gbagbain na azagbain o ro a Isra'ila a cina niyi adama a Bulu. Avu waru e ece yi

3 ko u ta ciga u tawa na Bulu Urishelima. A pati yi ta u tawa na ayi, adama a na a ta azama a vawan yi, tsara o una yi a mantsa ma mmalu.

4 Avu Fesutu usu le, "Bulu tu ugutsuwu a Kasariya, waru maa jima shi, n ta lyawa de na aciyawa.

5 Nnu u yuwan ili i na i lobonoi shi, i lyawa azagbain a du a kuru mu, avu a damma ili yu uwuyanu i na u yuwaan ndu de."

6 Fesutu dana ta de Urishe-
lima hali rana kunla a tyo rana kupa, avu u kara a tyo Kasariya. Ana usana u tawai, reve u danu o ukobu wu uge'etosu, avu u damma le a tawa na Bulu.

7 Bulu a ma'uwaa, avu azagbain a Isra'ila a na a

tawai diga Urishelima o boloto a kandaruwa yi e memere. Avu a damma ili yu uwuyan yā abunda a na u yuwain, agba a gura damma amayun a adanshi a ta shi.

8 Bulu gba u wasan ta ili i na a dammai suru a aciyayi, reve u damma, “N ri nu unusu shi. Nyuwan unusu a tyo a Wila wa aza a Isra'ila shi, ko a Aa'isamapada, ko a tyo a gwamnati va Roma shi.”

9 Fesutu shi ta ciga u yo'onoto azagbain a Isra'ila okolo. Dada we ecei Bulu, “Ko vu ta usu vu kara a tyo Urishelima, tsara a yuwaan wu de uge'etosu wa adanshi a nda a makakan ma va?”

10 Avu Bulu usu, “O'o! Ukobu wu uge'etosu u nda wa Roma u da, adama a nda a da aa yuwaan mu uge'etosu pa. Avu na aciyawu vu reve ta na n ri nu unusu e ekere a aza a Isra'ila shi.

11 Nna n yuwan ta ili i na i rawai o una mu, n 'yuwan yu una mu shi. Amma nna n ri nu unusu shi, ko avu ko za ro lo na rawai u ca mu e ekere a ama a nda hali o una mu shi. N te ipati a tara adanshi a nda a tyo ya Kaisa† mogono ma Roma.”

12 Reve Fesutu dammulai na aza o ucasu wa asala a yi, avu u usu yi, “U lobono ta! Vu pati ta a tyo ya Kaisa, vu ta gba a tyo ya Kaisa!”

Fesutu na Agaripa mogono

13 Ana a yuwain rana re, avu Agaripa* mogono na

ka va yi Baranisi a tawa Kasariya, tsara a raba Fesutu.

14 A danu ta de rana meketeci, ana Fesutu kambuwai Agaripa mogono adanshi a na a dansa adama a Bulu. Avu u damma, “Vuma na a zuwai o u'wa wa ali ta pa, za na Feli lyawai o u'wa wa ali, tsara n yuwan uge'etosu wa adanshi a yi.

15 Ana n danai Urishelima, nan ganu a gbagbain na aza-gbain a Isra'ila a yuwusan ta adanshi a yi, hali a patishi mu m padaa yi ugana wu ukwa.

16 “Amma n damma le ta, atsu aza a Roma u ri n yuwan tsu yuwaan za vu unusu uge'etosu shi, she na a 'yawa na ayi ubata aza e ida. Waru a tsu lyawa yi ta u yuwan adanshi a na a 'yawai na ayi o ukobu wu uge'etosu a makakan ma aza a na a 'yawai na adanshi'i.

17 Adama o ndolo, ana a tawai pa obolo na amu, n lungusa mantsa shi, n danu ta o ootogu o uge'etosu, avu n zuwa a tawaa mu na ayi.

18 Agba ana ama'a a 'yoyin a na aa yuwan adanshi a na a ri na ayi a tyo e ekere a Bulu, a gura damma ko ili i ta yu uwuyan i na n shi aa majiyan a damma shi.

19 Adanshi e Itoni i le a da, waru adama a za na a tsu de Yesu na kuwai a na Bulu gba a dansa u ta wuma.

20 Amu gba n shi ta n lamba ununa ma kari yi ana a adanshi a nda. Reve me ece yi ko u ta usu u 'yawa Urishelima

* 25:13 Ayi vuma nda ulobo wa Hiridu Agaripa da a na e deyi atsuma o Ajiya. 12:1-22. Aala a ta a da le na dada va yi.

tsarā a yuwaan yi uge'etosu wa adanshi a nda.

²¹ Bulu gba u pati tā a lyawa mogono ma gbain ma uwwa adanshi'i. Dada n zuwai a zuwa yi o u'wa wa ali hali n fofo, avu n tara yi a 'yawa ya Kaisa."

²² Avu Agaripa damma Fesutu, "N ta ciga mu uwwa ili i na vuma nda aa damma."

Dada Fesutu damma niyi, "Nfa'an, vu ta uwwa yi."

Bulu na Agaripa

²³ Ana usana u tawai, avu Agaripa na Baranisi o oto itana i tsugono reve a tawa obolo na azagbain a asoja na azagbain a lyuci. Avu Fesutu zuwa a tawa na Bulu.

²⁴ Avu Fesutu yuwaan le adanshi u damma, "Mogono Agaripa obolo no omocin a gbagbain a na a ri pa, kalyuwai vuma nda! Aza a Isra'ila a na o utai Urishelima na Kasariya suru a tawa ta ya'a va a patishi mu n zuwa o una yi.

²⁵ Agba a yindi i va, u yuwan ili i na i rawai o una yi shi. Ana wo o'woi u pati ta a 'yawa na adanshi a yi o ukobu u mogono ma gbain, ayi da i zuwai n jiyain n 'yawa na adanshi a yi ubata u mogono ma Roma.†

²⁶ Agba n ri na amayun a adanshi na maa danaa mogono adama a vuma a nda shi. Ayi da i zuwai n tawai na ayi a makakan ma du suru. Waru n tawa ta na ayi a makakan ma wu, mogono Agaripa. Na tsu koto adanshi

a yi, dada maa tsura ili i na maa dana.

²⁷ A yindi i va u to o'wo ulambu wu ugbozu n tara vuma na ri o u'wa wa ali a tyo o ukobu u mogono ma gbain babu mejege ma adanshi e ili i na u yuwain!"

26

Agaripa yuwan ta adanshi na Bulu

¹ Avu Agaripa damma Bulu, "Vu yuwan adanshi na aciyawu, mu uwwa." Avu Bulu 'yasan ekere a yi zuwa, tsara ama a rungwa. Reve u teme adanshi, avu u damma,

² "Mogono Agaripa, n ta na mazanga a na n tsurai mantsa ma na maa yuwan adanshi a makakan ma wu ana'an. N geshe aciyawa adama a adanshi a na ama a va a tawayi ubata wa wu.

³ N reve ta vu ta nu urevu wa agadu a aza a Isra'ila lon na cu'un vu nden n le. Gogo, vu yuwan ankuri vu polo atsuvu a wu vu uwwa mu ulobonu!

⁴ "A kungwato mu ta a Tarsu nu urevu wi ili suru wa aza a Isra'ila na atsuma a Urishelima. Azagbain a Isra'ila a ta nu urevu u nda suru.

⁵ E reve mu ta nu ujimu, waru a ta nu urevu u na amu Mafarishi ma da, aza a na a la'ai wila atsuma o ure wi itoni i tsu. A ta gura damma ne, nna a ciga a damma mejege.

⁶ Gogo, n ta mishin e ge'etosu mu adama o uzuwu wo okolo a na n zuwai

a nzuwulai n na Asulā a yuwayin ama ā tsu nu ujimu.

⁷ Nzuwulai n nda n da n zuwai gundo tsu kupa ne ejere a yuwusaan Asulā agandā urana na ayin. Nzuwulai n nda n tawāā tā nu uzuwu wo okolo. Mogono mā vā, adama a na n ri nu uzuwu wo okolo a nda a da aza a Isra'ila ā tawāyi na adanshi ā vā pa nda.

⁸ Nye i zuwai woo o'wo usan vuma usu a na Asulā ā tsu 'yasan tā ākwakwā?'

⁹ "Amu aciyavā n shi tā n ciga n putsaa nā malyuwa me elime nā mayan ma adanshi e Yesu va Nazara.

¹⁰ Nan ganu a gbagbain a ca mu tā ucira u na maa yuwan ili i nda suru, waru n reme tā aza e Itoni nā abundā ā Urishelima, reve n zuwa ukere u vā fo tsarā o unusa le.

¹¹ N zuwa tā a fufaba le a mantsa nā abundā atsuma ā a'isa, ko u ta zuwa le a wasan Kristi Zamawawa. N danā tā nā tsushu'un ne ele lon, hali n karishi le ana ā tyo e ilyuci ya alanga e ida yo omocin, avu n zuwa le de atsumalimā."

Cine Bulu ga'ain nā Yesu

¹² Avu Bulu lyuwa elime, adansa, "Urana u ro n danā tā atsuma ā mmalu ā tyo Dimaska, tsarā n yuwan ulinga u nda, nā mepepeline ma na mā ri nu ucira u na nan ganu a gbagbain a zuwai ukere.

¹³ Mogono, ā tyo o urana a aci, dada ekan a na a la'ai ekan o urana o utai de zuwa, avu u reme mu esu obolo na aza a na ā danāi nā amu.

¹⁴ Atsuma ā tsu, koyan riyā tā e ida. Reve mu uwwa udyo a yuwusaan mu adanshi nā Tsu'arama,† adansa, 'Shawulu, Shawulu, nye i zuwai voo bongishi mu? Tsulo tsa da nā nan yuwan nlangi na aadanga a aguba.'

¹⁵ "Reve me ece, 'Avu da gba zane, Zagbain?'

"Avu Zagbain u usu, 'Amu da Yesu za na voo bongishi.

¹⁶ 'Yon gogo! Ili i na i zuwai n tawāi ubata wā wu gogo, n dangula wu tā vo o'wo aagbashi ā vā, reve waru vu damma ili i na ve enei. Vu ta damma uvadi ili i na i farai pa, nā mantsa mo ro nā ve ene mu.

¹⁷ N tā lyungusu wu ā tyo ubata wa aza a Isra'ila, waru n tā lyungusu wu ā tyo ubata wa Atakpaci. N te kefe wu nā vāā 'yawā ubata u na n lyungu nuwu.

¹⁸ N ta ciga vu kpatu'wā esu e le, reve waru vu vadala le a lyawa irumbu ā tyo ubata e ekan. Avu a vadala a lyawa ucira u Male ā kamba ubata wā Asulā. Asulā a ta yuwaan le gafura vu unusu u le, avu ā tsurā ure obolo na ama a na a tawai nshinda n le adama o ucawu wo okolo e le ya'a vā."

Ulinga wā Bulu

¹⁹ Avu Bulu damma waru, "Ne da waru, mogono Agaripa, n wasan shi.

²⁰ N fara tā yuwaan aza a Dimaska alajiya. Avu n karā ā tyo Urishelima hali ā tyo e ida ya Yahuda. Reve waru n karā ā 'yawā ubata wa Atakpaci. Avu n damma

le, ama suru a lyawa mayan mo unusu, aṅu a vadala a kambā ubatā wā Ḍsulā. Reve a yuwan isa'ani tsarā o roco ama a na a vadalai.

²¹ “Ayi dā i zuwai aza a Isra'ila e reme numu a Ḍisamapada, azama o una mu.

²² Amma Ḍsulā a kamba mu tā, ayi dā i zuwai n ri wuma ana'an, tsarā n damma ama amayun a nda, diga a vuma ke'en hali a tyo o mogono ma gbain. Ili i na n dammai suru ili i na amasulā nā Musa dammai dā na yaa fara.

²³ Ili i na gba yaa fara, ele dā Zamawawa to sowo atsumalimā, ayi dā waru wo o'woi vuma vu ufaru na 'yoyin atsumā a akwakwā, waru u tā dānā ekan e ekere a aza a Isra'ila na Atakpaci.”

²⁴ Bulu atsumā adanshi, reve Fesutu yuwan adanshi nu uḍyo zuva, “Bulu vu jaara tā wayan? Abundā e desununā u zuwa tā mapunā mā wu mā sādā!”

²⁵ Ḍvu Bulu kambuwā yi, “N jaara shi, Zagbain Fesutu. Ili i na maa dansa amayun a dā, waru u tā nu urevu u sa'ani.

²⁶ Agaripa mogono u tā nu urevu wi ili i nda. N ta yuwusan adanshi babu wovon, n reve tā u tā nu urevu wi ili i na i farai dē nu ujimu. Ili i nda i fara o oboguzu o ro usokowu shi.

²⁷ Agaripa mogono, vu ca tā okolo na amasulā? N reve tā vu ca tā—”

²⁸ Reve Agaripa gbandara yi ne'en, “Vu ta a majiyan vu

to o'woto mu za vi Itoni a mantsa wa'a?”

²⁹ Ḍvu Bulu usu yi, “Ko nu u tara mantsa me ke'en ko mantsa mā abunda, avasa a vā ayi dā aṅu na aza a na a uwwusa mu ana'an yoo o'wo ununa amu n ri! Shede maa ciga dū i dānā wunlu na akani a nda shi.”

³⁰ Ḍvu mogono Agaripa, nā gwamna Fesutu, nā Baranisi, na aza a na a dānāi obolo ne ele suru a 'yon reve a karā a lyawa ubatā'a.

³¹ Ana a dammulai vāni le, aṅu a damma, “Vuma nda yuwan ili i na i rawai o una yi shi, ko a zuwa yi o u'wa wa ali shi.”

³² Hali Agaripa damma Fesutu, “O unā u na u pati ntsu tsu 'yawā na adanshi a yi ya Kaisa dā goon yaa putsaa tsu tsu lyawa yi.”

27

Bulu uwa tā a wantsun a tyo a lyuci va Roma

¹ Ana mantsa ma na tsāā karā a tyo Italiya yuwain, aṅu a zuwa Bulu na akapi a ama a na a dānāi o u'wa wa ali e ekere a yali yā aṣoja i na a tsu dē Juliyo tsarā u kalyuwā le. U dānā tā pe atsumā a azagbain a aṣoja a na a tsu dē Aṣoja a Kaisa Mogono.

² Arista dānā tā fo obolo nā atsu. Ayi vuma lyuci va Tasalonika dā upasu wi idā ya Makidoniya. Tsu uwa tā wantsun u na wu utai Adaramiti. Ama a na a luwusā wantsu'un a shi tā a yuwan majiyan ma na e isawan a mulyuci n na n ri

ā nge'en m mala mi idā ya Asiya.

³ Ana usana u tawai, reve tsu uwa atsuma e idā ya Sida. Juliyo zagbain vā asoja u yuwusaan tā Bulu isa'ani lon. Hali u lyawusa yi u kalyuwusa n'utsa mā yi, tsarā a ca yi ili i na u cigai suru.

⁴ Ana tsu lyawai lyuci va Sida avu upepu u purusa tsu, avu tsu kara a tyo zuzu ni idā i memere mā mini mā Kuburu, tsarā tsi ivuwan nu upepu'u.

⁵ Reve tsu kara a tyo uyagi a mbanga ma Kilikiya nā Bamafiliya, hali tsu rawa a lyuci va Mira e idā ya Likiya.

⁶ Dada yali'i u tsurai wantsun u na wu utai diga a lyuci va Iskandariya waru u dana tā a tyo Italiya. Adama o ndolo a da u zuwa ntsu, tsu uwai a wantsu'un.

⁷ Tsu yuwan tā mmalu mā atsumalima mu upepu ni ikedu i mala rana kpara. Ana tsu yuwain atsumalima lon, reve tsu rawa zuzu nā lyuci va Kinida. Avu upepu u putsaa tsu a nā tsaa kara elime. Dada tsu kandaruwai a tyo e idā i memere mā mini ma Karita zuzu nu ubata u na a tsu de Salamani, upasu u na Karita ee geshee tsu upepu'u.

⁸ Ne da tsu yuwain mmalu nā atsumalima hali tsu rawa a wisawatan u wantsun u na a tsu de Ubata u Sa'ani u Wivuwun, zuzu nā lyuci va Lasiya.

⁹ Tse ene tā lyushi yuwan tā zuzu, waru uluwu u wantsu'un u to o'wo nā meleshe lon. Amayun urana wā Abuki u Mayan ma Gafura mo Unusu*† mā kara tā.

¹⁰ Avu Bulu yuwan adanshi na azagbain adama a mantsha ma mmalu'u. Reve u damma, "Azagbain, n ta yuwusan majiyan nā tsu lyuwa elime nā mmalu n nda tsu ta uwa atsumalima lon. Tsu ta ga'an ni iwuya i na yaa lungusa wantsu'un. Tsu tā waru o oco itana i na i ri a wantsu'un a mini. Ama a ta uwwa usan lon, waru wuma u tsu u tā dana e ekere e iwuya."

¹¹ Yali† yā aza o u'wa wa ali'i gba u usu adanshi a Bulu shi, avu u usu adanshi a zagbain vu uluwusa u wantsu'un nā za wantsu'un.

¹² Ana wo o'woi Ubata u Sa'ani u Wivuwun u tu ukpatu'u lon, waa dana ulobonu lyushi koto wantsun u le lo shi. Reve ozo o ro e le a damma a lyuwa elime nā mmalu, tsarā a rawa a lyuci va Finikiya, adama lyushi cina le de. Finikiya wisawatan u wantsun u sa'ani u da a Karita,† za nā a kalyuwusa ugana a tyo alivu nu uyagi a tyo alivu.

A ga'an tā nu upepu

¹³ Ana upepu u sa'ani u farai e kebushe diga uyagi, reve aza o uluwu u wantsu'un a yuwan majiyan a mantsha ma sa'ani ma da a yuwain mmalu cine o

* 27:9 Aza a Isra'ila a tsu yuwan tā abuki a nda e memere mo Woto wa Kupa. Mantsha mo ndolo ma da Mala me Memere mā tsu dana ujaaru.

foboi. *Avu* o fodo rumu na a tsu vari a mini tsara wi isawaton wantsun, reve a kuru a nge'en m mala a tyo a nge'en mi ida ya Karita.

¹⁴ Amma *avu* abajini o upepu u na a tsu de "Upepu wu Ugana na Asana" u kebe tsu a tyo e memere ma mini.

¹⁵ Reve upepu'u u faba wantsun u tsu, hali tsu kuda a wala a tyo ubata u na tsu cigai. *Avu* tsu lyawa upepu'u u pura wantsu'un.

¹⁶ *Avu* tsu kuru na nge'en mi ida i memere ma mini ma Kawuda e ebele a na upepu waa damaton tsu shi. Tsu yuwan ta ukadu u na tsaa wawa wantsun u ke'en adama u langa wan. *Avu* tsu nla yi a wantsun u gbain.

¹⁷ Ana tsu rono'i wantsun u ke'en, tsu tawato niyi ubata wu zagbai'in, *avu* aza a wantsu'un a nla wantsun u gbai'in na amunga akandarawa, tsara wo o'wo u'olu. *Avu* a cipato aapalutsu a wantsu'un adama u kara ben, tsara u gama mabula ma Siriti wan.

¹⁸ Ana usana u tawai, a yuwan ta upepu wu ucira, hali a varishi itana a mala.

¹⁹ Ana usana u tawisai, reve aza o uluwu u wantsun a varishi itana i wantsu'un ne ekere e le.

²⁰ Ne da upepu'u u damatosun ntsu, agba u jebe shi, hali rana abunda. Upepu'u u pala ta urana ni italyo'o, hali tsu tawa okolo a na tsaa la'a.

²¹ Ne da tsu danai babu za na lyuwai ilyalya. A tyo de dada Bulu dey i ama a

wantsu'un, reve u damma le, "Ama a nda, nni i shi yu uwwa mu a na tsu lyawa Ubata u Sa'ani u Wivuwun shi. Ni i shi i yuwan ne, tsu shi a tsura antsu a nda shi, waru ko ili i ta i tsu tsu shi a lamba shi.

²² Amma gogo i gbama okolo, ko za pa na waa kuwa shi, amma tsu ciga tsu 'yuwan wantsu'un u ta li'a a mini.

²³ I reve amu vuma vu u'wa wa Asula u da, waru n tsu yuwaan yi ta aganda. Na ayin o yon, Asula a lyungu ta malingata ma yi a tyo ya'a va.

²⁴ Malingata'a wi isawan ta a nge'en n va, reve u damma, 'Bulu she vu uwwa wovon wan! Vu te isawan a makakan mo mogono ma gbain Kaisa. Waru adama a wu a da Asula ni isa'ani ya yi waa wawa ama a na a ri a mmalu obolo na avu.'

²⁵ Adama o ndolo i gbama asuvu! N ca ta okolo e ekere a Asula, ne da woo o'wo.

²⁶ Ko na wo o'woi, upepu u to oco tsu e ida i memere ma mini waru wantsun u tsu u ta li'a."

Upepu'u u lyuwa ta elime

²⁷ Tsu yuwan ta rana kupa na aza a nashi upepu'u e kebushe wantsu'un a tawa ubata u nda nu ubata u ndede o uyagi u mala'a e ida ya Italiya. Amma a tyo e memere ma ayin o urana wa kupa na aza a nashi, dada aza o uluwu u wantsu'un e revei a na tsu rawai zuzu ni ida.

28 Dada o rito, reve a cina aru'un a mini'i udasuwu ukpaku nu ushin (120). Ana a karai ke'en, reve o ritowiso avu a cina aru'un a mini'i udasuwu kupakucci.

29 Avu a fara a uwwusa wovon u na upepu wee kebe tsu a tyo ubata wa atali e ida'a. Dada a varyiyi irumu yu ume i nashi o ucinu u wantsu'un, tsara u putsaa wantsu'un na mmalu. Reve e teme a yuwusan avasa a patishi Asula usana u tawa le gbaga.

30 Reve aza o uluwu u wantsu'un a shi a ciga a lyawa wantsu'un. Avu a tara mawantsun, reve a zuwa a mini vadamma a ta vari rumu vu ume elime a wantsu'un tsara a pusaan aza e le ugbozu.

31 Reve Bulu damma yali na asoja, "Nna ama a nda e isawan atsuma a wantsun u nda shi, babu ununa yaa yuwan i la'a."

32 Ana a uwwai ne, reve asoja'a a pupada amunga a mawantsu'un, avu a lyawa yi pe a mini.

33 Usana azama matawa, avu Bulu pati le a lyuwa ilyalya, adansa, "Aza a va, tsu yuwan ta rana kupa na aza a nashi a na tsu yuwain mmalu ma atsumalima a mini, agba tsu lyuwai ili i ro shi.

34 Adama o ndolo n ta patishi du i lyuwa ilyalya adama a lafiya du, ana wo o'woi ko vuma ta atsuma a du aa lamba anji a ta a aaci a yi shi."

35 Ana u dammai ne, avu u tara opopofu, avu u yuwaan Asula mazanga, reve wu bubusa yi, avu u tama. Ne da u yuwain a makakan me le suru.

36 Avu suru nle a dashi ug-bamu wa asuvu, reve ele fo a lyuwa ilyalya.

37 Abunda a tsu na tsu danai pe atsuma a wantsu'un gba atsu da tsu danai ama ukpakure na kupocindere na aza a tali (276).

38 Ana a lyuwa a cuwain, reve o oco ishina ya abunda tsara a sada ume u wantsu'un.

Wantsu'un wu boso ta

39 Ana usana u tawai, aza o uluwu u wantsu'un a gura reve e ida i na a ri shi. Amma e ene ta oboguzu o ro a na a ri na wuyun. Reve a yuwan majiyan ma na aa luwa wantsu'un a 'yawa ubata u wuyun.

40 Avu a pupada amunga a na a tsu nlaa irumu yu ume, reve a lyawa le pe a mala'a. Avu a bada amunga a na a nlaa aaci o uwalata u wantsu'un fo a mantsa ma ta. Reve a kara a 'yasan aapalutsu a wantsu'un ununa waa zuwa upepu u kebe wantsu'un a tyo elime hali a rawa a nge'en m mala.

41 Agba wantsu'un u rawa e ida shi, avu tsu rawa ubata u na mini ma palai wuyun, reve wantsu'un u uwa a wuyu'un hali u kuda a zungwa. Avu wantsu'un u kara o moboso na aapa

adama o upepu ni ikeḍu i mala.

⁴² *Avu* aṣoja'a a shi a ciga o una aṣa o u'wa wa ali, tsara a yuwan uḍasu a suma wan.

⁴³ Amma ana wo o'woi yali'i u ciga ta u wawa Bulu, reve u putsaa le. *Avu* u damma le aza a na a gurai uḍasu a ḍasa a tyo e ebele a mala.

⁴⁴ Akapi gba shi a kumba a akpata, ko a kumba akpata o ukosu u wantsun u na wu bosoi. Ne ḍa a yuwain hali suru nle a rawai a nge'en m mala'a gbagā.

28

Bulu kambato ta ama atsumā a Malita gbagā

¹ Ana tsu la'ai, *avu* tsu uwuwa a na tsu ta e ida i memere ma mini i na a tsu ḍe Malita.

² Ama a lyuci'i a yuwaan tsu ta isa'ani lon. Mantsa ma mini na mantsa mo utanu ma ḍa ma ḍanaḍi, *avu* a kaḅatowo tsu akina, tsara tsu lyasuwa.

³ *Avu* Bulu zami ḍanga a zuwusa a akina, reve yo ro na ri na tsukono wu uta pe atsumā a ḍanga'a adama o usuduwu, *avu* u kaḍa Bulu o ukere reve u kaḅa ḍe.

⁴ Ana ama a lyuci'i e enei yo'o ukaḅu o ukere wa yi, *avu* a dammulai vani le, "Vuma nda za mona ma ama ma ḍa! Ye ene, ko na u kuwai a mini shi, amma suru na ne aamali a ka o uge'etosu wa amayun a ḍa a zuwai mpasa ma ama n kurusu yi, u ta gba a kuwa."

⁵ *Avu* Bulu zaḅatsa ekere a yi reve u vari yo'o a akina, agba wu uwuwa mḅala shi.

⁶ Reve ama'a a kara a majiyan a na Bulu ta tsutsa ko u riya *avu* u kuwushi lo. Amma ana a jimai, agba e ene ili i fara na ayi shi. Reve a vadala majiyan me le, *avu* a damma, "Masula ma ḍa."

⁷ Vuma na a tsu ḍe Pubiliya ḍa ḍanaḍi gwamna vi ida i memere ma mini'i. U ḍana ta ni ida lo zuzu a kandarawa. Ayi ḍa u ushi ntsu, reve u ca tsu ucu'watan o u'wa wa yi hali rana ta'atsu.

⁸ Dada va Pubiliya gba u ḍana ta ni ivuna nu ucaruwu. *Avu* Bulu uwa ubata u na u ḍanaḍi. Reve u kuruwā yi ukere a yuwusaan yi avasa, *avu* gba vuma'a u kambā gbagā.

⁹ Ana vuma wo o'woi gbagā, reve ama e ida i memere ma mini'i a kara a ṭawusaḅa na ama e le a na a ri nu ubanakun ya Bulu *avu* u kambato le gbagā.

¹⁰ Ama'a a ca tsu ta tsug-bain lon, waru ana tsaa kara a ca tsu ta ili biti i na tsu cigai.

Bulu rawa ta a lyuci va Roma

¹¹ Ana tsu yuwain woto ta'atsu a Malita, reve tsu teme mmalu a mala'a. *Avu* tsu uwa a wantsun u na wi isawain e ida i memere ma mini'i a mantsa ma na mmalu a wantsun n shi n yuwan shi. Wantsun u lyuci wa Iskandariya u ḍa u ḍanaḍi. A aaci a wantsu'un, iroci yu ushe'en vu mpishe va amali

a na ā tsu de Kasata nā Polu dā danaī de.

¹² Ana tsu rawai ā lyuci va Sirakusa, tsu danu tā pe rana ta'atsu.

¹³ Reve tsu uwa a wantsun avu tsu lyawa Sirakusa, avu tsu kara ā tyo ubata u na ā tsu de Rigiyun. Ana usana u tawai, upepu u lapusa tā ā tyosu ugaña, avu tsu rawa ā lyuci va Putiyoli.

¹⁴ Atsuma ā lyuci va Putiyoli tsu cina tā pe aza e Itoni, reve a pati tsu tsi isawan pe ne ele. Ana tsu yuwain ajuma ā tā ne ele, avu tsu kara ā tyo ā lyuci va Roma.

¹⁵ Ana aza e Itoni ya Roma a uwwai a na tsu tā lo o ure ā tawa, reve ā tawa a ga'aton tsu e Eden a Apiya. Ozo o ro gba shi a ga'aton tsu tā ubata u na ā tsu de Cu'watan Ta'atsu. Ana Bulu ene nle, reve u godyoo Asulā reve u dashi tsurā ugbamu wo okolo.

Bulu yuwan tā adanshi de Roma

¹⁶ Ana tsu uwai ā lyuci va Roma, a lyawa tā Bulu danā ayi ā nde'en obolo nā asoja a na ā pirishi yi.

¹⁷ Ana tsu yuwain rana ta'atsu, avu Bulu de azagbain a Isra'ila atsuma ā Roma. Ana o bolotoi avu u damma le, "Adu aza ā va, ko na wo o'woi n yuwaan ama ā tsu unusu shi, n nusaan le ubata e ili ya agadu a nkaya n tsu shi. Suru nā ne e reme mu tā ā Urishelima, avu a ca mu e ekere a ama ā Roma ugutsuwu.

¹⁸ Ele gba aza ā Roma e pe-telyuwe tā adanshi ā va, avu a ciga a lyawa mu, adama a na e reme mu nu unusu u na u rawai o una mu shi.

¹⁹ Amma ana aza a Isra'ila ā usu yi shi, ayi dā i zuwai u reme numu m patiyi ā tyo na adanshi ā va ubata wa Kaisa mogono, ko na wo o'woi n ciga n 'yawa na ama ā tsu o ukobu wu uge'etosu shi.

²⁰ Ayi dā i zuwai n zamiyi ure u na me ene du, tsarā tsu dammulai ne'en, ana wo o'woi adama a vuma na aza a Isra'ila e indanasa utawu wa yi u dā ā nlā numu na akani a nda."

²¹ Reve ā usu yi, "Atsu tsu uwwa adanshi ā wu ubata wa aza a Isra'ila shi. Tsu tsurā mpepelime n na a danaa ntsu de Yahuda shi. Waru tsu uwwa adanshi o uwuyan ā wu ubata wa aza a na a rawai shi.

²² Amma tsu ciga tā tsu uwwa yo okolo ā wu. Ili i na atsu tsu revei ayi dā, adama o ure wā Asulā a sa'avu a nda na ama suru a yuwusan adanshi a vanvama adama ā yi."

²³ Ana a zuwai urana u na a ga'an, reve ama nā abunda gba ā tawa ubata u na u cu'wain. Diga usana hali ā tyo ulivu u yuwusaan le tā adanshi o tsugono tsā Asulā. Avu u yuwan ulinga na atagada a Wila wa Musa na atagada a Amasulā, tsarā u vadala le ā kuru Yesu.

²⁴ Ozo o ro e le ā usu tā ili i na u damma nle, ozo o ro gba shi a 'yuwan tā a na a ca okolo.

²⁵ Avu a uwa mawasan
vani le, reve a kara e
bete'ushe. A tyo o ukosu
avu Bulu damma, "Ruhu
va Akiza damma ta mejege,
ana u yuwain adanshi na
nkaya n tsu o una wa Ishaya
vumavasula,

²⁶ Vu 'yawa vu damma ama a
va,

"I ta uwwa adanshi a va,
agba yaa tsura urevu wa yi
shi.

I te ene ili i na n yuwain,
agba yaa dana nu urevu wa
yi shi.

²⁷ Suru ndu i ta no okolo ug-
bamu.

Atsuvu a du a ula ta,
esu a du waru a tu upalu.

Yee ene shi, waru yaa uwwa
adanshi shi,

waru yaa tsura urevu shi.

Ni i shi a uwwa, ana i vadala
ta a tyo ya'a va,

waru n shi ta kambato du
gbaga." ' ◇

²⁸ "Adama a nda, n ciga ta
i reve Asula a lyungu ta na
alabari e iwawi, hali a tyo e
ekere a Atakpaci. Ele gba a ta
ushi."

[
²⁹ Ana Bulu dammai ne,
avu aza a Isra'ila a 'yon a
lyawa ubata'a, reve a kara a
mawasan vani le.]*

³⁰ Bulu gba u danu ta pe o
u'wa u na wa tsupusa ikebe
hali a'wan e re. A ushishi
vuma na tawai ubata wa yi
suru.

³¹ A shi a putsaa yi na ala-
jiya shi. U yuwusan ta uri-
tosu wa Yesu Zagain Za vi
Iwawi, babu wovon.

◇ **28:27** Isha. 6:9-10. * **28:29** Akuci a Atagada o Ulinga wa Ajiya o ro a ri nu
uguzu u nda shi.

Mepepelime ma Bulu a tyo ya Aza a Roma

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu dana ta mepepelime ma nda a tyo aza e Itoni a Roma. A mantsa ma na Bulu danai aatagada a nda koto shi u bura Roma shi. Roma lyuci gbain da danai, waru ngono n na e deyi Kaisa a yuwan ta tsugono pe. Lyuci'i u dana ta na aza o urevu abunda pe. Bulu dana ta nu ugbozu adama u cuduwa ili i na Kristi Zamawawa yuwain atsuma e ifobi ya Asula a tyo o uvadi.

Bulu fara ta roco cine vuma suru oo o'wo za vu unusu e ekere a Asula, adama o ndolo a da za suru o'woi wukasu na Asula. Vuma aa gura dana ushiwun shi, amma Yesu tu ushiwun. Ana u kuwai kucci da wo o'woi o una wa ama suru, waru Asula a ca ta za suru na usuyi Yesu Kristi ucira u kucci'i.

Atsuma a aatagada a nda, aza e Itoni e te reve lon cine Yesu yuwain abajini o ulinga adama u wawa le. E te isawan ugbamu atsuma o ucawu wo okolo e le adama a na a gura reve mejege cine Asula ee inda le. Urevu u nda u ta zuwa a yuwan wuma mejege, waru u ta kamba le a damma ozo o ro adama e Yesu na cine waa wawa le fo.

Ili in iripe atsuma a aatagada a nda

1. Bulu ni ikaka ya Aalabari a Sa'ani a yi (1:1-17)
2. Za suru ta nu unusu (1:18-3:20)
3. Ure u na Asula a ushishi ama (3:21-4:25)
4. Wuma u sa'avu adama a muwun ma Asula (5:1-8:39)
5. A te gba adama a ama a Isra'ila? (9:1-11:36)
6. Cine aa yuwan wuma u sa'avu wi icigi (12:1-15:13)
7. Ifobi ya Bulu ni icasu ya yi (15:14-16:27)

Ucuduwu

¹ Amu Bulu da n danai mepepelime ma nda. Amu aagbashi e Yesu Kristi Zamawawa da. Asula a dangwa mu ta mo o'wo aajiya,† reve u lyungu mu n 'yawa n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani a yi.

² De nu ujimu, Asula a yuwan ta nzuwulai ma Alabari a Sa'ani a nda e ekere a amasula a yi, ununa a danai atsuma a Aatagada a Akiza.

³⁻⁴ Alabari a Sa'ani'i u ta yuwusan adanshi adama a Mawun ma yi, Yesu† Kristi Zagbain tsu. A matsan yi ta vuma za na shi mawun ma tsukaya mo Mogono Dawuda.† Agba Ruhu na ri akiza roco ta nu ucira na Yesu Mawun ma Asula ma da, adama a na u 'yasan niyi o ukwa.

⁵ O ure wa Kristi Zamawawa da, Asula a ca numu ulinga u sa'ani wa aajiya. Ulinga u nda adama o rono ama e ida suru a usu avu a

kuru da. N ta yuwusaan yi ulinga u nda.

⁶ Adu fo i ta pe atsuma a ama a na Yesu Zamawawa dangwai.

⁷ N ta danasaa du aza a na a ri atsuma a abajini a lyuci va Roma† mepepeline ma nda. Asula a ciga du ta avu waru u de du yo o'wo ama a akiza a yi.

Lyawa Asula Dada tsu na Yesu Zagbain Zamawawa ca du isa'ani na asuvu nden.

Bulu yuwain avasa avu waru u godyo

⁸ Lyawa n fara damma n godyo ta Asula atsuma a ala e Yesu Zamawawa adama a du suru. N ta yuwusan ne adama a na ama a ta yuwusan adanshi o ucawu wo okolo a du ubata suru.

⁹ Asula e reve ta a na n lyawai a yuwusaan du avasa shi, n ta yuwusaan yi aganda no okolo a va suru waru n ta casu Alabari a Sa'ani adama a Mawun ma yi.

¹⁰ Mantsa ma na maa yuwusan avasa biti, n tsu pati ta Asula u lyawa mu m bura du, waru u to o'wo ne na Asula a usu.

¹¹ N ciga ta me ene du, avu n ca du cu'un va aba'un a na Ruhu va Asula ca numu. U ta kamba du i kungwa nu ucira atsuma a Zagbain.

¹² N ta dansa n ciga ta tsu kambulai nu ucawu wo okolo a na tsu ri na ayi. Ucawu wo okolo a du u ta kamba mu, ucawu wo okolo a va waru u ta kamba du.

¹³ N'utsa n va, n ciga du ta i reve na n tsu dana ta e ifobi

i na maa bura du. Agba ili i ro i tsu gesheshe mu ta kuci. N ciga ta n zuwa ama a kuru Zamawawa atsuma a Roma, ununa n yuwain na akapi a Atakpaci.

¹⁴ Na n ciga n 'yuwan n yuwaan ama suru aganda: aza a na a ri Nheleni† na aza a na Nheleni n da shi, waru na aza a na a ri nu urevu na aza a na e reve ili shi.

¹⁵ Ayi da i zuwai n ri no okolo n yuwaan du alajiya a Alabari a Sa'ani atsuma a Roma.

Ucira wa Alabari a Sa'ani

¹⁶ Maa uwwusa wono adama a Alabari a Sa'anit a Kristi Zamawawa shi, adama a na ayi da ucira u na Asula aa yuwusaan ulinga adama u wawa za na suru cayi okolo, o ufaru aza a Isra'ila reve a kuru na Atakpaci.

¹⁷ Alabari a Sa'ani'i u to rocosu cine Asula aa tarasa ama na abulaf a makakan ma yi, ayi da o ure wu ucawu wo okolo diga o ufaru a tyo o ukosu. Unata ni ili i na Adanshi a Asula a dammai, "Ayi nda za na Asula a tarasa za va abula da a makakan ma yi, u ta tsura wuma o unu na u cayi Asula okolo." ◇

Ama suru a nusan ta

¹⁸ Asula za na ri zuva u to rocosu cine waa uwwusa upan wa ama adama a cu'un vu nusu ni iwuya i na aa yuwusan suru. E geshe ta amayun ni iwuya i le.

¹⁹ Asula a ta casu le atsumalima adama a na e reve ta ili i na i lobonoi na

za biti ee reve a tyo e ekere a Asula, adama a na Asula o roco le ta ili i ndolo suru a alanga e eteshe.

²⁰ Ama aa gura ene ucira wa Asula u na u ri babu ukotu nu ure wa akiza u majiyan ma yi shi. Diga ana Asula a yuwain uvadi, ili i na u yuwain suru i roco ta cine ayi u ri. Adama o ndolo ama a ri nu ure u motaa shi.

²¹ Ko na e revei Asula, a 'yuwan ta a ca yi tsugbain ana Asula a amayun, avu waru a 'yuwan o godyoo yi. Ana aa yuwan ne, reve majiyan me le mo o'wo ili ye pere. Okolo o tsulo tse le tsa shiwan ta ni irumbu.

²² A ta majiyan a ta nu ugbozu, reve gba o o'wo olo.

²³ Aa yuwusaan Asula a tsugbain za na ri wuma babu ukotu aganda shi. O una u ndolo, reve a uwa a yuwusaan amali aganda a na a yuwain oroci a ama a na aa dana wuma babu ukotu shi, obolo no oroci a nnunu, ni inama, ni iyo.

²⁴ Adama a na a yuwusain ne, reve Asula a lyawa le e eneshe. Reve a yuwan ili i na a cigai a yuwan suru, avu maluwa me iwuya me le ma zuwa le e reme mayan ma tsipere.

²⁵ A 'yuwan ta amayun a Asula avu a usu epen. A yuwaan ta ili i na Asula a yuwain aganda, ana a yuwaan za na yuwan nle aganda. Ayi da za na aa ushishi ica babu ukotu. Ami.†

²⁶ Adama a na ama a

yuwain ili i ndolo, Asula a lyawa le ta a kuru re wono na a cigai. Amaçi a yuwusan tsipere na amaçi, agba ne da wu ntsayi shi.

²⁷ Ali a ta yuwusan ne fo. A lyawa ta o vosun na amaçi reve e reme a uwwusa maluwa ma na oo von na ali na abunda lon. Reve a yuwan ili i wono vani le, ili i na i cina nle ayi da oforo adama o tsulo tsa na a yuwain.

²⁸ Ama a yuwan ta majiyan ili ya abula i da shi a dana nu urevu wa amayun wa Asula. Dada gba Asula a lyawa nle a karai no okolo e iwuya i le, avu u lyawa le a yuwan ili i na yi ntsayi aa yuwan shi, ko ke'en.

²⁹ A ta tapu na cu'un vu unusu ni iwuya suru. A ciga ta o bolotowo aciyele ili biti. A ta 'yuwusan ama. A ta tapu na tsushu'un. A ciga ta mona, waru a ciga ta a yuwan nlangi vani le. A ta a mpusunlai mu ugbozu. A ta majiyan me iwuya a tyo e ekere a ama. A ta yuwusan idami.

³⁰ A ta lungususa ama ala. A ta 'yuwusan Asula. Aa casu ko vuma tsugbain shi. A ta 'yasasan avangaci. A ta cuwusa aciyele. A ta yuwusan mpolo a yuwan iwuya e re sa'avu. Aa yuwusaan mbara n le tsutoni shi.

³¹ A ta yuwusan tsulo. A ta bulusa nzuwulai n le. O tsu roco isa'ani ko e ene iliyali yo ozo o ro shi.

³² E reve ta na wila wa Asula u dammai aza a na aa yuwusan nden n le ne tsunda, wu ntsaa ta a kuwa.

Agba ili i ndolo i putsaa le a lyawa mayan me iwuya shi. Hali a ta gbagbusa ozo o ro a yuwan ne fo.

2

Uge'etosu wa Asula

¹ U ta yuwan i danā adansa, “Kai! Icu'un ya ama a na vaa yuwusan adanshi adama e le a ta ni iwuya lon!” Adu gba fo ama a wuya a da tse le, waru i ri nu ure u motaa shi! A mantsa ma na yaa dansa ele aza e iwuya a da waru a ta tsura atsumalima, i to kototosu aciyadu, adama a na cu'un vi ili i na yaa yuwusan dafa ele fo aa yuwusan.

² Tsu reve ta Asula a ta mejege a mantsa ma na wee ge'etosu ama a na aa yuwusan ili i nda.

³ I te ge'etosu aza a na aa yuwusan ili i na i ri ili yi idaba, agba adu na aciyadu fo i ta yuwusan ili i na i ri ili yi idaba'a. I ta majiyan i ta gura la'a uge'etosu wa Asula?

⁴ I tara isa'ani† ya Asula ili i ro shi adama a na u tsu cashi atsumalima lo shi, avu u yuwusan ankuri na adu. Amayun i reve ta ili i na i zuwai Asula oo rocosu du isa'ani ayi da adama a na u ciga du ta i vadala a tyo ya'a yi.

⁵ Agba i ta na aciyogbamu reve i 'yuwan a vadala ubata wa Asula. U ta zuwa du i sowo atsumalima a na a karalai, o urana u na woo roco upan wa yi, reve u ge'eto mejege.

⁶ U ta cuwa ko u ca vuma suru atsumalima e ekere e ili i na u yuwain.

⁷ Aza a na a lyuwai elime na mayan me ili i sa'ani adama a na a zama tsugbain ni ica na wuma u babu ukotu, Asula a ta ca le wuma'a.

⁸ Agba u ta tsun upan na atsumalima a yi a aci a aza a na aa yuwusan nden adama a uwvaa aciyele uyo'o goon, aza a na waru a 'yuwusan a kurusu amayun reve e reme mayan me ili i wuya.

⁹ Asula a ta zuwa aza a na aa yuwusan unusu kuci oo sowo atsumalima, reve waru a uwva mballa. Ili i nda i ta fara na aza a Isra'ila ne'en, reve o koso na Atakpaci.

¹⁰ Agba u ta ca za na aa yuwusan isa'ani biti, tsugbain, ni ica, na asuvu nden. Ili i nda i ta fara na aza a Isra'ila ne'en, avu o koso na Atakpaci.

¹¹ Ne da u ri adama a na Asula e te ge'etosu ama suru unata.

¹² Asula a ta ca Atakpaci atsumalima na a yuwan unusu, ko na e revei Wilu u na Asula a cayi Musa shi. Waru u ta ca aza a Isra'ila atsumalima na a yuwan unusu, adama a na a ta na Wilu.

¹³ Asula a tsu kambato ama aza a abula a makakan ma yi adama a na a uwwai ili i na Wilu waa dansa shi. Amma u tsu yuwan ta ne na aa yuwusan ili i na Wilu u dammai.

¹⁴ Ana Atakpaci, aza a na a ri na Wilu shi, a yuwain majiyan na aciyele a kuru ili i na Wilu u dammai, o roco ta

atsuma o okolo e le e reve ta ili i na i ri mejege ni ili i wuya.

¹⁵ O to rocosu na Wila u ri pe atsuma e le, adama a na okolo e le e te ge'etosu le, adama e iwuya i na aa yuwusan, ko adansa le a na a ta yuwusan ili i sa'ani.

¹⁶ Ili i nda suru i ta fara o urana u na Asula ee ge'eto majiyan mo usokowu ma ama e ekere e Yesu Zamawawa. Alabari a Sa'ani a na maa yuwusan alajiya a damma ta ne.

Aza a Isra'ila na Wila

¹⁷ Na avu za va Isra'ila da, vu ta zuwusa ucira a Wila. Vu ta afalu avu vuma va Asula da langa.

¹⁸ Vu reve ta ili i na u ciga nuwu vu yuwan ni ili i na waru vu revei a ri mejege, adama a na vu ritoi Wila.

¹⁹ Vu ta zuwusa avu da voo ronuso nrumba adanga waru ne ekan a aza a na a ri e irumbu.

²⁰ Vu ta zuwusa vu to roco olo ure u mejege, reve vu rito aza a na e revei ili shi. Vu ta na Wila, adama o ndolo a da vu ri a majiyan vu reve ta ili biti waru vu reve ta amayun suru.

²¹ Vu to ritosu ozo o ro, to, adama a nye vu ritoi aciyawu shi? Vu ta dansaa ozo o ro she e iwa wan, avu gba a yuwusan wivu.

²² Vu damma unusu u da a yuwan tsipere, avu gba vu ta yuwusan ne. Vu damma u lobono a yuwaan amali aganda shi, agba vu ta tsurusu ili i na yaa uwusa wu ure

u na u ri ulobonu shi a a'isa e le.

²³ Vu to uvadu a na vu ri na Wila,† agba vu zuwa ama a tara Asula ili i ro shi ana vu 'yuwain a kuru yi.

²⁴ Ununa Adanshi a Asula a dammai da, "Atakpaci a ta yuwusan adanshi a vama e ekere a Asula adama a du." ◇

²⁵ Na avu za va Isra'ila da, avu vu yuwan ili i na Wila u dammai vu yuwan, na a pada wu uryumbu, ulinga we pere u da shi. Amma na vu kuru Wila shi, unata u da u ri na a shi a pada wu uryumbu shi.

²⁶ A tsu pada Atakpaci uryumbu shi, agba na a yuwan ili i na Wila u dammai, Asula a tara le ta gashi a pada le ta uryumbu.

²⁷ Asula e te ge'eto du aza a Isra'ila, adama a na Atakpaci na aciyele a ta kurusu Wila'a. I ta na Wila, waru i ushi ta mapada mo uryumbu,† agba avu i 'yuwan a kuru Wila. A ta kurusu Wila ko na a pada nle uryumbu shi.

²⁸ O unu u na ama a tarai avu za va Isra'ila da, avu waru a pada wu uryumbu, ili i ndolo i kambato wu za va Isra'ila va amayun shi.

²⁹ Ne da shi, za va Isra'ila va abula ayi da za na okolo a yi a ri mejege na Asula. Uryumbu wa amayun ayi da mapada mo ukwan ma lipu shi, amma ayi da uvadalasa wo okolo za na ulinga u Ruhu va Asula da. Agba uvadalu u ndolo ulinga u Wila u na a danai da shi. Cu'un vuma ndolo ta tsurusu

◇ 2:24 Isha. 52:5; Izk. 36:22.

ica e ekere a Asulā, agba e ekere a ama shi.

3

¹ Ele aza a Isra'ila a tā ni ili i na akapi a ama a ri nā ayi shi? Ulobonu u ne u da na a pa da le uryumbu?

² U tu ulobonu e re nā abunda! Ure wu ufaru ayi da Asulā a lyawa tā ikaka yā yi e ekere a aza a Isra'ila.

³ Amayun a da ozo o ro e le a usu ikaka'a shi. Ayi ndolo ta gura putsaa a na Asulā a yuwan ili i na u yuwain nzuwulai?

⁴ Ko ke'en! Ko na ama suru oo o'wo aza e epen, Asulā za va amayun da. Adanshi a Asulā a yuwan tā adanshi adama a yi,

“Mantsa ma na vu yuwain adanshi suru, ama suru e te reve a na amayun a da wu.

Mantsa ma na a tara nuwu a 'yawa ubata wu uge'etosu, vu ta lyuwa aci e le.” ◇

⁵ Ama o ro a tsu damma tā, “Nā tsu yuwan unusu, u tō rocosu a alanga e eteshe a na Asulā a abulā a da. Adama o ndolo nā Asulā a ca tsu atsumalimā reve tsu damma u nusaan tsu tā.” (Ne da ama aa gura damma.)

⁶ Mawasan ma nda amayun a da shi! Na amayun a da a na Asulā a tsu yuwan isa'ani kuci shi, to, amayun waa gura yuwaan uvadi u nda uge'etosu shi.

⁷ Za ro waru tsu damma tā, “Nā n yuwan epen, cine tsa da

Asulā a damma a na amu za vu unusu u da reve u ca mu oforo, ne epen a va o roco tā ili i na u dammai amayun a da reve u ca yi tsugbain?”

⁸ Nā ne da, vu ta gura damma, “Lyawa tsu danai a yuwusan iwuya adama tsu cayi Asulā tsugbain.” Ama o ro e isula tsu tā ana a dammai tsu ta yuwusan cu'un vu uritosu u ndolo. Amayun a da shi! Asulā e te ge'eto le atsumā e ili i na aa yuwusan.

Babu za va abulā

⁹ To, cine tsa da atsu aza a Isra'ila, tsu ta tarasa tsu la'a tā akapi a ama a na a buwai? Ne da u ri shi, ko ke'en! Tsu roco tā de unusu† u ta gubusa aza a Isra'ila obolo na Atak-paci fo.

¹⁰ Adanshi a Asulā a damma tsu tā, “Babu za va abulā.† Ko vuma tā.

¹¹ Babu za vu ugbozu.

Babu vuma na a zamishi Asulā.

¹² Ama a vadalaa tā Asulā ucinā suru.

Ama suru o o'wo tā ama e pere.

Babu vuma na aa yuwusan ili yā abulā.

Ko vuma tā babu.” ◇

¹³ “A tsu tawā tā nu ukwā adama a adanshi o unā u le.

Adanshi e le a tā tapu ne epen.”

“Ili i na aa dansa a tā gashi tsukono tso yo.” ◇

14 “A ta yuwusaan ama unā na adanshi a na a ri uyo'o shi kuci.” ◇

15 “Babu usān u dā a tsu una ama.

16 Ubātā u na a tyoyi suru a tsu tawāā tā nu ulungusu nā atsumalimā.

17 A tsu yuwan ko ili i tā i na aa zuwa ama a yuwan nden n sa'ani na akapi a ama shi.” ◇

18 “A uwwusa wovon wa Asulā shi.” ◇

19 Tsu reve tā ili i na Wilā u dammai suru, u ta yuwusan adanshi a ama a na Asulā a cayi Wilā'a. Ne dā u ri adama ama a tsurā ure u motāā wan, waru uvadī suru u reve u tā nu unusu a makākan mā Asulā.

20 Ko za lo na a gura yuwan ili i na Wilā u dammai suru shi, adama o ndolo Wilā'a waa gura zuwa tsu tso o'wo aza a aḅulā shi. Ili i na Wilā waa yuwusan ayi dā u zuwa tsu tsu reve cu'un vu nusu na tsaā yuwusan.

Asulā a kambato tsu tā aza a aḅulā

21 Amma gogo Asulā o roco tā ure u ro ko'o a na waa tarasa ama aza a aḅulā. Wilā'a ni idana ya Amasulā a yuwan tā adanshi adama o ure u nda, amma utonishi u Wilā wa Musa u dā shi.

22 Asulā a ta tarasa ama aza a aḅulā nā a ushi Yesu Zamawawa za na aā za'wā nusu le. Vuma suru to o'wo za va aḅulā e ekere a Asulā o ure u nda, ko cu'un vuma ne dā u ri.

23 Ama suru a yuwan tā unusu reve a gasā a tsugbain tsa Asulā.

24 Amma Asulā a ta tarasa le aza a aḅulā adama e isa'ani i na u cayi une'e pere. U yuwan tā ili i ndolo e ekere e Yesu Zamawawa, za na kambato ntsu faan ana wu za'wai nusu tsu.

25-26 Asulā a ca tā Yesu Zamawawa wo o'wo kucit na a tawāā nā nsalalāi, o ure wu ucasu wo okolo e ekere a mpsa mā yi. Asulā a yuwan tā ne adama u roco u tā mejege, ana dē nā aḅapā u yuwain ankuri, reve u sakato nusu va ama. Agba gogo u tā mejege ana waa tarasa za vu unusu na biti usuyi Yesu za va aḅulā e ekere a yi.

27 Tsu tā ni ili i na yaa zuwa tsu tsu 'yasan avangaci adama a aciyatsu? O'o, ana Asulā a usu ntsu, adama e isa'ani i na tsu yuwain dā shi. Amma adama o ucawu wo okolo a tsu a dā.

28 Asulā a zuwa tsu tā tso o'wo mejege na aciyayi adama a na tsu usuyi, amma adama a na tsu toniyi Wilā u dā shi.

29 Asulā a aza a Isra'ila a dā goon? O'o, ne dā shi! Ayi fo Asulā a Atakpaci a dā? Ee, ne dā dā!

30 Asulā a tā a dā a ri lo, waru ure u tā u dā u ri lo a na u tsu usu ama. U tsu kambato tā ama mejege na aciyayi goon nā a usu. U ḅalā ko ele aza a Isra'ila a dā ko ele Atakpaci a dā shi.

31 Gogo a na tsu ri nu ucawu wo okolo, to, tsu ta

vari Wila'a? Ko ke'en! Ucawu wo okolo u tsu zuwa tsu ta tso o'wo na amayun e ili i na Wila u ciga ntsu tso o'wo.

4

Ucawu wo okolo a Ibrahim

¹ Nye tsa'a damma a na akaya a tsu Ibrahim ritoi adama o ucawu wo okolo?

² Na Asula a tara yi za na ri mejege adama e ili i na u yuwain, to, u ta dana ni ili i na waa yuwaan afalu. Agba waa yuwan ne e ekere a Asula shi.

³ Adanshi a Asula a damma, "Ibrahim ca ta Asula okolo, adama o ndolo a da Asula a kece niyi za va abula." ◇

⁴ Na vuma linga, a ciga a 'yuwan a tsu tsupa yi ta adama o ulinga u na u yuwain. Ikebe i ndolo une'e u da shi.

⁵ Agba vaa zuwa Asula a tara wu za va abula† adama e ili i na vu yuwain shi. Asula a tsu tara ta aza o unusu aza abula goon adama a na a ca niyi okolo.

⁶ Ne da fo Dawuda dammai ana u yuwain adanshi a mazanga ma vuma na Asula e kecei za va abula, ko na wo o'woi abula'a adama e ili i na vuma'a u yuwain da shi:

⁷ "Ama a na a yuwain ili i wuya i na Asula a yuwayin gafura, a ta na mazanga ma amayun. Asula a tawa ta unusu u le.

⁸ Ama o ndolo a ta na mazanga,

a za a na Asulazuva aa cuwusan nu unusu u le waru shi." ◇

⁹ Mazanga ma na Dawuda yuwain adanshi a yi, wo o'wo ta za va aza a na a padai uryumbu goon? O'o, ko ke'en! Wo o'wo ta za va aza a na a padai uryumbu shi fo. Adama a na tsu damma ta de ili i na Adanshi a Asula a dammai, "Ibrahim ca ta Asula okolo, reve gba Asula e kece yi za va abula."

¹⁰ Cine tsa da ili i nda i farai? Asula a ushi ta Ibrahim kafu a pada yi uryumbu, ko cina a pada yi? Asula a ushi yi ta kafu a pada yi uryumbu.

¹¹ Uryumbu'u iroci i da na Ibrahim cayi de okolo waru Asula a ushi yi ta de reve u kece yi za va abula, ko kafu a pada yi uryumbu. Adama o ndolo Ibrahim da dada va aza a na a cayi okolo e le, agba a pada le uryumbu shi. O o'wo ta aza a abula e ekere a Asula adama o ucawu wo okolo e le.

¹² Waru Ibrahim dada va aza a na a padai uryumbu da fo, amma she na a ri na cu'un vu ucawu wo okolo a na Ibrahim shi na ayi kafu a pada yi uryumbu.

Nzuwulai adama aza na a ri nu ucawu wo okolo

¹³ Asula a yuwaan ta Ibrahim na muwun n tsukaya ma yi nzuwulai n na waa ca le uvadi. Asula a yuwan ne adama a na Ibrahim kuruyi Wila shi, amma adama a na ucawu wo okolo a yi ubata wa Asula u zuwa ta a tara yi za va abula.

14 Na ama a ushi ili i na Asulā a yuwain nzuwulai adama e itoni i Wilā, to, ucawu wo okolo wo o'wo tā ili ye pere. Waru nzuwulai mā Asulā a tyo ya Ibrahim wo o'wo tā ili ye pere fo.

15 Asulā a tsu yuwan tā upan na ama a kuḍa a kuru Wilā. Na wilā u shi lo shi, vuma shi a kuḍa wilā'a shi.

16 Adama o ndolo a tā ushi nzuwulai mā Asulā a mantsha ma na a cayi okolo. U ta casu yi pere, waru e reve tā a tā ushi yi. Na a kuru Wilā† wa aza a Isra'ila, ko a kuḍa a kuru yi, a tā ushi yi na a ri nu ucawu wo okolo tsa Ibrahim. Adama a na Ibrahim ayi da dada va aza a na a cayi okolo suru.

17 Ununa Adanshi a Asulā a dammai ana Asulā a dammai Ibrahim,† “N zuwa wu tā vo o'wo dada vi ida ya abunda.”

◇ A yuwaan tā Ibrahim nzuwulai n nda adama a na u cayi Asulā okolo, za na tsu 'yaṣan akwākwa a kamba wuma reve waru u yuwan ili i sa'avu yu utā atsuma e ili i na i ri lo shi.

18 Ana Asulā a yuwayin Ibrahim nzuwulai a na u to o'wo dada vi ida ya abunda, Ibrahim usu tā. Asulā waru a damma tā, “Muwun n tsukaya mā wu n to o'wo abunda tse italyo'o,” ◇ ko na wo o'woi cu'un vu nzuwulai n ndolo u rotso tā gashi waa yuwan shi.

19 Reve Ibrahim lyuwa elime nu ucawu wo okolo, ko na u shi na a'wan a na a rawai zuzu nu ukpaku, na a

shi a putsaa yi a na wo o'wo dada. Saratu† ka va yi fo u shi tā u kutsa, agba koto u shi u matsan shi.

20 Ibrahim zuwa tā okolo na Asulā a ta gura yuwan ili i na u yuwain nzuwulai, agba u bulā shi. Ucawu wo okolo a yi u shiton yi tā nu ucira, avu u ca Asulā tsugbain.

21 U tara tā suru suru na Asulā aa gura yuwan ili i na u yuwain nzuwulai.

22 Reve gba adama o ucawu wo okolo a Ibrahim, “Asulā e kece yi za va abulā.”†

23 Ana Adanshi a Asulā a dammai “Asulā e kece yi tā za va abulā,” a dana yi adama a Ibrahim goon shi.

24 A dana tā ne adama a tsu fo, adama a damma tsu na Asulā ee kece tsu fo aza a abulā na tsu ca Asulā okolo, za na 'yaṣain Yesu Zagbain tsu atsuma a akwākwa.

25 Asulā a ca tā Yesu adama u kuwa adama o unusu u tsu, avu waru u 'yaṣan yi, adama Asulā a usu tsu.

5

Ucawu wo okolo u tsu tawa tā na mazanga

1 Asulā a usu tsu tā o ure wu ucawu wo okolo. Gogo tsu tā na asuvu nden na Asulā adama e ili i na Yesu Zamawawa Zagbain tsu yuwaan ntsu.

2 U yuwaan tsu tā ure adama tsu uwa atsuma e isa'ani† ya Asulā adama a na tsu ushiyi Zamawawa. Tsu ta yuwusan mazanga adama

a na tsu t̄a pe na akunda
ātsumā a tsugbain ts̄a Āsulā.

³ Tsu t̄a waru n̄a mazanga
ātsumā a addama, adama
a na tsu reve t̄a ele nda a
tsu t̄awāa t̄a n̄a makāba ma
asuvu ātsumā a tsu.

⁴ Makāba ma asuvu ma da
ma tsu lapula tsu nden, waru
ulapulu wu nden n dāda u tsu
t̄awāa nu uzuwu wo okolo.

⁵ Na tsu ri n̄a cu'un vu
uzuwu wo okolo o ndolo, woo
rono tsu e ida shi. Ili i nda
i fara t̄a adama a na Āsulā a
ca ntsu Ruhu va Akiza, za na
shitoyin okolo a tsu ni icigi ya
yi.

⁶ Zamawawa kuwa t̄a
adama a tsu mantsa ma na
tsu kuḍai a kamba aciyatsu,
ko na tsu dan̄ai aza o unusu.

⁷ Ili yu usān i da nanza ciga
u kuwa adama u wawa nanza
na aa kurusu Wil̄a. Amma u
ta gura o'wo u kuwa adama
u wawa wuma wu za na a
yuwusaan ozo o ro isa'ani
kuci.

⁸ Amma Āsulā o roco tsu t̄a
abajini e icigi ana u lyunguyi
Zamawawa tsarā u kuwa
adama a tsu a mantsa ma na
tsu dan̄ai aza o unusu.

⁹ Gogo Āsulā e te keceshe
tsu aza a ābula adama a
mpasa mu Zamawawa, waru
tsu reve t̄a u ta wawa tsu o
upan wā Āsulā.

¹⁰ Ko na tsu dan̄ai
n'yuwatan mā Āsulā, u
kambāto tsu t̄a n'utsā mā yi,
adama a na Mawun mā yi mā
kuwai adama a tsu. Gogo a na
tso o'woi n'utsā mā Āsulā, tsu
reve t̄a amayun a da a na waa
wawa tsu e ekere a wuma u
Mawun mā yi.

¹¹ Ayi ndolo da goon shi,
amma tsu yuwan t̄a mazanga
adama e ili i na Āsulā a
yuwain e ekere a Zagbain
tsu Yesu Zamawawa, za na
kambāto ntsu n'utsā mā
Āsulā.

Adamu na Zamawawa

¹² Unusu u uwa t̄a ātsumā o
uvadi adama e ili i na vuma
t̄a yuwain, avu unusu'u u
t̄awāa nu ukwā. Ayi da i
zuwai ciga 'yuwan vuma
suru kuwa adama a na vuma
suru yuwain unusu.

¹³ Unusu u t̄a pa ātsumā o
uvadi kafu Āsulā a ca Musa
Wil̄a. Āsulā aa cuwusan
nu unusu'u shi a mantsa mo
ndolo, adama a na Wil̄a u
danā lo shi.

¹⁴ Amma diga a mantsa ma
Adamu a tyo a mantsa ma
Musa, suru nle a kuwa t̄a,
ko na koto a shi a 'yuwain a
yuwan ili i na Āsulā a damma
nle a yuwan shi, cine Adamu
yuwain.

E re ro Adamu cu'un vu Za-
mawawa da za na t̄awai na
acapā.

¹⁵ Amma ejere'e unatā u da
a ri shi, adama a na une'e
wā Āsulā u ri tsu unusu wa
Adamu shi. Amayun a da
ama na ābundā a kuwa t̄a
adama o unusu u vuma t̄a
ndolo. Amma isa'ani yā
Āsulā i la'a t̄a mgbain lon,
waru ama na ābundā a tsurā
t̄a une'e u wuma wā Āsulā
adama e isa'ani i vuma t̄a.
Vuma ndolo ayi da Yesu
Zamawawa.

¹⁶ Waru ili i na une'e pere
wā Āsulā u t̄awayi u tawa t̄a
ko'o ni ili i na unusu u vuma
t̄a u t̄awayi. Ana Adamu

yuwain unusu, Asulā a tsu ge'eto t̄a reve waru u ca atsumalimā. Amma Asulā a usu tsu t̄a adama o une'e wi isa'ani u na u cayi, ko tsu yuwan unusu wā abunda.

¹⁷ Unusu u vuma t̄a nda, ayi Adamu, u tawaa t̄a nu ukwā avu wo o'wo mogono e ekere a tsu. Amma ili i na Yesu Zamawawa yuwain la'a t̄a ili i ndolo nā abunda lon. Asulā a t̄a ni isa'ani lon e ekere a tsu, waru u usu tsu t̄a adama e Yesu. Adama o ndolo tsu t̄a tsurā wuma reve tsu lyuwa aci o unusu nu ukwā.

¹⁸ Unusu u t̄a wa Adamu u tawaa t̄a nā atsumalimā o ukwā a tyo a ama suru. Ne da waru, ili ya abulā i t̄a i na Yesu Zamawawa yuwain u zuwa t̄a ama suru o o'wo mejege e ekere a Asulā. Ayi da u tawayi nā wuma wa amayun e ekere a ama suru.

¹⁹ Adamu 'yuwan t̄a o toni Asulā, ne da u zuwai ama nā abunda o o'woi aza o unusu. Avu Yesu Zamawawa yuwan tsutoni nā Asulā, waru u ta zuwa yi u kambato ama nā abunda aza a abulā a makakan mā yi.

²⁰ Amma Asulā a ca t̄a Wila adama ama suru e reve cine a ri nu unusu. Amma a na ama a lyuwusa elime atsuma o unusu, Asulā waru a lyuwusa elime atsuma e isa'ani ya yi.

²¹ Unusu u ta yuwusan tsugono a aci a ama suru, reve u tawaa le nu ukwā. Ne da waru gogo, isa'ani ya Asulā yaa yuwusan tsugono, waru u usu tsu t̄a adama e Yesu Zagbain Zamawawa tsu.

Ayi ili i nda i da i tawaa ntsu nā wuma u babu ukotu.

6

Unusu u ri nu ucira shi

¹ Tsu ta majiyan tsu lyuwai elime nā mayan mo unusu† adama isa'ani† ya Asulā i lyuwa elime?

² O'o, ko ke'en! E icigi yu unusu, to, ats akwakwa a da, adama o ndolo cine tsaa lyuwai elime nā mayan mo unusu?

³ Yi icina t̄a na suru ntsu tso o'woi ili i t̄a nā Zamawawa ana a rumbu ntsu? Ana a rumbu ntsu, tsu kuwā t̄a cine ayi u kuwāi.

⁴ Ana a rumbu† ntsu, wo o'wo t̄a a cido tsu t̄a obolo nā ayi adama a na tsu kuwā t̄a obolo nā ayi. Dada'a u zuwa t̄a Zamawawa kambisa wuma e ekere a tsugbain nu ucira wā yi. Ne da waru, u zuwa ntsu fo tso o'woi wuma ko'o o ure u sa'avu.

⁵ Zamawawa kuwā t̄a, ats fo gba tsu boluloi t̄a nā ayi o ukwā. Ne da gba Asulā aa zuwa tsu tsu kambisa wuma ununa u zuwai Zamawawa kambisa wuma.

⁶ Tsu reve t̄a o una t̄a ama a na tsu shi nu ujimu a akpata† nā Yesu adama a na unusu u lambai ucira wā yi atsuma a wuma u tsu. Asulā a yuwan t̄a ne adama lipu vu nusu tsu a dashi o'wo agbashi o unusu wan.

⁷ Ne da u ri, mantsa ma na wuma kuwāi biti u fatsa t̄a e ekere o unusu, unusu u ri nu ucira a aci a yi waru shi.

⁸ Nā tsu kuwā obolo nā Zamawawa, tsu reve tā na tsaā danā wuma nā ayi waru.

⁹ Ā 'yāsan tā Zamawawa atsumā ā akwākwā, agba tsu reve tā u buwa ā kuwā shi. Ukwā u ri nu ucira a aci ā yi gogo shi.

¹⁰ Ana Zamawawa kuwai, u kuwā tā u tā adama u lyuwa aci o unusu, agba wāā dashi kuwā shi, ko ke'en. Gogo nda u tā nā wuma u sa'avu, waru wuma u sa'avu wā yi u to obolo nā Asulā.

¹¹ Ne dā waru, i tara aciyādu tsā akwākwā ā tyo e ili i na i ri unusu, agba i tā wuma obolo nā Asulā e ekere e Yesu Zamawawa.

¹² Adama o ndolo she i lyawa unusu u yuwusan tsugono a aci ā du pa o uvadi wan. She i kuru ili i wuya i na i cigai i yuwan wan.

¹³ She i lyawa upasu u na atsumā ā lipu du wo o'wo ili i mayan mo unusu wan. Amma o unā u ndolo, i ca Asulā aciyādu suru suru adama a na i tā tsa ama a na a shi ukwā, amma avu Asulā a zuwa du yo o'wo wuma. I ca Asulā lipu du suru suru adama i yuwan ili i na i ri mejege, waru reve i tāwāā Asulā nā tsugbain.

¹⁴ Unusu u buwa a yuwan tsugono a aci ā du shi. Isa'ani yā Asulā i dā yaa yuwusan tsugono tsā du, agba Wilā shi.

Aagbashi a na aa yuwusan ili i na Asulā a cigai

¹⁵ Adama o ndolo, u ta dansa tsu ta lyuwa elime nu unusu fāan, ana wo o'woi isa'ani yā Asulā i dā yaa

yuwusan tsugono a aci ā tsu, agba Wilā shi? Ko ke'en, ne dā shi!

¹⁶ I reve tā ili i na i dangwai i toni suru wo o'wo tā zagbain du. I ta gura dangwa unusu, za na tsu tāwāā nu ukwā, ko i ta gura dangwa i toni Asulā, avu yo o'wo azā ā ābulā e ekere ā yi.

¹⁷ De acāpā, agbashi o unusu a dā i shi. Amma n godyo tā Asulā a na i toniyi uritosu u na i usuyi i kuru mejege.

¹⁸ Asulā ā bādā du tā e ekere o ucira wu unusu, avu yo o'wo agbashi ā Asulā adama i yuwan ili i na i ri mejege.

¹⁹ N yuwan tā adanshi ni iroci yi vadilimā adama i tara ili i na maa dansa babu usan. De acāpā, i lyawa tā aciyādu yo o'wo agbashi e ekere o unusu ni iwuya. Gogo gba i ciga i 'yuwan i dangwa yo o'wo agbashi e ekere ā ābulā adama yo o'wo aza a akiza.

²⁰ De acāpā, ana i shi agbashi o unusu, i shi adama e ili yā ābulā shi.

²¹ Nye i dā i tsurai a mantsa mo ndolo a na i yuwusain iwuya? Gogo gba i ta uwwusa wono u le. Ili i ndolo ukwā u dā goon u tsu tāwāā.

²² Gogo nda Asulā ā bādā du tā e ekere o ucira wu unusu, reve yo o'wo agbashi ā yi. Gogo i ta yuwusan ili i na yāā tāwusā nā nden ma akiza, reve i koso a wuma u na woo koto shi.

²³ Atsupu o unusu† ukwā u dā, amma Asulā a ca tsu tā wuma u babu ukotu pere e

ekere e Yesu Zamawawa Zag-bain tsu.

7

Iroci ubat̄a u lolo

¹ Ama a va, suru ndu i reve ta Wila wa Musa. Adama o ndolo i reve ta na Wila u tsu yuwan ta tsugono a aci a ama ele ubuwu wuma goon.

² Iroci, na ka olo, wila wu nla yi ta na vali va yi, na vali'i u ri wuma. Amma nu u kuwa, wila u lolo u buwa wunlu na ayi shi.

³ Agba na wo olo vali ro vali va yi ubuwu wuma, Wila u damma u ta yuwusan tsipere. Amma na vali va yi kuwa u ta faan e ekere a wila u lolo, waru u yuwan tsipere shi, ko na wo olo vali ro.

⁴ Ama a va, ne da u ri ya'a du. Wila u buwa o tsugono a aci a du shi, adama a na i kuwa ta o ucira wa yi ana i kuwai na Zamawawa a akpata.† Gogo gba i to obolo na za na a 'yasain atsuma a akwakwa, adama tsu yuwayin Asula aganda.

⁵ De aca, upasu u lipu u tsu za na ri nu unusu tsu yuwan ta tsugono tsa tsu. Wila u zuwa tsu ta tsu ciga mayan me ili i na i ri unusu u na u yuwain tsugono tsa lipu tsu. Waru adama o ndolo, ili i na tsu yuwain bitu u tawato tsu ta o ukwa.

⁶ Agba Wila u buwa a yuwusan tsugono tsa tsu shi. Tsu ta gashi akwakwa, waru Wila waa tsura ucira a aci a tsu shi, ko ke'en. Gogo tsu ta gura yuwaan Asula aganda o ure u sa'avu na Ruhu va

yi o ronuso tsu adanga, agba a akuci o ure u Wila u na a danai shi.

Wila nu unusu

⁷ I ta dana a majiyan gashi n ta dansa unusu na Wila ili i ta i da. Ne da u ri shi! Amma Wila u da u zuwa numu n revei ili i na a tsu de unusu. Iroci, n shi n reve ili i na waa dansa she vuma ciga ili yi za ro shi wan, she na Wila u damma numu she n yuwan ne wan.

⁸ Unusu u da u tsurai ure e ekere a wila u nda, dada u zuwa numu n dana na tsushu'un icu'un. Na Wila u shi lo shi, unusu u shi a tsura ucira u nda shi.

⁹ Ko ili i shi i gala mu shi kafu n reve ili i na Wila u dammai u lobono ta n yuwan. Amma ana n reve niyi, n reve ta na n yuwain unusu waru za vu unusu da n shi, za na aa kuwa.

¹⁰ Wila u na u shi a zuwaa mu wuma, ayi da u kambisai, u zuwaa numu ukwa.

¹¹ Unusu u tsura ta ure u na waa pusan mu ugbozu, reve u yuwan ulinga na Wila'a adama wu una mu.

¹² Suru na ne, Wila'a a aciyayi u ta na akiza, ili i na waru u dammai a ta na akiza na mejege.

¹³ N ta dansa ili i na i ri ulobonu u ta zuwusaa mu ukwa? O'o, ko ke'en! Unusu u da u tarai ili i na i ri ulobonu reve u yuwan ulinga na ayi adama u tawaa mu nu ukwa. Ili i nda i fara ta adama n reve ili i na unusu u rotsoi na amayun. Ili i na i zuwai Wila u ri lo ayi da adama u roco na unusu ili i wuya i da lon.

Mpolo adama a yuwan unusu wan

14 Tsu reve tã Wilã ili i sa'ani i ða. Wilã u ða waa tãwusaã na addama shi, amma amu ða, adama a na amu vuma ða goon. Adama o ndolo, unusu u ta yuwusan tsugono a aci a vã gashi amu aagbashi a yi a ða.

15 N reve ili i na i zuwai maa yuwusan ili i na maa yuwusan shi. N ciga tã n yuwan ili i na i ri mejege na amayun, agba maa yuwusan yi shi. O unã u ndolo, reve n reme a yuwusan ili i na n 'yuwain.

16 N reve tã na ili i na maa yuwusan mejege ma ða shi, ayi nda u roco tã n usu tã Wilã u tu ulobonu.

17 Adama o ndolo amu ða maa yuwusan ili i wuya i nda shi. Unusu u na u ri nden atsumaã a vã a ða a yuwusan le.

18 Upasu u wuma u vã u na u ri akuci nu unusu u lyawa mu n yuwan ili i na i ri ulobonu shi, ko ke'en. Ko na n shi n ciga n yuwan ili i sa'ani, n tsu gura shi.

19 Na n ciga n yuwan isa'ani, n tsu yuwan shi. Waru na n ri o mpolo n kuðã a yuwan unusu, reve gba me eneshe amu ða nda a yuwusan yi.

20 Agba na maa yuwusan ili i na n cigai n yuwan shi, amu ða na amayun maa yuwusan yi shi. Unusu u na u ri atsumaã a vã ayi ða waa yuwusan yi.

21 Apa ili i na me enei a wuma u vã, na n ciga n yuwan ili i sa'ani avu n cina aciyavã a yuwusan iwuya.

22 Okolo a vã a tã mazanga adama a wilã u na wu utã ubata wã Asulã.

23 Agba reve n cina ubata biti atsumaã a vã ili i ro a yuwusan nlangi ni ili i na okolo a vã a cigai a yuwan, reve u kambato mu aagbashi o unusu u na waa yuwusan tsugono tse ili i na maa yuwusan suru.

24 Adama o ndolo, okolo a vã a ðanu shi! Zane ða o utã mu e ekere a lipu nda na aa zuwusa mu ukwã?

25 N godyo tã Asulã adama e Yesu Zamawawa Zagbain tsu, ayi ða za na wawa numu.

Nda cine n ri: o okolo a vã, n ciga tã n kuru wilã wã Asulã, agba upasu u lipu vã u na u cigai u yuwusan unusu, wo o'woto mu tã aagbashi o unusu.

8

Lyawa Ruhu va Akiza yuwan tsugono

1 Adama o ndolo, na ađu aza e Yesu Kristi Zamawawa ða, Asulã ee ge'eto reve waru u kototo ðu shi.

2 Adama a na ađu aza a yi a ða, Ruhu va Akiza na tsu tãwaaã na wuma u baðã ðu tã yo o'wo faan e ekere o ucira wu unusu u na u tsu tãwaaã nu ukwã.

3 Ayi Wilã wa Musa u ri nu ucira u na waa wawa tsu shi, adama a na atsu na aciyatsu aza o unusu a ða tsu ðanaï. Amma Asulã a yuwan tã ili i na Wilã waa gura yuwan ne shi. Ulyungu tã Mawun ma yi a tyo o uvadi na lipu tsã tsu, ili i na i tawai ko'o ayi ða lipu tsu tã nu unusu. Asulã o kototo

tā ucira wu unusu u na waa yuwusan tsugono a lipu tsu, ana u ca ntsu Mawun mā yi tsā kucci adama a nusu tsu.

⁴ A yuwan tā ne adama a tsupa suru atsupu e mejege a na wilā u dammai a aci a tsu, aṭsu na tsoo tonon Ruhu, agba tsāa kurusu ili i na lipu cigai shi.

⁵ Na ama a lyawa ili yu unusu i na ele a cigai a yuwan, i yuwan tsugono a aci e le, a tsu yuwusan tā majiyan mo unusu kuci. Amma aza a na a lyawai Ruhu yuwain tsugono a aci e le, a tsu yuwusan tā majiyan me ili i na yaa zuwa Ruhu'u waa uwwa uyo'o u le.

⁶ Ni icigi i mayan me ili i wuya ma da maa yuwusan tsugono a aci a vuma, u tā kuwā. Amma nā Ruhu da a yuwusan tsugono a aci a vuma, u tā danā nā wuma na asuvu nden.

⁷ Ni icigi i mayan mo unusu ma da maa yuwusan tsugono a aci a vuma, kuci da waa yuwusan nlangi nā Asulā. U tsu toni ili i na Asulā a dammai u yuwan shi. Amayun a da, waa gura yuwan tsundolo shi.

⁸ Aza a na a lyawai she ili i na lipu le damma nle a yuwan da da aa yuwusan, aa zuwa Asulā a uwwa uyo'o u le shi.

⁹ Amma aḍu i lyawa ili yu unusu u na i cigai i lyuwa elime a yuwusan tsugono a aci a ḍu shi. Amma Ruhu va Akiza tā pe nden aṭsumā a ḍu, amayun u ta yuwusan tsugono tsā ḍu. (Amma i cuwan za na ri nā Ruhu vu Zamawawa

nden aṭsumā a yi shi, a yi za vi Itoni da shi, ko ke'en.)

¹⁰ Lipu ḍu tā kuwā adama o unusu. Amma nā Zamawawa ri nden aṭsumā a ḍu, Ruhu ta ca ḍu wuma, adama a na Zamawawa kambato ḍu tā aza a aḅulā e ekere a Asulā.

¹¹ Ruhu va Asulā na 'yaṣain Yesu o ukwā tā pe nden o okolo a ḍu. A yi na u 'yaṣain Yesu o ukwā u ta ca lipu ḍu na a kuwā wuma, e ekere a Ruhu va yi na ri pe nden aṭsumā a ḍu'u.

¹² Adama o ndolo ama a va, tsu ciga tsu 'yuwan tsu yuwain nden n na Ruhu va Asulā damma ntsu tsu yuwan. Tsu ciga tsu 'yuwan tsu yuwain cine tsu cigai tsu yuwan wan, adama a na aṭsu na aciyatsu aza o unusu a da.

¹³ Ili i na i zuwai a yi da, ni i lyuwa elime nā mayan mo unusu u na i cigai, i tā kuwā. Amma ni i lyawa Ruhu kamba ḍu i lyawa mayan mo unusu, i tā tsurā wuma wa amayun.

¹⁴ Muwun ma amayun mā Asulā ele da aza a na Ruhu va Asulā o ronuso le aḍanga.

¹⁵ Adama a na Ruhu na Asulā a ca ndu u kambato ḍu agbashi a na aa uwwa wovon shi. Amma, a yi Ruhu u kambato ḍu tā yo o'wo muwun mā Asulā, waru a yi Ruhu'u u tsu ca tsu tā ucira u na tsāa shon a tyo ubata wā Asulā reve tsu damma, "Dada! Dada tsu!"

¹⁶ Ruhu va Asulā tsu bolo tā nā ruhu tsu, reve u roco amayun na aṭsu muwun mā Asulā n da.

17 Adama o ndolo, tsu ta tsura ili i na waa guzasā adama a ama a yi. Waru ili i na Asulā a cayi Mawun mā yi suru, Zamawawa, aza a tsu a da fo. Amma na tsaa tsura cu'un tsugbain tsa na Zamawawa tsurai, tsu ciga tsu 'yuwan tsu sowo atsumalimā cine ayi fo u sowoi.

Tsugbain tsa na tsa ri lo a tawa

18 Na tsu cuwan na cu'un tsugbain tsa na waa ca tsu a tyo de, atsumalimā a na tsoo sowuso gogo ili i da shi.

19 Ili i na Asulā a yuwain suru a ta pura mantsa gogo na Asulā oo roco a alanga e eteshe cine muwun mā yi n ri na amayun.

20 Asulā a yuwaan ta ili i na u yuwain suru unā. Ili i na u yuwain da a dangulai a yuwan tsundolo shi, Asulā a da a dangulai ne.

21 Na tsundolo suru, Asulā o fofo ta a na waa zuwa ili i na u yuwain o o'wo faan, waru tsara a shama wan, agba o to o'wo faan reve a tsura tsugbain tsa muwun mā Asulā.

22 Adama a na tsu reve ta diga o ufaru a tyo a mantsa mo gogo ili i na Asulā a yuwain ta a manga na mbala, cine ka va aatsuma tsu dana na aatsuma a mbala nu u ciga u matsan.

23 Ko atsu aza e Itoni tsu ta a manga adama a mbala, ko na tsu ri na Ruhu va Akiza za na ayi da ufaru wu une'e wa Asulā. Atsu fo, tsu ta pura gogo urana u na Asulā aa usu tsu tsa muwun mā yi suru

suru, reve u kambato lipu tsu faan suru.

24 A wawa tsu ta, waru tsu ta nu uzuwu wo okolo a nda. Na tse ene ili i na tsa pura, ayi ili i ndolo i da da uzuwu wo okolo wa amayu'un shi. Ama a tsu zuwa okolo e ili i na a tsurai de shi.

25 Amma na tsu ri nu uzuwu wo okolo e ili i ro i na tsu ri na ayi ne'en shi, tsu to puros u yi na ankuri.

26 Waru ayi Ruhu u tsu kamba tsu ta atsu aza a na a ri babu ucira. Tsu reve cine tsa yuwan avasa a na a ntsayi shi. Amma Ruhu na aciyayi tsu yuwaan ta Asulā adanshi o unā u tsu, waru u tsu pati ta Asulā o unā u tsu na manga ma na ma la'ai ili i na vuma aa gura damma.

27 Asulā e tse ene ta ili i na i ri pe atsuma o okolo a vuma. Waru u reve ta ili i na i ri pe atsuma a asuvu a Ruhu, adama a na ayi Ruhu'u u ta yuwusan adanshi na Asulā o unā wa ama a yi cine Asulā a cigai.

28 Waru tsu reve ta Asulā a tsu zuwa ta ili suru i linga obolo adama o ulobonu e ekere a aza a na a ciga niyi. Ele da ama a na u deyi, adama a na ne da u fofoi u yuwan.

29 Asulā e reve le ta kafu u yuwan uvadi, waru u dangwa le ta tsara o o'wo tsa Mawun mā yi, adama Yesu Kristi Zamawawa wo o'wo umatsun wu ufaru reve waru u tsura azawawa'a a abunda lon.

30 Ana u dangwa nle, reve u de le a tawa ubata wa yi. Ana u de nle, reve u tara le aza a

ābula ā makakan mā yi, reve waru u yuwaan le nzuwulai n tsugbain tsā yi.

Icigi ya Asula

³¹ Cine tsa da tsaā damma adama e ili i nda suru? Na Asula a ri obolo na atsu, babu za na aa gura lyuwa aci a tsu.

³² U putsaa na Mawun mā yi shi, amma u ca yi ta adama a tsu suru suru. Ana u ca ntsu de Yesu, to, amayun a da a na waa ca tsu ili suru.

³³ Zane da aa yuwan adan-shi a vama adama a ama a na Asula a dangwai? Ko vuma ta, adama a na Asula a da na aciyayi za na kambato nle mejege.

³⁴ Zane da oo kototo ama a Asula? Ko vuma ta, adama a na Yesu Kristi Zamawawa kuwai, waru a 'yasan yi ta atsuma o ukwa, gogo waru u ta wuma o ukere usa'ani wa Asula, u ta yuwusan ipati ubata wa Asula adama a tsu.

³⁵ Ko ili yi lo i na yaa gura kasa tsu ni icigi yi Zamawawa za na u ri na ayi a tyo ya'a tsu shi. Na tsu ri pe atsuma a addama, ko tsoo sowuso atsumalima, ko na ama o bongi tsu, ili i ndolo yaa kasa tsu ni icigi yi Zamawawa shi. Ko na tsu ri ni ili i na tsaā lyuwa shi, ko na tsu ri ni itana i na tsoo oto shi, ili i ndolo suru yaa kasa tsu in icigi yi Zamawawa shi. Ko na tsu ri atsuma e meleshe, ko na oo una tsu, ko ni ili i ndolo suru waa gura kasa tsu ni icigi yi Zamawawa shi.

³⁶ Ne daa u ri cine Adan-shi a Asula a dammai cida:

“Usana suru ama a ta dansa a to una tsu adama a wu, a ta yuwusan na atsu cine a tsu yuwan ni ikyon i na tarai a 'yawa ubata u na aa pada.” ◊

³⁷ Amma ko atsuma e ili i ndolo suru, tsu ta nu ulyuwu wa aci suru suru e ekere a za na ciga ntsu!

³⁸ N reve ta amayun a da a na babu ili i na yaa gura kasa tsu ni icigi ya yi: Ukwā waa gura kasa tsu na ayi shi, waru wuma waa gura shi. Nlingata mā Asula maa gura kasa tsu na ayi shi, ko otoni a lima. Ko ele cira va zuva† aa gura kasa tsu ni icigi ya yi shi. Ili i na yaa farasa gogo, ko ili i na yaa fara elime aa gura kasa tsu ni icigi ya yi shi.

³⁹ Ko tsu ri zuva ve eleshe, ko tsu pe zala mala, u rotso ili i ro shi, adama a na babu ili i na i ri pa atsuma o uva† u na yaa gura kasa tsu ni icigi ya Asula i na u roco ntsu e ekere e Yesu Zamawawa Zag-bain tsu.

9

Asula na aza a Isra'ila

¹ Amayun a da maa dansaa du. Amu za vu Zamawawa da agba epen a da mu shi. Ruhu va Akiza na asuvu a va a usu ta ili i na maa dansa amayun a da.

² Okolo a va a ta atsumolangu na mbala lon

³ adama a ama a va, aza a Isra'ila cine n ri. Ko na Asula aa yuwaan mu unā reve wu kasa mu na Zamawawa adama ko aa tsura iwawi,†

she n usu ni iladi Asulā a yuwan ne.

⁴ Ele ama a Isra'ila a da, aza a na Asulā a dangwai o o'wo muwun ma yi, u roco le ta tsugbain tsa yi, reve waru u yuwusan akucunu ne ele. U ca le ta Wilā wa Musa. U damma le ta cine aa yuwan agandā a amayun. U ca le ta nzuwulai ma yi e ekere e le.

⁵ Nkaya n le ama a gbagbain a Asulā a da a shi, Zamawawa a aciyayi mawun ma tsukaya me le ma da. Ayi waru Asulā a da, za na aa yuwusan tsugono tse ili i biti! Ica za va yi da babu ukotu! Ami.†

⁶ Maa dansa Asulā a kudā ta a yuwan ili i na u yuwain nzuwulai na waa yuwan shi. Agba ama a Isra'ila suru da a danai ama a yi na amayun shi.

⁷ Waru muwun n tsukaya ma Ibrahim suru n da Asulā a yuwayin Ibrahim nzuwulai shi. Asulā a damma ta Ibrahim, “Muwun ma Ishiyaku n da goon e de muwun n tsukaya ma wu.”

⁸ Ayi nda u to rocosu a na muwun n tsukaya ma Ibrahim suru da muwun ma amayun ma Asulā shi. Muwun ma Ibrahim ma amayun ele da aza a na o o'woi muwun ma Asulā adama a nzuwulai n na Asulā a yuwayin Ibrahim. ◇

⁹ Apa nzuwulai n na u yuwain: “A tyo nkoli a mantsa ma nda, n ta cina cina Saratu† matsan de ulobo.” ◇

¹⁰ Mawu'un ayi da Ishiyaku† akaya a tsu. Ana u kungwai, reve u zuwa Rikatu,† za na matsain mpishe.

¹¹⁻¹² Agba kafu u matsan reve Asulā a damma yi, “Zakpara ta yuwaan zawa'a tsugbashi.” ◇ A yuwan ta ne kafu muwu'un n yuwan ili i sa'ani ko ili i wuya. Asulā a yuwan ta ne adama a na za na u dangwai ayi da za na u cigai adama e ifobi ya yi, agba adama e ili i na mawu'un u yuwain da shi.

¹³ Ununa Adanshi a Asulā a dammai, “N ciga ta Yakubu, agba n 'yuwan ta Isuwa.” ◇†

¹⁴ To, nye tsa damma adama e ili i nda? Asulā a yuwan ta ili i na i lobonoi shi a tyo e ekere a ama biti? Ne da shi, ko ke'en!

¹⁵ Asulā a damma ta Musa, “N to roco za na n dangwai biti isa'ani, waru n te ene iliyali yi za na n dangwai me ene.” ◇

¹⁶ Asulā o to roco za na u dangwai biti isa'ani, agba adama e ili i na vuma'a cigai waru waa yuwusan da shi.

¹⁷ Adanshi a Asulā a damma ta, Asulā a damma ta mogono ma Masar, “N zuwa wu ta mogono adama a nda: N ciga ta n roco ucira u va ya'a wu, adama a yuwan adanshi a ala a va ubata biti atsuma o uvadi.”

¹⁸ Adama o ndolo ye ene, Asulā o tsu roco ta ozo o ro isa'ani adama a na u cigai u yuwan ne, waru u tsu

◇ 9:8 Ufr. 21:12. ◇ 9:9 Ufr. 18:10. ◇ 9:11-12 Ufr. 25:23. ◇ 9:13 Mal. 1:2-3.

◇ 9:15 Mtā. 33:19.

ɔ́ngwa t̄a u zuwa ozo o ro
o o'wo aza a aciyogbamu.

Isa'ani nu upan w̄a Āsulā

19 Nanza ta gura ece, “Cine
Āsulā a tawaa tsu, nu u zuwa
tsu tsu yuwan cine u cigai tsu
yuwan?”

20 She i damma ne wan!
N'utsa n va, n te ecishe du,
“Zane da yaa tarasa aciyadu a
na i ri aa yuwusan mawasan
na Āsulā? Upono u tse ece
ta ma'i va yi, 'Adama a nye vu
ma'a numu tsunda?’ ”

21 Ma'i tsu ma'a ta ili i na
u cigai u ma'a suru. U ta
gura kene olo'o reve u ma'a
mata da ma sa'ani adama a
rana na a tsu linga na ayi
lana goon, ili i ro waru gba
shi adama a linga va ana'an
na nfa'an.

22 Ne da uri na Āsulā. U ciga
ta u roco upan w̄a yi adama
ama e ene ucira w̄a yi a aci
a za na suru wu ntsayi a lun-
gusa yi. Amma reve wo o'wo
u ta yuwusan ankuri ne ele.

23 U yuwan ta ili i nda
adama u roco tsugbain tsa
yi lon ana we enei iliyali ya
ama, aza a na u foboyi a ushi
tsugbain tsa yi.

24 Atsu da gba ama o ndolo
a na Āsulā e deyi. U dangwa
tsu ta atsuma a ama a Isra'ila,
agba ayi da da ne goon shi,
waru u dangwa tsu ta fo
atsuma a Atakpaci.

25 Cine Āsulā a dammai
atsuma a aatagada a Hosiya,
vumavasula:

“Aza a na a ri ama a va shi,
Ele da mee de ama a va gogo.

Waru n to roco icigi
a tyo ubata wa aza a na n shi
n cigai shi.” ◇

26 Waru

“De ubata u na Āsulā a
damma nle,
'Adu ama a va a da shi,'
De da Āsulā a wuma ee de le
muwun ma yi.” ◇

27 Waru apa ili i na Ishaya†
vumavasula dammai adama
a ama a Isra'ila:

“Ama a Isra'ila a ta abunda,
vadamma wuyun wu nge'en
m mala,
agba wa'a da aa wawa
atsuma e le.

28 Āsulazuva a ta jika,
adama u ca ama o uvadi
atsumalima suru
suru.” ◇

29 Ishaya dammisa ta:

“Āsulazuva Mogono me Ili
Suru Suru
ma lyawa ta ama o gundo tsu
wa'a a dana wuma.
Na ne da gba shi,
a ta lungusa tsu suru suru,
tse ilyuci yo Sodom na
Gomora.” ◇†

*Aza a Isra'ila na Alabari a
Sa'ani*

30 To, adama o ndolo nye
tsaa damma adama e ili i
ndolo? Ayi nda da: Atak-
paci a yuwusan ukadu u na
a zuwa aciyele aza a abula
e ekere a Āsulā shi, amma
Āsulā a da a zuwa nle aza a
abula na aciyayi adama a na
a ca ta okolo ya'a yi.

31 Ama a Isra'ila a yuwan
ta ukadu o toni Wila adama o
o'woto aciyele aza a abula na
Āsulā. Agba a gura shi.

³² Adama a nye a kudai? Adama a na a ciga ta a zuwa aciyele aza a abula e ekere e ili i na aa yuwusan, amma a zami yi nu ucawu wo okolo ubata wa Asula okolo mejege shi. Reve a kara a tafatsasa a aatali a gbain a na a ri o ure u le.

³³ Cine Asula a dammai atsuma a Adanshi a yi:

“N ta zuwa aatali atsuma a Sihiyona.*

Za na ama aa dana a tafatsasa.

U ta tsa aatali a na aa zuwa le a riya.

Agba za na ca niyi okolo waa uwwa wono shi.” ◇

10

¹ Ama a va, ili i na n la'a cigai, n ciga ta aza a Isra'ila suru a tsura iwawi. Avasa a va a da ndolo e ekere a Asula.

² N reve ta a na a cigai a yuwaan Asula aganda, agba a tsura urevu

³ wi ili i na i tsu zuwa Asula a ushi ama shi. O unu u ndolo, reve a yuwan ukadu u na a zuwa aciyele o o'wo aza a abula e re le. Reve a 'yuwan o toni ure wa Asula u na u tsu kambato ama aza a abula.

⁴ Zamawawa zuwa ta Wila wo o'wo babu ucira, adama o ndolo Asula a ta usu aza a na a cayi Zamawawa okolo suru.

Ama suru a ta gura tsura iwawi

⁵ Musa dana ta cine Asula a tsu zuwa ama o o'wo aza a abula adama a na oo toni Wila. U damma ta, “Za na

yuwain tsutoni ni ili i na Wila u dammai, u ta dana wuma.” ◇

⁶ Apa nda ili i na Adanshi a Asula o ritoyi cine vuma o o'wo za va abula nu ure wu ucawu wo okolo: “She vu damma aciyawu wan, ‘Zane da aa 'yawawa zuva?’ ” (Za na a dansa, “She vu damma aciyawu wan, ‘Zane da aa 'yawawa zuva avu u tara Zamawawa a cipa o uvadi?’ ”)

⁷ “Waru she i damma wan, ‘Zane da waru aa cipa pe ubata wa akwakwa?’ ” (Za na a dansa, “She i damma wan, ‘Zane da aa 'yawawa ubata wa akwakwa wu utu na Zamawawa?’ ”)

⁸ Apa ili i na Adanshi a Asula a dammai: “Ikaka'a i ta zuzu na avu, u ta o unu wa wu no o okolo a wu.” Ayi da uritosa wu ucawu wo okolo u na tsa dansa.

⁹ Na vu damma a alanga e eteshe, “Yesu Zagbain da,” waru na vu usu ta o okolo a wu a na Asula a 'yasan yi ta pe o ukwa, Asula a ta wawa wu.

¹⁰ Tsu usu ta no okolo a tsu, waru adama o ndolo a da Asula a kambato ntsu mejege. Avu tsu damma a alanga e eteshe tsu usu ta, waru adama o ndolo a da tsu tsurai iwawi.†

¹¹ Cine Asula a dammai atsuma a Adanshi a yi, “Agba za na ca niyi okolo suru waa uwwa wono shi.” ◇

¹² Ayi nda ta yuwusan adanshi a za suru, adama a na babu ili i na i tawulai na aza a Isra'ila na Atakpaci.

* 9:33 Sihiyona aala o ro a da a Urishelima. ◇ 9:33 Isha. 8:14; Isha. 28:16.

◇ 10:5 N.Gn. 18:5. ◇ 10:11 Isha. 8:14; Isha. 28:16.

Zagbain t̄a d̄a ri lo v̄a koyan d̄a. Waru u tsu zuwaa t̄a aza a na a yuwusan avasa e ekere a yi aba'un a ābund̄a.

13 Cine Adanshi a Āsul̄a a dammai, “N̄a za d̄e a ala a Zagbain suru, Āsul̄azuva a ta wawa yi.” ◇

14 Cine ama aa ca Zagbain okolo hali a pati yi u wawa le, n̄n̄a koto a uw̄wa a d̄a a yi shi? Waru cine a uw̄wa, n̄a za ro damma le shi?

15 Waru cine aa 'yawa a damma le, n̄a Zagbain lyungu le shi? Adanshi a Āsul̄a a damma t̄a, “Ili i māzanḡa i d̄a lon a aza a na aa t̄awusa na a alabari a sa'ani a rawa.” ◇

16 Aza a Isra'ila suru d̄a a usuyi Alabari a Sa'ani'i shi. Iroci, Ishaya vumavasul̄a ece t̄a, “Āsul̄azuva, vuma ro usu t̄a d̄e ili i na tsu dammai?”

17 Ama a uw̄wa t̄a Alabari a Sa'ani'i ana nanza damma nle a d̄a e Yesu Zamawawa. A tsu fara t̄a uw̄wa ikaka'a, reve a usu.

18 Amma te d̄a aza a Isra'ila? A uw̄wa t̄a d̄e ikaka'a? Ee, a uw̄wa t̄a! Adanshi a Āsul̄a a damma t̄a: “A damma t̄a ikaka'a a tyo ub̄at̄a wa ama suru.

Waru a yuwan t̄a adanshi a yi bat̄a koko'o a alanga ātsum̄a o uvadi.” ◇

19 Amma ama a Isra'ila e reve t̄a ili i na waa dansa na amayun gba? Ee, e reve t̄a, ko a mantsa ma Musa, Āsul̄a a damma t̄a,

“N ta zuwaa ida i ro aba'un, reve i yuwan tsushu'un

N ta zuwaa olo Atakpaci aba'un, reve yu uw̄wa upan.” ◇

20 Ishaya yuwan t̄a adanshi babu wovon a na Āsul̄azuva a damma t̄a,

“Aza a na a shi e izami i v̄a shi, ele d̄a aza a na a tsura numu.

N roco t̄a aciyava a tyo ub̄at̄a wa aza a na a shi e ipati i na ee ene mu shi.” ◇

21 Waru Āsul̄a a yuwan t̄a adanshi adama a aza a Isra'ila,

“Urana māgula n tsu bubaruwa t̄a ekere a v̄a adama n ushi ama a na a ri na asuvu ugbawu waru a 'yuwain o toni.” ◇

11

Āsul̄a a yuwaan t̄a aza a Isra'ila isa'ani

1 Adama o ndolo reve me ece: Āsul̄a a 'yuwan t̄a ama a yi, aza a Isra'ila? Ne d̄a shi! Āmu na aciyava za va Isra'ila d̄a. Āmu maci va Ibrahim d̄a, waru za vu ugundo wa Banyami† u d̄a.

2 Āsul̄a a dangwa t̄a ama a Isra'ila o o'wo ama a yi d̄e nu ujimu, waru koto u wasan le shi. I cuwan t̄a ni ili i na Adanshi a Āsul̄a a dammai adama a nda? Iliya† vumavasul̄a 'yawa t̄a na adanshi a aci a ama a nda reve u damma,

◇ 10:13 Juw. 2:32. ◇ 10:15 Isha. 52:7.

◇ 10:20 Isha. 65:1. ◇ 10:21 Isha. 65:2.

◇ 10:18 Ica 19:4. ◇ 10:19 U.W.I. 32:21.

3 “Asulazuva, o una ta amasula a wu, waru a lungusa ta musa'a ma wu. Amu da vumavasula na buwai a nde'en, agba a ta zama o una mu fo gogo.” ◇

4 Waru i cuwan ta cine Asula a usuyi? U damma, “Avu da goon vu buwai shi. N ta na ama ukpakukupa ucindere (7,000) aza a na koto a kingyowayi amali Ba'alut shi!” ◇

5 Ne da fo u ri gogo. Ama a ta lo wa'a na Asula a dangulai adama e isa'ani† ya yi.

6 Waru nnu u dangula le, adama e isa'ani ya yi i da, agba adama e ili i ro na a yuwain da shi. Nno o to o'wo ama a Asula adama e ili i na aa yuwusan, une'e wi isa'ani ya Asula wo o'wo une'e wa amayun shi.

7 Ayi nda u to rocosu ama a Isra'ila wa'a da, aza a na Asula a dangwai, a tsurai ili i na aza a Isra'ila suru a ri e izami. Agba akapi e le a ta na acyogbamu.

8 Cine Adanshi a Asula† a dammai: “Asula a ca le ta okolo a tsutamu.

U rumbanato le ta adama e ene wan, waru u ula ta atsuvu e le adama a uwwa wan. Ne da gba hali n gogo.” ◇

9 Waru Dawuda damma ta: “Lyawa abuki e le e reme le atsuma a maza me le, adama a taatsa reve a ushi atsumalima adama e ili i na a yuwain.

10 Lyawa esu e le a rumbana adama e ene wan, zuwa le a kadato zala vi itana yu ume

u na aa cu'wan shi.” ◇

11 Adama o ndolo reve me ece: Ana aza a Isra'ila a riyai, uriyu u ndolo u lungusa le ta? Ne da shi! Adama a na a yuwain unusu, dada iwawi i tawai ubata wa Atakpaci, ayi nda gba ayi da waa zuwa aza a Isra'ila a yuwan tsushu'un.

12 Na Atakpaci a ushi aba'un a abunda adama a na aza a Isra'ila a 'yuwain a mantsa ma na Asula a shi a cigai a wawa le, reve a mantsa ma na aza a Isra'ila a tawa a ushi iwawi'i o ukosu, aba'un e le a ta la'a abunda.

Iwawiya Atakpaci

13 Gogo n ta yuwusaan du adanshi adu Atakpaci. Asula a dangwa mu ta mo o'wo aajiya a Atakpaci, waru n ta yuwusan afalu adama o ulinga u gbain u na u ca numu n yuwan.

14 N ta zama ure u na maa zuwa aza a Isra'ila a ciga ili i na adu Atakpaci i ri na ayi, tsundolo tsa da maa tsura n wawa ozo o ro e le.

15 Ana Asula a vadalayi aza a Isra'ila ucina, wo o'wo ta i'utsa ya Atakpaci. Adama o ndolo ana Asula aa yuwisan tsu'utsa na aza a Isra'ila, u ta gashi a kamato ta akwakwa wuma.

16 Na a ca Asula mabishi ma tsuwa, to, za va yi da mabula. Waru na a ca Asula aralu o

udanga, eten o udanga'a suru za va yi da.

17 U ta gashi a saza ta eten o ro o udanga u zetun.† Adu Atakpaci i ta gashi eeten e zetun a na a kungwai atsuma o ogozo a na e lebenuyi zuva vu udanga u zetun. Gogo i ushi ta ili i sa'ani i na i shi za va aza a Isra'ila cine eeten a sa'avu o tsu sowo mini ma yi diga a aralu o udanga.

18 Adama o ndolo she i yuwaan eten a na a saza uvadu wan. Cuwain, adu da yaa banasa aralu o udanga a ndede shi. Aralu a yi a da a banasa du.

19 U ta gura wo o'wo i yuwan majiyan a na a sazai ete'en, adama a zuwa du o una u le u da.

20 Amayun a da. A saza le ta adama a na a 'yuwain a usu, adu gba i buwa ta ubata'a adama a na i usuyi. She i 'yasan avangaci wan, amma yu uwwa wovon wi ili i na yaa gura fara.

21 Nna Asula a saza eten o ufaru o ndolo, ne da waa gura kodo du fo.

22 Adama o ndolo ye ene ta Asula a ta ni isa'ani, waru u tu usufuwu lon. U tsu ca ta aza a na a lyawai itoni ya yi atsumalima. Ni i lyuwa elime na nden cine woo roco du isa'ani, to, u ta a rin rocosu du isa'ani ya yi. Nna gba i yuwan ne shi, u ta saza du diga o udanga'a.

23 Waru na aza a Isra'ila a zuwisa okolo e le ubata wa Asula, u ta kambatowisa le

ubata u na a shi. U ta nu ucira u na waa yuwan ne.

24 Adu Atakpaci i ta gashi eeten o udanga u zetun† u na u kungwai atsuma ogozo u na o kodoi, reve e lebenu yi zuva vu udanga u zetun u sa'ani. Ne da ili'i u ri shi! Amma a na wo o'woi aza a Isra'ila o ndolo a ta gashi eeten a na a kungwai o udanga u sa'ani, a ta gba e lebenuwishe le o udanga'a babu usan.

Asula a tsuyuwaan ta ama suru isa'ani

25 Ama a va, n ciga du ta i reve ili yu usokowu i nda, adama i reve na koto i revei ili suru shi, waru adama i 'yasan avangaci wan. Aza a Isra'ila o ro a ta na aciyogbamu, agba ili i nda i ta lyuwa elime hali she na atyo a na Asula a zuwayi Atakpaci a na a dangwai, a tawa ubata wa Yesu Zamawawa.

26 Waru ne da Asula aa wawa aza a Isra'ila suru. Cine Adanshi a Asula a dammai:

“Zamawawa to uta Sihiyona,†

reve u tawa iwuya suru diga o u'wa wa Yakubu.

27 N ta yuwan akucunu a nda ne le

na n tawa nusu le.” ◇

28 Aza a Isra'ila a 'yuwan ta a usu Alabari a Sa'ani'i, adama o ndolo o o'wo ta n'yuwatan ma Asula. Ayi nda wo o'wo ta ne adama u kamba du, adu na i ri Atakpaci. Agba hali n gogo aza a Isra'ila ama a da a na Asula a dangwai, waru u ciga le

tā adama a nzuwulai n na u yuwayin nkaya n le Ibrahim, nā Ishiyaku nā Yakubu.

²⁹ *Asulā* a tsu vadala okolo a yi a aci a ama a na u deyi ni ili i na u ca nle shi.

³⁰ De nu ufaru aḍu Atak-paci i 'yuwan tā o toni *Asulā*. Amma a mantsa ma na aza a Isra'ila a 'yuwain o toni, reve *Asulā* a yuwaan ḍu isa'ani.

³¹ Ne ḍa waru u ri hali n gogo, aza a Isra'ila a 'yuwan tā o toni, adama o ndolo *Asulā* a ta gura yuwaan le isa'ani cine u roco ndu isa'ani.

³² *Asulā* a ciga tā u roco isa'ani a tyo a ama suru adama o ndolo u zuwa le tā o o'wo gashi aza a na a ri o u'wa wa ali adama a na a 'yuwain o toni.

Ica a tyo ubatā wā Asulā

³³ Zane ḍa aa gura rito utsuru, nu ugbozu, nu urevu u na *Asulā* a ri nā ayi?

Zane aa gura reve ili yo okolo a yi?

Zane aa gura cuḍuwa ili i na u tsu yuwan?

³⁴ Cine Adanshi a *Asulā* a dammai,

“Zane revei okolo a *Asulazuva*?

Zane aa gura ca yi aṣalā?”

³⁵ “Za ro tā ni ili i na woo tono *Asulazuva*,

i na a ciga a 'yuwan u tsupa yi?” ◇

³⁶ *Asulā* a yuwan tā ili suru.

Ayi ḍa za na tsu zuwa ili suru i lyuwa elime.

Ili suru i tā lo adama a ca yi tsugbain.

Tsu 'yuwan tsu ciga tsu cuwa *Asulā* babu ukotu! Ami.

12

Ica aciyaḍu e ekere a Asulā

¹ Ama a va, *Asulā* a tu ulobonu, ayi ḍa i zuwai n ri a patishi ḍu i ca aciyaḍu e ekere a *Asulā* tsā kucci, ni i ri wuma. I ca aciyaḍu kpara-kpara i yuwaan *Asulā* ulinga waru i yo'onoto yi okolo. Ne ḍa wu ntsayi i yuwaan *Asulā* aḡanda o okolo a ḍu.

² She i lyuwa elime nā mayan me ili i na ama o uvadi u nda aa yuwusan wan, amma, i lyawa *Asulā* a ca ḍu okolo a sa'avu. Ne ḍa yee reve ili i na *Asulā* a ciga ndu i yuwan: I te reve ili'i i tu ulobonu, ili'i waru i tsu yo'onoto yi tā okolo, nā cine wu ntsayi.

³ *Asulā* o roco mu tā isa'ani, adama o ndolo n ta dansaa za suru aṭsuma a ḍu: She vu tara aciyawu upasu nā cine vu ri wan, amma vu yuwan majiyan ulobonu waru vu kaḷyuwā aciyawu cine *Asulā* a ca nuwu ucawu wo okolo.

⁴ Tsu tā nā pasu lipu aḅunda a lipu tā, waru pasu lipu nda suru tsu linga tā ko'o.

⁵ Ne ḍa fo, tsu tā aḅunda, agba za suru upasu u lipu vu Zamawawa u ḍa, waru aṭsu fo tsu tu uboluloi ubatā u tā.

⁶ *Asulā* a ca tā za suru aṭsuma a tsu une'e u na waa lingaa. Nu u ca tsu ucira u na tsa a yuwan alajiya e ikaka, tsu 'yuwan tsu ciga tsu

yuwan yi nu ucawu wo okolo suru u na tsu ri nā ayi.

⁷ Nu u ca tsu ucira u na tsāa yuwain agandā, tsu yuwain agandā. Nu u ca tsu tā ucira tsu yuwain uritosu, tsu yuwain uritosu.

⁸ Nu u ca tsu tā ucira tsu dashi ozo o ro okolo ugbamu, tsu dashi le okolo ugbamu. Nā tsu tā nu une'e wu ucasu, tsu ca no okolo ā tā. Nā Asulā a zuwa wu tā zagbain, vu kambato ugbozu vu yuwan tsugbain ulobonu. Nu u ca wu tā ucira u na vaa yuwaan ozo o ro isa'ani, vu yuwan yi nā mazangā.

Nden mu ulobonu

⁹ Vu ciga ama ni icigi ya amayun. Vu 'yuwan ili i na i ri iwuya, reve vu guzā ili i sa'ani.

¹⁰ I cigalai cine wu ntsayi i cigalai nā za vā wu. I ciga i yuwunlai tsutoni gogogo.

¹¹ She yo o'wo orogo wan, amma i yuwan ulinga ne ekere e re. I ca aciyādu kparā-kparā i yuwusaan Zagbain agandā.

¹² I lyuwa elime nā mazangā adama a na i ri nu uzuwu wo okolo. Ni i ri na addama i danā na ankuri. I yuwan avasā a mantsa suru.

¹³ I ca ama ā Asulā ili i na a lambai. I ushi omocin azā e Itoni a 'wa du.

¹⁴ Na ama a zuwa du atsumā a atsumalimā adama a na i ri azā e Itoni, she i yuwaan le unā wan. Amma i yuwaan le avasa Asulā a zuwaa le aba'un.

¹⁵ I yuwan mazangā na aza a na a yuwusan mazangā, waru i shon na aza a na a ri e mesun.

¹⁶ I yuwan nden n sa'ani nā azā a du suru. I yuwan tsu'utsā na ama a na a ri ili i ro shi. She i 'yasan avangaci ko i tara aciyādu i tā nu ugbozu wan.

¹⁷ Nā za ro nusaan du, she i tsupa yi ni iwuya wan. I yuwan ukadu i yuwan ili i na yuma suru ri e inda u ri mejege.

¹⁸ I yuwan atyo a na yaa yuwan tsarā i yuwan nden mu uyo'o na ama suru.

¹⁹ N'utsā n vā, she i ciga i ca ozo o ro atsumalimā a na a nusaan du wan, amma i puro Asulā a ca le atsumalimā nu upan wā yi. Asulazuva damma tā atsumā a Adanshi ā yi,

“N ta ca aza a na a nusain atsumalimā.

N ta tsupa le adama e ili i na a yuwain.” ◇

²⁰ Amma i yuwan ili i na Adanshi ā Asulā a dammai:

“Nā ma'yuwatan mā du mā ri na ambulu, i lyuwato yi.

Nu u ri na akuli, i ca yi mini mo oso.

Ne da waa uwwa wono wi ili i na u yuwaan ndu.” ◇

²¹ She i lyawa iwuya i lyuwa aci ā du wan, amma i lyuwa aci e iwuya nā mayan me ili i sa'ani.

13

Iyuwan tsutoni na ngono

¹ I yuwan tsutoni na ngono n na maa yuwusan tsugono a aci a ɗu. Asula a da goon a ri nu ucira u na waa ca vuma tsugono, ayi da u zuwa nle o o'wo ngono.

² Adama o ndolo aza a na a 'yuwain o toni wila u gwamnati, Asula a da a 'yuwain o toni. Adama o ndolo o to ronoo aciyele oforo.

³ Aza a na aa yuwusan isa'ani, aa dana a uwwusa wovon wu ngono shi, amma aza a na aa yuwusan iwuya, ele da aza a na aa uwwusa wovon u le. Babu ili i na yaa zuwa du yu uwwa wovon u le. I yuwan ili i sa'ani, ni i yuwan tsundolo ele a ta cuwa du.

⁴ Mogono aagbashi a Asula a da, waru ulinga wa yi ayi da u kamba du. Amma na yaa yuwusan iwuya, reve yu uwwa wovon wa yi, adama a na u ta nu ucira u na waa ca du oforo. Ana u tsu ca aza e iwuya atsumalima, ayi aagbashi a Asula a da.

⁵ Adama o ndolo i ciga i 'yuwan i yuwan tsutoni na azagbain a gwamnati, adama a na tsundolo tsa da yaa yuwan avu i kanzu'wa oforo, waru adama a na ili i na yi ntsayi i yuwan da ndolo.

⁶ Ayi da i zuwai yaa tsupusa utafa. Ngono agbashi a Asula a da, waru a tsu ushi ta atsupu tsara a gura yuwan ulinga u na Asula a zuwa nle.

⁷ I tsupa le ili i na oo tono du suru. I tsupa ko cu'un vu utafa ne da suru. I ca le tsug-

bain waru i yuwan tsutoni ne ele suru.

I ciga ama

⁸ She i lyawa nanza toni du ili i ro wan. Ili i ta i da goon na ni i ciga i 'yuwan i yuwan, ayi da i cigalai, adama a na vuma na cigai ama u to tonishi Wila suru.

⁹ Wila'a u damma ta, "She vu yuwan tsipere wan. She vu una nanza nu ucigu wa wu wan. She vi iwa wan. She vu zuwa okolo e itana yi za ro wan." Amma wila u ta u ta lo za na dammai unata na aza a nda: "Vu ciga nron mu nden ma wu cine vu cigai aciyawu." ◇

¹⁰ Na vu ciga ama, vaa yuwaan le iwuya shi. Na vu ri ni icigi ya ama vu to tonishi ili i na Wila u dammai.

¹¹ Ni i ciga i 'yuwan i yuwan ili i nda adama a na i reve ta cu'un mantsa ma na tsu ri. Mantsa ma na u lobonoi i 'yon gogogo atsuma a nlavu a da, adama a na iwawi i tsu i la'a ta zuzu na mantsa ma na tsu fara cayi okolo.

¹² U yuwan ta gashi ayin a ciga ta o koto, waru usana u ciga ta matawaa. Adama o ndolo tsu lyawai a yuwusan ili i na aa yuwusan atsuma e irumbu, reve tsu tarai itana i na tsaa yuwayin uvon atsuma e ekan.

¹³ I yuwan wuma u du ulobonu, cine ama a tsu yuwusan nu urana. She i yuwan iwuya a mantsa ma abuki wan. She yoo o'wo ososowi wan. She i yuwan

tsipere icu'un icu'un wan. She i yuwan nlangi vani du wan. She i yuwan tsushu'un no ozo o ro wan.

¹⁴ Amma i lyawa Zagbain Yesu Zamawawa rono du adanga a wuma u du suru suru. Reve waru i lyawa ifobi yu ure u na yaḅ tsurā ili i wuya i na i cigai.

14

She i ge'eto ama wan

¹ I ushi aza a na a ku-rusu Zagbain, ko na aza a na ucawu wo okolo u le u ri nu ucira shi da. She i yuwan mawasan ne ele adama e ili i na a tarai u na u ri ulobonu ko ulobonu shi wan.

² Iroci, nanza tara ta unusu u da shi na a lyuwa ko cu'un vi ilyalya i na a tsurāi biti. Agba za na ucawu wo okolo a yi a ri nu ucira shi, u tsu tama nama na u tsurāi suru shi.

³ Aza a na a tsu lyuwa ko cu'un vi ilyalya i ne da a tsurāi, a ciga a 'yuwan o goro aza a na a 'yuwain a tama inama wan. Waru aza a na a tamusa inama shi, a ciga a 'yuwan a tara gashi aza a na a lyuwusa ilyalya a yuwan ta unusu wan, adama a na Asulā a usu ta vuma ndolo.

⁴ U ri ulobonu i yuwaan aagbashi a vuma ro uge'etosu shi. Zavu'wa va yi da aa gura damma ko u ta yuwusan ulinga u sa'ani ko waa yuwusan ulinga u sa'ani shi. Ucira wu Zagbain u ta kamba aagbashi a yi a yuwan ili i na wu ntsayi u yuwan.

⁵ Aza e Itoni o ro a tara ta urana u ro u la'a ta urana u

ro akiza, ozo o ro gba a tara ta urana suru unata u da a ri. I yuwan majiyan me ili i na yin tsayi na aciyadu.

⁶ Aza a na a tarasa a na urana u ro u la'a ta urana u ro, a tsu yuwan ta ne adama a na a ciga ta a ca Zagbain tsugbain. Ne da waru aza a na a lyuwusa ilyalya icu'un icu'un a ri. O tsu godyoo ta Asulā kafu a lyuwa, tsundolo tsa da aa ca Zagbain tsugbain. Aza a na waru a 'yuwain a lyuwa ili suru a tsu ciga ta a ca Zagbain tsugbain reve waru o godyoo Asulā.

⁷ Adama a aciyatsu a da tsu ri wuma goon shi, waru tsu kuwa adama a aciyatsu goon shi.

⁸ Na tsu ri wuma, adama a Zagbain a da tsu ri wuma, waru na tsu kuwa, adama a Zagbain a da tsu kuwai. Adama o ndolo, na tsu ri wuma ko tsu kuwa e ekere a Zagbain a da tsu ri.

⁹ Ili i na izuwai Zamawawa kuwai reve waru u 'yon u kambā wuma ayi da adama wo o'wo Zagbain a aci a aza a na a ri wuma na aza a na a ri ukwa.

¹⁰ Adama o ndolo nye i zuwai yee ge'etosu aza a na a ri oo tono Zagbain? Waru nye i zuwai yoo ronuso aza a du aza e Itoni e ida? Urana u ta lo a tawa a na Asulā ee ge'eto tsu suru.

¹¹ Asulā a damma ta atumā a Adanshi a yi, "N kucina ta na wuma u va, ama suru a ta kingyo a makakan ma va.

A alanga e eteshe a da ama suru

a damma a na amu da Asula.”

◇

12 Ama suru a ta cuduwa ili i na a yuwain a makakan ma Asula, ni ili i na i zuwai a yuwain ne.

She i zuwa ama a riyā wan

13 Tsu ciga tsu 'yuwan tsu lyawa e ge'etosulei. O unā u ndolo, i dammulai u ri ulobonu i zuwa ama a tadatsa avu a riya atsuma o unusu shi.

14 Amu n tu ubolu na Yesu Zagbain, adama o ndolo n reve ta ilyalya suru a tu ulobonu u na a gura lyuwa le. Na vuma tara ili i ro i ri ulobonu shi, to, ili i ndolo unusu u da e ekere a yi.

15 Voo rocosu icigi shi na vu lyuwa ilyalya i na yaa zuwa za vi Itoni ro riyā. She vu lyawa ilyalya i na vaa lyuwusa u lungusa vuma na Zamawawa kuwai adama a yi wan!

16 She vu lyawa ili i na vu tarai u ri mejege ma da u kamba ili i na ama o ro a tarai ili yi idaba wan.

17 Na vuma ro yuwan adanshi adama o tsugono tsā Asula waa yuwusan adanshi adama a wilā o unā wa alya e ilyalya no oso shi, amma gba u tsu yuwan ta adanshi adama a abula, na asuvu nden, na mazanga ma na Ruhu va Akiza a casu.

18 Ni i yuwaan Zamawawa aganda o ure u nda, i tsu zuwa ta Asula a uwwa uyo'o waru ama a ta usu du fo.

19 Adama o ndolo, tsu ciga tsu 'yuwan tsu yuwan atyo a na tsaā yuwan tsu yuwan ili i na i tsu tawaa na nden ma asuvu, waru ni ili i na i tsu kambulai e isawan ugbamu.

20 She i lungusa ulinga wa Asula adama e ili i na yaa lyuwusa wan. Ita gura lyuwa ilyalya suru, amma unusu u da vu zuwa nanza yuwan unusu adama e ili i na vaa lyuwusa.

21 She i tama inama, ko i sowo marā, ko i yuwan ili i ro wan, na wo o'wo i yuwan tsundolo u ta zuwa aza e Itoni o ro a riyā.

22 Atsuma e ili i na vaa yuwusan avu da na Asula a wu. Ama a tsu yuwan ta mazanga ne e reve ili i na a yuwusan mejege ma da, babu malala adama a yi.

23 Amma na a ri a malala atsuma e ili i na aa lyuwusa, Asula o kototo le ta na a lyuwa yi, adama a na e reve ta mejege ma da shi. Ni i yuwan ili i na i revei mejege ma da shi, i ta yuwusan unusu.

15

Vuyuwān ili i na vaa uwwa uyo'o goon wan

1 Atsu na tsu ri nu ucawu wo okolo o ucira, tsu yuwain ankuri na aza e Itoni yi Zagbain aza a na ucawu wo okolo e le a ri nu ucira shi. She tsu cigai tsu zuwa aciyatsu na tsaā uwwai uyo'o goon wan.

2 Tsu yuwain ili i na yaa zuwa le a uwwa uyo'o, reve

waru tsu yuwain ili i na yaa kamba le.

³ Ko Zamawawa yuwan adama u zuwa aciyayi wu uwwa uyo'o shi. Amma cine Adanshi a Asula a dammai, "Ama a na e isulusa wu amu da fo e isulusa." ◇

⁴ Ili i na a danai suru atsuma a Adanshi a Asula a dana le ta adama o rito tsu. Adanshi a Asula a ca tsu ta makafa ma asuvu, reve waru u ca tsu okolo ugbamu, adama tsu dana nu uzuwu wo okolo.

⁵ Asula a da za na tsu zuwa tsu tsu kaba asuvu, reve waru u ca tsu okolo ugbamu. N ta yuwusan avasa Asula a kamba du adama i yuwan nden n sa'ani na ama, atsuma e itoni yi Zamawawa.

⁶ Ne da suru ndu yoo boluloi dyo du i yuwaan Asula ica reve waru i casu yi tsugbain, za na ayi da Dada va Yesu Kristi Zagbain tsu.

Alabari a Sa'ani adama a aza a Isra'ila na Atakpaci

⁷ Zamawawa usu du ta, adama o ndolo adu fo i usulai. Ne da Asula aa tsura tsugbain.

⁸ N damma du ta Zamawawa yuwan ta aganda a tyo e ekere a aza a Isra'ila adama u roco nzuwulai ma abunda n na Asula a yuwayin nkaya n le amayun a da.

⁹ Waru u tawa ta tsara Atakpaci a ca Asula ica adama e isa'ani i na u roco nle. Ununa Adanshi a Asula a dammai:

"N ta cuwa wu e memere ma Atakpaci.

N ta cana ica a tyo a aala a wu." ◇

¹⁰ Adanshi a Asula a dammisa ta:

"Zanganai, adu Atakpaci, obolo na ama a yi, aza a Isra'ila." ◇

¹¹ Waru Adanshi a Asula a damma ta:

"Cuwai Asulazuva, suru ndu Atakpaci.

Cuwa niyi, ama o uvadi suru." ◇

¹² Reve vumavasula Ishaya damma,

"Nanza o u'wa u Mogono Dawudaf u ta tawa, u ta yuwan tsugono a aci a Atakpaci,

waru a ta zuwa okolo e le e ekere a yi." ◇

¹³ N ta yuwusan avasa a tyo a Asula, za na tsu ca uzuwu wo okolo, u shiton du na mazanga ma amayun na asuvu nden, a mantsa ma na i cayi okolo a du e ekere a yi. Ne da uzuwu wo okolo a du waa lyuwa elime o ucira u Ruhu va Akiza.

Bulu yuwan ta adanshi adama o ulinga wa yi

¹⁴ Ama a va, n reve ta i ta tapu ni isa'ani. N reve ta waru i ta nu urevu u na wu ntsayi i dana na ayi, waru n reve ta i tsu gura ta ritoloi.

¹⁵ Amma n danaa du ta a alanga eteshe adama e ili i na n ciga ndu i cuwan. N yuwan ta ne adama a na Asula a yuwaan mu ta isa'ani,

◇ 15:3 Ica 69:9. ◇ 15:9 Ica 18:49. ◇ 15:10 U.Wl. 32:43. ◇ 15:11 Ica 117:1.

◇ 15:12 Isha. 11:1.

16 waru u ca mu tã ulinga u na moo o'wo aagbashi e Yesu Zamawawa a tyo ubata wa Atakpaci. N ta yuwusaan Asula tsugbashi ana mo ritosu Alabari a Sa'ani a yi. N dana tã ana ganu† adama Atakpaci o o'wo kucci na Asula aa ushi, kucci na Ruhu va Akiza kambatoi akiza.

17 Adama o ndolo, n ta yuwusan mazanga adama e ili i na n yuwain adama a Asula atsuma e Yesu Zamawawa.

18 Maa yuwan adanshi adama e ili i ro shi, she ili i na Zamawawa yuwain e ekere a va, ana n zuwai Atakpaci a yuwan tsutoni na Asula. A yuwan tã tsutoni na ayi adama e ili i na n dammai ni ili i na n yuwain.

19 Waru o toni tã Asula adama o ucira wa abajini o ulinga wa asalama† u na e enei, na waru adama o ucira u Ruhu va Akiza. N yuwan tã alajiya a Alabari a Sa'ani atsuma a Urishelima hali a tyo alanga a Iliriku, adama o ndolo n koto tã de alajiya ubata suru.

20 N ciga tã n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani kuci ubata u na ama o ro koto a uwwai adama a Zamawawa shi, adama a na n ciga n yuwusan ulinga o ulinga u na nanza farai shi.

21 U tã cine Adanshi a Asula a dammai:

“Aza a na koto a damma nle adama a yi shi e te ene, waru aza a na koto a uwwai adama a yi shi, a tã tsura urevu.” ◇

Bulu ciga tã u bura Roma

22 Ulinga u nda u da u shi u putsusaa numu a tawa ya'a du me ene du.

23 Gogo gba n koto tã ulinga u na maa yuwusan bata nda. N shi tã n ciga n 'yawa ubata u du nu ujimu.

24 N te ifobi n 'yawa Asibaniya, na maa kara, n ta batsa Roma.† N reve tã n ta uwwa uyo'o na m batsa me ene du, reve i kamba mu n reme ure.

25 Amma kafu me ene du, n ciga n 'yuwan n 'yawa ne'en Urishelima tsara n tara une'e a tyo aza e Itoni a na a ri de.

26 A'isa a aza e Itoni a na a ri Makidoniya na Akataya a ca tã ikebe faan adama a kamba alambi a na a ri pe atsuma a aza e Itoni a Urishelima.

27 A uwwa tã uyo'o u na aa yuwaan le ne, adama a na une'e'e wo o'wo tã she damma atsupu o utan. O ufaru, Atakpaci a ushi tã isa'ani e ekere a Asula adama a aba'un atsuma a ruhu e ekere a aza a Isra'ila. Dada gba e enei u lobono tã a kamba le ni ili i na a ri na ayi.

28 Na n koto a casu ikebe i nda, n tã kalyuwa du, reve n kara a tyo Asibaniya.

29 N reve tã na n rawa ubata u du, Zamawawa ta ca mu abajini aba'un adama a du.

30 Ama a va, n ta patishi du ankuri atsuma a ala e Yesu Zamawawa Zagbain tsu, i bolo ekere na amu atsuma o ulinga a yuwusan avasa a tyo ubata wa Asula adama a va. I yuwan ili i nda adama e icigi

i na i ri na ayi a tyo e ekere a va na Ruhu va Akiza ca ndu.

³¹ I yuwan avasa adama a ama a na a ri e ida ya Yahuda aza a na koto a ushiyi Yesu Zamawawa shi, tsara a uwwato mu usan wan. Waru i yuwan avasa adama a aza e Itoni atsuma a Urishelima a yuwan mazanga ni ili i na n yuwain adama n kamba le.

³² Na Asula a usu, n ta tawa ya'a du na mazanga, waru ukalyuwusa u va a tyo ya'a du u ta zuwa mu mu uwwa uyo'o reve n tsura wivuwun.

³³ Gogo lyawa Asula, za na tsu ca asuvu nden, u dana obolo na adu suru. Ami.

16

Bulu casa ta n'utsa ma yi

¹ N ta ni ili i sa'ani i na maa damma adama a Fibi, ka na a yuwusan aganda atsuma a aa'isa a aza e Itoni a Kankiriya.

² N ta patishi du ankuri i ushi yi atsuma a Zagbain o ure u sa'ani u na ama a Asula aa tsu yuwan. I kamba yi atsuma o ure u na yaa gura suru, adama a na u kamba mu ta na ama a abunda fo.

³ I casa Birisika na Akila, \diamond aza a na a yuwain ulinga obolo na amu atsuma a tsugbashi tsu Yesu Zamawawa.

⁴ A usu ta a kuwa adama a kamba mu. N godyoo le ta lon, waru amu a nde'en shi a'isa a aza e Itoni a Atakpaci suru o godyoo le ta.

⁵ Waru, i casa mu aa'isa a aza e Itoni a na o tsu bolotosu atsuma o u'wa u le.

Waru i casa mu i'utsa ya amayun i va Abayinitu. Ayi da vuma na fara o'woi za vi Itoni e ida ya Asiya.

⁶ I casa mu Meri, za na yuwaan du ulinga wa abula lon.

⁷ I casa mu ama a va, Andranika na Juniya, aza a na a danai atsuma o u'wa wa ali obolo na amu. O o'wo ta aza e Itoni kafu amu, waru ajiya a ta casu le tsugbain.

⁸ I casa mu Amfliya, ayi i'utsa ya amayun i va i da atsuma e itoni yi Zagbain.

⁹ I casa mu Uribanu, za na yuwayin Zamawawa aganda obolo na atsu.

I casa mu i'utsa ya amayun i va Isitaki.

¹⁰ I casa mu Abali, za na rocoi amayun a da u toniyi Zamawawa.

I casa mu Aristobulu na ama o u'wa a yi.

¹¹ I casa mu Hiruduyan, moron ma va.

Waru i casa mu Nakisu na aza a na a ri atsuma o u'wa wa yi, aza a na a ri aza e Itoni yi Zagbain.

¹² I casa mu Tarafina na Tarafusa, amaci a na a yuwain ulinga u sa'ani adama a Zagbain.

I casa mu nawayi va amayun va Barisisa, ka ro na yuwain ulinga u sa'ani adama a Zagbain.

¹³ I casa mu Rufo, za na ri aagbashi a sa'ani adama a Zagbain. Waru i casa mma va yi, za na o'woi gashi mma va.

¹⁴ I casa mu Asinkirita, na Filiguna, na Hamisa, na

Baturoba, na Hema, obolo na aza e Itoni a na a ri obolo ne ele.

¹⁵ I casha mu Fililugu, na Juliya, na Niriya, na mawun ma anawu mo usheli ma yi, na Ulumfa, obolo na ama a Asula a na a ri obolo ne ele.

¹⁶ I chala ni icigi yi Zamawawa.

A'isa a aza e Itoni a Zamawawa suru a ta chasa du.

Morono ma atsuvu mo ukosu

¹⁷ Ama a va, i kambuwa ugbozu u du ulobonu adama a aza a na aa tawa nu une'esun nu u'yasasan wa asuvu e ekere o ucawu wo okolo wa ama, reve o rito ili i ro ko'o ni ili i na i tsurai. I suma le!

¹⁸ Aza a na a yuwusan ne a yuwusaan Zamawawa Zagbain tsu aganda shi, amma a ta yuwusan ili i na aa uwwaa aciyele uyo'o. A tsu yuwusan ta ica ye pere, reve a luma ama a na e revei cu'un morono ma adanshi me iwuya ma nda shi.

¹⁹ Aza e Itoni suru a uwwa ta a na yaa yuwusan tsutoni e ekere a Zagbain, adama o ndolo n ta yuwusan mazanga adama a du. Amma n ciga du ta i kambuwa ugbozu atsuma e ili i na i ri ili i sa'ani, amma gba i suma iwuya.

²⁰ Asula a na gba a tsu tawa na asuvu nden, aa jima shi u ta minjira Male reve u ca du ucira a aci a yi.

N ta yuwusan avasa isa'ani ya Yesu Zagbain tsu danu obolo na adu.

²¹ Timoti za na a yuwusan ulinga obolo na amu, u ta lyungusaa du ni icasu ya yi. Waru ama a va fo, Lusiya, na Yason, na Susibatara a ta chasa du.

²² Amu da Tatiyu, n ta danasa ili i na Bulu dammai n dana. Amu fo n ta chasa du atsuma a Zagbain.

²³ Gayu ta chasa du. U ushi mu ta obolo na aa'isa a aza e Itoni suru atsuma o u'wa wa yi.

Arasata, za vu uzuwa wi ikebe a lyuci gbain, ni i'utsa i tsu Kawata a ta chasa du fo.

²⁴ N ta yuwusan avasa Zagbain tsu Yesu Zamawawa u roco du isa'ani suru. Ami.*

Avasa e ica

²⁵ Tsu cayi Asula tsugbain! U tsu zuwa du ta yi isawan nu ucira atsuma o ucawu wo okolo a du, cine Alabari a Sa'ani a dammai. Ikaka i da adama e Yesu Zamawawa ni ifobi i na u sokoi nu ujimu.

²⁶ Amma gogo idana ya amasula a zuwa le ta e reve amayun a alanga e eteshe. Waru Asula, a na a tsu kuwa shi, a zuwa ta uvadi magula e reve amayun a nda, tsara a usu waru aa yuwan tsutoni na ayi.

²⁷ Lyawa Asula, za na ayi da goon u ri nu ugbozu, u ushi tsugbain o ure wa Yesu Zamawawa babu ukotu. Ami.

* 16:24 Akuci a atagada o ro a ri nu uguzu u nda shi.

Mepepelime mo Ufaru ma Bulu a tyo ya Aza a Korinti

*Ucuḍuwu wa aatagada a
nda*

Bulu ḍana ta mepepelime ma nda na mepepelime mo ro a tyo aza e Itoni o ro atsuma a Korinti. Korinti abajini a lyuci a ḍa zuzu na nge'en m mala. Ama bata bata a ḍana ta ḍe na nden. Lyuci'i u ḍana ta na ala a vama adama a mayan me iwuya ko ili yi idaba pe. Iroci yi ili i na a dansa ayi ḍa aa'isa a amali a Afurodata, ubata u na a zuwai ashakala ukpakukupa (1,000) adama o ulinga wa aza a na aa yuwusaan ure we epen aganda. Bulu 'yawa ta ḍe reve u linga adama u tsura ikebe yi ili i na wa ḍana a lyuwusa waru o ritosu ama adama e Yesu. Aza e Itoni na abunda alambi a ḍa a ḍana a mantsa mo ndolo, amma ama o ro gba shi a shi ta nu ucira.

Atsuma e mepepelime ma nda, Bulu rito ta aza e Itoni cine a yuwan nden n le ubata u na ama a abunda a ri a yuwusan ili yi idaba. U damma ta aza e Itoni a yuwan nden ma ankuri na akapi a ama a na a buwai, she a ḍana wukasu wan. U rito ta ama she a yuwan tsipere wan ko iwuya i ro wan. U cuḍuwa ta cine wu ntsayi lolo ḍana. E mepepelime ma nda Bulu

damma ta cine icigi i ri nu ucira lon. U roco ta cine waru wu ntsayi a yuwan aganda. O ukosu, u cuḍuwa ta ulyuwu wa aci e Yesu na a 'yasain diga o ukwa, ne ḍa fo aza e Itoni a yi suru aa ḍana nu ulyuwu wa aci.

Ulyuwu wa aci e ekere o ukwa u tawaa ta nu ucira e ekere aza e Itoni. Icigi yi ili yu uvadi abajini e ili i wuya i ḍa. Aatagada a nda a damma tsu ta ulyuwu wa aci e Yesu Zamawawa e ekere o ukwa a la'a ta icigi yi ili yu uvadi, ne ḍa za vi Itoni a gura suma ili yu uvadi reve u kuru Zamawawa ulobonu.

*Ili in a iripe atsuma a aata-
gada a nda*

1. Icasu na avasa a Bulu (1:1-9)
2. Ipati adama o uḅolu wa aci (1:10-4:21)
3. Addama atsuma a tsu'utsa (5:1-7:40)
4. Tsutoni na Asula o una wa amali (8:1-11:1)
5. Uritosu cine a yuwan aganda na wuma wa aa'isa (11:2-14:40)
6. Ulyuwu wa aci a Kristi Zamawawa a aci o ukwa (15:1-58)
7. Sadaka adama a alambi (16:1-4)
8. Ifobi yi mmalu ma Bulu (16:5-12)
9. Majiyan ma Bulu ni icasu ya yi (16:13-24)

Ucuḍuwu

1 Amu Bulu ḍa n ḍanaa ndu aa'isa a aza e Itoni atsuma a Korinti mepepelime ma nda. N ta lyungusaa du ni icasu.

I'utsa i tsu Satsani fo u ta lyungusa_ā du ni icasu. Asula e de mu ta amu Bulu, mo o'wo aajiya e Yesu Kristi Zamawawa, adama a na ne da u cigai.

² Asula e de du ta yo o'wo ama a akiza a yi. U kambato du ta na akiza e ekere e Yesu Zamawawa. U yuwaan ta ne fo aza a na a yuwaan niyi aganda atsuma a Zagbain Yesu Zamawawa bata koko'o. Zamawawa da Zagbain tsu na akapi ama fo.

³ Lyawa Asula Dada tsu obolo na Zagbain Yesu Zamawawa a ca du isa'ani na asuvu nden.

Bulu godyoo ta Asula

⁴ N tsu godyoo ta Asula kuci adama e ne'e na u ca ndu, gogo a na yo o'woi aza e Yesu Zamawawa.

⁵ E re suru yo o'wo ta aza o utsuru, atsuma a adanshi nu urevu suru adama a na yo o'wo ta ili i ta na ayi.

⁶ Ayi nda u roco ta ili i na n damma ndu adama a yi amayun a da.

⁷ Adama o ndolo, i ushi ta ne'e suru na Ruhu va Asula aa casu, adu a pura ukambu wu Zagbain Yesu Zamawawa.

⁸ U ta banā du nu ucira hali o ukosu adama Asula o goro du atsuma e ili i ro o urana u na waa tawisa waru wan.

⁹ Amayun a da Asula a ta yuwaan du ne, adama a na u tsu yuwan ta ili i na u dammai, dangwa du ta yo

o'wo ili i ta na Mawun ma yi, Zagbain tsu Yesu Zamawawa.

Ama e ne'eshen ta re re

¹⁰ Ama a va, n ta patishi du, adama o tsugono tsu Zagbain tsu Yesu Zamawawa, na suru ndu i usulai. She yi kasa wan, amma i boluloi aciyadu ubata u ta adama i dana no okolo a ta na majiyan ma ta.

¹¹ Ama a va, ama o ro aza a na a ri de nden o u'wa wa Kuluwi* a damma mu ta a na i ta a mawasan vani du.

¹² A damma ta vuma suru ta yuwusan adanshi a yi ko'o. Vuma ro damma, "N te itoni ya Bulu." Za ro a dansa "N te itoni ya Apolo." Za ro waru a dansa, "N te itoni ya Bituru." Za ro gba a dansa, "N te itoni yi Zamawawa."

¹³ A ta gura ne'eshen Zamawawa za na ri vuma ta koko'o? O'o! Bulu kuwa ta adama a du a akpata?† O'o! A rumbu du ta tsara yoo o'wo otoni a Bulu? O'o!

¹⁴ N godyo ta Asula a na n rumbu yi ko vuma ta atsuma a du shi, she Kirisibu na Gayu.

¹⁵ Gogo babu vuma na aa damma a rumbu yi ta atsuma a ala a va.

¹⁶ (Kai, n cuwan ta gogo! N rumbu ta Istifana na ka va yi na muwun ma yi, waru maa gura cuwan ko n rumbu ta nanza shi.)

¹⁷ Zamawawa† lyungu mu n rumbu ama shi. U lyungu mu ta n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani. Na n

* **1:11** Kuluwi ka da, waru o uta yi a alanga e eteshe ko ama'a aza a yi a da ko aza a yi a da shi, waru ko agbashi a da ko ama a na a ri pe na nden atsuma o u'wa wa yi u da shi.

damma Alabari a Sa'ani'i, she n yuwan nu ugbozu wa ama wan, adama a na n ciga ucira wu ukwā wu Zamawawa zuva va akpata wo o'wo pere shi.

Zamawawa da ucira nu ugbozu wa Asulā

18 Na ama a na a ri o ure wu ukwā a uwwa ikaka adama o ukwā wu Zamawawa, u tso o'wo le tā gashi tsulo. Na atsu na Asulā a wawusa tsu uwwa yi, ucira wā Asulā u da.

19 A dana tā atsumā a Adan-shi a Asulā:

“N tā lungusā ugbozu wa aza a na a tarai aciyele a tā nu ugbozu.

N te geshe urevu wā aza o urevu.”[◇]

20 Nye i da i ri ulobonu atsumā o uvadi wā aza o urevu wa adan-shi, nā munlu n wilā, na aza a ndammulai? Asulā a zuwa le tā suru o o'wo olo waru u roco tā ugbozu u le u ri nā aḅulā shi.

21 Asulā za na ri nu ugbozu o foḅo tā ama o uvadi u nda aā tsurā yi shi, no o toni ugbozu u le. O unā u ndolo, u dangwa tā u wawa aza a na a ushiyi ikaka i na tsu yuwain alajiyā, ikaka i na yo o'woi gashi tsulo.

22 Aza a Isra'ila a ciga tā ee ene ili ya asalama tsarā u roco a na Asulā a ri o ulinga. Atakpaci a ciga tā a tsurā ugbozu.

23 Adama o ndolo, ana tsu yuwain alajiyā a na Zamawawa kuwā tā a akpata,† aza a Isra'ila a tara yi tā

gashi unusu, aḅu Atakpaci a damma ili i tsulo tsa da.

24 Amma ikaka'a a tyo e ekere a aza a na Asulā a dangwai, aza a Isra'ila oḅolo na Atakpaci, aḅi da nda: Zamawawa, aḅi da ucira wā Asulā waru aḅi da ugbozu wā Asulā.

25 Ko nā nā Asulā a yuwan gashi u tu ulo, u la'a tā vadilimā ugbozu, ko nā wo o'wo gashi babu ucira, u la'a tā vadilimā ucira.

26 Ama a vā, cuwain cine i danai ana Asulā a dangwa ndu. Ama o uvadi u nda a jiyān gashi wa'a da atsumā a du a ri nu ugbozu. Ama wa'a da a danai azagbain a lyuci atsumā a du. Waru wa'a da utai atsumā a du o u'wa u tsugono.

27 Amma, Asulā a dangwa tā ili i na ama a tarai tsulo tsa da tsarā u zuwa aza a na a tarai aciyele aza o ugbozu a uwwa wono. Waru u dangwa tā aza a na a ri nu ucira shi, tsarā u ca aza o ucira wono.

28 U dangwa tā ili i na ama o uvadi a tarai ili shi, ko babu aḅulā, ko babu ili i roko ke'en, aḅu u linga ne ele adama ili i na ama a tarai ili ya aḅulā yo o'wo babu aḅulā.

29 U yuwan tā ne tsarā vuma ro yuwan uvadu a makakan mā yi wan.

30 Asulā a da za na zuwa ndu yo o'wo uḅolu nā Yesu Zamawawa. U kambato tā Zamawawa na aciyaḅi wo o'wo ugbozu adama a tsu. Adama a yi a da Asulā a usu ntsu. U kambato tsu tā aza a akiza,

waru u ca ta aciyayi tsara wu utaa tsu ubata wu unusu.

³¹ Adanshi a Asula a damma ta, "Vuma na cigai yuwan uvadu, u yuwan goon atsuma e ili i na Zagbain yuwain."

2

Adanshi adama a Zamawawa nu ukwa wayi

¹ Ama a va, ana n tawa n damma ndu ikaka ya Asula, n yuwaan du adanshi nu uguru wa adanshi ko n roco n ta nu ugbozu shi.

² Adama a na a mantsa ma na n dana olo na adu, n zuwa ta aciyava mi icina ili i na i buwai suru, she Yesu Zamawawa goon nu ukwa wayi a akpata.†

³ Ana n tawai ubata u du, lipu va dana nu ucira shi, waru n dana ta e meje'en adama o wovon.

⁴ Waru ana n dana o uritosu na alajiya n yuwan ta adanshi hawun. N yuwan ugbozu ko adanshi o morono mo ugbozu shi. N iyawa ta Ruhu va Asula roco ucira wa yi.

⁵ N yuwan ta ne tsara i ca okolo adama o ucira wa Asula, agba adama o ugbozu wu vadilima shi.

Ugbozu wa Asula

⁶ Na n ri olo na aza a na a gbamai de atsuma e Itoni, n tsu yuwan ta adanshi nu ugbozu. Amma cu'un vu ugbozu vu uvadi u da shi, waru cu'un vu ugbozu na azagbain o uvadi a cigai da shi. Ele da

aza a na ucira u le woo o'wo babu abula.

⁷ Amma n ta yuwusan adanshi o usokowu wu ugbozu wa Asula, za na u lyawai usokowu hali a tyo gogo. Kafu u yuwan uvadi, Asula o fofo ta ugbozu u nda tsara u tawaa tsu na tsugbain.

⁸ Atsuma a azagbain o uvadi a nda babu za na tsurai urevu u ndolo. Na a shi e reve, a shi a vara Zagbain na ri na tsugbain a akpata shi.

⁹ Amma Adanshi a Asula a damma ta:

"Ili i na Asula o fofoyi aza a na a ciga niyi

u la'a ta ili i na ee eneshe ne esu e le,

waru u la'a ta ili i na a uwwai na atsuvu e le.

Koto nanza jiyani ili i ndolo o okolo a yi shi!"

¹⁰ Amma tsu reve ta ili i ndolo suru adama a na Ruhu va Asula roco ntsu de ili'i suru. U reve ta ili suru, hali ni ili yu usokowu i na i ri a majiyan ma Asula.

¹¹ Avu da goon vu revei ili i na i ri pe atsuma o okolo a wu, waru Ruhu va Asula da goon revei ili i na i ri pe atsuma o okolo a Asula.

¹² Amma Asula a ca tsu ta Ruhu va yi. Ayi da i zuwai tsu ri na majiyan ma ta na aza o uvadi a nda shi. Ayi da i zuwai waru tsu revei fo ili i na Asula a ca ntsu faan.

¹³ Ana tsu damma ndu ili i ndolo, tsu yuwan ulinga ni idanshi yu ugbozu wu vadilima shi. Tsu yuwan ta adanshi a na Ruhu damma ntsu tsu damma ana tsu

cuɗuwai amayun a nda a tyo aza a na a ri na Ruhu.

¹⁴ Ayi da i zuwai she vuma na ri na Ruhu va Asula goon da aa gura reve aba'un a Ruhu. Vuma na ri na Ruhu va Asula shi, u tsu jiyān ta gashi aba'u'un tsulo tsa da.

¹⁵ Vuma na ri na Ruhu suru u ta gura petelyuwe ili i nda, amma babu vuma na aa gura petelyuwe vuma'a.

¹⁶ Adanshi a Asula a damma ta:

“Zane da gura revei majiyan ma Asulazuva?

Zane da aa gura ca yi asala?”

Amma tsu gura ta reve ili i nda, adama a na tsu ta no okolo a Zamawawa.

3

Agbashi a Asula

¹ Ama a va, ana n danai obolo na adu n yuwaan du adanshi cine maa yuwaan aza a na a gbamai de atsuma e Itoni shi. N yuwaan du ta adanshi gashi adu aza a na a ri pe atsuma o uvadi da ko gashi adu nrebu n da atsuma a Zamawawa.

² N lyuwato du tsuwa shi, adama a na i buwai a apasa maani. Ko gogo koto i rawa i lyuwa tsuwa shi, adama a na hali n gogo i buwa ta a yuwusan nden n du gashi aza a na a ri pe atsuma o uvadi.

³ I ta tsushu'un vāni du waru i ta mawasan vāni du. Ayi ili i nda i roco ta a na i buwai atsuma o uvadi, waru i buwa ta o tonore va yi.

⁴ Za ro a dansa, “N te itoni ya Bulu.” Za ro waru a dansa, “N te itoni ya Apolo.” Ana yaa dansa cu'un ndolo, i rotso ta ama o uvadi.

⁵ To, Apolo gba ili i ro i da? O'o! Bulu waru gba ili i ro i da? O'o! Atsu agbashi a Asula a da goon, aza a na aa kambusa du i usu. Za suru atsuma a tsu u ta yuwusan ulinga u na Zagbain ca niyi u yuwan.

⁶ Amu n cu'wan ta avu Apolo tsun mini. Agba Asula a da a tsu zuwa yi u kungwa.

⁷ Za vu ca'an na za vu ut-susun u mini ili i ro i da a ri shi, amma Asula ili i ro i da adama a na ayi da u tsu zuwa icu'u'un i kungwa.

⁸ Za vu ca'an na za vu utsusun u mini a ciga ta icu'u'un a kungwa tsara ufuma u lobono. Asula a ta ca vuma suru iliyinkapa atyo o ulinga u na u yuwain.

⁹ Adama a na atsu n'utsa mu ulinga n na tsaa yuwusaan Asula ulinga da, waru adu ufuma wa Asula u da.

Waru adu usaa wa Asula u da.

¹⁰ N yuwan ta ulinga wu suwi va amayun, adama a na Asula a kamba mu ta n yuwan yi, waru n vara ta ikyun yu usaa, avu vuma ro reme usaa zuva va yi. Suru ndu i yuwan ugbozu cine yaa yuwusan usaa'a.

¹¹ Ikyun yu usaa u na tsu varai de, Yesu Zamawawa da, waru babu vuma ro na aa varisa ikyun i ro.

¹² Vuma na a yuwan usaa e ikyun yu usaa i ndolo, za ro ta yuwan ulinga na zinariya, ko azurufa, ko atali e ikebe, za ro gba shi dangā, za ro waru alawan, ko tsu'iwa.

¹³ Amma urana wu uge'etosu u ta lo a tawa a na aa lyungwa tsara e ene cu'un vu ulinga na suwi suru yuwain. A ta zuwa ulinga u vuma suru atsuma a akina tsara e ene ko u ta kula.

¹⁴ Nu usaa'a u kula atsuma a akina'a shi, to, suwi ndolo ta tsura iliyinkapa.

¹⁵ Amma nu usaa'a u kula, ayi suwi ndolo ta lamba ili suru. Ayi suwi'i u ta la'a, amma u to o'wo gashi vuma na utulai atsuma a akina.

¹⁶ N reve ta a na i revei a na adu aa'isa a Asula a da waru Ruhu va Asula ta pe nden atsuma a du!

¹⁷ Asula a ta lungusa vuma na lungusai aa'isa a Asula. Ili i na i zuwai ayi da aa'isa a Asula a ta na akiza, waru adu aciyadu adu dada aa'isa'a.

¹⁸ Lyawai a pususan aciyadu ana. Na yaa yuwusan majiyan i ta nu ugbozu atsuma o uvadi u nda, to, i kambato aciyadu olo adama a na ne da yoo o'wo aza o ugbozu wa amayun.

¹⁹ Ili i na uvadi u tarai wo o'woi tsulo, ayi da ili i na Asula a tarai ugbozu. Adanshi a Asula a damma ta, "Asula a tsa azu ta aza o ugbozu a mantsa ma na aa yuwusan ugbozu u le."

²⁰ Waru u dammisa ta, "Asulazuva e reve ta a na

ifobi i na aza o ugbozu a yuwain suru pere da."

²¹ Adama o ndolo she i 'yasan avangaci adama a na yoo tono vuma gbain ro wan. Ili suru aza a du a da:

²² Bulu, na Apolo, na Bituru aza a du a da. Waru uvadi mabula za du da. Wuma, nu ukwa za du da. Ne da mantsa mo gogo na mantsa ma na maa tawa. Ili suru e ekere a du a da a ri,

²³ waru adu e ekere a Zamawawa da i ri, waru Zamawawa e ekere a Asula a da u ri.

4

Ulinga wa ajiya

¹ Lyawa ama a tara tsu agbashi a Zamawawa, aza a na Asula a cayi ili ya amayun i na i ri usokowu.

² Na ama a ca agbashi ulinga, a ciga le ta a yuwan ulinga'a cine wuntsayi a yuwan.

³ Amu u bala mu ko i ge'eto mu ko ukobu wu uge'etosu wa ama u ge'eto mu shi. N tsu ge'eto aciyava shi.

⁴ N reve ta asuvu a va a ta cece. Amma suru na ne u kambato mu cece shi, adama a na Zgbain da za na ee ge'eto mu.

⁵ She i ge'eto kafu mantsa ma rawa wan, i puro hali Zgbain kambā. U to utaa ili i na i ri usokowu atsuma e irumbu e ekan, waru u ta palu'wa ili i na ama a cigai i na i ri usokowu o okolo e le. Asula a da aa cibala vuma na acibalu a na a ntsaa niyi.

⁶ Ama a va, amu na Apolo iroci i da atsuma e ili i na maa

yuwusan adanshi a aci a yi, tsarā i tsurā urevu wi ili i na udammu'u u ri, "Toniyi ili i na a danai atsumā a Adanshi a Asulā goon." Tsundolo yaa 'yasān avangaci reve i tara manlu mā dū ma la'a ta manlu mo ro shi.

⁷ Zane da vaa tarasa aciyawu? Vu ta tarasa vu la'a ta akapi a aza e Itoni? Nye da vu ri na ayi na Asulā a da a ca nuwu ayi shi? Nni ili i na vu ri ne ele suru ubata wā Asulā a da o utai, cine vaa 'yasān avangaci gashi avu da vu yuwan nle na aciyawu?

⁸ I ta yuwusan majiyan gashi i tsurā ta de ili i na i cigai suru. I yuwan ta majiyan gashi i ta nu utsuru. I ta yuwusan majiyan yo o'wo ta ngono goon dū reve i lyawa tsu. N ta ciga yo o'wo ngono na amayun adama tsu yuwain tsugono obolo.

⁹ Me ene ta gashi Asulā a zuwa tsu atsu ajiya† a yi tso o'wo ama a na ama a tarai ili i ro shi, cine aza a na a ri o u'wa wa ali a ri acapa suru suru. Tsu ta tsa ama a na a tarai a tyo a agalaci reve o una le,* adama ama suru na nlingata mā Asulā e ene cine aa kuwa.

¹⁰ Ama o uvadi a nda a te inda tsu gashi olo adama a na tsaa yuwusan ulinga wu Zamawawa. Amma adu, i ta dansa i ta nu ugbozu lon, adama a na i ri e itoni yi Zamawawa. Agba ne da shi. I

ta yuwusan majiyan tsu ri nu ucira shi adu gba i ta nu ucira. I ta yuwusan majiyan ama a ta casu du tsugbain, agba a ca tsu tsugbain shi. Agba ne da shi.

¹¹ Hali n gogo tsu lamba ta ilyalya na mini mo oso. Akashi a da tsu ri ne ele goon na tsoo oto. Ama o to bongishi tsu lon. Tsu ri nu u'wa wa aciyatsu shi.

¹² Tsu yuwan ta atyo a na tsaa yuwan ulinga ne ekere a tsu. Na ama a yuwaan tsu una, atsu tsu zuwaa le ta aba'un. Na ama o bongi tsu, atsu tsu kaƙa ta pe asuvu.

¹³ Na ama a yuwan adanshi a vanvama adama a tsu, atsu tsu damma ta ili i sa'ani a aci e le. Hali n gogo ama a ta tarasa tsu tse everi waru gashi akkama.

¹⁴ Maa danasaa du ili i nda adama yu uwwa wono shi. N ciga ta n rono du atsuvu adama a na muwun n va n da i ri.

¹⁵ Ama ukpakukupa kupa (10,000) ta gura rito du adama a Zamawawa, amma amu da a nde'en dada du goon. Yo o'wo ta muwun n va ana n damma ndu adama e Yesu Zamawawa.

¹⁶ Adama o ndolo m pati du ta i toni iroci i va avu i yuwan cine maa yuwusan.

¹⁷ Ayi da i zuwai maa lyunguwisa du ulobo u va Timoti atsumā e itoni. Ayi macigata ma va ma da waru aagbashi

* 4:9 Na yali ya Roma i lyuwa uvon reve u kamba a wata, u ta dana elime, avu asoja na ama a na a kamba niyi a kuru acapa, aza a na a dana acapa suru suru ele da n'yuwatan n na e remei bata o uvon reve a zuwa le o u'wa wa ali. Bulu ta kuratosu aciyayi na aza a na e remei na aa zuwa o u'wa wa ali aza na a ri acapa suru suru.

à àbùlā a Zagbain a ðá. U ta cuwaan ðú ni ili i na n ri-toi adama e Yesu Zamawawa àtsumā à à'isā à àzā e Itoni ubāta u na n 'yāwāi suru.

¹⁸ Ozo o ro à ðú à tā 'yāsāsān avangaci adama a na i yuwain majiyan ma na maa tāwā n kalyuwā ðú shi.

¹⁹ Amma nā Zagbain lyawa mu n tāwā, maa jima shi n tā tāwā. Nā n tāwā n te ene ili i na aza a na āā 'yāsāsān avangaci aa yuwusan. N te reve ko ubāta wā Àsulā u ðá à tsurāi ucira u le, ko adanshi a ðá aa yuwusan goon.

²⁰ Adama a na tsugono tsā Àsulā adanshi a ðá a yuwusan goon shi, amma adama o ucira.

²¹ Àtsumā e ili i re i nda, zane ðá i dangwai: n tāwā ðú na aasudú ko n tāwā ðú ben ni icigi?

5

Tsipere àtsumā à àzā e Itoni

¹ Mu uwwa tā ama a dansa za ro àtsumā à ðú ta yuwusan tsipere, a na u ta yuwusan tsipere nā ka va dada vā yi. Ko àtsumā a aza a na e revei Àsulā shi a 'yuwan tā cu'un vu unusu u ndolo.

² U rawa tā yu uwwa wono, agba àdú ðá nda à 'yāsāsān avangaci. I yuwan àtsumolāngu adama o unusu u vuma'a. Ni i shi i yuwan àtsumolāngu tsundolo, i shi ta putsaa vuma ndolo a yuwan íbòlo nā àdú.

³ Ko na wo o'woi n tā alanga nā àdú, n tsu yuwusan tā majiyan adama à ðú. N yuwan tā

uge'etosu gashi n tā lo óbòlo nā àdú gogo. Nu ucira u na Yesu Zagbain ca numu, n damma tā a na i ciga i 'yuwan i ca vuma na aa yuwusan unusu u ndolo oforo.

⁴ I ðe íbòlo waru ucira wā Yesu Zagbain tā ðanā óbòlo nā àdú àtsumā e íbòlo i ndolo.

⁵ I 'yuwan i ciga i ca vuma ndolo à tyo o ucira u Male, tsarā u lungusā lipu vuma ndolo, amma a ta wawa ruhu vā yi nā Yesu Zagbain tāwā.

⁶ Uvadu u ðú u ri ulobonu shi. I reve tā udammu u nda, "Ununa wolilo† wa'a u tsu zuwa yira ya akala àtsumā e meretsu i tsutsa tapu." Ili i nda u to rocosu ni i lyawa vuma ndolo na aa yuwusan tsipere tso ndolo lyuwa elime nā àdú, ama o ro àtsumā à ðú a tā gura reme mayan ne.

⁷ Cine aza a Isra'ila a tsu tawa wolilo suru a 'wa le kafu a yuwan Àbuki a Mapasa, ne ðá yaa yuwan, yu utāā vuma nda àtsumā à ðú. Àsulā à kām̄bato ðú tā cece adama a na Zamawawa kuwāi tsarā u kām̄bato tsu faan e ekere o unusu. Wo o'wo tā tsā m̄giri'i ma na aza a Isra'ila o unai ðe à Àbuki a Mapasa nu ujimu lon.

⁸ Adama a na ne ðá u ri na amayun, tsu ðanāi a cuwusan kuci a na àtsu ama à Àsulā a ðá. Tso ocoyi akuci o wolilo, ele ðá tsurala, nā tsushu'un, nā re vi iwuya i na tsu yuwain kafu tso o'wo àzā e Itoni, amma tsu yuwain amayun nā àbùlā tsa akala tsa na a yuwain nā wolilo shi.

⁹ Ana n ðanaa ndú nu ufaru, n damma ðú tā she

i 6olo aci na ama a na aa yuwusan tsipere wan.

¹⁰ N ta yuwusan adanshi adama a aza e Itoni a na a yuwusan tsipere, agba a aci a aza a na a ri aza e Itoni shi. Amayun a da ozo o ro e le a yuwan ta de tsipere. Ozo o ro e le a ta nu utsan, ozo o ro waru aza a a'usa, ozo o ro waru a ta yuwusaan amali aganda. Ni i ciga yi kasa na cu'un va ama o ndolo, to i lyawa uvadi.

¹¹ Ili i na maa dansaa du ayi da yi kasa na za na e desu aciyayi za vi Itoni amma u ta yuwusan tsipere. Yi kasa na ama a na a ri nu utsan ne evu. Waru yi kasa no osowoi na aza a na e isulusa ama na aza a a'usa. Waru yi kasa na ama a na yuwusaan amali aganda. Ko tsuwa she i lyuwa obolo na cu'un va ama o ndolo wan.

¹² N ri nu ucira n ge'eto aza a na a ri aza e Itoni a da shi. Amma i ta nu ucira u na yoo boryo aza a du aza a na a tsu yuwan cu'un vu nusu ndolo.

¹³ Asula a te ge'eto ama a na a ri aza e Itoni shi. Adanshi a Asula a damma ta, "Na atsuma a du za ro pe ni iwuya, i lo yi." ◇

6

Ntaralai a 'yawa o ukobu wu uge'etosu

¹ Atsuma a du na za ta du ri na mawasan na za ro, she u 'yawa o ukobu wu za vu uge'etosu na ri za vi Itoni shi wan. U damma ama a Asula e ge'eto adanshi'i.

² Adu i reve urana u ro atsu aza e Itoni tsu ta ge'eto uvadi shi? Na adu da yee ge'eto uvadi, yaa gura ge'eto addama e keke'en a nda shi?

³ I reve ta mantsa ma ta lo a tawa a na tsee ge'eto nlingata ma Asula, adama o ndolo amayun a da tsu ta gura ge'eto ili i na i buwai atsuma o uvadi.

⁴ Ni i ri na cu'un mawasan ndolo, cine tsa da yaa 'yawusa ubata wa aza o uge'etosu a na a ri atsuma a tsu shi, aza a na ama a Asula a tarai ili i ro shi?

⁵ N ta yuwusan adanshi a nda tsara yu uwu wono. N reve ta atsuma a du aa lamba za vu ugbozu na aa gura ge'eto na a tsura mawasan atsuma a aza e Itoni shi.

⁶ Amma o una u ndolo, reve aza e Itoni e re a 'yawa o ukobu wu uge'etosu, avu a uwa mawasan a makakan ma aza a na e revei Asula shi. She i yuwan tsundolo wan!

⁷ Ni i tara mawasan ma du a tyo o ukobu wu uge'etosu, to, i riya ta. Atsuma a du na za vi Itoni ro nusaan du, she i 'yawato yi ubata wu za vu uge'etosu avu yi isula yi wan. U ta la'a i rungwa. Ko na za vi Itoni ro paala du, she i 'yawato yi ubata wu za vu uge'etosu avu yi isula yi wan. U ta la'a i lyawa yi ne.

⁸ Amma adu na aciyadu i tsu yuwan ta iwuya reve waru i paala ozo o ro, i tsu yuwan ta ne a tyo e ekere aza a du aza e Itoni!

⁹⁻¹⁰ She yi luma aciyadu

wan. I reve t̄a za vi iwuya āa tsur̄a tsugono ts̄a Āsul̄a shi. Ama a nda ele d̄a aza a na a yuwusaan ām̄ali ā āganda. Ele fo aza a na a yuwusan tsipere, ama a nda āa tsur̄a tsugono ts̄a Āsul̄a† shi. Ne d̄a waru ali a na a tsu lyawa ali a yuwan tsipere ne ele e re koko'o. Evu, na āza o utsan, na āza a ngalal̄ai āa tsur̄a tsugono ts̄a Āsul̄a shi, ōbolo no ososowi, na aza a na a lungus̄a ala o ozo o ro. Aza a na a yuwain cu'un ndolo āa tsur̄a tsugono ts̄a Āsul̄a shi.

11 Kafu i usu Zamawawa, ozo o ro ā d̄u a yuwan t̄a cu'un vi ili yi idaba i ndolo. Amma Āsul̄a ā z̄aza'w̄a t̄a nusu d̄u suru āvu u kamb̄ato d̄u cece, reve u kamb̄ato d̄u babu unusu ā mākakan̄ mā yi. U yuwan t̄a ili i ndolo suru ātsumā a ala a Zagbain Yesu Zamawawa waru nu ucira u Ruhu va Akiza.

I ca Āsul̄a tsugbain na lipu d̄u

12 Apa ili i na ozo o ro ā d̄u a dansa: “N ta gura yuwan ili i na n cigai, adama a na āmu za vi Itoni d̄a.” Apa cine n tsu usu: “Ee, uritosu u ndolo amayun a d̄a. Agba ili i na maa gura yuwan suru i d̄a yaa kamba mu shi.” N ta gura damma, “N ta gura yuwan ili i na n cigai biti,” amma n lyawa ili i ro i kamb̄ato mu aagbashi ā yi shi.

13 I damma t̄a, “Ilyalya i tu ulobonu adama ā āatsumā, waru āatsumā ā tu ulobonu adama e ilyalya.” Amayun a d̄a, amma urana u ro Āsul̄a o

to kototo le ra. Āsul̄a a yuwan lipu adama e tsipere shi. U yuwan yi t̄a tsar̄a u yuwaan Zagbain āganda, waru Zagbain t̄a kpātu'w̄a lipu'u ure u mātsur̄a.

14 Āsul̄a ā 'yasan̄ t̄a Zagbain ātsumā o ukw̄a, waru āyi fo u t̄a 'yasan̄ tsu nu ucira w̄a yi.

15 I reve lipu d̄u pasu lipu vu Zamawawa d̄a shi? U tu ulobonu m̄ ̄bolo akapi ā lipu vu Zamawawa na aashakala? O'o, ko ke'en!

16 Adanshi ā Āsul̄a a damma t̄a, “Ejere'e o ̄bolo t̄a āvu o o'wo ili i t̄a.” ◊ Adama o ndolo, tsu reve t̄a na vuma ̄bolo aciȳayi na aashakala, wo o'wo t̄a lipu t̄a na āyi.

17 Amma vuma na ̄boloi na Zagbain, ruhu v̄a yi na ruhu vu Zagbain o o'wo t̄a ili i t̄a.

18 I suma mayan me tsipere. Ko cu'un vu unusu u ne u d̄a vuma yuwain a alanga ā lipu a d̄a u ri, she tsipere. Aza a na a yuwusan tsipere a ta nususaan lipu le.

19 Ād̄u i reve a na lipu d̄u u'wa w̄a Āsul̄a u d̄a ub̄atā u na Ruhu va Akiza ri nden shi? U t̄a pe ātsumā ā d̄u. Āsul̄a na aciȳayi a d̄a a ca nd̄u Ruhu va Akiza'a. Ād̄u aza a aciȳadu a d̄a i ri shi, amma āza ā Āsul̄a.

20 Āsul̄a a tsula d̄u t̄a. U tsupaa d̄u t̄a na ābundā lon. Adama o ndolo, ili i na yaa zuwa lipu d̄u yuwan suru u roco na yaa casu Āsul̄a tsugbain.

7

Uritosu adama o lolo

¹ To, gogo n ta damma ɗu majiyan ma va adama e ili i na i ɗanaa numu. I ta dansa, “Na vuma ciga zuwa Asula a uwwa uyo'o, u ta ɗana ulobonu u kuɗa e reve ka ko ke'en.”

² Apa u'ususu u va: Ama na abunda aa gura guza aciyele shi, reve a yuwan tsipere. Ayi ɗa i zuwai u ri ulobonu vuma suru zuwa ka va yi avu u ɗanu na ayi goon, waru u tu ulobonu ka suru yuwan lolo avu u ɗanu na vali va yi goon.

³ She vali 'yuwan o von na ka va yi wan. Waru, u ri ulobonu ka 'yuwan o von na vali va yi shi.

⁴ Ka'a gba u ri nu ucira adama a lipu va yi shi, she vali va yi, ne ɗa waru vali ri nu ucira u lipu va yi shi, she ka'a.

⁵ She i 'yuwunlai a ca aciyaɗu lipu wan, she ni i usulai a mantsa wa'a tsara i ca mantsa ma avasa. Reve i tawulai waru tsara Malef ma lyungwa ɗu u na yaa gura guza aciyaɗu wan.

⁶ N damma ta ne tsara n ca ɗu ure adama yi kasa na nven ne'en hali mamantsa. Wila u ɗa shi.

⁷ N shi ta ciga aza e Itoni suru a ɗana babu lolo, cine amu n ri babu lolo. Amma vuma suru Asula a tsu ca yi ta une'e wa yi. Vuma ro nu une'e u nda, za ro waru nu une'e u ndede.

⁸ Gogo n ta dansaa ali na amaci a aza e Itoni aza a na ali ko amaci e le a kuwai de. U ta la'a ulobonu a dashi yuwan lolo waru wan. I ɗana ne babu lolo cine amu n ri.

⁹ Amma na yaa gura guza aciyaɗu shi, to, i yuwan lolo. U ta la'a ulobonu i yuwan lolo a na yaa ɗana a majiyan ma lipu kuci agba yaa yuwan majiyan me ili i ro shi.

¹⁰ N ta na wila u nda adama a aza a na a ri na lolo. Amma amayun a ɗa a na Yesu Zagbain na aciyayi a ɗa u ca ntsu wila u nda. Ayi ɗa u zuwaa ndu wila'a, amu ɗa shi. Avu ka, she vu kakasa lolo va wu wan.

¹¹ Amma na vu lyawa yi, she vu dashi yuwan lolo ro wan, amma vu kamba ubata u vali va wu. Avu vali waru, she vu gbara ka va wu wan.

¹² Gogo n ta yuwusan adan-shi na aza a na oloi aza a na a ri aza e Itoni shi. Yesu Zagbain ca tsu wila adama a nda shi, amma amu n ta ca ɗu uritosu u va. Ozo o ro aza a na a ri aza e Itoni a ta na amaci a na a ri aza e Itoni shi. Nu u ciga u ɗanu na avu, she vu lo yi wan.

¹³ Waru, na avu ka ɗa na vu usuyi Yesu, agba vali va wu za vi Itoni ɗa shi, avu u ciga u ɗanu na avu, she vu kakasa na ayi wan.

¹⁴ Na ka ɗa vu ri atsuma e Itoni, agba vali va wu za vi Itoni ɗa shi, adama a wu lolo ɗu wo o'wo ta na akiza. Waru na vali ɗa vu ri atsuma e Itoni za na ri na ka na ri atsuma e Itoni shi, adama a wu lolo ɗu wo o'wo ta na akiza. Na ne ɗa shi a na muwun n ɗu fo o o'wo ta idaba, amma gogo a ta na akiza adama a akiza a na vu tawayi atsuma o lolo.

¹⁵ Na za na ri za vi Itoni shi ciga u lyawa za vi Itoni, she

za vi Itoni zuwa yi wi isawan wan. Na cu'un ndolo fara, za vi Itoni ndolo ta faan a kasa. Nu u ri n yuwan, yi isawan na vali ko ka na ri za vi Itoni'ishi, adama a na Asula a ciga tsu ta aza e Itoni tsu danu na asuvu nden na ama.

¹⁶ N ta dansaa amaci a na a ri aza e Itoni: Kila ali a du a ta kuru Zamawawa fo adama a du. Ayi nda fo ne da u ri amayun a tyo ali aza e Itoni: Kila amaci a du a ta kuru Zamawawa adama a du.

I toni Zagbain kuci

¹⁷ Atsuma a a'isa a aza e Itoni suru n damma ta ama e isawan cine a danai a mantsa ma na Yesu Zagbain dangwanle, reve Asula e de le o o'wo aza a yi. Gogo n ta dansaa du ne fo.

¹⁸ Iroci, vali na a padai uryumbu kafu wo o'wo za vi Itoni, she u ciga u pala aalana'a wan. Waru, na koto a pada yi uryumbu shi, she a pada yi uryumbu mantsa ma na u teme i toni yi Zamawawa wan.

¹⁹ Ko a pada yi uryumbu ko a pada yi uryumbu shi, ayi ndolo babu addama. Ili i na i ri ulobonu ayi da a yuwan ili i na Asula a dammai a yuwan.

²⁰ Ilyuwa elime cine i danai ana Asula e de ndu.

²¹ Avu aagbashi a da? She vu lyawa ili i ndolo i balawu wan. Amma na vu tsura ure u na voo o'wo faan, to, vo o'wo faan.

²² Aza a na a danai agbashi ana Zagbain de nle, o o'wo ta faan ana o o'woi e ekere a Zagbain. Ne da waru, aza a na

a danai faan ana Zagbain de nle, gogo o o'wo ta agbashi a Zamawawa.

²³ Asula a tsula du ta de. U tsupaa du ta na abunda lon. She i yuwan gashi agbashi aza a na a zuwai na 'yuwan a ciga a zuwaa ama atsuva agba a zuwaa Asula atsuva wan.

²⁴ Ama a va, n dammisa du ta, yi isawan cine i ri ana Asula e de ndu, Asula a ta kamba du i yuwan tsundolo.

Uritosu adama a ama a na a ri na lolo shi

²⁵ N ta dansaa du ama a na a ri na lolo shi. Zagbain zuwa wila wi ili i na aa yuwan shi, n ta dansaa du ili i na maa yuwusan majiyan. I ta usu ili i na maa damma du adama a na Zagbain to rocosu mu isa'ani.

²⁶ Adama a addama a na aza e Itoni o sowuso, n ta dansaa aza a na koto a yuwain lolo shi a yuwan wan.

²⁷ Amma ni i yuwan de lolo, she yi kasa wan. I buwa ta babu i yuwan lolo? She i zami ka wan.

²⁸ Amma ko na vu zuwa ka, vu yuwan unusu shi. Waru ko usheli u yuwan lolo, ayi fo u yuwan unusu shi. Amma n ciga ta n kamba du adama a addama a na a ri pe atsuma a nden n lolo.

²⁹ Ama a va, n damma du ta mejege, mantsa ma na yaa danu atsuma o uvadi u nda u buwa abunda shi. Adama o ndolo mamantsa ma na ma buwa ntsu, tsu lungusa yi adama a majiyan mo lolo wan.

³⁰ Ni i ri e mesun adama a atsumolangu, i lyuwa elime

a yuwusaan Zagbain aganda. Ni i ri e izo'oshi na mazanga, she i lyawa mazanga mo ndolo u putsaa du a na yaa yuwaan Zagbain aganda wan. Ni i tsura ili na abunda adama a aciyadu, ili i ndolo i putsaa du a na yaa yuwaan Zagbain Yesu Zamawawa aganda wan.

³¹ Ni i yuwan ili i na ama a tsu yuwusan atsuma o uvadi, she i lungusa mantsa ma du a majiyan me le wan, adama a na ili i na i ri pe atsuma o uvadi u nda suru o to koto babu usan.

³² N ciga du i dama adama e ili yu uvadi i nda shi. Za na ri na lolo shi, ta gura dana a yuwusan ulinga wu Zagbain, reve waru u yuwan majiyan me ili i na yaa zuwa Zagbai'in wu uwwa uyo'o.

³³ Amma za na ri na lolo u ta na addama a abunda. U ciga u 'yuwan, u yuwan majiyan me ili yu uvadi, ni ili i na waa yuwan tsara ka va yi uwwa uyo'o.

³⁴ U ta no okolo e re. Ka ko usheli u na u ri na lolo shi, u ta gura dana a yuwusan ulinga wu Zagbain, obolo na lipu na wuma wa yi. Amma na ka ri na lolo, u tsu ca ta mantsa a yuwusan ili yu uvadi waru u ciga ta vali va yi uwwa uyo'o wa yi.

³⁵ Ili i na i zuwai n yuwaan du cu'un va adanshi o ndolo gogo ayi da n ciga ta n kamba du, amma mu nla du shi. N ciga du ta i yuwan ili i na ama a Zagbain aa yuwan, tsara i yuwaan Zagbain aganda waru babu ili i na yee geshe du.

³⁶ Amma nu ulobo waa yuwusan majiyan u zuwa eegebe a yi adama a na u ta maluwa ma na waa yuwan lolo lon, u yuwan lolo'o, unusu u da shi.

³⁷ Agba nu u jiyain ta atsuma o ookolo a yi ili i na waa yuwan, agba babu vuma na zuwa niyi elime a na waa zuwa eegebe a yi, waru u ta gura guza aciyayi, u toni ili i na u jiyain de a na waa zuwa yi shi. Ayi fo u yuwan ta ili i na i la'ai ulobonu.*

³⁸ Na a yuwan lolo, u lobono ta. Na a yuwan lolo shi, u la'a tu ulobonu.

³⁹ Ka danu na vali va yi atsuma o lolo, hali she ukwa. Na cu'un ndolo fara u ta faan u yuwisan lolo ro, amma wo olo vali na ri za vi Itoni yi Zagbain.

⁴⁰ N ta majiyan u ta la'aa yi mazanga nu u lyuwa elime na nden n tsuruna, waru n ta a majiyan Ruhu va Asula fo ta dansa ne.

8

* **7:37** Waru u ta gura o o'wo urevu wu uguzu'u ayi da: A damma dada ta putsusaa usheli wa yi she u yuwan lolo wan, agba a'wan a yi a ciga ta a kara lolo. Na ayi dada we ene wu ntsaa ta u geshe yi, amma gba ayi mawun ma ka u ciga ta u yuwan lolo she u putsaa yi wan. Unusu u da shi. A damma o okolo a dada u zuwa ta de okolo a na wee geshe usheli'i u putsaa a na waa yuwan lolo agba za ro da zuwa niyi elime tsara u putsaa usheli'i na lolo shi. U toni ili i na u fofoi o okolo a yi mawun ma ka u dana lo babu na u yuwain lolo. Ayi ndolo fo ili i sa'ani i da.

Inama i na a paḍayi ʔamali

1 Gogo n ciga t̄a n yuwan adanshi adama e inama i na ama a paḍai adama ʔa kucci va ʔamali. Suru ntsu tsu reve t̄a ili i ro adama e ili i ndolo. Adama o urevu tsu tsu 'yaṣaṣaṣa t̄a avangaci ʔa tsu nu uvadu, amma icigi i tsu zuwa tsu t̄a tsu kambulai.

2 Na vuma aa yuwusan majiyan ma na u ri nu urevu, koto u tsura urevu wa amayun shi.

3 Amma vuma na cigai ʔsula, ayi da ʔsula e revei waru u t̄a ka lyuwa yi.

4 Apa ili i na maa dansa adama o utamu wi inama i na a paḍayi ʔamali: Tsu reve t̄a ʔamali ili i ro i da shi ʔtsuma o uvadi, waru tsu reve t̄a ʔsula ʔa t̄a a da goon.

5 A tsu de t̄a ili na ʔabunda de zuva na pa o uvadi "musula" na "azagbain" agba "musula" na "azagbain" a amayun a da shi.

6 Amma tsu reve t̄a tsu t̄a na ʔsula ʔa t̄a goon, ayi da Dada, za na yuwain ili suru, u yuwan tsu t̄a tsara tsu yuwaan yi aganda. Yesu Zamawawa ayi da Zagbain tsu goon. Babu ili i na u kudai a yuwan, waru adama ʔa yi a da tsu tsurai wuma.

7 Amma ama suru ʔa da e revei amayun a nda shi. Ozo o ro a ta zuwusa okolo e le bata ʔa ʔamali o ndolo, dada i zuwai hali na ana'an na aa tamusa cu'un vi inama i ndolo, a tsu buwa t̄a a majiyan inama'a ʔa ʔa ʔamali a da. A ta yuwusan majiyan na a lyuwa cu'un vi ilyalya

i ndolo u t̄a kambato le idaba. A ta yuwusan majiyan ne adama a na asuvu e le ʔa ri nu ucira u na aa gura kurato isa'ani ni iwuya mejege shi.

8 Amayun a da ilyalya i da yaa rawato tsu zuzu na ʔsula shi. Na tsu lyuwa yi shi, tsu lamba ili i ro shi ko ke'en. Waru na tsu lyuwa yi, tsu tsura ili i ro shi.

9 Amma i yuwan ugbozu. She i lyawa faan na yaa lyuwa cu'un vi ili i ndolo wo o'wo ili i na yaa zuwa aza a na ʔa ri nu ucira a majiyan mo okolo e le shi ʔa riyawan.

10 I reve t̄a ʔamali ili i ro i da shi, adama o ndolo waa damaton du i 'yawa i lyuwa ilyalya ʔa aa'isa ʔa ʔamali shi. Amma na vuma na asuvu ʔa yi ʔa ri nu ucira shi we ene du a tamusa, avu fo u ciga u tama.

11 Adama o ndolo urevu wa wu u lungusa t̄a vuma na ri nu ucira'a shi za na Zamawawa kuwayi.

12 Na vu yuwaan ʔa ʔa wu cu'un vu unusu ndolo, hali vu zuwa le a yuwan ili i na a tarai unusu u da, avu fo vu ta yuwusaan Zamawawa unusu.

13 Ni ili i na maa tama waa zuwa moron ma va ma yuwan unusu, ma ʔa dashi tama nama shi, hali n kuwa, adama a na n ciga yi u riyawan shi.

9

Unata u da Bulu ri na akapi a ajiya

1 Amu n t̄a faan. Amu aa-jiya a da. Me ene t̄a Yesu

Zagbain tsu, waru ɔ́du ɔ́a ut-suru wu ulinga u na Zagbain aa yuwusan o ukere u va.

² Ko shi na za ro tara ɔ́mu aajiya a ɔ́a shi, amayun e ekere ɔ́ ɔ́du ɔ́mu aajiya a ɔ́a. Adama a na i ri uɔ́boluloi na Zagbain u roco ta ɔ́mu a aajiya a ɔ́a.

³ Apa ili i na n tsu usu aza a na a tsu ciga a yuwan adanshi o uge'etosu a aci ɔ́ va:

⁴ Tsu ta na tsaɔ́ ushi ilyalya adama o ulinga u na tsu yuwain.

⁵ Ajiya a na a buwai na aza-wawa'a a Zagbain, na Bituru a tsu walasa ta na ɔ́mɔ́ci e le aza a na ɔ́ ri ɔ́za e Itoni ɔ́tsuma a mmalu. Tsu ta na tsaɔ́ yuwan ne fo.

⁶ ɔ́mu na Banaba ɔ́a goon na tsu ciga tsu 'yuwan tsu linga adama tsu tsura ikebe yi ilyalya?

⁷ Na soja 'yaɔ́wa baɔ́a o uvon, u ta tsulaa aciyayi ilyalya? Za ta lo na tsu cu'wan uɔ́uma reve u lamba a lyuwa itana yu uɔ́uma'a? Za va aguɔ́a ta lo a guɔ́usa ikyon reve u kuɔ́a o sowo maani me le?

⁸ Maa dansa ili i nda o uyuwun u va shi, amma ne ɔ́a fo Wilɔ́ wa ɔ́sula u dammai.

⁹ Tse ene ta ɔ́ Wilɔ́ u na Musa ɔ́anai: "She vu ɔ́aru unɔ́ wu nan ayi a dadasa ishina wan."* Ana ɔ́sula a dammai ne, majiyan me inan ma ɔ́a goon u shi na ayi? O'o!

¹⁰ Adanshi ɔ́ tsu a ɔ́a u shi a yuwusan. Za na ri e iluma na za na ri a faba a

ta yuwan ulinga u le na a zuwusai okolo a na ɔ́a tsura akunda ɔ́tsuma e ili i na a gasai.

¹¹ Ana tsu damma ndu ikaka'a ili i ta i ɔ́a na ɔ́a'an vi icu'un va ɔ́sula o okolo ɔ́ ɔ́du. Adama o ndolo tsu ta na tsaɔ́ ushi ilyalya ni ili i ro gashi ugasa u tsu ya'a ɔ́du.

¹² Ni i kamba ama o ro a na a yuwusaan ndu alajiya, ɔ́tsu tsu la'a le ta ntsaa.

Agba koto tsu zuwa ɔ́du i ca tsu ne shi. O unɔ́ u ndolo, tsu ta yuwusan ulinga ni ili i na tsu ri na ayi adama tsu geshe Alabari a Sa'ani a Zamawawa a na waa baza wan.

¹³ I reve ta aza a na aa yuwusan ɔ́ganda ɔ́tsuma a ɔ́a'isamapada ɔ́ tsu ushishi ta ilyalya i le pe. Ne ɔ́a waru nan ganu aza a na aa padasa kucci vi inama a asa'a ɔ́ tsu ushishi ta akunda e inama'a.

¹⁴ Ne ɔ́a fo Zagbain roco ta a na aza a na aa yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani a ushishi ilyalya i le adama o ulinga'a.

¹⁵ Agba koto n zuwa ɔ́du i ca tsu ne shi. Waru maa ɔ́anasaa ɔ́du ili i nda gogo adama a na n ciga ndu i ca mu ili shi. Me ene ta gashi u la'aa mu ta n kuwa a na yaa yuwan ne.

¹⁶ Maa 'yasasan avangaci adama a na maa yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani shi. Ulinga u ndolo u ɔ́a ɔ́sula a zuwa numu n yuwan, agba na n ciga n 'yuwan n yuwan yi. Woo yo'ono mu shi na n yuwan yi shi!

* 9:9 ɔ́tsuma a rana ndolo, na a ciga a faba ishina, inan i tsu dadasa le ta ɔ́ ya'wa na ɔ́ kambi e ishina'a.

17 Nā n yuwan ulinga u nda adama a na aṃu na aciyava n dangwai n yuwan yi, u to lobono i tsupa mu. Amma n ta yuwusan ulinga u nda mejege adama a na Asula a da za na zuwa niyi e ekere a va.

18 To, atsupu a nye a da maa ushi? Ayi da nda n ciga ta n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani faan, agba maa zuwusa ama a tsupa mu adama o ulinga u nda shi.

19 Amu aagbashi a za da shi, agba avu n kambato aciyava aagbashi a ama suru adama n lyuwa aci a ama na abunda.

20 Na n ri obolo na aza a Isra'ila, n tsu yuwan ta tsu za va Isra'ila adama n lyuwa aci e le. A ta zala Wila wa Musa, amu gba shi. Agba n ta kurusu Wila'a mejege adama n lyuwa aci e le.

21 Ne da waru, na n ri obolo na Atakpaci, reve n yuwan tse le, aza a na oo tonon Wila shi, adama n lyuwa aci e le. Ayi nda woo rocosu n 'yuwan ta a kuru wila wa Asula shi, amma n ta kurusu wila wu Zamawawa.

22 Na n ri obolo na aza a na Itoni i le i ri ugbamu lon shi, n tsu yuwan ta gashi amu fo n ri ugbamu lon shi, adama n lyuwa aci e le. N ta yuwusan ununa ama aa yuwusan ubata biti adama n yuwan atyo a na maa gura yuwan adama n lyuwa aci a za na biti maa gura.

23 N ta yuwusan ili i nda suru adama m baza Alabari a Sa'ani, waru n ta uwwusa uyo'o adama a aba'un a Asula.

24 I cuwan na a yuwusan ala'anlai e iladi, koyan tsu suma ta, agba vuma ta da tsu tsura iliyinkapa. Adu fo ni i ciga i 'yuwan i suma cine yaa lyuwa.

25 Za na ri e iladi ya ala'anlai biti u tsu fobuso ta aciyayi lon adama u lyuwa une'e wo ookokolo a avu'un a na aa jima shi. Amma tsu to fobuso aciyatsu adama tsu lyuwai une'e wo okokolo a na oo koto shi.

26 Ayi da i zuwai ma sumusa mejege. Ayi da i zuwai maa dakanusu tsu za na ri a nlangi nu ukere wa yi ukukumuwu adama u lyuwa, agba ana za na a falishi atsuma o upepu shi.

27 N ta dudukusa lipu va reve n kambuwa yi aagbashi a va adama a na na tawa n koto a yuwusaan ozo o ro alajiya, Asula a putsaa mu ni iliyinkapa wan.

10

She i yuwaan musula n ro aganda wan

1 Ama a va, n ciga du ta i cuwan ni ili i na i farai na nkaya n tsu aza a na a kuruyi Musa. Asula a walaa le ta elime ana u lyunguyi eleshe a na a walai elime e le, reve u pasato le a Mala ma Shili† ni ida yu u'yewu.

2 Ne da Asula a rumbu nle reve o o'wo otoni a Musa atsuma e eleshe na a mala.

3 Suru nle a lyuwa ta ilyalya i na yu utai zuva.

4 Suru nle o sowo ta mini ma na mo utai nu ucira wa

Asulā. Mini mo ndolo mo utā tā a aatali diga zuva a na ē shewun nle, ayi aatali o ndolo gba Zamawawa dā.

⁵ Agba suru nā ne, nā abunda e le Asulā a uwwa uyo'o u le shi. Adama o ndolo a dā a kuwāi, reve lipu le o o'wo ubazu atsumā o una.

⁶ Ili i nda i fara tā adama wo o'wo iroci a tyo ya'a tsu, adama u tigā tsu tsu lyawa icigi yi iwuya ununa ama o ndolo a yuwain.

⁷ She i yuwaan amali agandā cine ozo o ro e le a yuwain wan. Adanshi a Asulā a damma, "Ama'a a yuwan tā mere reve a yuwan abuki a vanvama nu uje'en."

⁸ Reve ozo o ro e le a yuwan tsipere, adama o ndolo a dā gba, a tyo ama ukpakukupa ushin nu ukpakukupa uta'atsu (23,000) a kuwāi urana u tā. She tsu yuwain unusu ununa a yuwain wan.

⁹ She tsu lyungwāi Asulazuva cine ozo o ro e le a yuwain wan, reve gba a kuwā ana iyo yi kadā nle.

¹⁰ Waru she i yuwan adan-shawuya cine ozo o ro e le a yuwain wan, adama o ndolo a dā Asulā a lyunguyi malin-gata mā yi mo ukwā wu una le.

¹¹ Ili i nda suru i fara tā adama e iroci. A dāna le tā adama o rono tsu atsuvu, adama a na mantsa mo ukosu ma yuwan tā zuzu.

¹² Nā vu ri a majiyan gashi vu tā mishin, vu yuwan ug-bozu adama vu riyā wan.

¹³ A mantsa ma na a lyungwā ndu suru, i cuwan a tā lyungusā akapi a ama ne fo. Asulā a tu uguzu nā nzuwulai mā yi, agba waa lyawa malyungwā'a ma la'a ucira u na yaa kaḅa asuvu shi. A mantsa mā malyungwā'a, u ta ca du ucira u na yaa gura kaḅa asuvu, ne dā Asulā aa ca du ure u na yaa lyuwa elime.

¹⁴ Ama a va, adama o ndolo, i suma itoni ya amali.

¹⁵ Adu ama a na a ri nu ug-bozu u dā. I yuwan majiyan na aciyadu ko ili i na n cigai madamma amayun a dā.

¹⁶ Nā tsaa cuwusan mantsa ma na Zagbain tarai opopofu, reve tsu sowo masayan ma inabi, avu tsu godyoo Asulā adama a yi, tsu tā na akunda atsumā a mpasa mu Zamawawa. Nā tsu tara opopofu reve tsu ne'eshen tsu tama yi, tsu tā tsurā akunda a lipu vu Zamawawa na amayun.

¹⁷ Ana tsu ne'eshein opopofu a tā, tso o'wo tā lipu tā, ko a na tsu ri abunda.

¹⁸ I cuwan na ama a Isra'ila, za suru reve tā na a pada kucci a masa'a, aza a na a tamai inama i ndolo suru, a tā tsurā aba'un a kucci'i.

¹⁹ Maa dansa amali ko ilyalya i na a yuwayin amali kucci ili i dā shi.

²⁰ Amma n ta dansa ili i na a cayi amali, kucci vo otoni a lima† a dā, agba Asulā a dā a cayi shi. Agba n ciga du yoo o'wo ili i tā no otoni a lima shi.

²¹ Yoo sowo o mokoto ma Zagbain reve waru i sowo o mokoto mo otoni a lima shi.

Yaa lyuwa ilyalya i na a cayi Zagbain reve waru i lyuwa ilyalya i na a cayi otoni a lima shi.

²² Tsu ciga ta tsu zuwa Zagbain tsushu'un? Tsu te inda tsu ta nu ucira u na tsa'a 'yuwan Zagbain reve u kuɗa a ca tsu atsumalima?

A ca Asula tsugbain kuci

²³ Ozo o ro atsuma a du i ta dansa, "Tsu ta yuwan ili i na tsu cigai biti!" Amma n ta dansaa du ili biti i da i ri ulobonu u na yaa yuwan shi. I ta gura damma, "Tsu ta yuwan ili i na tsu cigai fo!" Amma n ta dansaa du ili biti i da i ri ni ikambi shi.

²⁴ She i dana e izami yi ili i na i ri ulobonu ya'a du goon wan. Amma i zami ili i na i ri ulobonu e ekere a akapi a ama.

²⁵ I tama inama i na aa winasa e eden. Agba ye ece ko a yuwaan ta amal'i kucci ne ele wan, ne da asuvu a du a dana nden.

²⁶ Adama a na Adanshi a Asula a damma ta, "Uvadi ni ili i na i ri pe atsuma a yi suru za vu Zagbain da." ◇

²⁷ Na aza a na a ri aza e Itoni shi, e de du i lyuwa ilyalya, reve i ciga i lyuwa, to, i lyuwa ili i na a ca ndu biti. She i yuwan yeci i ro wan, adama a na yeci'i u ta tawaa na ad-dama.

²⁸⁻²⁹ Amma na vuma ro damma du, "Ilyalya i nda a ca ta amal'i." To, she i lyuwa ilyalya i ndolo wan, ko asuvu a du a tara yi unusu u da shi. She i lyuwa wan, adama a na

za na damma ndu'u, u tara ta unusu u da ni i lyuwa.

Adama a nye aa 'yasan mu a yuwan ili i na n ri faan na maa yuwan, adama wo o'wo unusu a asuvu o ozo o ro wan?

³⁰ Na moo godyoo Asula adama e ilyalya'a reve n lyuwa yi, adama a nye e de numu za vu unusu?

³¹ Na yaa lyuwa, ko i sowo, ko i yuwan ili i ro, i yuwan ili biti cine aa ca Asula tsugbain.

³² She i yuwan ili i ro na yaa nusaan aza a na a ri aza a Isra'ila, ko Atakpaci, ko aza e Itoni wan.

³³ Yuwain cine n tsu yuwan. N ta yuwusan mpolo n na koyan da a uwwa uyo'o atsuma e ili i na maa yuwusan suru. Maa zamishi ili i na yaa tawaa mu ni ili yu ulobonu shi, amma n te izami yi ili i na i ri ulobonu e ekere a koyan da adama a wawa le.

11

¹ Ni i ciga i 'yuwan i kuru iroci i va, ununa amu maa kurusu iroci yi Zamawawa.

Uritosu adama a aganda

² N ta cuwusa du adama a na yaa cuwusan na amu kuci, avu waru i kuru ili i na n rito ndu.

³ Agba n ciga du ta i reve nda: Zamawawa ta na tsugbain a aci a vali, vali waru u ta na tsugbain a aci a ka va yi, Asula waru u ta na tsugbain a aci a Zamawawa.

⁴ Vali na suru pupalai aaci a yi a mantsa ma na u ri a avasa ko a yuwusan uritosu

wā Asulā u tā tawusāa Zamawawa nā wono.

⁵ Amma ka na suru pupalai aaci a yi shi a mantsa ma na u ri a avasa ko o uritosu wā Asulā u tā tawusāa vali vā yi nā wono. Ka ndolo ili i tā i ḏa nā ka na a punai ogbondo adama wo o'wo iroci yi ili i wono.

⁶ To, nu u 'yuwan a pala aaci a yi a puna yi ogbondo. Agba ana wo o'woi ili i wono i ḏa ubatā a ka a puna yi ogbondo, to, wu pala aaci a yi.

⁷ Asulā a yuwan tā ali oroci a yi adama a ca yi tsugbain. Ayi nda u roco tā she vali oto ili i ro a aaci a yi wan. Asulā a yuwan tā amāci a tawāa ali e le nā tsugbain.

⁸ Asulā a yuwan vali vu ufaru diga atsumā a ka shi, amma wu utāa tā ka vu ufaru diga a vali.

⁹ Asulā a yuwan vali adama a ka shi, amma u yuwan tā ka adama a vali.

¹⁰ Adama o ndolo a ḏa ka a pupala aaci a yi adama u roco u tā zalā tsugbain tsa vali vā yi, adama a nlingata mā Asulā waru.

¹¹ Atsumā e Itoni i tsu yi Zagbain, a kasa amāci atsumā a ali shi, ali waru a kasa le atsumā a amāci shi.

¹² Amayun a ḏa ka vu ufaru wu utā tā diga a vali, amma amāci a ḏa a matsain akapi a ali. Agba Asulā a ḏa za na yuwain ili biti.

¹³ Ecei aciyāḏu, nā ka yuwan avasa babu aaci a yi wupalu, ili i ndolo ili i wono i ḏa shi?

¹⁴ Ye ene ure u na Asulā a yuwain o uvadi, nā vali ri nā anji zakpakpa ili i wono i ḏa shi?

¹⁵ Agba nā ka ri nā anji uga'an, ili i sa'ani i ḏa. Asulā a ca yi tā anji ne wo o'wo aapalutsu.

¹⁶ Hali n gogo ama o ro a ta ciga a yuwan mawasan adama e ili i nda, amma n ta dansa atsu na akapi a a'isa a aza e Itoni tsa yuwusan ili i ro ko'o shi.

Adama e Ilyalyayi Zagbain

¹⁷ Atsumā o uritosu u na n cigai n roco ḏu, maa cuwusa ḏu shi, adama a na a mantsa ma na i bolotoi suru, yaa yuwusan ili i sa'ani shi, reve i reme a yuwusan ili i vama.

¹⁸ O ufaru, mu uwwa tā a na ni i boloto i tsu ne'eshen tā aciyāḏu koko'o, agba n usu tā a na ili i ro i na a dammai amayun a ḏa.

¹⁹ Amayun a ḏa i tā pe une'esun koko'o, ne ḏa e reve aza a na a yuwusan ili i na i ri mejege.

²⁰ A mantsa ma na i bolotoi, i ta a majiyan i ta lyuwusa Ilyalya yi Zagbain, agba ne ḏa u ri shi.

²¹ Adama a na ni i ri a alya, i tsu gaḏara tā adama i zanan ili suru reve gba akapi a ama a ḏana na ambululu. Ozo o ro gba hali o o'wo usowu!

²² I ri nā 'wa na yaa lyuwa i sowo shi? Ko i tara tā aa'isa a aza e Itoni a Asulā ili i na i ri aḅulā shi? Ko i ta casu alambi wono? Nye i ḏa i lobonoi na maa damma ḏu? I ciga tā n cuwa ḏu a na yaa yuwusan

ne? Maa cuwa ɗu shi, ko ke'en!

23 Zagbain ɗa ca numu ili i na n rito nɗu. Aɗsuma a ayin a na a winai Yesu Zagbain, u tara ta opopofu.

24 Reve u godyoo Asula adama a yi. Reve wu busa yi mubishi mubishi awu u damma, "Nda lipu va ɗa, za na n cayi kucci adama a ɗu. I yuwusan ne adama u zuwa ɗu i dan a cuwusan na amu."

25 Ne ɗa waru, ana a lyuwai ilyalya, reve u tara mokoto ma masayan ma inabi,† awu u damma, "Mokoto ma nda akucunu† a sa'awu a Asula a ɗa, za na o rocoi amayun a ɗa adama a mpasa n va. I yuwusan ne adama u zuwa ɗu i cuwusan na amu a mantsa ma na yoo sowuso yi kuci."

26 A mantsa ma na yaa tamusa opopofu a nda ni i sowi mokoto ma nda biti, i ta dansa na Zamawawa kuwai. I yuwusan ne hali u kambā.

27 Adama o ndolo na za ro atsuma a ɗu tama opopofu a Zagbain ko u sowo o mokoto ma yi o ure u na u ca niyi tsugbain shi, u yuwan ta unusu e ekere a lipu na mpasa mu Zagbain.

28 Adama o ndolo a ɗa vaa kalyuwa aciyawu kafu vu tama opopofu'u ko sowo o mokoto'o.

29 Adama a na na vu ri nu urevu wu ucuɗuwu u lipu wu Zagbain shi a mantsa ma na vaa tamusa opopofu'u awu vu sowo o mokoto'o, vu te ge'etosu aciyawu na vu tama vu sowo.

30 Ayi ɗa i zuwai ozo o ro a ɗu na abunda a ri ubanakun o o'woi takalya, ozo o ro gba shi a kuwai.

31 Na tsu kalyuwa aciyatsu kafu tsu lyuwa tsu sowo, Asula ee ge'eto tsu shi.

32 Agba Zagbain tsu ge'etosu ta nu u bari ntsu adama a tyo o ukosu Asula a ri na woo kototo tsu shi, a mantsa ma na woo kototo uvadi.

33 Adama o ndolo ama a va, a mantsa ma na i bolotoi i lyuwa ilyalya yi Zagbain, i puroloi.

34 Waru no ozo o ro a uwwusa ambulu a lyuwa ilyalya ne'en a 'wa le, adama Asula e ge'eto ɗu a mantsa ma na i ri alya obolo wan.

N ta damma ɗu ili i na yaa yuwan adama a akapi e ili, na n tawa.

12

Ne'e koko'o

1 Ama a va, gogo n ta danaa ɗu adama e ne'e na Ruhu va Akiza tsu ca koyan ɗa atsuma a tsu.

N ciga ɗu ta i reve ili ya amayun adama e le.

2 N ciga ɗu ta i cuwan kafu yo o'wo aza e Itoni yi Zagbain, a kuru ta na adu o ure u na u ri mejege shi, reve i yuwaan amali a na a tsu yuwan adanshi shi aganda.

3 N ciga ɗu ta i reve na Ruhu va Asula ri obolo na vuma, vuma ndolo a damma, "A yuwaan ta Yesu unal!" shi. Waru ko za lo aa damma, "Yesu Zagbain ɗa" shi, she

na Ruhu va Akiza zuwa yi u yuwan ne.

⁴ Ne'e ta lo koko'o, agba suru Ruhu ta da aa casu le.

⁵ Re ta lo koko'o na tsaayuwusan ikambi, agba suru ntsu Zagbain ta da tsaayuwusaan aganda.

⁶ Ama a ta yuwusan linga icu'un icu'un, agba Asula a ta a da a cayi vuma biti ucira u na waa yuwan cu'un vu ulinga u ndolo.

⁷ Ruhu tsu roco ta aciyayi atsuma a za vi Itoni† biti ana u ca niyi ulinga ko'o na waa kamba aza e Itoni suru.

⁸ Ruhu va Asula tsu ca ta vuma ucira u na waa ca asala o ugbozu. Ruhu dada waru tsu ca za ro ucira u na waa yuwan adanshi a na a ri tapu nu urevu.

⁹ Ruhu ta dada waru tsu ca za ro ucawu wo okolo a gbain. U tsu ca ta za ro ucira u na waa kambato aza o ubanakun gbagu.

¹⁰ U tsu ca ta za ro ucira u na waa yuwan ulinga wa asalama,† reve waru u ca za ro ucira u na waa damma ikaka ya Asula. U tsu ca ta za ro ucira u na waa kurato ili i na yu utai ubata wa Asula ko ubata u ro. U tsu ca ta za ro ucira u na waa yuwan adanshi ne elentsu o ro. Reve waru u ca za ro ucira u na waa gura cuduwa ili i na a dammai ne elentsu koko'o.

¹¹ Ayi da waru Ruhu va Akiza ta goon za na aa casu ne'e nda. Ayi a nde'en da tsu ca cu'un vu une'e u na u tsu ntsaa koyan.

Lipu vu Zamawawa na pasu va yi

¹² Lipu vuma ili i ta i da, agba u ta na pasu koko'o. Ko a na wo o'woi lipu ta na pasu koko'o, pasu ndolo o boluloi ta reve o o'wo lipu ta goon. Ne da fo lipu vu Zamawawa ri.

¹³ Ozo o ro a tsu aza a Isra'ila a da, ozo o ro waru Atakpaci* a da. Ozo o ro waru agbashi a da ozo o ro waru gba shi a ta faan. Amma Ruhu va Asula rumbu ta koyan tsu reve u zuwa tsu tso o'wo upasu u lipu vu Zamawawa. Suru ntsu tsu ushi ta Ruhu ta.

¹⁴ Amayun, lipu ta na pasu icu'un icu'un, agba upasu u ta goon shi.

¹⁵ Na anana a damma, "Amu upasu u lipu u da shi, adama a na amu ukere u da shi," ili i nda i geshe yi ta a na woo o'wo upasu u lipu'u? O'o!

¹⁶ Waru nu utsuvu u damma, "Amu upasu u lipu u da shi, adama a na amu utsuvu u da goon agba lyusu da shi," ili i ndolo i putsaa yi ta a na wo o'wo upasu u lipu? O'o!

¹⁷ Na lipu suru lyusu da, cine waa uwwa? Waru nu utsuvu u da u shi goon, cine wa uwwa maguru?

¹⁸ Amma Asula a yuwan ta lipu tsu na pasu abunda, reve gba u zuwa upasu suru ubata u na u ciga niyi.

¹⁹ Ili i wovon i ne i da lipu shi o'wo nu u shi upasu u ta

* 12:13 Vuma na danai aatagada a nda u yuwan ta ulinga na danshi "Nheleni" a yuwusan adanshi a Takpaci.

goon!

²⁰ To, lipu t̄a n̄a pasu va ābunda, amma lipu t̄a d̄a goon.

²¹ Lyusu aa damma ukere, "Ili i bura mu n̄a āvu" shi. Aaci aa damma ana, "Ili i bura mu n̄a āvu" shi.

²² Pasu lipu na rotsoi gashi ā ri nu ucira shi, amayun ele d̄a a la'ai ulinga.

²³ Pasu lipu ro na tsu tarai gashi a la'ashi ulinga shi o t̄a lo, agba ele d̄a tsu la'a kambuwayi ugbozu o ugolobuso u le. Atsu tsu pala t̄a lipu tsali ts̄a tsu adama ama e ene le wan,

²⁴ agba tsu ta gura lyawa upasu u ro babu pupala. Asula e gere t̄a lipu tsu hali n̄a pasu na tsu tarai ā ri nu ulinga shi, ā t̄a gba nu ulinga.

²⁵ U yuwan t̄a ne adama u zuwa pasu lipu'u suru a linga obolo, upasu suru a kambusa za va yi.

²⁶ Nu upasu u lipu u ro u sowo atsumalima, akapi a pasu a tsu uwwa yi t̄a. Na a ca upasu u ro tsugbain, to, akapi a pasu a tsu yuwan t̄a mazanga obolo n̄a āyi.

²⁷ Suru ndu suru lipu vu Zamawawa d̄a. Koyan atsuma ā d̄u upasu u d̄a a lipu va yi.

²⁸ Apa nda pasu ro na Asula a zuwai atsuma a lipu vu Zamawawa. Ele d̄a: U fara t̄a zuwa ajiya, za ve ire, aza a na a yuwusan alajiya e ikaka

ya Asula, za va ta'atsu munlu. Reve u toni na aza a na a yuwusan linga va asalama, na aza a na a ri nu ucira u na a kambato ama gbaga. Reve waru u zuwa aza a na aa kambusa ozo o ro, na aza-gbain. Reve u zuwisa aza a na aa yuwusan adanshi ne elentsu icu'un icu'un.

²⁹ Vuma suru d̄a aajiya? Ko ke'en ne d̄a shi. Za suru d̄a a yuwan alajiya e ikaka ya Asula? Suru d̄a munlu? Za suru d̄a ri nu ucira u na waa yuwan linga va asalama?

³⁰ Suru d̄a a ri nu ucira u na aa kambato ama gbaga? Asula a ca t̄a suru ntsu ucira u na tsa a yuwan adanshi ne elentsu icu'un icu'un? Vuma suru d̄a aa gura cuduwa ili i na a dammai ne elentsu icu'un icu'un? O'o!

³¹ Amma na amayun i zuwa okolo a na yaa tsura ne'e na la'ai.

Gogo n ta damma du ili i na i la'ai suru suru.

13

Icigi

¹ Na maa yuwan adanshi ne elentsu o ro a ama ko hali ne elentsu a nlingata ma Asula, agba waru n̄a n ri ni icigi ya ama shi, adanshi a va o rotso t̄a ilama i malapa ma rumu, ko ilama yu ulingi.*

² Na Ruhu ca mu ucira n yuwan alajiya e ikaka ya Asula agba n ciga ama shi, ili i ro i d̄a n ri shi. Ne d̄a waru

* **13:1** Ele nda a tsu yuwan t̄a ulinga ne ele atsuma a aganda a amali. Elemu a na a yuwusan waa tawusa n̄a tsugbain e ekere a Asula a wuma shi. Tsundolo, na vuma ro yuwan adanshi ne elentsu o ro agba wu pe ada tsara u kamba aa'isa a aza e Itoni shi, ne dafa elemu a na amali a tsu yuwusan atsuma a aganda a amali waru u tsu tawaa n̄a tsugbain e ekere a Asula a wuma shi.

na n gura reve ili biti, hali ni ili i na i ri usokowu suru suru. Ne da waru na n ri nu ucawu wo okolo hali na maa gura damma masasan ma^{aa} shuwa ubata u ro, reve u yuwan ne.

³ Na n ca alambi ili i na n ri ne ele suru, hali gba na n ca lipu va kucci vu ukulatosu, agba na n ciga ama shi, wo o'wo mu ta ulinga we pere.

⁴ Icigi i ta na ankuri nu ulobonu. Icigi i ri na tsushu'un shi. Icigi i tsu yuwan adanshi nu u'ya^{sa}san wa avangaci shi. U tsu tara aciyayi ili i ro shi.

⁵ U tsu yuwan adanshi adama u sudato ozo o ro asuvu shi. U tsu dana o mpolo n na wa^{aa} tsura^{aa} aciyayi ili shi. U tsu yuwan upan go'o shi. U tsu cuwan unusu u na ama o ro a yuwaan niyi de shi.

⁶ U tsu yuwan mazanga adama a na ili i wuya i farai shi, amma u tsu yuwan ta mazanga na amayun o uta a alanga e eteshe.

⁷ Icigi i tsu bul^a mayan me icigi shi, u tsu kufa a usu shi, u tsu dana ta nu uzuwu wo okolo kuci, waru u tsu ka^{ba} ta asuvu kuci.

⁸ Icigi i tsu koto shi. Ne'e na aa yuwan alajiya e ikaka ya Asula o to koto. Ne'e na aa yuwan adanshi ne elentsu icu'un icu'un o to koto. Ne'e vu urevu fo to koto.

⁹⁻¹⁰ A mantsa ma nda une'e u tsu wu urevu nu ucira u na tsaa yuwan alajiya e ikaka ya Asula a ri ushiwun shi, mantsa ma na za vu ushiwun tawai, da^{da} une'e u na u ri

ushiwun shi waa buwa nu ulinga waru shi.

¹¹ Ana n shi mawun, n yuwusan ta adanshi ununa mawun ma tsu yuwan, n yuwusan ta majiyan ununa mawun ma tsu yuwan, n tawusa ta na re gashi mawun. Ana n kungwai, reve n lyawa a yuwusan ununa mawun ma tsu yuwan.

¹² A mantsa ma nda, tsu te inda ili ya Asula, agba tsu te inda le akapi, ununa i tse ene ululu wa'a ni i kalyuwa a madubi. Mantsa ma ta lo aa tawa na tsee ene Asula esu esu. Gogo wa'a da goon n revei, amma a mantsa'a n te reve suru suru, ununa Asula e reve numu suru suru.

¹³ Ili i ta'atsu i nda o ta lo no oo koto shi: ucawu wo okolo, uzuwu wo okolo ni icigi, agba za na la'ai atsuma e le suru suru ayi da icigi.

14

Udashiwu wu uritosu adama e ne'e Ruhu

¹ I yuwan atyo a na yaa yuwan tsara i ciga ozo o ro. Waru i zuwa okolo tsara i ushi ne'e na Ruhu va Akiza aa ca du. Agba une'e u na u la'ai ayi da une'e wa alajiya e ikaka ya Asula.

² Aza a na aa yuwusan adanshi ne elentsu o ro, aa yuwusaan ozo o ro a na a uwwusa le adanshi shi, amma a tyo a Asula za na a uwwusa le. A ta yuwusan adanshi a amayun e ili yu usokowu nu ucira u Ruhu va Akiza.

³ Amma aza a na a yuwusan alajiya e ikaka ya Asula

a ta yuwusaan ama adanshi reve waru a ca le ikambi, nu ugbamu wa asuvu, nu ucasu wa adanshi adama a tsura asuvu nden.

⁴ Aza a na a yuwusan adanshi ne elentsu o ro, aciyele a da aa kambusa goon, amma aza a na a yuwusan alajiya e ikaka ya Asula a ta kambusa aa'isa a aza e Itoni suru.

⁵ N ta dansa, u ta dana ulobonu suru ndu i yuwan adanshi ne elentsu o ro. Amma u ta la'a ulobonu suru ndu i yuwaan ama alajiya e ikaka ya Asula. Une'e u ndolo u la'a ta une'e u mayan ma adanshi ne elentsu o ro. Une'e wa adanshi ne elentsu o ro u tu ulobonu na za ro gura cuduwa ili i na a dammai, adama aa'isa'a ma'bulu u tsura ikambi.

⁶ Ama a va, na n tawa n yuwaan du adanshi ne elentsu o ro, cine ili i ndolo yaa kamba du? Ili i ndolo yaa kamba du shi, ko ke'en, she na n damma du ili i na Asula o roco numu, ko na n damma du ili yu urevu, ko ikaka i na Asula a ciga numu n damma du, ko uritosu.

⁷ Ili i wivulu gashi papin ko ili mawa'a ko kumburu a ri wuma shi. Babu za na ee reve ishpa i na aa wa'asa, she na za mawa'a u wa'a yi a alanga eteshe.

⁸ Na aavana a na oo rocosu asoja ure wu uvon u ca mesun ma sa'ani shi, cine tsa da asoja'a oo fofo adama e teme uvon?

⁹ Ne da waru, babu za na ee reve ili i na yaa dansa, she ni i yuwan adanshi a alanga

eteshe. Na ne da shi, vu ta dana a yuwusan adanshi o upepu goon.

¹⁰ Tsu ta ne elentsu icu'un icu'un atsuma o uvadi u nda, agba babu za na ri lo elemu goon reve u lamba urevu.

¹¹ Na vuma ro yuwan adanshi ne elentsu a na mu uwwai shi, tso o'uloi ta omocin.

¹² Na amayun a da i cigai ne'e Ruhu, i pati Asula a ca du aza a na aa dana ni ikambi atsuma a aa'isa a aza e Itoni ma'bulu.

¹³ Vuma na ri nu une'e wa adanshi ne elentsu o ro, u yuwan avasa tsara a ca yi fo une'e wu ucuduwusa wi ili i na u dammai.

¹⁴ Na n yuwan adanshi ne elentsu o ro, ruhu va da aa yuwusan avasa, amma amu aciyava n reve ili i na maa dansa shi.

¹⁵ To, nye maa yuwan? N ta yuwan le ra. N ta yuwan avasa atsuma a ruhu, waru n ta yuwan avasa ni idanshi i na n revei. N ta cana ishpa atsuma a ruhu, waru n ta cana ishpa ni idanshi i na n revei.

¹⁶ Ni i boloto ubata u ta, ni i yuwaan Asula ica atsuma a ruhu du, ozo o ro ee reve shi. Ne e reve ili i na yaa dansa shi, cine ee reve cine aa usu, "Ami, wo o'wo ne?"†

¹⁷ I to godyusho Asula o ure u sa'ani, amma ayi ndolo aa kamba za ro shi.

¹⁸ N godyoo ta Asula a na n la'a ndu suru mayan ma adanshi ne elentsu o ro.

¹⁹ Amma na tsu boloto ubata u ta tsara tsu yuwaan Asula aganda, n ta dansa u ta

la'aa mu ulobonu n damma idanshi i ton i na ama ee reve ana maa damma idanshi ukpakukupa kupa (10,000) ne elentsu o ro.

²⁰ Aza a va, lyawai a yuwusan majiyan cine muwun n tsu yuwan. Yoo o'wo gashi muwun n na koto n yuwain iwuya shi. A majiyan ma du i yuwan majiyan tsa aza a na o gbozoi de.

²¹ A dana ta atsuma a Adanshi a Asula:

“Asulazuva a damma ta,
‘N ta yuwaan ama a va adanshi
ne elentsu a na omocin aa
gura damma.

Amma na ne suru aa zuwaa mu atsuvu shi.’ ”

²² Une'e wa adanshi ne elentsu o ro iroci i da adama a aza a na a ri ele aza e Itoni a da shi, amma adama a aza e Itoni a da shi. Une'e wa alajiya e ikaka ya Asula iroci i da a tyo ubata wa aza e Itoni, amma adama u kamba aza a na a ri ele aza e Itoni a da shi.

²³ Ko na ne, na za na ri za vi Itoni shi ko ama a na e revei ili i ndolo shi, a tawa ubata wi ifolo i du avu a uwwa du a yuwusan adanshi ne elentsu o ro, a ta jiyan gashi i jaara ta.

²⁴ Amma na ama o ndolo a uwwa a na za suru ta yuwusan alajiya e ikaka ya Asula, e te reve a na ele aza o unusu da, waru ili i na a uwwai u te ge'eto le.

²⁵ A ta damma ili i na i ri pe usokowu atsuma o okolo e le. A ta kingyo avu a yuwan aganda avu a damma Asula, “Amayun a da vu ri na ama a nda.”

Isa'ani atsuma a aganda

²⁶ N'utsa n va, ni i boloto tsara i yuwan aganda, ni i ciga i 'yuwan i yuwan ili i sa'ani i na yaa kamba ama a na a ri lo suru. Ne da wu ntsayi u dana na vuma ro cana ishpa ko u yuwan uritosu ko u damma ili i na Asula a dammai ko u yuwan elentsu o ro ko u cufuwa ili i na vuma'a u dammai.

²⁷ Ni i boloto ubata u ta, i ta gura lyawa vuma ro yuwan adanshi ne elentsu o ro, ko ama e re, amma she u la'a ama a ta'atsu wan. A yuwan adanshi aza a ta ta, reve vuma ro cufuwa ili i na a dammai.

²⁸ Na babu za na aa cufuwa ili i na a dammai, ayi za na yuwain adanshi ne elentsu o ro nu u 'yuwan u ciga u rungwa, avu u yuwan adanshi na aciyayi na Asula goon.

²⁹ Ama e re ko ama a ta'atsu a yuwan adanshi e ikaka ya Asula, avu ama a na a buwai a kalyuwa ili i na a dammai ulobonu.

³⁰ Na vuma ro aa yuwusan alajiya e ikaka ya Asula, avu Asula o roco za ro ili i ro, za na a yuwusan alajiya e ikaka'a wi isawan avu u lyawa vuma ndede lyuwa elime na adanshi.

³¹ A mantsa ma ta i lyawa vuma ta yuwan adanshi, avu suru ndu i rito ili i ro, reve waru i dashi tsura ugbamu wa asuvu.

³² Ama a na a yuwusan alajiya e ikaka ya Asula a ta gura guza aciyele, reve a lyawa ozo o ro a yuwan adanshi.

³³ Asulazuva Asula o ujambaru a da shi, amma a

asuvu nden ɗa, cine u ri a a'isa a aza e Itoni suru.

Na ama a Asula o boloto adama a yuwan aganda,

³⁴ lyawa amaci a dana kpaku. She i lyawa le a yuwan adanshi wan, adama a na Wila u damma ta amaci a yuwan tsutoni.

³⁵ Na a ciga e reve ili i ro, e ece ali e le na a kambā a 'wa le. Ili i wono i ɗa ka yuwan adanshi atsuma e iɓolo.

³⁶ Adanshi a Asula o uta ya'a ɗu shi, waru ya'a ɗu ɗa u rawai goon shi.

³⁷ Na vaa yuwusan majiyan gashi avu vuma na a yuwusan alajiya e ikaka ya Asula a ɗa, ko gba vu ta nu une'e u ruhu, vu te reve a na maa ɗanasa ili i na Zagbain damma numu n ɗana ɗa goon.

³⁸ Adama o ndolo ama a na a 'yuwain a zuwa atsuvu e ili i na n ɗanai she i zuwaa le atsuvu wan.

³⁹ Ama a va, icigi yo okolo i ɗu ayi ɗa i ciga i damma ikaka ya Asula, amma she i putsa vuma na aa yuwusan adanshi ne elentsu o ro wan.

⁴⁰ Atsuma e ili i na yaa yuwan suru wo o'wo o ure u na wu ntsayi waru u tu ufoɓu ulobonu.

15

U'yosun wu Zamawawa

¹ Ama a va, gogo n ciga ta n cuwaan ɗu na Alabari a Sa'ani a na n yuwaan ɗu ɗe alajiya. I ushi yi ta ɗe, avu waru yi isawan ɗe nu ucawu wo okolo a ɗu.

² Ayi Alabari a Sa'ani a nda ayi ɗa waa wawa ɗu ni i ɓana yi ugbaru atsuma e ili i na n damma ndu. Ni i yuwan ne shi, ucawu wo okolo a ɗu wo o'wo ta pere.

³ N damma ɗu ta ili i na a damma numu. Ayi ili i nda ayi ɗa u la'ai ulobonu suru: Zamawawa kuwa ta adama o unusu u tsu, ne ɗa Adanshi a Asula a dammai.

⁴ A cido yi ta, o urana wa ta'atsu avu a 'yasan yi wuma, cine Adanshi a Asula a dammai.

⁵ U roco ta aciyayi ya Bituru, waru u roco ta aciyayi a tyo a akapi Kupanejere'e.

⁶ Ana ayi ndolo kotoi, u roco ta aciyayi a tyo o otoni a yi a na a la'ai ukpakuton (500) a mantsa ma ta. Aza a na e ene niyi na abunda a buwa ta wuma, ozo o ro gba shi a kuwa ta ɗe.

⁷ Avu waru u roco aciyayi a tyo ya Yakubu, waru avu u roco aciyayi a tyo ubata wa ajiya suru.

⁸ O ukosu suru, u roco ta aciyayi a tyo ya'a va, gashi za na a matsain a mantsa ma na koto wu ntsayi a matsan mu shi.

⁹ Ajiya suru a la'a mu ta. N rawa e ɗe mu aajiya shi, adama a na m ɓongi ta aa'isa a aza e Itoni a Asula.

¹⁰ Amma isa'ani ya Asula i kambato mu ta ili i na n ri, waru isa'ani ya yi e ekere a va pere ɗa shi. N dakanu ta adama n la'a akapi a ajiya ulinga suru, waru amayun a ɗa, ni isa'ani ya Asula i ɗa n

yuwain ulinga'a, nu ucira u va u da shi.

¹¹ Na amu n yuwaan du alajiya ko ajiya† a yuwaan du alajiya, ili i ta i da tsa yuwusan, waru ili'i i dada i usuyi.

A damma aa 'yasan akwakwa shi

¹² Na tsu yuwan alajiya a na a 'yasan ta Zamawawa diga o ukwa, to cine ozo o ro a du aa damma aa 'yasan akwakwa a kamba wuma shi?

¹³ Na ayi ndolo amayun a da, u to rocosu a 'yasan Zamawawa shi.

¹⁴ Na a 'yasan Zamawawa shi, to, alajiya a tsu pere da, waru ucawu wo okolo a du pere da.

¹⁵ Na aa 'yasan akwakwa shi, tsu yuwan ta epen a tyo e ekere a Asula ana tsu dammai a 'yasan ta Zamawawa, agba amayun a da shi.

¹⁶ Na aa 'yasan akwakwa shi, koto fo a 'yasan Zamawawa shi.

¹⁷ Na koto a 'yasan Zamawawa shi, ucawu wo okolo a du pere da, waru e te ge'eto du adama a nusu du.

¹⁸ Na ayi ndolo amayun a da, ele ama a na a kuwai de cina a ca okolo e le ubata wa yi a puwan ta ana.

¹⁹ Na tsu zuwa okolo Zamawawa ta wawa tsu a wuma u nda goon amma a wuma u na waa tawa shi, to, iliyali i tsu i la'a ta akapi a ama.

Ili ya amayun cine aa 'yasan akwakwa

²⁰ Amayu'un ayi da a 'yasan ta Zamawawa atsuma o ukwa, ayi da umatsun wu ufaru atsuma a aza aa 'yasan a akwakwa.

²¹⁻²² Ama suru a kuwa ta adama e ili i na vuma ta yuwain, Adamu† da tawaa ntsu nu ukwa suru. Ne da fo aa 'yasan ama atsuma a akwakwa adama e ili i na vuma ro yuwain. Zamawawa da aa tawaa tsu na wuma suru.

²³ A ta 'yasan vuma suru o ure u na wu ntsayi. Zamawawa da a fara 'yasin. Na Zamawawa kamba, a ta 'yasan ama a yi suru.

²⁴ Na ayi ndolo koto, ukosu wu uvadi u nda u ta tawa. Zamawawa to kototo n'yuwatan ma yi suru suru, avu u ca tsugono'o e ekere a Asula Dada.

²⁵ Na a ciga a 'yuwan Zamawawa yuwan tsugono she nu u lyuwa aci a n'yuwatan suru avu u zuwa le zala va apata a ana a yi.

²⁶ Ma'yuwatan mo ukosu ma na woo kototo ayi da ukwa.

²⁷ Ana Adanshi a Asula a dammai a na u ta zuwa ili suru zala vu ucira va yi, o bolo pe Asula shi. Asula a da a zuwai ili suru zala vu ucira wu Zamawawa.

²⁸ Avu, nu u lyuwa aci e ili suru, Mawu'un u ta zuwa aciyayi zala va Asula, za na zuwai ili'i suru zala va yi. Avu Asula a yuwan tsugono tsi ili suru.

²⁹ Cine tsa da gba adama a ama a na a rumbuyi adama

a aza a na a ri ukwa? Cine tsa da ulobonu wa yi? Na a 'yasan akwakwa shi ko ke'en, cine tsa da aa rumbu ama adama e le?

³⁰ Adama a nye tsu zuwai aciyatsu atsuma e meleshe rumu suru?

³¹ Aza a va, usana suru n ta gashi n ta kuwa. Amayun a da maa dansaa du. Cine i revei maa lapusa makakan na adu na amayun adama e ili i na Zagbain Yesu Zamawawa yuwaan ndu, ne da maa dansa ili i nda'a.

³² Na a 'yasan akwakwa shi, nye i da maa tsura na n yuwan nlangi na ama a Afisu aza a na a ri nlyayi? Na a 'yasan akwakwa shi nye i zuwai tsaa yuwan cine a dansa shi?

"Lyawa tsu lyuwai tsu sowoi, adama a na nfa'an tsu ta gura kuwai."

³³ She i lyawa nanza lumam du wan. A ta dansa, "N'utsa n wuya n ta lungusa nden n sa'ani n du."

³⁴ I kambato majiyan ma du e ili i sa'ani avu i lyawa mayan mo unusu. Yu uwwa wono a na ozo o ro a du koto e revei Asula shi.

Lipu tsu na Asula a 'yasan tsu

³⁵ Za ro te ece, "Cine aa 'yasan akwakwa a kambata wuma? Cu'un lipu ne da aa dana na ayi?"

³⁶ Yeci i tsulo tsa da ndolo'o. Na vu cu'wan cu'un e ida, u tsu kungwa shi, she nu u kuwa ne'en.

³⁷ Icu'un i na vu cu'wain i tsu rotso ca'an na utai shi, nu u kungwa. Cu'un vu shina da

goon na ri u'yewu ko ili i na vu cu'wain, agba ili i na vu cu'wain avu'un a da shi.

³⁸ Asula a da a tsu zuwa cu'un ndolo kungwa cine u cigai, cu'un suru u tsu kungwa ta na cu'un va avu'un va yi.

³⁹ Lipu na ri na wuma suru a ta icu'un icu'un. Vadilima gba a ta na cu'un lipu ta. Inama waru a ta na lipu koko'o. Nnunu na mugula a ri ili i ta shi.

⁴⁰ Cu'un lipu ta, ta de zuva,† waru cu'un lipu ta, ta pa atsuma o uvadi. Ulobonu u lipu u na u ri de zuva u tawa ta ko'o na cu'un vu ulobonu u lipu na ri pa atsuma o uvadi.

⁴¹ Urana u ta nu ulobonu wa yi, woto u ta nu ulobonu u ro. Italyo'o waru a ta nu ulobonu u ro koko'o.

⁴² Ne da waa dana na a kambato akwakwa wuma. Lipu tsu na tsu kuwa reve u shama, a ta dana ko'o na a 'yasan le, adama a na a mantsa mo ndolo aa kuwa waru shi ko ke'en.

⁴³ Na a cido lipu tsu, a ri ulobonu shi waru a ri nu ucira shi. Na a 'yasan le, a ta dana ulobonu nu ucira.

⁴⁴ Gogo tsu te eneshe lipu va ndana, amma na a 'yasan le, o to o'wo lipu na Ruhu va Akiza aa ca wuma.

Amayun lipu va ndana da, waru amayun a da lipu ro ta lo na Ruhu va Akiza aa casu wuma.

⁴⁵ Adanshi a Asula a damma ta, "Vuma vu ufaru Adamu ushi ta wuma." Ayi vuma vu ukosu, za na ayi da

Zamawawa, wo o'wo t̄a ruhu na tsu ca wuma.

⁴⁶ Ili i na i fara t̄awai ayi da lipu va ndana, avu lipu ruhu t̄awa na acapa.

⁴⁷ Asula e kene t̄a mabula avu u yuwan Adamu vuma vu ufaru. Vuma ve ire gba zuva da wu utai.

⁴⁸ Vadilima suru t̄a na lipu cu'un va Adamu. Waru za na ri zuva suru u t̄a na lipu cu'un vuma na cipai diga zuva.

⁴⁹ Cine tsu ri gogo tsa Adamu, vuma na a yuwain na mabula, ne da urana u ro tsu to o'woi tsu Zamawawa, vuma va zuva.

⁵⁰ Aza a va, n ciga du ta i reve lipu tsu va ndana na mpasa ta shama. Ayi nda u ta dansaa tsu aa tsura tsugono tsa Asula shi, za na aa dana babu ukotu.

⁵¹⁻⁵² Gogo n ta damma du ili yu usokowu i na Asula o roco numu: Ozo o ro a tsu aa kuwa shi, amma ne e ivula aavana o ukosu, Asula a ta vadala tsu babu usan, cine vu revei igipatsu ye esu i ri gogogo. Ne e ivula aavana, a t̄a 'yasan akwakwa, waru aa dashi kuwa shi, avu suru ntsu tsu ushi lipu sa'avu.

⁵³ Adama a na lipu tsu na aa kuwa avu u shama, a ciga a 'yuwan a vadala le a kamba lipu va zuva na aa kuwa shi suru suru.

⁵⁴ Ni ili i ndolo i fara, avu lipu va ndana na aa kuwa a vadala le a tyo a lipu va zuva aza a na aa kuwa shi, avu Adanshi a Asula a shiwan:

“O kototo t̄a ukwa, a lyuwa t̄a aci a yi suru suru!

⁵⁵ Te da ubata u na ukwa u lyuwai aci?

Te da waru ucira wu liya vu ukwa na tsu tada na mballa?”

⁵⁶ Unusu u da u tsu tawaa na mballa n na ukwa u tsu tawaa. Wila waru ayi da u zuwai unusu u tsurai ucira'a.

⁵⁷ Amma tsu godyo t̄a Asula ana u lyawai Zagbain Yesu Zamawawa tsu u ca ntsu ulyuwu wa aci!

⁵⁸ Ama a va, aza a na n cigai, adama a na Asula a yuwain ne, yi isawan nu ucira. She i lyawa ili i ro i jingada du tsara i lyawa ure wan. I zuwa aciyadu i yuwan ulinga babu uro na yaa yuwan ulinga wu Zagbain, adama a na i reve t̄a ulinga u na i yuwain adama a Zagbain suru woo o'wo pere shi.

16

Ubolotosu wi ikebe adama a ama a Asula

¹ Ni i ushi ikebe adama a ama a Asula, n ciga du t̄a i yuwan cine n dammai aa'isa a aza e Itoni a na a ri pe atsuma a Galatiya a yuwan.

² Urana wa Aladi suru i 'yuwan i ciga za suru u zuwa ikebe i ro e ili i na u tsurai. I zuwa le adama a sadaka. Ni i yuwan ne, yaa tawai nda i 'yawa ndede tsara i ushi utafa a mantsa ma na n tawai shi.

³ I dangwa aza e Itoni o ro a tara ikebe'e a 'yawa Urishe-lima. Na n rawa n ta ca le mepepeline ma na woo roco adu da i dangwa nle.

4 Na wu ntsaa amu fo n 'yawa, tsu ta yuwan mmalu suru.

Ili i na Bulu cigai u yuwan

5 Na n kandarawa Maki-doniya suru, n ta tawa n kalyuwa du.

6 U ta yuwan n danu na adu ne'en rana re, ko a tyo o ukosu u mantsa mo utanu. Avu i kamba mu atsuma a mmalu n va, ubata u na mee tyo suru.

7 Na Zagbain usu, n ciga n rawa de go'o shi, tsara n danu obolo na adu a mantsa na abunda a na maa tawa avu n karashi.

8 Amma n ta dana pa atsuma a Afisu hali urana u na aa yuwan Abuki o Urana wa Kupoton† u kara.

9 Adama a na a kpatu'waa mu ta ure u sa'ani u ro adama o ulinga u gbain, waru ama na abunda a ta ususu, ko na wo o'woi n'yuwatan n ta lo na abunda.

10 Na Timoti rawa, i ushi yi ne ekere e re. U ta yuwusan ulinga wu Zagbain, cine amu maa yuwusan.

11 She i lyawa nanza rono yi e ida wan. I zuwaa yi aba'un reve i kamba yi a mantsa ma na waa kambay'a va. N ta pura yi na ama a na aa tawa.

12 Adama a za tsu Apolo, m patishi yi ta u 'yawa obolo na aza a yi a mantsa ma na aa kalyuwa du, amma u ri na ada a na waa 'yawa gogo shi. Nu u tsura mantsa u ta tawa.

Ukosu u mepepeline ma Bulu

13 I dana ufobu. I bana ucawu wo okolo a du ulobonu. Waru she yu uwwa wovon wan. Yi isawan nu ucira.

14 I yuwan ulinga u du suru atsuma e icigi.

15 I reve ta a na Istifana nu u'wa wa yi mabula ele da aza a na a fara o o'woi aza e Itoni atsuma a Akataya, waru a ca ta aciyele adama a aganda a ama a Asula. M pati du ta ama a va,

16 i toni ama a nda na akapi e le aza a na a yuwusan ulinga obolo ne ele.

17 N yuwan ta mazanga a na Istifana, na Fatunatu na Akayiku a rawai. A kamba mu ta adama a na i ri pa shi.

18 A ca mu ta ugbamu wa asuvu, waru n reve ta a yuwaan du ta fo ne. Ni i ciga i 'yuwan i ca tsugbain a tyo aza a na suru a yuwain tsugbashi tsa na tsa ntsayi.

19 Aa'isa a aza e Itoni† pa nda atsuma e ida ya Asiya a ta lyungusaa du icasu i le. Akila obolo na Birisika, obolo na aa'isa a na o bolotosu o u'wa u le, a ta lyungusaa du icasu i le atsuma a ala a Zagbain.

20 Aza e Itoni yi Zagbain suru a ta lyungusaa du icasu i le. I asalai ulobonu.

21 Amu Bulu, amu da n danai icasu i nda ne ekere a va.

22 N ta yuwusan avasa Asula a yuwaan vuma na 'yuwain Zagbain una. Lyawa Zagbain tawa gogo.

23 Lyawa isa'ani ya Yesu Zagbain dana obolo na adu.

²⁴ N ciga ta vuma na suru
ri atsuma e Yesu Kristi Za-
mawawa.

Mepepelime me Ire ma Bulu a tyo ya Aza a Korinti

*Ucuduwu wa aatagada a
nda*

Bulu dana ta mepepelime me ire ma nda a tyo a aza e Itoni atsuma a Korinti ana ama o ro a ri de a yuwusan adanshi a vama adama a yi. Bulu lyungu ta kambu va yi Titu u 'yawa u yuwan adanshi na ama adama e ili i na i ri amayun. Ana Titu kambai u damma ta a na ama na abunda a usu ta Bulu, amma hali n gogo ozo o ro a 'yuwan yi ta. Atsuma e mepepelime ma nda Bulu godyoo ta aza a na a kambusa yi, reve waru u yuwan adanshi adama a aza a na a 'yuwan niyi.

Bulu cuduwa ta ama cine u shi u cigai u yuwan, ni ili i na i putsaa niyi a yuwan ne. Reve waru u yuwisan adanshi adama a aganda a amayun a tyo a Asula. U yuwan ta adanshi cine aza e Itoni aa kambulai. O ukosu u roco ta a na ayi aajiya a amayun a Zamawawa a da.

Ayi mepepelime ma nda ma ta dansaa tsu cine aza e Itoni a ana'an aa yuwan ulinga obolo, waru na cine aa kamba azagbain a amayun na munlu n na maa yuwusaan Zamawawa ulinga ana'an. U yuwan ta adanshi cine aa kamba ni ikebe ni ili ya abula a tyo atsuma o ulinga wa Asula. U roco tsu ta zagbain va

amayun tsu linga ta adama ama suru a tsura ili i sa'ani. U damma ta na a yuwan ili i ro babu ucira ko icigi ya Yesu Zamawawa, ili ye pere i da, amma ili i na a yuwain nu ucira ni icigi ya Yesu, ili i nda i tsu zuwa ta Asula a uwwa uyo'o reve waru a dana nu ucira wa amayun atsuma o uvadi u nda.

*Ili in aripe atsuma a aata-
gada a nda*

1. Bulu godyoo ta Asula (1:1-11)
2. Ulinga wa aajiya adama a ama a Asula (1:12-2:17)
3. Ugolofu ni icigi ya Kristi Zamawawa (3:1-7:16)
4. Une'e adama a alambi (8:1-9:15)
5. Bulu aajiya a amayun (10:1-13:10)
6. Icasu yu ukosu (13:11-13)

*Bulu casai aza e Itoni a Ko-
rinti*

¹ Amu da Bulu, Timoti za tsu ta pa obolo na amu. Amu da n danaa ndu mepepelime ma nda. Asula a dangwa mu ta mo o'wo aajiya e Yesu Kristi Zamawawa.

N ta dansaa du aa'isa a aza e Itoni a Asula atsuma a lyuci va Korinti obolo na ama a Asula suru upasu wa Akataya.

² Lyawa Asula Dada tsu na Yesu Zagbain Zamawawa roco du isa'ani na asuvu nden.

Bulu godyoo ta Asula

³ Tsu yuwusayin Asula ica, za na ayi da Dada vu Zagbain tsu Yesu Zamawawa! Asula

ayi da Dada na ri tapu ni isa'ani waru ayi da u tsu casu adanshi suru.

⁴ U tsu ca tsu ta adanshi a mantsa ma na tsu ri atsuma a atsumalima, adama atsu fo tsu ca ama o ro adanshi. Na a ri a atsumalima tsu ta gura ca le adanshi cine Asula a ca ntshu.

⁵ Amayun a da tsu to sowuso atsumalima lon adama a Zamawawa. Waru amayun a da tsu ta tsurusa ucasu wa adanshi adama a Zamawawa.

⁶ Na tsu sowo atsumalima, uzuwu wo okolo a tsu ayi da Asula a ta ca du adanshi ni iwawi adama o ndolo. Na Asula a ca tsu adanshi, adama tsu ca du adanshi i kaba asuvu a da. Ne da yaa gura kaba asuvu na ankuri atsuma e ili i na atsu fo tsoo sowuso atsumalima.

⁷ Tsu ta no okolo ugbamu adama a na tsu reve ta ni i sowo atsumalima tsa tsu, i ta tsura ucasu wa adanshi cine tsu ushiyi.

⁸ Ama a va, tsu ciga du ta i reve ununa tsu sowoi atsumalima e ida ya Asiya. A ca tsu ta atsumalima a na a la'ai ucira u tsu, hali tsu jijan na tsaa la'a shi.

⁹ Amayun a da, tsu jijan ta tsu ta kuwa. Agba ili i ndolo i zuwa tsu ta tsu zuwa ucira ubata wa Asula amma o ucira wa aciyatsu shi, adama a na ayi da za na tsu 'yasan akwakwa.

¹⁰ Asula a wawa tsu ta diga a mantsa ma na tsu shi a kuwa, waru tsu reve ta u ta lyuwa elime na mawawa ma tsu.

¹¹ U ta wawa tsu adama a na yaa kambusa tsu a mantsa ma na yaa yuwusan avasa adama a tsu. Adama o ndolo, Asula a ta usu avasa a abunda a du. U ta zuwaa tsu aba'un, waru ama na abunda o to godyoo yi adama e ili i na u yuwaan ntsu.

Bulu bulqi mabura ne'en

¹² Tsu ta gura damma na tsu cuwan ili i na tsu yuwain, tsu ta a mazanga na asuvu a tsu a ri cece. Mantsa suru tsu yuwan ta nden ma abula, agba atsu tsu soko du ko ili i ta shi. Isa'ani ya Asula i da i zuwai tsu yuwain ne, urevu wu uvadi u nda u da shi. Tsu yuwan ta nden ma abula ubata u na tsu danuyi suru bele atsuma a muwwulai n tsu na adu.

¹³ Ana tsu danaa ndu, tsu yuwan ta adanshi mejege a tyo ya'a du, agba tsu soko ikaka'a shi. Adama o ndolo a da, i gura revei ili i na tsu danai.

¹⁴ Gogo i gura ta reve ili i na tsaa dansa lo ne, agba tsu ta zuwusa okolo a na ya'a tawa i reve ili i na tsaa dansa mejege, adama o urana wu Zagbain Yesu i yuwan mazanga adama a tsu, reve atsu waru tsu yuwan mazanga adama a du.

¹⁵ N reve ta ne ulobonu, waru adama o ndolo, n shi ta n ciga m bura du ne'en o ufaru. Ne da Asula a zuwaa du aba'un adama a na n ta tawa ya'a du ure.

¹⁶ N shi ta n ciga mi isawan n kalyuwa du ana n temei mmalu a tyo e ida ya Maki-doniya na n kambu waru.

Reve i kamba mu n 'yawa up-
asu wa Yahuda.

¹⁷ I ta yuwan yeci yi ili i na i
zuwai n yuwain ili i na n fo6oi
shi. N shi a yuwusan adanshi
o una goon shi. N rotso ta
ama o uvadi a na a tsu usu a
ta yuwan ili i ro reve waru a
'yuwisan a yuwisan ili'i?

¹⁸ Amma ni i tara ili i na
Asula aa yuwusan amayun
a da, i te ene ili i na tsa
dansaa du "Ee" ko "O'o" da shi
a mantsa ma ta.

¹⁹ Ne da u ri adama a na
Mawun ma Asula, Yesu† Za-
mawawa usu reve waru u
'yuwan a mantsa ma ta shi.
U tsu usu ta kuci no okolo
a ta. Ayi da za na amu na
Sila na Timoti tsu yuwaan du
adanshi a yi.

²⁰ Adama a na ayi da za na
shitoyin nzuwulai ma Asula
suru. Ayi da i zuwai tsa
dansa "Ami"† na tsa casu
Asula tsugbain atsuma a aala
a Zamawawa.

²¹ I cuwan, Asula a da za na
aa gbatosusu tsu na adu suru
atsuma a Zamawawa. Waru
Asula a da a dangwa ntsu.

²² U zuwaa tsu ta urotsu†
wu za vi ili adama u roco a
na atsu aza a yi a da goon.
Waru u zuwa ta Ruhu va yi o
okolo a tsu tsu uzuwa adama
u rocosu tsu ili i ro i ta lo a
taw.

²³ Ana n damma ndu n
'yuwan ta a kamba Korinti
adama n dana du usufuwu
wan. Ne epen a da maa yuwu-
san ndede Asula.

²⁴ Tsa yuwusan afalu a
dansaa du ili i na ni i ciga i
'yuwan i usu da shi. Tsu reve
ta i ta nu ucawu wo okolo lon

waru yi isawan nu ucira ne.
Tsu ciga ta tsu yuwan ulinga
na adu adama i dana tapu na
mazanga.

2

¹ N jijan ta maa 'yawa ya'a
du waru shi, adama a na
mantsa ma na n shi n 'yawai
ya'a du, suru ndu u bala du ta.

² Na maa zuwa du
atsumolangu, to, zane da
aa buwa na waa zuwa mu
mazanga? She adu goon, aza
a na n zuwai atsumolangu.

³ Ayi da i zuwai n danai
ne e mepepeline ma na
n lyunguwa ndu de. N
ciga m bura du shi, adama
a na uga'asusan na adu
atsumolangu a da waa zuwa
mu goon. Agba adu da ama
a na wu ntsayi i zuwa mu
mazanga. Ili i na i zuwai n
cigai n dana a mazanga ayi da
adama n zuwa du mazanga.

⁴ A mantsa ma na n dana
ndu nu ufaru, n shi ta udamu
waru n shi na mazanga o
okolo a va shi, waru n dana ta
na abara lon. N dana adama
n zuwa du atsumolangu shi,
amma n dana ta adama i reve
a na n ciga ndu lon.

*I yuwaan za vu unusu ga-
fura*

⁵ Za ro atsuma a du zuwa
mu ta atsumolangu, agba
amu da a nde'en shi, hali na
adu suru. Ili i na maa dansa
ayi da u zuwa ta aza e Itoni
atsumolangu kpara. (N ciga n
yuwan adanshi a na a karalaj
adama o ndolo'o shi.)

⁶ Na abunda atsuma a du
i bolo ta ugbozu reve i ca

yi awuya a na a ntsaa niyi. Awuya o ndolo a rawa ta.

⁷ Amma gogo i yuwaan yi gafura reve i ca yi adan-shi adama u putsaa yi na atsumolangu lon hali waru u lyawa itoni suru suru wan.

⁸ N ta patishi du, i roco a na i ciga niyi.

⁹ N danaa du ta adama n lyungwa du, reve waru me ene ko i toni ta uritosu u va.

¹⁰ Ni i yuwaan vuma nda gafura, amu fo n ta yuwaan yi gafura. Waru na n yuwaan yi gafura (nu unusu u ta lo), n yuwan ta ne nu ucira wu Zamawawa o una u du.

¹¹ N yuwan ta ne adama Male† ma yuwan tsu ugbozu wan, adama a na tsu reve ta ifobi ya yi lon.

Bulu yuwain alajiya a Taruwasa

¹² Ana n rawai Taruwasa adama n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani† e Yesu Zamawawa, n cina ta cina Zagnabain kpatu'wa de ure adama o ulinga'a.

¹³ Agba n shi ta udamu lon, adama a na me enei za tsu Titu shi. Reve n damma ama o ubata'a, "She mantsa mo ro," reve n kara a tyo Maki-doniya.

Ulyuwu wa aci adama a Zamawawa

¹⁴ Tsu godyo ta Asula lon! Ayi da za na kambato ntsu agbashi a yi, reve waru u walaa tsu elime atsuma a mmalu ma alya ma aci a Zamawawa. Asula waru u ta kambusa bazasa urevu wu Zamawawa

ubata bita ana maguru ma sa'ani.

¹⁵ Wuma u tsu tsa maguru ma na Zamawawa a casu Asula da, za na a bazasa ubata wa aza a na Asula a wawusa na aza a na a kuwusa.

¹⁶ E ekere a aza a na a kuwusa, maguru'u u rotso ta ushamu wa akwakwa, amma e ekere a aza a na a ri wuma maguru ma wuma ma da. Zane da rawai u yuwan ulinga u nda?

¹⁷ Tsu ri tsa ama o ro a na a yuwusan alajiya a adan-shi a Asula adama a tsura ikebe shi. O'o, ne da shi. Amma tsu ta kambusa ugbozu na tsu ri ama a na Asula a lyunguyi, waru o ucira wu Zamawawa tsu ta yuwusan adan-shi e ikaka i tsu a makakan ma Asula.

3

Akucunu a sa'avu a Asula

¹ Tsu fara ta u'yasasan wa avangaci adama a aciyatsu waru? Ama a ta tawusa na mpepelime n na a danai n na maa yuwusan adan-shi e ica a aciyele ko gba shi a ta zuwusa du i danaa le mpepelime adama e le. U tu ulobonu tsu danai ni icu'un yi mpepelime n nda?

² Amma adu da mepepe-lime ma tsu, waru i ta o okolo a tsu na vuma suru ee denuna avu u reve ili i na e deyinuna.

³ I to rocosu adu mepepe-lime ma na Zamawawa danai da, avu atsu tsu tawa na ayi. Ruhu va Asula za na aa casu wuma, u dana du ta o okolo a tsu, agba a avu'un shi, ko e

ili yi idana i na a yuwain na abaci a atali shi.

⁴ Tsu ta damma ne adama o ucawo wo okolo a tsu o ucira a makakan ma Asula adama a Zamawawa.

⁵ Amma tsa dansa tsu ta gura yuwan ulinga u nda na aciyatsu shi. Asula a da a zuwusa tsu tsu gura yuwan ili i na tsa yuwusan suru.

⁶ U zuwa tsu ta tso o'wo agbashi a akucunu a sa'avu a yi na o utusa ubata wa Ruhu va Akiza. Akucunu a nda Wila u na a danai da shi, adama a na Wila u tsu tawaa ta nu ukwa, amma Ruhu tsu ca ta wuma.

⁷ Akuci a Wila a dana le ta a atali, reve gba e ene tsugbain tsa Asula a mantsa'a. Ama a Isra'ila a gura jima a kalyuwusa urewesu wa Musa shi, adama a na u shi te ikanasa nu ucira lon, ko na wo o'woi wikanasa'a tsa jima shi. Adama o ndolo, na Wila za na ulinga wa yi ayi da u tawaa nu ukwa u shi na tsugbain ne tsundolo,

⁸ to, ulinga wa Ruhu va Asula u ta dana na tsugbain tsa na tsa la'ai za Wila. Amayun a da shi?

⁹ Nu ulinga u na u tsu toto ama u shi na tsugbain, to, ulinga u na u tsu kambato ama mejege e ekere a Asula u ta dana na tsugbain tsa na tsa la'ai.

¹⁰ Amayun a da tsugbain tsa akuci tsa akucunu u tsu roto tsugbain waru shi, adama a na ekan a tsugbain tsa sa'avu tsa la'a yi ta.

¹¹ Wila u shi ta na tsugbain tsa na tso kporoi. Amma tsugbain tsa akucunu a sa'avu u

la'a yi ta lon, adama a na woo kporo shi, ko ke'en.

¹² Tsu ta gura yuwan adan-shi babu wovon adama a na tsu ri nu uzuwu wo okolo ne tsunda.

¹³ Tsu ri tsa Musa shi. Urewesu wa yi u shi te ikanasa, reve wu pala urewesu'u adama u geshe aza a Isra'ila e ene ekan o ukporuso wan.

¹⁴ Ama'a a shi ta na aciyogbamu, ili i ro waru i ta putsusa le na ee ene amayun a mantsa ma na e desu Wila nu unā. Yesu Zamawawa da goon a gura tawa apalutsu a na aa putsusa le yeni.

¹⁵ Hali na ana'an, ne ee desu Wila wa Musa nu unā, aapalutsu a pala ta okolo e le.

¹⁶ Agba na vumada vadala ubata wu Zagbain (Yesu), u tsu tawa ta aapalutsu o ndolo'o.

¹⁷ Ana wo o'woi Zagbain Ruhu da, ubata u na Ruhu vu Zagbain ri suru, u tsu zuwa ta ama o o'wo faan.

¹⁸ Adama o ndolo a da urewesu u tsu u ri ukpatu'u adama tsu roco tsugbain tsa Asulazuva. Waru na Ruhu va Asulazuva ri o ulinga atsuma a tsu, tsu ta kambusa tsa yi kuci, waru tsu ta dashi rocosu tsugbain tsa yi.

4

Uzuwa o upondo

¹ Asula, ni isa'ani ya yi, u ca tsu ta ulinga u nda tsu yuwan. Ayi da i zuwai tsu kuni shi.

² Tsu ta 'yuwusan mayan me ili i wono ni ili yu usokowu. Tsa lumusa ama shi, waru tsa vadala

adanshi a Asulā shi. Adanshi a amayun a da goon tsaa yuwusan a makakan ma Asulā, adama ama o ro e reve a na tsu ri na abulā.

³ Na ama o ro a gura reve Alabari a Sa'ani a na tsaa yuwusan alajiya shi, u roco ta a puwaan ta.

⁴ Male, ayi za wuya na a yuwusan tsugbain tsu uvadi tsa nda tsa da. Waru u rumbanato ta okolo a aza a na a cayi okolo shi, adama o ndolo aa gura ene ekan a gbain a Alabari a Sa'ani a na e ikanasa ubata u le shi. Aa gura reve ikaka i na tsaa yuwusan alajiya adama a tsugbain tsa Zamawawa shi, za na rotsoi Asulā foyi.

⁵ A mantsa ma na tsaa garasa a yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani, tsaa yuwusan alajiya a aciyatsu shi, amma Yesu da Zagbain. Ili i na goon tsaa dansa adama a tsu, ayi da atsu agbashi a du a da adama e ili i na Yesu yuwain adama a tsu.

⁶ Asulā a da za na dammai, "Lyawa ekan e ikana atsuma e irumbu!" U zuwa tsu ta tsu reve a na ekan a nda ayi da ekan a tsugbain tsa Asulā a na urewesu wa Yesu Zamawawa oo rocosu.

⁷ Tsu ta nu uzuwa u nda ubata wa Asulā, agba tsu rotso ta mpondo n na a ma'ai no olo'o a na a ri nu uzuwa'a. Ayi nda'a u to rocosu abajini o ucira ubata wa Asulā a da wu utai, ubata u tsu u da shi.

⁸ A ta zuwusa tsu atsumalima lon, agba a minjira tsu shi ko ke'en. Ko a mantsa ma na tsu revei ili i

na tsaa yuwan shi, tsu kuda o ure shi.

⁹ O bongi tsu ta lon, agba Asulā a lyawa tsu shi. A mantsa mo ro a tsu dimba tsu ta e ida, agba o kototo tsu shi ko ke'en.

¹⁰ A mantsa ma na tsoo sowuso atsumalima tsunda, urana biti lipu tsu to rocosu ununa Yesu sowoi atsumalima ana u kuwai, adama ama a gura ene wuma wa Yesu a lipu tsu.

¹¹ Amayun, a ta gura una tsu a mantsa biti adama a na tsoo tono Yesu, adama ama ee ene wuma wa Yesu a lipu tsu na aa kuwa.

¹² Tsu usu ta tsu yuwan mpolo nu ukwa, adama i tsura wuma.

¹³ A dana ta a Adanshi a Asulā, "N yuwan ta adanshi adama a na n cayi okolo." Tsu ta nu ucawu wo okolo cu'un ta, waru tsu ta yuwusan adanshi adama a na tsu cayi okolo.

¹⁴ Asulā a 'yasan ta Yesu Zagbain atsuma a akwakwa, waru tsu reve ta na Asulā a ta 'yasan tsu fo obolo na Yesu. Asulā a ta tara tsu obolo na adu, avu tsi isawain a makakan ma yi.

¹⁵ Ili i nda suru adama a du a da, ana ama a abunda lon aa ushi isa'ani ya Asulā, a ta zuwa ugodyusho wa abunda e yene reve Asulā a tsura tsugbain lon.

Ucawu wo okolo atsuma e Itoni

¹⁶ Ayi da i zuwai tsu kudai okolo a tsu shi. Ko na wo o'woi lipu tsu vu vadilima ri

a langasa, ruhu tsu ta tsurusa ucira u sa'avu usana biti.

¹⁷ Atsumalima a na tsoo sowuso gogo nda wa'a da, waru waa jima shi. Waru u ta kambusa tsu tsu tsura tsugbain tsa na tsa la'ai atsumalima a tsu lon, waru tsugbain tso ndolo tsa ri nu ukotu shi.

¹⁸ Tsaa zuwusa esu a tsu e ili i na tsee inda shi, agba e ili i na i ri usokowu. Ili i na tsee inda waa jima shi, amma ili i na tsee inda shi ayi da waa dana babu ukotu.

5

¹ Adama a na tsu reve ta no o kototo oogodo a ndana a nda ubata u na tsu ri nden, a ta dansa, na tsu kuwa tsu kasa na lipu nda, Asula o to foboo tsu u'wa zuva adama tsu danu pe. Ubata u na ayi na aciyayi u yuwain, ubata u na u ri babu ukotu.

² Tsu kuna ta a lipu na tsu ri na ayi gogo, tsu ta zama urana u na tsoo oto lipu sa'avu de zuva ana itana i sa'avu.

³ A mantsa mo ndolo tsa da danu ata bu shi, adama a na tso otoi lipu sa'avu'u de zuva.

⁴ Na tsu ri nden na lipu nda, tsu ta ni ili i na ya balu tsu, waru tsu to sowuso atsumalima. Agba ukunu u da da u tsu zuwa tsu tsu ciga tsu kuwa tsu lyawa lipu nda shi. Amma adama a na tsu ciga ta tsu kita'wa le tsu ushi lipu na aa kuwa shi, ko ke'en.

⁵ Asula na aciyayi ayi da u fobo ntsu adama o ndolo, waru u ca tsu ta Ruhu va Akiza, tsu uzuwa u na woo roco

wuma u sa'avu u nda ili ya amayun i da.

⁶ Adama o ndolo, tsu ta no okolo ugbamu. Tsu reve ta na tsu ri wuma atsuma a lipu nda, tsu ri obolo na Zagnain shi.

⁷ Tsu ta kurusu ili i na tsu cayi okolo, agba tsoo tono ili i na tsee inda shi.

⁸ Dada n dammai tsu ta no okolo ugbamu. Tsu la'a ta ciga tsu kasa na lipu nda adama a na a mantsa ma da da tsoo o'wo de o u'wa a makakan ma Zagnain.

⁹ Na tsu ri wuma a lipu nda, ko na tsu ri wuma shi, tsu la'a ta ciga tsu yuwan ili i na tsoo yo'onoto yi okolo upasu ni ili i na i buwai lo suru.

¹⁰ Ili i na i zuwai ayi da urana u ro suru ntsu tsu tee isawan a makakan ma Yesu Zamawawa reve u ge'eto tsu. Za suru atsuma a tsu u ta ushi ili i na yi ntsayi adama e ili i na tsu yuwain a mantsa ma na tsu danai wuma atsuma a lipu nda, ko isa'ani i da ko iwuya.

Ukambatosu wa ama ubata wa Asula

¹¹ Adama a na tsu revei tsu ta uwwusa wovon wu Zagnain, dada tsu ri o mpolo adama ama a vadala a kuru yi. Asula e reve ta cine tsu ri na amayun. Tsu ciga du ta i danu nu urevu wi icu'un ya ama a na tsu ri.

¹² Tsu ciga tsu 'yasan avangaci shi, amma tsu ta dansaa du adama a aciyatsu tsara i yuwan mazanga adama a tsu. Dada ya a tsura ili i na yaa damma adama a aza a na aa 'yasaasan avangaci adama e ili

i na ama a yuwusan majiyan adama e le, agba ili ya aḅula i da a ri a maḅakan ma Asula shi.

¹³ Nu u yuwan gashi tsu jaara ta, adama u tawaa Asula na tsugbain tsa da. Agba na tsu ta nu ugbozu u tsu, adama u kamba du da.

¹⁴ Ili i na tsaa yuwusan suru tsu ta yuwusan adama a na icigi yi Zamawawa u ta gitsasa tsu. Tsu ca ta okolo na Zamawawa kuwa ta adama a koyan, adama o ndolo tsu reve ta suru ntsu tsu kuwa ta fo.

¹⁵ U kuwa ta adama u wawa koyan, adama aza a na a ushiyi wuma u sa'avu adama a yi a buwa dashi yuwan nden o ure u na u yo'ono nle goon shi. Amma, a ta yuwan nden cine woo yo'ono Zamawawa, za na kuwai reve a 'yasan yi adama e le.

¹⁶ Tsu lyawa ta a yuwusan adanshi a ama o ro tsi ili i ro a majiyan ma ama. De nu ujimu, tsu shi ta a majiyan adama e Yesu Zamawawa cine ama o uvadi aa yuwusan, agba gogo tsaa yuwusan ne shi.

¹⁷ Za na suru ri obolo na Zamawawa, Asula a kambato yi ta vuma sa'avu. Akuci e ili suru o koto ta reve waru a kara. Asula o o'woto ta ili suru usa'avu.

¹⁸ Asula a da a yuwain ili nda biti. U tawato tsu ta zuzu na ayi e ekere e ili i na Zamawawa yuwain. U zuwaa tsu ta ulinga u na tsaa ri n tsu

tawusa na ama zuzu na ayi fo.

¹⁹ Ikaka i tsu ayi da Asula a ta tawusa na ama suru zuzu na ayi e ekere a Zamawawa. Asula aa cuwusan nu unusu u le shi. Reve waru u ca tsu ikaka ya asuvu nden a nda.

²⁰ Asula a lyungu tsu ta tso o'wo aza o ulinga o una wu Zamawawa, waru u ta dansaa du i poloo ikaka i tsu atsuvu. Tsu ta yuwusan adanshi a Zamawawa, waru tsu ta patishi du i lyawa Asula o rono du zuzu na ayi.

²¹ Zamawawa yuwan unusu shi, ko ke'en! Agba reve Asula a zuwa wo o'wo za wa unusu, adama o ndolo Zamawawa zuwa tsu ta tso o'wo aza a aḅula e ekere a Asula.

6

¹ Tsu ta yuwusan ulinga obolo na Asula, waru tsu ta patishi du she i ushi isa'ani ya Asula reve i lyawa u kara pere wan.

² Asula a damma ta atsuma a Adanshi a yi,

“Ana mantsa ma na n dangwai ma rawai,

mu uwwa ta avasa a du.

O urana wi iwawi n kamba du ta.”[◇]

Amayun a da Asula a tu ufobu na waa kamba du gogo. Ana'an urana wi iwawi i da.

Atsumalima a Bulu

³ Tsu ciga ulinga wa Asula u na tsaa yuwusan wo o'wo ili ye pere e ekere a ama shi, da da tsu zamiyi ure u na tsaa yuwusan nden n na maa zuwa ama a riya wan.

4 Ili i na tsa a yuwusan suru, tsu ta yuwusan mpolo tsu roco na ātsu agbashi a amayun a Āsulā a dā tsu ri. Tsu ta kāba asuvu na ankuri nā cu'un vā ātsumalimā suru.

5 A faba tsu tā. Waru a zuwa tsu tā o u'wa wa ali. Ōbolo a ama a yuwan tā upan nā ātsu reve a uwa ā 'yāsāsan ugbozu wa ama. Tsu linga tā hali tso o'wo utakalyuwu. Ayin o ro tsu lantsa shi, ko ke'en. Mantsa mo ro tsu lamba ilyalya.

6 Tsu roco tā aciyatsu na ātsu agbashi ā Āsulā a dā adama a na tsu guzā tā aciyatsu cece, waru tsu tā nu urevu u na Āsulā aa casu. Tsu yuwan adanshawuya shi. Tsu ta yuwusaan ama isa'ani. Tsu tā nu ucira u Ruhu va Akiza, waru tsu ciga tā ama na amayun.

7 Tsu ta yuwusan alajiya e ikaka ya amayun, waru Āsulā a ta casu tsu ucira. Tsu tā nā ābulā a na o o'wo ntsu ana matsun me pe'eni nā aaragā na tsu cigai adama o uvon.

8 Tsu ta yuwusaan Āsulā āgandā na ama a ca tsu tsugbain, ko a tara tsu ili i ro shi. Tsu ta yuwusaan Āsulā āgandā na a cuwa tsu, ko na a ca tsu ala a vama. Ama a damma ātsu āzā e epen a dā, agba tsu ta dansa amayun kuci.

9 Koyan dā reve tsu tā, agba reve a yuwan nā ātsu gashi e reve tsu shi. Tsu tā nden gashi ukwā u rawa tā zuzu, agba ātsu dā nda, tsu buwa

tā wuma. Tsu to sowuso ātsumalimā lon, agba o una tsu shi.

10 Tsu tā ā māzanga kuci, ko a mantsa ma na tsu ri oo sowuso ātsumalimā. Tsu tā nu ulambu, agba tsu ta zuwusa ama nā ābundā o o'wo āzā o utsuru ātsumā o ucawu wo okolo. Tsu ri ni ili shi, agba amayun a dā tsu tā ni ili biti.

11 Adu ama ā Korinti, tsu yuwaan dū tā adanshi mejege, okolo ā tsu ā tā tapu ni icigi i dū.

12 Tsu lyawa icigi i dū shi, amma adū dā i lyawai icigi i tsu.

13 N ta yuwusaan dū adanshi gogo cine maa yuwan nā muwun n vā. I yuwan ankuri i roco tsu cu'un vi icigi na tsu roco ndu.

Aa'isā ā Āsulā a wuma

14 She i yuwan mmalu ōbolo na aza a na ā ri ātsumā e Itoni shi wan. Isa'ani ni iwuya a wala ōbolo shi. Ekan ni irumbu a tsi isawan ubatā u tā shi.

15 Cine tsa dā Kristi Zamawawa nā Male oo o'wo n'utsa? Cine tsa dā za vi Itoni ā dāna ubolu nā za na ri e Itoni shi?

16 Aa'isā ā Āsulā ā ri a muwwulai nā amali shi. Ātsu dā gba aa'isā ā Āsulā a wuma. Āsulā a damma tā "N tā dānu ōbolo ne ele avu n zuwa u'wa u vā ubatā u na ā ri. N to o'wo Āsulā e le, reve ele o o'wo ama ā vā." ◇

17 Adama o ndolo, Āsulazuwa a damma tā,

“Utai atsumā e le reve yi kasa
acyađu ne ele.

She i ju'wan ili i na i ri
ushindalu wan,
reve gba n ushiđu.” ◇

¹⁸ Asulazuva Mogono me Ili
Suru ma damma ta,
“N to o'wo Dadađu,
reve ađu yo o'wo muwun n
va.” ◇

7

¹ N'utsa n va, Asula a
yuwaan tsu ta nzuwulai n
nda na abunda. Adama
o ndolo tsu sumai ili i na
yaa zuwa lipu no okolo a
tsu o o'wo ushindalu. Tsu
cayi Asula tsugbain avu tsu
yuwain mpolo tsu danai
unata na ayi suru suru.

Mazanga ma Bulu

² I yuwaan tsu ure atsuma
o okolo ađu! Tsu nusaan za
shi. Tsu lungusa ucawu wo
okolo a za shi. Waru tsu paala
nanza shi.

³ Maa dansa ili i nda adama
a na n cigai m barađu shi. N
dammađu ta de a na tsu ri a
cuwusanđu kuci, ko nye gba
yaa farasa.

⁴ N sođuwođu ta matsan
suru suru. N ta mazanga
adama ađu kuci. Okolo a va a
gbama ta adama ađu. Ko na
n ri a addama lon, i zuwa mu
ta mazanga.

⁵ Ana tsu rawai e ida
ya Makidoniya, tsu shi na
wivuwun shi. Tsu ga'an ta
na addama ukandaruwu na
atsu. Tsu yuwan ta nlangi
na n'yuwatan. Tsu yuwan
ta mpolo na wovon o okolo
a tsu.

⁶ Amma Asula, za na tsu ca
aza a na a ri na addama mini
mo utanu, u ca ta asuvu a
tsu mini mo utanu ana Titu
tawai.

⁷ Amayun, tsu yuwan ta
mazanga na tse ene niyi,
agba ili i na i zuwa ntsu
mazanga na amayun ayi da
cine i gbatamo niyi okolo. U
damma tsu ta cine i ri azama
ye ene mu a na waru i langa
ta atsuma adama e ili i na i
yuwain. Waru u damma mu
ta cine i cigai i kamba mu.
Ana mu uwwai ne, n yuwan
ta mazanga lon.

⁸ Ko na mepepeline ma va
ma shi ma langatođu okolo,
u bala mu na n dana niyi
shi. O ufaru u shi ta u bala
mu, adama a na u langato
ndu okolo, amma i jima a
atsumolangu shi.

⁹ Agba gogo n ta mazanga.
Maa yuwusan mazanga
o unā u na n zuwa ndu
atsumolangu shi, amma
adama a na atsumolangu a
đu a zuwa ta i vadala nden n
đu. Na ayi ndolo, tsa amaton
đu shi ko ke'en.

¹⁰ Adama a na Asula
a ta yuwan ulinga na
atsumolangu a tsu adama
u kamba tsu tsu vadala o
unusu u tsu adama tsu tsura
iwawi. Tsa langa atsuma
adama a atsumolangu o
ndolo shi. Amma na vuma
ri a atsumolangu, agba u
vadala ubata wa Asula shi,
u ta tsura ukwa, agba iwawi
shi.

¹¹ Votoyin ugbozu e ili i na
atsumolangu a nda na Asula

a ciga ndu i sowo u yuwain atsuma a du. U zuwa du ta i lapula nden n du. U zuwa du ta i roco i nusan shi. U zuwa du ta upan na wovon u na yu uwwai. U zuwa du ta i ciga yee ene mu. U zuwa du ta i dana ada a ama. U zuwa du ta ye ene cine a ca za na nusain atsumalima. I roco ta a na i ri nu unusu atsuma e ili'i shi.

¹² N dana ta mepepelime mo ndolo adama ye ene, a makakan ma Asula, i kambuwa ta ugbozu lon. N dana yi adama a za na nusain, ko adama a za na a nusayin shi.

¹³ Ayi da i zuwai tsu ri no okolo ugbamu.

Ko na tsu ri no okolo ugbamu, tsu la'a ta mazanga na tse enei cu'un mazanga ma na Titu ri a yuwusan, adama a na i rocoi u ri ni ili i na yaa damaton yi shi.

¹⁴ Tsu damma yi ta ununa tsu ri a mazanga adama a du, reve gba i roco na n yuwain mejege. Ili i na tsu damma ndu suru amayun a da, waru avu gba i roco na ili i na tsu dammai Titu adama a du amayun a da.

¹⁵ Adama o ndolo icigi ya yi a tyo ya'a du u ta dashishi ucira, nu u cuwan cine suru ndu i ri ufofu u na yaa kuru ili i na u dammai, na cine i ushi niyi na wovon na meje'en ma lipu.

¹⁶ N ta a mazanga adama a na n to sofuwo du matsan suru suru.

Ucasu no okolo a ta

¹ N'utsa n va, tsu ciga du ta i reve cine Asula o rocoi isa'ani ya yi a tyo a a'isa a aza e Itoni e ida ya Makidoniya.

² O sowo ta atsumalima lon, waru a dana nu utsuru shi, agba mazanga me le ma ri nu ukotu shi, reve a ca hali gba nu upasu.

³ N ta damma du a ca ta cine aa gura ca hali u kara wira. Ko za damma le a yuwan ne shi.

⁴ Agba a patishi tsu ta kuci tsu lyawa le a kamba ama a na oo tono Asula atsuma a Urishelima.

⁵ Tsu yuwan majiyan ma na aa gura ca tsu ne shi! A fara ta ne'en ca Zagbain aciyele reve a kuru na atsu. Ayi da ili i na Asula a cigai.

⁶ Titu da za na fara rito ndu cine yaa ca, dada tsu pati niyi u kamba adama u kamba du adama i koso ili i na i farai a casu.

⁷ I ta yuwusan ili biti mejege, hali nu upasu: I ta nu ucawu wo okolo lon. I tsu yuwan ta adanshi ulobonu. I ta nu urevu. I tsu ciga ta i kamba kuci. Waru i ciga tsu ta lon. Adama o ndolo tsu ciga du ta i ca langa, adama o ucasu i ca no okolo a ta.

⁸ Maa dansaa du ni i ciga i 'yuwan i ca shi, ko na wo o'woi a'isa a aza e Itoni o ro a ciga ta a yuwan ne lon. Amma ayi nda ayi da ure u ro na yoo roco icigi i du amayun a da.

⁹ I reve ta isa'ani yi Zagbain tsu Yesu Zamawawa. I reve ta Zamawawa za vu ut-suru da u shi, reve u kamba

za vu ulambu adama a du, reve adu yo o'wo aza o utsuru adama a na ayi wo o'woi za vu ulambu.

¹⁰ Apa a nda asala a va: Lyun nda adu da aza a na i shi i cigai i fara ca, waru adu da aza a na i fara cayi.

¹¹ Adama o ndolo i koso ulinga u na i farai. I roco i ta gura koso ulinga'a na maluwa ununa i fara niyi.

¹² Ni i cigai ca, ili ya abunda i na yaa ca ayi da u la'ai ulobonu shi. Amma Asula a ciga du ta i ca atsuma e ili i na i ri na ayi, agba atsuma e ili i na i ri na ayi shi wan.

¹³ N ciga i ca abunda a na a la'ai ucira u du shi, reve i kamba a atsumalima o unu na i buwayi wa'a. N ciga ta ili biti yo o'wo unata e ekere a za na ili i burai suru.

¹⁴ A mantsa ma nda i ta ni ili na abunda. Ili i na i ri na ayi u ta kamba aza a na a na a ri na ayi shi. Reve de, na a tawa a tsura lon, a ta kamba du ni i lamba, reve ili yo o'wo unata.

¹⁵ Adanshi a Asula a damma ta, "Vuma na bolotoi lon, u ri ni ili i na i la'ai abunda shi. Za na waru bolotoi wa'a, u lamba ili shi."

◇

Titu na n'utsa mayi

¹⁶ N godyo ta Asula adama a na u zuwai Titu ciga du ununa n ciga ndu.

¹⁷ Titu usu ta u yuwan ili i na tsu damma niyi u yuwan. U ciga ta u 'yawa ya'a du kafu tsu damma yi u 'yawa.

◇ 8:15 Mta. 16:18.

¹⁸ Tsu lyungu yi ta obolo na za tsu, za vi Itoni za na a'isa a aza e Itoni suru aa cuwusa adama a aganda a yi nu u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani.

¹⁹ Waru, a'isa a aza e Itoni a dangwa yi ta u 'yawa obolo na atsu a mantsa ma na tsaa ca une'e wi ikebe i nda. Tsu ta yuwusan aganda a nda adama tsu ca Zagbain tsugbain, reve waru tsu roco na tsu cigai tsu kamba na amayun.

²⁰ Tsu ciga ko za reme tsu nu unusu cine tsaa guzasa une'e wa abunda u nda shi.

²¹ Amma tsu ciga ta tsu yuwan ili i na i yo'onoi Zagbain ni ili i na ama a tarai u ta mejege.

²² Waru, tsu ta lyungusu vuma ro obolo na ama e re o ndolo. Vuma nda u tu ufofu kuci adama e ikambi. U roco tsu ta ne e re na abunda waru ko gogo u ciga ta u yuwan ikambishi i na i la'ai ayi nda, adama a na u soduwo ndu matsan lon.

²³ Na vuma ro ece adama a Titu, i damma za va da na aa yuwusan ulinga obolo na amu adama u kamba du. A'isa a aza e Itoni a lyungu ta ama e re o ro o ndolo waru ya'a du, waru a tawaa ta Zamawawa na tsugbain.

²⁴ I roco le icigi i du, adama a'isa a aza e Itoni suru e reve na tsu ri mejege na tsu ri a mazanga adama a du.

9

Ikebe adama a aza o ulambu

1 Me ene ili i na yaa zuwa n danaanā dū adama e ikebe i na i foboi na yaa ca ama a na oo tononā Asulā shi.

2 N reve t̄a i ciga t̄a i kamba. N t̄a māzangā adama o ndolo, waru n ta dansaa ama a Makidoniya a na aḍu aza a na a ri Akataya i tu ufoḅu na yaa ca ili lon ili yā lyun. Waru okolo a maluwa ma na yaa ca u zuwa t̄a ozo o ro nā aḅunda aṭsumā e le o foḅo adama a ca fo.

3 Amma n t̄a lyungusu aza a tsu ya'a dū adama adanshi a tsu adama a dū wo o'wo adanshi e pere wan. N ciga dū t̄a i danā ufoḅu adama a na n damma le t̄a a na i t̄a danā ufoḅu.

4 N ta uwwa wono, aḍu waru fo i ta uwwa wono, na ama o ro aṭsumā a aza e Itoni a Makidoniya a t̄awa oḅolo nā aḅu, reve tsu cina koto i foḅo shi, suru ni ili i na n damma nle!

5 Adama o ndolo n kaḷyuwa t̄a u t̄a danā ulobonu n lyungu aza a tsu a nda elime a va adama e reve une'e u na i yuwain nzuwulai i tu ufoḅu. U to roco na i cigai i ca adama a na i cigai, agba adama a na n zuwa ndū i ca nu ucira ḍa shi.

6 Cuwain za na suru cu'wain icu'un wa'a u ta gasa wa'a. Za na cu'wain icu'un yā aḅunda u ta gasa ili yā aḅunda. 7 Koyan ḍa aṭsumā a dū biti u foḅo ili cine waa ca. She vu ca wan, nā vu ciga shi. Waru she vu ca wan, na vu tara t̄a gashi a zuwa wu t̄a vu ca nu ucira. Adama a na

Asulā a ciga t̄a za na aa casu nā māzangā.

8 Waru Asulā a ta zuwaa dū aba'un a na a la'ai ili i na i lambai. Ne ḍa yā danā ni ili biti aḅunda, reve i danā ni ili i na yaa ca adama o ulinga u sa'ani biti.

9 Adanshi a Asulā a damma ta,

“Za va aḅulā tsu ca t̄a alambi une'e wā yi pere,

waru u tsu yuwan t̄a ili i na i ri mejege kuci.” ◇

10 Asulā a ḍa za na tsu ca cimbi icu'un, reve waru u ca ilyalya. U t̄a ḍashi ili i na i ri nā ayi, adama i ḍashi lyuwa elime aṭsumā e ili yā aḅulā i na yaa yuwusan.

11 U ta ca dū utsuru o ure biti adama i ca pere kuci. Reve ama nā aḅunda o godyoo Asulā a mantsa ma na tsu cayi une'e u dū.

12 Ili i re i ḍa ili i na yaa yuwusan waa yuwusan. U ta kambusa aza e Itoni ni ili i na a lambai. Waru ili i ndolo i ta zuwa ama nā aḅunda a yuwan māzangā e ekere a Asulā.

13 I t̄a danā a casu Asulā tsugbain adama a na yaa casu pere. I ushi t̄a ikaka adama a Zamawawa, reve i yuwan tsutoni nā ayi ana i cayi ama a na oo tononā Asulā na akapi a ama o ro pere.

14 Gogo a ta avasa adama a dū, waru a ciga t̄a ee ene dū, adama e isa'ani i na i karalāi i na Asulā a yuwaan ndū.

15 Lyawa tsu godyoyi Asulā adama o une'e u na tsa a gura tsupa yi shi.

10

Bulu yuwusan ta ulinga wa Asula

¹ Amu, Bulu n ta patishi du na cine Yesu Zamawawa tarai aciyayi ili i ro shi na ankuri. Ama o ro a damma n ta na wono na n ri obolo na adu amma na n ri alanga na adu n tu usuduwu.

² A mantsa ma na maa dashi tawa n kalyuwa du, n reve ta n ta dana usuduwu a tyo e ekere a ama a na aa dansa tsu ta kurusu ure wu uvadi. N ciga i zuwa mu n yuwaan du tsundolo shi.

³ Tsu ta nden atsuma o uvadi, amma tsaa yuwusan uvon ununa ama o uvadi aa yuwusan shi.

⁴ Tsu ta yuwusan uvon ni itana yu uvon i na i ri ko'o na aza a na uvadi waa yuwusaan ulinga. Itana yu uvon i tsu a ta nu ucira diga ubata wa Asula na aa gura lungusa bata a cira ma'yuwatan.

⁵ Tsu ta lungususa mawasan na cu'un vu u'yaasan wa avangaci suru a na a putsusaa ama nu urevu wa Asula. Tsu te remushe majiyan ma ama ma na ma ri mejege shi, reve tsu zuwa le a yuwan tsutoni na Zamawawa.

⁶ Reve ni i roco na i kuruyi Zamawawa suru suru, tsu ta dana ufofu u na tsaa ca za na suru 'yuwain a yuwan tsutoni oforo.

⁷ I ta kalyuwusa ili ne esu a na a ri atsuma a lipu du. Ni i ciga i 'yuwan i cuwan a na

atsu aza a Zamawawa da ununa aza a na a dansa na afalu a na ele aza a Zamawawa da.

⁸ Amayun a da tsu ta yuwusan adanshi abunda na afalu e ekere o ucira u na Zagnabain ca ntsu na tsaa kamba du, amma gba adama a na tsaa amaton du da shi. Agba maa uwwusa wono adama o ndolo shi.

⁹ Na n danaa du, n ciga du i uwa majiyan gashi n to mpolo n na maa ca du wovon da shi.

¹⁰ Ama o ro a ta dansa, "Mpepelime ma Bulu n ta nu ucira waru gashi ili ya amayun i da, agba nu u ri obolo na atsu adalimba a da. Waru adanshi a yi ili i ro i da shi."

¹¹ Lyawa le e reve nda: Tsu de obolo na adu gogo shi, dada tsaa danasa adanshi a nda a mpepelime. Amma na tsu de obolo na adu, tsu to roco tsugbain ununa tsoo rocosu atsuma a mpepelime n tsu.

¹² Tsu kawan tara aciyatsu unata na aza a na a tarai aciyele ili i ro shi. A yuwaan ta aciyele ronutsu reve o rito aciyele na ayi. Waru e te ge'etosu aciyele ni ili i na ele na aciyele a ri. Ayi nda u roco ta e reve ili shi.

¹³ Agba tsaa yuwan afalu adama e ili i na i ri alanga nu ulinga u na Asula a ca ntsu tsu yuwan shi. Tsu ta yuwan afalu adama o ulinga u na u lyungu ntsu tsu yuwan goon, waru adu fo atsuma o ulinga u dada i ri.

¹⁴ Ana adu fo atsuma o ulinga a dada i ri, tsaa yuwusan afalu upasu na cine u

lobonoi tsu yuwan shi. Ayi da nda gba, aṣṣu da aza a na tsu fara taṣṣa ndu na Alabari a Sa'ani a Zamawawa.

¹⁵ Tsaa yuwusan afalu adama e ili i na ama o ro a yuwain shi, gashi aṣṣu da tsu yuwain ili'i na aciyatsa. O unā u ndolo, tsu ta zuwusa okolo a na ucawu wo okolo a du u ta kungwa, reve waru ulinga u tsu aṣṣu a du u lyuwa elime lon.

¹⁶ Tsu ciga ta tsu 'yawa bata va alanga tsu ca Alabari a Sa'ani. Tsu ciga tsu yuwan afalu adama o ulinga u na ama o ro a yuwain de ubata u le shi.

¹⁷ Adanshi a Asula a damma ta, "Na vu ciga vu 'yasan avangaci, vu 'yasan adama e ili i na Asulazuva a yuwain." ◇

¹⁸ Adama a na za na tarai u ta tsura ica na aciyayi ayi da u tsu tsura ica'a shi. Agba na Asulazuva a zuwa vuma ta tsura ica, ayi da za na tsu tsura ica ya amayun.

11

Bulu na ajiya e epen

¹ N ta zuwusa okolo i ta yuwan ankuri na amu ko na shi n yuwan gashi n reve ili i shi. Ee, n ta patishi du i yuwan ankuri.

² N ta ada a du ununa Asula a ri ada a du. I rotso ta usheli u na koto u revei vali shi, za na n yuwayin nzuwulai n lolo na vali ta goon, ayi da Zamawawa na aciyayi.

³ Agba gogo n ta uwwusa wovon u na aa pusan okolo a

du adama i lyawa itoni yi Zamawawa aṣṣu a amayun na akiza, cine yo luluma Hawa o ure u vama wa yi.

⁴ Tsu damma du ta adama e Yesu, reve i tsura Ruhu va Akiza avu i usu ikaka i tsu. Agba reve i lyawa ama o ro a dansaa du ili i ro ko'o adama e Yesu. Gogo nda i tu ufofu na yaa ushi ruhu ro ko'o reve i ushi ikaka i ro ko'o.

⁵ N reve ta aza a na ee desu aciyeye "ajiya a gbagbain" a la'a mu shi.

⁶ Maa yuwan adanshi ulobonu cine ele aa yuwusan shi, agba n reve ta ili i na maa dansa. Tsu roco du ta ne a alanga e eteshe o ure biti.

⁷ N zuwa du i tsupa mu adama a Alabari a Sa'ani a na n yuwaan ndu alajiya shi. Mo o'woto ta aciyawa zala reve n ca du tsugbain. Unusu u da ndolo'o?

⁸ U yuwan ta gashi n te ivusa a'isa a aza e Itoni o ro, ana n ushiyi ikebe i le adama n yuwaan du aganda.

⁹ Na n lamba ili i ro a mantsa ma na n shi obolo na adu, m pati du i kamba mu shi. Aza a tsu a na o utai Makidoniya avu a rawa de ele da a ca numu ili i na n cigai suru. Ko ke'en koto m pati du ikambi i ro shi, waru maa yuwan ne shi, ko ke'en.

¹⁰ Ko za aṣṣu e ida ya Akataya aa zuwa mu n lyawa adanshi a abunda adama o ndolo shi. N ta dansa ili i nda na amayun a Zamawawa na ri aṣṣu a va.

¹¹ Na n damma maa zuwaa du itana yu ume shi, o unā

u na n ciga ndu da shi? O'o! Asula e reve ta na n ciga ndu.

12 Waru n ta lyuwa elime ni ili i na maa yuwusan gogo, adama a na n cigai mputsa ama o ndolo nu ure wu u'yaasan wa avangaci. A ta ciga a damma ulinga u na aa 'yaasan avangaci adama a yi, ili i ta i da na za tsu.

13 Ama a nda ajiya e epen a da. A ta yuwusan epen adama o ulinga u le, reve a vadala aciyele tsara o rotso ajiya a amayun a Zamawawa.

14 Amma ili ya asalama i da mu shi! Ko Malef ma tsu vadayasa ta aciyayi o rotsuso malingata ma Asula me ekan.

15 Adama o ndolo wo o'wo tsu ili ya asalama shi, na agbashi a Male fo a zuwa aciyele o rotso agbashi a na aa yuwusan ulinga u na u ri mejege. Agba o ukosu a ta tsura atsumalima a na a ntsayi adama e ili i na a yuwain.

Bulu yuwain adanshi a atsumalima a yi

16 N ta dashi dansaa du: Ko za tara mu gashi n reve ili shi. Agba na ne da majiyan ma du, to, poloo numu atsuvu, ununa yoo poloo za na revei ili shi atsuvu, avu fo n yuwan afalu ne'en ke'en.

17 A mantsa ma na maa cuwusa aciyava ne tsundolo, maa yuwusan adanshi cine Zagbain aa yuwan shi, amma tsu za na revei ili shi.

18 Ama na abunda a ta yuwusan afalu adama e ili i na a yuwain atsuma o uvadi. Adama o ndolo amu fo n ta yuwusan afalu.

19 Adu aza a na i ri a majiyan i ta nu ugbozu, i ta uwwusa uyo'o o polusoo olo atsuvu!

20 Hali i ta yuwusan ankuri na aza a na aa kambuwusa du agbashi e le, ko aza a na aa paalasa du, ko aza a na aa yuwusaan du epen. I ta yuwusan ankuri na aza a na a tarasa a la'a du ta, ko aza a na aa basasa du a agbaguzu.

21 N ta uwwusa wono ana n dammai a na tsu ri nu ucira u na tsa yuwan ili i na aa yuwusan shi.

Na aa yuwusan afalu, amu fo n ta yuwusan, agba uyuwusan ne tsulo tsa da.

22 A ta dansa ele mmaci ma Ibrahim n da, ko? Amu fo maci va Ibrahim da. Ele aza a Isra'ila a da? Amu fo ne da. Ele muwun n tsukaya ma Ibrahim n da? Amu fo ne da.

23 Ele agbashi a Zamawawa da? Na n damma n la'a le ta yuwaan yi aganda mo o'wo ta gashi ulo. N la'a le ta yuwan ulinga lon. A zuwa mu ta o u'wa wa ali kuci hali u la'a cine a zuwa nle o u'wa wa ali. Wufabu u na a faba numu u la'a ta cine a faba nle. N yuwan ta zuzu nu ukwa na abunda.

24 Aza a Isra'ila a faba mu ta mata'atsu na kucci.* A yuwan ta ne toto uton.

25 Aza a Roma a faba mu

* 11:24 A mantsa mo ndolo, na a faba vuma toto amunga, u tsu kuwa ta. A tsu faba yi ta mata'atsu na kucci adama u sowo atsumalima lon agba waa kuwa shi.

tā na adanga. A yuwan tā ne toto uta'atsu. A vara mu tā na atali azama o una mu u tā. N shi tā a mmalu a wantsun reve wu 6oso. A yuwan tā ne uta'atsu. Reve n dānā o udāsu a mini diga ili yu ulivu hali ulivu u ro.

²⁶ Atsumā a mmalu mā abunda, n uwa tā atsumā e meleshe adama o dōlu na shiwain, obolo nā aza a ngalalāi waru. N uwa tā e meleshe e ekere a ama a va, aza a Isra'ila, ne e ekere a Atakpaci. N uwa tā e meleshe e ilyuci i gbagbain, nā atsumā o una, nā atsumā a mala. Waru n uwa tā atsumā e meleshe e ekere a ama a na a dansa ele aza e Itoni a da, agba ne da a ri shi.

²⁷ N yuwan tā ulinga wu ucira hali n takalyuwa, waru mantse nā abunda n lantsa shi. N dānā tā na ambulu na akuli, waru a mantse nā abunda n lamba tā ilyalya. N sowo tā utānu kuci adama a na itana i kalāmā numu.

²⁸ Udashiya e ili i nda suru, wo o'wo tā gashi n tu utanuwu ni itana yu ume urana suru adama a na n ri udamu adama a a'isa a aza e Itoni suru.

²⁹ Ana ozo o ro a dānāi la-gaga, amu fo n dānā tā la-gaga. Nā a lulumā nanza hali u yuwan unusu u tsu damaton mu tā lon.

³⁰ Nā hali maa cuwa aciyava, n ta yuwan ne adama e ili i na i rocoi n ri nu ucira shi.

³¹ Asulā e reve tā maa yuwusan epen shi. Ayi da Asulā nā Dada va Yesu

Zagbain, waru a ta cuwa yi babu ukotu.

³² A mantse ma na n shi Dimaska, gwamna (ana Areti dānāi mogono) shi tā ciga u reme mu dāda u zuwai asoja a kandarūwa lyuci'i.

³³ Agba avu n'utsa n va mu talyuwato mu atsumā a aasaka a wungu wu ukari u lyuci'i. Ne da n la'ai e ekere a gwamna'a.

12

Zagbain rocoi Bulu alavu alavu

¹ N ciga n 'yuwan n yuwan uvađu. Ko ili n tsurā nā ne shi, agba lyawa n 'yasan avangaci adama a alavu alavu nā wenu u na Zagbain roco numu.

² A'wan kupa nā aza a nashi na a karai, Asulā a ushi tā za vi Itoni vu Zamawawa rō a tyo zuva suru suru. N reve shi ko lipu va yi da karai, ko ruhu va yi, Asulā a da e revei.

³⁻⁴ N kambisa tā n yuwan adanshi, n reve tā a tara tā vuma nda a tyo o u'wa u wivuwun† de zuva, n gura reve ulobonu shi, ko lipu va yi kara tā zuva ko gba ruhu va yi da goon, Asulā a da e revei. Wu uwwa tā ili i na aa gura cuduwa shi, ni ili i na Asulā aa lyawa nanza damma shi.

⁵ Adama o ndolo n ta yuwan uvađu adama a vuma ndolo, agba maa yuwan afalu adama a aciyava shi, she adama e ili i na yoo rocosu n ri nu ucira shi goon.

⁶ Amma nā n ciga n yuwan afalu adama a aciyava, moo

o'wo ulo shi, adama a na amayun a da maa dana a dansa. Agba maa yuwan afalu adama a aciyava shi. N ciga ama a ca mu tsugbain tsa na tsa la'ai ili i na e ene numu a yuwusan ko a dansa shi.

⁷ Agba na n ciga n 'yuwan n kudu yuwan uvadu abunda adama e ili ya asalama i na Asula o roco numu. Ayi da i zuwai u ca numu mballa n ro na moo sowuso atsumalima, cine aawanda a tsu sapa lipu. U rotso ta gashi malingata ma Male mo fofo ta adama u ca mu atsumalima adama a putsaa mu a na maa yuwan uvadu.

⁸ M pati ta Zagbain toto uta'atsu u tawa mu addama a nda.

⁹ Agba u damma mu ta, "Isa'ani i va i rawa wu ta. A mantsa ma na vu ri takalya, dafa ucira u va u tsu dana mejege atsuma a wu." Adama o ndolo gogo n ta mazanga n yuwan afalu adama o ulambu wu ucira u va, adama ucira wu Zamawawa yuwan ulinga atsuma e ekere a va.

¹⁰ Na n ri nu ucira shi, na tsundolo aa tawaa Zamawawa ni isa'ani, n ta yuwan mazanga. Na ama e isula mu, ko n lamba ili, na tsundolo a tawaa yi ni isa'ani, n ta yuwan mazanga. Waru ko ama o bongi mu ko n sowo atsumalima, n ta yuwan mazanga na cu'un ndolo a tawaa Zamawawa ni isa'ani. U to o'wo na n ri nu ucira shi, a mantsa mo ndolo ma da moo o'wo nu ucira.

Bulu ciga ta ama a Korinti

¹¹ N ta yuwusan adanshi ana ulo, agba adu da i zuwa numu n yuwain ne. Adu da aza a na u lobonoi i damma ili i na i ri ulobonu a tyo e ekere a va. Adama a na ko na n ri ili i ro shi, aza a na a dansa ele "ajiya a gbagbain" a da a la'a mu shi.

¹² Ana n shi obolo na adu, n shi ta na ankuri hali n yuwan linga vu ucira ni iroci ni ili ya asalama na aajiya a amayun a tsu yuwan.

¹³ Adama o ndolo i tsura ta ili i na a'isa a aza e Itoni o ro a tsurai. Ili i ta i da goon i shi i tawai ko'o: mo o'woto aciyava itana yu ume e ekere a du shi. I yuwaan mu gafura adama o ndolo!

¹⁴ N te ifo6i i na maa kalyuwa du wa ta'atsu. Agba ko na n shi n tawa moo o'wo du itana shi. Adu da n cigai, amma ikebe i du shi. U ri ulobonu muwun n zuwusa ikebe adama a kalyuwa aza a na a matsan nle shi. Ne da shi! Mbara n da n tsu kalyuwa muwun n le.

¹⁵ Adama o ndolo n ta mazanga adama n ca ili i na n ri na ayi suru adama a du, hali gba na aciyava. I ta jiba icigi i va adama a na n la'a ciga ndu?

¹⁶ Ozo o ro a du a usu ta mo o'wo du itana shi. Agba a buwa ta a majiyan n yuwan ta ugbozu, reve n yuwan epen adama n tsura maa azu du.

¹⁷ Atsuma a ama a na n lyunguwa ndu, za ro paala du ta?

¹⁸ M pati ta Titu u 'yawa ya'a du, avu n lyungu za vi

Itoni ro obolo na ayi. Agba ayi u paala du shi. Waru i reve ta a na amu na ayi ili i ta i da tsu yuwain, waru tsu ta no okolo a ta.

¹⁹ I ta gura yuwan majiyan gashi tsu ta dansa ili i nda suru adama tsu roco tsu ta mejege. Ne da u ri shi. Tsu ta yuwusan adanshi cine Zamawawa aa ciga tsu tsu yuwan adanshi a makakan ma Asula. Adu n'utsa n tsu n da, waru ili i na tsa yuwusan suru adama tsu gbmato du da.

²⁰ N ta uwwusa wovon na n tawa n kalyuwa du, nden n du moo yo'ono mu shi, adama o ndolo, nden n va moo yo'ono du shi. N ta uwwusa wovon u na ma tawa n cina du a mawasan waru i ta tsushu'un tsi ili i na ama a ri na ayi. Waru n ta uwwusa wovon na n tawa ya'a du n cina du a yisaali nu upan, avu waru i ciga ili biti adama a aciyadu. N ta uwwusa wovon n tawa n cina du a dansa ili i vama adama a ama o ro, avu waru i dana a yuwusan idami. Na n tawa n ciga n cina du a 'yasasan avangaci shi, waru n ciga du i yuwusan nden iwawu shi.

²¹ Amayun, n ta uwwusa wovon na na n tawa, Asula a ta kadato mu adama a du. N ta yuwan mesun adama a aza a na a yuwain de unusu agba koto a lyawa nden ma ashinda shi, na tsipere, ni ili i wono.

13

Asala a Bulu

¹ N ta tawa ya'a du wa ta'atsu. Adanshi a Asula a damma, "Esu e re ko a ta'atsu u to roco na adanshi a na a yuwusan a aci a za ro amayun a da." ◇

² Ana n danai obolo na adu we ire, n rono ta aza a na a yuwusan unusu atsuvu. N ta dashi dammisa gogo a na n ri alanga: Na n dashi tawa, za aa fatsa oforo shi.

³ N to roco a na amayun a da na Zamawawa aa yuwusan adanshi e ekere a va. Ana waa yuwusan ulinga e memere ma du, u ri babu ucira shi, amma u ta nu ucira.

⁴ Amayun a da u shi nu ucira shi ana o una niyi a akpata,† agba u ta wuma gogo o ucira wa Asula. Tsu ri nu ucira shi, cine Zamawawa shi nu ucira shi ana u danai a akpata. Agba i te ene na tsa dana wuma nu ucira wa Asula, cine Zamawawa ri.

⁵ I kalyuwa aciyadu ulobonu. Ye ece aciyadu ye ene ko i to tonon ili i na i usuyi. Ni i reve na Yesu Zamawawa ri atsuma a du shi, i riya ta a malyungwa.

⁶ Amma n ta zuwusa okolo a na yee ene na atsu na aciyatsu tsu riyai malyungwa'a shi.

⁷ Tsu te ipati ya Asula i yuwan iwuya wan. Tsa yuwusan avasa ne adama tso o'woto aciyatsu ama a abula shi, amma adama tsu zuwa du i yuwan ili i na i ri mejege, ko na shi wo o'wo gashi tsu riya ta.

◇ 13:1 U.W.I. 19:15.

⁸ Tsu ta yuwan ili i na yaa çacosu amayun elime. Tsaayuwani ili i na yoo rono yi açapa shi.

⁹ To ko na tsu ri nu ucira shi, tsu ta mazanga a na i ri nu ucira. Tsu ta a avasa a na yaa kamba yoo o'wo ama a abula.

¹⁰ N ta danasa ili i nda kafu n rawa. Ne da maa bara nu usufuwu shi a mantsa ma na maa yuwusan adan-shi nu ucira u na Zagbainca numu. U ca mu ta ucira u nda, adama n kamba du, amma n lungusa du da shi.

Icasu yu ukosu

¹¹ Gogo ama a va, n to koso mepepelime ma nda. N ta dansa: Yuwain mazanga! I lapula nden n du. I polo atsuva e ili i na n dammai. I dana no okolo a ta na aza a du. I danu obolo atsuma a asuvu nden. Dada Asula e icigi na asuvu nden oo o'wo obolo na adu.

¹² I çasalai ni icigi ya aza e Itoni.

¹³ Aza e Itoni pa nda suru a ta lyungusaa du ni icasu i le.

¹⁴ Lyawa isa'ani yi Zagbaintsu Yesu Zamawawa, ni icigi ya Asula, na nden m muwulai n Ruhu va Akiza mo o'wo obolo na adu suru.

Mepepelime ma Bulu a tyo ya Aza a Galatiya

*Ucuduwu wa aatagada a
nda*

Bulu dana ta mepepelime ma nda a tyo aza e Itoni atsuma a Galatiya. Galatiya ida i da, waru ilyuci i gbagbain i ta pe atsuma a yi. Bulu dana ta mepepelime ma nda a tyo a a'isa aza e Itoni suru. Bulu kanda ruwa ta ida'a suru, adama ondolo u ta na n'utsa atsuma a aza e Itoni a na a ri pe. Agba ozo o ro de a damma ta a na Bulu aajiya a amayun a da shi.

Bulu danaa ta ama tsara u roco cine wo o'woi aajiya a amayun. Ana u kotoi a yuwusan adanshi e ili i nda, u rito le ta a na a ta tsura iwawi o ure u sa'ani adama a na a ta nu ucawu wo okolo atsuma a Kristi Zamawawa. Ure wi itoni i wila u tsu tawa ni iwawi shi. U roco le ta a ta gura toni ure wa Asula za na wu ntsayi faan, waru a cigalai.

Ili i na Bulu dammai aza e Itoni a Galatiya suru amayun a da fo a tyo aza e Itoni a ana'an. Suru tsu ta faan na tsoo toni Asula o ure u na wu ntsayi, o ure wu ucawu wo okolo. Wila u tsu kamba tsu ta tsu reve cine tsaa yuwan wuma, amma ucawu wo okolo a da goon woo bolo tsu na Zamawawa reve u tawa tsu ni iwawi.

*Ili i na iripe atsuma a aata-
gada a nda*

1. Ajiya a amayun ni ikaka ya amayun (1:1-10)
2. Asula a dangwa ta Bulu o o'wo aajiya (1:11-24)
3. Bulu isawaan ta ikaka ya yi (2:1-21)
4. Ucawu wo okolo a da goon u tsu tawa ni iwawi (3:1-4:31)
5. Za na ri na Ruhu tsu roco ta icigi (5:1-6:10)
6. Morono ma atsuvu mo ukosu (6:11-18)

Icasu

¹⁻² Amu, Bulu, n ta danasa mepepelime ma nda a tyo a a'isa a aza e Itoni atsuma e ida ya Galatiya. Amu aajiya a da. Vadilima da dangwa numu shi. Waru obolo a ama a da a dangwa numu shi. Amma Yesu Kristi Zamawawa da dangwa numu na aciyayi. U yuwan ta ne obolo na Asula Dada, za na 'yasain Yesu diga o ukwa. Ama a tsu a na a ri pa fo suru obolo na amu tsu ta lyungusa du ni icasu i tsu.

³ Lyawa Asula Dada tsu na Zagnain tsu Yesu Kristi Zamawawa roco du isa'ani, reve waru a ca du asuvu nden.

⁴ Yesu Zamawawa Zagnain kuwa ta adama o unusu u tsu, cine Asula Dada tsu foboi, tsara u wawa tsu diga o uvadi wi iwuya i nda ubata u na tsu ri a nden gogo.

⁵ Ayi da i zuwai tsugbain suru tso o'woi za wa Asula a tyo a mantsa suru babu ukotu. Ami.

Alabari a Sa'ani a nda goon

⁶ N yuwan ta asalama lon a na i farashi uvadalasa a lyawusa Asula. U dangwa du ta adama e isa'ani ya Yesu Kristi Zamawawa. Amma gogo adu da nda o tonishi ikaka i ro ko'o.

⁷ Amayun a da, ikaka i ro yi lo shi, she ikaka ya Alabari a Sa'ani goon, ko na wo o'woi ama o ro o ta lo na a gbandarasa du. A ciga ta a vadala a Alabari a Sa'ani e Yesu Zamawawa a tyo ili i ro ko'o.

⁸ Lyawa Asula a yuwaan za na yuwaan ndu alajiya e ili i ro ko'o ni ikaka i tsu a tyo ya'a du suru una! Asula a yuwan ne, ko na shi wo o'wo atsu a aciyatsu tsu tawaa ni ikaka i ro ko'o, waru ko na shi wo o'wo malingata ma Asula ma da ma tawayi ni ikaka i ro ko'o.

⁹ N damma ta ne, waru n ta dashi dammisa: Nna za ro yuwan alajiya o ro ko'o na za na i fara ushiyi, lyawa una wa Asula u reme vuma ndolo.

¹⁰ Maa yuwusan ili adama n yo'onoto ama okolo shi. Amma n ciga ta n yo'onoto Asula okolo. I ta majiyan n ciga ta n zuwa ama a ciga mu? Na ne da maa yuwusan, n shi o'wo aagbashi a Kristi Zamawawa shi.

Asula e de ta Bulu

¹¹ Ama a va, n ciga du ta i reve Alabari a Sa'ani a na n yuwaan du alajiya, ili i na ama a yuwain da shi.

¹² Ubatu wa ama a da n tsura niyi shi. Ko za rito

mu ayi shi. Yesu Kristi Zamawawa da roco numu uritosu u nda suru.

¹³ I reve ta cine n danai ana n danai o tonu ure wa aza a Isra'ila. N ca ta aza e ltoni atsumalima waru n yuwan ta ukadu u na mee bete'we le.

¹⁴ Aza a Isra'ila o ro u'yowun u da tsu ta, amma n la'a ta ozo o ro e le na abunda toni wila wu nkaya n va. N dana ta e meje'en n yuwan ne.

¹⁵ Agba kafu a matsan mu, Asula a dangwa mu ta. U yuwan ta ne adama e isa'ani ya yi.

¹⁶ Reve mantsa ma tawa ana u roco numu Mawun ma yi adama n yuwan adanshi a yi ubatu wa Atakpaci. A mantsa mo ndolo, m pati za ca mu asala shi.

¹⁷ N 'yawa Urishelima adama n cina de ama a na o o'woi de ajiya kafu mo o'wo aajiya shi. Ili i na n yuwain a mantsa mo ndolo ayi da, n kara ta a tyo Laraba n danu de mantsa wa'a. Reve n kara a kambu Dimaska.

¹⁸ Ana a'wan a ta'atsu a karai, reve n kara a tyo Urishelima n 'yawa m bura Bituru, avu n danu de hali rana kupa no ozo o ton.

¹⁹ Waru me ene ta fo Yakubu zawa'a vu Zagbain, agba me ene akapi a ajiya'a a mantsa mo ndolo shi.

²⁰ N kucina ta na Asula, epen a da maa yuwusan shi.

²¹ Mantsa mo ro de, n toni ta ni ida ya Suriya ni ida ya Kilikiya.

²² A mantsa'a aza e Itoni atsuma a Yahuda koto a shi e ene mu shi.

²³ Ele a uwwa ta a yuwusan adanshi a va goon adansa: "Apa vuma na tawa a ntsu na addama, waru u yuwusan ta ukadu u na wee bete'we aza e Itoni. Amma gogo u ta dansaa ama o toni ikaka'a."

²⁴ Reve a cuwa Asula adama a va.

2

Ajiya a ushiyi Bulu

¹ Ana a yuwain a'wan kupa na aza a nashi, reve n kambisa Urishelima obolo Banaba, waru n tara ta Titu.

² N 'yawa ta de adama a na Asula o roco numu alavu alavu adansa mu n kara. Amu de, n yuwan ta adanshi na azagbain a aa'isa a aza e Itoni goon. N shi ta n ciga n zuwa le e reve ikaka i na maa dansaa Atakpaci. N shi ta n ciga ajiya'a a lyungwa ili i na moo ritosu. Nna a usu uritosu u va shi, uritosu u na n yuwain hali a tyo a mantsa ma nda u to o'wo ili ye pere.

³ Ana a uwwai ili i na n dammai, a usu yi ta. A zuwa a pada i'utsa i va Titu za na shi obolo na amu uryumbu shi, ko na wo o'woi aji Takpaci* da.

⁴ Aza e itoni e epen o ro o odoru ta a uwa atsuma a tsu. A uwa ta atsuma a tsu gashi aza a matawa mo utyo adama e reve ufalu u na Yesu

Kristi Zamawawa ca ntsu. A ciga ta a kambato tsu agbashi. Ama o ndolo a da a zuwa ntsu tsu yuwain adanshi a mapada mo uryumbu.†

⁵ Amma tsu tonoo ada aza e itoni e epen o ndolo shi, ko ke'en. Tsu ciga ta amayun a Alabari a Sa'ani a dana obolo na adu.

⁶ (Ozo o ro atsuma a aa'isa a aza e Itoni a nda a tara ta aciyele gashi azagbain a da, amma aji ndolo ili i ro i da shi ya'a va. Asula a ta tarasa ama ili i ta.) Ne da aa vadala Alabari a Sa'ani a na n yuwain shi.

⁷ E ene ta Asula a ca mu ta ulinga wa alajiya a Alabari a Sa'ani a tyo ubata wa Atakpaci, cine u cayi Bituru ulinga wa alajiya a tyo ubata wa aza a Isra'ila.

⁸ Asula a ca ta Bituru ucira u na waa yuwan ulinga wa aajiya atsuma a ama a Isra'ila. Ne da fo u ca numu ucira u na maa yuwan ulinga wa aajiya a tyo ubata wa Atakpaci.

⁹ Ana Yakubu na Bituru na Yahaya† (aza a na ama suru e revei azagbain a da) e revei Asula a ca mu ta une'e u gbain u nda, reve a ushi mu na Banaba alingi atsuma a aza a na aa yuwusan ulinga obolo. A dashi tsu ta asuvu ugbamu tsara tsu lyuwa elime a yuwusaan Atakpaci alajiya, waru a mantsa ma ta a ta lyuwa elime nu ulinga u

* **2:3** Titu Takpaci da, waru ele ama o ndolo a tsu pada vali uryumbu shi. Aza a Isra'ila gba vali suru a ta pada yi uryumbu. Ili ya asalama i da ana wo o'woi ajiya a zuwai a pada Titu uryumbu shi. † **2:9** Atsuma o uguzu u nda Bulu yuwan ta ulinga na Tsu'arama u de aala a Bituru: "Kefa."

le atsumā a aza a Isra'ila.†

¹⁰ Ili i tā i na a pati ntsu tsu yuwan, ayi da tsu cuwan na alambi, waru n dana tā no okolo a na maa yuwan ne!

Bulu bara tā Bituru

¹¹ Urana u ro, ana Bituru tāwai atsumā a Antakiya, u yuwusan tā ili i babu ulobonu lon, reve amu adama o ndolo m bara yi a makakan mā aza e Itoni.

¹² Apa ili i na i farai: Ana u fara rawai, u lyuwusa tā obolo na Atakpaci aza e Itoni. Avu Yakubu lyungu aza e Itoni o ro aza a Isra'ila a tyo Antakiya. Ana ama a nda a rawai, Bituru dashi lyuwisa na Atakpaci waru shi, adama a na u dana tā a uwwusa wovon wi ili i na ama a nda aa damma adama a yi.

¹³ Reve akapi a aza e Itoni a Isra'ila fo o toni yi na mayan me ikpa'a ne, hali fo na Banaba toni le tā na mayan me ili i babu i mejege i nda.

¹⁴ Ana me enei oo tono mejege ma amayun a Alabari a Sa'ani shi, reve n yuwan adanshi na Bituru a makakan me le suru. Avu n damma, "Bituru, avu za va Isra'ila da, amma vu ta yuwusan ili gashi Takpaci, agba vadamma avu za va Isra'ila da shi. Na ne da, nye i zuwai vu cigai vu zuwa Atakpaci a nda o toni ili i na aza a Isra'ila a yuwusan?"

¹⁵ "Amu na avu umatsun wa aza a Isra'ila a da, waru atsu omocin a da shi e ekere a Asula cine Atakpaci a ri.

¹⁶ Amma suru na ne, tsu reve tā a na tso o'woi aza a abula† na Asula nu ucawu wo okolo atsumā a Zamawawa, agba adama a na tsu yuwain ili i na Wila'a u damma ntsu tsu yuwan da shi, adama a na za lo na a kambā za va abula na Asula nu utonishi u Wila shi. Adama o ndolo tsu ca tā Yesu Zamawawa okolo, tsara Asula a ushi tsu adama o ucawu wo okolo a tsu e ekere a Zamawawa.

¹⁷ "Aza a Isra'ila o ro a tara tsu tā aza o unusu adama a na tsu ca tā okolo Kristi Zamawawa tā kambuwa tsu aza a abula na Asula adama o ndolo a da tsu toniyi Wila wa aza a Isra'ila suru shi. Ayi ndolo u ta dansa Zamawawa zuwa tsu tā tsu yuwan unusu? O'o, ne da shi!

¹⁸ Amma na n kambā n toniso Wila'a waru, to, n ta yuwaan Asula unusu wa amayun.

¹⁹ Ana n toniyi Wila'a, u polo mu tā, reve u putsaa mu a yuwan wuma u na Asula a cigai. Gogo nda gba Wila'a u buwa nu ucira a aci a va shi, adama n yuwan wuma u na Asula a cigai.

²⁰ A vara mu tā a akpata† obolo na Kristi Zamawawa. Amu na aciyava a da maa yuwusan wuma shi, amma Kristi Zamawawa na ri nden pe atsumā a va. Pe atsumā a lipu va atsumā o uvadi u nda n ca tā okolo ubata u Mawun mā Asula. U ciga mu tā waru ayi na aciyayi a da u dangwai u kuwa tsara amu n dana wuma.

²¹ Amu mu pe atsumā a

ama a na a 'yuwain isa'ani ya Asula shi. Nna Asula a ushi tsu nu ure u Wila, to, Kristi Zamawawa kuwa ta pere.”

3

I ca okolo

¹ Adu, olo aza a Galatiya! Zane da pusan ndu ana? N roco du ta mejege ili i na i zuwai Yesu Kristi Zamawawa kuwai a akpata.†

² N ta yuwan du yeci i ta: I ushi ta Ruhu va Akiza adama a na i toniyi Wila? O'o, ne da shi! Ruhu va Akiza tawa du ta adama a na i usuyi ikaka i na yu uwwai e Yesu Zamawawa.

³ Adu i ri na aci shi? I fara ta a yuwusan wuma atsuma a Kristi Zamawawa atsuma a Ruhu va Akiza, amma gogo i ciga ta i lyuwa elime nu ucira u du.

⁴ I sowo ta atsumalima lon adama a Alabari a Sa'ani. N ciga atsumalima a nda a kara pere shi.

⁵ Ana Asula a ca ndu Ruhu va Akiza va yi waru ana u yuwain linga va asalama atsuma a du, u yuwan ta ne adama a na i toniyi Wila wa Musa? Ne da shi! U yuwan ta ili i nda adama a na i ushiyi ikaka ya Yesu Kristi Zamawawa na yu uwwai.

⁶ Apa ili i na Adanshi a Asula a dammai: “Ibrahim ca ta Asula okolo a yi, avu Asula a tara yi a bulu e ekere a yi.”

⁷ Ayi nda u roco ta muwun ma Ibrahim ele da aza a na suru a cayi okolo ubata wa Asula.

⁸ De nu ujimu Adanshi a Asula a damma ta a na Asula a ta ushi Atakpaci adama o ucawu wo okolo e le. Asula a yuwaan ta Ibrahim nzuwulai ma Alabari a Sa'ani a nda de nu ujimu ana u dammai, “Uvadi ma bulu u ta tsura aba'un adama a wu.” ◇

⁹ Ayi nda u to rocosu za na suru ri nu ucawu wo okolo, u ta na akunda atsuma a aba'un a na a cayi Ibrahim adama o ucawu wo okolo a yi.

¹⁰ Za na suru ri a majiyan utonishi u Wila u da waa zuwa yi wo o'wo mejege na Asula, u ta ushi una wa Asula. Adama a na Adanshi a Asula a damma ta, “Za na suru aa yuwusan tsutoni na Wila suru u na u ri pe atsuma a Aatagada a Wila shi, u ta ushi una wa Asula.” ◇

¹¹ U ta babu usan vu reve za lo, na itoni i Wila yaa zuwa yi za va a bulu e ekere a Asula shi, adama a na Adanshi a Asula a damma ta, “Asula a ta ca za na ri nu ucawu wo okolo wuma.”

¹² Ili i boro utonishi u Wila nu ucawu wo okolo shi, adama a na Adanshi a Asula a damma ta, “Vuma na cayi okolo a Wila u ta yuwan wuma cine Wila'a u dammai.” ◇

¹³ Amma Yesu Kristi† Zamawawa wawa tsu ta diga o una u na Wila u yuwain. Ana a vara niyi a akpata u ushi ta una u na u shi a tawa ya'a tsu. Adama a na Adanshi a Asula a damma ta, “Asula a yuwaan ta za na a varai a akpata biti

una.” ◇

¹⁴ Adama a na Yesu Kristi Zamawawa yuwain ne, daɗa Asula a zuwayi Atakpaci aba'un cine u yuwayin Ibrahim nzuwulai, ne da fo atsu aza e Itoni tsu ushiyi Ruhu va Akiza a na Asula a yuwain nzuwulai adama o ucawu wo okolo.

Adama a Wila

¹⁵ Ama a va, apa iroci cine tsa a yuwusan wuma: Nna ama e re a yuwan akucunu o ure u sa'ani, she za ro kuɗa ko u vadala adanshi o ndolo wan. Ne da u ri na nzuwulai ma Asula n nda.

¹⁶ Asula a yuwaan ta Ibrahim nzuwulai n nda na mawun ma tsukaya ma yi. ◇ U yuwaan muwun n tsukaya n ro ma abunda nzuwulai'i shi, amma a tyo a za ta, ayi gba za ta ndolo ayi da Kristi Zamawawa.

¹⁷ Apa ili i na maa dansa: Asula e isawaton ta adanshi na Ibrahim waru u yuwan ta akucunuf a na waa guza yi. A'wan ukpakunashi na mata'atsu (430) na acapa, daɗa u cayi Wila'a. Wila u ndolo waa gura vadala nzuwulai'i shi. Nu u shi u yuwan ne, u shi ta lungusa nzuwulai n na Asula a yuwayin Ibrahim.

¹⁸ Nna Wila'a waa gura ca tsu aba'un a na Asula a yuwayin Ibrahim, to, aba'u'un u buwa adama a nzuwulai'i shi. Amma wo o'wo ne shi, adama a na Asula a ca ta Ibrahim aba'un a yi

pere e ekere a nzuwulai n na u yuwain.

¹⁹ Adama a nye Asula a zuwai Wila'a? U zuwa yi ta adama a na ama a yuwusan ta unusu. U zuwa ta lo Wila'a, hali she na vuma ta na u dammai waa tawa'a u rawa. U zuwa ta nlingata ma yi n ca Musa Wila'a, reve Musa ca ama a Isra'ila Wila'a. Ne da Musa dana za na shi e memere me le.

²⁰ Za na ri e memere ma ama u tsu yuwan ta adanshi na ama a na u ri e memere me le, amma Asula na aciyayi a da a yuwain nzuwulai'i ayi a nde'en.

²¹ Asula a ta a tsurala na nzuwulai ma yi ana u cayi Wila? Ne da shi. Nna a shi a tsura wuma u babu ukotu atsuma a Wila, to, a na a kamato ta aciyele aza a abula e ekere a Asula nu utonishi u Wila.

²² Amma Adanshi a Asula a damma tsu ta unusu wu na ta vuma suru, waru waa gura toni Wila shi. Adama o ndolo ure u ta goon u na Asula aa ca za ili i na u yuwain nzuwulai ayi da na vuma ndolo ca okolo ubata wa Yesu Kristi Zamawawa.

²³ Wila'a u goloɓuso tsu ta tsa aza a na a ri o u'wa wa ali. U zuwa tsu ta zala vu ucira va yi, hali she na mantsa ma na tsa a okolo ma tawa.

²⁴ Wila'a u dana ta zag-bain tsu, hali she na Kristi Zamawawa tawai. Ana Kristi Zamawawa tawai u zuwa tsu ta aza a abula e ekere a Asula ana tsu cayi okolo ya'a yi.

25 Gogo a na tsu ri nu ucawu wo okolo ya'a yi, Wila'a u buwa o tsugono tsa tsu shi.

Adu muwun ma Asula n da

26 Suru ndu muwun ma Asula n da adama o ucawu wo okolo a du ya Yesu Kristi Zamawawa.

27 Waru ana a rumbu ndu, wo o'wo ta gashi yo oto ta Kristi Zamawawa cine i tsu oto itana i sa'avu.

28 Ucawu wo okolo ya Yesu Kristi Zamawawa da u kambatoi za suru atsuma a du unata: na avu za va Isra'ila da ko Meheleni,† nna avu aagbashi a da ko avu aagbashi a da shi, ko na avu vali da ko ka, za suru unata u da u ri na za va yi.

29 Adama o ndolo na adu aza a Kristi Zamawawa da, gogo adu yo o'wo ta muwun n tsukaya ma Ibrahim, waru vu ta ushi agadu a na Asula a yuwain nzuwulai.

4

1 N ta cayisa du iroci i ro: mawun me ke'en ma na dada va yi kuwai waa guza itana i na dada va yi dammai aza a yi a da shi. U ta dana gashi aagbashi a mantsa mo ndolo ko na wo o'woi ayi da za vi itana'a.

2 Ama a na aa kalyuwusa yi ni itana ya yi ele da aa kalyuwa ili suru, hali she na mawu'un u kungwa ununa dada va yi dammai.

3 Ne da u shi na atsu. Tsu shi ta gashi muwun waru cira vu uvadi u nda icu'un icu'un a shi ta o tsugono a aci a tsu.

4 Amma ana mantsa ma yuwain, Asula a lyungu ta Mawun ma yi, reve ka mat-san yi. Avu Mawun ma yi ma yuwan tsutoni na Wila'a,

5 adama u lyawa tsu faan e ekere a Wila'a, tsara atsu fo tso o'wo muwun ma Asula.

6 Ana wo o'woi adu muwun ma Asula n da, u lyungu ta Ruhu Mawun ma yi o okolo a du, reve Ruhu'u u saala, "Dada, Dada va."

7 Adama o ndolo gogo avu aagbashi a da shi, avu mawun ma Asula ma da, waru ne da waa ca wu ili i na u yuwain nzuwulai.

Bulu roco ta aza a Galatiya icigi

8 Ana i shi i revei Asula shi, i dana ta agbashi e ili i na i ri ili ya amali, agba ili i nda'a Asula a da shi, ko ke'en.

9 Amma gogo i reve ta Asula, waru u lobono ta n damma du na Asula e reve ndu. Adama o ndolo, nye i zuwai yaa kamba a cira icu'un icu'un vu uvadi u nda na ri nu ucira shi, waru ili ye pere i da? Nye i zuwai i cigai i kambisa agbashi e le waru?

10 Hali yaa yuwusan abuki o ucuwusan vu rana ro, na woto ro, na mantsa mo ro, na a'wan o ro.

11 Gogo n ta uwwusa wovon adama a na mantsa ma na n yuwain ulinga na adu wo o'wo ta pere.

12 Ama a va, n te ipati i dana faan ni ili i nda, cine amu n yuwain wuma faan. Adama a na mo o'wo ta gashi cine adu Atakpaci i danai, n ta dansa n dana ta faan na Wila.

Ana n fara yuwaan ndu ala-jiya i le'e mu shi.

¹³ I cuwan n dana ta ubanakun ana n fara tawaa ndu na Alabari a Sa'ani e Yesu Kristi Zamawawa.

¹⁴ Ko na wo o'woi ubanakun u va wo o'wo ta malyungwa e ekere a du, agba suru na ne i 'yuwan a ca mu tsugbain shi, waru i kuɗa a kalyuwa mu ulobonu shi. Amma, reve i ushi mu gashi amu malingata ma Asula ma da. I ushi mu ta waru gashi amu daɗa Yesu Kristi Zamawawa'a na aciyayi.

¹⁵ N ta gura damma na amayun, hali gba u shi ta gashi u ta la'aa du i fodo esu a du reve i ca mu ele. A te isa'ani i du a tyo ya'a va gogo?

¹⁶ Amu ma'yuwatan ma du ma da gogo adama a na maa dansaa du amayun?

¹⁷ Munlu me epen n nda maa yuwusan ili i nda adama a tawaa du ni isa'ani shi. A ciga ta a lyuwa aci a du na abunda lon adama i kuru le. A to ukadu u na ee geshe du na amu adama i poloo le at-suvu ulobonu.

¹⁸ Gogo u lobono ta a na i ri e meje'en i yuwan ili i sa'ani, waru u la'a ta ulobonu na yaa yuwusan ne ana n ri obolo na adu shi.

¹⁹ Amma suru na ne, nci-gata n muwun n va, n ta gashi n ta uwwusa m6ala n limatan adama a du cine n yuwain nu ufaru, waru m6ala'a n ta lyuwa elime hali she na ama e ene Kristi Zamawawa pe atsuma a du.

²⁰ N ta maluwa a damma n

ta de obolo na adu gogo, tsara n yuwan adanshi na adu ben. Gogo majiyan ma va mo o'wo ta wumbu a aci a addama a nda.

Muwun n re ma Ibrahim

²¹ Hali n gogo ozo o ro a du a ciga ta a dana zala Wila. Damma numu, i reve ta ili i na Wila'a waa dansa?

²² Adanshi a Asula a damma ta Ibrahim dana ta na muwun n re. Mma mawun ta aagbashi a da a danai, mma vu za ve ire gba shi aagbashi a da shi.

²³ Reve ka na danai aagbashi a matsan cine wu ntsayi a matsan. Amma avu ka na danai faan u matsan fo adama a na ne da Asula a yuwayin Ibrahim nzuwulai ili na yaa fara.

²⁴ Ili i nda suru i ta fo o ritosu ili i ro: Amaci e re'e a ta gashi akucunu e re a na a ri e memere ma Asula na ama a yi. Akucunu a ta ayi da Wila u na Asula a cayi Musa zuva Masasan ma Sinai,† waru ama a na o toniyi akucunu a nda a ta gashi agbashi. Ka na a tsu de Hajara† za na danai aagbashi ayi da tsa akucunu o ndolo.

²⁵ Ayi da iroci i Masasan ma Sinai atsuma a Laraba. Amma gogo lyuci va Urishelima wo o'wo ta gashi Masasan ma Sinai, adama a na lyuci'i na ama a yi a ta a nden n tsugbashi atsuma a Wila.

²⁶ Amma Saratu, ka na aagbashi a da shi, iroci i Urishe-lima va zuva da. Waru ayi da mma tsu.

27 Adanshi a Asula a yuwan ta adanshi adama a yi, "Vu yuwan mazanga avu idari yi ka! Avu na koto vu revei cine m6ala n limatan n ri shi, vu teme ishpa avu vu yuwan ikelenu i mazanga. Adama a na muwun mu ka na ri idari gogo a la'a ta muwun mu ka na n ri na vali abunda." ◇

28 Ama a va, adu muwun ma Asula n da adama a nzuwulai ma yi, cine Ishiyaku danai.

29 A mantsa mo ndolo, Isma'ila,† mawun ma na a matsain cine wu ntsayi a matsan, ma ca ta Ishiyaku atsumalima, za na a matsain o ure u Ruhu va Asula. Ne da fo u ri ana'an.

30 Amma nye Adanshi a Asula a dammai a aci e ili i nda? U damma ta, "Vu lo aagbashi a ka'a na mawun ma yi. She mawun ma aagbashi'i u tsura ili ya agadu a ta atsuma o utsuru wa dada va yi wan. Mawun ma ka ma na ma ri faan u gada le suru." ◇

31 Ama a va, atsu muwun mu ka na n ri faan da, amma aza a aagbashi a da shi.

5

Tso o'wo ta faan atsuma a Zamawawa

1 Gogo tso o'wo ta faan, adama a na Yesu Zamawawa zuwa tsu ta tso o'wo faan. Adama o ndolo yi isawan mishin. She i vadala i

kambisa agbashi a Wila waru wan.

2 Uwwai! Amu Bulu, n ta dansaa du ili i nda: Nni i lyawa le a pada du uryumbu, u to rocosu Zamawawa ili ye pere i da e ekere a du.

3 N ta dansaa du waru nu ucira za na a padai uryumbu suru u 'yuwan u ciga u toni Wila'a suru.

4 Waru na vu yuwan ukadu u na voo yo'onoto Asula okolo na mayan mo tsutoni na Wila, vu kasa ta aciyawu na Zamawawa, waru vu 'yuwan ta a ushi isa'ani ya Asula.

5 Ruhu da tsu zuwa tsu tsu reve a na Asula a ta ushi tsu tsa ama a abula adama a na tsu ca ta okolo ubata wu Zamawawa.

6 Na avu za vi Itoni† va Yesu Zamawawa da wo o'wo ili i ro shi ko na a pada wu uryumbu ko na a pada wu shi. Ili yu ulobonu ayi da ucawu wo okolo a wu ayi da waa zuwa wu vu ciga ama.

7 Ununa i danai o tonishi Kristi Zamawawa u dana ta ulobonu, reve nanza tawa u vadala du diga a amayun.

8 Amma amayun a da vuma ndolo Asula a da shi, za na dangwa ndu.

9 Wolilo wa'a u tsu zuwa ta yira ya abunda i tsutsa. Ili i na waa dansa ayi da, uritosu we epen wa'a u tsu vadala ta ama a abunda.

10 Amma n zuwa ta okolo ubata wa Asula, yaa usu uritosu wa ama e epen o ndolo shi, amma i toni ili i na n dammai. Asula a ta

ca aza a na a j̄ambarasā d̄u atsumalimā, ko nā zane da u shi.

¹¹ Ama a va, nnā m buwa a yuwusan alajiya, a na ama a 'yuwan a ciga a pada le uryumbu, nye i zuwai aza a Isra'ila a casu mu atsumalimā? Nā n shi a yuwusan alajiya a nda, o unā u na maa yuwan alajiya o ukwā wā Kristi Zamawawa, n shi a danā a nususaan le shi.

¹² N te ipati za na a damatosun d̄u suru a pada le uryumbu goon shi, amma o fodo arawa e le!

¹³ Ama a va, Asulā e de d̄u tā adama yo o'wo faan! Amma she i lyawa mo'wo ma faan mo ndolo wo o'wo d̄u ure u na yaa danā a maluwa ma mayan mo unusu wan. Amma, i cigalai waru i kambulai.

¹⁴ Wila'a suru ili i tā i da nā ayi nda: "Vu ciga moron ma nden ma wu cine vu cigai aciyawu." ◇

¹⁵ Amma ni i lyuwa elime nā ngagai nā ncalai ma atsumalimā, ni i yuwan ugbozu shi, i tā lungusulai suru suru.

Ruhu va Asulā ni ili i na tsu cigai

¹⁶ N ta dansaa d̄u: I lyawa Ruhu lyuwa elime a d̄u, ne tsundolo tsa da yoo toni ili yi iwuya i na i cigai shi.

¹⁷ Ruhu'u ni ili i na i cigai n'yuwatan n da. A mantsa suru a tsu yuwusan tā nlangi v̄ani le, adama o ndolo yaa yuwan ili i na i cigai shi.

¹⁸ Amma nā Ruhu da aa lyuwusa elime a d̄u, Wilā waa danā o tsugono a aci a d̄u shi.

¹⁹ Za suru reve tā ili i wuya i na okolo a tsu ciga: A tsu yuwan tā tsipere. A tsu yuwan tā ili i wono. A tsu yuwan tā majiyan me tsipere lon.

²⁰ A ta yuwusaan amali aganda. A ta yuwusan nkunu. A tsu 'yuwan tā ama. Izami ya addama i da ulinga u le. A tsu danā tā a tsugamu.

²¹ A ta waru tapu nu upan lon. Majiyan ma aciyele ma da goon a tsu yuwusan. She mawasan ma na ma tsu tawa na wukasu. Waru une'esun u da a ri adama a aciyele. A tsu zuwusa tā esu e le e itana ya ama o ro. Ele waru ososowi a da. A tsu 'yawa tā ubata a abukit a na ama a tsu gura golofo aciyele shi. Reve a yuwan ili yi idaba i ro koko'o. N rono d̄u tā de atsuvu, waru n to roniso d̄u atsuvu: Aza a na a yuwusan ili i nda aa ushi aba'un o tsugono tsa Asulā shi.

²² Amma nā Ruhu va Asulā o golo buso d̄u, u ta matsan muwun n nda: I tā danā a mazanga, na asuvu nden. Ruhu ta zuwa d̄u i yuwan ankuri. I tā danā a nkambulai. I ta yuwan ili i isa'ani. O to soduwo d̄u matsan.

²³ I yuwan nden mu ulobonu na ama. Nā Ruhu o ronuso d̄u adanga i to golofo aci a d̄u. Wilā wu lo na waa damma ili i nda i ri ulobonu shi.

²⁴ Na ama aza e Yesu Kristi Zamawawa a da, a iyawa ta nusu le acaƙa ni icigi i mayan me iwuya.

²⁵ Adama a na Ruhu va Asula ca ntsu wuma u sa'avu, iyawa tsu yuwain ili i na Ruhu'u u damma ntsu tsu yuwan.

²⁶ She tsu 'yasan avangaci wan, ko tsu zuwulai addama wan, ko tsu danai a tsushu'un wan.

6

I kambulai

¹ Ama a va, na za ro atsuma a du yuwan ta unusu, to, adu a na i ri nu ucira atsuma a Ruhu i kambato vuma'a o ure u mejege. Amma i yuwan yi ben. Amma i yuwan ugbozu, adama adu fo i yuwan cu'un vi iwuya i ndolo wan.

² I kambulai nni i ri ni itana yu ume i na yaa tanu. Ni i yuwan ne, i ta dana a yuwusan ili i na Kristi Zamawawa ciga ndu i yuwan.

³ Na za ro a tarasa aciyayi ili i ro i da, agba ayi ili i ro i da shi, aciyayi a da waa lumusa.

⁴ Za suru u petelyuwe wuma wa yi. Nnu u yuwan ta mejege, u ta zangana nu ulinga wa yi. Amma she u kurato ulinga wa yi na linga va ama wan.

⁵ Za suru nu u 'yuwan u ciga u tanu itana ya yi.

⁶ Za na a ushishi uritosu wa Asula, u ne'eshen ili i sa'ani i na u ri na ayi na manlu ma yi.

⁷ She yi lumaa aciyadu wan: She i jiyar gashi i ta gura pusan Asula ugbozu wan. Ili

i na vuma cu'wain ayi da waa gasa.

⁸ Nna a cu'wan ta adama o yo'onoto icigi yi iwuya i le, icigi yi iwuya i le i ta lungusa le. Amma na a cu'wan adama o yo'onoto Ruhu okolo, a ta ushi wuma u babu ukotu ubata wa Ruhu'u.

⁹ She tsu kunai na mayan me ili i na i ri ulobonu wan, tsu ta ushi ugasa u wuma u babu ukotu u tsu a mantsa ma sa'ani nna tsu kuda o ure shi.

¹⁰ Adama o ndolo tsu yuwayin ama suru isa'ani na tsu tsura mantsa suru. U la'a ta ulobonu tsu yuwayin aza a tsu aza e Itoni i sa'ani.

Bulu koto ta ucasu wa asala

¹¹ I ta gura ene idani i gbagbain i na n yuwain ana n danai nu ukere u va.

¹² Aza a na a cigai o yo'onoto aza a Isra'ila okolo a da a yuwusan ukadu a zuwa du mapada mo uryumbu. A ta uwwusa wovon u na aza a Isra'ila a ca le atsumalima nno o toni akpata e Yesu Zamawawa goon.

¹³ Aza a na a padai de uryumbu, ele a aciyele oo tonishi Wila'a shi, amma a ciga du ta i pada uryumbu adama a 'yasan avangaci e ekere e ili i na a zuwa ndu i yuwan nu ucira.

¹⁴ Amu gba, n ciga n 'yasan avangaci a aci e ili i ro shi, she o ukwa wu Zagbain tsu Yesu Kristi Zamawawa a akpata o ndolo, maa yuwusan waru wuma cine ama o uvadi a nda a yuwusan shi. Amma a

gura reve ili i na i zuwai maa yuwusan cu'un wuma'a shi.

¹⁵ Wo o'wo ili i ro shi nna a pada vuma uryumbu ko na a pada yi uryumbu shi. Amma ili i na i la'ai ulobonu ayi da vuma ushi wuma u sa'avu diga ubata wa Asula.

¹⁶ Asula a ta ca ama a na o toniyi adanshi a nda asuvu nden a yi, waru u ta zuwaa le aba'un. Ama o ndolo ele da ama a Asula a amayun.

¹⁷ Diga gogo a 'yawa, she nanza dashi damaton mu ni ili i nda waru wan. Alana a na n ri nda ne ele a lipu va o to rocosu amu za va Yesu da.

¹⁸ Ama a va, lyawa isa'ani yi Zagbain tsu Yesu Kristi Zamawawa i dana obolo na adu suru. Ami.

Mepepelime ma Bulu a tyo ya Aza a Afisu

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu dana ta mepepelime ma nda a tyo a aza e Itoni a na a ri atsuma a Afisu a mantsa ma na u danai atsuma o u'wa wa ali. Bulu danu ta atsuma a Afisu a'wan a ta'atsu o ritosu ama adama e Yesu Zamawawa. Ayi amali Atima u dana ta na abajini a aa'isa atsuma a lyuci'i. Aza o ulinga a yuwan ta abajini e eden adama a na a dana ta a winasa amali. Alajiya a Bulu a zuwa ta ama a lyawa atsulu a amali'i. Adama o ndolo a da atsuma a langai aza o ulinga'a lon a aci a Bulu.

Ana a tarai mantsa wa'a dafa Bulu danai aatagada a nda. Atsuma a aatagada a nda u damma ta aza e Itoni atsuma a Afisu ili ya asalama ya abunda a na a tsurai adama a na a ri obolo na Zamawawa. Ili yu uvadi i nda i da shi, amma ili ya zuva i da i na i la'ai ili yu uvadi. U damma le ta a na aza e Itoni suru ili i ta i da atsuma e Itoni ya Yesu Zamawawa, babu adama e elentsu koko'o. Waru u rito ta ali na amaci cine aa yuwan nden atsuma e Itoni. Waru u rito ta muwun cine a yuwan tsutoni na mbara n le, waru fo u rito ta azagbain aza a na a ri na agbashi, waru u rito ta agbashi.

Ili i na Bulu dammai aza e Itoni atsuma a Afisu ne da fo u ri ubata aza e Itoni ana'an. Tsu ta ni ili i sa'ani de zuva adama a na tsu ri na Yesu Zamawawa. Ne da fo, u ri ulobonu tsu yuwain wuma cine aatagada a nda o ritoi tsu yuwain wuma.

Ili in a iripe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu (1:1-2)
2. Zamawawa tawaa ta na aba'un a akiza (1:3-3:21)
3. Wuma u sa'avu obolo na Zamawawa (4:1-6:20)
4. Icasu yu ukosu (6:21-24)

Icasu diga ya Bulu

¹ Amu Bulu, amu da maa danasa mepepelime ma nda. Amu aajiya e Yesu Kristi Zamawawa da, adama a na Asula a dangwa mu ta mo o'wo ne.

N ta danasaa ama a akiza a na a ri pe atsuma a Afisu, aza a na aa yuwusan itoni ya Yesu Zamawawa na amayun.

² Lyawa Asula za na ayi da Dada tsu obolo na Zagbain Yesu Zamawawa u roco du isa'ani waru u ca du asuvu nden.

Aba'un adama e Yesu Zamawawa

³ Tsu yuwaan ta Asula na Dada vu Zagbain Yesu Zamawawa ica. Ayi da u zuwaa ntsu aba'un ana u ca ntsu ili i sa'ani suru za na utai diga zuva tsara u kamba wuma u tsu atsuma a ruhu. U yuwan ta ne ana u bolo ntsu na Yesu Zamawawa.

⁴ Ko kafu Asula a yuwan uvadi, u dangwa tsu ta tso o'woi ama a yi a na u bolo

ntsu na Yesu Zamawawa. U yuwan ta ne adama tso o'woi na akiza a makakan ma yi, waru babu ili yi idaba i na yaa dana a makakan ma yi a na waa tawaa tsu na addama.

⁵ Adama a na Asula a te icigi i tsu, u yuwan ta ne, adama u kambato tsu muwun ma yi o ure wi ili i na Yesu Zamawawa yuwain. Asula a yuwan ta ne nu ujimu, adama a na ili'i i zuwa yi ta wu uwwa uyo'o, waru u ciga ta u yuwan ne.

⁶ Adama o ndolo tsu cuwa yi ta adama a abajini e ili i isa'ani i na u yuwaan ntsu. U ca tsu ta isa'ani i ndolo pere, atsuma a Zamawawa, za na u cigai.

⁷ Atsuma e Yesu Zamawawa tso o'wo ta faan adama a mpasa mu ukwa ma yi, ayi da ili i na i zuwai tsu tsurai gafura vu nusu tsu. O ure u nda u da Asula o roco ntsu abajini e isa'ani ya yi abunda lon.

⁸ Adama a na Asula a ta nu ugbozu, waru u reve ta ili suru suru,

⁹ u yuwan ta ili i na u cigai u yuwan. U roco tsu ta ili i na i danai usokowu i na u foboi u yuwan e ekere e Yesu Zamawawa.

¹⁰ Na mantsa'a ma yuwan a na woo shiton ifobi ya yi, reve u bolo ili suru i na i ri zuva nu uvadi na mogono ma ta, ayi da Zamawawa.

¹¹ Asula a dangwa tsu ta tso o'wo ama a yi ana u bolo ntsu na Yesu Zamawawa. U yuwan ta ne adama a na u jijan ta nu ujimu u yuwan ne,

reve u zuwa ili'i i fara cine u cigai.

¹² U yuwan ta ne tsara atsu, aza a na a ri aza o ufaru atsuma o uzuwu wo okolo e ekere e Yesu Zamawawa, tsu ta zuwa ama a yuwaan Asula ica adama a na u ri na tsugbain.

¹³ Waru ne da u ri na adu amayun. Yu uwwa ta adama a Alabari a Sa'ani za na ayi da ikaka ya amayun, waru a wawa du ta. I usu ta Yesu Zamawawa reve o bolo du na ayi. Adama o ndolo, Asula a ca du ta Ruhu va Akiza za na u yuwayin ama a yi nzuwulai. Ayi Ruhu'u, u ta tsu urotsu za na tsu roco adu aza a Asula a da.

¹⁴ Adama a na tsu ushiyi Ruhu va Akiza tsu uzuwa ne'en, tsu reve ta ili i ro yi lo shi, Asula a ta ca tsu ili i sa'ani i na u yuwain nzuwulai. Waru tsu reve ta Asula a ta zuwa ama a yi o'wo faan. Ayi ili i nda u ta zuwa ama a cuwa Asula adama a na u ta na tsugbain lon.

Avasa a Bulu

¹⁵ Adama a na Asula a zuwaa ntsu aba'un tsundolo, n ta yuwusan avasa a tyo ya'ay yi adama a du. A mantsa ma na mu uwwai a na i ushi ta Yesu Zagbain Zamawawa, waru i ciga ta ama a Asula,

¹⁶ n to godyusho Asula adama a du a mantsa suru. Mantsa ma na n yuwain avasa suru, n tsu yuwaan du ta avasa.

¹⁷ N ta yuwusan avasa a tyo ya Dada tsu za na ri na abajini a tsugbain. Ayi da Asula

e Yesu Zagbain Zamawawa tsu. N ta patishi yi wo o'woto đu aza o ugbozu reve waru u roco đu aciyayi, adama i đashi reve yi ulobonu lon.

18 Waru n ta yuwusan avasa u zuwa đu i đana nu urevu ulobonu lon, adama i reve ili i sa'ani i na u fo⁶oi adama đ đu. I to purosus i ushi ili i sa'ani i nda adama a na u đe ndu yo o'wo muwun ma yi. Waru n ta yuwusan avasa i reve abajini a aba'un a nzuwulai a na u yuwain a na waa ca ama đ yi.

19 Waru n ta yuwusan avasa i reve ucira wa yi, za na la'ai ili suru, waru za na tsu kamba tsu, atsu aza a na tsu usuyi. Ayi da abajini o ucira

20 a na u yuwayin ulinga ana u zuwai Yesu Zamawawa kambisa wuma, reve waru u zuwa yi u đanu o ootogu a tsugbain o ukere usa'ani wa yi đe zuva.†

21 Yesu Zamawawa ta yuwusan tsugono a aci a cira suru, aza a na đ ri đe zuva ko na wo o'woi đ ta nu ucira lon. Aala đ yi a la'a ta akapi a ala a na aa yuwusan tsugono. Gogo ili i nda amayun a da, waru u to o'wo amayun a mantsa ma na maa tawa.

22 Asula a ca ta Yesu Zamawawa tsugono a aci e ili suru suru, reve u zuwa yi aci đ aa'isa đ aza e Itoni, lipu va yi.

23 Ayi aa'isa đ aza e Itoni đ tsu ushi ta ucira wa yi e ekere e Yesu Zamawawa, waru ayi da za na tsu ca wuma e ekere e ili suru uba⁶ta suru waru.

2

Gogo tsu ta na wuma

1 Nu ufaru, i rotso ta akwakwa adama a na i 'yuwain a yuwan tsutoni na Asula reve i yuwusan unusu.

2 I tsu yuwusan ta nden n đu tsa ama o uvadi. I yuwan ta tsutoni na Male, za na ayi da mogono mo otoni đ lima za na ri đe zuva. Ayi da otoni đ lima a na aa yuwusan ulinga atsuma a ama a na a 'yuwain a yuwan tsutoni na Asula.

3 Suru ntsu tsu yuwan ta cine ele fo a yuwusain nu ufaru. Tsu yuwan ta ili yi iwuya i na tsu cigai tsu yuwan biti. Tsu toni ta ili i na okolo đ tsu a cigai tsu yuwan suru ni ili i na majiyan ma tsu ma ca ntsu tsu yuwan. Adama a na tsu yuwain iwuya wu ntsaa ta Asula a ca tsu atsumalima, cine waa ca akapi a ama.

4 Amma isa'ani ya Asula abajini a da, waru u ciga tsu ta lon.

5 U bolo tsu ta na Yesu Zamawawa, reve u ca tsu wuma u sa'avu. U yuwan ta cu'un ndolo ko na u đana i a mantsa mo ndolo tsu đana ta tsa akwakwa adama đ nusu. Adama e isa'ani i da goon Asula a wawa ndu.

6 U 'yasan tsu ta diga o ukwa na Yesu Zamawawa, reve u zuwa tsu zuva tsara tsu đanu o⁶olo na Yesu Zamawawa, reve waru tsu yuwan tsugono o⁶olo na ayi. Asula a yuwan ta ne ana u bolo ntsu na Yesu Zamawawa.

⁷ U roco tsu t̄a isa'ani ȳa yi o ure u nda e ekere e Yesu Zamawawa, tsar̄a a a'wan a na āa t̄awā ama ee ene abajini e isa'ani ā yi waru u la'a t̄a akapi e ili suru.

⁸ Adama e isa'ani† i na Āsulā o roco ndu da goon u wawa ndu o ure u na i usuyi Yesu Zamawawa. U wawa du adama e ili i sa'ani i na i yuwain shi.

⁹ Ayi nda une'e w̄a Āsulā u da a tyo ya'a du, amma adama e ili i na i yuwain i da shi. Ayi da i zuwai nanza āa 'yasan avangaci shi.

¹⁰ Āsulā a da a zuwa ntsu tso o'woi ili i na tsu ri. Ātsumā e Yesu Zamawawa, Āsulā a yuwan tsu t̄a tsar̄a tsu yuwan linga sa'ani. Ure u na u foboi u nda nu ujimu u da adama tsu toni.

Yesu Zamawawa bolo tsu t̄a ubat̄a u t̄a

¹¹ Ādu Atakpaci a da i shi. Ādu da ama a na aza a Isra'ila a tsu de “aza a na a padai uryumbu shi.” Aza a na e de ndu “aza a na a padai uryumbu shi”, e de t̄a aciyele, “aza a na a padai uryumbu.” (Mapada mo uryumbu ili i na a tsu yuwan a lipu le da.)

¹² I cuwan a mant̄sa mo ndolo, koto i shi i reve Yesu Zamawawa shi, i shi pe ātsumā a ama e ida ya Isra'ila shi. Āsulā a yuwan t̄a akucunu ne ele, amma na ādu shi, reve u yuwaan le nzuwulai mi ili ya abunda agba adama a du a da shi. I shi t̄a pe ātsumā o uvadi u nda agba i shi ni ili i na yaa

zuwa okolo shi, waru koto i shi i reve Āsulā shi.

¹³ De ācapa, i dana t̄a alanga, amma gogo a na o bolo ndu na Yesu Zamawawa, Āsulā a rawato du t̄a zuzu na aciyayi o ure wu mpasa w̄a Yesu Zamawawa.

¹⁴ Yesu Zamawawa na aciyayi u t̄awāa tsu t̄a na asuvu nden. Nu ufaru tsurala tsa na ts̄a ri pe e memere ma aza a Isra'ila na Atakpaci u t̄a gashi ubabu. U tawa t̄a tsurala tso ndolo, reve u kambato tsu ama e ili i t̄a.

¹⁵ Wilā wa aza a Isra'ila a t̄a ni ili i na ama oo toni na abunda, amma Yesu Zamawawa tara le t̄a reve u zuwa le a nge'en o ure wu ukwā w̄a yi. U yuwan t̄a ne tsar̄a u bolo aza a Isra'ila na Atakpaci a tyo e ekere a yi adama o o'wo ili i sa'avu i t̄a. O ure u nda u da u t̄awāyi na asuvu nden ātsumā e le.

¹⁶ Waru ifobi ȳa Yesu Zamawawa i da i kototoi tsurala tsa na ts̄a ri pe e memere ma ama o ndolo. Reve u kambato le o o'wo lipu t̄a, reve waru u kambato le ubat̄a w̄a Āsulā. Yesu Zamawawa yuwan t̄a ili i ndolo suru nu ukwā w̄a yi a akpata.†

¹⁷ U t̄awā t̄a ātsumā o uvadi u nda, reve u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani za na aa yuwusan adanshi adama a asuvu nden. U yuwaan du t̄a Atakpaci alajiya, aza a na a danai alanga, waru a tyo ya'a tsu aza a Isra'ila, aza a na a ri zuzu.

¹⁸ Gogo suru ntsu, aza a Isra'ila na Atakpaci, a t̄awā ya Dada o ure u Ruhu va Ak-

iza ta adama e ili i na Yesu Zamawawa yuwaan ntsu.

¹⁹ Adama o ndolo, adu Atakpaci,† i buwa omocin ko aza a na a ri aza e ida ya alanga shi. Amma, yo o'wo ta ama e ida i ta na ama a Asula. Adu ama a da a na a ri pe atsuma o u'wa wa Asula.

²⁰ I ta gashi ikunku atsuma o u'wa aza a na a yuwusaan usaa a atali. Ajiya na Amasula a ta gashi ikyun yu usaa u ndolo, waru Yesu Zamawawa da ikyun yu ucira yu usaa'a.

²¹ Ayi da za na banai usaa u ndolo mafula. U zuwa yi ta u kungwa reve waru u kamba aa'isa a akiza adama a Zagbain.

²² Adama a na i tu uolu na Zamawawa u bolu du ta na aza e Itoni, tsara yo o'wo u'wa, ubata u na Asula aa danu nu ucira u Ruhu va Akiza.

3

Ulinga wa Bulu

¹ Amu, Bulu n ta atsuma o u'wa wa ali adama o ulinga u na Yesu Zamawawa zuwa numu n yuwan, adama n kamba du, adu Atakpaci.

² I reve ta de na Asula atsuma e isa'ani ya yi u ca mu ta ulinga u nda tsara n kamba du.

³ Asula a zuwa mu ta n reve ifobi i na u sokoi. N danaa du ta de wa'a adama e ili i nda.

⁴ Nni i deyinuna ili i na n danai, i te reve ili i na n revei adama e ifobi i nda adama a Zamawawa.

⁵ Asula o roco ama a na a yuwain de nden ifobi i nda

shi. Amma gogo o roco yi ta e ekere a Ruhu va Akiza. O roco yi ta a tyo ubata wa ama a na u dangwai o o'wo ajiya na ama a Asula a yi.

⁶ Ifobi ya Asula i da nda: adu Atakpaci i ta ushi aba'un a na Asula a cayi suru, ununa aza a Isra'ila a ushi nle. Atakpaci na aza a Isra'ila o o'wo ta ama a ta. Adu Atakpaci fo i ta ushi ili i na Asula a yuwayin ama a yi nzuwulai adama a na adu fo i tu uolu na Yesu Zamawawa. Ayi nda ayi da ili i na Alabari a Sa'ani a dammai.

⁷ Ayi nda ayi da Alabari a Sa'ani a na maa yuwusan alajiya. Adama a na Asula a ta ni isa'ani, u ca mu ta ulinga u na maa dana a dansaa ama Alabari a Sa'ani, waru u kamba mu ta n yuwan ulinga u nda nu ucira u na u ca numu.

⁸ Amu da za na la'ai ukalamu a tsugbain suru atsuma a ama a na a uwwusa wovon wa Asula, amma na ne suru, Asula a ca mu ta ulinga u nda n damma Atakpaci ili i sa'ani i na Zamawawa cayi. Ili i sa'ani i nda i la'a ta a na ama aa gura reve.

⁹ Waru Asula, za na yuwain ili suru, ca mu ta fo ulinga u na maa damma ama suru adama e ifobi i na u sokoi diga o ufaru.

¹⁰ U yuwan ta ili i nda, tsara u roco cira icu'un icu'un de zuwa, u dana ta nu ugbozu atsuma e ili i na u yuwain suru. Asula o roco ta ili i nda e ekere e ili i na u yuwayin aza e Itoni a yi.

¹¹ Asula a dangwa ta u

yuwan ili i nda, nu ujimu kafu u yuwan uvadi, amma gogo u zuwa yi ta u fara e ekere e ili i na Yesu Zagbain Zamawawa tsu yuwain.

¹² Adama a na tsu cayi okolo ya'a yi waru o bolo tsu ta na ayi, tsu ta gura tawa ubata wa Asula faan waru babu wovon.

¹³ Adama e ili i nda, n te ipati i du, she asuvu a du a kuda wan adama a na moo sowuso atsumalima adama a du. Atsumalima a nda a ta tawaa du na tsugbain.

Zamawawa ciga tsu ta

¹⁴ Adama o ndolo, n ta kingyosu a makakan ma Dada tsu, reve n yuwusaan du avasa.

¹⁵ Ayi da Dada va amayun vu 'wa suru, va aza a zuva na aza a na a ri pa o uvadi.

¹⁶ Asula a ta gura zuwaa du aba'un a abunda lon. Adama o ndolo m pati ta tsara Ruhu va yi ca du ucira, adama okolo a du a gbama.

¹⁷ Waru m pati ta tsara Zamawawa danu atsuma o okolo a du adama a na i ca ta okolo ya'a yi. N ta a avasa i dana e icigi ya Asula na aza a du. Nni i yuwan ne, i ta dana tsu udanga u na u sapai aralu atsuma e ida, waru gashi u'wa u na a suwai e ikyun yu usaa yu ucira.

¹⁸ O ure u nda, adu na ama a na a uwwusa wovon wa Asula suru, i te reve cine Zamawawa ciga ntsu. U ta ni icigi lon, upasu na cine vuma aa gura reve.

¹⁹ Ko na wo o'woi za lo na aa gura reve cine Zamawawa

ciga ntsu shi, m pati ta Asula i reve ili i nda, adama yoo o'wo cine yi ntsayi i dana, cine Asula a ri.

²⁰ Asula a ta nu ucira u na waa yuwan ili i na i la'ai ili i na tsu pati niyi u yuwan, hali ni ili i na tsu jiyain. Waru u yuwan le ta nu ucira u na waa yuwusan ulinga o okolo a tsu.

²¹ Tsu cuwa niyi babu ukotu waru na tsugbain tsa yi na o rocoi atsuma e ili i na waa yuwusan e ekere a aa'isa a aza e Itoni ne e ekere e Yesu Zamawawa! Ami.†

4

Lipu ta

¹ N ta atsuma o u'wa wa ali adama a na maa yuwusaan Zagbain aganda, agba n ta patishi du i yuwan nden n na mu ntsayi na desu na Asula e de ndu i yuwan.

² Atsuma e ili i na yaa yuwusan biti, i tara aciyadu ili i ro wan, reve waru i kuru ben na ama. Adama a na i cigai ama, i yuwan ankuri, waru she i yuwan upan wan, na a yuwan unusu.

³ Ruhu va Akiza o'woto du ta ili i ta, adama o ndolo i yuwan atyo a na yaa yuwan i danu obolo na asuvu nden, adama i dana ili i ta.

⁴ Suru ntsu lipu ta da tsu ri. Ruhu va Asula ta da ri lo. Waru Asula a ca tsu ta uzuwu wo okolo a ta ana u dangwa ntsu tso o'wo ama a yi.

⁵ Suru ntsu tsu ta na Zagbain ta. Suru ntsu waru tsu usu ta uritosu u ta. Suru ntsu tsu ushi ta urumbusu u ta.

⁶ Tsu ta yuwusaan Asulā a ta agandā, waru ayi dā Dada tsu suru. Ayi dā za tsugono tsi ili suru, waru u tu ubatā suru, waru u ta atsumā a tsu suru.

⁷ Agba waru Zamawawa ca ta za suru atsumā a tsu une'e langā adama tsu yuwain ulinga wā yi. U yuwan ta ne adama a abunda e isa'ani ya yi.

⁸ Cine Adanshi a Asulā a dammai,

“Ana u kumbai a tyo zuva suru suru,

u tara ta aza a na a ri o u'wa wa ali obolo na ayi,

reve u ca ama ne'e.” ◇

⁹ (Gogo n ciga du ta i yuwan majiyan adama e idanshi i nda, “u karā ta a tyo zuva.”

¹⁰ Nnu u karā a tyo zuva, ciga 'yuwan u ta dansa tsu, u shi ta de u tawā pa zalā ubatā o uḍaluwu o uvadi u nda. Vuma na tawāi pa o uvadi u nda ayi dā waru u kumbai zuva suru suru, adama u zuwa ili biti yo o'wo cine wu ntsayi.)

¹¹ Ayi dā za na cayi aa'isa a aza e Itoni ne'e nda: u dangwa ta ozo o ro o o'wo ajiya, ozo o ro amasulā, ozo o ro waru aza a alajiya a adanshi a Asulā. Reve waru u zuwa ozo o ro a kalyuwusa aza e Itoni, reve ozo o ro waru aza o uritosu.

¹² U yuwan ta ne adama u fobo ama a Asulā a na aa yuwaan yi agandā, adama aa'isa a aza e Itoni, za na ayi dā lipu vu Zamawawa, u yuwan ucira.

¹³ Ne tsunda tsa dā, suru ntsu tsoo o'wo obolo a ta o ure u na tsu cayi Asulā okolo waru tsu revei Mawun mā yi, waru suru ntsu tsu ta kungwa ulobonu. U ta dansa, tsu to o'wo tsu Zamawawa, za na o o'woi cine wu ntsayi u danā.

¹⁴ A mantsa'a tsa buwa tsa muwun waru shi. Aa dashi vutalā tsu nda na ndede tsa wantsun tsa na mini ma mala mā tsu vutalasa nda na ndede shi. Tsoo poloo ama a na a cigai a lumā tsu nu uritosu we epen atsuvu shi.

¹⁵ O unā u ndolo, tsu ta yuwain adanshi a amayun, reve tsu cigalai, adama tsu kungwai avu tso o'woi tsu Zamawawa suru suru, za na ayi dā Aci a aa'isa a aza e Itoni.

¹⁶ Yesu Zamawawa bōlo ta ama a yi, cine aruva o tsu bōlo pasu lipu vuma suru. Nu upasu suru u yuwan ulinga wā yi, u tsu kamba ta akapi a pasu a kungwa, adama lipu'u suru u danā gbaga waru ug-bamu tapu ni icigi.

Wuma u sa'avu

¹⁷ Adama o ndolo, n ta dansaa du, waru n ta barasa du atsumā a ala a Zagbain, i lyawa a yuwusan nden tsa ama a na e revei Asulā shi. Ununa aa yuwusan majiyan ili ye pere i dā.

¹⁸ A ta atsumā e irumbu, waru e reve ili shi, adama a na a 'yuwain o polo atsuvu. Adama o ndolo aa tsurā wuma u na Asulā aa casu shi.

¹⁹ A mantsa ma na aa yuwusan ili i wono, a buwa

a uwwusa wono shi. A ca ta de aciyele a mayan me ili i na lipu cigai, waru a ta yuwusan cu'un tsipere suru, waru a lyawa mayan me ili i nda shi.

²⁰ Adu gba, a mantsa ma na i revei Zamawawa, ne da a damma ndu i yuwan nden n du shi.

²¹ N reve ta a na yu uwwai adama a yi, waru i ta atsuma a yi, adama o ndolo o roco du ta amayun a na a ri atsuma e Yesu.

²² O roco du ta i lyawa cu'un vu nden mu ufaru n na i shi aa yuwusan. A mantsa mo ndolo nden n du u shi ta a langasa adama a na i shi i cigai i yuwusan cu'un vi ili i wuya biti.

²³ Gogo gba i lyawa Asula a vadala wuma u du adama i fara majiyan ma sa'avu.

²⁴ Lyawa Asula a kambato du ama a sa'avu. U yuwan du ta yo o'wo tsa yi, adama o ndolo ni i ciga i 'yuwan yo o'wo aza a abula na akiza atsuma a amayun.

²⁵ Ni i ciga i 'yuwan i lyawa epen. Za suru u damma za va yi za vi Itoni amayun, adama a na atsu tsu ta gashi pasu lipu ta koko'o.

²⁶ Na vu ri atsuma o upan, she vu yuwan unusu wan, waru vu lyawa urana u riya wu avu atsuma o upan wan.

²⁷ She i lyawa Mekerenkesu ma lyuwa aci a du wan.

²⁸ Vuma na shi vivu she u dashi yuwan wivu waru wan. U ta la'aa yi u yuwan ulinga lon adama u tsura ili i na waa ca alambi.

²⁹ She i yuwan adanshi a vama wan, amma i yuwan adanshi a sa'ani a na aa gbamato ama. Vu damma ili i na yi ntsayi adama u kamba aza a na a uwwusa wu.

³⁰ Waru she i lungusa Ruhu va Akiza okolo wan. Adama a na Ruhu va Akiza rotso ta urotsu† u na woo rocosu adu aza a yi a da. Asula a ca du ta Ruhu'u adama u roco Asula a ta lyawa du faan o urana wu ukosu.

³¹ I lyawa adanshi a vama o okolo nu upan na asuvu usuduwu e ekere a ama o ro. She i yuwan nlangi ko yi isulusa ama wan, ko i yuwan ili i ro i na i rotsoi n'yuwunlai wan, ko ke'en.

³² Ana yaa yuwan ne, u la'aa du ta i yuwunlai ili i na i lobonoi, reve i roco isa'ani a tyo ama a na a uwwusa atsumalima. I yuwaan ama atsuma a du gafura na a nusaan du, cine Asula a yuwaan ndu gafura vu nusu du adama e Yesu Zamawawa.

5

I yuwan nden atsuma e ekan

¹ Adama o ndolo i yuwan wuma tsa Asula, adama a na adu muwan ma yi n da n na u cigai lon.

² I ciga ama kuci, cine Zamawawa ciga ntsu, hali u kuwa adama a tsu. U ca ta Asula wuma wa yi gashi kucci, reve gba wo o'wo tse ili i maguru† lon e ekere a Asula.

³ She a tsura unusu u tsipere atsuma a du wan, ko cu'un vi ili i wono i ro wan, ko utsan wan. Icu'un yu nusu

ndolo a ntsaa atsuma a ama a Asula shi.

⁴ Waru wu ntsaa i yuwusan adanshi o wono shi, waru she i yuwan adanshi a vanvama wan, ko i yuwan tsuzo'o na adanshi e iwuya wan. Amma i godyo Asula adama e ili i na waa yuwusaan du.

⁵ I reve ta ili i nda amayun a da za na a yuwusan ili i nda waa uwa o tsugono tsu Zamawawa na tsu Asula shi: nnu vuma aa yuwusan unusu u tsipere, ko na waa yuwusan ili i wuya, ko ni ili i tsu rawa yi shi, adama a na za na ili i tsu rawa shi suru u ta yuwusaan masula aganda.

⁶ She i lyawa nanza pusaan du ana wan, a dansaa du ili i na i ri mejege shi. Asula aa lapu ca aza a na a 'yuwain a yuwan tsutoni na ayi atsumalima shi, aza a na a yuwusan ili yi idaba i nda.

⁷ Adama o ndolo, she i bolo ekere na ama a na aa yuwusan ili yi idaba i ndolo wan.

⁸ De nu ufaru, i dana ta atsuma e irumbu, amma gogo i tu u⁶olu na Zagbain, reve i uwa atsuma e ekan. Adama o ndolo i yuwan nden tsa ama a na a ri aza e ekan.

⁹ N damma ta ili i nda adama a na ekan a tsu zuwa ta ama a yuwan ili i sa'ani, ni ili i mejege, ni ili ya amayun.

¹⁰ Adama o ndolo, i rito ili i na yoo yo'onoto Zagbain okolo waru i yuwan le.

¹¹ She i bolo ekere a mayan me ili i na ama a na a ri atsuma e irumbu aa yuwusan wan. Ili i ndolo ili ye pere i da. Amma, i zuwa ama

e reve a na ili i ndolo ili yu uwuyanu i da.

¹² Ili i wono i da a yuwan adanshi e ili i na ama a nda a yuwusan usokowu.

¹³ Amma ne ekan e ikana le, za suru te ene cine ili i ndolo i ri,

¹⁴ adama a na ekan o tsu roco ta ili suru. Ayi da i zuwai a dammai,

“Adu a na i ri a nlavu, i 'yon!

I'yon diga o ukwa,

Zamawawa te ikana a aci a du.”

¹⁵ Adama o ndolo i yuwan ugbozu cine yaa yuwusan nden n du. She i yuwan nden n tsulo tsa ama wan, amma i yuwan nden nu ugbozu.

¹⁶ I yuwan ulinga na mantse ma na i tsur^{ai} suru i yuwan isa'ani, adama a na ama a ta yuwusan iwuya a mantse ma nda.

¹⁷ Amma she yo o'wo olo wan, amma i rito mayan me ili ma na Zagbain ciga ndu i yuwan.

¹⁸ She yoo o'wo ososowi wan, adama a na ayi ndolo u ta lungusa du. Amma i lyawa Ruhu va Akiza^t shiton du nu ucira wa yi.

¹⁹ I cana icu'un yi ishupa ya Asula suru tsara i dashilaⁱ asuvu ugbamu. I cana ishupa adama i cuwa Zagbain no okolo a du suru.

²⁰ I godyoo Asula Dada tsu kuci adama e ili suru adama a Zagbain tsu Yesu Zamawawa.

Amaci na ali

²¹ I yuwan ntoniloi, adama a na i ta casu Zamawawa tsugbain.

²² *A*đu *a*māci, i yuwan tsutoni na ali *a*đu cine yaa yuwusaan Zagbain tsutoni,

²³ adama a na vali *da* aci a ka, cine Zamawawa ri *Ac*i *a* *aa'*isa *a* *aza* e Itoni, lipu *va* yi. Waru *ayi* *da* za na tsu wawa yi.

²⁴ Adama o ndolo, ka suru yuwan tsutoni *na* vali *va* yi *atsuma* e ili suru, cine *a* *aa'*isa'*a* a tsu yuwan tsutoni *na* Zamawawa.

²⁵ *A*đu ali, za suru *atsuma* *a*đu u 'yuwan u ciga u ciga ka *va* yi, cine Zamawawa cigai *aa'*isa'*a*, *avu* u kuwa adama *a* yi

²⁶ adama u *kamba*to yi na akiza. Wu *za'*wa yi *ta* *na* mini waru na adanshi *a* yi.

²⁷ U yuwan *ta* ili i nda adama wo o'woto *aa'*isa *a* yi ulobonu, *avu* waru u *tawato* yi *a* *makakan* *ma* yi tsa kasa'avu babu abasa *a* wufuru, waru babu urakpatsu ko ili i ro a aci *a* yi. Amma, u *dana* na akiza waru *a* tsura ili i na o goro a aci *a* yi wan.

²⁸ Ne *da* waru fo, vali ciga ka *va* yi, cine u cigai lipu *va* yi. Vali na cigai ka *va* yi u ciga *ta* aciyayi.

²⁹ Za lo na 'yuwain lipu *va* yi shi, amma u tsu lyuwato yi *ta*, reve waru u fofo yi. Waru ili i na Zamawawa a yuwusaan *aa'*isa *a* *aza* e Itoni a *da* ndolo,

³⁰ adama a na *atsu* pasu lipu *va* yi *da*.

³¹ Cine Adanshi *a* *Asula* a dammai, "Vali lyawa *dada* *na*

mma va yi, reve u suraa ka *va* yi *avu* ele ra o o'wo ili i *ta*." ◇

³² Amayun o ro *a* *ta* pe usokowu *atsuma* o uritosu u nda. N ta yuwusan adanshi a Zamawawa *na* *aa'*isa'*a*.

³³ Amma *ayi* nda fo amayun a *da* *a* tyo *ya'*ađu: za suru ciga ka *va* yi cine u cigai aciyayi, waru ka suru u 'yuwan u ciga u ca vali *va* yi tsugbain.

6

Muwun na mbara

¹ *A*đu muwun, i yuwan tsutoni *na* mbara nđu adama a na *adu* aza a Zagbain *da*, adama a na ili i na yi ntsayi i *da*.

² Za vu ufaru *atsuma* *a* *Wila* Kupa na kosoi *na* nzuwulai *ayi* *da*: "Vu yuwan tsutoni *na* *dada* *na* *mma va* wu."

³ Waru apa nzuwulai'i: "Na vu yuwan tsutoni *na* *dada* *na* *mma va* wu, ili i ta wala wu mejege, waru vu ta jima o uvadi."

⁴ Mbara, she i zuwa muwun nđu n yuwan upan wan. Amma, i *kalyuwa* le ulobonu, i ca le *asala* waru i rito le cine Zagbain cigai.

Agbashi na azagbain

⁵ *A*đu na i ri agbashi, i yuwan tsutoni na azagbain *a*đu pa o uvadi. Yu uwwa wovon u le, waru i ca le tsugbain, waru i yuwaan le *aganda* no okolo *a* *ta* cine yaa yuwaan Zamawawa.

⁶ I yuwan ulinga na amayun a mantsa suru, ko yaa yuwusan majiyan ma na

azagbain a du a ri lo zuzu na adu shi. Amma ili i na i la'ai ayi da i yuwan linga du no okolo a ta, cine Asula a ciga ndu i linga, adama a na adu agbashi a Zamawawa a da.

⁷ I yuwan linga du na mazanga, gashi Zagbain da yaa yuwusaan, waru adama a ama a da goon shi.

⁸ I cuwan Zagbain ta ca iliyinkapa a aci o ulinga u na za suru yuwain, ko na ayi a aagbashi a da ko na aagbashi a da shi.

⁹ Adu na i ri azagbain, i guza fo agbashi a du ulobonu. She i damma i ta zuwa le o sowo atsumalima wan. I cuwan, azagbain na agbashi, suru ndu i ta na Zagbain ta de zuwa, waru u ta kalyuwusa za suru unata.

Itana yu uvon ya aza e Itoni

¹⁰ Ikaka yu ukosu i va a tyo ya'a du ayi da: I dana nu ucira wu Zagbain u na u ri mgbain kuci, adama a na o bolo du ta na ayi.

¹¹ Yo oto itana yu uvon i na Asula a ca ndu adama a na Mekerencesu ma cigai ma pusan du ana, ne da yaa gura isawan nu ucira avu i kufa riya. ¹² Na ama tsa tsu tsa da tsaa yuwusan nlangi shi, amma tsu ta nlangi na nan ruhu a wuya obolo na cira icu'un icu'un i na i ri o tsugono atsuma o uvadi u tsu u nda na ri ni irumbu, waru tsu ta yuwusan nlangi na cira vi iwuya na ri zuva.

¹³ Adama a nda, i tara itana yu uvon i na Asula a ca ndu

suru. Ne da o urana wi iwuya yaa vadala shi. I ta yuwan nlangi hali a tyo o ukosu, waru i ta buwa mishin nu ucira.

¹⁴ I fofo aciyadu! I damma amayun a mantsa suru. Amayun a ta gashi gbakala na vuma tsu nla e ikyun tsara u dana ufofu u na waa yuwan ili. I yuwan ili i na i ri mejege, adama a na nden n sa'ani u ta gashi utugu wu rumu.

¹⁵ I lyuwa elime nu u'ususu wa Alabari a Sa'ani a na a casu asuvu nden. Ne da wo o'wo gashi i ta na atan a ana a du, waru i ta dana ufofu ulobonu.

¹⁶ Ili i ro i da nda waru: I lyuwa elime nu ucasu wo okolo e ekere e Yesu Zamawawa. Ucawu wo okolo a du a ta dana gashi aaraga a na ee geshe iliya ya akina yu utan, aza a na Male me tewiyin a tyo ya'a du.

¹⁷ Lyawa iwawi ya Asula yo o'wo du tsa melezu ma aaraga na tsu geshe aci a du. Waru i dana ufofu u na yaa yuwan ulinga na Adanshi a Asula. U ta gashi matsun me pe'eni ma na Ruhu va Akiza ca ndu.

¹⁸ Na yaa yuwan ili i ndolo, i yuwan avasa waru i pati Asula a kamba du atsuma e ili suru a mantsa suru cine Ruhu va Akiza roco ndu. Waru ni i ri a avasa, i dana ufofu. I lyuwa elime na mayan ma avasa kuci adama a ama a Asula suru.

¹⁹ I yuwaan mu fo avasa, cine Asula a ca mu idanshi i sa'ani i na maa damma n na n fara mayan ma adanshi,

tsarā n yuwan adanshi babu wovon, tsarā waru n damma ama ikaka i na Asulā o roco ntsu gogo atsumā a Alabari a Sa'ani.

²⁰ Yesu Zamawawa dangwa mu tā mo o'wo malingata mā yi, n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani a nda, ayi da i zuwai n ri ugutsuwu na akani gogo atsumā o u'wa wa ali. I yuwan avasa nā maa yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani'i n yuwan yi babu wovon, cine wu ntsayi n yuwan.

Icasu yu ukosu

²¹⁻²² N ciga du tā i reve cine n ri waru ni ili i na maa yuwusan. Ayi da i zuwai māa lyungusu Tikiku ya'a du. Ayi za tsu da za na tsu cigai, waru u ta yuwusaan fo Zagbain aganda ulobonu. U ta damma du ili i na yaa cinasa tsu, waru u tā dashi du asuvu ugbamu.

²³ N ta yuwusan avasa Asulā Dada obolo nā Zagbain Yesu Zamawawa ca du asuvu nden, ni icigi, nu ucawu wo okolo a tyo a za vi Itoni suru!

²⁴ Lyawa Asulā o roco isa'ani ya yi a tyo ubata wa aza a na a cigai Zagbain Yesu Zamawawa ni icigi i na yoo koto shi.

Mepepeline ma Bulu a tyo ya Aza a Filibi

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu dana ta atsuma o u'wa wa ali ana u danai mepepeline ma nda a tyo aza e Itoni a na a ri a lyuci va Filibi. U dana yi ta adama u godyoo le adama e ikambi i na a yuwaan niyi ayi pe o u'wa wa ali, waru tsara u rito le cine a yuwan wuma u sa'ani adama a Kristi Zamawawa.

Bulu damma ta aza e Itoni o o'wo tsu Zamawawa a mantsa suru. U roco le ta cine aa yuwan mazanga ko na a pe o sowuso atsumalima. U damma le ta a na ili yi ulobonu i da a yuwan ulinga obolo ulobonu.

Na aza e Itoni ana'an e desununa mepepeline ma nda, a tsu yuwan ta asalama adama a na mepepeline ma da ma na ma ri tapu na adanshi a mazanga diga atsuma o u'wa wa ali. Ucira u na wo o'woto niyi ne ayi da ucira u na e revei Zamawawa waru na mayan mo ulinga tsara tso o'wo tsu yi. Ucira u ndolo za va aza e Itoni a da suru ana'an cine u dana za va Bulu na aza e Itoni a na a dana pe Filibi.

Ili in iripe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu na avasa (1:1-11)
2. Urevu u wuma e ekere a Bulu (1:12-30)

3. Zamawawa iroci yu ukadatosu wa aci wa amayun (2:1-18)
4. Alabari a n'utsa ma Bulu (2:19-30)
5. Asula a usu wu (3:1-4:9)
6. Bulu godyoyi aza a Filibi (4:10-20)
7. Icasu yu ukosu (4:21-23)

¹ Amu da Bulu, waru Timoti ta pa obolo na amu. Atsu agbashi e Yesu Kristi Zamawawa da.

N ta danasaa azagbain na akambi a azagbain a aa'isa a aza e Itoni, waru a tyo aza e Itoni suru atsuma a Filibi aza a na Asula a dangwai.

² Lyawa Asula Dada tsu na Zagbain tsu Yesu Zamawawa roco du isa'ani, reve waru u ca du asuvu nden.

Avasa a Bulu nu ugodyusho

³ N tsu godyusho ta Asula a va a mantsa ma na n cuwain na adu biti.

⁴ N tsu dana ta na mazanga na maa yuwusan avasa adama a du.

⁵ Adama a na i shi ta obolo na amu atsuma a mabaza ma Alabari a Sa'ani adama e Yesu Zamawawa. I fara ta a yuwusan ne a mantsa ma na yu uwwai alabari a nda avu i lyuwa elime na mayan ne hali n gogo.

⁶ Asula a da a farai ulinga u nda atsuma a du, waru n reve ta waa lyawa shi, she nu ulinga u nda u shiwan o urana u na Yesu Zamawawa aa tawa.

⁷ Mejege ma da n tara ne tsunda adama a du suru. I ta nu ubata langa atsuma o okolo a va adama a na tsu

to obolo atsuma a aba'un a Asula. Tsu yuwan ta ne a mantsa ma na n shi o u'wa wa ali na a mantsa ma na n danai faan, waru n danai o mpolo n yuwan adanshi a amayun adama a Alabari a Sa'ani.

⁸ Asula e reve ta cine n ciga ndu ni icigi ya Yesu Zamawawa. Waru u reve ta cine n cigai n dana obolo na adu.

⁹ N ta a avasa ncigalai n du n yuwan abunda lon hali u la'a ne. N ta a avasa waru a na yaa lyuwa elime na akungu atsuma o urevu nu ugbozu.

¹⁰ N ta a avasa ne adama a na n ciga du ta i reve ili i na i ri ya abula na amayun, adama i danu cece na wuma u babu unusu hali Yesu Zamawawa tawa.

¹¹ Waru wuma u du u ta dana tapu na mayan me ili i na Asula a cigai waru ili i nda i ta tawaa Asula na tsugbain ni ica. Ili i sa'ani i ndolo ele da ili i na Yesu Zamawawa zuwai a wuma u du.

Alabari a Sa'ani atsuma o u'wa wa ali

¹² Ama a va, n ciga du ta i reve ili i na a yuwaan numu u kamba ta Alabari a Sa'ani a lyuwa elime.

¹³ Gogo nda koyan da pa nda reve ta a na a nla numu na akani adama a na maa yuwusaan Zamawawa aganda. Hali gba na asoja a na aa pirishi ukobu u mogono suru e reve ta a na maa yuwusaan yi aganda.

¹⁴ Waru adama a na a nla numu, aza e Itoni na abunda pa nda a tsura ta ugbamu wo okolo hali gogo nda a ta

dansaa ozo o ro adama a Zamawawa no okolo ugbamu babu wovon.

¹⁵⁻¹⁶ Ozo o ro a ta yuwusan alajiya adama a na a ciga numu, waru a ciga ta a yuwan ili i na i ri mejege. Ama a nda a ta yuwusan alajiya adama a na e reve ta Zagbain tawato mu ta pa adama n yuwan mpolo n yuwan adanshi a amayun adama a Alabari a Sa'ani. Agba amayun a da waru ama o ro a ta yuwusan alajiya adama a tsushu'un na tsurala.

¹⁷ Ama a nda atsuma a alajiya e le adama e Yesu Zamawawa, a ta no okolo o ro ko'o. A ta yuwusan alajiya ni icigi ya aci i le tsara a tsura ica. Amayun a pe atsuma e le shi waru a kambuwa ugbozu shi. A ciga ta a dashi mu usuduwu atsuma a akani a na n ri.

¹⁸ Agba ko cine tsa da majiyan mo okolo me le ma ri, amayun a da a ta yuwusan alajiya e ikaka adama e Yesu Zamawawa. N ta yuwusan mazanga adama a alajiya e le. Waru n ta lyuwa elime na mazanga

¹⁹ adama a na n reve ta avasa a du ni ikambi i Ruhu va Yesu Zamawawa u ta zuwa a lyawa mu.

²⁰ N te icigi kuci n yuwan nden n na maa yuwan ili i na yaa zuwa mu mu uwwa wo'no wan, amma o una u ndolo, n ciga ta n yuwaan Kristi Zamawawa aganda babu wovon kuci. N shi na wovon de acapa shi, waru n ciga ta n dana nu ucira gogo

hali a 'yawa elime adama wuma u va u ca yi tsugbain kuci, ko n ri wuma ko na n kuwa.

²¹ Na n ri wuma, u to o'wo adama a Kristi Zamawawa, agba na n kuwa u ta la'aa mu.

²² Agba na n lyuwa elime na wuma a lipu nda, n ta tsura n lyuwa elime nu ulinga wa Kristi Zamawawa. N gura reve ili i na maa dangwa shi.

²³ Asala a na maa tara u yuwan ta usan. A mantsa mo ro n la'a ta ciga n dana wuma, a mantsa mo ro gba shi, n la'a ta ciga n kuwa adama n danu obolo na Kristi Zamawawa. N dana obolo na ayi u la'aa mu ta ulobonu suru suru.

²⁴ Agba n reve ta i buwa ta a zama mu tsara n dana obolo na adu.

²⁵ Waru adama a na i buwai a zama mu, n reve ta n ta buwa wuma tsara i kungwa atsuma o ucawu wo okolo a du waru ne da yaa ushi mazanga mo ucawu wo okolo a du.

²⁶ Na ne da, na n tawisa ya'a du waru, i ta dana na mazanga ma abunda adama e ili i na i cina numu, waru i ta tsura ili na abunda na yaa zuwa i damma Yesu Zamawawa tu ulobonu.

²⁷ Amma ili i na i farai biti, ayi da, ni i ciga i 'yuwan i yuwan nden n na maa tawaa Alabari a Sa'ani tsugbain adama e Yesu Zamawawa. To, ko n dashi tawa me ene du ko mu uwwa adama a du, n te reve a na i ri mishin a majiyan ma ta ni ifobi i ta, o

mpolo n na yaa tsura aza a na aa ca okolo a Alabari a Sa'ani.

²⁸ She yu uwwa wovon adama a n'yuwatan n du wan. Ne da woo o'wo le iroci i na Asula na aciyayi aa lungusa le avu gba u wawa du.

²⁹ Adama e Yesu Zamawawa, Asula a ca du ta ili i sa'ani a na a ca niyi okolo, waru u ca du ta ili i sa'ani i na yoo sowo atsumalima adama a yi.

³⁰ I reve ta cine a ca numu atsumalima hali gba gogo nda yu uwwa ta a na ne da u buwai. Adu fo i te reveshe cu'un va atsumalima'a.

2

I dana tsq Yesu

¹ I ta nu ugbamu wa asuvu adama a na i ri ufoluloi na Zamawawa? I ta nu uvo-towun wo okolo adama e icigi ya yi? I ta muwwulai obolo atsuma a Ruhu va Akiza? I te inda iliyali ya aza a du, reve i ri a kurusu ben ne ele?

² Adama a na n revei ne da u ri, n ciga du ta i zuwa mu mu uwwa uyo'o lon. Apa ili i na yaa yuwan: i salalai vani du ulobonu, i cigalai, reve waru i yuwan ulinga obolo na majiyan ma ta a yuwusan ili i ta.

³ She i yuwan ili adama a tsushu'un wan, waru she i yuwan ili adama o u'yasasan wa avangaci wan. Amma vu tara aciyawu ili i ro wan na vaa yuwusan ili, reve vu dana a majiyan vuma ro la'a wu ta.

4 She i dana adama e ili i na i bura ndu goon wan, amma i dana ada ama o ro fo.

5 Atsuma a wuma a du ni i ciga i 'yuwan i yuwan majiyan waru i dana aza a mayan ununa Yesu Zamawawa yuwain majiyan reve waru u yuwan.

6 Yesu ili i ta i da na Asula foyi, agba u yuwusan majiyan ma na waa uwwa uyo'o u na Asula a uwwusa shi.

7 O unā u ndolo reve u kambato aciyayi ili i ro i da shi, avu wo o'wo unata ana aagbashi.

A matsan yi ta vadilima.

8 Reve u dana cine vu revei vuma.

Avu u yuwan tsutoni na Asula,

agba u kambato aciyayi ili i ro shi suru suru, hali u kuwa a akpata.

9 Adama o ndolo, Asula a 'yasan yi ta,

reve u rawato yi ubata u na u la'ai suru suru.

Reve Asula a ca yi ala a na a la'ai ala biti.

10 Ne da vuma suru aa kingyo na wu uwwa ala e Yesu. ◇

Koyan da atsuma a zuva na o uvadi u ta yuwan ne.

11 Waru ne da unā biti waa damma a alanga eteshe

a na Yesu Zamawawa Zagbain da,

waru ili i nda i ta tawaa Asula Dada na tsugbain.

12 N'utsa n va, i kurusu ta Asula kuci a mantasa ma na n dana obolo na adu. Gogo gba a na n ri obolo na adu shi, i kuru hali u la'a cine i yuwusain. I yuwa elime nu ulinga u na woo roco a wawa du ta, agba i yuwan ne nu ucasu u tsugbain na wovon.

13 Asula a to ulinga atsuma a du, a zuwusa du i ciga i yuwan tsutoni, waru a casu du ucira u na yaa yuwan ili i na i yo'onoto niyi okolo.

14 She i yuwan mokodo ko nwasanlai atsuma e ili i na yaa yuwusan wan.

15 Na ne ko za oo goro du adama e ili i ro shi, ko ke'en. I yuwan nden n cece, wuma u na u ri nu unusu shi, adu muwun ma Asula n da atsuma o uvadi wi irumbu za na ri tapu na ama a na a ri aza e iwuya waru aza a na aa yuwusan unusu kuci. Lyawai wuma u du wi ikana lon tsi italyo'o ubata wa ama a nda.

16 I guza adanshi a wuma ulobonu, adama ko na Yesu tawa, n gura damma n riya ala'anlai e iladi'i shi, waru ulinga u va wo o'wo ulinga we pere shi.

17 Ucawu wo okolo a du a tyo yi Zagbain na cine yaa yuwusaan yi aganda wo o'wo ta kucci e ekere a yi. Waru u to o'wo she damma a tsun ta mpasa n va atsuma a kucci du. Ne da maa yuwan mazanga, waru n ta yuwan mere obolo na adu.

18 I yuwan mere adama o ndolo, reve waru i yuwan mazanga obolo na amu.

Yi ikana tsi italyo'o

Bulu lyunguyi ni ikambi

19 Na Yesu Zagbain usu aa jima shi, n te ifofi i na ma_̄ lyunguwa_̄ du Timoti. Reve nu u kamba ubata_̄ u va_̄ n ta yuwan mazanga_̄ adama a alabari a na waa tawaa_̄ mu adama a du.

20 N ri na za ro tsa yi shi. U te inda iliyali i du i na u la'ai koyan pa.

21 N ta dansa ne adama a na koyan da ta majiyan me ili i na u cigai goon, o una u majiyan me ili i na Yesu Zamawawa cigai.

22 Agba i reve ta cine Timoti rocoi aciyayi gashi mawun ma na ma ri obolo na dada va yi da. U kamba mu ta atsuma a alajiya a Alabari a Sa'ani.

23 Na n reve ili i na aa yuwan na amu, n ta lyungu yi ya'a du.

24 Waru n zuwa ta okolo waa jima shi Zagbain ta zuwa mu n tawa ya'a du.

25 I lyungu ta Abafaroditu ana malingata ma du, reve gba u yuwan ili i na n cigai suru. Za va da atsuma e Itoni, u yuwan ta ulinga obolo na amu, waru soja da obolo na amu. Gogo, n yuwan ta majiyan u lobono ta n lyawa yi u kamba ubata_̄ u du.

26 Adama a na u ciga ta u danu na adu lon. U dama ta ana yu uwwai u shi ta ubanakun.

27 Amayun a da u shi ta u banakan, u shi ta u yuwan gashi u ta kuwa. Amma Asula e ene ta iliyali ya yi, reve ana u wawai wuma wa yi, avu u

putsa mu na mesun adama a atsumolangu a abunda.

28 Ayi da i zuwai n la'a cigai n lyungu yi ubata_̄ u du. Na ye enishe yi i ta yuwan mazanga, ne da atsumolangu a va ee jebe.

29 I raba yi ulobonu atsuma a Zagbain reve i yuwan mazanga lon. Icu'un ya ama o ndolo i ca le tsugbain.

30 I yuwan ne adama a na u shi ta akuwa adama o ulinga wa Yesu Zamawawa, adama a na u tawa ta u shiton ikambi i na adu na aciyadu yaa yuwan shi.

3

Ununa aa tsura utsuru wa amayun

1 Gogo gba, ama a va, i yuwan mazanga adama a Zagbain! N ta mazanga n danaa du ili i na n damma ndu de. Hali gba u ta dashi kamba du.

2 She i lyawa ama a vama o ndolo a pusan du ana wan. Ele da ama a na a tsu zuwa mapada mo uryumbu ma vama, o rotso ta musan me idaba.

3 Atsu tsu ta nu uryumbu wa amayun adama a na tsu ta yuwusan aganda na Ruhu va Asula. Tsugbain tsa tsu tsa tawa ta adama e Yesu Zamawawa waru tsu zuwa ucira u tsu a lipu shi.

4 Amu gba n ta gura zuwa ucira e ili i lipu. Na za ro te eneshe u ta tsura ulyuwu wa aci ni ili i nda, n ta la'a yi atsuma e ili i nda suru.

5 A pada mu ta uryumbu amu na ayin kunla nu umat-sun. Amu atsuma a aza u

Isra'ila a da. Amu ugundo wa Banyamit u da. U to rocosu na amayun amu za ve elentsu a Ibrahim a da. Na tsaa yuwan adanshi a Wila, amu Mafarishi ma da.

⁶ Amu za vu ucira da n shi, n zuwa ta aza e Itoni atsumalima. Babu za na ee reme mu nu unusu u makuda mo upasu u ta u Wila.

⁷ De acapa, n shi ta a majiyan gashi ili i nda ili ya abula i da, agba gogo n tara le ili i ro shi, adama e ili i na Zamawawa yuwaan numu.

⁸ Upasu na ne, n te inda ili biti babu abula na n kurato yi nu urevu wa Yesu Zamawawa. Urevu wa Yesu Zagnain Zamawawa va u la'a ta ili biti abula, waru amayun a da. Adama a yi a da mo ocoyi ili biti, avu n tara le tse everi adama mo o'wo za vu Zamawawa suru suru.

⁹ Waru adama mo o'wo obolo na ayi suru suru, m buwa a zuwusaa isa'ani i va ko itoni i wila ucira shi, amma n zuwaa ta Yesu Zamawawa ucira adama u wawa mu. N ta yuwusan ne adama a na ure wa Asula u na waa zuwa tsu mejege obolo na ayi u to ucasu wo okolo.

¹⁰ N ciga ta n reve Yesu Zamawawa, nu ucira u na u 'yasan niyi atsuma a akwakwa. N ciga ta mo o'wo obolo na ayi, adama n reve atsumalima a yi. Waru n ciga ta mo o'wo obolo na ayi atsuma o ukwa wa yi.

¹¹ Ne da n ri nu uzuwu wo okolo na amu fo aa 'yasan mu atsuma a akwakwa!

Lyuwai elime na mpolo

¹² Koto n koto mayan me ili i nda shi, waru koto a zuwa mu n shiwan shi. Amma n ta lyuwusa elime nu ulinga hali a tyo o ukosu na aa zuwa mu mo o'wo ili i na Yesu Zamawawa ciga numu mo o'wo.

¹³ Ama a va, maa dansa n tsura ta de n guza ili i nda suru shi, amma apa ili i na maa yuwusan: N zuwa aciyava e ili ya acapa shi, n to tono nu ucira adama n reme ili i na i ri elime.

¹⁴ N lyuwa ta elime nu ulinga adama n rawa ukosu a mantsa ma na aa ca mu iliyinkapa, a mantsa ma na Asula ee de mu a tyo zuwa adama e Yesu Zamawawa.

¹⁵ Koyan atsuma a tsu za na kungwai de atsuma a Ruhu u ta yuwan majiyan ne tsunda. Agba ni ili i ro ita lo na i usuyi shi, Asula a ta zuwa du yee ene ili i na i ri mejege.

¹⁶ Ili i na i la'ai ili biti ayi da: tsu lyuwai elime ni itoni yi ili i na tsu revei de amayun a da.

¹⁷ Ama a va, kuruyi cine maa yuwusan nden, reve waru i rito a kalyuwusa ama a na a yuwusan nden ana iroci i na tsu ca ndu.

¹⁸ I yuwan nden ne, adama a na ama na abunda a ta lo a nden o ure u na woo rocosu ama ele n'yuwatan ma akpataf e Yesu Zamawawa da. N damma du ta de ne, agba hali n gogo n te mesun na abara adama a na ili i nda amayun a da.

¹⁹ Ama a nda a ta rawa o ukosu reve a cina ukwa suru suru. Ili i na aa yuwusaan aganda goon ayi da ili i na

ele na aciyele a cigai adama a lipu le. A ta tsurusa tsugbain atsuma e ili i wono i na aa yuwusan. A zuwa ta okolo e le e ili yu uvadi u nda suru suru.

²⁰ Atsu gba ama a zuwa a da, ubata u na Yesu Kristi Zagbain Zamawawa ri nden. Agba tsu te ipiri ya yi lon o utawu wa yi Zamawawa tsu.

²¹ U ta tawa lipu tsu aza a na a ri nu ucira shi o uvadi u nda, reve u kambato le lipu tsugbain gashi za va yi, u ta yuwan ne nu ucira u gbain u na waa zuwa ili biti i yuwan tsutoni na ayi.

4

¹ Ama a va, n te icigi i du, waru n ciga ta me ene du. I zuwa mu ta mu n yuwan mazanga waru adu da ookolo a na a ca numu. Adama o ndolo yi isawan nu ucira atsuma e Itoni yi Zagbain.

Ununa ee isawan mejege

²⁻³ Za va, avu za vu ulinga va amayun da vu ri obolo na amu, n ta patishi wu vu kamba amaci e re a na a ri de obolo na avu. N te ipati ya Afodiya na Sintiki amaci e re a nda, e reme muwwulai adama a Zagbain. De acapa a yuwan ta ulinga lon obolo na amu adama a damma ozo o ro Alabari a Sa'ani. Waru a yuwan ta ulinga na Kileme na akapi a aza o ulinga obolo na amu. Asula a dana ta ala a ama a nda atsuma a aatagada a ama a wuma u na woo koto shi.

⁴ I yuwan mazanga kuci adama a Zagbain. N ta dashi gba damma ne, i yuwan mazanga!

⁵ I kuru ben na ama suru, i cuwan utawu wu Zagbain u yuwan ta zuzu.

⁶ She i dama adama e ili i ro wan. Agba i yuwan avasa avu i pati Asula ikambi e ekere e ili biti. I dana o godyusho, avu i damma yi ili i na i ri na ayi shi.

⁷ Ni i yuwan ne, i reve ta Asula a ta zuwa okolo a du a danu. Ayi nda ayi da ili i na i la'ai ulobonu upasu ni ili i na ookolo a vuma aa gura reve. Ne da waa tiga okolo a du na asuvu a du atsuma a nden n du atsuma e Yesu Zamawawa.

⁸ Ama a va, o ukosu n ta dansa ili i nda: i kambuwa ugbozu u du e ili i na i ri amayun, waru ni ili i na i rawai a ca tsugbain ni ili i na i ri mejege. I yuwan majiyan me ili i na i ri cece, ni ili yi icigi, ni ili i na yi ntsayi. I kambuwa ugbozu u du e ili i na i la'ai ulobonu waru u rawai ica.

⁹ I dana a mayan me ili i na i ritoi ya'a va suru. Waru i yuwusan ili i na suru yu uwwa numu adansa. Waru i yuwusan ili i na suru ye ene numu a yuwusan. Adama a na ne da, Asula o okolo nden oo o'wo obolo na adu.

Bulu damma u godyo ta

¹⁰ Nu ufaru i dana ta ada a va. N reve ta majiyan mo ndolo ma dana du ta lo, agba i tsura ure u na yaa lyuwa elime ni ikambi i va waru shi.

Gogo nda n ta a mazanga a na i tsurai ure u na yaa kamba mu.

¹¹ Maa dansa ili i nda adama a na n lambai shi. O roco mu ta cine maa yuwan mazanga e ili i na i cina numu suru.

¹² N reve ta ili i na a tsu de ulambu. Waru n reve ta ili i na a tsu de utsuru. N reve ta cine maa dana a mazanga kuci. N reve ta cine maa dana a mazanga atsuma o ucuwun na a mantsa ma ambulu. N reve ta cine maa dana a mazanga atsuma o utsuru wa abunda, ko babu ili suru suru.

¹³ N ta gura yuwan ili biti adama o ucira u na Yesu Zamawawa aa casu mu.

¹⁴ Agba suru na ne, i yuwan ta ili i na i lobonoi adama i sowo na amu atsuma a atsumalima a na moo sowuso gogo.

¹⁵ Waru adu ama a Filibi i reve ta a na adu da goon aza a na a ca numu ikebe adama e ikambi a mantsa ma na n tawaa ndu na Alabari a Sa'ani, reve waru n lyuwa elime na mmalu n lyawa Makidoniya. Ko aa'isa a aza e Itoni o ro a yuwan ne shi.

¹⁶ Ko a mantsa ma na n shi Tasalonika i ca mu ta ikebe u la'a ta u ta.

¹⁷ Maa dansa ili i nda adama a na n cigai n dashi ushi une'e u ro ya'a du shi. Amma ili i na n cigai ayi da i ta ushi atsupu adama a na i yuwaan numu isa'ani.

¹⁸ Gogo n ta ni ili i na n cigai suru. Hali gba ili i na n ri na ayi u la'a ta ili i na n cigai. I lyungu ta nu

une'e wa abunda o ukere wa Abafaroditu, waru n ushi le ta. Kucci maguru ma sa'ani ma da, waru Asula a ushi ta kucci'i waru u yo'onoto yi ta okolo.

¹⁹ Asula a va, za na aa kalyuwusa mu, u ta ca du fo ili i na i cigai suru nu utsuru u tsugbain tsay yi. Utsuru wa yi ele da ili i na u ca ntsu o ukere wa Yesu Zamawawa.

²⁰ Adama e ili i nda suru, i ca Asula Dada tsu tsugbain babu ukotu. Ami.

Icasu yu ukosu

²¹ I casa aza e Itoni atsuma a Filibi suru. Aza a tsu a na a ri pa a ta lyungusu ni icasu i le.

²² Waru akapi a aza e Itoni suru a ta casasa du fo. Aza e Itoni a na aa yuwusan ulinga o ukobu u tsugono tsay Kaisa a ta lyungusaa du ni icasu langa.

²³ Lyawa isa'ani yi Zagbain Yesu Zamawawa yo o'wo obolo na asuvu a du.

Mepepelime ma Bulu a tyo ya Aza a Kolosi

*Ucuduwu wa aatagada a
nda*

Bulu dana ta mepepelime ma nda a tyo aza e Itoni a na a ri pe atsuma a Kolosi ayi atsuma o u'wa wa ali. Bulu da farai aa'isa aza e Itoni a nda na aciyayi shi. Koto shi u bura ubata'a shi ko ke'en. U reve ta adama aza e Itoni o ubata'a adama e ili i na Abafara damma niyi. Abafara za vi Itoni da za na danai obolo na Bulu atsuma o u'wa wa ali.

Aza e Itoni a Kolosi a fara ta itoni yu uritosu i na i ri mejege shi. A shi ta a ciga a putsaa aciyele ili i ro i na lipu cigai, waru a shi ta a ciga a yuwaan nlingata ma Asula aganda na akapi e ili i vama i ro. Bulu dana ta adama u damma le ili i ndolo suru amayun a da shi. U ciga ta u damma le e reve Yesu Zamawawa ca ta vuma ili i na vuma cigai suru. U cuduwa ta ulobonu lon cine Asula na Yesu Zamawawa kambai aza e Itoni.

Ana'an fo, Yesu Zamawawa ca ta ili suru i na vuma cigai adama tsu yuwaan Asula aganda o ure u sa'ani. Aatagada a nda a cuduwa ta adama a nda ulobonu lon a alanga e eteshe.

*Ili in iripe atsuma a aata-
gada a nda*

1. Icasu (1:1-2)

2. Avasa o ugodyusho (1:3-8)
3. Yesu Zamawawa nu ulinga wa yi (1:9-2:19)
4. Wuma u sa'ani na Yesu Zamawawa (2:20-4:6)
5. Icasu yu ukosu (4:7-18)

1 Amu da Bulu. Asula a dangwa mu ta adama mo o'wo aajiya e Yesu Kristi Zamawawa. Timoti ta pa obolo na amu, ayi mawun ma anawu ma tsu ma da.

2 N ta danasa mepepelime ma nda a tyo ubata wa ama a Asula aza a na a ri na nden Kolosi. Ele aza a tsu a da waru o to tonu Zamawawa mejege.

Lyawa Asula Dada tsu roco du isa'ani na asuvu nden a yi.

Avasa o ugodyusho

3 Tsu ta yuwusan avasa kuci adama a du, waru tsu to godyusho Asula, Dada vu Zagbain tsu Yesu Zamawawa.

4 Ili i na i zuwai ayi da tsu uwwa ta a na i cayi Yesu Zamawawa okolo a du, waru tsu uwwa ta a na i ciga ta ama a Asula suru.

5 I ta nu ucawu wo okolo ni icigi i nda adama o uzuwu wo okolo a du, agba Asula a zuwa ta de ili i na yaa zuwusaa okolo de zuva adama a du, ubata u na yee ene yi gogo shi. Yu uwwa ta adama o uzuwu wo okolo a nda a mantsa ma na yu uwwai ikaka adama a amayun, Alabari a Sa'ani a na a damma ndu.

6 Alabari a Sa'ani a nda a vadala ta nden n du o urana u na yu uwwai amayun mejege adama e isa'ani i na Asula oo rocosu aza o unusu. Gogo gba

Alabari a Sa'ani a nda'a a ta rawusa ubaṭa suru aṭsuma o uvadi. U ta matsasan muwun n na waa vadayasa nden ma ama ubaṭa suru ununa u vadala ndu.

⁷ Abafara to ulinga obolo na aṭsu, waru tsu ciga yi ta lon. Ayi da za na tawaa ndu na Alabari a Sa'ani'i. U yuwaan ta Zamawawa aganda mejege ana malingata ma tsu e memere ma du.

⁸ Ayi da za na damma ntsu ununa Ruhu va Akiza ca ndu icigi ya ama lon.

⁹ Adama o ndolo, tsu ta yuwusan avasa adama a du kuci. Tsu yuwan ta ne diga o urana u na tsu fara uwwai adama a du, agba tsu lyawa avasa shi. Tsu ta patishi Asula a ca du urevu u mejege e ili i na u ciga ndu i yuwan, waru tsu ta patishi yi u ca du urevu wi ili i ruhu.

¹⁰ Ne da cine yaa yuwusan nden n du maa ca Zagbain tsugbain kuci, avu wu uwua uyo'o u du. I ta matsan muwun ma aḅula na yaa yuwusan ili i sa'ani, waru i to roco isa'ani kuci. Ni i yuwan ne, i ta kungwa avu i reveshe Asula kuci.

¹¹ Tsu te ipati Zagbain ca du ucira tsu ucira u tsugbain tsa yi adama i kaḅa asuvu waru i dana na ankuri, adama waru i kuna wan. Lyawa u shiton du na mazanga.

¹² Tsu ciga du ta i godyoo Dada kuci. U ta zuwa du i tsura akunda a na waa ca ama a yi aṭsuma o tsugono tse ekan.

¹³ U wawa tsu ta e ekere a za na ri a tsugbain o tsug-

ono tsi irumbu, waru reve u tawato tsu aṭsuma o tsugono tsa Mawun ma yi, za na u cigai lon.

¹⁴ Asula a tsupaa tsu ta na mpasa m Mawun ma yi reve tso o'wo faan, ne da u yuwaan ntsu gafura vu nusu tsu.

Kristi Zamawawa la'a ta koyan

¹⁵ Kristi Zamawawa ununa Asula a ri a da u ri, shede ama aa gura ene Asula ne esu e le shi. Ayi da Mawun mo ufaru ma Asula waru u to tsugono tsi ili i na Asula a yuwain biti.

¹⁶ Ne da u ri adama a na Asula a yuwan ta ili biti o ukere wa yi. U yuwan ta ili biti zuva ni ili biti pa o uvadi. U yuwan ta ili i na tsee ene ne esu biti, waru u yuwan ta ili i na tsee ene shi biti. U yuwan ta icu'un i tsugono na cira koko'o suru aza a na a ri ubaṭa u na tse inda shi. Amayun a da Mawun ma Asula ma yuwan ta ili biti adama ili biti i ca yi tsugbain.

¹⁷ U ta lo kafu ili biti, waru ayi da u zuwai ili biti yo o'wo obolo.

¹⁸ Kristi Zamawawa da aci a aa'isa a aza e Itoni, aza e Itoni waru lipu va yi da. Ayi da za na farai aa'isa a aza e Itoni waru ayi da za na Asula a fara 'yasain aṭsuma a akwakwa, avu u kambatowisa yi wuma. Adama o ndolo, u la'a ta ili biti.

¹⁹ Asula ene ta u lobono ta cine ayi u ri, waru u dana ubaṭa wu Zamawawa suru.

²⁰ Asula a zuwa ta o ure wa Yesu Zamawawa ili yu uvadi

ni ili ya zuva suru a kamba cece ubata wa Asula. Mpasa ma Yesu n da n kambatoi asuvu nden na Asula ana a zuwai mpasa'a moo oco, ayi uvaru a akpata.†

²¹ De aƙaƙa, i shi ta alanga na Asula. N'yuwatan ma yi n da i shi, aƙu majiyan me iwuya na linga du kakasa du na ayi.

²² Gogo gba shi Asula a kambato du ta tsu n'utsa ma yi. U yuwan ta ne na lipu Mawun ma yi, za na kuwai a akpata. Adama o ndolo, Yesu Zamawawa tawato du ta a makakan ma Asula, aƙu yo o'wo babu unusu, ununa ko za aa yuwan adanshi o ro a aci a du shi, na yi isawan a makakan ma yi.

²³ Amma ni i ciga i 'yuwan i lyuwa elime nu u'ususun na ili i nda amayun a da waru ni i ciga i 'yuwan yi isawan pe nu ucira. She i lyawa uzuwu wo okolo a du na ushiyi a mantsa ma na yu uwwai Alabari a Sa'ani wan. A yuwan ta alajiya a Alabari a Sa'ani a nda o uvaƙi suru, waru aƙu Bulu, mo o'wo ta aagbashi e itana yi ikaka i nda.

Ulinga wa Bulu

²⁴ N ta uwwusa uyo'o a mantsa ma na aa casu lipu va atsumalima adama a du. N to sowo atsumalima e ili i na i tawai biti, agba suru na ne n sowo atsumalima a na a rawai za na Kristi Zamawawa sowo shi. Atsumalima'a u tawaa ta aa'isa aza e Itoni ni ikambi za na ayi da lipu va yi.

²⁵ Gogo aƙu aagbashi a aa'isa a aza e Itoni a da adama a na Asula a zuwa mu ta n damma du ikaka ya yi suru cine u ri amayun.

²⁶ Asula o sokoo ta ama ikaka'a de nu ujimu, agba gogo a mantsa ma nda u roco ta ama a yi ifobi ya yi.

²⁷ Asula o roco ta ikaka ya yi adama a na u cigai adu Atakpaci i reve ili i sa'ani ni ili i gbain i nda. Ili i na i shi usokowu, aƙu gogo e ene yi a alanga eteshe, ayi da: Zamawawa ta nden atsuma a du, waru ne da i revei a na i ri na akunda atsuma a tsugbain tsu yi.

²⁸ Adama o ndolo a da tsaa dansaa koyan da adama a Zamawawa ubata u na tsu 'yawai suru. Tsu to ronuso le atsuwu waru tsu to rocosu le. Tsu ta yuwusan ulinga nu urevu u na Asula a ca ntsu, adama a na tsu cigai a dana obolo na Kristi Zamawawa waru oo o'wo wuntsayi na aa 'yawa a makakan ma Asula.

²⁹ N ta yuwusan ulinga lon adama wo o'wo ne, agba n ca ta aciyawa suru suru o ucira u gbain wa Kristi Zamawawa za na aa yuwusan ulinga atsuma a va.

2

¹ N ciga du ta i reve cine n yuwain atyo a na maa yuwan adama a du, waru adama a aza e Itoni atsuma a Lawudikiya, waru na adama a aza e Itoni a na koto a ga'ain na aƙu shi.

² N yuwan ta ili i ndolo adama n dashi le ugbamu wo

okolo waru adama o 6oluloi ni icigi. Ayi nda u ta lyawa le a tsura ili i sa'ani ya abunda i na i tsu tawa ne e reve ili yu usokowu ya Asula.

³ Adanshi a Kristi Zamawawa da maa yuwusan. Ayi da za na ri uguzu ni ili yu ugbozu suru waru nu urevu u na tsee ene shi.

⁴ N damma du ta ili i nda adama she za gura pusan du ugbozu wan na a yuwan ulinga nu urevu wu uvadi, waru a yuwan mawasan na adu.

⁵ Ko na wo o'woi n ri zuzu na adu shi, okolo a va o to obolo na adu. Agba n ta a mazanga ma abunda adama a na i ri a yuwusan nden n wuma na wu ntsayi, waru adama a na i ri nu ucawu wo okolo wu ucira a Zamawawa.

Zamawawa tawaa ta na wuma wa amayun

⁶ Gogo gba a na i ushiyi Yesu Zamawawa, Zagbain du, i lyuwa elime ni itoni ya yi.

⁷ I shuwa aralu a du atsuma a yi reve i kungwa atsuma e le. Ne da ucawu wo okolo a du a tsura ikyun yu ugbamu, cine o rito ndu. Ne da waru yaa shiwan nu ugodyusho.

⁸ She i lyawa nanza reme du atsuma a mawasan me pere wan. Mawasan mo ndolo ma ta dana gashi urevu u da, agba uritosu u vuma u da goon. A tawa ta o ucira u ruhu wu uvadi u nda amma ubata wa Kristi Zamawawa da shi.

⁹ Ili i na i ri pe atsuma a Asula suru a ta pe atsuma a Kristi Zamawawa.

¹⁰ I to obolo na ayi, adama o ndolo ili i na i ri atsuma yi suru a ta pe atsuma a du fo. Waru u ta yuwusan tsugono a aci a cira suru na ama a gbagbain suru.

¹¹ Ana i tawai ya Yesu Zamawawa u pada du ta uryumbu o ure u ruhu. Mapada mo uryumbu mo ndolo cine vuma tsu pada vuma uryumbu da shi. Ili i na gba Kristi Zamawawa yuwain ayi da u pada ta wuma vu nusu du.

¹² Ana a yuwaan du urumbusu, a cido du ta obolo na Yesu Zamawawa. Reve a 'yasan du a tyo a wuma adama a na i ri nu ucawu wo okolo atsuma o ucira wa Asula, za na 'yasin Kristi Zamawawa atsuma a akwakwa.

¹³ I dana ta akwakwa adama a nusu du waru adama a na i danai no okolo a nusu. Amma Asula a zuwa du ta i dana wuma atsuma e Yesu Zamawawa. U yuwaan du ta gafura vu nusu du suru.

¹⁴ Udaru vu nusu dana ta lo udanu, waru udaru u nda u ta a aci a tsu. Amma Asula a kimusa ta udaru'u, u tara le ta reve u lungusa le ana a vara nle akpata a Kristi Zamawawa.

¹⁵ O ure u nda u da, Asula a tawai ucira wu cira na aza a tsugbain. U ca le ta wono a alanga e eteshe a na u lyuwai aci e le a akpata a Kristi Zamawawa.

¹⁶ Adama a nda, she i lyawa nanza kototo du, adama e ili i na yoo sowo ko i lyuwa

wan. She i lyawa le o ko-toto du adama a na i kudai a yuwan abuki a rana va akiza o ro wan, ko a yuwan abuki o Woto Sa'avu wan, ko a na i kudai o toni wila wa Ashibi wan.

17 Adama a na wila u ndolo oroci e ili i na i ri amayun a da. Zamawawa a aciyayi ayi da ili i na i ri amayun.

18 Ama o ta lo a na a uwwusa uyo'olon na a tarasa aciyele ili i ro i da shi ne epen, waru a na yuwusaan nlingata ma Asula aganda. She i lyawa ama o ndolo e geshe du ana yaa ushi ili i na yi ntsayi i ushi a na i lyuwai aci wan. Cu'un va ama ndolo a tsu damma ta ili suru i na e enei, waru wuma u babu a akiza e le u tsu zuwa le ta a 'yasan avangaci atsuma o urevu u tsulo tsa le.

19 Ama a nda a ri obolo na Yesu Zamawawa Aci a lipu shi. Adama a na tsu tu ubolu na ayi a lipu e ekere a aruva o ugbamu a yi, waru tsu ta kungwa nna tsu tsura ilyalya i tsu nu ucira u tsu diga a Asula goon.

20 I kuwa ta obolo na Zamawawa, reve wo o'woto du faan diga o ucira wu uvadi u nda. Adama a nye i ri oo tono wila wu uvadi u nda vadamma adu aza o uvadi a da?

21 Wila u nda u damma ta, "She i guza ili i nda wan!" ko "She i lyuwa ili i nda wan!" ko "She i ju'wan ili i nda wan!"

22 Wila u nda u ta adanshi a aci e ili i nda i na i tsu jima shi. Nna tsu yuwan ulinga ni

ili i nda, tsu tso oco le ta. Ne da fo wila u na ama a zuwai.

23 Wila u nda a ta gashi a tu ulobonu adama a na a zuwa ta ama a yuwan ukadu o yo'onoto Asula okolo, ko o roco ukadatosu wa aci. Agba epen a da, waru a tsu zuwa ta ama a ca aciyele atsumalima adama o yo'onoto Asula okolo. Agba wila u nda u tsu kamba vuma na cigai lyawa majiyan me iwuya ni icigi yi iwuya shi.

3

Cine yaa yuwan wuma u cece

1 Adama a na a 'yasan ndu obolo na Kristi Zamawawa, i ciga i 'yuwan i zuwa okolo a du e ili ya zuwa, ubata u na Yesu Zamawawa ri nden o ukere usa'ani wa Asula.

2 I zuwa okolo a du a jiyane ili ya zuwa, agba she a jiyane ili yu uvadi u nda wan.

3 I yuwan ili i nda adama a na i kuwa ta ana Kristi Zamawawa kuwai, gogo gba shi wuma u du u tu usokowu ya Yesu Zamawawa ubata wa Asula.

4 Yesu Zamawawa da wuma wa amayun a du, agba nu u roco aciyayi, adu fo o to roco du atsuma a tsugbain tsa yi.

5 Ili i na i ri pe atsuma a lipu du, i ciga i 'yuwan yu una ili ndolo suru: ili tsa tsipere, hali ni ili i wono i tsipere i maluwa me icigi i tsipere. I 'yuwan i ciga i lyawa icigi vu cu'un vi iwuya suru. Waru i ciga i 'yuwan i lyawa utsan

suru u na u rocoi aganda a amali.

⁶ Ucasu wa atsumalima wa Asula o ta lo a tawa a ama a na aa yuwusan ili i ndolo.

⁷ Ne da adu fo i yuwusain a mantsa ma na i yuwusain ili i nda de.

⁸ Amma gogo i ciga i 'yuwan i vari ili i ndolo suru. She i dana no okolo usuduwu abunda wan. She i yuwan upan lon wan. She i yuwan ule'e wan. Waru she i yuwan adanshi e epen a aci a nanza wan, ko i yuwaan nanza adanshi a vanvama wan.

⁹ She i yuwunlai epen wan, ana wo o'woi i fodo ta de akuci o okolo a du waru na cine i shi a yuwusan ili.

¹⁰ Gogo yo oto ta okolo a sa'avu waru za na yuwain okolo a sa'avu'u u ta lyuwa elime nu u casu ndu urevu nu u zuwusa ndu yoo o'wo tsa yi.

¹¹ Atsuma o ure u sa'avu u wuma u nda, wo o'wo ili i ro shi ko adu aza a Isra'ila da ko Atakpaci. Wo o'wo ili i ro shi ko a pada wu ta uryumbu ko a pada wu shi. Wo o'wo ili i ro shi ko avu mocin na koto e revei da shi, ko diga e elentsu ama a na a cigai addama da. Wo o'wo ili i ro shi ko avu aagbashi a da ko aagbashi a da shi. Ili i ta i na i la'ai ulobonu ayi da Kristi Zamawawa, waru u ta pe atsuma a tsu suru.

¹² Adama e ili nda, waru adama a na Asula a dangwa ndu yo o'wo ama a yi, waru u zuwa du ta yo o'wo cece, waru adama a na u ciga ndu, adama o ndolo i gzulai ni

iliyali, ni isa'ani. Waru i dana ben na ankuri. Ili i nda yo o'wo tsu utugu u na i tso oto.

¹³ She i dana a muwwulai mu upan vani du wan, waru ni i nusunlai, i yuwunlai gafura. Zagbain yuwaan du ta de gafura, adama o ndolo i yuwunlai gafura ne.

¹⁴ Waru ili i na i la'ai ulobonu ayi da, i ciga i 'yuwan i dana ni icigi. Icigi i da i bolo ntsu suru, reve u lyawa tsu tsu yuwain nden n sa'ani.

¹⁵ Lyawa asuvu nden e Yesu Zamawawa yuwan tsugono o okolo a du. I yuwan ili i nda adama a na adu ama a lipu ta da waru Asula e de du ta i yuwan wuma atsuma a asuvu nden. Waru a mantsa suru i godyusho Asula.

¹⁶ I lyawa ikaka ya Kristi Zamawawa danu atsuma o okolo a du lon waru i ta tsura ugbozu. I yuwan ulinga ni idanshi ya yi i ritoloi reve waru i calai asala a sa'ani. I dana o godyusho atsuma o okolo a du waru a mantsa suru i dana a canasaa Asula ishpa i sa'ani icu'un icu'un.

¹⁷ Waru ili i na i yuwain suru ko ili i na i dammai suru, lyawa o o'wo gashi vuma na isawain o una wu Zagbain Yesu da. Waru a mantsa ma na yaa yuwusan ili i nda, i godyoo Asula Dada kuci e ekere a yi.

Cine yaa yuwain nden a 'wa du

¹⁸ Amaci, i toni ali a du, adama a na ayi ndolo ayi da ili i na yi ntsayi ana i toniyi Zagbain.

19 Ali, i ciga ȁmȁci ȁ ȁu, waru she i ȁnȁ usuduwu e ekere e le wan.

20 Muwun, i yuwan tsutoni nȁ mbara n ȁu ȁsumȁ e ili suru, ne ȁa yoo yo'onoto Zagbain okolo.

21 Nan dada, she i damaton muwun n ȁu wan, tsara o o'wo nu ukudu wo okolo a wuma u le wan.

22 Agbashi, i ciga i 'yuwan i yuwan tsutoni na azagbain ȁ ȁu ȁsumȁ o uvadi u nda. I yuwan ukadu i yo'onoto le okolo. She i yuwan ne a mantsa ma na ȁ ri lo ȁ kȁlyuwusa ȁu goon wan. I yuwan ne no okolo ȁ tȁ ko nȁ ȁ shi lo ȁ kȁlyuwusa ȁu shi. Ne ȁa ya ca Zagbain tsugbain.

23-24 Zagbain Yesu ȁa yaa lingasaa a mantsa suru. Ama a ȁa yaa lingasaa shi. Zagbain ta ca ȁu ili i na u zuwayi ama ȁ yi o unȁ wi ili i na i yuwain. Adama o ndolo, i linga nu ukadu u ȁu suru.

25 ȁȁu waru i reve tȁ nni i yuwan ili i babu ulobonu, a ta tsupa ȁu fo ni ili i babu ulobonu u na i yuwain. Adama a na ȁsula ȁ ri na adangulu shi.

4

1 Azagbain, i kȁlyuȁ agbashi ȁ ȁu ulobonu, waru i guȁ le ulobonu. I yuwan ne adama a na i revei a na i ri fo nȁ Zagbain zuva.

Iyuwan avasa

2 I ȁnȁ a yuwusan avasa kuci no okolo ȁ ȁu ufoȁu waru nu ugodyusho ȁsumȁ o okolo ȁ ȁu.

3 Waru i yuwaan tsu avasa kuci. I yuwan avasa a na ȁsula ȁȁ kpatu'wȁȁ ikaka i tsu ure, adama tsu damma ama ili yu usokowu yȁ Kristi Zamawawa, ili i na i zuwai n ri wunlu na akani.

4 I yuwan avasa adama n gura yuwan adanshi e ikaka i nda ulobonu, waru o ure u mejege.

5 I ȁnȁ nu ugbozu nni i ri oȁolo na ama aza a na ȁ ri ȁȁ e Itoni shi. I yuwan ulinga nȁ mantsa ma na i tsurȁi biti mejege.

6 I yuwan adanshi ni idanshi i sa'ani waru i lyawa adanshi ȁ ȁu o o'wo uyo'o u mawwa kuci tsa akpadi. ȁyi ȁa waa kamba ȁu i usu yeci i na za ro aa yuwan ȁu.

Icasu yu ukosu

7 Tikiku ta damma ȁu adama ȁ va. N ciga yi tȁ lon. ȁyi za vi ikambi va amayun ȁa za na aa lingasaa Zagbain oȁolo nȁ ȁmu.

8 N lyungu yi tȁ ȁsumȁ a mmalu n sa'ani nda ȁ tyo yȁ'ȁ ȁu adama u damma ȁu cine tsu ri pa a yuwusan, waru adama u ȁshi ȁu okolo ug-bamu.

9 Waru n tȁ lyungusu Unisima. ȁyi fo za na oo soduwo matsan mȁ ȁa waru za tsu na tsu cigai. Waru vuma tȁ ȁa ȁsumȁ a ama ȁ ȁu. A tȁ damma ȁu ili suru i na yaa farasa pa nda.

10 Arista tȁ pa oȁolo nȁ ȁmu o u'wa wa ali. U tȁ lyungusȁȁ ȁu ni icȁsu yȁ yi, ne ȁa fo Marku, za na kaka tȁ ȁa le nȁ Banaba. Tsu damma ȁu tȁ ȁe

nu ufaru i ushi Marku nnu u tawā ya'a dū.

¹¹ Josuwa* za na waru a tsu de Yusutu, lyungu ta fo icasu ya yi. Ele nda ele da aza e Itoni atsuma aza a Isra'ila goon atsuma aza a na tsaawuwusan ulinga obolo. A ta pa a yuwusan ulinga obolo adama o tsugono tsa Asula waru a ta tanatosu mu okolon.

¹² Abafara vuma da diga a lyuci du, waru aagbashi e Yesu Zamawawa a da. U lyunguwa du ta icasu ya yi. U tsu yuwaan du ta avasa babu uro. U tsu pati ta Asula a gbamato du waru u zuwa du yo o'wo wuntsayi, adama yi isawan nu ucira atsuma e ili i na Asula a cigai suru.

¹³ N ta gura yuwan adan-shi a yi ana wi isawaan ndu obolo na aza e Itoni atsuma a Lawudikiya na Hirafoli.

¹⁴ I'utsa ya abula i tsu za vu urevu wa aguma Luka ta lyungusu fo icasu ya yi, ne da fo Dima.

¹⁵ I yuwan ankuri i lyunguwa aza a tsu aza e Itoni atsuma a Lawudikiya icasu i va, waru na Nimfa ka obolo na aza a na o tsu bolotosu o u'wa wa yi.

¹⁶ Ni i koto desununa u mepepeline ma nda, i lyunguwa aza e Itoni atsuma a Lawudikiya adama ele fo e deyinuna. Waru adu fo i denuna mepepeline ma na ndanaa nle.

¹⁷ I damma Arikibu adan-shi a nda, "Vu 'yuwan ciga vu

koso ulinga u na Zagbain canuwu suru."

¹⁸ Amu, Bulu, amu da ndanai icasu i nda ne ekere a va.

I cuwan na akani a va.

Lyawa isa'ani ya Asula i dana obolo na adu.

* 4:11 Josuwa na Tsuyahuda ili i ta i da na Yesu na Tsheleni.

Mepepelime mo Ufaru ma Bulu a tyo ya Aza a Tasalonika

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu da danai mepepelime ma nda waru u dana ta mepepelime mo ro a tyo aza e Itoni a Tasalonika. Tasalonika lyuci gbain da a nge'en m mala ne eden abunda. Waru ubata u da a na ama abunda a ri oo tono amali. Bulu tawa ta atsuma a Tasalonika reve u rito ama adama e Yesu. Ayi pe u davusa ta amuna o ogoro adama u tsura ikebe. Aza e itoni ya amali na abunda o o'wo ta aza e Itoni ya Yesu. Aza a Isra'ila fo atsuma a lyuci'i o o'wo ta aza e Itoni.

A mantsa wa'a, reve azagbain a lyuci'i a uwa tsushu'un, avu o loso Bulu ubata'a. A tyo de, reve Bulu lyungu kambi va yi Timoti u yawaw u tawaa yi ni ili i na yaa farasa na aza e Itoni a na u lyawai de Tasalonika. Timoti tawaa yi ta na adanshi a sa'ani, a mantsa ma na wu uwwai adanshi a sa'ani a nda a da Bulu danai mepepelime ma nda.

Abajini o uritosu atsuma e mepepelime ma nda ayi da, cine ili yaa dana a mantsa ma na Yesu a kamba atsuma o uvadi u nda. Ili na abunda i ta fara a mantsa mo ndolo. Tsa'a gura reve urana u na ili i ndolo yaa fara shi, adama

o ndolo tsu 'yuwan tsu ciga atsu e ipiri tsu yuwan wuma cine Asula a cigai. Bulu cuduwa ta ili i nda suru atsuma e mepepelime ma nda.

Ili na iripe atsuma a aata-gada a nda

1. Icasu (1:1-3)
2. Ucawu wo okolo wa aza a Tasalonika ni iroci i le (1:4-3:13)
3. Wuma u na u tsu yo'onoto Asula okolo (4:1-12)
4. Ili i na a zuwusa yaa fara na Zagbain kamba (4:13-5:11)
5. Ili yu ukosu i na aa yuwan ni icasu (5:12-28)

¹ Amu Bulu, na Sila na Timoti, atsu da tsa'a danasaa aza e Itoni atsuma a Tasalonika mepepelime ma nda. U ta a tyo ubata a ama a na a ri aza a Asula waru aza a na a ri aza a Zagbain Yesu Kristi Zamawawa a na a ri de ubata'a.

N ta yuwusan avasa Asula o roco du isa'ani ya yi waru u zuwaa du aba'un a asuvu nden!

Ama a Tasalonika a ta nu ucawu wo okolo

² Atsu tsu godyusho ta Asula adama a du. Waru a mantsa suru na tsa'a yuwusan avasa, tsu yuwaan du ta avasa.

³ Na tsu yuwan adanshi na Asula na Dada tsu adama a du, tsu yuwan ta adanshi e ili i na yaa yuwusan adama o ucawu wo okolo a du. Waru tsu yuwan ta adanshi a du adama o ulinga wu ucira u na i yuwain adama a na i

cigai ama. Waru tsu yuwan ta adanshi a du adama o ulyuwu we elime u na yaa kalyuwusa Zagbain Yesu Zamawawa nni i ri pe atsuma a atsumalima.

⁴ N'utsa n va, Asula a ta na adu o okolo, waru atsu tsu reve ta a na u dangwa ndu yo o'wo ama a yi.

⁵ Ana tsu damma ndu Alabari a Sa'ani, ni idanshi i da goon shi, amma nu ucira, adama a na Ruhu va Akiza ca du ta urevu lon ana tsu damma ndu amayun. Ana tsu danai obolo na adu, ye ene ta cine tsu yuwain nden n tsu o rocosu amayun e ikaka i tsu.

⁶ Ne da i ritoi i yuwan cine atsu tsu yuwain nden, waru cine Zagbain Yesu yuwain nden ma yi. Ko na atsuma a atsumalima a abunda i ushi ta ikaka'a, Ruhu va Akiza zuwa du ta i yuwan mazanga.

⁷ Ne da fo yo o'woi iroci e ekere a ama a na o toniyi Zagbain atsuma a Makidoniya na Akataya.

⁸ Waru adama a du a da ikaka yi Zagbain i bazai atsuma e ida i ndolo, hali u karalai ubata u ndolo suru. Ama ko te da a uwwa ta adama o ucawu wo okolo a du. Adama o ndolo tsa a ciga tsu dashi yuwan adanshi o ndolo shi.

⁹ Ama'a na aciyele a lyuwa ta elime a yuwusan adanshi cine i ushi ntsu. Waru a yuwan ta fo adanshi cine i vadalai i lyawai amali a du na cine yaa yuwusaan Asula a amayun aganda za na ri wuma.

¹⁰ Waru a ta dansa cine i ri ufobu a pura makamba ma Mawun ma yi Yesu u tawa diga zuva. Asula a yasan ta Yesu atsuma a akwakwa, waru Yesu dada aa wawusa tsu atsumalima o uge'etosu u na waa tawa.

2

Ulinga wa Bulu atsuma a Tasalonika

¹ Ama a va, i reve ta ana tsu bura ndu pere da shi.

² Cine i revei, tsu dana ta atsuma a Filibi kafu tsu tawa ya'a du. De da a ca ntsu atsumalima reve waru a yuwaan tsu ulamu. Agba Asula a ca tsu ta okolo o ug-bamu u na tsu damma ndu Alabari a Sa'ani a alanga e eteshe, ko na wo o'woi ama o ro e gigeshe tsu ta de.

³ Tsu tawaa du ni ikaka i tsu obolo ne epen shi. Waru tsu tawaa du na ayi no okolo o ro de ko'o shi, ko adama a na tsu cigai tsu yuwaan du ugbozu shi. Ne da shi, ko ke'en!

⁴ Asula a usu tsu ta, dada u ca ntsu Alabari a Sa'ani a yi tsara tsu damma ama. Ili i na tsu cigai ayi da tsu yo'onoto Asula o okolo adama a na ayi da u tsu lyungwa okolo a tsu. Atsu tsu zuwa atsuvu e ili i na ama a dansa shi.

⁵ Adu i reve ta a na ica i na tsu cuwa ndu ica ye epen i da shi, waru Asula na aciyayi u to roco ili i na tsu yuwain, tsu yuwan le adama tso obonu ili suru shi.

⁶ Waru tsu yuwan ili i ro tsara tsu tsura tsugbain e ekere a du shi, ko e ekere a ama a na a buwai.

⁷ O unā u na, ątsu ajiya e Yesu Zamawawa ąa, tsu shi ta zuwa ąu i ca tsu ili. Agba tsu yuwan ne shi, amma, reve tso o'wo ben ątsu ma ą ąu cine mma tsu ca mawun maani reve waru u golo ąo yi.

⁸ Tsu ciga ąu ta lon, waru tsu ta na ma ąanga ma na tsaa damma ąu Alabari a Sa'ani a ąsulā. Waru tsu ta na ma ąanga ma na tsaa kamba ąu ątsu ma e ili icu'un icu'un, adama a na yo o'woi ama a na n cigai lon.

⁹ Ama a va, i cuwan cine tsu yuwain ulinga nu ucira u tsu suru ana tsu ąana na ąu. Usana na ayin tsu yuwusan ta ukadu wi izami yi ikebe adama e ili i na tsu cigai tsu tsula suru. Tsu zuwaa ąu ume shi, ana tsu ąana o ąo na ąu a yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani a ąsulā.

¹⁰ ąu ye ene ta ne esu a ąu, waru ąsulā e reve ta ne, a na tsu ri cece na amayun, waru ko za aa gura tsurā ili i na woo goro a aci a tsu shi cine tsu yuwain na ąu, ąu aza a na i usuyi Zagbain.

¹¹ Waru i reve ta cine tsu gu ąa za suru cine dada tsu ka lyuwa muwun ma yi.

¹² Tsu te ipati i ąu, waru tsu ta casu ąu adanshi, waru tsu ta zuwusa ąu, i yuwan nden n na ma ąa ta wa ąa ąsulā na tsugbain adama a na ayi ąa u ąe ndu i uwa ątsu ma o tsugono tsā yi tsarā i tsurā tsugbain tsā yi.

¹³ A mantsa suru tsu to godyusho ąsulā adama a na i usuyi ikaka i na tsu yuwaan ndu alajiya. I damma adan-

shi a tsu idanshi ya ama a ąa goon shi. I ushi yi ta cine u ri amayun. Ikaka ya ąsulā i ąa. Waru ikaka'a i lyuwa ta elime a yuwusan ulinga ątsu ma ą ąu aza a na a usuyi.

¹⁴ Ama a va, ana i usuyi ili i na tsu dammai, ama a ąu a ca ąu ta ątsu ma li ma. Ne ąa yo o'woi vadamma a isa ąa e Itoni a ąsulā ątsu ma a Yahuda. Ama o ndolo a usu ta Yesu Zamawawa, amma ama e le, aza a Isra'ila, a ca le ta fo ątsu ma li ma.

¹⁵ Aza a Isra'ila o ndolo o una ta amasulā e le, hali ozo o ro e le o una Zagbain Yesu. Gogo a ca tsu ta ątsu ma li ma ąu o loso tsu o utā. Ama a nda o yo'onoto ąsulā okolo shi, waru a 'yuwan ta ama suru.

¹⁶ A putsu tsu ta a na tsaa yuwan adanshi na Atakpaci, adama a tsurā iwawi wan. A ta yuwusan ne waru a ta ąa shishi nusu le. Gogo ąsulā a yuwan ta upan waru u ca le ta ątsu ma li ma.

Bulu ciga ta bura le

¹⁷ Ama a va, ana o loso ntsu ątsu ma ą ąu, tsu jima shi, reve tsu uwa maluwa ma na tsaa kamba ya'a ąu. Tsu lyawa majiyan ma ąu shi, ko ke'en, tsu ąana ta na maluwa ma na tsee ene ąu.

¹⁸ Amayun a ąa a na tsu shi tsu cigai tse ene ąu, amu Bulu, n yuwan ta ukadu mantsa na ąbunda adama n ta wa ya'a ąu, amma reve Male me geshe tsu.

¹⁹ Ili i na i zuwai n cigai me ene ąu ayi ąa i ta ta wusa tsu nu uzuwu wo okolo, waru

i tawaa tsu ta na mazanga, waru adu da iroci yu ulyuwu wa aci a tsu. I ta zuwa tsu tsu yuwan mazanga a makakan ma Zagbain tsu Yesu nnu u tawa.

²⁰ Amayun, adu da tsugbain tsu tsu na mazanga ma tsu.

3

¹ Adama a na tse enei tsa gura danu babu na tsu uwwai alabari a du shi, dafa tsu isawantoyi adanshi tsi isawan atsuma a Atina ne'en,

² reve tsu lyungu Timoti ya'a du. U ta yuwusan ulinga obolo na atsu ana aagbashi a Asula, reve waru u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani a Kristi Zamawawa. Tsu lyungu yi ta adama u zuwa du i gbama waru u dashi du okolo ugbamu o ucawu wo okolo a du.

³ Tsu ciga du yoo o'wo udamu adama a addama a na i ri pe shi. Na ne suru, i reve ta a na dangwa ntsu de adama o oso a atsumalima a nda.

⁴ A mantsa ma na tsu danai obolo na adu tsu ronuso du ta atsuva a na addama a ri lo a tawa du babu ujimu. Waru i reve a na addama'a a tawai de.

⁵ N reve ta na addama a du, waru maa gura danu babu na mu uwwai ili i na yaa balala du o okolo a va adama a du shi. Ayi da i zuwai n lyunguwa ndu na Timoti. N lyungu yi ta adama we ene ko ucawu wo okolo a du a buwa ta ugbamu. N ta uwwusa wovon she Za Malyungwa ma lyuwa aci a

du o ure u ro avu waru ulinga u tsu woo o'wo pere wan.

Timoti dammai ili i na we enei

⁶ Gogo da Timoti rawai ana wu utai ya'a du. U tawaa tsu ta na alabari a sa'ani adama o ucawu wo okolo ni icigi i du. U kambuwa tsu ta a na yaa cuwusan na atsu na mazanga, waru i ta maluwa ma na yee ene tsu cine atsu tsu ri a maluwa ma na tsee ene du.

⁷ Ama a va, atsu a aciyatsu tsu ta pa na addama a abunda, waru a ta casu tsu atsumalima lon, amma tsu tsura ta okolo o utanu adama a na i buwai pe nu ucira atsuma o ucawu wo okolo a du.

⁸ Tsu reve ta i ta mishin nu ucira atsuma a Zagbain Yesu, ayi da gba waa casu tsu mazanga ma asuvu ma na wuma u tsu u tsura ta ucira.

⁹ Tsu godyoo ta Asula lon adama a du! Adama a du tsu ta na mazanga ma abunda a makakan ma Asula a tsu.

¹⁰ Urana na ayin tsu ta yuwusaan du avasa babu uro. Waru tsu te ipati ya Asula u lyawa tsu tse enishe du adama ni i cigisa ili i ro atsuma o ucawu wo okolo a du, tsu ca du.

¹¹ Tsu ta avasa Asula Dada tsu na Zagbain tsu Yesu lyawa tsu tsu bura du.

¹² Tsu ta yuwusan ipati Zagbain zuwa icigi i du i kungwa, waru u shiwan hali u kara a rawusa ubata aza a du hali a tyo e ekere a za suru, cine

icigi i tsu i shiwain a tyo ya'a du.

¹³ Wi isawaton okolo a du aza a babu unusu atsuma a akiza a makakan ma Asula Dada tsu, a mantsa ma na Yesu Zagbain aa tawa na aza a akiza a yi.

4

Vu yuwan nden n sa'ani a makakan ma Asula

¹ O ukosu, ama a va, cine tsu damma ndu atsuma a ala a Zagbain tsu Yesu Zamawawa, tsu ta fo e ipati i du i yuwan nden n na woo yo'onoto Asula o okolo. Tsu rito du ta de i yuwan ne waru i ta yuwusan ne. Waru tsu ta patishi du i lyuwa elime na mayan ne,

² adama a na i ta cuwusan ni ili i na tsu rito ndu a ala a Zagbain Yesu.

³ Asula a ciga du ta i dana cece, adama o ndolo i suma cu'un vu unusu u tsipere suru.

⁴ Reve za suru u golo6o lipu va yi, avu u yuwan nden n na n ri na akiza na ama a ca yi tsugbain.

⁵ Ne da yaa yuwan nden atsuma e icigi i mayan ma tsipere vamma aza a amali shi. E reve Asula na re va yi shi.

⁶ She vu paala za va wu vi Itoni atsuma e ili i nda, vu zami ka va yi wan, adama a na Asula a ta tawa na atsumalima o una wi icu'un vu nusu ndolo suru. Tsu rono du ta atsuvu na abunda.

⁷ Asula a de tsu ta adama tso o'wo cece, agba u de tsu

adama tsu yuwain nden mi idaba shi.

⁸ Za na kudai a yuwan nden oo tonon wila u nda, wila u vuma u da u 'yuwain a yuwan tsutoni na ayi shi, amma Asula a da waa 'yuwusan, za na ca ndu Ruhu va Akiza va yi.

⁹ Asula na aciyayi u rito du ta i cigalai, adama o ndolo ili yi lo shi na yaa zuwa mu n danaa du adama e icigi ya aza e Itoni a na wu ntsayi e ene atsuma a ama a Asula.

¹⁰ Amayun a da, gogo i ta ni icigi ya abunda a tyo ubata aza e Itoni a na a ri e ida ya Makidoniya. Ama a va, ko na wo o'woi ne, tsu te ipati i du i dashi icigi a tyo ya'a le lon.

¹¹ Ili i na yaa la'a yuwan maluwa ayi da nda: I danu sanyi, i yuwan majiyan me ili i na yaa yuwusan goon, waru i linga ne ekere a du, cine tsu damma ndu nu ufaru.

¹² Ne da ama a na a ri aza e Itoni shi a ca du tsugbain adama a nden n du, waru yaa dana a kalyuwusa nanza ca du ikebe shi.

Cine Zagbain aa kambu

¹³ Ama a va, n ciga du ta i reve ili i na yaa fara na aza e Itoni a na a kuwai, adama i dana tapu na atsumolangu tsa ama a na a ri nu uzuwu wo okolo shi wan.

¹⁴ Tsu usu ta a na Yesu kuwai, waru a 'yasan yi ta avu u kambu wuma. Waru tsu ca ta okolo na Asula aa tawato Yesu waru, u ta kambu obolo na ama suru a na a cayi okolo ya Yesu kafu a kuwa.

15 Cine Zagbain Yesu yuwain adanshi na aciyayi a na, atsu na tsu ri wuma a mantsa ma na Zagbain aa kambā tsa a wala elime a aza a na a ri pe ason e le shi.

16 Zagbain na aciyayi u ta cipa diga zuva. A mantsa ma ndolo ma da ama a uwwa udammu wu ucira wu Zagbain, reve waru a uwwa abajini a yisaali o unā wu zagbain vu nlingata mā Asulā, reve a uwwa e ivulusā aavana a Asulā. Ne da, aza a na a kuwai atsuma a Kristi Zamawawa a fara 'yon a tyo zuva.

17 Reve atsu na tsu buwai wuma avu tsu buwa atsuma o uvadi reve a fala tsu a tyo atsuma e eleshe obolo ne ele, avu suru ntsu tsu ga'asan na Zagbain zuva reve tsu dana obolo na ayi babu ukotu.

18 Adama o ndolo i vowontoloi okolo waru i gbatoloi aciyadu ni idanshi i nda.

5

1 Ama a va, ili i ro yi lo na yaa zuwa mu n danaa du cine ko mantsa ma na ili i ndolo yaa fara shi,

2 adama a na i reve ta ulobonu lon urana wu Zagbain u ta tawa cine vivu tsu tawa na ayin.

3 A mantsa ma na ama aa dansa, "Ili suru i ta mejege, asuvu nden ta lo waru babu addama o ro," a mantsa ma dada ulungusu waa riyā le babu urevu, cine mballa n limatan n ri usan lon na mantsa ma rawa zuzu. A mantsa'a babu ure u mala'aa diga a addama o ndolo.

4 Ama a va, she i dana atsuma e irumbu adama e ili nda wan, waru she i yuwan asalama nnu urana wu Zagbain tawa gashi vivu wan.

5 Adama a na suru ndu muwun me ekan n da waru muwun mu urana n da. Tsu ri aza e irumbu na ayin shi.

6 Adama o ndolo i yuwan ipiri i sa'ani, she i lantsa cine ozo o ro a ri a nlavu wan. I dana e ipiri nu uguzu wa aci.

7 Ayin mantsa ma da na ama a tsu lantsa waru mantsa ma da na ama o tso o'wo usowu.

8 Agba atsu na tsu ri a nden atsuma e ekan tsu 'yuwan tsu ciga tsu gitsai aciyatsu. Cine soja tsu fobo aciyayi nna wu nla utugu wa aaraga a makakan ma yi, tsu 'yuwan tsu ciga tsu foboi aciyatsu adama na Mekerencesu ma tawa, tsu gura lyuwa elime nu ucawu wo okolo ya Yesu avu waru tsu lyuwai elime ni icigi ya ama. Cine soja tsu fobo aciyayi nna wo oto melezu mo uvon, tsu 'yuwan tsu ciga tsu danai nu uzuwu wo okolo a na Yesu a wawa tsu.

9 Tsu yuwain ili i nda adama a na Asulā a zuwa ta okolo u wawa tsu o ucira wu Zagbain tsu Yesu Kristi. Ayi Asulā u tsuwan tsu upan wa yi shi.

10 Zagbain Yesu kuwa ta adama a tsu, adama tsu yuwain wuma obolo na ayi babu ukotu. Ayi nda amayun a da na tsu ri wuma ko cina tsu kuwa a mantsa ma na u kambai.

11 Adama e ili i ndolo suru,

i gbamatoloi asuvu reve i suwulai aciyađu cine i ri a yuwusan.

Uritosu wu ukosu

¹² Ama a va, i ca aza a na a ri azagbain a du atsuma o ulinga wu Zagbain tsugbain. A linga ta lon atsuma a du waru a damma du ta adama e ili i na i ri ulobonu shi a na yaa yuwusan.

¹³ I ca ama a nda tsugbain waru i ciga le adama o ulinga u le. Waru i yuwan nden n sa'ani vāni du.

¹⁴ Ama a va, ni i ciga i 'yuwan i rono orogo atsuvu. I dashi aza a na a tsu lapa uwwa wovon shi okolo ug-bamu. I toni ben waru i kalyuwa aza a na a ri nu ucira shi. I yuwan ankuri na za suru.

¹⁵ She i lyawa nanza tsupa iwuya ni iwuya wan, amma i yuwan ukadu i yuwunlai isa'ani waru na za suru.

¹⁶ I dana na mazanga kuci.

¹⁷ I lyuwa elime na mayan ma avasa.

¹⁸ Ko ni ili i ro i fara, i dana na no okolo o ugodyusho, adama a na wo o'woi ili i na Asula a cigai a tyo ya'a du da aza a na a ri aza a Kristi Yesu Zamawawa.

¹⁹ She i geshe Ruhu va Akiza wan.

²⁰ She i kuda a tara adanshi e ili yu usokowu ya Asula ili ya abula wan.

²¹ Amma i 'yuwan i ciga i lyungwa ili suru i na a dammai. I guza ili i na i ri ulobonu.

²² I suma cu'un vi iwuya suru.

²³ Tsu reve ta a na Asula a da aa casu asuvu nden, waru n ta yuwusaan du avasa u zuwa du yoo o'wo aza a akiza o ure suru. N ta yuwusan avasa u geshe okolo na asuvu na lipu du diga a mayan mo unusu e re suru, hali she urana u na Zagbain tsu Yesu Zamawawa kambai.

²⁴ Za na dangwa ndu za va abula da, waru u ta yuwan ili i ndolo.

²⁵ Ama a va, i yuwaan tsu avasa.

²⁶ I casa aza e Itoni a na a ri de suru ni ikatalu ya amayun.

²⁷ N te ipati i du atsuma a ala a Zagbain, i denuna o u'wa wu Zagbain suru mepepeline ma nda.

²⁸ N te ipati Zagbain roco du isa'ani ya yi suru.

Mepepelime me Ire ma Bulu a tyo ya Aza a Tasalonika

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu danaa ta aza e Itoni a na a ri pe atsuma a Tasalonika. Ayi da mepepelime me ire ma na u danayi aza e Itoni atsuma a lyuci na ri na abajini e eden a na a ri a nge'en m mala. U dana ta mepepelime ma nda adama a na ama o ro aa yuwusan uritosu u sa'ani shi adama o urana u na Yesu Zamawawa aa kamba. Ozo o ro e le a damma ta a na a tsura ta mepepelime diga ya Bulu agba epen a da le.

Atsuma e mepepelime ma nda Bulu dana ta amayun e ili i na yaa fara a makamba ma Yesu. U dashi ta damma ili i na u dammai de adama a adanshi a nda. Bulu yuwan ta adanshi e ili i ta'atsu i na i la'ai ulobonu atsuma e mepepelime ma nda. U damma le ta adama ada a mantsa ma na Yesu aa kamba. Waru u dammisa le ta atsumalima a na o sowuso ubata wa Asula a da wo utusa shi. Atsumalima a nda o to koto urana u ro reve a tsura wivuwun. A tyo o ukosu, u damma le ta a yuwan ulinga na atyo o ucira u na a ri na ayi kafu Yesu kamba.

Ili i nda suru amayun a da hali a tyo ana'an, cine a danai a mantsa ma ama a Tasalonika a na Bulu danaa nle mepepelime ma nda.

Ili na iripe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu (1:1-2)
2. Ukambu wu Zagbain amayun a da (1:3-12)
3. Koto Zagbain kamba shi (2:1-12)
4. Vu yuwan nden ma abula (2:13-17)
5. Vu yuwan avasa waru vu yuwan ulinga (3:1-15)
6. Avasa o ukosu (3:16-18)

¹ Amu Bulu, na Sila na Timoti, atsu da tsa a danasa mepepelime ma nda e tewee aza e Itoni ya Tasalonika ama a Asula Dada tsu aza a na a ri atsuma e itoni yi Zagbain Yesu Kristi Zamawawa.

² M pati ta Dada Asula na Yesu Zamawawa Zagbain u roco du isa'ani waru u ca du aba'un na asuvu nden!

Avasa o ugodyusho

³ Ama a va, u lobono ta tsu godyoo Asula adama a du kuci, tsu ta yuwusan mazanga adama a na ucawu wo okolo a du a ta kungusa atsuma e itoni nu ucira, waru suru ndu i ta dashishi ncigalai.

⁴ Na tsa a yuwusan adanshi a du na aza e Itoni ya Asula bata ro, atsu tsu yuwan ta mazanga a na yaa kabusa asuvu, avu i buwa nu ucawu wo okolo ko na yoo sowuso atsumalima a malyungwa na awuya.

⁵ Atsumalima a nda o to rocosu Asula e te ge'eto koyan mejeje. Ne da Asula ee kece du atsuma a aza a na aa uwa o tsugono tsu yi, agba gogo adama o tsugono

tso ndolo tsa da yoo sowuso atsumalima'a.

⁶ Asula a ta yuwusan ili i na i ri ulobonu kuci. U ta ca aza a na a tawusaa du na addama atsumalima. Waru u ta tawaa du na wivuwun atsuma a atsumalima a du.

⁷⁻⁸ A mantsa ma na Yesu Zamawawa Zagbain aa tawa diga zuva na nlingata ma Asula mu ucira ma yi obolo na akina a makula u ta ca tsu wivuwun fo.

Zagbain tsu Yesu ta ca aza a na e revei Asula shi atsumalima na aza a na a 'yuwain a yuwan tsutoni na Alabari a Sa'ani a Zagbain tsu Yesu.

⁹ Atsumalima a na oo sowo ayi da ulungusu suru suru. A ta kasa le na Zagbain waru nu ucira u tsugbain tsu yi suru suru.

¹⁰ Ili i nda i ta fara o urana u ndolo a mantsa ma na Zagbain aa kambu adama u ushi ica na tsugbain e ekere a aza a na a ca niyi okolo suru waru a ri aza a yi. Ili'i obolo na adu da, adama a na i usu ta ili i na tsu dammai.

¹¹ Asula a dangwa du ta, waru tsu ta avasa a na Asula aa usu du yi ntsaa yoo o'wo ama a yi. Tsu ta avasa a na ucira wa Asula waa kamba du i yuwan ili i sa'ani i na yaa ciga i yuwan suru. Ucawu wo okolo a du a da waa zuwusa du i ciga mayan me ili i nda.

¹² Ne da za suru aa ca ala a Zagbain tsu tsugbain adama a du, avu a ca du tsugbain obolo na ayi. Ayi nda ili i mayuwaan i da e ekere a Asula a tsu ne ekere e Yesu

Zamawawa Zagbain adama e isa'ani i le.

2

Vuma Vama na 'yuwain Wila

¹ Ama a va, tsu ta damma du ununa Zagbain tsu Yesu Zamawawa aa tawa, na cine oo boloto tsu ubata wa yi.

² She yoo o'ushi na atsumolangu ko udamu adama a ama a na aa dansa a na urana wu Zagbain u tawa ta de wan. A ta gura damma a uwwa ta ne ubata u tsu o uritosu, ko e ikaka ya adanshi, ko e mepepeline.

³ She i lyawa a yuwan du ugbozu ni ili i na aa dansa wan.

Amayun ayi da urana u ndolo waa tawa shi, she na abajini o u'yasasan wa aci e ekere a Asula a rawa reve waru o roco Vuma Vama na aa lungusa suru suru.

⁴ U ta 'yasasan aciyayi mgbain, reve u tara aciyayi ula'a ta ili i na a tsu de aamali suru. Avu waru u lungusa ili i na aa yuwusaan aganda suru. U ta uwa atsuma a Aa'isamapada a Asula, avu u damma ayi na aciyayi Asula a da.

⁵ I gura cuwan ana n danai obolo na adu, n yuwaan du ta adanshi e ili i nda.

⁶ Gogo gba i reve ta ili i na yaa guzasa yi, adama a na a to utaa yi a alanga e eteshe na mantsa ma yi ma rawa.

⁷ Agba ko gogo ucira wu ulinga u vuma u na u ri a nlangi na Asula u to ulinga usokowu. Agba za na aa guza yi ta lyuwa elime na mayan

ne hali she na a tawa za na aa guzasa yi'i.

⁸ Dada Vuma Vama oo utaa aciyayi, ayi da za na Zagbain Yesu Zamawawa oo kototo nu upepu u wivuwun wu una wa yi. Ayi da za na Yesu Zamawawa aa lungusa, nu u tawa atsuma a tsugbain tsa yi.

⁹ Vuma vama n nda u ta tawa u yuwan ulinga u Male nu ucira we epen ni iroci ye epen na linga va asalama ve epen.

¹⁰ Waru u ta gura yuwan atyo e iwuya i na waa yuwan wu luma ama a na aa lungusa. A ta lungusa le adama a na a 'yuwan ta a ciga ili ya amayun reve waru a 'yuwan iwawi i na i tsu uta ubata wa Asula.

¹¹ Adama o ndolo Asula a lyunguwa le ta ni ili yu ucira i na yaa luluma le, avu u zuwa le a usu epe'en.

¹² Ne da oo kototo le adama a na a shi ta a uwwusa uyo'o wi iwuya i na a shi a yuwusan, reve a 'yuwan a usu amayun.

Yi isawan nu ucira

¹³ Ama a va, tsu godyoo ta Asula adama a du. Zagbain ciga du ta waru Asula a dangwa du ta de nu ujimu diga o ufaru adama u wawa du. Iwawi i nda i tawa ta adama a na Ruhu va Akiza kambato ndu cece, waru u tawa ta adama a na i usuyi ikaka ya amayun.

¹⁴ U de du ta i tsura iwawi a mantsa ma na tsu damma ndu Alabari a Sa'ani. Gogo nda i ta gura uwa atsuma a

tsugbain tsu Zagbain tsu Yesu Zamawawa.

¹⁵ Ama a va, adama e ili i nda, i ciga i 'yuwan yi isawan mejege, avu i guza ili i na tsu rito ndu atsuma a adanshi na atsuma a madana.

¹⁶ Asula Dada tsu ciga tsu ta. Adama e isa'ani ya yi u ca tsu ta adanshi na asuvu nden nu uzuwu wo okolo u sa'ani u na u ri nu ukotu shi.

¹⁷ Tsu ta avasa Zagbain Yesu Zamawawa na Asula Dada tsu a zuwa okolo a du a gbama. Waru tsu ta avasa a ca du ucira u na yaa yuwan ili i sa'ani, reve waru i yuwusan adanshi a sa'ani.

3

Iyuwaan tsu avasa

¹ Ama a va, o ukosu u mepepime ma nda, n te ipati i yuwan avasa adama a tsu. Ili yu ufaru, i yuwan avasa adama e ikaka yi Zagbain i baza go'o avu ubata u na u rawai biti, a tara yi na abula ununa i yuwain a mantsa ma na ikaka'a i rawa ndu.

² Waru i yuwan avasa a wawa tsu e ekere a ama a vama na ama e iwuya, adama a na vuma suru da cayi Zagbain okolo shi.

³ Amma Zagbain za va abula da, u ta gbamato du, avu u geshe du e ekere a za vama.

⁴ Tsu ta nu uzuwu wo okolo atsuma a Zagbain a na yaa yuwusan ili i na tsu damma ndu, waru tsu ta nu uzuwu wo okolo i ta lyuwa elime na mayan ne.

⁵ Lyawa Zagbain roco du cine Asula a ciga ndu, waru

u roco du cine yaa kaba asuvu na atsumalima ununa Zamawawa kabai asuvu.

Morono ma atsuvu adama a aza o ukudu

⁶ Gogo gba ama a va, tsu ta zuwusa du i yuwan ili i nda atsuma a ala a Zagbain tsu Yesu Zamawawa: Yi kasa na vuma suru na ri nu ukudu atsuma a du waru za na aa yuwusan nden ma yi a kurusu uritosu u na i tsurai ya'a tsu shi.

⁷ Adu na aciyadu i reve ta cine wuntsayi i toni ili i na tsu yuwain. Ana tsu dana na adu, tsu dana aza o ukudu shi.

⁸ Tsu ushi ilyalya une'e ubata wu za ro shi, shede na tsaa tsupa. Tsu linga ta lon urana na ayin adama tsoo o'wo itana a tyo ya'a du wan.

⁹ Tsu yuwan ta ne ko na tsu ri na tsaa zuwa du i lyuwato tsu, avu gba tsu 'yuwan adama tsu lyawaa du iroci i na yaa kuru.

¹⁰ A mantsa ma na tsu dana obolo na adu, tsu zuwaa du ta wilu u nda: "Za na suru lingai shi, she u lyuwa wan."

¹¹ Gogo gba tsu uwwa ta ozo o ro atsuma a du a ta a nden me pere, reve a 'yuwan a linga, reve a uwa e gesheshe ulinga wa akapi a ama.

¹² Adama o ndolo, atsuma a ala a Zagbain tsu Yesu Zamawawa, tsu ta patishi icu'un ya ama o ndolo, tsu ta gba waru a dansaa le, e reme ulinga adama a tsura ilyalya waru a danu ben.

¹³ Ama a va, she i kuna mayan me isa'ani wan ko ke'en.

¹⁴ I kalyuwa aza a na a 'yuwain a kuru ili i na tsu dammai atsuma e mepepe-lime ma nda ulobonu. Yi kasa ne ele, adama o o'wo na wono.

¹⁵ She i tara ama a nda ana n'yuwatan n du wan, amma i yuwan adanshi ne ele ununa yaa yuwan adanshi na aza a du, za na lobonoi i bara yi adama o unusu u na waa yuwusan.

Icasu yu ukosu

¹⁶ Lyawa Zagbain va asuvu nden na aciyayi u ca du asuvu nden a yi kuci atsuma e ili i na i farai suru. Lyawa Zagbain dana obolo na adu suru.

¹⁷ Gogo nda apa icasu i va, amu da n dana niyi ne ekere a va. Amu, Bulu, ne da n tsu yuwan o ukosu wu mpepe-lime n va suru, waru o to rocosu aza a va a da na amayun.

¹⁸ Lyawa isa'ani yi Zagbain tsu Yesu Zamawawa yo o'wo obolo na adu suru.

Mepepelime mo Ufaru ma Bulu a tyo ya Timoti

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu da danai mepepelime ma nda a tyo ya Timoti. Timoti tsu walasa ta obolo na Bulu kuci adama a damma ama ada e Yesu. A mantsa ma na u danai mepepelime ma nda, Timoti yuwusan ta ulinga a kandaruwusa mɔngana n lyuci va Afisu.

Bulu danaa ta Timoti tsara u kamba yi atsuma o ulinga u na woo ronoo aa'isa o ubata'a adanga. Adama o ndolo ayi mepepelime'e u ta tapu na cine aa dangwa azagbain, waru na cine wuntsayi aza e Itoni a yuwan nden n le atsuma o ulinga wa Yesu Zamawawa.

A'isa aza e Itoni ana'an bata da na aza e Itoni oo rito amayun adama a Asula waru ubata u na aa linga suru obolo adama a kambulai waru a kamba fo ama e ili i na ya balala le. Ayi mepepelime ma nda u ca ta azagbain a aa'isa aza e Itoni uritosu ni iroci i sa'ani waru adama aza e Itoni suru.

Ili in iripe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu (1:1-2)
2. Cine aa'isa aa yuwan wuma (1:3-3:13)
3. Ili i na Asula o soko ntsu (3:14-4:5)

4. Asala a Bulu a tyo ya Timoti (4:6-6:21)

Ucuduwu

¹ Amu da Bulu, za na aa danasaa wu. Amu aajiya e Yesu Kristi Zamawawa da adama a na Asula na Yesu a zuwa yi ta wo o'wo ne. Asula ayi da za vi iwawi i tsu. Yesu Zamawawa waru uzuwu wo okolo a tsu.

² N ta danasaa wu Timoti, mawun ma amayun ma va adama o ucawu wo okolo a wu.

Asula a da Dada tsu, waru Yesu Zamawawa ayi da Zagbain tsu. N ta yuwusaan wu avasa a ca wu icigi ni isa'anit na asuvu nden.

Vu dana nu urevu u munlu me epen

³ Ana n karai a tyo e ida ya Makidoniya, n damma wu ta vu danu atsuma a Afisu. Adama a na n ciga nuwu vu bara ama o ro adama a lyawa uritosu wi ili i na i ri mejege shi.

⁴ She a kuru ofoli a alabari e pere wan, agba she a lungusa mantsa e itoni ya alabari o ugeru u limatan wa agadu a nkaya wan. Nna a yuwan ne a tsu tawa ta nu nronuloi ma adanshi n na n tsu kamba ama a yuwan wuma wu ucawu wo okolo e ekere a Asula shi.

⁵ Ili i na i zuwai vaa bara le tsunda ayi da adama koyan na ri lo u shiwan ni icigi. Icigi i nda i tsu utu diga o okolo a na a ri cece, na asuvu a sa'ani, nu ucawu wo okolo a amayun.

⁶ Amma ama o ro a batsa t̄a a lyawa ili i nda. Reve a lungusa mantsa mā ābund̄a a adanshi e pere.

⁷ A ciga t̄a o o'wo munlu n Wil̄a mā Asulazuva, agba a ri nu urevu wa amayun e idanshi'i shi ko ana a ri afalu a na e revei.

⁸ Tsu reve t̄a Wil̄a wa Musa u tu ulobonu n̄a vuma yuwan tsutoni n̄a ayi ununa Asul̄a a cigai.

⁹ Waru tsu reve t̄a Asul̄a a zuwa Wil̄a'a adama a aza a na a ri n̄a ābul̄a shi. Amma u zuwa t̄a Wil̄a'a adama a aza a na a 'yuwain a yuwan tsutoni waru na aza a na aa yuwusan ili yu uwuyan u a mantse suru. Waru u zuwa le t̄a adama a aza a na a 'yuwain Asul̄a waru na aza a na aa yuwusan unusu. U zuwa le t̄a waru adama a aza a na asuvu e le a ri cece shi, waru na aza a na aa yuwusaan Asul̄a agand̄a shi. U zuwa t̄a Wil̄a'a waru adama a aza a na aa gura una nan dada n̄a nan mma le. U zuwa le t̄a adama a aza a mona.

¹⁰ Waru u zuwa le t̄a adama a aza a na aa yuwusan tsipere, na ali a na oo vosun na ali waru n̄a amāci a na oo vosun n̄a amāci. Waru Wil̄a'a u t̄a lo adama a aza a na a winasa aza e le ana agbashi, na aza a na a yuwusan epen obolo na aza a na a yuwusan epen o ukobu wu uge'etosu. U zuwa t̄a Wil̄a u ndolo adama a ama a na a yuwusan ili i wuya icu'un icu'un i na i wasain uritosu u sa'ani.

¹¹ Uritosu u sa'ani u ta ntsaa na adanshi e ikaka i sa'ani i na moo ritosu adama

a Asul̄a a sa'ani. Ayi nda ayi da ikaka i sa'ani i na Asul̄a a ca numu tsara n damma ozo o ro.

Isa'ani ya Asul̄a a tyo ya Bulu

¹² N godyoo t̄a Yesu Zamawawa za na ri Zagbain tsu, u ca mu tu ucira. Reve u ca mu ulinga wā ābul̄a wā yi tsara n yuwaan yi.

¹³ Ili ya asalama i da, a na u yuwain ili i nda, adama a na n shi t̄a n tsu yuwusan adanshi a vama e ekere a ala a Zamawawa. N yuwusan t̄a ugenge wa ama a yi tsara n yuwaan le iwuya o ure u na maa gura suru. Na ne suru Asul̄a o roco mu t̄a isa'ani ya yi adama a na n yuwusain ili i ndolo suru atsuma o ulambu wu urevu waru babu na n cayi okolo.

¹⁴ Zagbain yuwaan mu t̄a isa'ani ya ābund̄a. Adama e isa'ani† ya yi u zuwa mu t̄a n ca okolo, reve u ne'e mu icigi i na Zamawawa Yesu rocoi ama.

¹⁵ Yesu Zamawawa tawa t̄a atsuma o uvadi tsara u wawa aza o unusu. Ikaka'a amayun a da, waru vadi suru usu ikaka'a. Waru atsuma a ama, amu da n shi n la'ai koyan da unusu suru.

¹⁶ Adama o ndolo, Yesu Zamawawa yuwaan mu t̄a isa'ani, reve waru u roco mu ankuri babu utyo, tsara mo o'wo iroci e ekere a aza a na aa tawa a usu na acapa adama a tsura wuma u babu ukotu.

¹⁷ Tsu cayi Asul̄a ica, reve waru tsu ca niyi tsugbain. Tsu yuwusain ne babu ukotu.

Ayi da Mogono ma babu ukotu, za na a tse ene shi, agba u tsu kuwa shi. Ayi da Asula a nde'en. Ami.

¹⁸ Kafu mantsa ma nda, ama o ro a yuwan ta adanshi adama e ili i na vaa yuwan. Mawun ma va, Timoti, uwwa adanshi a va, waru adanshi a va'a u toni ta adanshi a na a yuwain a aci a wu de aca pa. N ciga ta adanshi a nda a ca wu ucira u na vaa yuwan mpolo n sa'ani.

¹⁹ Avu a yuwusan ne mpolo, vu guza ucawu wo okolo a wu waru vu dana na asuvu a sa'ani. Ozo o ro a 'yuwan ta na aa lyawa ucawu wo okolo e le u lyuwa elime a asuvu a sa'ani e le, ne da ucawu wo okolo e le a langai ana upepu wu ucira u tsu lungusa wantsun.

²⁰ Ama o ro a na a yuwain ne, ele da Hamanaya na Iskandari. Reve n ca ama a nda e ekere o ucira u Male, ne da oo rito she a yuwaan Asula adanshi a vama† wan.

2

Uritosu adama a aganda

¹ Ili yu ufaru, n ciga ta n damma wu vu yuwaan za suru avasa. Nna vaa yuwan ipati ya wu, vu pati Asula u roco le isa'ani ya yi, reve vu damma Asula vu godyo ta.

² Tsu yuwayin ngono na aza a na a ri na tsugbain suru avasa tsunda. Tsu yuwain ne adama tsu yuwain nden n sa'ani no okolo nden. Vu

yuwan ne adama tsu yuwain cu'un vu nden n na Asula a cigai, waru tsu ta yuwan nden n sa'ani na ama.

³ Mayan ma avasa tsunda u tu ulobonu, waru tsu to yo'onoto Asula okolo nna tsu yuwan ne.

⁴ Asula a da za na tsu wawa tsu, waru u ciga ta u wawa ama suru. Waru u ciga ta ama suru e reve ili i na i ri amayun.

⁵ Asula a ta a da. Waru vuma ta ta lo na tsu uwa e memere ma Asula na ama. Vuma ta ndolo ayi da Zamawawa Yesu goon.

⁶ Yesu Zamawawa da goon za na tsulayi koyan da ufa lu, ana u cayi aciyayi reve o una yi. Asula a ca ta ikaka i nda a tyo o uvadi a mantsa ma sa'ani ma na u dangwai.*

⁷ N damma du ta mejege suru suru, ana n damma ndu Asula a dangwa mu ta mo o'wo aajiya na za va alajiya. Ulinga u va ayi da n rito Atakpaci ucawu wo okolo wa amayun.

⁸ A mantsa ma na i bolotoi biti adama i yuwaan Asula aganda n ciga ta ali a 'yasan ekere e le zuva, nna a yuwusan avasa, waru n ciga ta ekere o ndolo a dana cece. She a tsura upan ko mawasan atsuma a aza a na aa yuwusan avasa wan.

⁹⁻¹⁰ Waru n ciga ta amaci o oto itana i na yi ntsayi amaci a amayun o oto. O oto itana ulobonu, waru o oto itana i na yaa varu ama wan. O tsu

* **2:6** Ure u ro u na aa damma urevu wa yi ubata u nda ayi da: Ukwu wa Yesu tsa kucci urotsu u da u na woo rocosu Asula a ciga ta a wawa ama. Urotsu u ndolo u tawa ta a mantsa ma na wu ntsayi.

roco ta ulobonu u le atsuma e ili i na aa yuwusan. Madava me le ma da mo tso roco ulobonu u le ko iliyatsuvu i zinariya i na oo oto da shi. Waru iyedi yi ikebe†† i le i da yoo rocosu ulobonu u le shi. A suma ili i ndolo suru.

¹¹ Amaci o polo atsuvu reve waru o rito ben na a yuwin tsutoni.

¹² N lyawa amaci o rito ali shi, waru n lyawa le a tsura tsugbain a aci a ali shi. Amma amaci o polo atsuvu ulobonu.

¹³ Ili i na i tawai na ne ayi da Adamu da Asula a fara yuwain, reve u kuru na Hawa.†

¹⁴ Reve waru Mekerencesu ma pusaan ka ugbozu, dada unusu wee teme. Mekerencesu ma pusaan Adamu† ugbozu shi.

¹⁵ Adama o ndolo, Asula a ta wawa amaci ana aa mat-sasan muwun, agba waru a dana nu ucawu wo okolo. A yuwan a ciga a yuwan icigi waru a yuwan wuma u na Asula a cigai. A yuwan nden n wuma u mejege.

3

Uritosu adama a azagbain

¹ Adanshi a nda amayun a da: Vuma na cigai wo o'wo zagbain† atsuma a aza e Itoni, u ta zama ili i sa'ani.

² To, zagbain nu u ciga u 'yuwan u yuwan wuma u na ama aa yuwan adanshi a vama adama a yi wan. U ciga u 'yuwan woo o'wo vali

vu ka ta. U ciga u 'yuwan u golo6o aciyayi, waru u dana nu ugbozu. U dana na ala a sa'ani. U kalyuwa omocin a na a tawusa o u'wa wa yi ulobonu, waru u gura rito ama.

³ She vuma ndolo wo o'wo ososowi wan, she u dana za vu ulungusu wan. U ciga u 'yuwan u dana ben. U 'yuwan u ciga u ciga nden n lafiya. She wo o'wo za vi icigi yi ikebe lon wan.

⁴ U ciga u 'yuwan u guza u'wa yi ulobonu, reve waru muwun ma yi n yuwan tsutoni, waru a uwua adanshi a yi.

⁵ Na vuma gura guza u'wa wa yi ulobonu shi, cine waa gura guza aa'isa a aza e Itoni a Asula?

⁶ She za na oo o'wo zagbain wo o'wo za vi Itoni i sa'avu wan, adama u 'yasan avangaci wan o una u na a dangwa niyi zagbain babu na u jimai, reve Mekerencesu ma yuwan ulinga nu uvadu u ndolo reve u varu yi wan.

⁷ Waru aza a na a ri pe atsuma a aa'isa'a shi a yuwan adanshi a sa'ani a aci a yi ne da ama a yuwan adanshi a vama a aci a yi shi, waru waa riya o wono a maza ma Mekerencesu shi.

⁸ Ne da waru akambi a azagbain†† a aa'isa a aza e Itoni a ciga a 'yuwan ama a ca le tsugbain waru a dana ama a abula. She oo o'wo ososowi wan, waru aa dana ni icigi yi

† 2:9-10 Ayi danshi Tsheleni "iyedi yi ikebe" u ta yuwusan adanshi a muwara, cu'un muwara n na a tsu tsura atsuma e inama i mala (Mat. 7:1). ◇ 3:8 Aji. 6:1-7.

ikebe uwuyanu wan.

⁹ A ciga a 'yuwan o toni ili ya amayun i na Asulā o roco ntsu adama a wuma wā aza e Itoni. A ciga a 'yuwan a dāna na asuvu a sa'ani.

¹⁰ Kafu ama a dangwa le a yuwan ulinga wi ikambi ya azagbain a aa'isa'a, a yuwan ne'en ulinga u ro u na woo roco ama a aḅulā dā waru a ta gura. Nā a gura yuwan ulinga'a ulobonu, to, a ta gura o'wo akambi a azagbain a aa'isa'a.

¹¹ Ne dā waru ka vu kambi va azagbain va aa'isa a aza e Itoni u ciga u 'yuwan e reve yi nā aḅulā, waru u dāna za va adanshi a vanvama wan. U gura bānā aciyayi waru e ili i na waa yuwusan suru, u dāna na amayun.

¹² Kambi va azagbain va aa'isa a aza e Itoni u ciga u 'yuwan wo o'wo vali vu ka tā. U gura bānā u'wa wā yi maḅulā ulobonu.

¹³ Kambi va azagbain a aa'isa a na a yuwain ulinga u sa'ani u tā tsurā atsupu a tsugbain e ekere o ozo o ro waru a tā dashi yi okolo ugbamu atsumā o ucawu wo okolo a yi e ekere e Yesu Zamawawa.

¹⁴⁻¹⁵ N zuwa tā okolo a na māa tāwā ya'a wu gogo. Agba nā n tsurā n tāwā keḅu shi, ayi dā i zuwai maa dānasaa wu ili i nda, adama vu reve cine wu ntsayi ama a dānu atsumā o u'wa wā Asulā. Za na ayi dā aa'isa a aza e Itoni a Asulā a na a ri wuma, ayi dā atsurā ni ikyun ya amayun.

¹⁶ Apa aḅajini a amayun o ucawu wo okolo a tsu za na Asulā a shi o soko ntsu: Zamawawa tāwā tā nā lipu vuma,

Ruhu va Asulā roco tā a na ayi dā Za va aḅulā'a.

Nlingata mā Asulā me ene yi tā, waru a yuwan tā adanshi a yi o uvadi suru.

Ama bātā bātā atsumā o uvadi a zuwa tā okolo e ekere a yi,

reve Asulā a tara yi a tyo zuva ubātā u tsugbain. ◇

4

Morono ma atsuvu adama a munlu me epen

¹ Agba Ruhu va Akizat damma tā a alanga eteshe, a mantsa mo ukosu ozo o ro a ta lyawa ucasu wo okolo e ili ya amayun. Reve o toni nan ruhu vu upusasun wu ugbozu ni ili i na otoni a limā o rocosu.

² Aza a na o tsu roco ili i ro reve a 'yawa a yuwan ili i ro ko'o a tā tāwāa nu uritosu wo otoni a limā. Asuvu e le a kuwā tā de, ununa lipu na rumu vu usuduwu kukulato. i.

³ Munlu n nda n ta dansa, u ri ulobonu a yuwan lolo shi, waru u ri ulobonu a lyuwa ilyalya i ro shi. Agba Asulā a yuwan tā ilyalya i ndolo adama aza a na e revei amayun waru a usuyi amayu'un, a lyuwa reve a yuwaan Asulā māzanga.

⁴ Ana wo o'woi ili i na Asulā a yuwain suru a tu ulobonu, she tsu 'yuwan ili i ro pe wan.

Tsu ushi nle na mazanga no okolo o ugodyusho.

⁵ Tsu reve ta adanshi a Asula na avasa a kambato le ta akiza.

⁶ Vu roco aza e Itoni ili i nda. Na vu yuwan ne, vu to o'wo aagbashi a afula e Yesu Zamawawa. Waru ne da avu aciyawu vaa yuwan ucira atsuma e ikaka ya amayun e ili i na vu usuyi nu uritosu u sa'ani u na yoo tono.

⁷ She vu zuwa atsuvu e yitele i na e icinai na Asula, ko adanshi o tsulo wan. Apa nda ili i na vaa yuwan: Vu yuwan ukadu tsara vu tsura ucira atsuma e isa'ani cine Asula a ri.

⁸ U tu ulobonu vu sudato lipu va wu tsara vu tsura ucira, amma na vu yuwan wuma adama vu yo'onoto Asula okolo, u tsu tawaa ta ni isa'ani atsuma e ili suru. U tu ulobonu ya'a wu gogo, waru ne da waa dana a wuma wa wu we elime.

⁹ Ikaka i nda suru amayun a da, waru u tu ulobonu a usu le suru.

¹⁰ Atsu tsu ta yuwusan abajini o ulinga na atsumalima tsara ama a usu amayu'un. Tsu yuwan ta ne adama a na uzuwu wo okolo a tsu e ekere a Asula a da u ri, za na ri wuma, ayi da u tawai na mawawa ma ama suru, waru mawawa ma Asula u te e ekere a aza a na a usuyi suru.

¹¹ Vu rito ili i nda, reve vu zuwa za suru u reve le.

¹² She vu lyawa ama o rono wu e ida adama a na vu buwai mawun wan. Ciga

'yuwan vo o'wo iroci i na aza e Itoni aa kuru. Voo o'wo iroci atsuma a adanshi a sa'ani na nden n sa'ani. Atsuma e icigi voo o'wo iroci. Ciga 'yuwan voo o'wo iroci atsuma o ucawu wo okolo o ugbamu. Voo o'wo za vi izami ya amaci wan.

¹³ Vu deshe nu una ama Adanshi a Asula waru vu cuduwusa le, reve waru vu ritosu le. Vu yuwusan ili i nda hali n tawa.

¹⁴ She vu 'yuwan une'e u sa'ani u na Asula a ca nuwu wan, a mantasa ma na azagbain a aa'isa a aza e Itoni a kuruwa nuwu ekere, reve a yuwan adanshi a Asula a aci a wu.

¹⁵ Vu yuwan ili i ndolo nu ucira wa wu suru. Vu yuwan ukadu vu yuwan ulinga u sa'ani adama ama ene ununa vaa lyuwusa elime.

¹⁶ Vu yuwan ugbozu na wuma wa wu ni ili i na voo ritosu. Vu guza ili i na i ri mejege ulobonu, ne da Asula aa wawa wu, waru u ta wawa aza a na a uwwa nuwu.

5

Asala adama a adanshi no ozo oro

¹ She vu yuwaan aabara adanshi nu upan wan, amma vu yuwaan yi adanshi ben gashi dada va wu da. Vu yuwan adanshi no olobo gashi azawawa'a a wu a da.

² Vu yuwaan mukuci ununa vaa yuwaan makuci ma wu, waru vu kuru ne esheli na akiza cine vaa kuru na azawawa'a a wu e esheli.

³ Aza e Itoni a kamba maruna ma na ma ri na za na aa kamba yi shi.

⁴ Amma nnu u ri na mawun ko muwun n tsukaya, na a ciga a 'yuwan o rito ure u sa'ani u na a usuyi tsara o roco isa'ani ya Asula atsuma o u'wa u le nna aa kalyuwusa aza a na a matsan nle. Ayi nda ayi da ure u na aa tsupa aza a na a matsan nle adama a na a kungwato nle. Waru Asula a tsu uwua ta uyo'o wi ili i ndolo lon.

⁵ Maruna ma amayun, za na ri na za vi ikambi shi, za na ri a nden ma yi e ekere a Asula da u gbasatoi. U tsu patishi ta Asula kuci, a yuwusan avasa urana nu usana suru.

⁶ Maruna ma na gba ma ri a nden adama a mawwa mo uyo'o goon, aakwakwa a da o okolo, ko na u ri wuma.

⁷ Vu rito aza e Itoni ili i nda suru, adama ama a tsura ili i vanvama i na a damma aci e le wan.

⁸ Aza a na gba a 'yuwain a kalyuwa mmaci n le, hali na mmaci n na a ri mpasa n ta, a 'yuwan ta a usu ili i na tsu ushiyi. Icu'un ya ama o ndolo a la'a ta aza a na a ri aza e Itoni shi ulambu wa agula.

⁹ Maruna ma na ma ntsayi ma ushi ikambi, ayi da za na rawai a'wan kupotali waru u bana ta vali va yi ulobonu.

¹⁰ U dana ni ica e ekere a ama adama a wuma u sa'ani u na u yuwain. Vu yuwan

yeci i nda: U kungwato ta muwun ma yi ulobonu? U gura ta bana omocin? U gura ta yuwaan aza e Itoni tsugbashi nu ukadatosu wa aci? U kamba ta aza a na a ri atsumalima? U dana ta ufofu u na waa yuwan isa'ani kuci?

¹¹ She aza e Itoni a kamba nruna n na m buwai wawa'a ne tsunda wan. Adama a na ucira wi icigi u lipu u le u ta la'a ucawu wo okolo e le ya Zamawawa, reve a tawa a yuwan lolo ro.

¹² Ne da aa yuwan, reve a kuda nzuwulai n le na Zamawawa.*

¹³ Waru a ta gura o'wo orogo, reve a uwa o tonishi 'wa 'wa a yuwusan idami. A ta kambato ugbozu u le a linga va ama, reve a kara a yuwusan adanshi a na a ntsayi shi.

¹⁴ Adama o ndolo n ta casu nruna n keke'en asala a yuwisan lolo ro. A yuwan limatan, reve a kalyuwa 'wa le ulobonu. Ne da ma'yuwatan ma tsu maa gura damma ili i ro a aci e le shi.

¹⁵ Ozo o ro e le batsa ta de, reve o toni Male.

¹⁶ Na ka vi Itoni ri ne edenge aza a na a ri nruna, nu u ciga u 'yuwan u kamba le waru waa lyawaa aa'isa a aza e Itoni nu ume u le shi. Tsara aa'isa'a u gura kamba nruna ma amayun aza a na a ri na za shi.

* 5:12 "Makuda ma nzuwulai n na a yuwain na Zamawawa" a rana ndede, kafu a kamba maruna na abunda, u ta yuwaan aza a aa'isa a aza e Itoni nzuwulai n na waa guza aciyayi reve u danu babu vali adama u yuwaan Zamawawa aganda.

17 Azagbain† a na aa yuwusan ulinga u sa'ani a rawa ta a ca le tsugbain na atsupu a sa'ani. Ne da wu ntsayi a tyo aza a na a yuwusan ulinga wa Asula na aza a na oo ritosu ili i mejege ya Asula.

18 Apa ili i na i ri u danu atsuma a Adanshi a Asula, "She vu pala unu wu nan wan, a mantsa ma na waa yuwusan ulinga atsuma e ishina," waru a dana ta, "Lingi rawa ta u ushi atsupu a yi."

19 She vu zuwa atsupu a adanshi a vama a na a tawayi adama a zagbain wan. She na ama a na e revei ili i na i farai a rawa ama e re ko ama a ta'atsu.

20 Vu yuwaan zagbain za na yuwain unusu adanshi a makakan ma aza e Itoni. Vu yuwan ne adama akapi e ene, tsara a uwwa wovon u na aa yuwan unusu. ◇

21 A makakan ma Asula ma da n yuwaan nuwu adanshi a nda, waru a makakan ma Yesu Zamawawa, waru a makakan ma nlingata ma Asula, aza a na Asula a dangwai. Vu zuwa ikaka i nda o ookolo a wu, she vu la'a ciga nanza a aci a nanza wan. Ko vu yuwan adangulu wan.

22 She vu yuwan meje'en wan a mantsa ma na vaa dangula azagbain nu ukuru we ekere a aci e le. Adama vu zuwa ekere a wu atsuma o unusu wo ozo o ro wan, agba vu dana cece.

23 N reve ta vu ta na mballa. Adama o ndolo she vu sowo mini goon wan, amma vu

bolo yi na masayan ma inabi ke'en. U ta kamba wu.

24 Vu cuwan ozo o ro o to tono unusu, ama suru e reve ta nu unusu'u kafu a yuwaan le uge'etosu. Ozo o ro o ta lo aza a na aa yuwusan unusu, agba a tsu kpatu'wa unusu u le shi, she na a jima lon.

25 Ne da waru ozo o ro o ta lo na aa yuwusan isa'ani, waru ama suru e reve ta na ne, waru ozo o ro o ta lo a yuwusan isa'ani agba ama a tsu reve ne ele shi, she na a jima.

6

1 Aza e Itoni a na a ri agbashi a yuwan tsutoni na azagbain e le ulobonu. A yuwan ne tsara ama a yuwan adanshi a vama ala a Asula wan, waru tsara a yuwan adanshi a vama adama o uritosu wa yi wan.

2 Agbashi a na a ri aza e Itoni a na a ri na azagbain aza e Itoni, she a kuda a yuwaan azagbain e le tsutoni wan. Amma, agbashi'i a dashi yuwaan le tsugbashi, a na wo o'woi aza a na aa tsurusu ili adama o ulinga u le'e aza e Itoni a da, ncigata n le n da. A yi da ili i na voo roco, reve waru vu damma aza e Itoni.

Utsuru wa amayun

3 Munlu me epen n ro n ta 'yuwan uritosu u nda, agba uritosu u nda u tu ulobonu nu ucira o uritosu wa Yesu Zagbain Zamawawa, waru ele da ikyun yu ucira wi ili i na vuma aa yuwan a na Asula a cigai.

4 Za na ritoyi ili i ro ko'o u 'yaṣan ta avangaci lon. Waru u ri nu urevu wa amayun shi. Cu'un vuma ndolo tsu yuwan ta maṣaṅga a na waa yuwan mawasan mo urevu wi idan-shi'i. Nu u yuwan ne, u ta taṣaa na mawasan ma na ama a uwa tsurala, reve waru ama a uwa nlangi. Reve waru u zuwa le a yuwan adan-shi a na a lungusa aza e le, waru a dana na majiyan me iwuya a tyo ubata wa aza e le.

5 Ama a nda a ta ni izami ya addama kuci. A ri no okolo a sa'ani shi, waru a tsu yuwan adan-shi a amayun shi. O tsu toni ta adini tsara a tsura ut-suru.

6 Isa'ani atsuma e itoni ya Asula obolo na ankuri atsuma e ili i na tsu ri na ayi, ayi da abajini o utsuru.

7 Ana a matsan ntsu, tsu tawaa ni ili atsuma o uvadi shi. Ne da waru woo o'wo na tsu kuwa, tsaa kamba ni ili shi.

8 Adama o ndolo, na tsu ri ni ilyalya ni itana yu u'otosu, u rawa ta tso o'wo na asuvu nden.

9 Ozo o ro a ciga ta oo o'wo aza o utsuru lon, ana a cigai ili i na i ri na abula a amayun shi, reve a riya atsuma a malyungwa, reve a riya a maza ma na ma lungusa nle na ama o ro.

10 Ili i na i zuwai ayi da, icigi yi ikebe lon ayi da ufaru wu cu'un vi iwuya suru. Ozo o ro a lyawa ta ucawu wo okolo, reve waru a tawaa aciyele na atsumolangu adama a na a cigai ikebe lon.

Bulu ca ta Timoti asala

11 Avu Timoti aagbashi a Asula a da. Adama o ndolo 'yuwan ciga vu suma iwuya i ndolo suru, waru vu toni ili ya abula, reve vu yuwan ili i sa'ani. Vu yuwan wuma u sa'ani tsara Asula a uwwa uyo'o wa wu. Vu roco ucawu wo okolo ni icigi. Vu lyuwa elime nu ulinga wa wu, waru vu yuwan yi ben.

12 Vu yuwan mpolo n sa'ani, adama o ucawu wo okolo a tsu, vu bana wuma u babu ukotu u na Asula a ca nuwu nu ucira. Vu yuwaan ta de ama a abunda adan-shi a sa'ani adama a wuma u nda.

13 M bolo wu ta na Asula, za na cayi vuma suru wuma, waru m bolo wu ta na Yesu Zamawawa, za na yuwain adan-shi a sa'ani a makakan ma Bontu Bilatu,

14 adama vu kuru ili i na u cigai mejege, babu ashinda, tsara ozo o ro a yuwan adan-shi a vama aci a wu wan. Adama o ndolo za lo na wee reme wu nu unusu shi, hali utawu wa Yesu Zamawawa.

15 Asula o to roco Zamawawa diga zuva a mantsha ma na wu ntsayi. Asula a da goon za na rawai a cibala, ayi da goon za na ri nu ucira suru suru a yuwusan tsugono. Ayi da Mogono mo ngono, ayi da Zagbain va azagbain.

16 Ayi da goon za na aa kuwa shi, waru u ta pe atsuma e ekan a na vadilima aa gura rawa zuzu shi. Za lo na e ene niyi de shi, waru babu za na aa gura ene yi. Tsu ca niyi tsugbain babu

ukotu waru ucira za va yi da babu ukotu. Ami.

¹⁷ Vu damma aza o utsuru atsuma o uvadi unda a yasan avangaci wan, waru a zuwa okolo e le e ikebe i le wan. Ikebe yaa jima shi o to koto. Amma a zuwa okolo e le e ekere a Asula za na ri wuma kuci, waru ayi da waa ca tsu ili i na tsu cigai tsara waru tsu yuwan mazanga.

¹⁸ Damma le a yuwan ulinga u sa'ani ni ikebe i le. A yuwan ulinga u sa'ani tapu waru e ne'e aza o ulambu no okolo a ta. A dana ufofu u na a kamba aza a na a ri na ayi shi atsuma e ili i na a Asula a ca nle.

¹⁹ Na a yuwan ne, ne da a dana a zuwusaa aciyele utsuru de zuva. U ta dana ikyun yu usaa ya amayun adama e elime, waru ne da aa tsura wuma wa amayun ko gogo.

²⁰ Timoti, vu ciga 'yuwan vu guza ili i na Asula a ca nuwu ulobonu. Vu lyawa adanshi o tsulo na aza a na a ciga nuwu shi, adama e ili i na ee desu urevu u le. Cu'un va adanshi o ndolo u tsu tawa Asula ni ica shi.

²¹ Ozo o ro a lyawa ta o ucawu wo okolo e le adama a cu'un va adanshi o tsulo o ndolo.

Lyawa isa'ani ya Asula i dana obolo na adu suru.

Mepepelime me ire ma Bulu a tyo ya Timoti

*Ucuduwu wa aatagada a
nda*

A mantsa ma na Bulu danayi Timoti mepepelime ma nda, u dana tã atsuma o u'wa wa ali. Mepepelime ma nda u rotso tã mepepelime ma na dada tsu danaa mawun ma na u cigai. Bulu damma tã Timoti tawa u kalyuwa yi pe atsuma o u'wa ali.

Bulu damma tã Timoti cine waa guza aciyayi ulobonu, reve u suma malyungwa. U yuwan tã iroci cine u lobonoi lingi va abula a Kristi dana. U ca tã Timoti asala u lyuwa elime nu uritosu wa yi wa ama adama e Yesu Kristi.

Ana'an fo za vi Itoni to o mpolo na malyungwa. Mepepelime ma nda ma ta kamba ama a kuda riyã a malyungwa. Asala a Bulu a tyo ya Timoti ili i tã i da a tyo e ekere a aza e Itoni ana'an.

*Ili in iripe atsuma a aata-
gada a nda*

1. Icasu na avasa adama a Timoti (1:1-2)
2. She a uwwa wono adama a Zagbain wan (1:3-18)
3. Cine vuma oo o'wo soja va abula va Kristi (2:1-26)
4. Cine ama oo o'wo a rana vu ukosu (3:1-9)
5. Malya me elime atsuma a amayun (1:10-4:8)
6. Asala a vuma langa ni icasu yu ukosu (4:9-22)

Ucuduwu

¹ Amu da Bulu, aajiya e Yesu Kristi Zamawawa adama a na Asula a ciga ta wo o'wo ne. U yuwan ta ne adama n damma koyan nzuwulai n na Asula a yuwain a na waa ca za suru wuma e ekere e Yesu Zamawawa.

² N ta danasaa wu Timoti, macigata ma mawun ma va. Asula Dada tsu da waru Yesu Zamawawa Zagbain tsu da. Icigi i va i da o roco wu isa'ani waru e ene iliyali ya wu. Waru a lyawa wu vu tsura asuvu nden.

*Vu lyuwa elime nu ucasu
wo okolo*

³ Urana na ayin suru, n tsu cuwan ta na avu kuci atsuma a avasa a va. Nna maa yuwusan avasa n tsu godyo ta Asula adama a wu. Ayi nda ayi da Asula a na maa yuwusaan aganda na asuvu a sa'ani, ununa nkaya n va n yuwain.

⁴ N ta ciga me enishe wu waru babu uro, adama a na n cuwan ta a na vu shoyin na abara a mantsa ma na tsu kasai. Na tsu ga'asisan waru n ta zangana lon.

⁵ N reve ta vu ta nu ucawu wo okolo lon cine mma va wu Afiniki ri na ayi na cine kaka va wu vu ka Loyisi ri fo na ayi.

⁶ Adama o ndolo n ta dansaa wu vu fala une'e u na Asula a ca nuwu ana n kuruwu nuwu ekere.

⁷ Asula a ca tsu okolo o wovon shi, agba u ca tsu ta okolo o ucira, ne e icigi, waru

u tsu kambusa tsu t̄a tsu guza aciȳatsu.

⁸ Vu damma ozo o ro adama a Zagbain tsu, waru she vu uwwa wovon wi ili i na ama aa damma wan, n̄n̄a vu yuwan ne. Waru she vu wasan mu at̄sum̄a a ama adama a na ā gutsu numu adama ā Kristi Zamawawa wan. Amma, nu ucira u na Asul̄a a ca nuwu vu sowo at̄sum̄alim̄a obolo n̄a amu adama a Alabari a Sa'ani.

⁹ Asul̄a a wawa tsu t̄a, waru u dangwa tsu t̄a tsu yuwan nden n wuma wa akiza. De nu ujimu kafu a yuwan uvadi d̄ada u fofo niyi ne. U ciga t̄a u roco tsu icigi ni isa'ani ya yi e ekere e Yesu Zamawawa. U dangula tsu o un̄a u na tsu yuwain ili i ro i na tsu ntsayi a dangula tsu shi.

¹⁰ Asul̄a o ut̄aa t̄a ili i na maa yuwusan adanshi ā yi a alanga e eteshe, ana Yesu Zamawawa t̄aw̄a u kudai ucira wu ukw̄a, reve u roco tsu ure u wuma u na u ri nu ukotu shi. Ayi d̄a Za vi Iwawi waru Alabari a Sa'ani a d̄ada nda.

¹¹ Gogo Asul̄a a dangwa mu t̄a n damma ili i nda. U dangwa mu t̄a mo o'wo aa-jiya. Reve waru u zuwa mu mo o'wo manlu ma Alabari a Sa'ani.

¹² Adama o ndolo a d̄a n ri pa o u'wa wa ali o sowuso at̄sum̄alim̄a. Amma mu uwwa wono shi, adama a na n reve t̄a vuma na n cayi

okolo ā va, waru n reve t̄a u te geshe ili i na n ca niyi, waru u te geshe le hali mantisa ma na u kambai.*

¹³ Vu guza ili i na n rito nuwu wo o'wo iroci yu urit̄osu u mejege. Waru vu cuwan vu zuwa okolo kpara ubat̄a w̄a Yesu Zamawawa, avu vu ciga ama adama ā yi.

¹⁴ Vu kalyuw̄a ili i na u ca nuwu ulobonu. Ruhu va Akiza to obolo n̄a at̄su, ayi d̄a waru waa kamba wu vu yuwan ili i nda.

¹⁵ Ununa vu revei, ama a tsu at̄sum̄a e ida ya Asiya a 'yuwan t̄a na aa kamba mu, hali n̄a Fijala n̄a Hamajana.

¹⁶ N ciga t̄a Zagbain roco isa'ani lanḡa ā tyo ya Onisifara n̄a aza o u'wa w̄a yi suru adama a na u tsu kalyuwusa mu t̄a nu u dashishi numu asuvu ugbamu. Ko na n dan̄ai o u'wa wa ali u wasan mu shi.

¹⁷ Ana u t̄aw̄ai Roma,† u bunga t̄a ubat̄a suru hali she na we ene numu.

¹⁸ Adama o ndolo, n ciga t̄a Asulazuva o roco yi isa'ani lanḡa o urana u na Kristi Zamawawa āa kamb̄a. Waru vu reve t̄a Onisifara kamba mu t̄a lon ana n dan̄ai at̄sum̄a a Afisu.

2

Soja va abul̄a e Yesu Zamawawa

* **1:12** Ure u ro u na vuma a gura tsur̄a urevu wi idanshi i na Bulu dan̄ai ayi d̄a "u ta gura geshe ili i na u ca nuwu." Urevu wi ili i nda ayi d̄a Zamawawa ca t̄a de Bulu aza e Itoni a sa'avu nu ulinga u na waa yuwan, to gogo a na Bulu cigai makuw̄a, u t̄a nu uzuwu wo okolo a na ulinga u na u farai u ta lyuwa elime adama a na Zamawawa'a na aciyayi u t̄a kalyuw̄a ulinga u ndolo na aciyayi.

1 Gogo mawun ma va, vu danā no okolo ugbamu e isa'ani ya Yesu Zamawawa.

2 Vu uwwa ta ikaka i va, waru ama na abunda a usu ta ikaka'a. Gogo, vu ca ama a na a gura soduwo matsan ikaka'a adama o rito ozo o ro.

3 Vu bolo aci na amu atsuma a atsumalima a na moo sowuso, ne da voo o'wo soja va abula va Yesu Zamawawa.

4 Nna za ro aa yuwusan ulinga u soja, u tsu yuwisan ulinga u ro shi. Ne da u tsu yo'onoto zagbain va yi okolo.

5 Nna za ro uwa ala'anlai o uro wi iladi, waa lyuwa aci a ala'anlai'i shi, she nu u kuru wila wa ala'anlai e iladi'i.

6 Cimbi na gasai ujuvu cacawu mejege ayi da waa fara lyuwa ili i na u cu'wain.

7 Vu yuwan majiyan me ili i na maa dansa. Asulazuva a ta kamba wu vu reve ili i nda.

8 A mantsa suru vu cuwan na Yesu Zamawawa. A matsan yi ta diga o ugundo u Mogono Dawuda waru a 'yasan yi ta diga o ukwa. Ayi da Alabari a Sa'ani a na maa yuwusan alajiya.

9 Waru adama a na maa dansa Alabari a Sa'ani a nda, ayi da i zuwai moo sowuso atsumalima avu a nla mu na akani vamma za vu unusu. Amma aa gura zuwaa adan-shi a Asula akani shi.

10 N tu ufofu n sowo cu'un va atsumalima suru, nnu u ta tawaa ni iwawi ubata wa ama a na Asula a dangwai o o'wo aza a yi, avu waru a tsura tsugbain tsa babu ukotu e ekere e Yesu

Zamawawa.

11 Adanshi a nda amayun a da:

Nna tsu kuwa obolo na ayi, tsu ta yuwan wuma waru obolo na ayi.

12 Nna tsu kaba asuvu na atsumalima, tsu ta yuwan tsugono obolo na ayi.

Nna tsu wasan yi, ayi fo u ta wasan tsu.

13 Nna tsu ri na abula shi, ayi u ta na abula, adama a na ayi waa wasan aciyayi shi.

Lingi na o soduwoyi matsan

14 Vu cuwaan za suru ili i nda, waru vu rono le atsuva atsuma a ala a Asula a lyawa a yuwusan nlangi adama a adanshi a nda na adanshi a ndede. Cu'un mawasan mo ndolo ma ri nu urana shi, waru u ta varu aza a na a uwwa nle.

15 Vu yuwan ulinga babu uro adama Asula o soduwo wu matsan. Vo o'wo lingi sa'ani, za na a uwwa wono shi, waru za na aa gura ca ucuwu wa adanshi a amayun.

16 Vu suma mayan ma adanshi a vanvama a na a tsu tawaa Asula na tsugbain shi. Ili i ndolo i tsu zuwa ta ama a kufa ca Asula tsugbain.

17 Icu'un ya adanshi a nda a tsu baza ta vamma mba mu dofi. Hamanaya na Filita ele da iroci ya ama a na aa yuwusan adanshi a nda.

18 Ama a nda a lyawa ta ure wa amayun, reve a kara a dansa a na Asula a 'yasan tsu ta de aza e Itoni atsuma

a akwakwa, ne da a lungusa i ucawu wo okolo a ama o ro.

¹⁹ Amma amayun a Asula a ta lo vadamma ikyun yu usaa i na a varai na aatali avu e she'en de udammu u nda: "Asulazuva e reve ta aza a na a ri aza a yi," waru "Aza a na a adansa aza a Asulazuva a da a ri, a suma mayan me ili i wuya suru."

²⁰ O u'wa wu utsuru, itana i na a yuwain na zinariya na azurufa da ri pe goon shi, amma itana i ro gba shi a yuwan le ta na danga no olo'o. A mantsa ma abuki ma da a tsu yuwan ulinga ni itana yi ikebe, aza a babu ikebe gba shi adama o ulinga wa ana'an na nfa'an.

²¹ Na vu kambato ili yu uwuyan i wuma wa wu cece, vu to o'wo tana na Asula aa yuwan na ayi ili i na u cigai. Wuma wa wu u ta dana cece, waru vu ta dana ufo'u u na Zavu'wa aa yuwan ulinga na avu atsuma o ulinga u sa'ani suru.

²² Vu suma icigi yi iwuya i tsumuwun suru na ya tawaa na mariyaa. Amma vu toni ili suru i na yaa zuwa wu vu yuwan ili i na i ri mejege. Vu zami ucawu wo okolo, ni icigi, na asuvu nden, waru vu uwwa uyo'o wu mmalu obolo na aza a na ee desu ala a Asulazuva na asuvu a ta.

²³ Waru, n ta dansaa wu, she vo oto aciyawu atsuma a mawasan ma adanshi o tsulowan, waru vu bolaro aciyawu na aza a na e revei ili shi wan. Ili i nda i tsu sato ta ama nlangi.

²⁴ Agbashi a Asulazuva a ciga a 'yuwan a yuwan mawasan wan, amma e ene iliyali ya ama suru. Waru a gura rito ozo o ro mejege, waru a yuwan ankuri na ama a na a ri usan wu nden.

²⁵ O rito aza a na a wasain amayun na ankuri. Ko Asula a ta vadala okolo e le, reve a ushi amayun.

²⁶ Hali ama o ndolo a fara majiyan ma sa'ani avu a fatsa diga a maza me Mekerencesu. Adama a na hali n gogo Mekerencesu ma guza le ta agbashi, adama u zuwa le a yuwan ili i na u cigai suru.

3

Rana vu ukosu

¹ Polo atsuvu a wu vu uwwa, atsumalima a ta dana lo abunda lon a rana vu ukosu.

² Ili i na i zuwai ayi da, ama a ta a ciga aciyele goon, waru o to o'wo aza e icigi ikebe lon. A ta dana tapu nu uva'u atsuma a adanshi, waru a dana tapu nu u'yasasan wa avangaci. A mantsa suru a ta dana a lamusaa Asula. Aa yuwan tsutoni na mbara n le shi, waru aa cuwa ili shi. Waru a ta 'yuwan ili ya Asula.

³ Oo roco icigi shi, waru aa gura yuwaan o ozo o ro gafura shi. A ta yuwan epen a tyo ekere o ozo o ro, aa gura golo'o aciyele shi. A ta dana aza e ifongi babu uyo'o, waru aa zuwa okolo e ili i na i ri ulobonu shi.

⁴ A ta wina n'utsa n le. A ta dana a yuwusan ili babu majiyan, waru a ta shiwan

nu u'yaşasan wa avangaci na a ushiyi ica ye epen. A ta ciga mawwa mo uyo'o wi ili yu uvadi o unā u na aa ciga Asula.

⁵ A ta yuwan gashi a ta yuwan ili i na Asula a cigai, agba aa lyawa ucira wa Asula u vadala le shi. Vu suma icu'un ya ama o ndolo.

⁶ Babu usan ama a nda a tsu uwa ta a 'wa ben reve a pusan amaci a na a ri nu ucira shi na aza a na unusu wa damatosun, na aza a na icigi yi ili yu uvadi i zuwai elime ana.

⁷ A mantsa suru icu'un ya amaci o ndolo a tsu kuru ta uritosu u sa'avu, agba a tsu gura reve amayun shi.

⁸ Agba munlu n nda a mantsa suru a ta yuwusan nlangi na amayun cine Yanisu na Yambinsu* yuwain nlangi na Musa. Okolo e le a tu uwuyan, waru ucawu wo okolo e le u ri mejege shi.

⁹ Aa tsura ulyuwu we elime shi, adama a na za suru te ene tsulo tse le. U fara ta ne na Yanisu na Yambinsu.

Bulu damma ta Timoti ili i na waa yuwan

¹⁰ Agba avu Timoti, vu reve ta ili i na n ritoi, waru vu reve ta cine n yuwain nden mu uvadi n va. A wuma u va vu reve ta ili i na n danai e izami. Vu reve ta nu ucawu wo okolo u va na cine n jimai na ankuri. Vu reve ta icigi i va na cine n kabai asuvu.

¹¹ Vu reve ta abunda a malyungwa ma na n sowoi waru vu reve ta abunda a atsumalima a na n sowoi. Vu ta nu urevu u malyungwa ma na n sowoi suru atsuma a Antakiya, ni Ikoniya, waru na Lisitira, avu gba Zagbain utaa mu atsuma e le suru. ◇

¹² Ili i nda amayun a da: vuma suru na cigai u yuwan wuma hali u yo'onoto Asula okolo atsuma e Yesu Zamawawa u to sowo atsumalima a malyungwa.

¹³ Amma aza e iwuya no oboci a ta tsura ulyuwu we elime. A ta ri n yuwusan ozo o ro ugbozu, waru ozo o ro a ta ri n yuwusan le ugbozu.

¹⁴ Amma vu 'yuwan vu ciga vo o'wo za vu ucawu wo okolo wa amayun a tyo e ili i na munlu ma wu n rito nuwu. Vu reve ta a na uritosu u le amayun a da, adama a na vu reve ta munlu ma wu waru vu soduwo le ta matsan.

¹⁵ Diga a mantsa ma na vu danai merebu o rito wu ta Adanshi a Asula. Ayi da u ca nuwu ugbozu u na vu ushiyi iwawi. Iwawi'i u tawa ta o ure wu ucasu wo okolo wa amayun ya Yesu Zamawawa.

¹⁶ Suru idana atsuma a Adanshi a Asula† o uta ta diga o unā wa Asula, waru adanshi'i a ta nu ucira u na woo ritosu ili i na i ri amayun, waru u zuwa tsu tsu reve ili i na i ri mejege shi a wuma u tsu. Adanshi a Asula a nda u ta lapulusa nden

* **3:8** "Yanisu na Yambinsu" Alabari a aza a Isra'ila a damma ta a na Yanisu na mawun ma anawu ma yi Yambinsu ele oboci a Firi'awuna a da a na a shi a cigai a putsaa Musa nu ulinga wa yi (Mtā. 7:11). Ala e le a pe atsuma a Nzuwulai mu Ufaru shi. ◇ **3:11** Ajy. 14:1-28.

m babu ulobonu u na tsaawu yuwusan, waru u to ritosu tsu tsu yuwan ili i sa'ani.

¹⁷ Tsunda tsa da Asula o fobo ntsu adama e ili suru, adama tsu tsurai ili suru na aa zuwa tsu tsu yuwan ili i sa'ani i na Asula a ciga ntsu tsu yuwan.

4

¹ Vu reve na urana u ro Yesu Zamawawa te ge'eto vadilima suru na ri wuma, waru u te ge'eto akwakwa suru. Ili i nda i to o'wo a mantsa ma na u tawai adama u teme tsugono tsa yi. Gogo, n ta mishin a makakan ma Asula na a makakan ma Yesu Zamawawa, waru n ta dansaa wu

² vu yuwan alajiya a adan-shi a Asula. Vu 'yuwan ciga vu dana a yuwusan ne ko na mantsa, ko babu mantsa. Vu ciga vu 'yuwan vu yuwaan aza a wu ulapulu nu uritosu u sa'ani. Uritosu'u u roco le unusu u le, waru u dashi ca le ugbamu wa asuvu. Vu yuwan ili i ndolo na ankuri.

³ Vu yuwan ne adama a na mantsa ma ta lo a tawa a na ama oo polo atsuwu a uwwa uritosu u sa'ani shi. Ili i na a cigai adama a aciyele a da goon oo toni, waru a ta zami munlu n na maa damma le ili i na a cigai a uwwa.

⁴ Ama a nda a ta 'yuwan amayun, waru o to toni uritosu wa alabari o ro.

⁵ Suru na ne vu yuwan majiyan ma sa'ani atsuma e ili suru. She vu uwwa wovon u na voo sowo atsumalima adama a Zagbain wan. Vu

yuwan ulinga u na vaa tawaa na ama ubata wa Kristi Zamawawa, ne da voo koto ulinga u na Asula a ca nuwu.

Ukosu wi idan-shi wa Bulu

⁶ Amu gba a ta tsusun wuma u va tsa kucci a tyo e ekere a Asula. Waru mantsa ma na maa kuwa ma yuwan ta zuzu. ◇

⁷ N yuwan ta mpolo n wuma ulobonu, n koto ta iladi, waru n guza ta amayun.

⁸ Gogo nda gba babu usan n ta tsura une'e wi iliyinkapa. Zagbain ta ca mu ookokolo a nden ma abula. Adama a na Zagbain za vu uge'etosu za va abula da, ayi da i zuwai waa ca mu ookokolo a abajini o urana u na waa kamba atsuma o uvadi. Agba iliyinkapa i nda waa dana adama a va goon shi, amma a tyo a ama a na a zuwai esu o ukambu u tsugbain tsa yi.

⁹ Vu yuwan ankuri vu tawa gogo.

¹⁰ Dima kara ta u lyawa mu adama a na u cigai ili yu uvadi. Reve u kara a tyo Tasa-lonika. Waru Karaka kara ta a tyo Galatiya, Titu gba shi kara ta a tyo Dalamatiya.

¹¹ Luka da ri pa obolo na amu goon. Nna vaa tawa pa ubata u nda, vu tawa na Marku obolo na avu adama u kamba mu.

¹² N lyungu ta Tikiku a tyo Afisu.

¹³ Nna vaa tawa, vu cuwan vu tawaa mu nu utugu wu utanu u na n lyawai ya Kabu atsuma a Taruwasa. Waru vu tawaa mu na atagada a va,

waru vi icina vu tawaa mu na avu'un a ta a ta a va wan.

¹⁴ Iskandari maruma ma da ma danai. Vuma nda yuwaan mu ta iwuya lon, agba Zagbain te ge'eto yi adama e ili i na u yuwain.

¹⁵ Vu yuwan ugbozu na ayi, adama a na u yuwan ta nlangi ni ili i na tsu dammai suru.

¹⁶ Ko za dana obolo na amu shi a mantse mo ufaru ma na a 'yawai na amu ubata wu za vu uge'etosu. Ama suru a suma mu ta. N zuwa ta okolo ee kecee le unusu u ndolo o una u nda shi.

¹⁷ Agba Zagbain dana ta obolo na amu, reve u ca mu okolo ugbamu, adama n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani ubata u na Atakpaci oo poloo mu atsuvu. Avu Zagbain wawa mu a na n shi a kuwa.

¹⁸ Ee, ne da Zagbain oo utaa mu atsuma e iwuya suru, waru u ta tawa na amu gbaga o tsugono tsa zuwa tsa yi. Lyawa tsugbain tsa dana e ekere a Asula babu ukotu. Ami.

Icasu ya Bulu yu ukosu

¹⁹ Vu casa mu Birisika na Akila na aza a na a ri pe atsuma o u'wa wa Onisifara.

²⁰ Arasata buwa ta pe atsuma a Korinti. Waru n lyawa ta Tarafima a Milita ubanakun.

²¹ Vu jika, vu tawa ubata u va kafu mantse mo utanu. Waru Awubulu te icasu ya wu, ne da waru Budi na Lina na Kaludiya a ri e icasu ya

wu, hali na aza a tsu aza e Itoni suru ali na amaci.

²² N te ipati Zagbain dana obolo na wuma wa wu. Waru isa'ani yi Zagbain i dana obolo na adu suru.

Mepepeline ma Bulu a tyo ya Titu

Ucuduwu wa aatagada a nda

Titu kamba ta Bulu aajiya atsuma o ulinga wa yi. Bulu dana ta mepepeline ma nda a tyo ya Titu adama a na u shi ta u buwa atsuma a lyuci gbain va Karita, ayi gba Bulu lyuwa ta elime na mmalu.

Bulu yuwan ta adanshi cine wu ntsayi aza e Itoni e Yesu a yuwan wuma u le. Waru u yuwaan ta mofolo suru adanshi aza a na a ri pe atsuma a aa'isa aza e Itoni.

Na vu ri zagbain atsuma a aa'isa aza e Itoni, ko aabara, ko makuci ma da vu ri, ko ulobo u da vu ri ko ka, vu ta tsura uritosu u sa'ani adama a wu atsuma a aatagada a nda.

Ili in iripe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu na avasa a tyo ya Titu (1:1-4)
2. Wila adama a azagbain a aa'isa aza e Itoni (1:5-16)
3. Wila adama a ama a aa'isa (2:1-3:11)
4. Asala ni icasu yu ukosu (3:12-15)

Ucuduwu

¹ Amu da Bulu aagbashi a Asula, waru amu aajiya e Yesu Kristi Zamawawa da. Asula a lyungu mu ta tsara n tawa a nu ucawu wo okolo e ekere a aza a na u dangwai. Waru u lyungu mu ta tsara

n rito le e reve amayun a na oo rocosu le ununa aa yuwan nden n sa'ani nu ununa Asula aa yuwan mazanga ne ele.

² Amayun a nda a ta ca le uzuwu wo okolo a wuma u babu ukotu, za na Asula a yuwaan nle nzuwulai kafu u yuwan uvadi, waru waa yuwan epen shi.

³ Gogo mantsa ma na ma ntsayi ma da, u rocoi Alabari a Sa'ani'i, waru tsu damma ta za suru. Nu udammu wa Asula Za vi Iwawi i tsu i da a zuwa numu n yuwaan yi ulinga u nda.

⁴ N ta danasaa wu mepepeline ma nda, Titu, mawun ma amayun ma va atsuma o ucawu wo okolo a na tsu ri na ayi. Lyawa Asula Dada na Yesu Zamawawa tsu ca wu isa'ani na asuvu nden.

Ulinga wa Titu atsuma a Karita

⁵ N lyawa wu ta atsuma e ida ya Karita,† tsara vu koso ulinga u tsu u na u ri de, waru tsara vu dangula azagbaint atsuma a a'isa a aza e Itoni atsuma e ilyuci suru ununa n damma nuwu.

⁶ Zagbain suru u ciga u 'yuwan wo o'wo vuma na ama a yuwan majiyan ma sa'ani a aci a yi adama a na u yuwain nden n sa'ani. U ciga u 'yuwan u dana vali vu ka ta. Waru muwun ma yi moo o'wo aza e Itoni a abula, aza a na aa yuwusan nden mu uwuyanu shi, waru aza a na a ri na aciyogbamu shi.

⁷ Ne da waru zagbain u ciga u 'yuwan u yuwan wuma u sa'ani adama o ulinga wa

Asulā u na waa yuwusan. U danā za vu ugɓawu wan, waru u danā za vu upan babu usan wan. U ciga u 'yuwan u danā ososowi wan.* She u danā za vu ulungusu wan. She wo o'wo za vi icigi yi ikebe lon wan.

⁸ U ciga u 'yuwan u kaɓyuwā omocin a na aa taɓusā o u'wa wā yi ulobonu, u ciga ili i na i ri ulobonu suru. U ciga u 'yuwan u danā nu ugbozu, waru u danā za va aɓulā. Wuma wā yi u danā cece a na woo yo'onoto Asulā okolo, waru u gura guzā aciyayi ulobonu.

⁹ U ciga u 'yuwan u guzā uritosu wa adanshi a amayun. Reve u yuwan ulinga nu uritosu'u u kamba ama, waru u lapula aza a na a yuwusan mawasan na adanshi a Asulā.

¹⁰ Ne da waā danā adama a na ama o rō o ta lo aza a na a yuwusan mawasan nu uritosu wa amayun. Ama a nda a tsu yuwusan ta adanshi a vama, reve waru a lulumusā ama. Atsumā a munlu n ndolo ozo o ro na abunda a ta pe atsumā a aza a na a dammai she na a pada vuma suru uryumbu. Ama a nda ele da a la'ai adanshi a vanvama.

¹¹ I ciga i 'yuwan i ɓara ama o ndolo na cu'un va adanshi o ndolo. A vadala ta de 'wa diga o uritosu wa amayun na cu'un vu uritosu u vama u

ndolo. A yuwan ta ili i ndolo suru tsara a tsurā ikebe o ure u vama.

¹² Hali vuma ta atsumā a aza a Karita za na ri za yindi yuwan ta adanshi adama e icu'un ya ama o ndolo, u damma, "Ama a Karita suru aza e epen a da, na nlyayi, orogo, na aliwi."

¹³ Amayun a da. I ɓara le nu ucira tsara a zuwa le a yuwan ucira atsumā e Itoni.

¹⁴ Waru a 'yuwan a ciga a lyawa mazuwa ma atsuvu a alabari a aza a Isra'ila, waru she a zuwa atsuvu e le a adanshi a ama a na a lyawai amayun wan.

¹⁵ Ili suru e ekere a aza a na okolo e le a ri cece a ta cece. Agba e ekere a aza a na a ri no okolo e iwuya, ili suru ili yi idaba i da ni ili i na aa usu shi, adama a na okolo e le na asuvu e le a buwa ulobonu shi.

¹⁶ Icu'un ya ama o ndolo a ta kaɓyuwusā gashi e reve ta Asulā, agba a wasan yi ta ununa aa yuwusan wuma u le. Aza a tsu uwwa adanshi shi da, waru a tsu yuwan ili ya aɓulā shi. Ama suru a suma le ta adama e ili yi idaba i na aa yuwusan.

2

Ili i na voo rito

¹ Agba avu, vu damma aza e Itoni a yuwan cu'un wuma na rotsoi uritosu u sa'ani.

* **1:7** A mantsa ma ndede aza a Isra'ila o tsu sowa ta mara gashi aguma a da, na a ri ubanakun. Waru, o tsu sowa ta wa'a na aa lyuwusa ilyalya. Amma a mantsa ma tsu tsaa gura sowa wa'a avu tsu lyawa shi, adama o ndolo u ta la'a ulobonu tsu rito sowa mara wan, ko ke'en.

2 Vu rito mbara a guza aciyele, adama a tsura tsugbain waru a dana nu ugbozu. A ciga a 'yuwan a dana nu ucawu wo okolo lon, waru a dana ni icigi lon na ankuri.

3 Ne da waru, vu rito amaci a na a paduwai esu a yuwan nden n sa'ani n na mu ntsayi aza a na oo tono Zagbain. She a kara a yuwusan idami ya aza e le atsuma a lyuci wan, waru she o o'wo ososowi wan. Na a yuwan ne, oo to rito akapi a amaci ili i na i ri ulobonu.

4 A ciga a 'yuwan o rito amaci a wawa'a a ciga ali e le na muwun n le.

5 O rito le a yuwan nden n sa'ani nu ugbozu. Waru o rito le cine aa kalyuwa 'wa le ulobonu, waru a yuwan ili i sa'ani. O rito le ununa aa yuwan ntoniloi na ali e le ulobonu. Ne da aa yuwan avu a kufatawaa Adanshi a Asula ni ili i wono.

6 Ne da waru, vu damma olobo a dana nu ugbozu atsuma e ili i na aa yuwusan suru.

7 Avu na a aciyawu vu ciga vu 'yuwan vo o'wo iroci ye'e le a mayan me isa'ani atsuma e ili suru. Atsuma e ili i na vaa yuwan suru, lyawa vu roco wuma u sa'ani nu usapu wa aci atsuma o uritosu wa wu.

8 Lyawa uritosu wa wu wo o'wo mejege adama a tsura za na aa yuwan adanshi o ro a aci a yi wan. Ne da aza a na a cigai a yuwan mawasan a uwwa wono, adama a na aa tsura ili i wuya i na aa yuwan adanshi a aci a tsu shi.

9 Na agbashi a ciga a 'yuwan a yuwan ntoniloi na azagbain e le, waru na a ciga a 'yuwan a yuwaan le ili i na yoo yo'onoto le asuvu. She a yuwaan le adanshi nu ugbawu ko a yuwan le wivu wan.

10 Agba a ciga a 'yuwan o o'wo ama a sa'ani a na oo soduwo matsan. Ne da oo o'woto uritosu wa Asula Za vi Iwawi i tsu maluwa o ure suru.

11 U to o'wo ne tsunda, adama a na Asula o roco ta ama suru isa'ani ya yi tsara a tsura iwawi.

12 Isa'ani ya Asula i roco tsu ta tsu vadala diga a nden m babu Asula avu waru tsu lyawa ure wi ili i na tsaa ciga u yo'onoto tsu okolo. Uvadi u nda u ta ni iwuya, tsu danuyi pe nu uguzu wa aci. Waru na tsu ciga tsu 'yuwan tsu danuyi na ala a sa'ani nu ucawu wa aci e ekere a Asula.

13 Ne da waru, tsu ta kalyuwusa urana u sa'ani u Mogono ma Asula na Za vi Iwawi i tsu, za na ayi da Zagbain Yesu Zamawawa. O urana u ndolo Zamawawa ta tawa na tsugbain tsu yi suru.

14 U kuwa ta adama u wawa tsu diga o unusu suru, waru tsara u kambato tsu cece. Waru u ca ta aciyayi tsara u kambato tsu ama a yi, adama tsu kambu a mayan me isa'ani suru suru.

15 Ciga 'yuwan vu ritosu ili i nda, reve waru vu damma ama a wu o toni le. Ciga 'yuwan vu barasa le ubata u na a nusain. Vu ta nu

ucira u na vaa yuwan ne, adama o ndolo she vu lyawa nanza kambato wu mawun wan, waru she vu lyawa nanza kuda a kuru ili i na vu dammai wan.

3

Yuwan ili i na i ri ulobonu

¹ Vu damma ama a wu a yuwan tsutoni na ngono, na azagbain a gwamnati. Ama a wu waru a dana na ntoniloi, reve waru a dana ufobu kuci na aa yuwan ili i na i ri ulobonu.

² Na a 'yuwan a ciga a yuwan adanshi e iwuya a aci a vuma ro wan, waru a ciga a 'yuwan a lyawa nwasanlai. Na a yuwan ne, a ta dana no okolo nven reve waru a ca ama suru tsugbain tsa amayun.

³ De nu ufaru, tsu dana ta na tsulo nu ulambu wu ntoniloi. A lulumau tsu ta de, avu tso o'wo agbashi e icigi yi iwuya na mawwa mo uyo'o me iwuya. Reve wuma u tsu u dana ni iwuya lon na tsushu'un. Waru tsu 'yuwan ta ama o ro, reve ele fo a 'yuwan tsu.

⁴ Agba ayi Asula, za na ayi da Za vi Iwawi i tsu, u roco tsu ta isa'ani ni icigi ya yi.

⁵ U wawa tsu ta adama a na we enei iliyali i tsu, agba adama e ili i sa'ani i na tsu yuwain da shi. Wu za'wa ta unusu u tsu avu u ca tsu wuma u sa'avu atsuma a Ruhu va Akiza.

⁶ Asula a tsuwaan tsu ta Ruhu va yi pere adama e ili i na Yesu Zamawawa yuwaan ntsu.

⁷ U kambato tsu ta aza a babu unusu adama a abajini e isa'ani i na u yuwaan ntsu. Waru atsu gogo tsu reve ta tsu ta tsura wuma u babu ukotu.

⁸ Ili i na n dammai nda suru amayun a da. N ciga wu ta vu yuwusan ne tsara aza a na a cayi Asula okolo a yuwan ugbozu a yuwan ili i sa'ani mantsa suru. Ili i nda a tu ulobonu waru a ta nu urana o ukere wa koyan.

⁹ She i uwa mawasan me pere adama a nkaya wan. She i uwa nlangi na mawasan adama o tsutoni tsa Wila wa aza a Isra'ila wan. Icu'un yi ili i nda suru a ri nu urana shi, waru mantsa ma da a tsu lungsa.

¹⁰ Na za ro to mpolo u tawau du na wukusa, i ciga i 'yuwan i bara yi tsubari tsu ufaru, nu u dashiyisa a yuwaan yi tsubari tse ire. Na wu uwwa shi, she ili i ro i dashi bolo du na cu'un vuma ndolo wan.

¹¹ Icu'un ya ama o ndolo a lyawa ta amayun. Ama'a a ta yuwusan unusu, reve waru o kototo aciyele adama e ili i na aa yuwusan.

Icasu yu ukosuya Bulu

¹² N te ifobi n lyunguwa du na Aritima ko Tikiku. Na vuma ta atsuma e le u rawa, vu yuwan atyo a na vaa yuwan tsara vu cina mu a Nikafoli. Ili i na i zuwai ayi da n dangwa ta n danu de mantsa mo utanu.

¹³ Vu yuwan atyo a na vaa yuwan tsara vu kamba Zina, za vu urevu wu uge'etosu wa adanshi, na Apolo atsuma a

mmalu n le. Vu kamba le ni ili i na a cigai suru.

¹⁴ Aza e Itoni a zami ulinga u sa'ani na a ciga a 'yuwan, waru a kamba ozo o ro aza a na a cigai ikambi. Ili i na i zuwai ayi da adama ama a tsu a yuwan nden me pere a wuma u le wan.

¹⁵ Ama suru pa nda a ta casaṣa wu. Waru vu yuwan ankuri vu casaṣa mu aza e Itoni suru aza a na a cigai ntsu.

Lyawa isa'ani ya Asula i dana obolo na adu suru.

Mepepelime ma Bulu a tyo ya Filimon

Ucuduwu wa aatagada a nda

A mantsa ma na Bulu aajiya a danai mepepelime ma nda, u dana ta o u'wa wa ali adama a na u toniyi Yesu. U dana ta mepepelime'e a tyo o toni va Yesu na a tsu de Filimon.

Bulu na Filimon n'utsa n da n dana kafu a zuwa Bulu o u'wa wa ali. Filimon za vu utsuru da dana waru u dana ta na agbashi. Aagbashi a na a tsu de Unisima a suma ta e ekere a Filimon. Reve wo o'wo Unisima o o'wo ta a kambusa Bulu ayi atsuma o u'wa wa ali, reve wo o'wo toni va Yesu adama a adan-shi a Bulu. Gogo Bulu ciga ta Unisima kamba ubata wu zavu'wa va yi Filimon. Bulu waru u ciga ta Filimon ushi aagbashi a na a kambai o ure u na wuntsayi na waa tawaa Yesu na tsugbain.

Mepepelime ma nda ma yuwan ta uritosu u mayan ma gafura. Waru u rito ta cine zagbain va aza e Itoni aa yuwan ulinga wa yi tsa vuma na kadatoi aciyayi, vuma na fara yuwain ili i mejege kafu u damma ozo o ro cine aa yuwan wuma u le.

Ili in iripe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu a tyo ya Filimon (1-3)

2. Bulu yuwain adan-shi o una wa Unisima a tyo ya Filimon (4-22)

3. Icasu yu ukosu na avasa (23-25)

¹ Mepepelime ma nda ya' a va da wu utai, amu Bulu, na Timoti zawa'a tsu. N ta o u'wa wa ali adama a na maa yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani e Yesu Kristi Zamawawa.

N ta danasaa Filimon i'utsa yu ulinga i tsu, waru tsu ciga yi ta lon.

² Waru n ta danasaa fo zawa'a tsu vu ka Awufiya, waru n ta fo a danasaa Arikibu, soja vu Zagbain za tsu atsuma o ulinga obolo na atsu. N ta fo a danasaa aza e Itoni a na oo bolotosu o u'wa wa wu.

³ M pati ta Asula Dada tsu na Zagbain Yesu Zamawawa o roco du isa'ani i le, reve a tawaa du na nden mo okolo.

Ugodyusho wa Bulu na avasa a yi

⁴ Filimon, nna maa yuwusan avasa adama a wu, n tsu godyo ta Asula kuci.

⁵ N tsu yuwan ta ne o una u na n ta uwwusa a na vu cayi Zagbain Yesu okolo a wu suru suru, waru vu ciga ta ama a Asula suru.

⁶ N ta yuwusan avasa ucawu wo okolo u na u bolo nuwu na aza a wu u lyuwa elime a na vu pedei ili i sa'ani i na Asula a ca ntsu. Lyawa wo o'wo ne adama Yesu Zamawawa tsura ica.

⁷ Icigi i na vu cigai ama a Asula u ca mu ta mazanga ma abunda nu ugbamu wa

asuvu. *Avu*, zawa'a *va*, *vu* *tawa* *ta* ama *a* *Asula* *na* *abunda* *wiwuwun* u sa'ani.

Ipati ya Bulu o un *wa Unisima*

⁸ Adama e ili i sa'ani i na vaa yuwusan n ta pati wu ili i ro. *Atsuma* a ala e Yesu Zamawawa n shi ta yuwaan wu idanshi yu ume e ili i na yi ntsayi vu yuwan, amma maa yuwan ne shi.

⁹ Agba, o *una* u na tsu cigalai, n ta pati wu vu yuwan ili i nda. Gogo, *amu* i'utsa *ya* wu, *Bulu*, n ta yuwusan adanshi, za na ri aabara waru n ri o u'wa wa ali adama e Yesu Zamawawa.

¹⁰ Ili i na maa patishi *ayi* *da*: vu roco Unisima isa'ani. Gogo nda wo o'wo *ta* mawun *ma* *va* adama a na wo o'wo *ta* za vi Itoni *amu* pa o u'wa wa ali.

¹¹ De *acapa* u shi nu urana e ekere *a* wu shi. Gogo gba u *ta* nu urana e ekere *a* tsu ra.

¹² N *ta* *kambuwa* *yi* *ya'a* wu, okolo *a* *va* o to obolo *na* *ayi* lon.

¹³ N *ta* pa o u'wa wa ali adama a alajiya a Alabari a Sa'ani, n shi *ta* n ciga m kpada yi pa adama u yuwaan mu ulinga u na vu shi a yuwaan mu.

¹⁴ Agba n ciga n yuwan ili i ro ne tsundolo shi, she *na* vu usu. Waru n ciga m gbagba wu shi, she *na* vu ciga na asuvu *a* wu.

¹⁵ U ta gura wo o'wo ili i na i shi i zuwai u lyawa nuwu a mantsa me ke'en *ayi* *da*, adama u *tawa* u *danu* *na* *avu* suru suru.

¹⁶ Gogo u buwa aagbashi shi, amma u la'a *ta* aagbashi, waru wo o'wo *ta* vadamma zawa'a tsu macigata. N ciga yi *ta* lon, *avu* waru gogo she vu la'a ciga yi. Vu ciga yi ana aagbashi waru vu ciga yi ana mawun *ma* *anawu* *atsuma* e Itoni yi Zagbain.

¹⁷ Gogo nda *na* vu tara mu *ta* ana za na tsaa yuwusan ulinga u *ta*, *casa* *yi* cine *va* *casa* mu, vu raba yi *na* cu'un vi irabu i na vaa yuwaan mu *na* n *tawa* *ya'a* wu.

¹⁸ Nu u nusaan wu *ta* e ili i ro, ko *na* vu to tonon yi ili i ro, n ta tsupa wu.

¹⁹ *Amu* *da* *Bulu* waru ne ekere *a* *va* a *da* n *danai* idanshi i nda, "N ta tsupa." Koto n yuwan adanshi a nda shi waru maa yuwan shi, n to tonon wu ili *na* *abunda* adama a na n kamba wu *ta* vu tsura wuma u sa'avu!

²⁰ Zawa'a *va*, vu yuwan ankuri vu yuwan ili i na n dammai nda, vu yuwaan yi gashi vu ta yuwusaan Yesu Zagbain *aganda*. U *ta* *dashi* zuwa mu ugbamu wa asuvu *atsuma* e Itoni *ya* Yesu.

²¹ Ko gogo *amu* a madana ma adanshi ma nda n ta zuwusa okolo vu ta yuwan ili i na n dammai, hali waru vu ta yuwan ili i na i la'ai ne!

²² Vu fo6oo mu aasula o omocin, adama a na n ta zuwusa okolo *Asula* *a* *ta* usu avasa *a* *du* a lyawa mu n *kamba* *ubata* u *du* go'o.

Icasu ya Bulu yu ukosu

²³ Abafara *ta* lyungusa wu *icasu*. *Ayi* fo u *ta* pa o u'wa

wa ali obolo na amu adama e
itoni ya Yesu Zamawawa.

²⁴ Aza a na tsa a yuwusan
ulinga obolo, Marku na
Arista, na Dima, na Luka, a
ta casasa wu fo.

²⁵ Lyawa isa'ani ya Yesu
Zagbain wo o'wo obolo na
asuvu a wu.

Mepepelime a tyo ya Mmaci ma Ibrahim

Ucuduwu wa aatagada a nda

Tsu reve vuma na danai mepepelime ma nda shi. U ta gura wo o'wo Bulu aajiya a da dana niyi. Tsu reve ta u ta pe atsuma a Adanshi a Asula adama o uritosu u na u ri na ayi cu'un vu uritosu u na u ri pe atsuma a Adanshi a Asula da. Waru nu ujimu azagbain a aa'isa a usu yi ta fo atsuma a Aatagada a Asula. Za na danai aatagada'a u cuduwa ta cine mayan ma aganda ma aza a Isra'ila mo o'woi iroci ya aganda ya amayun a na ri pe atsuma a Zamawawa.

Za na danai mepepelime ma nda ma damma ta aza e desununa cine Yesu ri na abula. Yesu la'a ta nlingata ma Asula suru. Waru u la'a ta amasula, waru u la'a ta Musa. Ayi da ganu gbain na ri ukalamu shi waru koto u yuwan unusu shi ko ke'en, waru a na u cayi wuma wa yi u ca ta kucci adama o unusu o una u mantsa suru. Ana u kuwai avu u kambu wuma u kpatu'wa ta ure adama ama a tsura ure u na a rawa ubata wa Asula.

E ekere a ama a na e revei adama a kucci atsuma a adini, aatagada a Mmaci ma Ibrahim a ta nu uritosu wu ucira. Yesu Zamawawa zuwa ta kucci suru wo o'wo ili ye pere. Amma gogo ucawu wo

okolo atsuma a yi ayi da ili i na i kpatu'wayi ama ure a tyo ubata wa Asula.

Ili in a iripe atsuma a aatagada a nda

1. Tsugbain tsa Mawun ma Asula (1:1-4)
2. Yesu la'a ta nlingata ma Asula suru suru (1:5-2:18)
3. Yesu la'a ta Musa na Josuwa (3:1-4:13)
4. Yesu da Ganu Gbain (4:14-7:28)
5. Yesu tawaa ta na nzuwulai n na n la'ai ulobonu (8:1-9:22)
6. Kucci va Yesu u ta u da waru ayi da ne (9:23-10:31)
7. Ama a Asula a na a danai nu ucawu wo okolo (11:1-40)
8. Vu toni iroci ya Yesu Zamawawa (12:1-13:19)
9. Avasa o ukosu ni icasu (13:20-25)

Yesu Zamawawa Mawun ma Asula ma da

¹ De nu ufaru, Asula a yuwusaan ta nkaya n tsu adanshi o una wa amasula na re koko'o.

² Amma a mantsa mo ukosu ma nda, Asula a yuwan ta adanshi na atsu e ekere a Mawun ma yi. Asula a yuwan ta uvadi ni ili i na i ri pe atsuma a yi suru e ekere a yi. Ayi da Asula a dangwai wo o'wo za vi ili suru.

³ Mawu'un u roco ta ekan adama a tsugbain tsa Asula, u rotso ta Asula foyi. U zuwa ta ili i lyuwa elime nu ucira wi ikaka ya yi. Ana Mawu'un u kambatoi ama cece atsuma

ā nusu le, u dānu tā o ukere
usa'ani wā Asulā Mogono me
Ili Suru.

*Yesu Zamawawa la'a tā
nlingata mā Asulā*

⁴ Ayi Mawu'un u la'a tā
nlingata mā Asulā lon. Reve
Asulā a ca yi abajini a aala a
na a la'ai ala e le.

⁵ Ili i na i zuwai ayi dā Asulā
a yuwaan nlingata mā Asulā
adanshi e ili i ro tsa na u
yuwayin Mawu'un shi,
“Mawun mā vā ma dā vu ri.
Ana'an mo o'wo tā Dada vā
wu.”◇

Asulā a dammisa tā,
“N to o'wo Dada vā yi,
waru ayi u to o'wo Mawun
mā vā.”

⁶ Ana Asulā ā shi a cigai u
lyungu magaji mā yi ā tyo o
uvadi, u damma tā,
“Nlingata mā Asulā suru
a ciga a 'yuwan a
yuwaan yi aganda.”◇

⁷ Apa ili i na Asulā a
dammai adama a nlingata
mā yi,
“Mo o'woto tā nlingata n vā
tsu upepu.

Mo o'woto tā agbashi ā vā tse
elentsu a akina.”◇

⁸ Agba apa ili i na Asulā a
dammai adama a Mawun mā
yi,

“Avu Asulā a dā, waru tsug-
ono tsā wu tsā ri nu
ukosu shi.

Vu ta yuwan tsugono nu
uge'etosu u na wu
ntsayi.

⁹ Vu ciga tā ili i mejege reve
vu 'yuwan iwuya.

Ayi dā i zuwai Asulā, Asulā ā
wu, a dangwa nuwu,
reve u ca wu tsugbain tsa
na tsa zuwa nuwu vu
zanganai.

Ayi tsugbain tsa nda u la'a tā
za na u cayi akapi e le.”

¹⁰ Asulā a dammisa tā,
“Zagbain, atsuma o ufaru vu
yuwan tā uvadi,
waru ekere ā wu a dā a
yuwain zuva.

¹¹ Mantsa mā tā tawā ana za
ro enishe le shi,
A tā kunā suru tsa amuna.
Amma avu vu tā dāna lo.

¹² Vu tā kutsulu le cine ā
tsu kutsulu akuci a
amuna.

A ta vadala tsa akuci e itana.
Amma avu gba ne dā vāā
dāna kuci mantsa
suru,
wuma wā wu waru woo koto
shi.”◇

¹³ Asulā a yuwaan nlin-
gata mā yi adanshi cine u
yuwayin Mawun mā yi shi,
“Dānu pa o ukere usa'ani u vā
she nā n zuwa n'yuwatan
mā wu mo o'wo uzuwata wa
ana ā wu.”◇

¹⁴ Nlingata mā Asulā† suru
nan ruhu dā na aa yuwusaan
Asulā aganda, waru u lyungu
le tā tsarā a kamba aza a na
āā ushi iwawi.†

2

Iwawi i tsu i tā mgbain

¹ Adama o ndolo nā tsu ciga
tsu 'yuwan tsu dashi yuwain
ugbozu tsu kuruyi amayun a
na o roco ntsu. Nā tsu yuwan
ne tsāā puwaan shi.

◇ 1:5 Ica 2:7; 2 Sam. 7:14. ◇ 1:6 U.Wl. 32:43. ◇ 1:7 Ica 104:4. ◇ 1:9 Ica 45:6-7.

◇ 1:12 Ica 102:25-27. ◇ 1:13 Ica 110:1.

² O roco tā a na ikaka'a i na Ḃsulā a cayi nlingata mā Ḃsulā a ca nkaya n tsu amayun a Ḃa. Waru za na biti kuru niyi shi, ko za na 'yuwan niyi u tā ushi atsumalimā a na a ntsayi ili i na u yuwain.

³ Nye i Ḃa yaa zuwa tsu tsu Ḃanai a majiyan tsu ta la'a nā tsu 'yuwan a ushi iwawi† i gbain i nda? Zagbain Ḃa fara yuwain adanshi e iwawi i nda na aciyayi, reve aza a na a uwwa niyi o roco tsu amayun a Ḃa.

⁴ Ḃsulā na aciyayi u roco tā a na ikaka ya yi amayun a Ḃa, ana u yuwain linga va asalama ni iroci yu ucira icu'un icu'un. Waru u ca tā Ruhu va Akiza a za suru na u Ḃangwai.

Za na o rocosu tsu ure wi iwawi

⁵ Ḃsulā a Ḃangwa nlingata mā yi n yuwan tsugono tsu uvadi u sa'avu u na u ri lo a tāwā shi, ayi Ḃa ili i na tsaa yuwusan adanshi a yi.

⁶ Ununa a Ḃanai atsuma Adanshi a Ḃsulā ubatā u ro, “Nye i zuwai vu ri aḂa a vadilimā?

Nye i zuwai vu ri aḂa a mawun ma vuma?

⁷ A mantsa ma wa'a vu zuwa tā ucira wā yi*
u kalāmā ucira wu nlingata mā Ḃsulā,

reve vu katala yi ookokolo nā tsugbain nu ucira.

⁸ Reve vu zuwa yi u yuwan tsugono tsi ili biti.” ◇

Ana Ḃsulā a zuwa niyi mogono me ili biti, ko ili yi lo i buwai i na waa yuwusan tsugono tsā yi shi shi. Agba koto ne'en tse ene ili i nda i fara shi.

⁹ Ili i na tsee inda ayi Ḃa Yesu, za na a mantsa wa'a ucira wā yi u shi u rawa za vu nlingata mā Ḃsulā shi. Agba gogo a katala yi tā ookokolo nu ucira nā tsugbain, adama a na u sowoi atsumalimā o ukwā o unā u tsu. Amayun adama e isa'ani ya Ḃsulā i Ḃa, Yesu kuwai o unā wā koyan Ḃa o uvadi.

¹⁰ Ḃsulā a Ḃa a yuwain ili biti, waru ili biti adama a na a ca yi tsugbain tsa Ḃa. U ciga tā muwun nā abunda a uwa ubatā u tsugbain tsā yi. Adama o ndolo a Ḃa u zuwai Yesu sowoi atsumalimā, ne Ḃa u zuwai Yesu ntsayi tsara u roco ama ure wi iwawi.

¹¹ Adama o ndolo, Yesu na aza a na waa kambatosu aza a akiza a tā nā Dada tā. Ayi Ḃa i zuwai Yesu ri o wono u na wee de le azawawa'a a yi shi.

¹² U damma tā Ḃsulā, “N ta damma ama a va ili i na vu yuwain.

N ta cuwa wu no o boloto na aa yuwan aganda.” ◇

¹³ Waru u damma tā, “N ta zuwaa Ḃsulā ucira.”

Reve u damma,

“Amu Ḃa nda obolo nā muwun n na Ḃsulā a ca numu.” ◇

¹⁴ Ama a Ḃsulā ama a Ḃa nā lipu nā mpasa, adama a nda Yesu na aciyayi wo o'wo tā

* 2:7 Akuci a atagada nā abunda a dashi tā: Vu zuwa yi tā wo o'wo mogono a aci e ili i na vu yuwain suru. ◇ 2:8 Ica 8:4-6. ◇ 2:12 Ica 22:22. ◇ 2:13 Isha. 8:17-18.

unaṭa ne ele. U yuwan ta ne adama a na nu ukwa wa yi u to kototo Mekerencesu, za na ri nu ucira wu ukwa.

¹⁵ Ne da u bada'i aza a na a shi agbashi o wovon wu ukwa a wuma u le suru suru.

¹⁶ Suru ntsu tsu reve ta a na Yesu tawa ta adama u kamba mmaci ma Ibrahim, amma u kamba nlingata ma Asula shi.

¹⁷ Adama o ndolo a da Asula a zuwai Yesu u rotso ama a yi suru suru, adama wo o'wo aabara a nan ganu lo za na oo rocosu isa'ani, za na Asula a cayi okolo suru suru. Ne da waa gura ca Asula kucci adama Asula a yuwaan ama gafura vu unusu u le.

¹⁸ Ayi na aciyayi u sowo ta atsumalima, waru Mekerencesu ma yuwan ta mpolo n na waa zuwa yi u nusan. Adama o ndolo gogo u ta gura kamba aza a na Mekerencesu ma ri o mpolo u zuwa le a yuwan unusu.

3

Yesu la'a ta Musa

¹ Ama a va, Asula a dangwa du ta yo o'wo ama a akiza a yi. Adama o ndolo i yuwusan majiyan cine Yesu ri aajiya a Asula, waru ayi da aabara a nan ganu vu ucawu wo okolo a tsu.

² U yuwan ta abula e ili i na Asula a dangwa niyi u yuwan suru, cine Musa yuwain abula e ili i na Asula a damma niyi u yuwan suru,

atsuma a tsugbain ta yi va aza a Isra'ila.*

³ Yesu tsura ta tsugbain tsa na tsa la'ai za va Musa, cine suwi tsu tsura tsugbain tsa na tsa la'ai usaa u na u yuwain.

⁴ Amayun a da ozo o ro da a suwai 'wa'a suru, amma Asula a da suwi vi ili suru.

⁵ Asula a lyawa ta u'wa wa yi e ekere a Musa, adama a na Musa aagbashi a abula a da a na a zuwaa ucira, waru iroci i da i na Asula oo roco elime.

⁶ Zamawawa' gba waru Mawun ma Asula ma da, ayi da za na Asula a lyawayi u'wa wa yi. Atsu da u'wa wa yi na tsu lyuwa elime na matsura mo okolo ugbamu, waru na tsu zuwa ucira o uzuwu wo okolo a tsu ya'a yi.

Tsu 'yuwan tsu ciga tsu lyuwai elime ni itoni ya Asula

⁷ U ta cine Ruhu va Akiza dammai,
"Na yu uwwa udyo wa Asula ana'an,

⁸ she i dana na aciyogbamu cine nkaya n du n dana'i wan, ana a vadalayi Asula ucina, a mantsa ma na a lyungwai Asula o ogozo.

⁹ Asula a damma ta,
'Reve a lyungwa mu, adama e ene ili i na maa yuwan,
ko na wo o'woi e ene ta ili i na n yuwain
atsuma a a'wan amunga.

¹⁰ Adama o ndolo n yuwan ta upan ne ele lon,
reve n damma:
"Okolo e le a tsu dana ta alanga na amu.

* 3:2 Na Tsheleni idanshi "U'wa wa Asula" urevu wa yi u da "Aza a Isra'ila."

Waru a 'yuwan t̄a a yuwan ili i na n damma nle a yuwan.”

11 N yuwan t̄a upan reve n kucinaa le,

“Aa uwa ubat̄a u wivuwun u v̄a shi, ko ke'en.” ’ ’ ◊

12 Ama a v̄a, i yuwan ugbozu adama she za t̄a ɗu ɗana no okolo e iwuya, a na waa 'yasan ɗu a ca okolo wan. Icu'un yo okolo o ndolo a tsu vadala ɗu t̄a diga ubat̄a w̄a Asul̄a a wuma.

13 I ɗashil̄ai okolo ugbanu urana suru. Waru i lyuwa elime n̄a mayan ne n de nu urana wu lo. Ni i yuwan ne shi, unusu u t̄a pusaan ozo o ro a ɗu a na e reme a zuwa le at̄suma a aza a aciyogbanu.

14 At̄su tsu to obolo n̄a Kristi Zamawawa n̄a tsu lyuwa elime hali a tyo o ukosu nu ucawu wo okolo o ugbanu u na tsu ri n̄a ayi diga o ufaru.

15 Adanshi Asul̄a a damma t̄a,
“N̄a yu uwwa uɗyo w̄a Asul̄a ana'an,

she i ɗana na aciyogbanu, cine nkaya n ɗu n ɗanaɗi wan ana a vadalaɗi Asul̄a ucina.”

16 Nan zane ɗa a uwwai uɗyo w̄a Asul̄a'a reve a yuwaan yi aciyogbanu? Ele ɗa aza a na Musa ut̄ayi at̄suma a Masar suru.

17 Nan zane ɗa waru Asul̄a a yuwain upan ne ele at̄suma a a'wan amunga? Ele ɗa aza a na a yuwain unusu, aza a na a kuwai at̄suma o ogozo.

18 Waru nan zane ɗa Asul̄a a yuwusain adanshi ana u

kucinai na aa uwa ubat̄a u wivuwun w̄a yi shi? Aza a na a 'yuwain a yuwaan yi tsu-toni ɗa.

19 Tsu t̄awa t̄a tsu reve a na aa gura uwa ubat̄a u wivuwu'un shi, adama a na a 'yuwan t̄a a usu.

4

Nzuwulai mu ubat̄a u wivuwun

1 Asul̄a a yuwaan tsu t̄a nzuwulai n na tsaa gura uwa ubat̄a u wivuwun w̄a yi. Adama o ndolo, tsu yuwain ugbozu suru ntsu adama ko za t̄a tsu kuda a uwa pe wan.

2 Tsu uwwa t̄a ikaka ya Alabari a Sa'ani'i, cine ele aza a Isra'ila fo a uwwai niyi. Amma reve a 'yuwan a ca okolo e ili i na a uwwai, waru ikaka'a i kamba le shi.

3 At̄su na tsu usuyi at̄su ɗa goon tsaa uwa ubat̄a u wivuwun w̄a yi. Cine Asul̄a a dammai,

“N yuwan t̄a upan reve n kucina,
‘Aa uwa ubat̄a u wivuwun u v̄a shi, ko ke'en!’ ’ ’ ◊

U damma t̄a ili i nda ko a na u foboi ɗe ubat̄a u wivuwun w̄a yi diga na u yuwain uvadi.

4 At̄suma a Adanshi a Asul̄a, u yuwan t̄a adanshi adama o urana we cindere wa ajuma, u damma t̄a: “O urana we cindere Asul̄a e ivuwan t̄a at̄suma a linga v̄a yi suru.” ◊

5 Waru tsu ɗe t̄a nu un̄a a mantsa mo ro u damma, “Ama a nda aa uwa ubat̄a u wivuwun u v̄a shi!” ◊

⁶ Ele aza a na a fara uwwai ikaka i nda, a tsura a uwa ubata u wivuwun u nda shi, adama a na a kudai a kuru. Agba amayan a da ama o ro a ta uwa ubata u wivuwun wa Asula'a.

⁷ Adama o ndolo Asula a zuwa ta mantsa mo ro a na ama aa uwa ubata u wivuwun wa yi, mantsa mo ndolo ma da u deyi, "Ana'an." Asula a yuwan ta adanshi e ekere a Dawuda na aca cina a jima e idanshi i na a yuwain de adanshi,

"Na yu uwwa ufo wa Asula ana'an, she i dana na aciyogbamu wan." ◇

⁸ Josuwa† tara le ta a tyo e ida ya Ka'ana,† agba ayi da da ubata u wivuwu'un shi. Na Ka'ana da da shi ubata u wivuwu'un, Asula a shi a dashi yuwisan adanshi o urana u wivuwusan u ro shi.

⁹ Ayi nda to rocosu a na mantsa ma wivuwun ma ama a yi koto ma yuwan shi. Mantsa ma wivuwun ma nda u ta gashi wivuwun u na Asula a yuwain o urana we cindere.

¹⁰ Za na uwai ubata u wivuwun wa Asula suru, u te ivuwan nu ulinga wa yi, cine Asula e ivuwain ana u kotoi mayan mo uvadi.

¹¹ Tsu yuwain ukadu tsu uwai ubata u wivuwun wa Asula, adama she za ta tsu kudai a uwa wan, cine ele a yuwain adama a na a 'yuwain a yuwan tsutoni.

¹² Ikaka ya Asula i ta gashi ili i ro i na i ri wuma waru i ri

nu ucira. U la'a ta matsun me pe'eni ma na e tewein na re va yi wali. U tsu batsala ntsu ta a uwa pe, atsuma a asuva a tsu na majiyan ma tsu. Waru u tsu pada ta a uwa e memere ma alata e etele a tsu hali u batsalai laka. U tsu roco ta a alanga e eteshe ili i na tsu sokoi pe, ele da ili i na tsu tsu jiyan ni ili i na tsu cigai.

¹³ Za lo a gura soko ili i ro atsuma o uvadi i na Asula ee ene shi. U tse ene ta ili suru cine u ri. Ayi da Asula a na na tsu 'yuwan tsu ciga tsu cuduwa yi ili i na tsu yuwain suru.

Yesu da aabara a nan ganu a tsu

¹⁴ Tsu lyuwai elime na maguza me ili i na tsaa dansa tsu usuyi. Tsu yuwain ne adama a na tsu ta na aabara a nan ganu, Yesu Mawun ma Asula, za na karai a tyo zuwa.

¹⁵ U gura ta reve na tsu ri babu ucira. Mekerencesu ma yuwan ta ukadu u na waa zuwa yi u yuwan unusu cine waa yuwusan ukadu u zuwa tsu mayan mo unusu, agba Zamawawa yuwan unusu shi.

¹⁶ Adama o ndolo tsu rawai zuzu no ootogu o tsugono tsu Asula babu wovon. Ayi da za na o rocosu ama isa'ani. Na tsu yuwain ne, tsu ta tsurai isa'ani e ekere a yi, reve u kamba tsu a mantsa ma na tsu cigai ikambi.

5

¹ Asula a tsu dangwa ta aabara a nan ganu suru atsuma a ama, reve u ca

yi ulinga u na waa 'yawa a makakan ma yi o unā wa ama a na waa casu ne'e nā kucci adama o unusu.

² Aabara a nan ganu a ri nu ucira shi, u tā tsa akapi a ama. Ayi da i zuwai woo tonon ben na aza a na a yuwusan unusu adama a na a ri nu urevu shi.

³ Adama a na u ri nu ucira shi, u ciga u 'yuwan u ca kucci adama a nusu va yi waru adama a nusu va ama a yi.

⁴ Babu vuma na aa gura ca aciyayi tsugbain adama wo o'wo aabara a nan ganu. Vuma tso o'wo tā aabara a nan ganu nā Asulā e de yi, cine u deyi Haruna.†

⁵ Ne da u danai e ekere a Zamawawa. Ana wo o'woi aabara a nan ganu, adama a na u dangulai aciyayi wo o'wo nā tsugbain tsa da da shi. Asulā a da a damma niyi,

“Mawun mā va ma da vu ri. Ana'an mo o'wo tā Dada va wu.” ◇

⁶ Ubatā u ro reve Asulā a damma, “Avu ganu† babu ukotu da, cine Malkisada† danai ganu.” ◇

⁷ Asulā a tā nu ucira u na waa wawa Yesu Zamawawa ubatā o ukwā. Ana Yesu danai atsuma o uvadi u nda, u pati tā Asulā ni yisaali obolo na abara tsara u wawa yi. Na amayun a da u yuwayin Asulā tsutoni, reve gba, Asulā a zuwaa yi atsuvu e ipati ya yi.

⁸ Ko na wo o'woi Yesu Zamawawa Mawun mā Asulā ma da, atsumalima a na u

sowoi u rito yi tā u yuwan tsutoni e ekere e ili'i.

⁹ Ana u kotoi ili i na wu ntsayi u yuwan suru, wo o'wo tā za na a zuwa ama a tsura iwawi i babu ukotu, aza a na a yuwusan ili i na u damma nle a yuwan.

¹⁰ O ure u nda u da Asulā a zuwa niyi wo o'woi aabara a nan ganu, ganu oroci a Malkisada.

She i yawa itoni ya Asulā wan

¹¹ Tsu tā ni ili i na tsaadamma nā abunda adama e ili i nda, amma u tu usan u na tsaadaduwa adama a na i tsu reve ili go'o shi.

¹² Yo o'wo tā aza e Itoni nu ujimu, waru u to lobono i danā o ritosu akapi. Amma i ciga tā nanza ritosu du ikaka yu ufaru ya adanshi a Asulā. I tā gashi ibabā i na ya apasa maani, agba i rawa tā na i shi a lyuwa tsuwa.

¹³ Vuma na buwai a yapu i maani waa gura kakasa isa'ani ni iwuya shi.

¹⁴ Amma ama a na o gbzozi a ta lyuwusa tsuwa tsa na ibabā yaa lyuwa shi, waru o ritosu tā de cine aa kakasa iwuya ni isa'ani.

6

¹⁻³ O ufaru i rito tā uritosu wu ufaru, aza a na a ntsayi ibabā. Ritosu n nda ele da tsu vadalai a nusu tsu na tsu tawaa nu ukwā, waru tsu danai nu ucawu wo okolo e ekere a Asulā. Ele da waru uritosu adama o urumbusu

nā mazuwa me ekere. Nu uritotu adama o u'yosun diga o ukwā, na adama o uge'etosu u babu ukotu, a tā pe atsuma o uritotu wu ufaru. Amma i reve tā de ili i ndolo. Adama o ndolo, tsaā yuwan adan-shi adama e le shi. Amma nā Asulā a kamba tsu, tsu tā kambuwa ugbozu adama tsu rito ili i na yi ntsayi aza a na a kungwai de.

4 No ozo o ro a lyawa itoni yi Zamawawa, ko za lo aa gura zuwa le a vadala a nusu le waru shi. De nu ufaru, ama a nda a shi tā e ekan a Asulā waru e pede tā une'e wā yi. Ele obolo no ozo o ro a ushi tā Ruhu va Akiza.

5 E reve tā cine ikaka ya Asulā i ri ulobonu, waru a ushi tā ucira u mantsa ma na Asulā aā danā a yuwusan tsugono.

6 Ana a ushiyi ili i ndolo suru, reve a vadalaā Zamawawa ucinā. U ri n yuwan a kambatowisa icu'un ya ama o ndolo a vadalisa shi adama a na a ta varasa Mawun mā Asulā a akpataf waru reve a 'yuwan yi. A ta zuwusa yi o wono a makakan ma ama.

7 Ama o ro a tā gashi ida i na i tsu tsurā mini mā abundā. Reve u tāwaa nā limatan vā aduma lon e ekere a aza a na a cimbusa yi. Asulā a tsu zuwaa tā ida i ndolo aba'un.

8 Ozo o ro gba shi a tā gashi ida i na i tsu kungwato awanda na anlya a vama agba a tsu matsan ili shi. Asulā a tsu yuwaan tā ida'a

una, reve waru akina a lungusa yi suru suru.

9 Ama a vā a na n cigai, ko nā tsu yuwan adan-shi tsunda, tsu dama adama a du shi. Tsu reve tā a na i ri o ure u sa'ani, ure wi iwawi.

10 Asulā a tsu ge'eto tā cine u tsu ntsaa. U ta cuwan nā linga na vu yuwain, waru u ta cuwan ni icigi i na vu roco niyi ana vu kambai ama a yi. Waru u ta cuwan a na vu buwai a kambusa le hali n gogo.

11 Ili i na tsu la'a cigai ayi da, i lyuwa elime nā mayan ne hali a tyo o ukosu, adama a na i tā reve ili i sa'ani i na i ri a zuwusa okolo'o u too o'wo amayun.

12 Tsu ciga du yo o'wo orogo shi. Amma, i kuru iroci ya aza a na a ushiyi ili i na Asulā a yuwain nzuwulai adama o ucawu wo okolo na ankuri e le.

Asulā a tsu yuwan tā ili i na u yuwain nzuwulai

13 Ana Asulā a yuwayin Ibrahim† nzuwulai, u kucina tā na waa yuwan ili i na u yuwain nzuwulai. U yuwan tā akucunu a nda na ala a yi, adama a na babu lo za na la'ai Asulā.

14 U damma tā, “Amu Asulā zuwa, n ta zuwaa wu aba'un, waru n ta ca wu mmaci mā abundā!” ◇

15 Ibrahim yuwan tā ipiri na ankuri adama ili i nda i fara, reve u ushi ili i na Asulā a yuwaan niyi nzuwulai'i.

16 Na ama a yuwan akucunu, a tsu kucina tā na aala

a za na la'a nle. Akucunu'u o roco t̄a ili i na a dammai amayun a ḏa, waru u tsi isawatōn t̄a mawasan.

¹⁷ Ḍsulā fo u yuwan t̄a akucunu, adama aza a na ḏḏ usu nzuwulai e reve a na amayun a ḏa a na u tsu vadala ifoḃi ya yi shi.

¹⁸ Ili i re i nda i ri n vadala shi: Ḍsulā a tsu yuwan epen shi nu u yuwan nzuwulai, waru waa yuwan epen na akucunu a na u yuwain shi. Ili i nda i t̄a ḏashishi tsu okolo ugbamu ḏtsu na tsaa sumusa ḏ tyo ubat̄a wā Ḍsulā adama u kede tsu. U t̄a ḏashishi tsu ucira adama tsu guzā uzuwu wo okolo u na u ca ntsu.

¹⁹⁻²⁰ Uzuwu wo okolo o ndolo u tu ugbamu o okolo ḏ tsu, cine rumu wantsun tsi isawatōn wantsun ubat̄a u t̄a. Vuma na ya'a yi ḏa tsaa zuwusa uzuwu wo okolo ḏ tsu ḏyi ḏa Yesu, za na uwulai nu umuna ḏ tyo Upasu u na u La'ai Akiza† zuva. U yuwaan tsu t̄a ne. Wo o'wo t̄a aabara a nan ganu a babu ukotu, ganu oroci a Malkisada.†

7

Ganu Malkisada

¹ Malkisada† n nda ḏyi ḏa u ḏanai mogono mā lyuci va Salem waru ganu Mogono mā Ḍsulā ma ḏa. Ana Ibrahim† unai ngono n nashi ḏyi ḏ makambaā o u'wa, ḏvu Malkisada kara o ut̄a u ga'an nā ḏyi reve u zuwaa yi aba'un. ◇ ² Reve Ibrahim ca yi za t̄a ḏsumā a kupa e ili suru a na u kambayi diga

ubat̄a o uvon. Ili yu ufaru i na tsu cigai tsu damma adama a Malkisada, ḏyi ḏa urevu wa aala ḏ yi, “mogono ma na maa yuwusan ili ya ḏbula.” Ḍyi ḏa waru “mogono ma asuvu nden” adama a na Salem t̄a nu urevu “asuvu nden.”

³ Babu za na revei dada ko mma va Malkisada, ko ubat̄a u na wu ut̄ai, ko mant̄sa ma na a matsan niyi, ko mant̄sa ma na u kuwai. U t̄a gashi Mawun mā Ḍsulā waru ganu ḏa babu ukotu.

⁴ I kaḏyuwā cine Malkisada ḏanai nā tsugbain! Ko Ibrahim, akaya a gbain a Isra'ila, u reve t̄a cine Malkisada ḏanai nā tsugbain ana u ca niyi za t̄a ḏsumā a kupa ḏsumā e ili i na u kambayi diga o uvon.

⁵ Wilā u rito t̄a mmaci ma Ibrahim a 'yuwan a ciga a ca aza a na ḏ ri ḏsumā a mmaci mā Levi aza a na ḏ ri nan ganu za t̄a ḏsumā a kupa e ili i na ḏ tsurai, ko nā shi wo o'wo edenge e le a ḏa.

⁶ Malkisada diga e elentsu ḏ Levi a ḏa shi, agba u ushi t̄a za t̄a ḏsumā a kupa ya Ibrahim. Reve u zuwaa Ibrahim aba'un, za na ushiyi ḏe nzuwulai mā Ḍsulā.

⁷ Za suru reve t̄a vuma na ri nu ucira u na waa zuwaa za ro aba'un, u la'a t̄a za vu u ushishi wa aba'u'un ḏbunda lon.

⁸ Nan ganu ḏ tsu ushi t̄a za t̄a ḏsumā a kupa e ili i na ama ḏ tsurai, ko na wo o'woi ele ama a ḏa a na ḏḏ kuwā. Amma Malkisada la'a t̄a cine

a ri, adama a na Adanshi a Asulā o rito t̄a u t̄a wuma.

9 Tsu ta gura damma mmaci mā Levi, aza a na a tsu ushi za t̄a at̄suma a kupa, ele fo a tsu ca t̄a ana Ibrahim cayi Malkisada za t̄a at̄suma a kupa.

10 Koto a shi a matsan Levi shi, amma u dana t̄a lo at̄suma a akaya a yi Ibrahim, ana Malkisada ga'ain n̄a ayi.

11 Ko na wo o'woi Wilā wa Musa u damma t̄a a na nan ganu a 'yuwan a ciga a dana mmaci mā Levi, nan ganu a nda aa gura kambato ko za o o'wo wuntsayi shi. Ili i na a lambai ayi da ganu tsa ganu Malkisada, ganu na ut̄ai o u'wa wa Haruna shi.

12 Waru n̄a cu'un va ganu ro ko'o t̄awa, na a 'yuwan a ciga Wilā'a u vadala fo.

13 Tsu ta yuwusan adanshi adama a Zamawawa, za na ri za vu ugundo u ro. Ko za diga o ugundo'o koto yuwan ulinga w̄a aganda wa ganu a masa'a shi.

14 Za suru reve t̄a a na u t̄awai diga o ugundo wa Yahuza,† Musa damma ili i ro adama a ganu at̄suma o ugundo u ndolo shi.

Zamawawa t̄a tsa Malkisada

15 Ayi nda dashi t̄a ut̄a a alanga e eteshe ana tse enei ganu ro t̄awai tsa Malkisada.

16 Vuma ndolo e de yi ganu adama a nkaya mā yi ko adama a wilā shi, amma e de yi t̄a ganu adama a na ili i

ro yi lo i na yaa gura zuwa wuma w̄a yi u koto shi.

17 Adanshi a Asulā a yuwan t̄a adanshi adama a yi, “Āvu ganu da babu ukotu, cine vu revei Malkisada.” ◇

18 A zuwa t̄a akuci a wilā a nge'en, adama a na u ri nu ucira shi, waru ili ye pere i da.

19 Wilā wa Musa u gura zuwa ili i ro yi ntsaa shi. Amma gogo Asulā a ca tsu t̄a ili i sa'ani ya abunda lon i ro i na tsa zuwa okolo. Ne da tsa rawai zuzu n̄a Asulā.

20 Asulā a kucina t̄a na Zamawawa aa dana ganu babu ukotu, agba u yuwaan ganu ro akucunu a nda shi.

21 Yesu da goon u dammai: “Amu Asulazuva, n yuwan t̄a akucunu a nda, waru maa vadala okolo a va shi.

‘Āvu ganu da babu ukotu.’ ” ◇

22 Yesu da za na zuwai akucunu a nda o o'woi amayun, akucunu a na la'ai za na Asulā a yuwain n̄a Musa.

23 De nu ufaru, n̄a ganu kuw̄a, waa lyuwa elime nu ulinga wa ganu shi. Ayi da i zuwai nan ganu a danai lo abunda.

24 Amma Yesu o'wo t̄a ganu babu ukotu, tsuganu t̄a yi t̄a ri n koto shi.

25 Adama o ndolo, ayi da za na ri lo gogo, waru mantsa suru, za na aa gura wawa aza a na a t̄awai ubata w̄a Asulā e ekere a yi. U t̄a dana wuma mantsa suru adama u yuwusaan le ipati ubata w̄a Asulā.

²⁶ Yesu da cu'un va aabara a nan ganu na tsu cigai, adama a na u ta kambusa tsu o ure suru. Ili i na waa yuwusan u to yo'onotosu Asulā okolo. U ri nu unusu shi. Asulā a kakasa yi tā na aza a na a ri o uvadi aza a na aa yuwusan unusu. Waru Asulā a ca yi tā ubatā u na u la'ai tsugbain suru suru zuva.

²⁷ U ri tsa akapi a nan ganu shi, aza a na a casu kucci usana suru adama a nusu le, waru adama a nusu va ama. Amma Yesu yuwan tā ayi ndolo u tā adama a mantasa suru na u cayi aciyayi kucci a akpata.

²⁸ Wilā u damma tā ama o tso o'wo tā abara a nan ganu, ko na wo o'woi aa gura yuwan cine wu ntsayi a yuwan shi. Ili yu ufaru, Asulā a ca tā Musa Wilā. Ana a yuwain ne, reve u zuwa Mawun mā yi mo o'wo aabara a nan ganu na akucunu. Ayi da za na gura yuwain ili i na Asulā a ciga niyi u yuwan suru.

8

Kristi Zamawawa da aabara a nan ganu a tsu

¹ Ayi nda ayi da ili i gbain i na tsaa dansa: Tsu tā nā aabara a nan ganu na tsu danu o ukere usa'ani wā Asulā Mogono me Ili Suru.

² Aabara a nan ganu'u u ta yuwusan ulinga u tsuganu ubatā wu Upasu u na u La'ai Akiza† suru suru, ubatā wa amayun wā aganda a na

Asulā a yuwain, agba ama a da a suwa niyi shi.

³ Aabara a nan ganu suru a tā nu ulinga wu ucasu wu ne'e nu ucasu u kucci a tyo Asulā. Adama o ndolo aabara a nan ganu tsu fo u 'yuwan u ciga u ca Asulā ili i ro.

⁴ Nnu u shi pa o uvadi, u shi o o'wo ganu shi, ko ke'en, adama a na nan ganu a tā pa, a na o tonishi Wilā a casu Asulā ne'e.

⁵ Aganda a na nan ganu aa yuwusan oroci o ululu wi ili i na i ri zuva da. Unatā u da u ri cine u danai nā Musa. Ana Musa danai e ifofi i na waa yuwan Oogodo o Ucuwusan, Asulā a damma yi tā, “Vu cuwan ana vu danai zuva masasan, n damma wu tā cine vaa yuwan yi. Vu yuwan yi cine n damma nuwu foyi.”

◇

⁶ Amma ulinga u tsuganu u na Asulā a cayi Yesu u la'a tā ulinga u na a cayi akapi a nan ganu. Ne da waru, akucunu a sa'avu a na Yesu tawayi diga a Asulā a tyo ubatā wa ama a yi u la'a tā za vu ufaru. Adama a na ana Asulā a yuwain akucunu a sa'avu, ili i na u dammai waa yuwan u la'a tā ili i na u dammai waa yuwan a akuci a akucunu.†

⁷ Nnā akuci a akucunu a gura tā yuwan ili suru na wu ntsayi a yuwan, ili yi lo na yaa zuwa a yuwan za ve ire shi.

⁸ Amma Asulā na aciyayi, ana we enei ama'a a gura kuru akuci a akucunu'u mejege shi, da da u dammai:

“N ta dansaa dū, mantsa mo
 t̄a lo a t̄awa,
 ana maa yuwan akucunu a
 sa'avu,
 na ama o u'wa wa Isra'ila
 na ama o u'wa wa
 Yahuza.†
 9 Akucunu a nda āa d̄ana
 tsu za na n yuwayin nkaya n
 le shi,
 ana n guz̄a nle ekere
 reve mu ut̄ā le e id̄a ya
 Masar.†

Amma a 'yuwan t̄a o toni yi,
 āvu n vadalaa le ucinā.
 10 Amma, apa akucunu
 a sa'avu a na maa
 yuwan
 na ama a Isra'ila a mantsa ma
 na māa t̄awa:

Āmu, Āsulazuva, n ta zuwa
 wil̄a u va a asuvu e le,
 adama e reve le,
 waru n ta d̄ana le ātsumā o
 okolo e le,
 adama a kuru le.

N to o'wo Āsul̄a e le,
 ele waru o to o'wo ama a va.
 11 Ama āa d̄ashi rito ama e le,
 na nron mu nden n le
 shi,

adansa, 'I reve Āsulazuva,'
 adama a na ama'a suru e te
 reve mu,
 diga a zawa'a a tyo a zagbain
 le suru suru.

12 N ta yuwaan le gafura vu ili
 i wuya i na a yuwain,
 waru māa d̄ashi cuwan na
 nusu le shi, ko ke'en.” ◇

13 Ana Āsul̄a a yuwain
 adanshi a akucunu a sa'avu,
 u to rocosu u yuwan t̄a d̄e
 za vu ufaru waru wo o'wo
 t̄a ili ye pere. Waru ili i na i
 kutsai d̄e hali u kporoi suru u
 t̄a puwan babu usan.

9

Akuci a wil̄a adama a aganda

1 Akucunu† o ufaru a
 na Āsul̄a a yuwayin aza a
 Isra'ila, u damma t̄a ama cine
 aa yuwaan yi agandā waru u
 damma le t̄a cine aa yuwan
 Oogodo o Ucuwusan,† ubatā
 u na aa yuwan agandā.

2 Ā shuwā t̄a oogodo a na a
 yuwain asula e re. A aasula o
 ufaru pe d̄a wisawatan u fitila
 u ri, ni irika, no opopofu a na
 a cayi Āsul̄a. Reve e d̄e aasula
 a nda Upasu wa Akiza.†

3 Waru umuna u d̄anā t̄a pe
 u na u ne'eshein asula e re'e.
 Reve e d̄e aasula e ire Upasu u
 na u La'ai Akiza.†

4 Pe d̄a masa'a† mā d̄anāi,
 za na a palai nā zinariya,
 ubatā u na a tsu kulato ili i
 maguru. Waru pe d̄a a zuwai
 Akpati a Nzuwulai† a akpata,
 za na a palai nā zinariya e
 ebele suru. Ili i ta'atsu i d̄anā
 t̄a pe ātsumā a Akpati'i: Za
 vu ufaru, upondo u zinariya
 u na o shitoyin nā mana.† Za
 ve ire, aadanga a Haruna† za
 na topoi. Za va ta'atsu, atali
 o ushe'un aza a na a d̄anāi nā
 Wil̄a Kupa d̄e ufanu.

5 Zuva va Aakpati'i a ruma
 t̄a ili i wuma i re d̄e i na i
 tsu roco a na Āsul̄a a ri lo.*
 A kpat̄o t̄a ikpat̄atsu ya Aak-
 pati'i ne evelu e le, ubatā u
 na Āsul̄a a tsu yuwan gafura
 vu unusu. Agba tsaa gura
 damma ili suru adama e ili i
 nda gogo shi.

◇ 8:12 Irm. 31:31-34. * 9:5 Aruma a yuwan t̄a ulinga wu uruma. Nā Tsugana a
 tsu d̄e le t̄a “kerubobin.”

⁶ No o koto mofobo me ili tsundolo, nan ganu a tsu uwa ta a aasula o ufaru usana suru adama a yuwan ulinga u le.

⁷ Agba aabara a nan ganu a da goon tsu uwa a aasula e ire, agba u tsu uwa ta u ta atsuma a aa'wan. U tsu uwa Upasu u na u La'ai Akiza babu mpasa shi. U tsu ca ta kucci vu mpasa'a adama a nusu va yi, na nusu na ama a yuwain atsuma o ulambu wu urevu.

⁸ Ili i nda suru ure u da na Ruhu va Akiza aa dansa nna Oogodo o Ucuwusan a buwa ubata u da u na aa yuwusan aganda, koto a kpatu'wa ure a uwa Upasu u na u La'ai Akiza shi.

⁹ Ayi nda iroci i da i mantsa mo gogo. U to rocosu ne'e na kucci na a casu aa gura zuwa za na a yuwusan aganda u reve asuvu a yi a ta cece cine wu ntsayi shi.

¹⁰ Adama a na ili i ndolo suru wila wi ilyalya i da ni ili yo oso na wuzau. Wila u ndolo suru adama a lipu a da, waru Asula a zuwa ta ama o toni le hali a tyo mantsa mo ure u sa'avu wa yi.

Mpasa mu Zamawawa

¹¹ Gogo Zamawawa da o o'woi aabara a nan ganu suru a aci e ili i sa'ani suru i na i tawai de. U uwa ta ubata wa aganda a zuwa za na la'ai ulobonu suru suru, za na ekere a ama a da a yuwan niyi shi, waru u ri pa atsuma o uvadi u nda shi.

¹² U ta o una u mantsa suru u tarai mpasa a uwa ubata'a,

agba mpasa mu mgbele ko ndindim n da shi. U tara ta mpasa ma yi, waru ana u yuwain ne, dada u tsupaa ntsu adama e iwawi i na yoo koto shi.

¹³ De nu ujimu, ana ama a danai nu unusu, lipu le tso o'wo ta cece na ganu kyo'onuwo le mpasa mu mgbele na za vo ogono e inan, na a bulanuwa le okomo a anawu a nan na a kulatoi.

¹⁴ Agba Zamawawa yuwan unusu shi, ko ke'en, reve u ca aciyayi kucci e ekere a Asula nu ure u Ruhu na ri lo babu ukotu. Ayi da i zuwai mpasa ma yi n ri nu ucira lon, reve wu za'wa asuvu a tsu diga a linga na tsu tawaa nu ukwa. Adama tsu yuwayin Asula a wuma aganda!

¹⁵ Ayi nda ayi da i zuwai Zamawawa o o'woi za na gerei akucunu a sa'avu, adama aza a na Asula e deyi a ushi aba'un a na oo koto shi, aza a na Asula a yuwayin nzuwulai. Ayi nda ta gura o'wo adama a na Zamawawa kuwa ta, reve u zuwa ama o o'wo faan diga a nusu na a yuwain ele o toni akucunu o ufaru.

¹⁶ Akucunu tsunda a ta gashi vuma na yuwain idana a avu'un cine u cigai e ne'eshen utsuru wa yi nu u kuwa. Amma she na za suru reve ana vuma'a u kuwai dada a tsu ne'eshen utsuru'u.

¹⁷ Avu'u'un u ta nu ucira na vuma na dana niyi'i u kuwa. Ko za lo a gura ushi ili i ta atsuma e le shi, na vuma'a u buwa wuma.

18 *Ayi* da i zuwai akucunu o ufaru ili i ro i da shi, she na mpasa adama u roco ukwa.

19 Wu ufaru, Musa damma ta ama *Wilā* suru. We ire, reve u tara mpasa mu mgbele na mudindim reve u jambara mpasa'a na mini. *Avu* u tara eleme e ikyon a na a sukumayi mini ma shili *avu* u bolo yi no oosondorit adama u kyo'onuwo aatagada a *Wilā* na ama suru.

20 Reve u damma, "*Ayi* nda *ayi* da mpasa n na n zuwai Akucunu a na *Asulā* a damma ndu i yuwan tsutoni na *ayi*."

21 Ne da waru, Musa kyo'onuyi mpasa'a o Oogodo o Ucuwusan† waru ni ili i na a yuwusayin aganda suru.

22 *Wilā'a* u damma ta a 'yuwan a ciga ili suru o kyo'onuwo le mpasa adama a dana cece. Waru *Asulā* aa yuwan gafura vu nusu babu wocowu wu mpasa shi.

Ukwa wu Zamawawa u tawa ta nusu

23 *Ayi* da ili i na i zuwa nle a kambuwai Oogodo o Ucuwusan cece ni ili i na i ri pe suru na mpasa mi inama. Ili i nda suru oroci e ili ya amayun i na i ri zuwa da. Amma kucit na kambatoi ili ya amayun cece de zuwa a la'a ta kucii vi inama.

24 Zamawawa uwa Upasu u na u La'ai Akiza na ama a yuwain ne ekere e le shi, za na ri ululu wi ili ya amayun. U kara ta a tyo zuwa waru u ta de obolo na *Asulā* adama u kamba tsu.

25 Waru u kara a tyo zuwa adama u dashi cayisa kucii va aciyayi shi, gashi aabara a nan ganu vu uvadi na tsu uwa Upasu u na u La'ai Akiza a aa'wan suru adama u ca kucii vu mpasa vu nama.

26 Nu u shi u ca kucii va aciyayi aa'wan suru, a na u sowo ta atsumalima na abunda diga a mantisa ma na a yuwain uvadi. Amma, u tawa ta u ta, zuzu na mantisa mo ukosu, o una u mantisa suru, adama u tawa ucira wu unusu suru suru ana u kuwai tsa kucii adama a tsu.

27 Za suru u 'yuwan u ciga u kuwa u ta, na *ayi* ndolo koto, *Asulā* e te ge'eto yi.

28 Zamawawa kuwa ta u ta adama u tara nusu va ama a abunda. Agba nu u tawisa, woo o'wo adama a matawa mo unusu shi. U ta tawa adama u wawa za suru na ri lo a pura yi.

10

Aa dashi yuwan kucii ro shi

1 *Wilā* wa Musa u ta gashi oroci o ululu e ili i sa'ani i na i ri lo a tawa. *Ayi* ululu u nda *ayi* da ili ya amayu'un shi, adama a na waa gura zuwa ama a na a yuwusan aganda o o'wo cine wu ntsayi shi, ko na wo o'woi a tsu ca ta kucii aa'wan suru.

2 *Nna* *Wilā* u gura kambato asuvu e le cece cine wu ntsayi, ana a lyawa ta de mayan ma kucii. Ana *Asulā* a shi ta a za'wa nusu va aza a na a yuwusan aganda, waru asuvu e le a shi a ri n cuwusan na nusu le shi.

³ Agba ne da u ri shi! Ayi kucci nda tsu zuwa le ta a cuwan nusu le a aa'wan suru.

⁴ Adama a na mpasa mo ogono e inan na mgbele maa gura tawa nusu shi ko ke'en.

⁵ Ana Zamawawa tawai atsuma o uvadi, u damma ta Asula,

"Vu ciga kucci vi inama na ne'e vi ishina shi.

Amma vu ca mu ta lipu adama n yuwan tsu-toni na avu.

⁶ Inama i na aa kulatosu a masa'at

waru na ne'e adama a nusu tsu yo'onoto wu okolo shi.

⁷ Reve n damma, 'Apa mu nda,

n tawa ta n yuwan ili i na vu cigai, Asula,

cine a danai adama a va atsuma a Adanshi a Asula.' " ◇

⁸ Atsuma a Adanshi a Asula a nda u fara ta damma, "Vu ciga kucci na ne'e shi. Vu ciga kucci vu ukulatosu shi, na kucci adama a tawa nusu shi. Waru vaa uwwusa uyo'o u le shi." (Ele nda kucci da suru na Wila u zuwai a yuwan.)

⁹ Reve u damma, "Apa mu nda, Asula, n tawa ta adama n yuwan ili i na vu cigai." Adama o ndolo a da Asula a tawai akuci a kucci suru, reve u zuwa kucci vu Zamawawa o una u le.

¹⁰ Adama a na Yesu Zamawawa yuwain ili i na Asula a ciga niyi u yuwan, tsu

tsura ta wuzau digu a nusu tsu adama a na u yuwan ta kucci na lipu va yi u ta o una u mantsa suru.

¹¹ De nan ganu a tsu yuwan ta ulinga u le usana suru, reve waru a lyuwa elime nu ucasu u kucci na aa tawa nusu shi.

¹² Amma Zamawawa† ca ta aciyayi kucci na ntsayi babu ukotu. Gogo u ta nden o ukere usa'ani wa Asula.

¹³ Waru u ta danu de hali she na Asula a zuwa n'yuwatan ma yi zala vu ucira va yi.

¹⁴ Kucci ta ndolo, u zuwa ta ama o o'wo cine wu ntsayi a dana babu ukotu, ele da aza a na Asula a zuwai o o'wo aza a akiza.

¹⁵ Ruhu va Akiza fo damma tsu ta adama a nda. Wu ufaru u damma:

¹⁶ "Asulazuva a damma ta, 'Ayi nda ayi da akucunu

a na maa yuwan ne ele a mantsa mo ndolo.

N ta zuwa wila u va o okolo e le,

adama e reve le.

Waru n ta dana le a asuvu e le, adama a kuru le.' "

¹⁷ Reve u dammisa:

"Maa dashi cuwisan nusu le ni iwuya i na a yuwain shi, ko ke'en." ◇

¹⁸ Na Asula a yuwan gafura vu nusu, ili yi lo waru na yaa zuwa a yuwisan kucci ro shi.

I lyuwa elime nu ucasu wo okolo

◇ 10:7 Ica 40:6-8. ◇ 10:17 Irm. 31:33-34. * 10:19 Ayi umuna wu kasa ta Upasu wa Akiza nu Upasu u na u La'ai Akiza atsuma o Oogodo o Ucuwusan na Aa'isamapada. U karalai ta mantsa ma na Zamawawa kuwai adama u roco Asula a lyawa ta ama a tawa ubata wa yi mejege.

19 Adama o ndolo ama a va, tsu ta gura uwa Upasu u na u La'ai Akiza† babu woyon adama a mpasa ma Yesu.*

20 U ca ta lipu va yi adama u kpatu'waa tsu ure u sa'avu u na u tsu 'yawato ubata u wuma! Waru ure u nda u tsu pasato tsu ta nu umuna'a.

21 Tsu ta na aabara a nan ganu a gbain za na a yuwusan tsugono o u'wa wa Asula de zuva.†

22 Adama o ndolo tsu ta gura rawa zuzu na Asula. Lyawa tsu yuwain ne no okolo a ta nu ucawu wo okolo a abula. Mpasa mu Zamawawa mu za'wa ta asuvu a tsu a na tsu cuwan ni iwuya i na tsu yuwusain, amma a za'wa tsu ta na mini ma na ma ri kiza-kiza suru suru.

23 Na tsu 'yuwan tsu ciga tsu guza uzuwu wo okolo a na tsa dansa tsu ta na ayi ulobonu, adama a na Asula a ta yuwan ili i na u yuwain nzuwulai.

24 Lyawa tsu danai ada a aza a tsu, reve tsu kamba nle tsara o roco icigi, waru adama a yuwan ili i sa'ani.

25 Ozo o ro a tsu tawusa ubata wa aganda kuci shi, amma she tsu yuwain ne wan. Tsu lyuwai elime na ndashilai mo okolo ugbamu, a na wo o'woi i reve ta urana u makamba ma Zagbain ma ta yuwusan zuzu.

26 Na tsu dangwa tsu lyuwai elime na mayan mo unusu cina de tsu reve amayun, kucci lo waru na aa yuwan adama a nusu tsu shi.

27 Amma ili i na i buwai goon ayi da she tsu piriya uge'etosu u na u ri lo a tawa na wuna u na aa lungusa n'yuwatan ma Asula!

28 Nna ama e re ko ama a ta'atsu a yuwunlai adanshi a na nanza 'yuwain o toni Wila wa Musa, a ta gura ca vuma ndolo atsumalima hali u kuwa babu uro.

29 Na vuma yuwan ili i na yoo roco u ca Mawun ma Asula tsugbain shi, u la'a ta uwuyan lon na cine aa 'yuwan a yuwan tsutoni na Wila wa Musa. Agba waru, na vuma tawaa mpasa ma akucunu na wono za na tsu kambato tsu na akiza,† u la'a ta uwuyan lon na cine aa 'yuwan a yuwan tsutoni na Wila wa Musa. Ne da waru, na vuma isula Ruhu va Akiza, za na o rocosu tsu isa'ani, iwuya i ndolo unata u da na akapi.

30 Tsu reve ta a na Asula a dammai, "N ta ca aza a na a nusain oforo. N ta tsupale." Waru u damma ta fo, "Asulazuva e te ge'eto ama a yi." ◇

31 Ili i wovon i da lon vuma riya e ekere a Asula a wuma.

32 I cuwan na rana ndede, ana i fara revei amayun a Asula. I yuwan ta mpolo na atsumalima lon, reve gba i lyuwa elime nu ucira.

33 A mantsa mo ro a amaton du ta reve waru e isula du a makakan mo obolo a ama. A mantsa mo ro i kamba ta fo aza a na o sowuso cu'un va atsumalima'a.

³⁴ I roco tā isa'ani a tyo ubata wa aza a na a zuwai o u'wa wa ali. Ana a usai ili i na i ri ne ele suru, i yuwan ta asuvu na mazanga, adama a na i reve ta na ili i sa'ani i ro i ta lo a pura du na yoo koto shi.

³⁵ Adama o ndolo, she i lyawa cine i zuwayi Zagbain ucira wan, ko ni ili i ro i shi i fara, adama a na ni i lyuwa elime a zuwusaa yi ucira, i ta ushi iliyinkapa i gbain.

³⁶ Gogo i rito makaBa ma asuvu, adama i gura yuwan ili i na Asula a cigai, tsara waru i ushi ili i na u yuwain nzuwulai.

³⁷ Cine Adanshi a Asula a dammai,

“Waa jima shi za na ri lo a tawa u ta tawa.

Waa lungusa mantsa shi.

³⁸ Ama a na Asula a ushiyi a ta yuwan wuma

adama o ucawu wo okolo e le. Amma u tsu yuwan ta atsumolangu

na za na ronoi acapa.” ◇

³⁹ Amma atsu aza a na o tso rono na acapa da shi, aza a na aa lungusa. Tsu ca ta Asula okolo a tsu, adama o ndolo, u wawa tsu ta.

11

Ucawu wo okolo

¹ Aza a na a casu Asula okolo e reve ta na amayun a na a ta ca le ili i na a zuwai okolo suru. E reve ta na amayun e ili i na koto e enei shi a ta lo na amayun.

² Asula a usu ta ama o ufaru adama o ucawu wo okolo e le.

³ Tsu ta nu ucawu wo okolo, da da tsu revei na Asula a

yuwain adanshi, waru nu ure u nda u da u yuwain uvadi ni ili i na i ri pe. Asula a yuwan ta ulinga ni ili i na vuma tse ene shi, tsara u yuwan ili i na tsee ene.

⁴ Habila† dana ta nu ucawu wo okolo, da da u yuwayin Asula kucci na la'ai kucci na Kayinu† cayi Asula. Reve Asula a damma wu uwwa ta uyo'o wu une'e u na u cayi, reve u deyi vuma va abula. Ko na wo o'woi Habila kuwa ta de nu ujimu, wuma wa yi u buwa ta a yuwusaan tsu adanshi adama o ucawu wo okolo a yi.

⁵ Anuhu dana ta nu ucawu wo okolo, da da Asula a tara niyi a tyo zuva adama u kuwa wan. E ene yi shi, adama a na Asula a tara yi ta a kara. Adanshi a Asula a damma ta kafu a tara yi a tyo zuva, u zuwa ta okolo a Asula o yo'ono.

⁶ Za lo o yo'onoto Asula okolo shi, she nu ucawu wo okolo. Za na aa tawa ubata wa Asula biti u 'yuwan u ciga u usu na Asula a ri wuma, waru u tsu ca ta iliyinkapa a tyo aza a na a zama yi na amayun.

⁷ Nuhu† dana ta nu ucawu wo okolo, da da wu uwwai ana Asula o rono niyi atsuva a aci e ili i na koto we enei shi. U yuwaan ta Asula tsu-toni reve u she'en wantsun u gbain adama u wawa u'wa wa yi. Nu ucawu wo okolo ayi a da, Nuhu rocoi uvadi na a nusain. Hali wo o'wo vuma ta atsuma a ama a na

a dānāi nā ābūlā e ekere a Āsulā adama o ucawu wo okolo a yi.

⁸ Ibrahim dānā tā nu ucawu wo okolo, dāda u yuwain tsutoni ana Āsulā e dē niyi u 'yāwā ubatā u ro u na u yuwaan niyi nzuwulai n na waa ca yi. U lyawa tā idā yā yi, agba u reve ubatā u na wee tyo shi.

⁹ Adama a na Ibrahim ri nu ucawu wo okolo, reve u yuwan nden n limocin e idā i na a yuwaan niyi nzuwulai. Reve u dānu dē o oogodo, ne dā fo Ishiyaku nā Yakubu aza a na a dānāi muwun mu ugundo mā yi. Āsulā a yuwaan le tā fo nzuwulai'i.

¹⁰ Ibrahim yuwan tā ne adama a na u ri e ipiri i na waa uwa a lyuci gbain na Āsulā o fofoi waru u suwai na wāā dānā lo babu ukotu.

¹¹ Saratu† oḅolo nā Ibrahim a dānā tā nu ucawu wo okolo, dāda a tsurāi mawun, ko na wo o'woi a shi tā a kutsa lon, waru Saratu idari i dā i shi. Ibrahim usu tā a na Āsulā aa yuwan ili i na u yuwain nzuwulai n na waa yuwan.

¹² Vuma nda shi tā kutsa suru suru, u shi tā u rawa mākuwāā, amma ko nā ne āvu wo o'wo akaya a ama a ābundā a na a gura kece shi. Amayun, a tā lo nā ābundā cine italyo'o ya zuva i ri ko tsā mābulā mā nge'en m mala.

¹³ Ama a nda suru a na a dānāi nu ucawu wo okolo, a kuwā tā babu na a ushiyi ili i na Āsulā a yuwaan nle nzuwulai. A dānā tā nā

māzāngā ma na ee ene ili i ndolo a tāwā, ko na wo o'woi a dānā zuzu shi. Āvu a damma a na a tā gashi omocin nā āzā e idā i ro ātsumā o uvadi u nda.

¹⁴ Nna ama a yuwan cu'un va adanshi a nda, o to rocosu a ta zamishi ure wi idā i na wo o'wo za le.

¹⁵ Nā a shi a adanshi e idā i na a lyawai, babu ili i na yaa putsa le a na āā kamba.

¹⁶ Amma a dānā te izami yu ubatā u na u la'ai ulobonu. U tā dē zuva. Āyi dā i zuwai Āsulā a tsu uwwa wono shi nne e dē yi Āsulā e le, adama a na u foḅoo le tā lyuci gbain.

¹⁷ Ibrahim ◊ dānā tā nu ucawu wo okolo, dāda u cayi mawun mā yi Ishiyaku tsā kucci ana Āsulā a lyungwā niyi. Ibrahim dā vuma na Āsulā a yuwayin nzuwulai'i, amma u foḅo tā u ca mawun mā tā mā yi goon tsā kucci.

¹⁸ De nu ufaru, Āsulā a damma yi tā, "Mmaci n na n yuwaan nuwu nzuwulai a tā o utā ya Ishiyaku."

¹⁹ Ibrahim jiyān tā nā Ishiyaku kuwā, Āsulā a ta gura kambaḅo yi wuma waru. Ne dā Ibrahim yuwain, reve u yuwan gashi u ushiyisā tā mawun mā yi diga o ukwā.

²⁰ Ishiyaku† dānā tā nu ucawu wo okolo, dāda u zuwayi muwun n re mā yi aba'un, Yakubu nā Isuwa.† U reve tā na Āsulā aa yuwaan le ili i sa'ani elime.

²¹ Yakubu† dānā tā nu ucawu wo okolo, dāda ana wāā kuwā, u zuwayi muwun

mā Isuhu koyan da aba'un. Reve u yuwaan Asulā aganda ayi ukadātowu a aadanga a yi.

22 Isuhu danā tā nu ucawu wo okolo, dāda i zuwai ana wāa kuwā, u yuwain adanshi adama a mantsa ma na aza a Isra'ila aa lyawa Masar. Reve u damma le a tara etele a yi nnā aa kara.

23 Nshāwu ma Musa n danā tā nu ucawu wo okolo, dāda a gura soko niyi hali woto ta'atsu ana a matsan niyi. E ene tā Musa mawun ma sa'ani ma da, waru a uwwusa wovon u na aa 'yuwan yuwan tsutoni na wilā u mogono shi.

24 Musa danā tā nu ucawu wo okolo, dāda i zuwai ana u kungwai, u 'yuwain a na e de yi mawun mo usheli u mogono ma Masar.

25 U dangwa tā u sowo atsumalimā obolo na ama a na Asulā a dangwai, a na waa uwwa uyo'o u mayan mo unusu a mantsa ma wa'a.

26 U jiyān tā u la'a tā ulobonu u sowo atsumalimā o unā wu Za na Asulā a Dangwai, a na wāa tsurā ut-suru wa Masar suru, adama a na u danā tā a pura iliyinkapa ya Asulā i na i ri lo a tawā.

27 Adama o ucawu wo okolo a yi, Musa lyawa tā Masar, agba u danā a uwwusa wovon wu upan u mogono shi. Musa kaḡa tā asuvu adama a na u zuwaa tā Asulā a na aa gura ene shi esu.

28 Adama o ucawu wo okolo a yi a da, u foḡoi Abuki a Mapasa† reve u kyō'onu

mpasa e ebele nā gon vu nantsu, adama a za na aa tawāa nu ukwā wu una muwun mu ufaru mo olobo ma aza a Isra'ila wan.

29 Ama'a a danā tā nu ucawu wo okolo, dāda a pasai Mala mā Shili† gashi ida yu u'yewu. Amma ana aza a Masar o toni nle, reve mala ma lyuwa le suru.

30 Ama a Asulā a danā tā nu ucawu wo okolo, dāda ana a kandaruwusai lyuci va Jeriko rana cindere, avu ukari wā yi u riyā.

31 Rahapu† aashakala a danā tā nu ucawu wo okolo, dāda u ushiyi aza a Isra'ila aza a matawa mo utyo. Ayi da i zuwai o una niyi shi, ana o unai aza a na a 'yuwain a yuwan tsutoni nā Asulā.

32 N dashi tawā ni iroci i ro? N ri nā mantsa ma na maa damma du ada o Gidiyon,† nā Baraka, nā Samuson,† nā Japuta, nā Dawuda, nā Sama'ila,† na akapi a amasulā shi.

33 Ucawu wo okolo e le u zuwa le tā a lyuwa aci e ida i ro ya abunda lon. A yuwan tā ili i mejege, reve a ushi ili i na Asulā a yuwain nzuwulai suru. A baru tā nā vi ikamu.

34 A kimusā tā wuna u na u tsu lungusā. A fātsā tā e ekere a aza a na a danai azama o una le nā mutsun mu pe'eni. Ko na wo o'woi a danā tā babu ucira lon, a tsurā tā ucira. A danā tā nu ucira ubatā o uvon hali a lyuwa aci o uvon o omocin a asoja o ro babu uro.

³⁵ *Amaci* o ro waru a ushiy-
isa ta mmaci n le a na a shi a
kuwai reve a kambisa wuma.
Ama o ro gba ozo o ro a
ca le ta atsumalima adama o
ucawu wo okolo e le, reve gba
a usu le, "Tsa a usu tso o'wo
faan cine i dammai shi!" A
yuwan ta ne adama *Asula* a
'yasan le atsuma o ukwa a tyo
a wuma u sa'ani.

³⁶ Ozo o ro o sowo ta ulamu,
avu a faba le adama a na a
cayi okolo ubata wa *Asula*,
ozo o ro gba shi a nla le ta na
akani reve a zuwa le o u'wa
wa ali.

³⁷ Ozo o ro a kuwa ta adama
a na a vara nle na atali. Ozo o
ro gba shi a kuwa adama a na
o kodulo nle ta ure. Ozo o ro
gba shi o una le ta na matsun
me pe'eni. Ozo o ro a dana
ni ili i ro shi, she kwan vu
mgbele n na aa nla. Alambi a
ama a da a danai, reve e le'e
le, waru o bongi le ta.

³⁸ Ama a nda a dana ta ama
a sa'ani agba uvadi u nda wu
ntsa le shi. A baza ta atsuma
o una na a nsasan, reve waru
a pa'an atsuma a abanu na a
akari.

³⁹ Ama o ndolo suru o
yo'onoto ta *Asula* okolo
adama o ucawu wo okolo e
le! Amma suru na ne, a kuwa
ta babu na a ushiyi ili i na a
yuwaan nle nzuwulai.

⁴⁰ Adama a na *Asula* a
dangwa ta a na woo foboo
tsu ili i ro i na i la'ai ulobonu
abunda lon. U fobo ta u
yuwan ne adama she obolo
na atsu goon da oo o'wo cece
wuntsayi.

Asula a da Dada tsu

¹ Tsu ta na ama abunda
ukandaruwu na atsu a na o
o'woi iroci i na ucawu wo
okolo u ri. Adama o ndolo
lyawa tsu yuwain ala'anlai e
iladi a na a ri a makakan ma
tsu, she tsu kunai wan. Tsu
tawai ili i na yee geshe tsu
a yuwan ili i na yi ntsayi a
wuma u tsu, ayi da, unusu u
na waa tiga tsu babu usan.

² Na tsu ciga tsu 'yuwan tsu
kalyuwusa Yesu goon, za na
ayi da ufaru wu ucawu wo
okolo a tsu waru ayi da za
na kambuwa niyi ununa wu
ntsayi. U sowo ta atsumalima
reve u kuwa a akpata.† Avu
gba u ushi wono gashi ili i ro i
da shi, adama a mazanga ma
na waa tawa u tsura elime.
Gogo tsunda u ta nden o
ukere usa'ani o ootogu o tsug-
ono tsa *Asula*.†

³ Yuwain majiyan me iroci
ma Yesu. U kaba ta asuvu a
mantsa ma na ama a wuya a
yuwusaan yi iwuya. Adama o
ndolo she i kuna avu i lyawa
mpolo wan.

⁴ I ta yuwusan mpolo nu
unusu, agba mpolo n du koto
n zuwa o una du shi.

⁵ Agba yi icina ta ili i na
Adanshi a *Asula* a dammai
muwun ma *Asula* adama u
gbamato le asuvu:

"Mawun ma va, vu polo at-
suvu a mantsa ma na
Asulazuva oo ronuso
wu atsuvu,

waru she okolo a wu a kuda
wan a mantsa ma na
waa barasa wu.

⁶ Adama a na *Asulazuva* a tsu
bara ta za na suru u
cigai,

reve waru u ca aza a na u usuyi ts̄a muwun ma yi oforo.” ◇

7 I kaḅa asuvu atsuma atsumalim̄a a na yoo sowuso adama a na u rotso t̄a oforo a na dada tsu ca mawun. Mawun mo lo ma na dada va yi tsu kud̄a a ca oforo shi. Asul̄a a ta yuwusan n̄a adu ts̄a muwun ma yi.

8 Asul̄a a tsu bara t̄a muwun ma yi suru, agba nu u bara du shi, to, adu agirutu a da, agba i ri muwun ma amayun ma yi shi.

9 Suru ntsu tsu shi t̄a na mbara pa o uvadi aza a na a barasa ntsu. Reve gba tsu uwwusa le. To tsaa la'a uwwa Dada tsu na ri zuva adama tsu dan̄ai wuma shi?

10 Mbara n tsu bara tsu t̄a a mantsa wa'a o ure u na e enei mejege. Amma Asul̄a a ta barasa tsu adama u kamba tsu, adama tso o'woi aza a akiza ununa u ri akiza.

11 Tsuḅari ili i na ama a tsu uwwa uyo'o a mantsa ma na aa yuwusan yi da shi, u tsu ḅali t̄a! Na Asul̄a a bara le, ne da, adama u roco le ubata u na a nusain da, dada a tsu lapula reve a yuwan ili i na i ri mejege no okolo nden.

12 I ḡbamato obolu a du a na a kun̄ai, reve waru i ḡbamato alu a du.

13 I yuwan ure mejege adama a ana a du. Ne da aza a na oo tono du akutsuma, na a tadats̄a, aa riȳa shi, amma a t̄a tsur̄a ucira.

Uwwai Asul̄a

14 I yuwan mpolo i yuwan nden n sa'ani na ama suru,

waru i yuwan mpolo i yuwan nden ma akiza. Za na suru wuma wa yi u ri na akiza shi, wee ene Asul̄a shi, ko ke'en.

15 I yuwan ugbozu she vuma lamba a ushi isa'ani ya Asul̄a wan. I kambuwa ugbozu tsara nanza tawaa du na addama wan. Cu'un vuma ndolo t̄a lungusa ama na abunda atsuma a du na abunda.

16 I yuwan ugbozu she nanza yuwan tsipere wan, ko u 'yuwan a kuru Asul̄a ununa Isuwa† yuwain wan. Isuwa ayi da mawun mo ufaru ma Ishiyaku, waru u shi t̄a ushi agadu a dada va yi suru, reve gba u wina yi adama u lyuwa ilyalya u t̄a.

17 I cuwan t̄a ana Isuwa yuwain ne, u shi t̄a u cigisa dada va yi zuwaa yi aba'un, amma dada va yi 'yuwan t̄a. Agba babu ili i na waa yuwan u vadala ili'i, ko a na u patiyi dada va yi na mesun.

18 I ri tsa ama a Isra'ila shi, aza a na a rawai a Masasan ma Sinai,† ubata u na ee ene reve waru aa gura ju'wan. U shi t̄a a kulusa na akina, a baru yi t̄a ni irumbu i lima na lipa.

19 A uwwa t̄a mesun ma aavana nu uɗyo u ro. Ana ama'a a uwwai uɗyo'o, reve a pati Asul̄a a lyawa adanshi,

20 adama a na u la'a t̄a ucira u na aa gura kuru ana u dammai, “Ko na shi nama da ju'wain masasa'an, na a 'yuwan a ciga o una yi na mavara ma atali.” ◇

21 Musa na aciyayi wu uwwa ta wovon wi ili i na we enei da da u dammai, "Mu uwwa ta wovon lon hali n te meje'en." ◇

22 Agba gogo i tawa ta a Masasan ma Sihiyona† waru na Urishelima na ri zuva. Ayi da lyuci gbain va Asula a wuma, ubata u na obolo obolo a nlingata ma Asula ma abunda lon m bolotoi adama a yuwan mazanga.

23 I tawa ta ubata e ibolo i muwun ma Asula tsa muwun mu ufaru ma yi aza a na a danai ala e le suru de zuva. I tawa ta ubata wa Asula na aciyayi, za na ayi da za vu uge'etosu va ama suru. Waru i tawa ta ya kwisa va ama a sa'ani, waru Asula a kambato le ta cine wu ntsayi.

24 I tawa ta ubata wa Yesu, za na tawayi na akucunuf a sa'avu diga a Asula. Mpasa ma Yesu* n da o kyo'onuyi tsa kucci, za na ri ni ikaka i na i la'ai mpasa ma Habila.†

25 Adama o ndolo i yuwan ugbozu waru she i 'yuwan o polo atsuwu wan, n na Asula a yuwan adanshi. Ama a Isra'ila a na a vadalaa niyi ucina ana u o rono nle atsuwu pa o uvadi, ko za la'a shi. Adama o ndolo u ta dana tsu uwuyanun na tsu vadalaa Asula a na a ri zuva ucina nu u rono tsu atsuwu.

26 Ana u yuwain adanshi

nu ujimu de acapa, ucyo wa yi u jingada ta uvadi, ◇ amma gogo u yuwan ta nzuwulai, "N ta jingadisa uvadi u ta waru, agba uvadi goon shi, hali na zuva." ◇

27 Ana u yuwain adanshi a nda, u ta dansa a na ili i na u yuwain suru a ta lungusa le. She ili i na i ri n jingada shi, goon ele da aa buwa.

28 Ayi da i zuwai tsu danai o godyusho a na tsu ushiyi tsugono tsa na ili yi lo a na wa jingada yi shi. Tsu yuwayin Asula aganda cine woo yo'onoto yi okolo, reve tsu ca niyi tsugbain avu waru tsu uwwai wovon wa yi,

29 adama a na Asula a tsu akina a wuna u na u tsu lungusa ili i da.

13

Cine oo yo'onoto Asula okolo

1 I lyuwa elime na ncigalai ni icigi yi Zamawawa.

2 I cuwan i ushi omocin ulobonu a 'wa du. Ama o ro a yuwan ta de ne, avu gba a ushi nlingata ma Asula babu ele urevu.

3 She yi icina na aza a na a ri pe o u'wa wa ali wan. I sowo atsumalima obolo ne ele gashi i ta de obolo ne ele. I cuwan na aza a na o bongiyi gashi adu fo i ta pe atsuma e le.

◇ 12:21 U.WI. 9:19. * 12:24 Mpasa ma Yesu n tsu tawa ta na gafura vu nusu, amma mpasa ma Habila n tawa ta na atsumalima e ekere a za na una niyi (Ufr. 4:10). † 12:24 Ana Kayinu unai Habila, Asula a damma yi ta, "Mpasa mu zawa'a va wu n na n ri e ida n te dewu va (Ufr. 4:10)." Gogo tsunda, mpasa mu Zamawawa n da maa yuwusan adanshi e ikaka i na i la'ai mpasa ma Habila. ◇ 12:26 Mta. 19:18. ◇ 12:26 Hab. 2:6.

4 I ca nden n lolo tsugbain. Ka nā vali a mantsa suru i guzā amayun, adama a na Ḃsulā a ta ca za na yuwain tsipere suru atsumalimā, ko za na kuḂai a guzā amayun atsumā a nden n lolo suru.

5 I guzā aciyāḂu e icigi yi ikebe. I yuwan ankuri ni ili i na i ri nā ayi. Ḃsulā a damma tā,

“Maa lyawa wu shi, waru maa vadala a wu ucina shi, ko ke'en.” ◇

6 Adama o ndolo, tsu ta gura damma babu wovon, “Maa uwwa wovon shi, adama a na Ḃsulazuva za vi ikambi i vā i Ḃa.

A gura yuwan ili i ro nā amu shi.”

7 I cuwan na azagbain a Ḃu, aza a na o rito nḂu Adanshi a Ḃsulā. I cuwan ni isa'ani i na wuma u le u tāwayi, waru i ca okolo a Ḃu a Zagbain cine ele a yuwain.

8 Yesu Zamawawa aa vadala shi, ko ke'en! Ne Ḃa u ri tso yon, tsa ana'an, waru babu ukotu.

9 She vu lyawa a pusan wu ana wan, waru she vu lyawa uritosu icu'un icu'un i zuwa wu vu toni ure u wuya wan. Isa'ani ya Ḃsulā i Ḃa yaa Ḃashi wu okolo ugbamu, agba e itoni i wilā wi ilyalya i Ḃa yaa zuwa wu vu yuwan ne shi, ili i na yaa kambusa aza a na oo tono le shi.

10 Amma tsu tā nā masa'aḂ mo ro, waru nan ganuḂ na a yuwusan agandā ubatā wā agandā o uvadi u nda, a ri nu ucira u na a tama kucci na a cayi a masa'a mā tsu shi.

11 Aabara a nan ganu a tsu tanu tā mpasa mi inama a uwa pe Upasu u na u La'ai Akiza ubatā u na u tsu ca mpasa'a adama a nusu. Agba lipu vi inama'a a tsu kulato le tā a alanga o uvalata.

12 Ayi Ḃa i zuwai Yesu sowoi atsumalimā o ugyuru, adama u kambato ama a yi aza a akizaḂ nā mpasa mā yi.

13 Adama o ndolo tsu karai a tyo ubatā wā yi o ugyuru wu uvalata adama tsu uwwai wono u na wu uwwai.

14 Tsu ri nā lyuci na aa Ḃana lo babu ukotu o uvadi shi, amma tsu te ipiri i lyuci tsundolo.

15 Lyawa kucci tsu lyuwa elime a cuwusa Ḃsulā atsumā a ala e Yesu. Tsu casu ala a yi tsugbain.

16 She yi icina i yuwan isa'ani wan, waru i kamba ozo o ro, adama a na ele Ḃa kucci na oo yo'onoto Ḃsulā okolo.

17 I yuwan tsutoni na azagbain a Ḃu, waru i yuwan ili i na a damma nḂu i yuwan. A tā kaluwusa Ḃu babu wivuwun, adama a na e reve tā a na aa cuḂuwa Ḃsulā cine ulinga u le u yuwain. Ni i yuwaan le tsutoni, a ta yuwan ulinga u le nā māzanga. Ni i 'yuwan gba a yuwan tsutoni ne ele, a ta yuwan ulinga u le nā atsumolangu, agba ayi nda waa kamba Ḃu shi.

18 I yuwusaan tsu avasa kuci. Tsu reve tā asuvu a tsu a tā cece, waru tsu ciga tā tsu

yuwan ili i na i ri mejege a mantsa suru.

¹⁹ N te ipati i du nu ucira u na n ri na ayi suru, i yuwan avasa adama Asula a kambato mu ya'a du kefu.

Avasa o ukosu

²⁰⁻²¹ N ta avasa Asula a asuvu nden u ca du ili i sa'ani i na i cigai biti adama i yuwan ili i na u cigai. U 'yasan ta Yesu Zamawawa Zagbain tsu diga o ukwa. Gogo Yesu ta tsu Za va Aguba a Gbain a na aa yuwan ulinga na mpasa ma yi adama a yuwan akucunu a Asula ni ikyon ya yi, akucunu a na oo koto shi. N ta yuwusan avasa Asula a yuwan ulinga atsuma a tsu adama tsu yo'onoto yi okolo e ekere e Yesu Zamawawa. Lyawa tsugbain tso o'wo za va yi suru suru waru babu ukotu. Ami.

²² Ama a va, n te ipati i du i kambuwa ugbozu e ikaka yu udashishi wo okolo o ug-bamu u nda. Mepepelime ma abunda ma da shi.

²³ N ciga du ta i reve a na a lyawai Timoti za tsu diga o u'wa wa ali. Nu u rawa ya'a va kefu, tsu ta tawa ubata u du ra adama tse ene du.

²⁴ I casa azagbain a du suru na aza e Itoni suru.

Waru aza e Itoni a Italiya a na a ri obolo na amu a te icasu i du.

²⁵ Lyawa isa'ani ya Asula i dana obolo na adu suru.

Mepepelime ma Yakubu

Ucuduwu wa aatagada a nda

Yakubu zawa'a vu Zagbain Yesu Zamawawa ayi da za na danai aatagada a nda. U dana ta mepepelime ma nda a tyo aza e Itoni e Yesu aza na a ri ubazu bata bata atsuma o uvadi adama a atsumalima a na oo sowuso adama e itoni ya Yesu Zamawawa.

Ana atsumalima a yuwain abunda lon, reve e bete'we a tyo bata bata. Ayi da i zuwai Yakubu danaa nle mepepelime ma nda adama a na u ciga nle a kaaba asuvu waru a yuwan ankuri atsuma e itoni i na a yuwusan. Ayi da i zuwai aatagada a nda a yuwusan adanshi adama a atsumalima, na addama, na makaaba ma asuvu, obolo na avasa, waru na nden n na mu ntsayi a yuwan atsuma a nden n na a yuwusan atsuma e itoni.

Aza e Itoni ana'an na abunda o to sowuso atsumalima e ekere a aza a na a kurusu Zamawawa shi. Suru na ne suru tsu toni niyi ulobonu. Aatagada a nda o roco tsu ta itoni ya Yesu ayi da a yuwan ili i sa'ani usana suru.

Ili in iripe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu (1:1)
2. Wuma wu ucawu wo okolo nu ugbozu (1:2-18)
3. Mawwa nu ukurusu wi ikaka ya Asula (1:19-27)

4. She vu roco adangulu a tyo aza e ikebe wan (2:1-13)
5. Ucawu wo okolo na linga (2:14-26)
6. Ugbozu ni idanshi (3:1-18)
7. Morono ma atsuva adama a tsu'utsa nu uvadi (4:1-5:6)
8. Makaaba ma asuvu, ni isa'ani, obolo na avasa (5:7-20)

Ucuduwu

¹ Amu da Yakubu, aagbashi a Asula waru aagbashi e Yesu Kristi Zagbain Zamawawa.

N ta danasaa aza e Itoni ya amayun a na a ri ubazu suru atsuma o uvadi.

N ta lyungusu icasu i va.

Uritosu adama a malyungwa

² N'utsa n va suru, i yuwan mazanga mantsa ma na addama a tawa ndu icu'un icu'un.

³ Adama a na i reve ta cine malyungwa mo ndolo ma tsu zuwa ucawu wo okolo a du u tawa na makaaba ma asuvu.

⁴ I kaaba asuvu hali malyungwa ma du mo koto. Ana i kabai asuvu o ndolo i to o'wo nu ucawu wo okolo ugbamu waru i ta dana ushiwun, yaa lamba ili i sa'ani shi.

⁵ Za na lambai ugbozu suru, u pati Asula, waru u ta ca yi ugbozu'u. Asula a tsu ca ta vuma ne'e pere. U tsu gbarana za na pati niyi ili shi.

⁶ Amma na vu pati ili i ro, vu ciga vu 'yuwan vu ca okolo, agba vu kuda okolo wan. Ni i kuda okolo i ta dana gashi ikefu i mala ma

na upepu u tsu zuwusa yi a kandaruwusa.

⁷ Cu'un vuma ndolo yuwan majiyan ma na Zagbain aa yuwaan yi ili ro wan, ko ke'en.

⁸ Cu'un vuma ndolo tsu gura yuwaan aciyayi majiyan ma ta shi, waru u tsu gura kuru ure u ta shi.

⁹ Aza e Itoni aza a na a ri ni ili shi, a yuwan afalu adama a na Asula a 'yasan le ta.

¹⁰ Aza e Itoni aza a na a ri ni ikebe, a yuwan afalu fo adama a na Asula a zuwa le ta a kadato aciyele. Aza e ikebe o to koto ana yipalu ya anlya i na i tsu uta o ogozo.

¹¹ Urana u tsu tawa ta nu usuduwu wa yi, awu u 'yeweto anlya, awu waru yipalu ya yi i riyai e ida, reve ulobonu wa yi u koto. Ne da waru za vu utsuru oo koto ayi pe atsuma a linga va yi.

¹² Asula a tsu tawaa ta ama a na a kabai asuvu na ankuri na malyungwa na mazanga. Nna malyungwa mo koto, Asula a ta ca ookokolo a wuma u babu ukotu e ekere a za na riyai a malyungwa'a shi. Asula a yuwaan ta aza a na a ciga niyi nzuwulai nnda.

¹³ Na vuma ciga yuwan ili i babu ulobonu, cu'un vuma ndolo she u damma Asula a lyungwa yi ta wan. Za lo na aa gura lyungwa Asula a yuwan iwuya shi, waru Asula a tsu lyungwa ama a yuwan iwuya shi.

¹⁴ Icigi i maluwa ma na tsaa yuwan iwuya u tsu lyungwa tsu ta tsu yuwan ili, reve u pusan tsu ana.

¹⁵ Maluwa mo ndolo u tsu yuwan ta atsuma reve u matsan unusu, ne da waru unusu u ndolo u tsu yuwan mgbain hali u tawaa nu ukwa.

¹⁶ Ama a na n cigai abunda, she i kuru ili ye epen wan.

¹⁷ Ili i na i ri ulobonu suru une'e u da diga ubata wa Asula de zuwa, ne da waru ili suru i na i ri babu unusu. Ili i nda suru a ca tsu ta le diga ya Dada na yuwain ekan a zuwa. Ne da u ri kuci, u tsu vadala cine ululu u tsu vadala babu usan shi.

¹⁸ Icigi ya yi i da tsoo o'wo ama a na u dangwai, dada u lyunguwa ntsu ikaka ya amayun, ikaka i dada i matsan ntsu tsu muwun mu ufaru.

Zuwai atsuva a du

¹⁹ Ncigata n va, i dana na mawwa babu usan, amma i yuwan adanshi go'o wan, waru i yuwan upan go'o wan.

²⁰ Ni i yuwan upan, ko ili i sa'ani i ta i na Asula a ciga ndu i yuwan, yaa yuwan shi.

²¹ I lyawa tsipere ni iwuya. Waru i kambato aciyadu ili i ro i da shi, waru i usu ikaka i na a shuwai atsuma a du, ikaka'a i ta nu ucira u na waa wawa du.

²² I yuwan ili i na ikaka'a i damma ndu, she yu uwua na atsuva a du goon wan, ni i yuwan ne, i yuwaan ta aciyadu tsulo.

²³ Na vuma uwua adanshi a Asula agba u yuwan ili i na u damma niyi shi, cu'un vuma ndolo ta gashi vuma na kalyuwai aciyayi a madubi.

24 Reve nu u *karā* *āvu* wi icina cine u ri babu *usān*.

25 Agba *nā* vuma *kālyuwa* *wilā* *wā* *Asulā* u na u ri ulobonu lon, reve u lyuwa elime a yuwusan ili i na *wilā'a* u dammai, vuma ndolo *tā* *tsurā* *aba'un* na asuvu nden a na *wilā* u cayi.

26 *Nā* vuma aa yuwusan majiyan gashi u to tonishi *Asulā*, agba u gura guzā *unā* *wā* *yī* shi, wu lumā *tā* *aciyayi*, waru itoni *yā* *Asulā* *yā* *yī* pere *da*.

27 Ure u sa'ani u na wu ntsayi o toni *Asulā* Dada tsu *ayi* *da* *a* *kālyuwa* *mkpa'an* *nā* *nrunā*, reve waru a suma nshinda mu *uvadi*.

2

Morono ma atsuvu adama a adangulu

1 Ama *a* *vā*, Yesu Zagbain Zamawawa tsu *tā* *nā* *tsugbain* lon. Adama a na *adu* *āzā* e Itoni a *da*, she i roco adangulu e ekere a ama o ro wan.

2 Iroci, *nā* vuma ro *utā* *de* reve u *tawā* *ubata* *wī* *ibolo* i *du*, *ayi* wotowu ni itana i sa'ani *nā* makawani me ikebe ma zinariya, reve waru za vu ulambu *tawā* wotowu ni itana yu uwuyanū wukaru.

3 Reve vu la'a ca ugbozu *wā* wu a za na otoyī itana i sa'ani, reve vu damma *yī*, “Yuwan ankuri *danu* o ootogu a sa'ani a *nda*.” Reve vu damma za vu ulambu, “Isawan ndede,” ko vu damma *yī*, “*Danu* e *ida* lo *a* *makakan* *mā* *vā*.”

4 *Nā* vu yuwan ne, vu ta yuwusan adangulu *atsuma* a

ama, waru ne *da* yaa yuwusan gashi *āzā* o uge'etosu a na *a* ri *nā* majiyan me iwuya.

5 Ncigata n *vā*, zuwai atsuvu *a* *du* yu uwua ulobonu: Amayun a *da* *Asulā* a dangwai *āzā* o ulambu *atsuma* o *uvadi* u *nda*, reve o o'wo *āzā* o ut-suru *atsuma* e Itoni. Reve waru u dangwa le *tsarā* a uwa *atsuma* o tsugono *tsā* na u yuwayin aza a na a ciga niyi nzuwulai.

6 *Nā* ne suru, i tsi isulusa *tā* alambi! Waru gba *āzā* o ut-suru ele *da* e le'eshe *du*, reve waru a tara *du* *a* *tyo* o ukobu wu uge'etosu.

7 Ele *da* *da* waru aza a na aa yuwusan adanshi a vanvama adama a ala a sa'ani e Yesu Zamawawa, waru i *tā* pe *atsuma* a ala'a.

8 Ili i na *yī* ntsayi *ayi* *da* i toni *wilā* u Mogono'o u na *a* *tsurai* *atsuma* a Adanshi *a* *Asulā*, “Vu ciga nron mu nden *mā* wu, cine vu cigai *aciyawu*.”

9 *Nā* vu tara ama cine vee eneshe le ne esu, vu nusan *tā*, waru *Wilā* u kototo wu *tā*, vo o'wo *tā* za vu unusu.

10 *Nā* vuma toni *Wilā* *wā* *Asulā* suru, *āvu* u *riyā* a za *tā*, vuma ndolo *kudā* *tā* o toni *wilā'a* suru waru u yuwan *tā* unusu.

11 *Asulā* a na a dammai, “She vu yuwan tsipere wan,” *ayi* *da* waru u dammai, “She vu una vuma wan.” *Nā* vu yuwan tsipere shi, *āvu* vu una za ro, vo o'wo *tā* za makuda *mā* *Wilā* *wā* *Asulā* suru.

12 Adama o ndolo vu yuwan adanshi, waru vu

yuwan ili i na gashi gogogo
 ɗa e ge'eto wu na wilā u na
 waa ca wu ufaɓu.

¹³ Na vee inda iliyali yo ozo
 o ro shi, ee ene iliyali ya wu
 shi. Na voo rocosu ozo o ro
 isa'ani, to, o to roco wu isa'ani
 ya Asula hali isa'ani'i i lyuwa
 aci o uge'etosu.

*Ucawu wo okolo na mayan
 mo ulinga*

¹⁴ Ama a va, nye i ɗa isa'ani,
 vu damma, vu ta nu ucawu
 wo okolo, agba vu roco yi na
 linga shi? Cu'un vu ucawu
 wo okolo o ndolo aa wawa za
 shi.

¹⁵ A damma, ve ene ta
 vuma na cigai ilyalya ko
 itana yu u'otosu,

¹⁶ reve vu damma, “Vu
 rawa lafiya, Asula a ca wu
 malyuwaa na mosowoo ni
 itana yu u'otosu,” agba vu
 kamba yi atsuma e ili i na yaa
 balā yi shi.

¹⁷ Na ne ɗa ucawu wo
 okolo a wu a ri goon, babu
 ulinga u na u rocoi, ucawu
 wo okolo o ndolo pere ɗa,
 waru aakwakwa a ɗa.

¹⁸ Za ro ta gura ece mu, “Vu
 ta nu ucawu wo okolo?”

Waru n ta usu yi, “N ta ni
 ili i na moo roco.” Reve n
 damma yi, “Roco mu vu ta
 nu ucawu wo okolo, agba vaa
 yuwusan isa'ani shi, waru
 amu n to roco wu n ta nu
 ucawu wo okolo atsuma o
 ulinga u na maa yuwusan.”

¹⁹ Vu usu ta na Asula a ta a
 ɗa. U lobono ta. Ko otoni a
 lima fo a usu ta ne ɗa, u tsu
 zuwa le ta e je'en na wovon.

²⁰ Avu ulo u vuma! Vu ciga
 ta she nanza roco wu ucawu
 wo okolo babu ulinga u sa'ani
 pere ɗa?

²¹ Uwwai nda, akaya a tsu
 Ibrahim zuwa ta Asula a
 uwwa uyo'o ana u votoyin
 ulobo wa yi Ishiyaku a
 masa'a, tsara u yuwan kucci
 na ayi.

²² Gogo vu ta gura ene cine
 ucawu wo okolo a Ibrahim
 ni ili i na u yuwusain a lin-
 gai obolo. U roco ta ucawu
 wo okolo a yi amayun a ɗa
 atsuma e ili i na u yuwain.

²³ Apa nda ili i na Adanshi a
 Asula a dammai, “Ibrahim ta
 nu ucawu wo okolo e ekere a
 Asula, reve waru Asula e kece
 yi atsuma a aza a abula.” Ne
 ɗa Ibrahim yuwain ɗaɗa e ɗe
 niyi i'utsa ya Asula.◊

²⁴ Ye ene ta gogo a na tsu
 ta gura zuwa Asula a zangana
 na atsu adama e ili i na tsu
 yuwain, agba ni ili i na tsu
 usuyi goon shi.

²⁵ Iroci, Rahapu† aashakala
 a ɗa a danai. Amma u zuwa ta
 Asula a yuwan mazanga na
 ayi ana u ushiyi aza a na a
 'yawai matawa mo utyo me
 ida, reve u wawa le avu u
 kambato le o u'wa nu ure u
 ro.

²⁶ Lipu na ri babu ruhu,
 lipu ndolo akwakwa a ɗa, ne
 ɗa ucawu wo okolo a ri babu
 ulinga aakwakwa a ɗa!

3

Uritosu adama e eelentsu

¹ Ama a va, she yo o'wo
 munlu ma Adanshi a Asula
 na abunda wan. I reve Asula

e te ge'eto tsu lon adama a na tsu ri munlu.

² Ātsu tsu nusan t̄a e re n̄a ābunda, amma aza a na a gura guz̄ai elentsu e le, a ta gura guz̄a aciyele e re na buwai.

³ T̄su tsu zuwaa t̄a ido rumu na amunga ā n̄a tsar̄a a uwwa tsu, tsar̄a tsu gura zuwa le a yuwan ili i na tsu cigai a yuwan suru.

⁴ Ne da fo a tsu yuwaan wantsun. U t̄a mgbain waru upepu u mala u tsu kebe yi t̄a. N̄a ne suru n̄a zagbain yuwan ulinga na aaci o uwalata u wantsu'un u tsu vadala t̄a a t̄yo ubat̄a u na u ciga niyi u 'yawa.

⁵ Ne da waru eelentsu, ili i ke'en i da ātsuma a lipu, agba u tsu yuwan t̄a ābajini e ili. Ābajini o una ā tsu kula t̄a na makina me ke'en.

⁶ Eelentsu fo akina a da. U t̄a tapu ni iwuya, u tsu una t̄a vuma suru suru, reve u zuwa ure u wuma u vuma a akina, āyi aciyayi u'wa wa akina u da we ivulusa yi.

⁷ Ama a tsu gura t̄a zuwa nama suru vu uwwa le, n̄a nnunu, ni iyo, n̄a mugula fo,

⁸ agba babu za na aa gura zuwa eelentsu a yi oo toni yi. Ili i wuya i na vuma aa gura gitsa da shi. U t̄a n̄a yaza yu ucira.

⁹ Ne eelentsu a da tsu yuwaan Zagbain n̄a Dada ica. Ne eelentsu a da da waru a tsi isula ama, ko na a yuwan nle oroci a Āsula.

¹⁰ Ica nu una wu usan, o una u t̄a u da oo utusa, aza a va, she wo o'wo ne wan.

¹¹ Lyusumini t̄a ta gura tawa na mini mo uyo'o na mini mo okono?

¹² Aza a va, ashe ubiri u ta gura matsan zetun?† Ko zetun u matsan ubiri? O'o, ne da waru vee kene mini mo uyo'o a lyusumini ma na ma ri okono shi.

Cu'un vu gbozu re

¹³ Ātsuma a du, vuma ro t̄a pe za na ri nu ugbozu nu urevu wi ili ya Āsula? Ama a na a ri ne, o tsu rocoo t̄a cine aa yuwusan wuma u sa'ani u le, waru o tsu rocoo t̄a cine aa yuwusan ili i sa'ani babu u'yasaan wa avangaci.

¹⁴ Amma na vu ri na tsushu'un ni icigi ya aci o ookolo a wu, she vu 'yasaan avangaci a na vu ri nu ugbozu wan. U'yasaan wa avangaci a wu suru amayun a da vaa 'yuwusan.

¹⁵ Icigi ya aciyawu, na tsushu'un ts̄a wu ubat̄a wa Āsula a da wo utusa shi. Icu'un i ndolo ili yu uvadi i da, babu akiza, waru Mekerencesu† ma da ma tsu tawa ne ele.

¹⁶ Ubat̄a u na icigi ya aci na tsushu'un ts̄a ri suru, ubat̄a u ndolo ujambaru u da u tsu dana lo waru iwuya suru i ta lo.

¹⁷ Amma ugbozu u na wu utai de zuva suru u t̄a cece. U ciga t̄a asuvu nden. Mantsa suru ben da u tsu dana, waru u tsu zuwaa t̄a ama atsuvu. U t̄a ni isa'ani, waru u tsu yuwan t̄a linga sa'ani. U tsu roco mayan me ili koko'o shi, waru u tsu yuwan ili ni ikpa'a shi.

18 Aza a na aa casu ama adanshi a asuvu nden a tsu cu'wan ta icu'un ya asuvu nden, reve a gasa isa'ani.

4

I ca aciyadu e ekere a Asula

1 Nye i da gba yaa tawusaa na mawasan na nlangi atsuma a du? Ili i na yaa tawusa na addama a nda suru ele da ili i na i cigai, a na a ri a nlangi atsuma a du.

2 I ciga ta ili i na i ri na ayi shi, avu i yuwan ifobi avu yu una tsara i tsura ili i ndolo. I ta yuwusan tsushu'un tsi ili i na ozo o ro a ri na ayi, waru yaa tsura ili i ndolo adama a aciyadu shi, ayi da i zuwai yaa yuwusan mawasan na nlangi adama i usa le e ekere a aza a na a ri ni i da. Suru na ne, ili i na i zuwai i tsurai ili i na i cigai shi, ayi da, i pati Asula shi.

3 Waru ko ni i pati, i tsu tsura shi adama a na no okolo a sa'ani a da i yuwayin ipati'i shi, i ciga ta ili i na yoo yo'onoto du okolo.

4 Adu aza o ulambu wa abula! I reve, ni i ciga ili yu uva di i nda, i to o'wo n'yuwatan ma Asula.

5 Ko i ta majiyan pere da Adanshi a Asula a dammai, Ruhu va yi ta pe atsuma a tsu waru u ta a tsushu'un lon.

6 U tsu roco tsu ta isa'ani ya yi na abunda. Ayi da i zuwai adanshi a yi a dammai:

“Asula a 'yuwan ta za na a 'yasan aciyayi, amma u tsu yuwaan ta za na votoyin aciyayi ubata wa yi isa'ani.”

7 Adama o ndolo, i ca aciyadu e ekere a Asula. I 'yuwan Mekerencesu, u ta suma u lyawa du.

8 I tawa zuzu na Asula, ayi waru u ta tawa zuzu na adu. Adu aza o unusu, yi za'wa ekere a du, reve i zuwa okolo a du o o'wo cece. Adama a na i ri no okolo e re re.

9 I yuwan atsumolangu, i shon, i yuwan abara adama e ili yu uwyanu i na i yuwain. I lyawa izo'oshi i du i kamba atsumolangu, mazanga waru ma kamba mesun ma abunda.

10 I voton aciyadu e ekere a Asulazuva, ayi waru u ta 'yasan du.

11 Ama a va, she i yuwusan adanshi a vanvama a tyo e ekere a aza a du wan. Nna vu yuwan adanshi o unusu a na za va wu vi itoni yuwain, avu waru vu tawaa yi na adama, vu te ge'etosu Wila wa Asula. Agba waru avu za vu uge'etosu da shi, za na aa gura reve Wila'a u ta mejege ko u ri mejege shi. Ulinga wa wu ayi da vu yuwan tsutoni na ayi.

12 Asula a da a yuwain Wila, ayi da waru a nde'en na waa gura yuwan uge'etosu atsuma a tsu mejege. Ayi da waru a nde'en u ri nu ucira u na waa lungusa ko u wawa. Adama o ndolo, avu zane da a na vee ge'eto za va wu?

Yaa gura reve nfa'an shi

13 I kambuwa ugbozu e ili i nda, i ta dansa, “Ana'an ko nfa'an tsu ta 'yawa a lyuci ndede, tsu yuwan de aa'wan

a tā a tsulusa nā tsu wini a tsurusā ikebe i na yaa uwusā tsu.”

¹⁴ I damma tā tsunda, agba i reve ili i na yaa fara nfa'an shi. Adama a na wuma u dū u tā vadamma megeve. U tsu dānā tā pa nda gogo a mantsa me ke'en u kara.

¹⁵ Adama o ndolo, u to lobono i damma, “Nnā Asulazuva a ciga tsu dānā wuma, avu tsu yuwan ili i nda ne ele ndede.”

¹⁶ Ko na wo o'woi, i dānā tā a yuwusan adanshi e ili i na yaa yuwan nfa'an nu uvađu adama a na i tarai aciyađu ili i ro. Cu'un vu uvađu u ndolo biti iwuya i da.

¹⁷ I cuwan, unusu u da na vuma reve ili i na i lobono i u yuwan, reve u 'yuwan a yuwan i da.

5

O rono tā aza o utsuru at-suvu

¹ Aza o utsuru, zuwai at-suvu a dū. I tā shon nā yisaali adama a atsumalima a na a ri lo a tawā dū.

² Utsuru u dū u ta shama, waru aran a ta tama itana i sa'ani yi ikebe i dū.

³ Gogo zinariya nā azurufa oo o'wo ili shi. Ili yi ikebe i na i zuwayi ucira, a tā lungusā lipu dū atsuma a akina.† Ili yi ikebe i na i bolotoi nda suru, e te isawan a makakan mā dū o unā wi ili i na i yuwain o urana wu uge'etosu. Ađu da nda gba i bolotoi utsuru u dū a rana vu ukosu u nda.

⁴ Zuwai atsuvu a dū gogo! Yu uwwa mesun ma aza a zamalinga aza a na i 'yuwain

a tsupa. I 'yuwan tā a tsupa melen me le, ikebe i dāda n nda a yuwusan adanshi a aci a dū. Asulazuva a uwwa tā mesun ma aza a zamalinga'a.

⁵ I danu tā atsuma o uvađi babu linga, nā ne suru yu uwwa tā uyo'o u na i cigai. I yuwan tā waru mgbain gogo i fobo tā aciyađu adama o urana u mapađa.

⁶ I yuwaan tā ama a sa'ani uge'etosu wu uwuyan, reve i kambato le aza o unusu, reve yu una le, agba a yuwaan dū ili i ro shi.

I yuwan ankuri na atsumalima

⁷ Aza a va, i yuwan ankuri ana wo o'woi i ta pura ukambu wu Zagbain. I jijan aza a na a tsu yuwusan cimba, aza a na o tsu puro mini mo ujuvu, waru a tsu yuwan tā ankuri hali mantsa mo ugasa. I cuwan cine a tsu yuwan ankuri, reve o puro itana yu uduma i kutsa ulobonu.

⁸ Ne da fo yaa yuwaan ankuri. I gbama asuvu adama a na Zagbain tā lo a tawā gogo.

⁹ Aza a va, she i yuwan adanshawuya e ekere aza a dū wan. Nā ne da shi Asula e te ge'eto dū. I kalyuwa ulobonu! Za vu uge'etosu u gbain u tā lo a tawā. U tā lo mishin o unantsu!

¹⁰ Aza a va, i kalyuwa ama a Asula aza a na a yuwusan adanshi o unā wā yi atsuma o ucira wa ala a yi. Ele da iroci ya ama a na yaa

kalyuwa adama o mosowo ma atsumalima.

¹¹ Tsu tsu ca ta aza a na a yuwain ankuri atsuma a atsumalima tsugbain. Ayuba iroci i vuma na kabai asuvu na ankuri da lon. Atsuma e ili i na i cina niyi, tse ene ta ifobi ya Asulazuva cine u kosoi ulobonu a wuma wa yi, adama a na Asulazuva a ta tapu ni isa'ani nu urocosu wi iliyali.

¹² Aza a va, u ta dana ulobonu lon she i kucina na zuva wan. She i yuwan ne avu i de ida ko ili i ro wan. Ili i na yi ntsayi i yuwan ayi da i damma "ee" ko "o'o" goon. Ni i yuwan ne yaa nusan shi, waru oo kototo du shi.

Uritosu adama a avasa

¹³ Atsuma a du za ro ta pe na atsumalima? Vuma ndolo lyuwa elime na avasa. Nanza atsuma a du u ta na mazanga? Vuma ndolo cana ishpa yi ica.

¹⁴ Atsuma a du nanza ta pe nu ubanakun? Vuma ndolo banu azagbain a aza e Itoni tsara a yuwaan yi avasa. A ta tsuwaan yi mani'in atsuma a ala a Zagbain.

¹⁵ Avasa a na azagbain a yuwain no okolo a ta, avasa o ndolo a ta kambato za vu ubanakun u ndolo gbaga. Asula a ta kambato yi gbaga. Waru nu u yuwan unusu suru, Asula a ta yuwaan yi gafura.

¹⁶ Adama o ndolo, i dammulai unusu u du, reve i yuwunlayi avasa tsara Asula a kambato du gbaga. Vuma

na Asula a uwwusa uyo'o wa yi, avasa a yi a ta nu ucira waru u tsu tawaa ta ni isa'ani.

¹⁷ Iliya† vuma da oroci a tsu. U yuwan ta avasa na amayun she o ro'o wan, waru o ro'o e ida shi, hali a'wan a ta'atsu na akapi.

¹⁸ Reve u yuwisan avasa, reve Asula a yuwan iro'i, dada ida i matsain itana yu una ulobonu.◇

¹⁹ Aza a va, na za ro puwaan atsuma o ure wa amayun, za ro atsuma a du u 'yawa u kambato vuma ndolo.

²⁰ I cuwan ulobonu, vuma na kambatoi za vu unusu na riyai, vuma ndolo ta wawa za vu unusu'u diga o ukwa, adama o ndolo Asula a ta yuwaan vuma ndolo gafura vu nusu va abunda na u yuwain.

Mepepelime mo Ufaru ma Bituru

*Ucuduwu wa aatagada a
nda*

Bituru, vuma na danai aatagada a nda, aajiya a da a danai. U dana ta zuzu na Yesu. We ene ta cine Yesu sowoi atsumalima ne esu a yi. Atsuma e mepepelime ma nda u yuwaan ta aza e Itoni a na a ri bata koko'o adanshi adama a atsumalima.

Bituru damma ta aza e Itoni a mantsa mo ndolo a na a yuwan mazanga adama a atsumalima a na oo sowuso. Ana wo o'woi Yesu sowo ta atsumalima atsuma o uvadi u nda, ne da fo aza e Itoni a yi na a 'yuwan a ciga o sowo cu'un va atsumalima o ndolo. Atsumalima a tsu zuwa ta ucawu wo okolo a vuma a dashi gbama. U damma le ta isa'ani ya Asula u to obolo ne ele a mantsa ma na oo sowuso atsumalima o ndolo.

Ana'an aza e Itoni o to sowuso fo atsumalima, waru ne da, Asula a ta na abula hali ana'an n nda. Aata-gada a nda a ca tsu ta urevu adama a amayun a akiza a na aa kamba tsu na tsoo sowuso atsumalima. Waru u damma tsu ta ili i sa'ani ya abunda i na tsa a yuwan a mantsa ma na tsu ri oo sowuso atsumalima ko na tsu ri a asuvu nden.

*Ili in iripe atsuma a aata-
gada a nda*

1. Icasu na avasa (1:1-2)

2. Adanshi a amayun adama o uzuwu wo okolo (1:3-12)
3. Nden tsa ama a Asula a na a ri na akiza (1:13-2:17)
4. Iroci ya atsumalima e Yesu (2:18-25)
5. Za vi Itoni na atsumalima (3:1-4:19)
6. Asala adama a azagbain aza a aa'isa aza e Itoni (5:1-11)
7. Icasu yu ukosu (5:12-14)

1 Amu Bituru, aajiya e Yesu Kristi Zamawawa, amu da ma lyungusaa du mepepelime ma nda. N ta danasaa ama a na Asula a dangwai. Ele da aza a na a ri a nden ana omocin atsuma e ida ya Pontu, na Galatiya, na Kafadokiya, na Asiya ni ida ya Bitiniya.

2 Asula Dada u dangwa du ta de nu ujimu waru Ruhu kambuwa du ta aza a akiza. Adama o ndolo a da i yuwain tsutoni na Yesu Zamawawa, reve mpasa ma yi mo o'woto du cece. N ta avasa i tsura isa'ani ya Asula na asuvu nden a yi a wuma u du na abunda lon.

*Aza e Itoni a dana nu
uzuwu wo okolo*

3 Ica a tyo ubata wa Asula, Dada vu Zagbain tsu Yesu Zamawawa. Atsuma e isa'ani ya abunda ya yi i da a mat-sisan ntsu. Adama o umat-sun u sa'avu u nda u da tsu ri nu uzuwu wo okolo a na a ri wuma, waru tsu tsura yi ta adama a na a 'yasain Yesu Zamawawa atsuma a akwakwa.

⁴ Waru umatsun u sa'avu u nda u tawāa tsu tā na agadu a na aā lānḡa shi, waru za na ri cece agba woo kporo shi. Asulā ā tu uguzu na agadu ā dū de zuva, agba waa lyawa ili i ro i ju'wan̄ yi shi.

⁵ Adama o ndolo ni i ca Asulā okolo ā dū, ucira wā yi waa lyawa ili i vama i ju'wan̄ dū shi, hali she nu u roco iwawi a mantsa mo ukōsu. Waru ama suru e te ene iwawi i nda.

⁶ Ili i nda amayun a da, adama o ndolo i yuwan māzānḡa adama e le. Amma gogo i to sowo at̄sumalimā icu'un̄ icu'un̄ mantsa wa'a.

⁷ At̄sumalimā'ā ā tawā tā adama u roco ucawu wo okolo ā dū amayun a da. Ucawu wo okolo ā dū ili yā ābul̄ā i da u la'a tā zinariya. Akinā a da o tsu lobonoto zinariya agba suru nā ne u tsu lānḡa tā. A mantsa ma na koyan da ee ene Yesu Zamawawa, i tā tsurā ica, na tsugbain, ni isa'ani adama o ucawu wo okolo wa amayun a dū.

⁸ I ciga tā Zamawawa ko ana koto ye ene niyi shi. Ko na yee inda yi gogo shi, avu gba i ca yi okolo. Waru ko gogo i tā māzānḡa nā māzānḡa ma gbain ma na yaa gura cūduwa shi.

⁹ Adama a na i ca niyi okolo ā dū, i tā ushi une'e wi iwawi i wuma i dū.

¹⁰ Amāsulā a yuwan tā adanshi cine Asulā oo roco dū isa'ani yā yi, reve ā bunga ulobonu adama ā tsurā urevu wi iwawi i na Asulā aa ca dū.

¹¹ Ruhu vu Zamawawa shi tā at̄sumā e le, reve u yuwan adanshi ā at̄sumalimā a na Zamawawa oo sowo waru nā tsugbain tsa na wāa tsurā nā at̄sumalimā o koto. Amāsulā'ā a shi tā a ciga e reve mantsa nā cine ili i nda yaa fara.

¹² Reve Asulā o roco le aa yuwusan adanshi e ili i na yaa fara a mantsa me le shi, ili ya amayun i na a dammai adama ā dū a da. Gogo nda Asulā ā lyungu tā Ruhu va Akiza u kamba ama a mantsa ma na aa yuwusaan dū alajiya a Alabari a Sa'ani. Hali nā nlingata mā Asulā fo n ciga tā n reve ili i nda'a.

Nden ma akiza

¹³ Adama e ili i nda suru, i yuwan majiyan ma sa'ani, reve i guzā okolo ā dū. I yuwan majiyan ununa Asulā oo roco dū isa'ani yā yi a mantsa ma na Yesu Zamawawa aā kamba. Mantsa ma na i cuwain ni ili i ndolo suru, u ta ca dū uzuwu wo okolo.

¹⁴ I yuwaan Asulā tsutoni adama a na ādū muwun mā yi n da. She i kambā ācapā a yuwusan ili i wuya ununa i yuwain a wuma u dū de ācapā wan. A mantsa mo ndolo i shi i reve ununa u lobonoi i yuwan shi.

¹⁵ Asulā a dangwa dū tā adama yoo o'wo muwun mā yi, adama o ndolo gogo ni i ciga i 'yuwan i dan̄a na akiza† at̄sumā e ili i na yaa yuwusan biti, ununa Asulā ā ri na akiza.

¹⁶ Asulā na aciyayi u damma tā, "Ni i ciga i 'yuwan

yoo o'wo na akiza adama a na ̄mu za va akiza a ̄a.” ◊

17 I cuwan i ta yuwusan avasa e ekere a Dada za na ri zuva. ̄yi ̄a za vu uge'etosu, agba u tsu la'a ciga za ro e ekere a za ro shi. U ta ca ̄u ̄tsumalim̄a ko iliyinkapa adama e ili i na i yuwain. Adama o ndolo i ciga i 'yuwan i ca ̄sul̄a tsugbain ̄tsum̄a a nden n na yaa yuwusan pa o uvadi ana omocin.

18 I reve t̄a ̄sul̄a a tsupa† t̄a ili i gbain i ro adama u wawa ̄u diga o ure u vama u na nkaya n ̄u n lyawaa ndu. Agba atsupu a na u tsupai ili i ̄a tsa zinariya ko azurufa, ili i na i tsu jima shi.

19 U tsupaa ̄u t̄a na mpasa m̄a ̄bul̄a m̄a Yesu Zamawawa. ̄yi ̄a Magiri'i m̄a ̄sul̄a ma na ma yuwain unusu shi suru suru, waru u ri na abasa shi, ko ke'en.

20 ̄sul̄a a dangwa yi t̄a adama o ndolo ̄e nu ujimu kafu a yuwan uvadi, gogo gba a rana vu ukosu u nda ̄sul̄a a lyungu yi t̄a o uvadi adama koyan ̄a ee ene yi. Waru ̄sul̄a a yuwan t̄a ne adama a ̄u.

21 Gogo nda, i ca ̄sul̄a okolo a ̄u adama a Zamawawa. Waru adama a na ̄sul̄a a 'yas̄ain Zamawawa ̄tsum̄a a ̄kwakw̄a, ̄vu u ca yi tsugbain tsa gbain. I ta gura usu reve i zuwa okolo a ̄u ubat̄a w̄a ̄sul̄a na amayun.

22 Gogo nda, i ta gura cigalai n̄a ̄za a ̄u na amayun

ana ama o u'wa u t̄a. Adama a na a ̄z̄a'w̄ai okolo a ̄u cece a mantse ma na i usuyi Alabari a Sa'ani ili ya amayun i ̄a. Adama a nda ni i ciga i 'yuwan i cigalai lon, nu ucira u na u ri o okolo a ̄u suru.

23 ̄sul̄a a zuwa t̄a a mat-sisan ̄u. Wuma u sa'avu u ̄u wu ut̄a ubat̄a wa aza a na a matsan ndu o uvadi shi. Adama a na wuma u na a ca ndu u to koto o ukw̄a. ̄yi gba wuma u sa'avu u nda u ri nu ukotu shi, adama a na wu ut̄a t̄a ̄tsum̄a a adanshi a wuma w̄a ̄sul̄a, agba adanshi'i u ri nu ukotu shi.

24 Ishaya vumavāsul̄a ̄ana ta:

“Ama suru a t̄a tsa anlya tsa na ts̄a tsu kuwushi, ulobonu u le waru u tsu kotoshi t̄a ununa vu revei ulobonu u yip̄alu wo ogozo.

Anlya a tsu 'yewe t̄a reve yip̄alu yo oco e ida.

25 Amma adanshi a Zagbain a ri nu ukotu shi.” ◊

Waru adanshi a Zagbai'in ̄yi ̄a Alabari a Sa'ani a na tsu yuwain alajiya a yi a tyo ya'a ̄u.

2

1 Adama o ndolo ni i ciga i 'yuwan i lyawa unusu u na yaa yuwusan. I lyawa a lulumusa ama. I lyawa a dansa i t̄a n̄a ̄bul̄a agba ne ̄a shi. She i tonoo tsushu'un wan, agba i lyawa adanshi e ili i na yāa ̄ali ama o ro.

2-3 I ciga i 'yuwan i ̄ana a maluwa ma na yoo sowo maani ma akiza ma na m̄a ri

diga ubatā wā Ruhu, adama i kungwa nu ucira atsumā e iwawi i ɗu. I saala e izami ya adanshi a Asulā ununa bābā tsu ɗanā e mesun ma maani, adama a na i peɗei isa'ani yi Zagbain.

Aatali a wuma

⁴ Yesu Zagbain ayi ɗa Aatali a wuma. Ama a 'yuwan yi tā, reve gba Asulā a ɗangwa yi reve u ciga yi lon.

⁵ Ne ɗa aɗu waru i ri. Aɗu atali a wuma a ɗa aza a na Asulā aa yuwusaan ulinga u suwa u'wa atsumā o tsugono tsā yi. Waru aɗu oɓolo a nan ganu va akiza a ɗa, waru i ta ca kucci atsumā a Ruhu, za na oo yo'onoto Asulā okolo atsumā e Yesu Zamawawa.

⁶ Adanshi a Asulā a damma tsu tā:

“Kalyuwai! N ta zuwusa aatali e ikyun yu ucira yu usaa atsumā a Sihiyona,†

za na n ɗangwai,
ayi ɗa macigata mā va.

Za na cayi vuma ndolo okolo, u te ene u nusan vuma na waa ca okolo shi.” ◊

⁷ Ayi macigata mā ɗu ma ɗa, aɗu aza a na i ushi niyi. Amma aza a na a 'yuwan niyi,

“Aatali a na asuwi a 'yuwain ayi ɗa gba wo o'woi aatali e ikyun yu ucira yu usaa.” ◊

⁸ Waru Adanshi a Asulā a damma tā,

“Ayi ɗa aatali a na aa zuwusa ama utadatsasa,

aatali a na aa zuwa le a riya.”

◊

A tā tadatsasa adama a na o poloi atsuvu reve a kuru Adanshi a Asulā shi. Adama o ndolo reve a cina ili i na o foɓoo nle.

⁹ Amma aɗu i ri tsa ama o ndolo shi, adama a na aɗu elentsu a na Asulā a ɗangwai a ɗa. Aɗu oɓolo a nan ganu a ɗa aza a na aa yuwusaan Asulā tsugbashi ana Mogono, aɗu ama a akiza a ɗa, waru aɗu ama a Asulā a ɗa. Asulā o utaa ɗu tā atsumā e irumbu a tyo atsumā e ekan a gbain a sa'ani a yi. Gogo nda ni i ciga i 'yuwan i damma linga va asalama na u yuwain suru. Adanshi a Asulā a damma tā,

¹⁰ “De aɗapa i ɗanā tā ama a na a ri ne elentsu shi; gogo gba shi aɗu ama a Asulā ɗa.

De aɗapa, i shi i tsura iliyali ya Asulā shi, gogo gba shi, i tsura tā iliyali ya yi.” ◊

¹¹ Ama a va, aɗu omocin a ɗa na aza a mabura o uvadi. Adama o ndolo n to ronuso ɗu atsuvu i suma icigi yi iwuya adama a na a tā nlangi no okolo a amayun a ɗu.

¹² I yuwan ugbozu cine yaa ɗanusu oɓolo na ama a ɗu aza a na a ri e itoni shi. Ko na aa dansa ne epen, a na i ta yuwusan ili i na i lobonoi shi, e te ene wuma u sa'ani u ɗu, reve a ca okolo e le avu a ca Asulā tsugbain a mantasa ma na waa tawā adama o uge'etosu wu uvadi.

Tsutoni na azagbain

◊ 2:6 Isha. 28:16. ◊ 2:7 Ica 118:22. ◊ 2:8 Isha. 8:14. ◊ 2:10 Hos. 1:6; Hos. 1:9; Hos. 2:23.

13 Zagbain ciga ɗu ɗa i kuru azagbain a ama. I yuwan tsutoni na aza a na la'ai tsugbain atsuma a ama,

14 waru obolo na azagbain a na u lyunguyi suru. I yuwan ne adama a na mogono ma tsu lyungu le ta adama a ca aza a na aa nususan atsumalima, waru reve a cuwa aza a na aa yuwusan ili i mejege.

15 Asula a ciga ɗu ɗa i yuwan ili i mejege. Ni i yuwan ne, i ta baru na va ama a na a yuwain adanshi e epen a aci a ɗu pere m pere.

16 Adu agbashi a da shi i ta faan. Agba nden m babu tsugbashi tsu ɗu u zuwa ɗu i yuwan iwuya shi. Ufalu u na yaa danu ana agbashi a Asula a da.

17 I ca koyan da tsugbain, reve i roco icigi langa a tyo e ekere a aza e Itoni. Yu uwwa wovon wa Asula, avu i ca mogono tsugbain.

18 Agbashi, ni i ciga i 'yuwan i yuwaan azagbain a ɗu tsutoni, avu i ca le tsugbain. I yuwaan ne aza a na a ri na abula waru a ri na majiyan me isa'ani, waru agba ni i ciga i 'yuwan i yuwaan aza a na a ri usuduwu.

19 Asula a tsu yuwan ta mazanga na vuma kaba asuvu a atsumalima e iwuya i na wu ntsayi i sowo shi adama a na u revei Asula.

20 Agba na a faba ɗu adama o unusu, yaa tsura ili i ro pe shi. Amma Asula a ta zuwaa ɗu aba'un na wo o'wo

i to sowo atsumalima adama a na i yuwain ili i sa'ani.

21 Zamawawa ayi da iroci i ɗu, waru u sowo ta atsumalima adama a ɗu. I kuru ili i na u yuwain. Asula e de ɗu ta adama i sowo atsumalima. Adanshi a Asula a damma ta:

22 "Zamawawa nusan shi, waru wu luma za shi." ◇

23 Ana ama a uwai e isulusa yi, u tsupa le shi. Ana ama a ca niyi atsumalima u damma she ne ele fo o sowo atsumalima shi. Ayi de u zuwa aciyayi e ekere a Asula za na tsu yuwan uge'etosu mejege.

24 Ayi na aciyayi u tanuyi unusu u tsu a lipu va yi ana u kuwai a akpata,† adama atsu tsu kakasai nu unusu u tsu, reve tso o'wo wuma adama tsu yuwain ili ya abula. Yo o'wo ta gbaga adama a antsu a yi!

25 I shi ta e igaru tsi ikyon i na i puwain. Agba gogo i kambata ta ubata wu Za va Aguɓa ɗu, za na aa kalyuwusa wuma u ɗu.

3

Cine aa yuwan nden n lolo

1 Adu waru amaci, i kuru ali a ɗu, ununa yaa kuru Za va Aguɓa ɗu. Na ali o ro a 'yuwan a ushi ikaka'a, nden n sa'ani ma amaci n le n ta zuwa le a usu upasu na adanshi a na aa yuwan.

2 A ta yuwan ne, ne e ene nden n sa'ani n na n lobonoi na yaa yuwusan.

³ She i yuwan mpolo n na yoo o'wo ulobonu e esu a ama wan. I damaton aciyaḍu adama a abunda a maḍava ma anji ko ili i na a yuwain na zinariya ko adama e itana yi ikebe lo wan.

⁴ Ana yaa yuwan ne, i lyawa e reve ḍu adama o ulobonu u na u ri o okolo a ḍu. Ulobonu u nda a tsu tsura yi ta o okolo a na a tarai aciyayi ili i ro shi. Asula a tara yi ta ili i sa'ani yu usokowu yo okolo a na u ri n koto shi.

⁵ Ne da amaci a akiza de acapa o o'wotoi aciyele ulobonu. A ca ta Asula okolo e le, reve waru a ca ali e le tsugbain.

⁶ Iroci, Saratuḥ yuwan ta tsutoni na vali va yi Ibrahim, ana u de niyi zagbain va yi. Aḍu esheli a yi a da ni i yuwan ili i na i ri mejege babu wovon wi ili i na yaa cina ḍu.

⁷ Ne da waru, aḍu ali ni i ciga i 'yuwan i kuru ben na amaci a ḍu. I guza le nu urevu atsuma a nden n ḍu obolo. I cuwan i la'a le ta ucira. I cuwan ele fo a ushi ta une'e u sa'ani wa Asula za na ayi da wuma. I yuwan ne adama ko ili i ta i geshe avasa a ḍu wan.

Iyuwan nden n sa'ani vāni ḍu

⁸ Gogo gba, i yuwan nden n na n lobonoi vāni ḍu, reve ili i na i farai na za ro atsuma a ḍu i tara yi gashi ya'a ḍu da, avu i cigalai ana muwun ma anawu. I roco ama isa'ani agba i tara aciyaḍu ili i ro wan.

⁹ Na vuma ro yuwaan ḍu iwuya, she i kambuwa yi ni iwuya wan. Waru na za ro isula ḍu, she i tsupa wan. Amma i zuwaa le aba'un. I yuwan ne adama a na Asula e de ḍu ta tsara i zuwaa ozo o ro aba'un. Ne da Asula aa zuwaa ḍu aba'un fo.

¹⁰ Adanshi a Asula a damma ta:

“Na vuma ciga wuma u mazanga na rana sa'ani,

nu u ciga u 'yuwan u geshe eelentsu a yi a adanshi a vama,

waru nu u ciga u 'yuwan u geshe unā wa yi a adanshi e epen.

¹¹ Nu u ciga u 'yuwan u lyawa mayan me iwuya,

waru nu u ciga u 'yuwan u yuwan isa'ani.

Nu u ciga u 'yuwan u yuwan atyo a na waa yuwan adama u yuwan nden n sa'ani na ama.

¹² Esu a Asulazuva a ta kalyuwusa aza a na aa yuwusan isa'ani, waru atsuvu a yi a tu ukpatu'u na aa yuwusan avasa. Amma Asulazuva a tsu tawa ta aza a na aa yuwusan iwuya esu.” ◇

¹³⁻¹⁴ Zane da ri lo aa yuwaan ḍu iwuya, ni i ri ufoḍu na yaa yuwaan le isa'ani? Agba ko na aa ca ḍu atsumalima adama o uyuwusan wi isa'ani, she yu uwwa wovon wan, waru she u damaton ḍu wan. Asula a ta ca ḍu iliyinkapa adama e isa'ani i na yaa yuwusan.

15 Ana yaa damaton aciyađu, i yuwaan Zamawawa aganda ana Zagbain. I ciga i 'yuwan i dana ufobu u na yaa cuđuwa za na ece ndu, i damma ili i na i zuwai i ri nu uzuwu wo okolo.

16 Agba ni i ciga i 'yuwan i yuwan ne ben na tsutoni. I lyawa asuvu a du a dana cece. Reve na ama a yuwan adanshi a vama a aci a du, a ta uwwa wono, ne e ene nden n sa'ani n na yaa yuwusan adama a na yoo tono Zamawawa.

17 Lyawa i yuwan isa'ani reve i sowo atsumalima, na Asula a ciga du i yuwan ne. Ni i sowo awuya adama e isa'ani, u ta la'aa du a na yoo sowo awuya adama e iwuya.

18 Zamawawa sowo ta atsumalima a mantasa ma na u kuwai adama a nusu tsu, agba u buwa a dashi shi. U nusan shi ko ke'en, amma u kuwa ta adama a aza o unusu adama u tawato tsu ubata wa Asula. Lipu va yi kuwa ta, agba a kambato yi ta wuma atsuma a Ruhu.

19 Reve u 'yawa nu ucira u Ruhu'u u yuwaan akwakwa a na a ri wunlu o u'wa wa ali alajiya.

20 Akwakwa a ama a nda a 'yuwan ta a yuwaan Asula tsutoni diga a mantasa ma na Nuhu† yuwain wantsun. Agba Asula a shi ta a yuwan ankuri ne ele. Ama kunla da a uwai a wantsu'un reve Asula a wawa le a mini ma gbain.

21 Mini ma gbai'in iroci yu urumbusu u na waa wawusa

du da gogo. Agba urumbusu adama a wuzau wa ashinda a da shi. U to rocosu uvadalasa ubata wa Asula na asuvu e cece, adama a na a 'yasain Yesu Zamawawa atsuma a akwakwa.

22 Gogo Zamawawa ta zuva, ubata u na u ri nden o ukere usa'ani wa Asula. Nlingata ma Asula suru obolo na cu'un vo otoni a lima suru na a ciga a 'yuwan a yuwaan yi tsutoni.

4

I yuwan ununa Zamawawa yuwain

1 Gogo nda, adama a na Zamawawa sowo atsumalima a lipu va yi, adu fo i dana ufobu u na yoo sowo atsumalima. Adama a na ni i usu i sowo atsumalima adama a Zamawawa i 'yuwan ta a yuwan unusu.

2 Adama o ndolo ne da yaa kuru ili i na lipu du cigai shi, amma reve i yuwan ulinga na wuma u du i yuwan ili i na Asula a cigai.

3 I tara ta de mantasa lon nu ujimu a yuwusan ili i na aza a na e revei Asula shi aa yuwusan. I yuwusan ta tsipere icu'un icu'un, i shi ta i yuwan ili i wuya i na lipu cigai, i yuwan ta de oso na abukit a vanvama na yisowishi ni itoni ya amali i na Asula a 'yuwain.

4 Akuci a n'utsa n du a ta yuwan asalama a na i dashi boloi aci ne ele atsuma a mayan me ili i vama shi. Hali

gba a uwa a yuwusan adan-shi a vama a aci a ɗu adama o ndolo.

⁵ Agba na a ciga a 'yuwan a usu za na ee ge'eto koyan ɗa, aza a wuma na aza a na a kuwai ɗe.

⁶ Adama o ndolo a ɗa u yuwayin akwakwa alajiya a Alabari a Sa'ani. Adama ko ne e ge'eto le tsa akapi a ama a lipu, u yuwaan le ta ne tsara a tsura mantsa ma na a vadala a yuwan wuma atsuma a ruhu cu'un na Asula a ri na ayi.

⁷ Aa jima shi ili biti i to koto. Adama o ndolo i voton ugbozu avu i guza aciyadu adama i gura yuwan avasa.

⁸ Ili i na i la'ai ayi ɗa, i cigalai ni icigi ya amayun, adama a na icigi i tsu zuwa ta i yuwan gafura vu nusu va abunda a na a yuwaan ndu.

⁹ Ni i ciga i 'yuwan i kalyuwulai ulobonu babu adanshawuya.

¹⁰ Asula a ca ta koyan ɗa atsuma a ɗu une'e koko'o. I yuwan ulinga ni ili i na Asula a ca ndu adama i roco isa'aniƙ ya Asula a tyo a ama.

¹¹ Na avu za na tsu yuwan adan-shi a ɗa, vu yuwan adan-shi gashi Asula na aciyayi a ɗa aa yuwusan adan-shi na avu. Ne e ɗe wu ta adama vu kamba ama, vu yuwan yi na atyo o ucira u na Asula a ca nuwu. Adama e ili biti Asula a tsura ica atsuma e Yesu Zamawawa. Tsugbain tsa yi nu ucira wa yi a ri nu utyo shi. Ami.

Atsumalima adama e itoni

¹² Ama a va, she i yuwan asalama wan na a ca ɗu atsumalima gashi akina. She i yuwan majiyan gashi ili i ro i ɗa ko'o wan.

¹³ Amma i yuwan mazanga adama a na i uwai a atsumalima a Zamawawa. Adama yo o'wo na mazanga ma abunda a mantsa ma na o rocoi tsugbain tsu Zamawawa.

¹⁴ Ne e isula ɗu adama a ala a Zamawawa, i ushi ta aba'un, adama a na u roco ta tsugbain tsa Ruhu va Asula u to obolo na adu.

¹⁵ Ulobono ta i sowo awuya na yu una vuma, ko i yuwan wivu, ko ili i vama i ro. Ne ɗa waru ni i damaton aciyadu ugondoru atsuma e ili ya ama o ro, u lobono ta i sowo awuya.

¹⁶ Amma ni i sowo atsumalima adama a na yo o'woi aza e Itoni, she yu uwwa wono wan. Amma i cuwa Asula a na i ri na ala o ndolo.

¹⁷ Gogo nda mantsa ma ɗa a na Asula aa fara uge'etosu na ama o u'wa wa yi ne'en. Waru nu uge'etosu u fara na atsu aza e Itoni, cu'un vu uge'etosu wu usuduwu u na waa yuwaan aza a na a 'yuwain a yuwan tsutoni na Alabari a Sa'ani a yi?

¹⁸ Adan-shi a Asula a damma ta,

“Nu u ri usan za va abulaƙ tsura iwawi,

cine tsa ɗa woo o'wo e ekere a aza a na e revei Asula shi, na aza o unusu?” ◇

19 Adanshi a nda suru ayi da na yoo sowuso atsumalima ununa Asula a zuwai, i lyuwa elime na mayan me mejege, i ca okolo, Asula za na yuwan ndu u ta kamba du. Amayun a da waa kudā a kamba du shi.

5

Uritosu adama a azagbain

1 Gogo gba, n ta yuwusan adanshi a tyo a azagbain† a aza e Itoni. N ta patishi du ana zagbain fo. Amu me ene ta atsumalima a na Zamawawa sowoi. Waru n ta tsura n uwa atsuma a tsugbain nu ucira wa yi a mantsa ma na u kambai.

2 I kalyuwa ama a na Asula a zuwai e ekere a du, ununa aza a aguba a tsu kalyuwusa ikyon i le. I yuwan ne adama a na i cigai, agba she i yuwan adanshawuya wan. I yuwan ne adama a na yaa uwwusa uyo'o i yuwaan Asula aganda. She i yuwan adama e ili yu uvađi i na yaa tsura wan.

3 She yo o'woto aciyađu ana zagbain, a zuwusa ama mayan me ili wan, amma yo o'woto aciyađu iroci yi ili i na i ri ulobonu.

4 Ne da, na Mogono ma Aguba maa tawa, u ta ca du iliyinkapa adama a na i ta uwa obolo na ayi atsuma a tsugbain nu ucira wa yi u na u ri nu ukotu shi.

Muwun n yuwan tsutoni na mbara

5 Adu olobo, i kuru mbara. Reve suru ndu, i kambulai gashi agbashi a Asula a na a tarai aciyele ili i ro shi, adama a na, "Asula a ta a nlangi na za na tarai aciyayi ili i ro, agba u tsu ca ta ama a na a tarai aciyele ili i ro shi isa'ani ya yi." ◇

6 Adama o ndolo, i kambuwa aciyađu zalā e ekere o ucira wa Asula, reve na mantsa ma na ma ntsayi ma tawa, ayi na aciyayi u ta 'yasan du zuva.

7 I lyawaa Asula ili i na yaa damatosun du suru, adama a na u ta adama a du.

8 I dana nu ugbozu kuci, waru i dana ufofu. Mekerenkesu,† ma'yuwatan ma du ma da, waru u te igaru a yisaali ana kamu a zama za na wee reme avu u tama.

9 I dana nu ucira atsuma e ili i na yoo tonon, ne da yaa 'yuwan yi nu ucira wa Asula. I cuwan aza e Itoni yi Zagbain ubata suru atsuma o uvađi a ta uwwusa cu'un va atsumalima'a.

10 Ni i sowo atsumalima mantsa wa'a, Asula na aciyayi u ta lapula ili, reve u gbamato du asuvu, avu u shuwa du yi isawan nu ucira. U ta yuwan ne adama a na ayi za vi isa'ani i da kuci. U zuwa du ta fo i tsura tsugbain tsā yi babu ukotu adama a na u bolo ndu na Zamawawa.

11 Ayi da za tsugbain nu ucira u babu ukotu. Ami.

Icasa

¹² N tara ta Sila ana mawun ma anawu, waru ayi da za na maa ca asuvu. Ayi da u kamba numu dana mokodi me mepepeline ma nda. N dana ta adama m gbmato du asuvu, reve waru n damma du isa'ani i na Asula a ri na amayun, adama i lyuwa elime nu ucawu wo okolo a du ya'a yi.

¹³ Aza e Itoni a na a ri Babila*† a ta casasa du. Asula a dangwa le ta fo cine u dangwa ndu. Mawun ma va Marku ta casasa du.

¹⁴ I casalai ulobonu atsuma e icigi ya aza e Itoni. N ta avasa Asula a ca za vi Itoni va Yesu Zamawawa suru asuvu nden.

* **5:13** Ayi "Babila", aza o urevu wa adanshi a Asula a ta dansa a na adanshi a Roma da a yuwusan.

Mepepelime me Ire ma Bituru

Ucuduwu wa aatagada a nda

Ayi nda ayi da mepepelime me ire ma na mo utai e ekere a Bituru a tyo aza e Itoni a na a ri ubazu bata suru.

Atsuma e mepepelime ma nda Bituru damma ta aza a na e desununa atsuma a yi a na Asula o rono ta adanga a ama a na a danai Adanshi a Asula a nda, adama o ndolo za vi Itoni suru u reve Adanshi a Asula ulobonu lon. Waru u cuduwa ta a na munlu me epen n ri lo, waru u roco ta cine ee reve ili ye epen ni ili ya amayun. O ukosu, u damma ta a dana nu uzuwu wo okolo o urana u na Yesu Zamawawa aa kamba.

Ana'an munlu me epen n ta lo na abunda waru uritosu we epen o ta lo na abunda. Adama o ndolo, u ta dana ulobonu aza e Itoni ana'an e reve Adanshi a Asula ulobonu lon. Na tsu kalyuwa Adanshi a Asula tsu te ene Zagbain Yesu ta lo a kamba atsuma o uvadi u nda, ayi da i zuwai tsu ri nu uzuwu wo okolo u na nanza aa usa yi e ekere a tsu shi.

Ili i na iripe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu na avasa (1:1-2)
2. Cine wu ntsayi aza e Itoni yi Zagbain a yuwan wuma (1:3-15)
3. Tsugbain tsu Zamawawa (1:16-21)

4. Amasula e epen na munlu me epen (2:1-22)
5. Ukambu wu Zagbain atsuma o uvadi amayun a da (3:1-18)

Ucuduwu

¹Amu da Simo Bituru. Amu aagbashi e Yesu Zamawawa da waru obolo na aajiya a yi. N dana ta mepepelime ma nda a tyo ya'a du suru aza a na a ri na cu'un vu ucawu wo okolo a na tsu ri na ayi. Ucawu wo okolo o ndolo u tu ulobonu waru Yesu Zamawawa da ca ntsu ayi. Ayi da Asula na Zamawawa tsu, waru u kambato tsu ta vede na Asula.

²N ciga ta Asula o roco du isa'ani na asuvu nden a yi a abunda a na yaa lyuwa elime na mereve me Yesu kuci adama a na ayi da Asula na Zagbain tsu.

Ili i na i zuwai tsu ri nu uzuwu wo okolo

³Ana wo o'woi tsu reve ta Yesu mejege, u ta yuwusan ulinga nu ucira wa zuwa wa yi, u ca tsu ta ili suru i na tsu cigai adama tsu yuwain wuma u na waa zuwa Asula mazanga. U de tsu ta tsu ushi tsugbain ni isa'ani ya yi!

⁴Waru nu ucira u dada, u ca ntsu ili i gbagbain na nzuwulai n sa'ani. U yuwan ta nzuwulai n na yaa fatsa e ili yi idaba i na i ri ukandaruru na adu suru. Ili i ndolo ele da ili i na icigi i lipu i tsu zuwa. Waru u yuwan ta nzuwulai n na yoo o'wo vamma Asula.

⁵Adama o ndolo i yuwan ukadu i dashi isa'ani o ucawu

wo okolo ā d̄u. Wuma wi isa'ani u tsu zuwa d̄u t̄a i reve Āsulā lon.

6 Urevu wā Āsulā u tsu zuwa d̄u t̄a i gura guzā aciyā d̄u. Uguzu wa aci u tsu zuwa d̄u t̄a i kāba asuvu, waru makāba ma asuvu ma tsu zuwa d̄u t̄a i yuwan wuma suru suru adama ā Āsulā.

7 Ni i yuwan wuma tsundolo, i ta ciga āzā ā d̄u, o ukosu i ta ciga vuma suru ni icigi ya amayun.

8 Ni i lyuwa elime nu udashishi wi ili i sa'ani i nda, ā t̄a geshe d̄u ātsumā a mayan me ili ye pere, reve a zuwa d̄u i yuwan ili yā ābundā adama o urevu wu Zagbain tsu Yesu Zamawawa.

9 Amma aza a na a 'yuwain a yuwan ili i ndolo nrumba n d̄a waru e tse ene mejege shi. E icina t̄a d̄e a na Āsulā ā kambato nle cece diga a akuci o ure a wuma u le vu unusu.

10 Ama ā vā, adama o ndolo i lyuwa elime nu ukadu tsarā i roco ama a na Āsulā e d̄e ndu, waru i roco le a na a dangwa ndu yoo o'wo ama ā yi. Ni i yuwan ne yaā tādatsa shi waru yaā puwaan shi.

11 Ne d̄a Āsulā āa ushi d̄u ulobonu ātsumā o tsugono tsa Zagbain tsu nā Zamawawa Yesu.

I poloo ikaka yā Āsulā at-suvu

12 I reve t̄a d̄e ili i nda suru, waru i t̄a mishin nu ucira ātsumā a amayun. Suru nā ne n ciga t̄a n d̄anā a cuwusaan d̄u ni ili i nda suru.

13 U lobono t̄a n d̄anā a cuwusaan d̄u adama ē ili i nda hali she nā n kuwā.

14 Waru Zagbain Yesu Zamawawa roco mu t̄a na maa jima shi n t̄a kuwā.

15 Adama o ndolo n ta yuwan ulinga babu uro tsarā n lyawa d̄u i reve ili i nda ulobonu. N ciga d̄u t̄a i d̄anā a cuwusan ne ele a mantsa nā ābundā ācapā ā vā.

16 Ana tsu damma ndu cine Zagbain Yesu Zamawawa āa kambā nu ucira, yitele yu ugbozu i na za ro dammai d̄a tsu d̄anāi a dansaa d̄u shi. Ne d̄a u ri shi! Amma tse ene t̄a tsugbain tsa amayun tsā yi ne esu ā tsu.

17 Āsulā Dada d̄a ca niyi tsugbain nu ucira ana u deyi nu udyo wu ucira u Tsugbain tsā Ābundā tsā yi adansa, “Ayi nda macigata ma Mawun mā vā ma d̄a, waru n t̄a mazanga nā ayi.”

18 Waru ātsu na aciyatsu tsu d̄anā t̄a ōbolo nā Yesu a masasan ma akiza, waru tsu uwuwa t̄a udyo u nda a yuwusan adanshi diga d̄e zuva.

19 Ili i nda suru i zuwa tsu t̄a tsu reve ili i na āmasulā a dammai amayun a d̄a. Adama o ndolo i kambuwā ugbozu e ikaka i le, cine yaa yuwan nā fitila na a dābai ātsumā e irumbu. I lyuwa elime nā mayan me ili i nda, hali she urana u na Zamawawa t̄awāi āvu ekan a akina ā yi e ikana ātsumā o okolo ā d̄u.*

20 Ili i na i la'ai suru ayi d̄a,

* **1:19** Ele idanshi i Tsheleni pa nda ele d̄a “she nu urana u koto reve talyo'o vu usana 'yon pe ātsumā o okolo ā d̄u.”

i ciga i 'yuwan i reve adanshi a na amaṣulā a dammai a ma-jiyan me le ma da wu utai shi.

²¹ Amaṣulā'a a yuwan adanshi adama a na ele aciyele a cigai a yuwan adanshi a da shi. O'o, ne da u ri shi! Ruhu va Akiza da zuwa nle a yuwan adanshi e ikaka ya Ḃsulā.†

2

Munlu me epen

¹ De aḁapa a yuwan ta amaṣulā e epen a na a yuwayin aza a Isra'ila adanshi, ne da waru munlu me epen maā taḁa atsuma a du. Nu ugbozu u da aa taḁa nu uritosu we epen adama a Ḃsulā a na waā lungusa ama. A ta 'yasaan Zagbain le na tsupai adama u wawa le aci. Ele na aciyele aa jima shi a ta lungusa le.

² Ama na abunda a ta kuru uritosu wi iwuya i le. Ḃvu waru a kuru ili yi idaba i wono i le. Reve adama e le ama a yuwan adanshi a vama adama a Zamawawa nu ure wa amayun a yi.

³ Munlu n nda aza o utsan a da, waru a ta yuwusan ulinga nu ugbozu ne epen adama a paala du. Agba Ḃsulā o kototo le ta de nu ujimu, waru ulungusu u le u ta lo a pura le.

⁴ Ko nlingata ma Ḃsulā, Ḃsulā a kudā a ca le atsumalima shi, ana a yuwain unusu. U caco le ta a tyo a akina reve u zuwa le atsuma a aabanu e irumbu.

Waru na a ciga a 'yuwan a danu pe hali mantasa mo uge'etosu.

⁵ Waru Ḃsulā a kudā a ca uvadi u mantasa ma Nuhu† atsumalima shi. Ḃvu u wawa Nuhu na ama o u'wa wa yi ama e cindere. Agba Nuhu rono ta uvadi atsuwu adama o uge'etosu wa Ḃsulā wa abula. Dada gba Ḃsulā a lungusa i uvadi wa aza a na a 'yuwain Ḃsulā suru na mini ma gbain.

⁶ Waru u ca ta ilyuci yo Sodom na Gomora† atsumalima na u kulato nle na akina reve o o'wo okomo. Wo o'woto le ta iroci yi ili i na yaā tsura ama a na a kuruyi Ḃsulā shi.

⁷ Agba ko na ne, Ḃsulā a wawa ta Lutu.† Lutu ayi da u shi u danuyi cine Ḃsulā a cigai, reve ili yi idaba ni iwuya i na ama a na u ri nden ne ele i damaton yi.

⁸ Adama a na u shi vuma wa abula a yuwusaan Ḃsulā tsutoni, reve atsuma a langasa yi ana we enei iwuya, reve wu uwwa iwuya i na aa yuwusan urana suru.

⁹ Ili i nda i to rocosu Ḃsulā a ta gura wawa ama a na a kuru niyi mejege ko atsuma a atsumalima a na oo sowuso. Reve waru o roco Ḃsulā a tsu reme ta ama a na a ca niyi tsugbain shi. Waru u ta casu le atsumalima kuci hali a tyo o urana wu uge'etosu.

¹⁰ Ḃsulā a tsu dashi ta ama atsumalima, aza a na aa kururu ili i iwuya i na lipu le

† 1:21 Ure u ro u na aa gura tsura urevu wi idanshi i Tshuheleni pa nda ayi da "Ciga 'yuwan vu reve babu vuma na aa gura tsura urevu wi ikaka ya amaṣulā na aciyayi goon."

cigai, reve waru a 'yuwan a kuru azagbain. Icu'un ya ama a nda a ta nu u'yasasan wa aci no okolo o ugbamu. A ri na wovon shi, hali a tsi isula ta azagbain a zuva, agba ko okolo a tsu je'en le shi.

¹¹ Agba nlingata ma Asula n la'a ta icu'un i munlu me epen a nda ucira na tsugbain. Agba ko na ne, a tsi isula azagbain a zuva a makakan ma Asulazuva shi.

¹² Ama o ndolo o rotso ta inama yu una, aza a na a tsu yuwan majiyan shi. A mat-san le ta adama o urana u ro e reme o una le langa. Ama a nda a tsu yuwan ta adan-shi a vama e ekere a Asula adama e ili i gbagbain i na e revei aciyele shi. Cu'un wuma babu ulobonu u le u ta tawaa le nu ukwa.

¹³ Atsupu e le o to o'wo ulungusu adama a wama-towun u na a amatoyin ama. A tsu dana ta a mazanga a mantsa ma na aa yuwusan iwuya i na a cigai nu urana gayin. A tsu tawaa ta na wono atsuma a du, reve a zuwa du yoo o'wo ili yi idaba. A tsu lyuwa ta elime na mayan me ili ye epen ma nda a mantsa ma na a lyuwusa ilyalya na adu ubata wa abuki.

¹⁴ A ta yuwusan tsipere ne esu e le, waru icigi i lipu ye esu e le a tsu cuwan shi.

Reve a dana o mpolo n na o oto ama a na a ri mishin shi atsuma o unusu. Avu o rito aciyele o o'wo aza o utsan. Ama a nda obolo a ama a da aza a na a yuwayin una.

¹⁵ A lyawa ta de ure u mejege, reve a kuru ure wa Balam† vumavasula ve epen, mawun ma Beyuru.* Ayi vuma da za na cigai u tsura ikebe o ure u na u ri mejege shi.

¹⁶ Agba reve mololi ma bara yi nu udyo wu vadilima. Nama na tsu yuwan adan-shi shi, avu u yuwan adan-shi u geshe tsulo tsa yi.

¹⁷ Ama a nda a ta gashi esumini a na e 'yewe. O rotso ta eleshe a na a tsu dana e igaru zuva atsuma o upepu. Ili i nda i tsu yuwan ta gashi abula na abunda agba ko ili a tsu tawaa shi. Babu usan Asula a ta caco ama o ndolo atsuma o ubata u na u la'ai irumbu suru suru.

¹⁸ Ama a nda a ta nu u'yasasan wa aci atsuma o ofoli a adan-shi. Na za ro teme de a lyawusa ure wu unusu, ama a nda a tsu yuwan ta ulinga ni ili yu unusu u na vuma ndolo cigai adama a kambato yi atsuma e ili i na i ri ulobonu shi.

¹⁹ A yuwaan ta ama nzuwulai mu nden faan. Agba ele na aciyele na amayun agbashi a nden mi idaba n da, adama a

* **2:15** Atsuma a alabari a Balam a aatagada a na o fofoi diga KLP "Alabari a Musa" (Mkc. 22:1-24:12), tse ene ta ubata u na Balam dammai Mogono Balak ili i na Asula a damma niyi u damma. Ayi dada ne alabari a Balam goon shi. Mantsa mo ro Balam ushi ta ikebe e ekere a Balak reve u ronoo aza a Isra'ila a danga adama a yuwaan amali aganda, (Mkc. 31:16). Ayi aalabari a nda wu pe atsuma a atagada a na KLP yuwain de atsuma a "Alabari a Musa" shi.

na ama agbashi a da e ili i na a la'a cigai.

²⁰ Ama a lyawa ta ili yu uvadi i na yaa lungusa le, a mantsa ma na e revei Zagbain Zamawawa tsu Yesu. Agba ni ili yu uvadi i remishe ama o ndolo reve o polo le, atsumalima e le u tsu la'a ta atsumalima o ufaru.

²¹ Ushi ta la'aa ama o ndolo na a shi e reve ure wa Asula shi suru suru. U tsu la'a ta uwuyanana vuma reve ure u sa'ani, reve u 'yuwan ili i cece ni ili i sa'ani i na Asula a ca niyi.

²² Ili i na i ri amayun atsuma o udammu u nda, u ta fo amayun e ekere a ama a na a ri ne: "Musan ma tsu shaama ta, reve u kambisa u lyuwisa tsushaamu'u." Waru, "Magurusumu ma na a sumbai, u tsu kambisa ta atsuma o yilyo'o."

3

Yesu ta tawisa

¹ Ncigata n va, ayi nda ayi da mepepeli me ire ma va a na n danaa ndu. A mpepeli'e n gura ta roco du cine yaa yuwan majiyan ma sa'ani, avu waru i cuwan mejege.

² N ciga du ta i cuwan avu i reve ikaka ya amasula a akizaf de nu ujimu, waru n ciga du ta i cuwan avu waru i reve ili i na Zagbain tsu na Zamawawa zuwai ajiya a du a damma du i yuwan.

³ U tu ulobonu i reve a na a mantsa mo ukosu aza o ulamu a na oo zo'oso amayun a ta tawa, avu a yuwan cu'un

vi iwuya i na a cigai a yuwan suru.

⁴ Avu a damma, "Te da utawu u na u yuwain nzuwulai n na waa tawa? Azagbain o ufaru a kuwa ta de, agba ili biti i ta lo ununa a ri diga a mantsa ma na a fara yuwain ili biti."

⁵ Reve ama a nda e icina a na de nu ujimu, na adanshi a da Asula a yuwain zuva. Reve waru a yuwan ida atsuma a mini avu mini ma kandaruwa ida'a.

⁶ Ana a tarai mantsa, reve Asula a zuwa mini'i u sodu uvadi.

⁷ Reve waru gba Asula a zuwa zuva ni ida yo gogo a dana lo a nden mi ipiri ma akina a na o fofoi adama o urana wu uge'etosu, reve u lungusa ama a na e revei Asula shi.

⁸ Ama a va ncigata, she yi icina a na Asula a tara ta urana u ta unata ana a'wan ukpakukupa (1,000) wan, waru u tara ta a'wan ukpakukupa unata nu urana u ta.

⁹ Ama o ro a ta jiyasan gashi Zagbain ta jima, she nu u shiton nzuwulai ma yi suru. Agba Zagbain waa jima ununa ama o ndolo a tarai shi, u ta yuwusaan du ankuri. U ciga ko vuma ta kuwa shi, amma u ciga ta vuma suru vadala u lyawa unusu.

¹⁰ Urana wu Zagbain u ta tawa babu urevetyowu, cine vivu tsu tawa. Zuva ta rukutsa na yisaali i gbain, avu akina o kototo ili biti. U to roco a alanga eteshe cine

uvadi u ri ni ili i na i ri pe suru.*

¹¹ Adama a na a ta lungusa ili suru, icu'un ya ama a ne a da u lobonoi yo o'wo? Adama o ndolo i yuwaan Asula aganda, i yuwaan yi tsutoni cine yaa yuwusan nden n du.

¹² I zuwa ugbozu u du o urana u ndolo, reve i kamba yi i zuwa yi u rawa go'o. A mantsa mo ndolo a ta lungusa zuwa na akina, waru ili i na i buwai suru i te jeruwe atsuma o usuduwu.

¹³ Agba tsu ta kalyuwusa tse ene zuwa ni ida i sa'avu na Asula a yuwain nzuwulai waa yuwan, uvadi u na koyan da aa yuwan ili i na Asula a tarai mejege.

Icasu yu ukosu

¹⁴ Ama a va ncigata, adama o ndolo i yuwan nden n na moo yo'onoto Asula okolo, i yuwan ili i na yaa yuwan, i yuwan nden cece babu unusu atsuma a rana na yaa pura ili i nda i fara.

¹⁵ I cuwan, Zagbain te ipiri adama ama a tsura mantsa ma na a wawa le, cine za tsu Bulu macigata ma danaa ndu nu urevu u na Asula a ca niyi.

¹⁶ Bulu yuwan ta adanshi e ili i nda suru atsuma a mpepelime ma yi. Agba akapi e ili i na u dammai a tu usan u merevee. Ama o ro aza o ulambu wu urevu aza a na a ri ugbamu atsuma e itoni shi, reve a vadala ikaka ya yi'i a dansa ili i ro ko'o ni ili

i na waa dansa. Ne da waru a yuwusan na akapi a Adanshi a Asula. Ne da gba oo fobusoo aciyele ulungusu.

¹⁷ N'utsa n va, o rono ta atsuva a du kafu mantsa'a! I dana ufobu adama i kuru atsuma o unusu wa ama e iwuya a nda wan. She yu uta atsuma o ucawu wo okolo o ucira u du wan.

¹⁸ I lyuwa elime atsuma e isa'ani na atsuma o urevu wu Zagbain tsu na Zamawawa Yesu. Tsugbain nu ucira suru wo o'wo za va yi babu ukotu. Ami.†

* 3:10 Akuci a atagada o ro o koso ta uguzu u nda ni idanshi i nda "waru ili yu uvadi i nda i te jeruwe nu usuduwu wa abunda lon."

Mepepelime mo Ufaru ma Yahaya

*Ucuduwu wa aatagada a
nda*

Yahaya dana ta mpepelime n wawa'a aza a ta'atsu a tyo ama koko'o. E mepepelime mo ufaru ma nda, u de ta aza e desununa va yi muwun ma yi. Ana wo o'woi Yahaya aajiya a da waru zagbain va aza e Itoni a da a mantsa'a, u ta dansa mepepelime ma nda za va aza e Itoni a da suru.

Atsuma a aatagada a nda, Yahaya yuwan ta adanshi cine vuma aa dana zuzu na Asula a yuwusaan yi aganda. U yuwan ta adanshi cine aa dana zuzu na Asula e re re. Ure wu ufaru ayi da vuma isawan atsuma e ekan a Asula. Ure we ire ayi da vuma isawan atsuma e icigi ya Asula.

Aatagada a nda a damma tsu ta a na tsi isawan atsuma e ekan ayi da tsu yuwan wuma cine Asula a cigai, ne da ili i ro yaa dana lo usokowu e ekere a ama ko ubata wa Asula shi. Aatagada'a fo u damma ta a na vuma isawan atsuma e icigi ya Asula ayi da a cigalai pa atsuma o uvadi. O ukosu, u cuwaan tsu ta na tsu ri na abajini o ulyuwu wa aci na tsu ri ubolu na Zamawawa.

*Ili in a iripe atsuma a aata-
gada a nda*

1. Adanshi a na a tsu ca
Wuma (1:1-4)

2. Asula ekan a da waru Zamawawa da iroci i tsu (1:5-2:6)
3. Wila u Sa'avu (2:7-17)
4. N'yuwatan mu Zamawawa na Muwun ma Asula (2:18-3:10)
5. Icigi ya Asula ni icigi i tsu (3:11-4:21)
6. Ulyuwu wa aci wu uvadi (5:1-21)

Adanshi a wuma

1 Za na dana wuma diga a mantsa mo ufaru, ayi da tsu uwwai adama a yi, waru tse ene yi ta ne esu a tsu, reve tsu kalyuwa yi ulobonu, waru tsu ju'wan yi ta ne ekere a tsu. Ayi da Yesu Kristi Zamawawa, Adanshi a wuma.

2 Za na a casu wuma tawa ta ubata u tsu! Tse ene yi ta, waru atsu esu e ili i na tse enei da. Gogo tsu ta dansaa du adama a wuma a babu ukotu za na dana na Dada reve u tawa ubata u tsu.

3 Ili i na tse enei waru tsu uwwai i da tsaa dansaa du, tsara adu fo i yuwan nden m muwwulai obolo na atsu. Waru nden n tsu obolo na Dada na Mawun ma yi Yesu Zamawawa da.

4 Tsu danaa du ta ili i nda tsara i dana tapu na mazanga obolo na atsu.

Asula ekan a da

5 Apa a nda ikaka i na tsu uwwai ubata wa Yesu Zamawawa ayi da gba tsaa dansaa du gogo: Asula ekan a da, waru u ri ni irumbu shi, ko ke'en.

6 Na tsu damma tsu ta a nden obolo na Asula, agba atsuma e irumbu i da tsu ri

nden, epen a ɗa tsa a yuwusan, tsoo tono amayun shi.

⁷ Amma na tsu ri nden atsuma e ekan, ununa Asula a ri atsuma e ekan, tsu ta a nden m muwwulai. Waru mpasa m Mawun ma yi Yesu n ta zaza'usa nusu tsu.

⁸ Na tsu damma koto tsu yuwan unusu shi, aciyatsu a da tsa a lumusa, waru amayun a ri pe atsuma a tsu shi.

⁹ Amma na tsu damma nusu tsu, u ta yuwaan tsu gafura vu nusu tsu adama a na ayi za na tsu shiton nzuwulai n da, waru ayi za na tsu yuwan ili na aɗula a da. Ayi waru u ta za'wa tsu diga a nusu na tsu yuwain.

¹⁰ Na tsu damma koto tsu yuwan unusu shi, tsu ta kambuwusa Asula za ve epen, waru tsu to rocosu ikaka ya yi i ri nu ubata wu nden o okolo a tsu shi.

2

Yesu da za vi ikambi i tsu

¹ Ncigata m muwun n va, n ta danasaa du ili i nda adama i yuwan unusu wan.

Agba na tsu yuwan unusu, Yesu Zamawawa za na ri za va aɗula, u ta pati Dada o una u tsu.

Agba ni i yuwan unusu, Yesu Zamawawa tsu yuwan ta ili i na yi ntsayi kuci, u ta pati Dada o una u tsu.

² Ayi da kucci adama a nusu tsu. Nusu tsu da u tarai goon shi, amma hali na nusu va ama atsuma o uvadi suru.

³ Tsu te reve na amayun tsu reve ta Asula na tsu toni ikaka i na u dammai suru.

⁴ Za na suru dammai, "N reve ta Asula," agba u yuwan tsutoni ni ili i na u dammai shi, vuma ndolo za ve epen da, waru amayun a ri pe atsuma a yi shi.

⁵ Amma na tsu yuwan tsutoni ni ili i na Asula a dammai, tsundolo tsa da icigi ya Asula yaa lamba ili i ro atsuma a tsu shi, ne da waru fsee reve tsu ta pe atsuma a yi.

⁶ Na tsu damma atsu ama a yi a da, tsu yuwain cine Yesu yuwain.

Asula a damma tsu cigai ama

⁷ Ncigata n va, maa danasaa du tsara n ca du wila u sa'avu shi. Za na a fara ca ndu dada, waru ikaka i na yu uwwai de da.

⁸ Amma hali n gogo u tu usa'avu. Zamawawa roco ta wila u nda amayun a da, adu waru i roco ta ne. Ye ene ta irumbu i ta makara, waru ekan a amayun a te ikanasa ulobonu.

⁹ Vuma na dammai suru, "N ta a nden atsuma e ekan," avu u 'yuwan za va yi, cu'un vuma ndolo hali n gogo u ta pe nden atsuma e irumbu.

¹⁰ Za na cigai aza a yi suru u ta a mmalu atsuma e ekan, waru waa tawaa nu utadatsasa shi.

¹¹ Na tsu 'yuwan ozo o ro, tsu ta nden atsuma e irumbu, waru tsu ta a mmalu atsuma e irumbu. Tsu reve ubata u na tsa a tyo shi, adama a na tsa a gura ene ili atsuma e irumbu shi.

¹² N ta danasaa du muwun n va,

adama a na *Asulā* a yuwaan
 dū tā gafura vu nusu
 dū *atsumā* a ala e Yesu
Zamawawa.

¹³ N ta *đanasaa* dū nan dada,
 adama a na i reve yi tā, vuma
 na shi diga o ufaru.

N ta *đanasaa* dū olobo ne es-
 heli,
 adama a na i lyuwa tā aci a za
 vi iwuya.

N ta *đanasaa* dū muwun,
 adama a na i reve tā Dada'a.

¹⁴ N ta *đanasaa* dū nan dada,
 adama a na i reve yi tā, vuma
 na shi diga o ufaru.

N ta *đanasaa* dū olobo ne es-
 heli,
 adama a na i tā nu ucira.

Adanshi *a Asulā a tā* pe
atsumā a dū,
 waru i lyuwa tā aci a za vi
 iwuya.

¹⁵ She i ciga uvadi ko ili yu
 uvadi wan. Ni i ciga uvadi,
 icigi ya Dada yi pe *atsumā a*
dū shi.

¹⁶ Apa re vu uvadi: tsu ciga
 tā tsu uwaa aciyatsu uyo'o
 wu unusu, icigi yi iwuya i na
 tse eneshe, waru *a 'yasasan*
avangaci adama e ili i na tsu
 ri nā *ayi*. *Atsumā* e le babu
 ili i na yu utai ya Dada, amma
 suru nle o uvadi u da o utai.

¹⁷ Uvadi ni ili i na i ri pe
 suru a na ama a cigai suru
 o to koto, amma vuma na o
 tonishi ili i na *Asulā* a cigai u
 tā tsurā wuma u babu ukotu.

Ma'yuwatan ma Yesu

¹⁸ Ncigata m muwun n va,
 rana vu ukosu da nda'a. Yu
 uwua tā de a na ma'yuwatan
 ma Zamawawa mā ri lo a
 tāwā, gogo gba n'yuwatan
 mā *abunda* mu Zamawawa n

tā pa. Ne da tsu revei a na
 rana vu ukosu da.

¹⁹ Ama a nda a lyawa tā
a'isa a aza e Itoni a tsu,
 adama a na ko de e pe *atsumā*
a tsu na amayun shi. Nā a shi
 pe *atsumā a tsu* na amayun,
 a shi te isawan obolo nā *atsu*.
 Ukaru u le u roco tā a pe
atsumā a tsu shi.

²⁰ I tā nu une'e u na Za va
 Akiza ca ndu, adama o ndolo
 suru ndu i reve tā amayun.

²¹ She nā n *đanaa* dū adama
 a amayu'un shi, adama a na
 i reve yi tā de. I reve tā a
 na ama e epen e pe *atsumā a*
 amayun shi.

²² Zane da za ve epe'en?
 Vuma na wasain Yesu *ayi*
đada Zamawawa'a, *ayi* da za
 ve epen. Vuma na dammai
 ne suru, *ayi* ma'yuwatan
 ma Zamawawa ma da, waru
 u 'yuwan tā Dada'a nā
 Mawu'un.

²³ Vuma na wasain
 Mawu'un, vuma ndolo fo u
 wasan tā Dada. Amma nā tsu
 damma tsu usu tā Mawu'un,
 tsu usu tā Dada fo.

²⁴ I lyuwa elime ni itoni yu
 uritosu u na i tsurai nu ufaru.
 Ni i lyuwa elime ni itoni yi
 ili i na i tsurai nu ufaru, i
 tā *đana* obolo nā Mawu'un
 waru obolo nā Dada'a.

²⁵ Apa ili i na Zamawawa
 yuwaan tsu nzuwulai n na
 waa ca tsu: u ta ca tsu wuma
 u babu ukotu.

²⁶ N ta *đanasaa* dū tsarā n
 rono dū *atsuvu* adama ama a
 na a cigai a lulumā dū.

²⁷ Amma *adu*, Zamawawa
 tsuwān dū tā Ruhu va yi. Nā
 Ruhu va yi ri obolo nā *adu*,
 yaa ciga nanza roco dū shi.

Adama a na Ruhu vā yi tsu rito ɗu tā ili suru, waru ili i na woo ritosu amayun a ɗa, epen a ɗa shi. I toni uritosu u Ruhu, waru i lyuwa elime nā mobolo nā Zamawawa.

²⁸ Amayun, ncigata m muwun n vā, i lyuwa elime obolo nā Zamawawa, adama nu u kamba, tsu to o'wo babu wovon waru tsu uwwai wono a makakan mā yi wan.

²⁹ I reve tā Zamawawa tā nā aɓulā. I reve waru vuma na a yuwusan ili yā aɓulā suru wo o'wo tā mawun mā Asulā.

3

Atsu muwun mā Asulā n ɗa

¹ Dada ciga tsu tā aɓunda lon, adama o ndolo a ɗa e ɗe ntsu muwun mā Asulā. Amayun atsu muwun mā yi n ɗa. Adama a na ama o uvaɗi e revei Dada'a shi, ayi ɗa i zuwai e reve ntsu shi.

² N'utsa n na n cigai, gogo atsu muwun mā Asulā n ɗa, agba koto u roco tsu ili i na tsoo o'wo shi, nā Yesu Zamawawa kamba. Agba tsu reve tā nu u tawisa, tsu to o'wo cine u ri, adama a na tsu te ene yi cine u ri na amayun.

³ Aza a na a usuyi adanshi a nda a guzasa aciyele cece cine Zamawawa ri cece.

⁴ Vuma na yuwain unusu suru u kuɗa tā wilā wā Asulā, adama a na unusu unata u ɗa u ri nā nlangi nā Asulā obolo nā wilā wā yi.

⁵ I reve tā Yesu Zamawawa tawā tā tsarā u tawa unusu, waru ayi u ri nu unusu shi.

⁶ Adama o ndolo vuma na aa ɗanu obolo nā ayi waa

lyuwa elime nā mayan mo unusu shi. Vuma na gba lyuwai elime nā mayan mo unusu koto we ene yi shi waru koto u reve yi shi.

⁷ Muwun n vā she i lyawa nanza luluma ɗu adama e ili i nda wan: na ama a yuwusan nden n sa'ani, a ta yuwusan ne adama a na aza a aɓulā a ɗa, cine Yesu Zamawawa ri nā aɓulā.

⁸ Vuma na lyuwai elime nā mayan mo unusu wo o'wo tā vuma Mekerkesu.† Mekerkesu ma ta yuwusan unusu diga o ufaru. Agba Mawun mā Asulā mā tawā tā tsarā u lungusa linga vā yi.

⁹ Aza a na a ri muwun mā Asulā a tsu lyuwa elime nā mayan mo unusu shi, adama a na u ca nle wuma u sa'avu. Waru adama a na Asulā a ɗa Dada le, aa gura lyuwa elime nā mayan mo unusu shi.

¹⁰ Tsu ta gura reve ko zane ɗa mawun mā Asulā, waru ko zane ɗa mawun me Mekerkesu. Vuma na a yuwusan ili i sa'ani shi suru, mawun mā Asulā ma ɗa shi. Vuma na gba cigai za vā yi shi, mawun mā Asulā ma ɗa shi.

I cigalai

¹¹ Cu'un vi ikaka i nda ayi ɗa yu uwwai diga o ufaru: tsu cigalai.

¹² She yoo o'wo ana Kayinu† wan, za na o'woi za vu za vi iwuya reve wu una zawa'a vā yi. Nye i zuwai wu una niyi? Adama e ili i na Kayinu yuwain iwuya i ɗa, agba ili i na zawa'a vā yi yuwain isa'ani i ɗa.

13 N'utsa n va, she i yuwan asalama wan na ama o uvadi a nda a 'yuwan ndu.

14 Icigi i na tsu cigalai u roco ta tsu pasa ta ukwa a tyo wuma. Vuma na ri ni icigi cu'un nda shi, u buwa ta ukwa.

15 Vuma na 'yuwain za va yi za mona da, waru i reve ta aza a mona a ri na wuma u babu ukotu atsuma e le shi.

16 Apa cine tsu revei ili i na a tsu de icigi: Yesu ca ta wuma wa yi adama a tsu. Adama o ndolo atsu fo u lobono ta tsu cayi wuma u tsu adama a ama o ro!

17 A damma za ro ta nu ut-suru avu we ene vali ko ka nu ulambu, reve u 'yuwan a kamba yi. Icigi ya Asula i ri atsuma a cu'un vuma ndolo shi.

18 Muwun, tsu roco ta icigi a tyo ubata wa ama, na tsu kamba le na amayun, amma tsu yuwusain adanshi a aci a yi goon wan.

19 Na tsu ciga ama, tsu reve ta na tsu ri pe atsuma a amayun, waru tsu ta na asuvu nden a makakan ma Asula.

20 Amma na tsu ri na asuvu nden atsuma a tsu shi adama o wono, to, Asula a la'a ta okolo a tsu, waru u reve ta ili suru.

21 N'utsa n va, na tsu ri na asuvu nden atsuma a tsu, tsu ta dana a makakan ma Asula babu wovon.

22 U ta ca tsu ili i na tsu patiyi suru, adama a na tsu to tono yi waru tsu ta yuwusan ili i na yoo yo'onotosu yi okolo.

23 Apa ili i na Asula a dammai: tsu usuyi Mawun ma yi, Yesu Zamawawa, avu waru tsu cigalai. Ayi da waru ili i na Yesu roco ntsu tsu yuwan.

24 Aza a na aa yuwusan tsu-toni na wila wa Asula, a ta pe nden atsuma a Asula, waru fo u ta pe atsuma e le. Tsu reve ta Asula a ta pe nden atsuma a tsu adama a Ruhu na Asula a ca ntsu.

4

Munlu me epen

1 Ncigata n va, she i usu vuma na tawai suru a dansa u ta na Ruhu va Asula wan. I lyungwa le ne'en suru, tsara i reve ko amayun a da o uta ta ubata wa Asula. Ama a Asula e epen a abunda a kara ta de a uwa atsuma o uvadi.

2 Apa cine yee reve Ruhu va Asula: Vuma uta ta ubata wa Asula nu u damma Yesu Zamawawa tawa ta o uvadi tsu vadilima.

3 Amma vuma na wasain adanshi a nda a adama e Yesu u ri na Ruhu va Asula shi. Cu'un ruhu vuma ndolo wu uta ta ubata u ma'yuwatan ma Zamawawa. I reve ta de a na ma'yuwatan mo ndolo ma ta tawa atsuma o uvadi, waru u tawa ta de.

4 Muwun n va, adu aza a Asula a da, waru i lyuwa ta aci a n'yuwatan n ndolo. Ruhu va Asula ta pe atsuma a du, waru u la'a ta za na ri pa o uvadi ucira lon.

5 N'yuwatan n ndolo a ta yuwusan adanshi e ili yu uvadi adama a na ele fo aza o

uvadi a da, waru ama o uvadi a tsu zuwaa le ta atsuvu.

⁶ Atsu gba ama a Asula a da, ayi da i zuwai aza a na e revei Asula aa zuwusaa tsu atsuvu. Na ama a Asula a da shi, aa zuwaa tsu atsuvu shi. Ne da tsee reve ko vuma ta na Ruhu va amayun ko ruhu ve epen.

Ubata wa Asula u da icigi i tsu uta

⁷ N'utsa n va, tsu cigalai, adama a na icigi e ekere a Asula a da wu utai. Za na rocoi icigi suru mawun ma Asula ma da, waru u reve ta Asula.

⁸ Vuma na ri ni icigi shi, u reve Asula shi, adama a na Asula icigi i da.

⁹ Asula o roco tsu ta icigi ya yi ana u lyunguyi Mawun ma ta ma yi atsuma o uvadi tsara u ca tsu wuma.

¹⁰ Apa icigi ya amayun: Atsu da tsu cigai Asula shi, amma ayi da u ciga ntsu dada u lyunguyi Mawun ma yi wo o'wo kucci vi ili i na yaa tawa nusu tsu.

¹¹ N'utsa n va, adama a na Asula a ciga ntsu tsunda, atsu fo tsu cigalai.

¹² Babu vuma na enei de Asula, amma na tsu cigalai, Asula a to obolo na atsu, waru icigi ya yi i ta tapu atsuma a tsu.

¹³ Asula a ca tsu ta Ruhu va yi. Ne da tsu revei a na tsu ri obolo na ayi cine u ri obolo na atsu.

¹⁴ Asula a lyungu ta Mawun ma yi wo o'wo Za vi Iwawi yu uvadi. Tse ene yi ta, dada i zuwai tsa dansaa ama o ro adama a yi.

¹⁵ Za na tarai Yesu Mawun ma Asula ma da, u to obolo na Asula, Asula fo u to obolo na ayi.

¹⁶ Atsu aciyatsu tsu reve ta cine Asula a ciga ntsu lon, waru tsu ca ta okolo a tsu e ekere a yi suru suru.

Asula icigi i da. Na tsu lyuwa elime na ncigalai, tsu to obolo na Asula, waru u to obolo na atsu.

¹⁷ Na tsu ciga aza a tsu ni icigi ya amayun, avu tsu danu cine Zamawawa yuwain atsuma o uvadi u nda, tsa uwwa wovon o urana wu uge'etosu shi.

¹⁸ Babu wovon atsuma e icigi, icigi ya amayun i tsu lo ta wovon. Na vuma ri a uwwusa wovon u ta majiyan gashi a ta ca yi oforo. Na vuma ri a uwwusa wovon, icigi ya Asula koto i ri ug-bamu atsuma a yi shi.

¹⁹ Tsu te icigi adama a na Asula a da a fara ne'en ciga ntsu.

²⁰ Na vuma damma, "N ciga ta Asula," avu u 'yuwan za va yi, za ve epen a da. Aza a na a cigai aza e le a na e eneshe kuci shi, aa ciga Asula a na koto e enei shi.

²¹ Apa wila u na Asula a ca ntsu: aza a na a cigai Asula a ciga a 'yuwan a ciga aza e le.

5

Ulyuwu wa aci wu uvadi

¹ Vuma na usuyi suru a na Yesu Zamawawa da, mawun ma Asula ma da. Vuma na cigai dada u ciga ta mawun ma yi fo.

² Apa cine tsu revei tsu ciga tā muwun mā Ḃsulā: nā tsu ciga Ḃsulā avu tsu yuwan ntoniloi ni ili i na u dammai.

³ Tso roco tā tsu ciga tā Ḃsulā nā tsu yuwan ntoniloi nā wilā wā yi, waru ā ri usān u na tsāā kuru shi.

⁴ Vuma na ri mawun mā Ḃsulā suru, u ta lyuwa aci o uvadī, waru ucawu wo okolo ā tsu ayi dā ili i na i tsu ca tsu malyuwa ma aci'i.

⁵ Zane dā aa gura lyuwa aci o uvadī? She vuma na usuyi Yesu dā Mawun mā Ḃsulā.

Adanshi a sa'ani adama e Yesu

⁶ Yesu Zamawawa dā tawāi ya'ā tsu o ure u na ā rumbu niyi nā mini nā mpasa mo ukwā mā yi. O ure u mini ma dā u tawāi goon shi, amma obolo nā mpasa nā mini. Waru Ruhu na aciyayi u damma tā adanshi'i amayun a dā, adama a na Ruhu'u a amayun a dā.

⁷ Ili i ta'atsu i tā lo i na i yuwain adanshi adama e Yesu:

⁸ Ele dā Ruhu, nā mini, obolo nā mpasa, suru nle adanshi a amayun ā tā a dā aa yuwusan.

⁹ Tso usu tā ama na a damma ili i ro amayun a dā. Amma ili i na Ḃsulā a dammai u la'a tā ucira, waru ili ya amayun a na u damma ntsu ayi dā adama a Mawun mā yi.

¹⁰ Za na usuyi Mawun mā Ḃsulā suru u reve tā ili i na

Ḃsulā a dammai a aci ā yi amayun a dā. Amma za na usuyi ili i na Ḃsulā a dammai amayun a dā shi, nu u yuwan tsundolo u dē tā Ḃsulā za ve epen.

¹¹ Apa ili i na Ḃsulā a damma ntsu: Ḃsulā a ca tsu tā wuma u babu ukotu, waru Mawun mā yi, ayi dā u zuwai wuma u ndolo wo o'wo ne.

¹² Vuma na ri nā Mawu'un u tā nā wuma u nda, za na waru ri nā Mawun mā Ḃsulā shi u ri nā wuma'a shi.

Wuma u babu ukotu

¹³ N ta dānasaa dū aza a na ā usuyi Mawun mā Ḃsulā, tsarā i reve i tā nā wuma u babu ukotu.

¹⁴ Tsunda tsu ta gura 'yawa ubatā wā Ḃsulā babu wovon, waru tsu reve tā u ta uwwa tsu nā tsu pati yi ili i na u cigaa ntsu.

¹⁵ U tsu uwwa tsu tā mantsa ma na tsu pati niyi. Adama a na tsu reve tā a na amayun a dā, tsu reve tā waru u tsu ca tsu tā ili i na tsu pati niyi suru.

¹⁶ Nā ve ene za vi Itoni a yuwusan unusu u na u rawai ukwā shi, i pati Ḃsulā, u ta ca vuma ndolo wuma. N ta yuwusan adanshi adama a ama a na a yuwain unusu u na u rawai ukwā shi. Agba unusu u na u tsu tawāā nu ukwā u tā lo,* n zuwa dū i yuwan avasa ubatā wā Ḃsulā adama ā cu'un ndolo shi.

¹⁷ Mantse ma na i yuwain iwuya suru, unusu u dā, agba cu'un vu unusu suru dā tsu tawāā nu ukwā shi.

* **5:16** Unusu u na u tsu tawāā nu ukwā ayi dā vuma 'yuwan ā usu Yesu Zamawawa, waru vuma 'yuwan a ciga aza ā yi. She nā ayi za vu unusu u vadala dā goon wāā tsurā gafura.

¹⁸ Tsu reve t̄a aza a na a ri muwun mā Ḃsulā a tsu lyuwa elime nā mayan mo unusu shi. Yesu Zamawawa Mawun mā Ḃsulā mā tsu kalyuwusa le t̄a, waru za vi iwuya aa gura ju'wan le shi.

¹⁹ Tsu reve t̄a e ekere a Ḃsulā da tsu ri, agba ayi za vi iwuya ta yuwusan tsugono tsu uvadi suru.

²⁰ Tsu reve t̄a a na Yesu Zamawawa Mawun mā Ḃsulā mā tawa t̄a avu u roco tsu Ḃsulā a amayun. Tso o'wo t̄a obolo nā Ḃsulā a amayun, adama a na tsu ri a muwwulai nā Mawun mā yi Yesu Zamawawa. Ayi da Ḃsulā a amayun za na tsu ca wuma u babu ukotu.

²¹ Muwun n va, i ciga i 'yuwan i suma itoni ya amali.

Mepepelime me Ire ma Yahaya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Ɔyi nda Ɔyi ɔa mepepe-
lime me ire ma na Yahaya
ɔanaɪ. E mepepelime ma nda,
u damma t̄a u ɔana yi Ɔ t̄yo a
“ka na Ɔsul̄a a ɔangwai oɔolo
n̄a muwun m̄a yi.” Ucasu wa
atsumalim̄a Ɔ Ɔza e Itoni Ɔ
ɔana t̄a lo a mant̄sa'a, Yahaya
yuwan t̄a ulinga ni idanshi i
nda o un̄a wa Ɔa'isa na ama a
na Ɔ ri pe.

Yahaya damma t̄a icigi
ili ya Ɔbul̄a i ɔa e ekere Ɔ
Ɔsul̄a, ne ɔa fo icigi i ri na
Ɔbul̄a e ekere Ɔ Ɔza e Itoni.
A mant̄sa mo ndolo, ama o ro
a dansa t̄a a na Zamawawa
vuma ɔa na amayun shi,
amma ruhu ɔa na ama ee
ene ne esu e le. Reve Yahaya
damma Ɔyi ndolo epen a
ɔa, amma amayun Ɔyi ɔa
Yesu Zamawawa vuma ɔa na
amayun. Reve u damma Ɔza
e Itoni a 'yuwan munlu me
epen.

Ana'an fo, munlu me epen
n t̄a lo aza a na a yuwusan
uritosu wa amayun shi. Ɔza
e Itoni a 'yuwan munlu me
epen n ndolo. Ili ya Ɔbul̄a i
ɔa Ɔza e Itoni a ciga amayun,
waru a cigal̄ai.

*Ili in a iripe atsum̄a a aata-
gada a nda*

1. Amayun ni Icigi (4-11)

* **1:1** Danshi Tshuheleni pa nda ta yuwusan adanshi adama a aabara tsu zagbain.

† **1:1** Ɔyi ka oɔolo n̄a muwun m̄a yi u ta yuwusan adanshi Ɔ Ɔa'isa Ɔ Ɔza e Itoni na aza a na a uwusa pe.

2. Icasu yu Ukosu (12-13)

Icasu

¹ Ɔmu, Yahaya zagbain,*
Ɔmu ɔa n ɔanaɪ mepepelime
ma nda Ɔ t̄yo a ka na Ɔsul̄a a
ɔangwai oɔolo n̄a muwun m̄a
yi.† N ciga ɔu t̄a na amayun.
Ɔmu ɔa n ciga n̄du goon shi.
Ama a na e reveɪ amayun
suru a ciga ɔu t̄a fo.

² T̄su ciga ɔu t̄a adama a
amayun a na Ɔ ri pe atsum̄a
Ɔ t̄su waru u t̄a ɔana pe babu
ukotu.

³ N ta yuwusan avasa tsara
Ɔsul̄a Dada n̄a Yesu Kristi Za-
mawawa za na Ɔyi ɔa Mawun
m̄a yi u yuwaan tsu isa'ani
waru we ene iliyali i tsu!
Lyawa a ca tsu asuvu nden,
na amayun ni icigi.

Amayun ni icigi

⁴ N yuwan t̄a maz̄anga
m̄a Ɔbund̄a ana mu uwwai
muwun n ɔu n ro oo tonu
ure wa amayun, cine Dada
damma n̄tsu tsu yuwan.

⁵ N̄aw̄ayi va, n ɔanaa wu
tsara vu yuwan ili i sa'avu i
ro shi. N ɔanaa wu t̄a tsara n
damma ɔu i cigal̄ai, Ɔyi ɔa ili
yu ufaru i na a damma n̄tsu
tsu yuwan.

⁶ Ɔyi nda Ɔyi ɔa icigi: n̄a
tsu yuwain ili i na Ɔsul̄a
a damma n̄tsu tsu yuwan.
Waru u damma t̄a diga o
ufaru i cigal̄ai.

⁷ Munlu me epen n̄a
Ɔbund̄a Ɔ t̄a kand̄aruwusa
atsum̄a o uvadi. Ɔza Ɔ
wulumu a nda a ta dansa

a na Yesu Zamawawa ri na lipu cu'un vu vadilima shi. Agba aza e epen a da waru n'yuwatan mu Zamawawa n da.

⁸ I yuwan ugbozu. Ni i yuwan ugbozu shi, i ta gura lamba ili i na i lingai adama a yi suru. Amma ni i yuwan ugbozu, i ta tsura iliyinkapa i du tapu.

⁹ Vuma na isawain atsuma o uritosu wa Yesu Zamawawa shi, avu u feletyo, u ri obolo na Asula shi. Vuma na isawain atsuma o uritosu'u u to obolo na Dada na Mawun.

¹⁰ Na vuma tawa atsuma e ifolo i du, agba u yuwan uritosu wa amayun a aci a Zamawawa shi, she i banu yi a 'wa du ko i casa yi ko ke'ewan.

¹¹ Ni i raba cu'un vuma ndolo, i yuwan ta fo cu'un vu ulinga vi iwuya ya yi.

Idanshi yu ukosu

¹² N ta ni ili ya abunda a na n cigai n damma du, agba n ciga n dana le a aavu'un shi. Amma n ta a majiyan n tawa n yuwan adanshi na adu esu esu, tsara tsu dana tapu na mazanga.

¹³ Muwun mu za va wu vu ka za na Asula a dangwai a ta lyungusaa wu ni icasu i le.‡

‡ **1:13** Ka na a yuwusan adanshi a aci a yi pa nda aa'isa a na Yahaya danai ana u danai mepepelime ma nda ma da, muwun ele da aza a na a uwusa atsuma a aa'isa a aza e Itoni.

Mepepelime ma Ta'atsu ma Yahaya

*Ucuduwu wa aatagada a
nda*

Ayi nda ayi da mepepe-
lime ma ta'atsu ma na Yahaya
dana. E mepepelime ma nda,
u damma u ta danasaa Gayu
i'utsa ya aɓula ya yi.

Yahaya danaa ta Gayu a
cuwusa yi cine u kambai
munlu ma aza e Itoni ma
amayun a mantsa'a. U
yuwan ta fo adanshi a
Diyotarifi, za na 'yuwain
a kamba aza a na o ritoi
amayun.

Ana Yahaya yuwaan ntsu
adanshi a ama e re a nda,
u roco tsu ta iroci i wuma
i sa'ani na wuma u babu
ulobonu.

*Ili in iripe atsuma a aata-
gada a nda*

1. Icasu a tyo ya Gayu (1-4)
2. Ulobonu wu mmalu
oɓolo (5-12)
3. Icasu yu Ukosu (13-15)

Icasu

¹ Amu, Yahaya zagbain,*
amu da maa danasaa wu
mepepelime ma nda, i'utsa i
va Gayu. N ciga wu ta adama
a na tsu to tono amayun.

² I'utsa i va, n ta yuwusaan
wu avasa adama ili suru i
wala wu mejege, waru vu
dana na lafiya lipu cine n
revei asuvu a wu a ri atsuma
e Itoni.

³ N zangana ta lon ana aza
e Itoni o ro a tawai a damma
numu adama a amayun a
wuma a wu na cine voo tono
ure wa amayun.

⁴ N tsu yuwan ta mazanga
kuci na mu uwwa a na
muwun n va n to tono ure wa
amayun. Babu ili i ro i na i
la'ai ili i ndolo mazanga.

⁵ I'utsa i va, vu ta yuwusan
ili ya aɓula adama a na vaa
kambusa munlu ma aɓula
aza a na a ri atsuma a mmalu,
ko na wo o'woi omocin a da e
ekere a wu.

⁶ A damma ta aza e Itoni
adama e icigi ya wu. N ta
patishi wu vu kamba le o ure
u na Asula aa uwwa uyo'o
na a lyuwa elime atsuma a
mmalu n na aa yuwusan.

⁷ A baza ta atsuma a mmalu
n le tsara a yuwaan Yesu
Kristi Zamawawa aganda. A
tsu ushi ili i ro e ekere a aza a
na koto o o'woi aza e Itoni shi.

⁸ Adama o ndolo atsu na
acyatsu tsu kamba nle tsara
tsu lingai oɓolo adama a
amayun.

⁹ N danaa ta de aa'isa
mokodi me mepepelime,
amma Diyotarifi vuma
na cigai wo o'wo zagbain
atsuma e le, u 'yuwan ta a
uwwa tsu.

¹⁰ Na n tawa n ta damma
ili i ro i na waa yuwusan
na adanshi a vama a na waa
yuwusan a aci a tsu. Ili i na
i la'ai usan ayi da, u 'yuwan
ta a usu munlu nna n tawai.
Hali waru u tiga ta aza a na
a cigai a raba le, reve u lo le
atsuma a aa'isa.

* 1:1 Danshi Tshuheleni pa nda ta yuwusan adanshi adama a aabara ana zagbain.

¹¹ I'utsa i va, she vu toni ili i na i ri iwuya wan, amma vu toni ili i na i ri ulobonu. Za na a yuwusan isa'ani suru vuma va Asula da. Amma za na a yuwusan iwuya koto u reve Asula shi.

¹² Ama suru a ta yuwusan adanshi a sa'ani adama a Dimitiriya, waru wuma u sa'ani wa yi u roco ta a na vuma va abula da. Atsu fo tsu ta yuwusan adanshi a sa'ani adama a yi. Waru vu reve ta ili i na tsu dammai suru amayun a da.

Idanshi yu ukosu

¹³ N ta ni ili i na n cigai n damma wu na abunda, agba n ciga n dana le a avu'un shi.

¹⁴ N ta majiyan n tawa ubata u du go'o, avu tsu yuwan adanshi esu esu.

¹⁵ Avasa a va a da Asula a zuwaa wu aba'un a asuvu nden! N'utsa ma wu pa nda suru a ta casasa wu. N te ipati ya wu vu casa n'utsa suru de na ala.†

† **1:15** Adanshi a Asula o ro a ta na guzu 14 amma ozo o ro a ta na guzu 15, amma ele adanshi a ta a da aa yuwusan babu za na kalamai ni ili i ro, adangulu a da goon.

Mepepelime ma Yahuza

Ucuduwu wa aatagada a nda

Yahuza da za na danai mepepelime ma nda. Ayi zawa'a va Yesu da. Tsu reve ta ne adama a na u dammai ayi mawun ma anawu ma Yakubu ma da, waru Yakubu zawa'a va Yesu da.

Yahuza dana ta mepepelime ma nda adama u rono aza e Itoni e Yesu atsuvu adama a munlu me epen. U rono ta aza e Itoni atsuvu adama o tonoo uritosu we epen wa ama o ndolo wan. U rono le ta waru atsuvu adama o tonoo iroci yi iwuya i wuma ya ama o ndolo wan.

Munlu me epen n ta lo ana'an. O ufaru vu te ene gashi ili ya abula i da oo toni le. Reve addama a abunda a kara a tawusa. Aatagada a Yahuza o to ritosu tsu cine tsee revei munlu ma amayun na munlu me epen.

Ili inairipe atsumā a aatagada a nda

1. Icasu (1-2)
2. Ugesu wu ucawu wo okolo e ekere a munlu me epen (3-23)
3. Avasa o ukosu (24-25)

¹ Mepepelime ma nda e ekere a va a da wu utai, amu da Yahuza. Amu aagbashi e Yesu Kristi Zamawawa da, waru zawa'a va Yakubu. Asula za na ayi da Dada, u de ta ozo o ro a dana pe atsumā e icigi ya yi waru Yesu

Zamawawa ta kalyuwusa le. Icu'un ya ama o ndolo a da maa danasaa.

² Lyawa i tsura isa'ani ya Asula, na nden mo okolo, ni icigi ya yi kukuci.

Ili i na i tsu cina aza o unusu

³ Ncigata n va, n shi ta n ciga n danaa du ili ya abunda adama e iwawi i na tsu tsurai. Agba gogo n ciga n 'yuwan n danaa du adama e ili i ro ko'o. N ciga n 'yuwan n danaa du adama i geshe amayun a Alabari a Sa'ani. Asula a ca ta amayun a nda a na a ri n vadala shi u ta o una u mantsa suru adama a ama a akiza† a yi.

⁴ N damma ta ili i ndolo adama a na ama a na a 'yuwain a yuwusaan Asula tsutoni a uwa ta e memere ma du usokowu. O to ritosu a na Asula a ta ni isa'ani waru u tsu yuwaan ta ama gafura vu unusu. Ne da u ri, amma reve a damma adama o ndolo a ta gura yuwan ili yu uwuyan u i na a cigai a yuwan biti. Asula a dangwa ta de ili i na waa yuwan ne ele nu ujimu adama a na a wasan ta Zagbain na Mogono ma tsu, Yesu Zamawawa.

⁵ N ciga ta n cuwaan du ni ili i na i revei de: Asulazuva a wawa ta de ama a yi a na wu utaa nle atsumā a Masar.† Agba a mantsa mo ro reve u lungusa aza a na a 'yuwain a usu yi.

⁶ Waru n ta cuwusaan du adama a nlingata ma Asula aza a na e isawain o ucira u na Asula a ca nle shi. A lyawa ta ubata u na a ri, reve gba

Asulā a gutsu le na akani o u'wa wa ali wi irumbu. Gogo a ta pura urana wu uge'etosu.

⁷ Waru she yi icina ilyuci yo Sodom na Gomora,† ni ilyuci i na i shi zuzu ne ele wan. Ilyuci i ndolo i shiwan tā na tsipere waru na cu'un tsipere suru. Akina a kulato tā ilyuci i ndolo suru suru, waru ele da iroci ya akina a babu ukotu a na aa ca aza e iwuya atsumalima.

⁸ Hali na ne, munlu me epen n nda a ta dansa a zuwaa le atsuvu adama a alavu e le. Avu a lungusa lipu le na nshinda n tsipere. Reve a 'yuwan a yuwan tsutoni na tsugono, avu a yuwaan ucira wa azagbain a zuva ulamu.

⁹ Agba ko Mika'ilu malingata ma Asulā† ma gbain wu uwua tā wovon u na waa tawaa Mekerencesu unusu na adanshi a vama, agba ayi da zagbain vu nlingata suru suru. Ana Mika'ilu danai a mawasan na Mekerencesu adama a aakwakwa a lipu va Musa, ili i na u dammai goon ayi da, "Zagbain bara wu."

¹⁰ Amma munlu n nda n ta yuwusan ulamu, waru a ta yuwusaan ili i na e revei shi unā. A tā vadamma inama. A ta yuwusan ili i na lipu le cigai a yuwan, ne da aa tawaa aciyele nu ulungusu.

¹¹ Atsumalima o uwuyan u a ta cina le! Adama a na

o toniyi iroci yi iwuya ya Kayinu,† za na unai zawa'a va yi. Vadamma Balam,† a ta yuwan ili suru adama a tsura ikebe.* Waru vadamma Kora,† a tā kuwa adama o u'yaasan wa aci e le.

¹² Nna ama a nda a danu obolo na adu a abuki a alye e ilyalya yi Zagbain, a tu ushindalu u na aa lungusa ilyalya'a. Aciyele a da goon a tsu kalyuwusa o ure u na u tsu tawaa na wono. A tā vadamma upepu u na wunla u tsu kebe a tyo e ida agba u tsu ro'o shi. A tā waru gashi danga na ri na muwun shi a mantsa mo uta'an. Ukwā wa ndana u da a ri goon shi, amma a kuwa tā o ure suru suru, adama a na a mula tā aralu e le.

¹³ O tsu roco tā ili i wono i na aa yuwusan a alanga eteshe gashi upepu u mala za na tsu tabaluwa ashinda a mini. A tā vadamma italyo'o i na i ri a agara na a 'yawī na a tawi, waru a tā 'yawā ubata e irumbu ya abunda i babu ukotu.

¹⁴ Anuhu fo za na shi za cindere diga o ugundo wa Adamu, u yuwan tā adanshi o usokowu a Asulā adama a ama a nda, avu u damma,

"Uwwai, Asulazuva a tā lo a tawā obolo na nlingata mā abunda mā yi n na aa gura kece shi.

* **1:11** Atsumā a aalabari a Balam a na a ri pe atsumā a aatagada a Alabari a Musa (Mkc. 22:1-23:12), tse ene tā Balam dammai Balak Mogono ili i na Asulazuva a damma niyi u damma. Ayi nda ayi da aalabari a Balam goon shi. Mantsa mo ro Balam ushi tā ikebe e ekere a Balak reve u rono aza a Isra'ila afanga adama a yuwaan amali aganda, (Mkc. 31:16). Ayi aalabari a nda a pe atsumā a aatagada a Alabari a Musa a KLP shi.

15 U te ge'eto ama o uvadi.

U to roco ama a na a 'yuwain o toni Asula a ta nu unusu wi iwuya suru i na a yuwain a na a 'yasayin Asula aci.

Waru u to roco aza a na a ri aza o unusu obolo na aza a na a ri na Asula shi, a ta nu unusu adama a na a ta yuwusan adanshi a vanvama a aci a Asula.”

16 Ama a nda aza a adan-shawuya a da, waru mantsa suru a tsu dana ta a adanshi a vama. A tsu yuwan ta cu'un vi iwuya i na a cigai a yuwan suru. A tsu 'yasasan ta avan-gaci e le, waru a tsu yuwaan ta ama adanshi uyo'o adama a tsura ili i na a cigai.

Vu lyuwa elime nu ulinga

17 N'utsa n va, i 'yuwan i ciga i cuwan ili i na ajiya a Zagbain Yesu a damma ndu.

18 A damma, “A tyo de zuzu nu ukosu u mantsa, ama a ta dana lo na aa wasan Asula, waru ili i na aa ciga a yuwan goon ayi da, aa kuru ili i na okolo e le a cigai na aa yuwaan Asula unusu.”

19 Gogo gba a mantsa ma nda, a ta pa, waru ele da aza a na aa kakasasa du. A ta yuwusan wuma ni icigi i lipu adama a na Ruhu va Asula ri nden atsuma e le shi.

20 Amma n'utsa n va, i 'yuwan i ciga i suwa aciyadu e ikyun yu ucawu wo okolo ya akiza a du. Waru i lyuwa elime na avasa cine Ruhu va Akiza† rocoo ndu.

21 I guza aciyadu atsuma e icigi ya Asula ko na yaa pura isa'ani yi Zagbain tsu Yesu Zamawawa u rawato du a wuma u babu ukotu.

22 Vu kaba asuvu na aza a na koto e revei ili i na aa kuru shi.

23 Vu wawa ozo o ro, vu usa le diga e elentsu a akina o uge'etosu. Ama o ro a ta lo aza a na vee ene iliyali, amma vu danu nu ugbozu ne ele gashi unusu u le u zuwa ta itana i le yo o'wo na ashinda.

Avasa e ica

24 Gogo, i ca Asula tsug-bain, adama a na u gura ta kalyuwa du tsara i riyā wan, waru u ta zuwa du yo o'wo aza a na a ri nu unusu shi, reve waru u ca du mazanga lon. Avu waru u tawato du ubata u tsugbain tsa yi.

25 Nu ujimu de, a tyo mantsa ma nda, hali a tyo o ukosu, Asula a da Za vi Iwawi i tsu adama e Yesu Zamawawa Zagbain tsu. Tsugbain suru za va yi da. Tsugono suru za va yi da. Ucira suru suru za va yi da. Waru ili suru i ta o ukere wa yi.

Ami.

Wenu wa Yahaya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Aajiya Yahaya da danai aatagada a nda. U damma ta ili i na we enei atsuma a alavu alavu adama e ili i na Asula o foboi waru ni ili i na yaa fara o ukosu wu uvadi.

Ikaka'a u ta na pasu ta'atsu. U damma ta a na cira vi iwuya ta pe atsuma o uvadi o ulinga, adama o ndolo aza e Itoni o to sowo atsumalima waru a ta kuwa. U yuwan ta adanshi a Magiri'i ma Asula, za na ayi da Yesu. U ta lyuwa aci a ama e iwuya suru na cira na ri a nlangi na Asula. O ukosu, Asula a ta ni iliyinkapa i sa'ani yaa abunda i na waa ca ama a na aa lyuwa elime nu ucasu wo okolo ya Kristi Zamawawa. Ikaka atsuma a aavu'un suru ayi da Asula a ta na akiza waru u ta nu ulyuwu wa aci.

Aatagada a nda wenu wi ili i na ama aa gura ene da shi. Yahaya yuwan ta ulinga ni idanshi ya ama adama u damma cine ili ya zuva i ri. Re ta lo na abunda a na vaa gura reve ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda, amma abajini e ikaka u ta a alanga eteshe waru u vadala shi. Apa abajini e ikaka'a: Yesu Kristi lyuwa ta aci a cu'un vi iwuya suru ubata suru. Urana u ta lo a tawa a na Male na cu'un vi iwuya suru aa tsun le atsuma

a mala ma akina, reve zuva sa'avu nu uvadi u sa'avu u tawa ubata u na aza a na o toniyi Yesu aa dana obolo na ayi na asuvu nden.

Ili inairipe atsuma a aatagada a nda

1. Adanshi o usokowu diga Yahaya (1:1-8)
2. Alavu alavu a Asulazuva a Wuma (1:9-20)
3. Mpepelime a tyo a'isa e cindere (2:1-3:22)
4. Alavu alavu a aganda de zuva (4:1-11)
5. Aatagada ne erepu e cindere (5:1-6:17)
6. Aganda a makakan ma ndanata ma Asula (7:1-17)
7. Avana e cindere (8:1-11:19)
8. Aagangu na Adodo e re (12:1-13:18)
9. Alavu alavu o uge'etosu wa Asula na mekede (14:1-15:8)
10. Akwanu e cindere o upan wa Asula (16:1-21)
11. A lyuwa ta aci a n'yuwatan ma Asula (17:1-20:10)
12. Uge'etosu wu ukosu (20:11-15)
13. Zuva sa'avu nu uvadi u sa'avu (21:1-8)
14. Urishelima sa'avu (21:9-22:5)
15. Kristi Zamawawa ta kambu babu ujimu (22:6-21)

Yahaya yuwan ta adanshi a aatagada a nda

¹ Apa ili i na Asula o rocoi Yesu Kristi Zamawawa, adama u damma agbashi a yi ili i na Asula aa yuwan nu ujimu shi. Avu Yesu lyungu

malingata mā yi u roco aag-bashi a yi Yahaya† ili'i.

² Reve Yahaya damma ili i na we enei biti adama e ikaka ya Asulā na adama e ili i na Yesu Zamawawa dammai ni ili i na u yuwain waru.

³ Asulā a ta zuwaa za na ee dēwushe ama idanshi yi ikaka i nda nu unā aba'un, waru u ta zuwaa za na uwwai reve u yuwan tsutoni nā ayi aba'un. Adama a na mantša ma yuwan tā zuzu a na ili i nda yaa fara.

Yahaya cāsq tā a'isā a aza e Itoni e cindere

⁴ Apa mepepelime ma na Yahaya danai a tyo ubatā wā a'isā a aza e Itoni e cindere a na a ri a Asiya.*

N ta avasa Asulā o roco dū isa'ani na asuvu nden a yi. Asulā ayi dā za na ri lo diga o ufaru, u tā lo gogo, za na waru ri lo a tawā. Waru nan ruhu e cindere a na a ri a makakan mā ndanātā n tsugono tsā Asulā o to roco dū isa'ani na asuvu nden.

⁵ Ne dā waru Yesu Zamawawa za na a zuwayi ucira o udansa wa amayun adama a Asulā. Ayi dā za na fara 'yoyin atsumā a akwakwā. Ayi dā mogono mo tsugono mo ngono mu uvadī.

Ayi dā za na ciga ntsu, waru ayi dā u zuwa ntsu tsu la'a ucira wu unusu u tsu ana wo ocoi mpasa reve u kuwā adama a tsu.

⁶ Adama o ndolo reve wo o'woto tsu mmaci mā yi nan

ganu a yuwusaan Asulā Dada vā yi agandā. Tsugbain nu ucira babu ukotu za vā Yesu Zamawawa dā! Ami.

⁷ Kalyuwai, ayi dā ndolo a tawā e eleshe! Koyan dā te ene yi, hali na aza a na a zuwa a sapa niyi ni ibata, waru elentsu o uvadī suru a tā shon lon adama a yi. Ne dā, u to o'wo ne! Ami.

⁸ Asulā Zagbain damma tā, “Amu dā Alfa† nā Omiga.† U ta dansa amu dā Ufaru waru amu dā Ukosu. Amu dā za na ri lo gogo, n tā lo diga o ufaru, za na waru ri lo a tawā. Amu dā Asulā Mogono me Ili Suru.”†

Yahaya ene tā Zamawawa na 'yoyin

⁹ Amu dā Yahaya, za dū atsumā e Itoni ya Yesu† Zamawawa, waru o bongi mu tā cine o bongi ndū. N tā atsumā o tsugono tsā Asulā cine adū fo i ri. Waru n ciga n 'yuwan n yuwan ankuri n kaḅa asuvu nā atsumalimā a vā cine yaa yuwusaan. A caco mu tā nden mu u'wa wa alī a Batamusa, ida i memere mā mini, adama a alajiya e ikaka ya Asulā na amayun a na Yesu Zamawawa rocoi.

¹⁰ O urana wu Zagbain, reve Ruhu vā Asulā shiton wuma u vā, reve mu uwwa abajini o uḍyo tse mesun ma aavana acapā a vā.

¹¹ Avu uḍyo'o u damma, “Dana atsumā a aatagada ili i na ve enei reve vu lyunguwa a'isā a aza e Itoni a na a ri e

* **1:4** “Asiya” e ida ya Roma ayi dā akapi e ida ya Tukiya. † **1:8** Alfa nā Omiga idanshi yu ufaru nā yu ukosu yi idani i Tsheleni tsa dā, u ta dansaa tsu Yesu tā lo kafu a yuwan ili i ro waru u tā danā lo babu ukotu.

ilyuci i cindere i nda: Afisu, na Simirina, na Birigamu, na Tayatira, obolo na Sadisu, na Filadalifiya na Lawudikiya.”

¹² Reve n vadala adama me ene za na aa yuwusan adan-shi na amu, avu me ene wisawatan wi ifitila i cindere i na a yuwain na zinariya.

¹³ E memere ma wisawata'an, vuma dana ta pe na rotsoi vadilima. U dana ta wotowu na atugu a gbagbain a na a rawai a ana a yi, na mapadi mo umuna ma na a davai na zinariya ukanda'u a makakan ma yi.

¹⁴ Anji a yi u'uri puwu ana tsikilu, esu a yi waru e ikanasa tse elentsu a akina.

¹⁵ Ana a yi waru a madala tsu rumushili na aruma a tsu ruma reve o gboro yi, udyo wa yi u rotso ta magugwa ma mini ma abunda.

¹⁶ Reve u guza italyo'o i cindere o ukere usa'ani wa yi, na matsun me pe'eni ma na e tewein ma na re o utusa o unwa wa yi. Urewesu wa yi a madala tse ekan o urana a aci.

¹⁷ Ana me ene niyi, reve n kadato a makakan ma yi n jingada shi. Avu u kuruwa mu ukere usa'ani wa yi reve u damma, “She vu uwwa wovon wan, amu da Ufaru nu Ukosu.

¹⁸ Amu da za na aa casu wuma. N shi ta n kuwa, amma gogo n ta wuma u na u ri n koto shi. N ta na mkpatu'utsu n na maa casu mu ucira u na maa kpatu'wa ko m baru ubata u na akwakwa a ri, reve n kambato le wuma.

¹⁹ “Vu dana atsuma a aata-gada ili i na vee inda gogo suru ni ili i na yaa tawa elime.

²⁰ Nda ucuduwu wu usokowu wi italyo'o i cindere i na ve enei o ukere usa'ani u va'a, na wisawatan u zinariya wi ifitila i cindere: Wisawatan i cindere'e a'isa a aza e Itoni e cindere a da, ele waru italyo'o i cindere'e nlingata ma Asula n cindere n na maa kalyuwusa a'isa a aza e Itoni e cindere a da.”

2

Ikaka a tyo Afisu

¹ Reve u damma mu, “Dana mepepelime ma nda a tyo a malingata ma Asula† ma aa'isa a aza e Itoni† a lyuci va Afisu. Za na guzai italyo'o i cindere o ukere usa'ani wa yi'i, za na waru ri a mmalu e memere ma wisawatan wi ifitila i cindere, u ta lyungusa wu ikaka i nda:

² Nreve ta ili i na vaa yuwusan suru, me ene ta ulinga wa amayun na makaaba ma asuvu ma abunda ma wu. Nreve ta a na vu 'yuwain ama e iwuya. Vu lyungwa ta aza a na a dammai ele ajiya a da, agba na amayun ne da shi, reve vu cina le aza e epen a da.

³ Vu yuwan ta ankuri vu kaaba asuvu ni ifongi adama a va, waru okolo a wu a tu ukaabu kuci atsuma e itoni i va.

⁴ “Agba n ta bara wu adama e ili i ro. Vu buwa e icigi ya aza a wu aza e Itoni cine vu yuwain ana vu fara usu numu shi.

⁵ She vi icina ununa vu riyai atsumā o unusu wan! Vu vadala reve vu lyawa mayan mo unusu, reve vu yuwan ununa vu yuwain ana vu fara usu numu. Nā vu lyuwa elime nu unusu, n ta tawā n ca wu oforo n tawa wisawatan u fitila wā wu ubatā u na u ri.

⁶ Amma n ta cuwa wu adama e ili i sa'ani i na vaa yuwusan. Vu 'yuwan ta ili i na otoni a Nikola* aa yuwusan, ununa amu fo n 'yuwain ili i na aa yuwusan.

⁷ “Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa a'isa a aza e Itoni! N ta lyawa za na biti lyuwai aci u lyuwa muwun mu udanga n na n tsu ca wuma, za na ri atsumā o u'wa u wivuwun† zuva.”

Ikaka a tyo Simirina

⁸ Reve u damma mu, “Dana mepepelime ma nda a tyo a malingata mā Asulā mā aa'isa a aza e Itoni a lyuci va Simirina. Za na ayi da Ufaru waru ayi da Ukosu, za na kuwai agba wo o'wiso ta wuma, ayi da waa lyungusaa wu ni ikaka i nda:

⁹ N reve ta na atsumalima a wu nu ulambu wa wu, agba vu ta nu utsuru! N reve ta ni ili i babu ulobonu i na ama o ro a dansa a aci a wu. A ta dansa ama a Asulā a da, agba ne da a ri shi na amayun.

O6olo a ama a da a na a ri aza a Male.

¹⁰ She vu uwwa wovon wan, na vu yuwan majiyan mā atsumalima ma na vu ri azama vu sowo. N ta dansaa wu, Mekerencesu ma ta zuwa le a lyungwa wu a zuwa ozo o ro a du o u'wa wa ali, waru o to bongi wu hali rana kupa. Vu guza mejege, ko nu u shi wo o'wo a to una wu, n ta ca wu wuma u babu ukotu vadamma ookokolo† wo o'wo wu iliyinkapa adama a na vu lyuwai aci.

¹¹ “Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa a'isa a aza e Itoni! Za na biti lyuwai aci e iwuya, woo sowo atsumalima o ukwa we ire shi.”

Ikaka a tyo Birigamu

¹² Reve u damma mu, “Dana mepepelime ma nda a tyo a malingata mā Asulā mā aa'isa a aza e Itoni a lyuci va Birigamu.† Za na ri na mat-sun me pe'eni ma na e tewein mā na re va yi, ayi da za na a lyungusaa wu ni ikaka i nda:

¹³ N reve ta vu ta nden atsumā a lyuci na Male† mā ri o tsugono. Avu za vi Itoni† va amayun a da, waru vu kudā a usu mu shi, ko ke'en. Vu usu ta a mantsa ma na a zuwai o unai Antiba adama e isa'ani ya yi a lyuci du, ubatā u na Male mā ri o tsugono. Antiba rocosu ta ama a na ayi za vi

* **2:6** Aza a na oo tono Nikola ama o ro a da a na aa yuwusan uritosu we epen aza a na a cigai ama a yuwaan amali aganda reve waru a yuwan unusu u tsipere.

† **2:12** Atsumā a lyuci gbain va Birigamu, a'isa a dana ta lo ubatā u na ama a yuwusayin mogono mā Roma aganda tsa Asulā. Zuzu na ayi abajini a masa'a a dana ta lo ubatā u na a tsu yuwaan amali a Zafasa aganda. Birigamu abajini a lyuci a da na Male mā dana i yuwusan tsugono atsumā o uvadi.

Itoni va amayun a va a da a adanshi ni ili i na u yuwusain.

14 “Agba n 'yuwan n ciga m bara wu adama e ili i ro. Ozo o ro atsumā a dū o to tono uritosu wa Balam,† za na rocoyi Balak cine waa zuwa aza a Isra'ila† a yuwan unusu. ◇ Balam gbagba le ta a tama inama i na ama a padayi amali a na a yuwusaan aganda. Waru u zuwa le ta a yuwan tsipere.

15 Ununa aza a Isra'ila a yuwain unusu, ne da waru ozo o ro a dū a yuwain unusu ana o toniyi uritosu wo otoni a Nikola.

16 Gogo vu vadala vu lyawa nusu va wu! Na vu yuwan ne shi, aa jima shi n ta tawa wu reve n yuwan nlangi na ama o ndolo na matsun me pe'eni ma na moo utusa o una u va.

17 “Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa a'isa a aza e Itoni! N ta ca za na biti lyuwai aci atsumā a mana† na o sokoi.‡ Waru n ta ca za suru aatali a uri a na a danai aala a sa'avu de. Za na ushiyi aatali a nda a da goon ee reve aala a nda.”

Ikaka a tyo Tayatira

18 Reve u damma mu, “Dana mepepeline ma nda a tyo a malingata ma Asula ma aa'isa a aza e Itoni a lyuci va Tayatira. Mawun ma Asula, za na esu a yi e ikanasa tse elentsu a akina waru za na ana a yi a ri a madala tsu rumushili na o gboroi de, ayi

da za na lyunguwa nuwu ni ikaka i nda:

19 N reve ta ili suru i na vaa yuwusan. N reve ta a na i cigalai waru adu otoni a amayun a va a da. N reve ta cine i kambulai, waru n reve ta a na vu kabai asuvu na ankuri. N reve ta a na gogo vu ta yuwusan upasu na cine vu yuwusain ana vo o'woi za vi Itoni va cacawu.

20 “Agba n ciga n 'yuwan m bara wu adama e ili i ro. Vu geshe ka ndolo Yezebe shi, za na a yuwusan epen a na ayi vumavasula da. Ana u ri o uritosu a pususan agbashi a va ana, adama a yuwan tsipere waru a lyuwusa ilyalya i na a cayi amali.

21 N ca yi ta mantsa u vadala u lyawa nusu va yi, agba avu u 'yuwan a lyawa tsushakala.

22 Adama o ndolo, n ta zuwa wo o'wo ubanakun. N ta zuwa aza a na a yuwusan tsipere na ayi o sowo atsumalima lon. N ta yuwan ili i nda gogo shede na a vadala a lyawa mayan me iwuya i na aa yuwusan.

23 N to una otoni a yi. Reve a'isa a aza e Itoni suru e reve a na n revei majiyan ma za suru waru ni ili i na a cigai suru. N ta ca za suru atsumā e le atsumalima cine unusu wa yi u ri.

24 Ozo o ro a dū atsumā a Tayatira o toni uritosu wa yi shi. Koto i rito ili i na otoni

◇ 2:14 Mkc. 25:1. † 2:17 Aza a Isra'ila a usu ta a na Irimiya vumavasula soko ta upondo u mana u na a shi a zuwai atsumā a Akpati a Nzuwulai. A tyo o ukosu, a ta tsura ili i nda waru u ta lyuwato ama.

ā yi e dēyi 'Ili yu usokowu i gbain i Male' shi. N tā ni ili i tā i na maa damma dū:

²⁵ I lyuwa elime ni itoni i vā na amayun hali she nā n kamba.

²⁶⁻²⁸ “N ta lyawa za na lyuwai aci u dānā nā cu'un vu ucira u na waa yuwan tsugono tsa na Dada vā ca numu. N ta yuwaan ne za na lyuwai elime nā mayan me ili i na n damma niyi u yuwan, hali ā tyo mantisa mo ukosu wu uvadi. N ta ca yi ucira u na waa yuwan tsugono tsu uvadi suru. Nu u yuwan tsugono tsa nda, u tā dānā usuduwu, waru u ta kpasu'wa le reve o 6oso le miri-miri ununa ama o tsu 6oso mpondo mo olo'o. Waru n ta ca yi talyo'o na tsi ikana nā wasasa, § iroci yu ulyuwu wa aci wā yi.

²⁹ Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhū aa dansaa ā'isā ā āzā e Itoni!”

3

Ikaka ā tyo Sadisu

¹ Reve u damma mu, “Dana mepepelime ma nda ā tyo ubatā u malingata mā Āsulā mā āā'isā ā āzā e Itoni atsumā ā lyuci va Sadisu. Za na ri o tsugono tsa nan ruhu e cindere a na aa yuwusaan Āsulā tsugbashi, waru za na banāi italyo'o i cindere, āyi dā u lyunguwa nuwu ni ikaka'a: n reve tā ili i na vaa yuwusan. Ama a ta dansa gashi vu tā

wuma, ashe gba āakwākwa a dā vu ri amayun.

² 'Yon! Vu buwa nu ucira gbain shi, u ciga tā mokotoo. Adama o ndolo vu gbamato ili i na vu ri nā āyi. Me ene tā ili i na vaa yuwusan u rawa ili i na Āsulā ā vā a ciga nuwu vu yuwan shi.

³ She vi ičina ni ili i na o rito nuwu, ni ili i na vu uwwai wan. Toni yi, vu lyawa unusu wā wu. Nā vu 'yon shi, n tā tāwā mantisa ma na vu zuwai shi, cine vivu tsu tāwā.

⁴ Ozo o ro atsumā ā dū aza a na ā ri pe atsumā a Sadisu koto i lungusa itana i dū nu unusu shi. Ama a nda o to oto itana i uri reve a wala o6olo nā amu adama a na a rawa tā a yuwan ne.

⁵ Vuma na lyuwai aci o unusu biti, u to oto itana i uri cine ama a nda a yuwain. Maa kimusa aala a vuma ndolo na a danai atsumā a aatagada a ama a wuma wa amayun shi. Nā mi isawan ā makakan ma Dada vā o6olo nā nlingata mā yi aza a na a yuwusaan yi aganda, babu usan u dā maa damma a na n reve yi tā.

⁶ “Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhū aa dansaa ā'isā ā āzā e Itoni!”

Ikaka ā tyo Filadalifiya

⁷ Reve u damma mu, “Dana mepepelime ma nda ā tyo a malingata mā Āsulā mā āā'isā ā āzā e Itoni atsumā ā lyuci va Filadalifiya. Za na

§ 2:26-28 Talyo'o vu usana: Adama a na ama nā abunda a mantisa mo ndolo ā usu tā a na italyo'o i tsu zuwa tā ili i na i cina nle atsumā a wuma u le, a ca tsugbain ā tyo a talyo'o na la'ai ucira a ta dansa u tu unatā cine Zamawawa a yuwusan tsugono tsu uvadi mābula.

ri na akiza na amayun u tu ubanu na makpatu'utsu ma Dawuda.* Nu u kpatu'wa unantsu babu za na aa gura kpatu yi. Waru nu u baru yi, babu vuma na aa kpatu'wa yi. Ayi da za na lyunguwa nuwu ni ikaka i nda:

⁸ N reve ta ili i na vaa yuwusan suru. N reve ta a na ama a tara nuwu tsa vuma gbain shi. Waru vu toni ta uritosu u va, koto vu damma, 'N reve Yesu shi shi.' M kpatu'wa ta de unantsu a makakan ma wu, za na vuma aa gura kpatu yi shi.

⁹ Gogo vu te ene ili i na maa yuwan na ama a na a ri o tono Male. Ele a damma ta a na ama a Asula a da, agba epen a da le. N ta zuwa le a tawa a kingyo a makakan ma wu. Ne da ee reve a na n ciga nuwu.

¹⁰ Vu yuwan ta ankuri vu kaba asuvu cine n damma nuwu vu yuwan. Adama o ndolo, n te geshe wu a mantasa ma na maa lyungwa ama o uvadi, na n zuwa le a uwwa atsumalima a abunda.

¹¹ N ta lo a tawa gogo. Vi isawan ugbamu atsuma o ucawu wo okolo a wu, tsara nanza usa ookokolo a wu wan, za na vaa ushi adama a na vu lyuwai aci.

¹² N ta zuwa vuma na lyuwai aci e iwuya wo o'wo aatsura a na a tsu bana u'wa u gbain ubata u na maa yuwusaan Asula aganda. Vuma nda ta dana de kuci.

N ta dana ala e re a lipu va yi, aala a Asula a va, waru na aala a Urishelima† Sa'avu, ayi da aala a lyuci gbain va Asula a va, za na aa cipa ubata wa Asula de zuva. N ta danaa yi waru a lipu va yi aala a sa'avu a va.

¹³ "Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa a'isa a aza e Itoni!"

Ikaka a tyo Lawudikiya

¹⁴ Reve u damma mu, "Dana mepepelime ma nda a tyo a malingata ma Asula atsuma a aa'isa a aza e Itoni a lyuci va Lawudikiya. Ayi da Za na Ri Ne. Waru ayi lyusu va abula da waru u tsu yuwusan ta adanshi a amayun kuci. O ure wa yi u da Asula a yuwain ili suru. Ayi da u lyunguwa nuwu ni ikaka i nda:

¹⁵ N reve ta ili i na vaa yuwusan suru, vu ri usuduwu shi,† agba vu ri utanu shi. U shi ta la'a ulobonu na vu ri za ta.

¹⁶ N ta 'yuwan wu adama a na vu ri damu.

¹⁷ Vu damma, 'N ta nu ut-suru, waru m bolotowo ta aciyava ili ya abunda. N ciga ili i ro shi, ko ke'en.' Agba vu reve cine vu ri shi na amayun: ili i wono i da vu ri, ni iliyali, ko ili i ta vu ri na ayi shi, irumba i da vu ri, waru vu ta atabu.

¹⁸ Adama o ndolo, n ta casu wu asala vu tsula zinariya na maa winasa. Zinariya na e jeruwetoi da waru a lapula

* **3:7** Makpatu'utsu ma Dawuda urevu wa yi ayi da u ta nu ucira u na waa yuwan tsugono. † **3:15** Ubata u nda 'usuduwu' u ta nu urevu za na cayi aciyayi atsuma o ulinga wu Zamawawa na amayun, (Vu yuwan atyo a na vaa gura) nu 'utanu' u ta nu urevu ulambu wu ucawu atsuma o ulinga wu Zamawawa.

yi tā. Tsula yi tsarā vo o'wo za vi ikebe. Ciga 'yuwan tsula itana i uri adama vo otoo aciyawu, tsarā waru vu lyawa a uwwusa wono a na ama a te inda wu ataḅu. Ciga 'yuwan vu tsula mani'in mā agumā tsarā vu putala e esu, tsarā vu gura enē.

19 “N tsu ḅara tā aḅu waru n ca ama a na n cigai biti oforo. Vu yuwan aḅyo a na vaa gura, aḅu vu vadala vu lyawa mayan mo unusu.

20 Vu zuwa atsuvu, aḅu da nda mishin o ukobu wu u'wa wā wu a yuwusan, ‘Azo'wa!’ Vuma na uwwa numu aḅu u banu mu n uwa, n ta uwa pe aḅsumā o u'wa'a aḅu n lyuwa oḅolo nā aḅi.

21 “Aza a na a lyuwai aci, a tā ḅanu zuzu nā ndanāta n tsugono tsā vā, cine aḅu ana n lyuwai aci, aḅu n ḅanu zuzu nā ndanāta n tsugono tsa Dada vā.

22 “Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa a'isa a aza e Itoni!”

4

Yahaya ene tā zuva

1 Ana me enei ili i nda n kotoi, reve me enishe alavu alavu nu unantsu u na a kpaḅu'wāi a tyo zuva. Reve vuma na ri nu uḅyo vadamma aavana yuwisan adanshi nā aḅu, u damma, “Kumba a tāwā pa nda n to roco wu ili i na yaa fara nā nda koto.”

2 A jima shi reve Ruhu vā Asulā goloḅushi numu, aḅu me ene pe aḅsumā a

zuva'a ndanāta n tsugono n na nanza ri nden.

3 Za na ri de nden te ikanasa maḅu-maḅu ne ekan a na a ri ushili nā mini mā aḅvu'un gashi atali e ikebe lon. Kambu kandarūwā tā ndanāta n tsugono'o e ikanasa.

4 Ndanāta ushin nā aza a nashi n kandarūwā tā ndanāta m mogono'o. Aza-gbain ushin nā aza a nashi a ḅana tā de nden. O oto tā aḅugu a uri no okokolo a zinariya a aci e le.

5 Ili i nda a to utusa diga a ndanāta m gbai'in: imadatsu, nā agiri'a, nā tsata. Akata a akina e cindere, aza a na a ri nan ruhu e cindere a Asulā, a ḅana tā a madala elime a ndanāta n tsugono'o.

6 Waru, ubaḅa u na u ḅanaḅi uru'u elime a ndanāta'a u tā gashi mala ma na a yuwain tsā maḅubi tsa na vaa gura ene ili ye elime.

Ili i wuma i nashi i kandarūwā tā ndanāta'a, eḅele a yi suru. Ili i wuma i nda a ḅana tā wupalu ne esu elime nā aḅapa.

7 Za vu ufaru ḅana tā na aaci gashi kamu. Za ve ire ḅana tā na aaci gashi oogono a nan. Za va ta'atsu gba shi u ḅana tā nu urewesu gashi urewesu u vuma. Za vā nashi ḅana tā gashi aḅkuru a na a ri a tsu'yan.

8 Ili i wuma i nashi i nda suru a tā ne evelu a tāli tāli, waru a tā wupalu ne esu, hali na a mpakatalai me evelu'u. Ayin nu urana a lyawa ucanasa wi ishpa shi:

“Zagbain t̄a na akiza. U t̄a na akiza. U t̄a na akiza.

Ayi d̄a Asul̄a Mogono me Ili Suru Suru.

Ayi d̄a za na ri lo diga o ufaru, waru u t̄a lo gogo, za na waru ri lo a t̄aw̄a.”

⁹ Ili i wuma i nda a lyuwa t̄a elime a cibalasa za na ri nden a ndan̄at̄a n tsugono'o. Waru a ta casu yi fo tsugbain waru o godyusho yi. Ayi d̄a za na yuwain wuma babu ukotu.

¹⁰ A mant̄sa m̄a t̄a waru azagbain ushin n̄a aza a nashi'i a kingyo t̄a elime a za na ri nden a ndan̄at̄a n tsugono'o. Waru a mant̄sa ma na a yuwasaan za babu ukotu'u agand̄a, avu a zuwa okokolo e le elime a ndan̄at̄a'a reve a damma,

¹¹ “Zagbain tsu n̄a Asul̄a a tsu, vu rawa t̄a vu ushi tsugbain, tsugono nu ucira adama a na vu rawa t̄a vu ushi le.

Avu d̄a vu yuwain ili suru, waru vu zuwa le t̄a a dana wuma cine a ri adama a na vu ciga nle ne.”

5

Magiri'i m̄a kpatu'wa ta aatagada

¹ Ili i na me enishei at̄suma a alavu alavu a va ayi d̄a za na dan̄ai nden a ndan̄at̄a n tsugono, u guza t̄a aatagada a na a kat̄al̄ai a na a dan̄ai uga'an na a dan̄ai de idanshi a pasu ra. * Asul̄a a kutsulu yi

t̄a avu u sura yi ulobonu ne erepu o urotsu† e cindere.†

² Waru avu me ene malingata m̄a Asul̄a mo ucira, za na dammai n̄a abajini o udyo: “Zane d̄a rawai u raḅuwa erepu a aatagada a nda avu waru u kpatu'wa yi?”

³ Agba at̄suma a zuva ko o uvadi ko zal̄a vu uvadi a tsura vuma na rawai na waa kpatu'wa yi avu u denuna shi.

⁴ N dana t̄a e mesun lon, adama a na babu vuma na rawai u kpatu'wa aatagada o ndolo reve u deyinuna.

⁵ Avu zagbain t̄a at̄suma e le damma mu, “Lyawa mesun! Kalyuwa, ndede vuma na lyuwai aci. A tsu de yi t̄a Kamu, mogono ma gbain ma na mo utai o ugundo wa Yahuza.† Ayi d̄a ikyun i Mogono Dawuda ana akaya a gbain a yi. Ayi d̄a waa gura raḅuwa erepu e cindere'e reve waru u kpatu'wa aatagada'a.”

⁶ Me ene t̄a Magiri'i mishin zuzu n̄a ndan̄at̄a n tsugono'o. Ili i wuma i nashi i kandaruwa yi t̄a obolo na azagbain. Lipu va yi rotso t̄a gashi a pada yi t̄a o una u kucci. U t̄a na avana e cindere ne esu e cindere, ele d̄a nan ruhu e cindere va Asul̄a a na u lyunguyi a tyo pasu suru at̄suma o uvadi.

⁷ U 'yawa t̄a u ushi aatagada a na za na dan̄ai nden a

* 5:1 Aatagada o ukatalu: At̄suma a rana ndede a tsu yuwan t̄a aatagada a avu'un o uga'an reve a kat̄ala yi a madanga. † 5:1 At̄suma a rana ndede a tsu baru t̄a mepepeli me ma na a dan̄ai ne 'erepu' reve a zuwa iroci yi za na dana niyi. Na a kpatu'wa yi, erepu'u u tsu raḅuwa t̄a waru babu vuma na a gura kpatu yi tsu ufaru. She za na za vi ili cayi ucira u da goon waa gura kpatu'wa erepu o urotsu o ndolo.

ndanata n tsugono'o n danai
uguzu na ayi o ukere usa'ani.

⁸ Ayi pe atsuma a mayan
tsundolo, avu ili i wuma
i nashi na azagbain ushin
na aza a nashi a kadato a
makakan ma yi. Za suru
dana ta na kumburu na
aakwanu a na a yuwain na
zinariya za na u banai o ukere
wa yi. Akwanu o ndolo a
dana ta tapu ni ili i maguru
na o o'woi o unu wa avasa a
ama a na aa yuwusaan Asula
aganda.

⁹ Avu a cana ishpa i sa'avu
i nda:
"Avu da vu rawai vu tara
aatagada'a

avu waru vu rabuwa erepu o
urotsu wa yi
avu vu kpatu'wa yi.

Ili i na i zuwai ayi da ama o
una wu ta,
dada mpasa ma wu mo o'woi
atsupu

ana vu tsupayi gundo, ne
elentsu, na ama, ni ida,
avu gogo o o'wo ama a Asula.

¹⁰ Vu kambato le ta o o'wo
mmaci ma yi
nan ganu aza a na a
yuwusaan Asula
aganda.

Waru a ta yuwan tsugono
atsuma o uvadi."

¹¹ Avu n kalyuwisa, dada
mu uwwai nlingata ma Asula
e ishpa. A dana ta abunda
lon a la'a ta ucira u na vuma
a gura kece le. A kandarawa
ta ndanata n tsugono'o, ni ili
i wuma na azagbain.

¹² A dana ta e ishpa na
abajini o udyo:

"Tsu ta yuwaan Magiri'i ma
na o unai ica,

waru adama a abajini o ucira
a yi,
nu utsuru, nu urevu, nu
ukadu wa yi.

U ushi tsugono na tsugbain ni
ica suru suru!"

¹³ Avu mu uwwisa ili i na
i ri wuma suru e ishpa, ele
aza a na a ri pe zuva suru,
nu uvadi, na zala vu uvadi,
na mala. Apa ishpa i na aa
yuwusan:

"Za na ri nden a ndanata
n tsugono ofolo na
Magiri'i

a ta ni ica na tsugono na
tsugbain nu ucira kuci
babu ukotu."

¹⁴ Avu ili i wuma i nashi'i a
usu, "Ne dada u ri!" Avu azag-
bai'in a kadato avu a yuwaan
yi aganda.

6

*Magiri'i ma rabuwa ta
erepu*

¹ Reve me ene Magiri'i'i a
rabuwusa eerepu o ufaru
atsuma a aza e cindere a aata-
gada'a. Avu mu uwwa za ta
atsuma e ili i nashi i wuma
u damma nu udyo u na u ri
gashi tsata, "Tawa!"

² Reve n kalyuwa, avu me
ene do uri. Za na kumba niyi
dana ta nu utan, reve u ushi
ookokolo. Reve u kara o uta
gashi za na lyuwai de aci o
uvon na abunda, waru u ta
dashi lyuwisa aci.

³ Reve Magiri'i'i ma
rabuwisa eerepu e ire, reve
mu uwwa ili i wuma i ire i
damma, "Tawa!"

⁴ Reve do ro na ri ushili
gashi akina o uta. Za na
kumba niyi u ushi ta ucira u
na waa zuwa ama a yuwan

nlangi atsuma o uvadi, adama o unulai atsuma o uvon. Za na kumba niyi ushi ta matsun me pe'eni ma gbain.

5 Reve Magiri'i'i ma rabuwisa eerepu a ta'atsu, reve mu uwwa ili i wuma ya ta'atsu adansa, "Tawa!" Reve n kalyuwa, avu me ene do lima. Za na kumba niyi u tu uguzu ni ili yu uritosu yu ume o ukere wa yi.

6 Reve mu uwwa ili i ro gashi udyo o utusa e memere me ili i wuma i nashi. Avu udyo'o u damma, "Ikebe i na nanza tsu tsura o ulivu u ta,* ayi da a tsu tsupa o una u makundatsu ma ta ma yitabo.† Waru na abunda e ikebe i dada aa tsupaa nkundatsu n ta'atsu miishina. Waru she i lungusa mani'i'in na masayan ma inabi† wan."

7 Reve Magiri'i'i ma rabuwisa eerepu a nashi a aatagada'a, reve mu uwwa ili i wuma ya nashi i damma, "Tawa!"

8 Avu n kalyuwa reve me ene do vu ukporu. Za na aa kumbusa yi u ta na aala Ukwā, waru za ro ta lo za na a tsu de Ukwisa oo tono za vu ufaru zuzu. Asula e ne'eshen ta ama o uvadi afaci a nashi. Ukwā nu Ukwisa a ushi ta ucira u na oo una aabaci a ta e le atsuma a afaci a nashi'i nu uvon, na ambulu, na mbala icu'un icu'un, ne ekere e inama yu una.

9 Reve Magiri'i'i ma

rabuwisa eerepu a tawun. Reve me ene kwisa va ama o ro e ikyun i masa'a. Ele nda ele da aza a na n'yuwatan mu unai adama a na a dammai ikaka ya Asula na amayun.

10 Reve kwisa'a a saala na abajini o udyo adansa, "Asula Mogono me Ili Suru Suru, vu ta na akiza na amayun! Tsu te ipati ya wu, she vu jima wan vu ge'eto reve waru vu ca aza a na o una ntsu atsuma o uvadi atsumalima."

11 Asula a ca ta za suru atsuma e le utugu u uri avu u damma le a yuwan ipiri ya ankuri wa'a ne'en. A yuwan ne hali she na n'yuwatan n le mu una aza e le a agbashi na aza e le cine o una nle hali she no o shiton abunda a na a cigai.

12 Reve me enishe Magiri'i'i a rabuwisa eerepu a tali. Reve a yuwan uramosu wi ida nu ucira. Reve urana u lyawa e ikanasa, avu a yuwan irumbu kpara-kpara. Reve woto u suluwan saan ana mpsa.

13 Reve italyo'o i riya diga zuva a tyo o uvadi cine biri na ri igishi tsu riya diga o udanga na a yuwan upepu wu ucira.

14 Avu eleshe a puwan gashi a katala ta aavalu avu a tara yi a kara. Avu nsasan suru ni ida i memere ma mini suru a lyawa bata le adama e ijingadu yi ida'a.

15 Reve ama suru, hali na ngono, a yuwan ukadu a pa'an atsuma a abanu ko e

* 6:6 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tseheleni ayi da "dinari ta." Kalyuwa Ucuwuwi wi "Ikebe."

memere ma atali o uga'an atsumā a nsasan. Ama a nda fo a yuwan tā ukadu u na aa pa'an: Ama a gbagbain o ulinga u gwamnati, nan yali a asoja, aza o utsuru, ama o ucira, na akapi a ama suru, ko na agbashi a da ko na agbashi a da shi.

¹⁶ Reve a kara e desu vu nsasan na atali adansa, "Tsu te ipati i du, riyaa ntsu tsara i pala tsu adama za na ri nden a ndanata n tsugono me ene tsu wan, waru Magiri'i'i maa tsura u ca tsu oforo shi."

¹⁷ Amayun a da nnu Urana u na Asula na Magiri'i'i maa ca za suru oforo ma tawa, ko za a la'a oforo a nda shi.

7

Ama a Isra'ila a na a zuwai urotsu

¹ Ana ayi ndolo kotoi, avu me ene nlingata ma Asula n nashi mishin e ebele a nashi o uvadi e geshei upepu nashi tsara upepu u lapa uvadi ko mala ko udanga wan.

² Avu me enishe malingata ma Asula mo ro mo uta asana, u dana ta ni ili yu urotsu i na i tsu zuwa urotsu wa Asula a wuma. U de ta nlingata n nashi'i aza a na a cayi ucira a ca uvadi na mala atsumalima lon na abajini o udyo.

³ Reve malingata'a u damma, "She i lyawa upepu u lungusa ida, ko mala, ko udanga wan, she na tsu zuwa rotsu e icin ya agbashi a Asula a tsu ni ili'i."

⁴ Mu uwwa ta ana u deyi nu ucira ilaamba ya aza

a na nlingata ma Asula n zuwayi urotsu wa Asula e icin i le. Laamba'a dana ta ukpakukupa ukpaku nu ukpakukupa amunga nu ukpakukupa unashi (144,000). Ama a nda'a o uta ta diga o gundo va ama a Isra'ila kupa ne ejere. Ele da aza a na nlingata ma Asula n zuwayi urotsu:

⁵⁻⁸ A yuwaan ta ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Yahuza,† a yuwaan ta ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Roben waru urotsu.

A yuwaan ta fo ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Gado, na ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Asha.

Waru a yuwaan ta ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Nafutali, avu waru a yuwaan ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Manasa.

A yuwaan ta ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Saminu, na ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Levi.

A yuwaan ta ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Isaka, avu a yuwaan ama ukpakukupa

kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wā Zebelun.

A yuwaan tā ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wā Isuhu, waru a yuwaan tā ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Banyami.†

Suru suru a yuwaan tā ama ukpakukupa ukpaku nu ukpakukupa amunga nu ukpakukupa unashi (144,000) urotsu.

Abajini o obolo a yuwaan ta Asula aganda

9 Ana ayi ndolo kotoi, avu n kalyuwa dafa me enei de obolo a ama a la'a ta abunda a na vuma aa gura kece le suru. O uta ta atsuma e ida, o gundo, na ama, ne elentsu suru, avu e isawan a makakan ma ndanata n tsugono na Magiri'i'i. O oto ta atugu a uri, suru nle a guza ta ashuwa-shuwa e ekere e le.

10 A dana ta a yisaali na abajini o udyo,
“Asula a tsu a da obolo na Magiri'i'i a wawa ntsu, Asula a tsu u ta nden a ndanata n tsugono.”

11 Nlingata ma Asula'a suru obolo na azagbain ni ili i wuma i nashi'i a dana ta lo mishin zuzu na ndanata n tsugono. A kadato ta a ndanata n tsugono avu a yuwaan Asula aganda.

12 A dana ta adansa,
“Tsu ta dansa Asula a tsu a ta mgbain,

Lyawa tsu yuwaan niyi ica,

tsu ca niyi tsugbain nu urevu, tsu to godyusho yi, u ta nu ucira nu ukadu, aza a yi a da suru babu ukotu. Lyawa wo o'wo ne!”

13 Avu zagbain ta ece mu, “Nan zane da gba aza a na o otoi atugu a uri? Te da o utai?”

14 Avu n usu, “Zagbain, n reve shi, amma avu vu reve ta.”

Reve u damma mu, “Ele nda ele da aza a na a yuwain ankuri a kabai asuvu na atsumalima agba a kuwa shi. A za'wa ta atugu e le cece na mpasa m Magiri'i za na zuwai o o'woi u'uri.

15 “Adama o ndolo a ta mishin a makakan ma ndanata n tsugono tsa Asula.† A ta yuwusaan yi aganda urana na ayin atuma a Aa'isamapada a yi. Waru za na ri nden a ndanata'a u ta danu obolo ne ele tsara u kalyuwa le ulobonu.

16 “Ama a nda aa dashi yuwan ambulu shi, waru akuli aa dashi reme le shi. Urana u buwa a damaton le shi, babu usuduwu u na waa ju'wan le,

17 adama a na Magiri'i za na ri zuzu na ndanata n tsugono to o'wo za va agu'a le. U ta tara le a tyo ubata u na mini ma na ma tsu ca wuma moo utusa. Waru Asula a ta tasa a'bara e le.”

8

Eerepu e cindere

1 Ana Magiri'i'i ma rabuwai eerepu o urotsu† e cindere o

ndolo, a uwwa ilama de zuva shi, hali akapi a rumu ta.

² *Avu* me ene nlingata ma *Asula* m gbagbain n cindere mishin a makakan ma *Asula*, *avu* a ushi avana.

³ *Avu* malingata ma *Asula* mo ro ma tawa wi isawan elime a masa'a.† U dana ta uguzu na matafa za na a yuwain na zinariya na a kulatosuyi ili i maguru.† U ushi ta ili i maguru i nda na abunda obolo na avasa a ama a *Asula* suru. *Ayi* malingata'a u zuwa ta sadaka nda a masa'a ma na a yuwain na zinariya na ri de a makakan ma ndanata n tsugono'o.

⁴ Ili i maguru i ndolo i dana ta a makula a matafa ma na malingata'a ma danai uguzu na *ayi*, *avu* waru mikyon obolo na avasa a ama a *Asula* a rawa de zuva ubata wa *Asula*.

⁵ *Avu* u tara akinkina de a masa'a *avu* u shiton matafa'a. *Avu* wo oco yi a tyo o uvadi. A yuwan ta elemu a abunda, na tsata tsar abunda ni imadatsu, *avu* waru a yuwan uramosu wi ida nu ucira.

Nlingata n nashi mi ivula ta avana

⁶ *Avu* waru nlingata n cindere n na n danai na avana e cindere a dana ufofu u na ee ivula le.

⁷ Ana malingata mo ufaru me ivulai aavana a yi, dada nlingata n variyi atayan obolo na akina ujambu na mpasa a tyo o uvadi. *Avu* akina'a a kulato aabaci a ta atsuma a abaci a ta'atsu o

uvadi, dada u lungusai danga na anlya suru a na a ri pe atsuma a aabaci a nda.

⁸ Dada waru malingata me ire me ivulai aavana a yi. *Avu* a vari ili i ro gashi abajini a masasan ma na ma ri a makula na akina atsuma a mala. Aabaci a ta atsuma a abaci a ta'atsu u mala'a wo o'wo ta gashi mpasa.

⁹ *Avu* ili suru i na i ri pe atsuma a aabaci a mala'a suru a kuwa, antsun a na a ri pe atsuma a aabaci a mala'a suru a lungusa le ta.

¹⁰ Ana malingata ma *Asula* ma ta'atsu me ivulai aavana a yi, *avu* abajini a talyo'o za na a kulusa gashi aakata a akina, o uta diga zuva a tyo e ida. *Avu* u riyar a aabaci o ufolu a ta atsuma o folu ta'atsu na aabaci a lyusu mini ma ta atsuma e esu a ta'atsu.

¹¹ Aala a talyo'o ndolo a da Aguma o Okono. Aabaci a ta atsuma abaci a ta'atsu a mini o ndolo a kambata okono. Ama na abunda a kuwa ta adama a na mini'i u danai okono lon.

¹² *Avu* malingata ma *Asula* ma nashi me ivula aavana a yi. *Avu* ili i ro i faba urana dada u lungusai aabaci a ta atsuma a abaci a ta'atsu vu urana, *avu* waru u faba woto ni italyo'o dada u lungusai aabaci a ta atsuma a abaci a ta'atsu o woto ni italyo'o. *Avu* mantsa me ekan me jebe, irumbu i da i danai atsuma a aabaci a ta atsuma a abaci a

ta'atsu vu urana.* **A**vu woto ni italyo'o a 'yuwan a ca ekan a aabaci a ta atsuma abaci a ta'atsu a ayin.

¹³ Ana n kalyuwai, avu me ene aakuru a tsu'yan de zuva o mogogolo, avu mu uwwa yi a yisaali na abajini o udyo, "Atsumalima! Atsumalima! Atsumalima a ta cina ama suru a na a ri pa atsuma o uvadi, na akapi a nlingata ma Asula n ta'atsu n na n cigai e ivula avana e le e ivula."

9

¹ Avu malingata ma tawun me ivula aavana a yi, avu me ene ili i ro tsa talyo'o na riyai diga zuva a tyo o uvadi. Ayi talyo'o'o a ca yi ta makpatu'utsu tsara u kpatu'wa aakari a aru'un lungu-lungu.

² Ana u kpatu'wa niyi, avu mikyon mu uta gashi mikyon n na n shitoyin aakari a na a ri tapu na akina† a na a ri usuduwu lon. Ayi mikyo'on n shiton ta zuva avu u putsaa urana a na waa ca ekan da da gba ubata wo o'woi irumbu.

³ Avu akyun a abunda a cipa atsuma a mikyon o ndolo a tyo atsuma o uvadi, waru a tsura ta ucira u na aa tada ama tsa agashi.

⁴ A damma le ta, "I ciga i 'yuwan i tada ama a na a ri na rotsu va Asula e icin i le wan, she ama a na Asula a zuwayi rotsu va yi shi. Waru she i tada danga ko anlya wan."

⁵ Asula a lyawa le ta a zuwaa ama o ndolo atsumalima a abunda hali woto ton, amma u lyawa le o una le shi. M6ala n le n rotso ta cu'un vu m6ala mu ugashi.

⁶ Atsuma a rana ndolo, ama a ta zami ili i na yoo una le, amma aa tsura shi. A ciga a kuwa, amma aa tsura shi.

⁷ Ele akyu'un o rotso ta ido i na i ri ufo6u adama o uvon. A ta no okokolo a zinariya a aci e le, waru urewesu u le u rotso ta urewesu wa ama.

⁸ Anji e le a tu uga'an gashi anji a amaci, anga e le waru gashi anga e ikamu.

⁹ A nla ta atugu e irumu a nkakan n le. Elemu a na evelu e le aa yuwusan u yuwan ta gashi elemu e ido e ikeke yu uvon e iladi a 'yawa ubata o uvon go'o.

¹⁰ A ta na aya e ezan e le aza a na a tsu ca le ucira u na a zuwaa ama atsumalima hali woto ton.

¹¹ Mogono me le malingata ma Asula ma da ma na maa yuwusan tsugono a aakari a aru'un lungu-lungu. Aala a yi a da Za vu Ulungusu, (na Tsuyahuda† ayi da Abadan, na Tsheleni† gba shi a tsu de yi ta Afoliyo).

¹² Atsumalima o ufaru o koto ta. Amma atsumalima o ro e re o ta lo a tawa.

¹³ Avu malingata ma Asula ma tali me ivula aavana a yi. Avu mu uwwa udyo u yuwan adanshi na amu atsuma a avana a m6anga m masa'a

* **8:12** Urana u tsu ca ta ekan irumu kupa ne ejere, amma a mantsa mo uguzu u nda, rumu kunla da goon u tsu ca ekan. Unata u da u ri na woto ni italyo'o, rumu kunla da goon a tsu ca ekan. A mantsa ma na aa casu ekan shi irumbu i da suru.

ma na a yuwain nā zinariya, za na ri mishin a makakan mā Asulā.

¹⁴ Uđyo'o u damma tā malingata'a, "Bađa nlingata n nashi aza a na Asulā a shi a nłai a abajini o Uđolu u Yufir-iti!"

¹⁵ Dađa u bađai nlingata mā Asulā n nashi'i, aza a na Asulā o foboi a yuwan ulinga a rumu nu urana u nda obolo nā woto u nda na adama aa'wan a nda. Dađa a 'yawai tsarā o una aabaci a tā atsumā a abaci a ta'atsu a ama o uvadi mađulā.

¹⁶ A uwaa tā asoja elime aza a na a danai ukumbu e ido. A damma mu tā a dana tā ama ukpakukupa uđobonuwu ukpakure (200,000,000).*

¹⁷ Atsumā a alavu alavu a va, me ene tā ido na aza a na a kumba nle. A nłai tā atugu e irumu a nkakan n le aza a na a danai ushili gashi akina, nu ulimā tsa aakarumuna, nā mini ma tsusumba. Aci e ido'o a yuwan tā gashi aci e ikamu, waru akina nā mikyon nā farinwuta o utusa a nā le.

¹⁸ Ele mbałā n ta'atsu n nda, (ele akina, nā mikyon, nā farinwuta na mo utusa a nā vi ido'o) o una tā aabaci a tā o obolo a ama atsumā a abaci a ta'atsu a ama o uvadi suru.

¹⁹ Nā vi ido dađa ne goon shi, ezan e le fo a tā nu ucira u na a tađa ama. Ezan e le a tā gashi iyo na aci a na a tsu kađa ama.

²⁰ Amma ama a nda a kuwa atsumā a mbałā n nda shi,

a 'yuwan tā a na a vadala a lyawa iwuya i le. A lyuwa tā elime a yuwusaan otoni a lima aganda, waru a ta yuwusaan amali a na a rumai nā zinariya, nā azurufa, nā rumushili, na aza a na e she'ein na atali, nā danga aganda. Amali a nda e tse ene shi, waru a tsu uwwa ili i na a dammai shi, waru a tsu wala shi!

²¹ Ama a nda a lyawa munulai shi, ko mayan mā nkunu, nā tsipere, nā wivu shi.

10

Malingata mā Asulā nā matagada

¹ Reve n yuwisan alavu alavu, avu me ene malingata mā Asulā mo ucira o utusa diga zuva.† Avu u kanda'wā aciyayi ne eleshe gashi umuna, u shi tā nā kambu ukandaruwu a aaci a yi. Avu urewesu wā yi u dala gashi urana, ana a yi waru gashi atsuru a akina.

² U tu uguzu nā matagada ma na wu baruwai. U zuwa tā anana o usa'ani wā yi a mala, anana o ugulā wā yi gba a alanga.

³ Reve u saala nā abajini o uđyo gashi uđyo wu kamu. Ana u saalai, reve tsata n cindere n usu.

⁴ Ana tsata n cindere'e n yuwain adanshi, reve n fara mađana. Avu mu uwwa uđyo de zuva adansa, "Vu soko ili i na tsata n cindere'e n dammai ulobonu, waru she vu dana le wan."

* 9:16 Asoja 200,000,000 a dana tā lo. Laamba nda tā abunda wa'ashi.

⁵ Reve malingata ma Asula'a ma 'yasan ukere usa'ani wa yi a tyo zuva.

⁶ Avu u kucina na ala a Asula, za na aa kuwa shi, waru za na yuwain zuva ni ida ni ili i na i ri pe atsuma e le suru, a na amayun a da waa dansa. U damma ta, "Asula oo puro waru shi, kafu u yuwan ili i na u foboi.

⁷ Agba nna malingata ma Asula me cindere me ivula aavana a yi, reve Asula a yuwan ili i na i ri usokowu hali ana'an, cine u dammai agbashi a yi, amasula."

⁸ Reve udyo diga zuva u dewishe mu: "Kara a 'yawa vu ushi matagada ma na wu baruwai, za na malingata ma Asula'a ma guzai."

⁹ Reve n kara a 'yawa ubata u malingata ma Asula'a, avu n damma yi u ca mu matagada'a. Reve u damma mu, "Vu tara matagada'a reve vu tama yi. O unā wa wu u ta dana alimu tsi ishiki, agba a atsuma a wu u ta dana okono."

¹⁰ Reve n tara matagada ma na u dana uguzu na ayi avu n tama yi. Avu u dana alimu tsi ishiki o unā u va, agba ana n sodu niyi, reve wo o'wo okono gashi n ta shaama.

¹¹ Reve a damma mu, "Na vu 'yuwan vu ciga vu dammisa ili i na Asula o foboi na waa yuwan na ama, ni ida,

ne elentsu, waru na ngono suru."

11

Ama e re a na o o'woi esu

¹ Reve n ushi aadanga o uritosu, avu Asula a damma mu, "Kara a 'yawa vu rito Aa'isamapada a Asula na masa'a, reve vu kece ama a na a ri pe a yuwusan aganda.

² Amma she vu rito agalaci a Aa'isamapada'a wan, adama a na amu Asula n ca ta de aza a na a usu numu shi ubata'a. A ta yuwan tsugono tsa lyuci va a'wan a ta'atsu na akapi.*

³ N ta lyungu ama e re a va, aza a na e enei ili i na i farai, adama a yuwan alajiya a amayun a va. O to oto itana i na o tso oto adama a atsumolangu waru a ta dana a yuwusan alajiya a va atsuma a a'wan a ta'atsu na akapi o ndolo."

⁴ Ama e re a na a yuwusan alajiya a adanshi a Asula e te isawan a makakan ma Asulazuva za na a yuwusan tsugono tsu uvadi mabula. Ama e re'e ele da danga zentun† re waru na wisawatan wi ifitila re.

⁵ Nna za ro yuwan mpolo n na waa amaton le, reve akina o uta a na le o kototo n'yuwatan n le. Tsunda tsa da Asula oo una za na yuwain mpolo n na waa amaton le suru.

* **11:2** Atsuma a aatagada a nda mantsa ma na a zuwai a'wan a ta'atsu na akapi u ta nu ucira abunda lon. A yuwan ta ulinga na re koko'o. Ure u ro u na a yuwain ulinga na ayi da "mantsa na mantsa me re na akapi a mantsa." Ure u ro waru ayi da "woto amunga ne ejere," ure u ro waru ayi da "rana ukpakukupa nu ukpakure na kupotali" (1,260). Kalyuwa Wen. 11:3; Wen. 12:6, 14; Wen. 13:5.

⁶ A mantsa ma na a yuwu-
san alajiya e ikaka ya Asula, u
ca le ta ucira a putsaa ni iro'i.
Waru a ushi ta ucira u na a
kambato mini mpasa, waru
a zuwa cu'un vu m⁶ala suru
a amaton uvadi. A ta gura
yuwan ili i nda a mantsa ma
na a cigai suru.

⁷ Na ama e re'e o koto ala-
jiya e ikaka i le, reve aadodo
a na o utai diga a aakari a
aru'un lungu-lungu a yuwan
uvon ne ele. U ta lyuwa aci e
le reve wu una le.

⁸ A ta vari lipu le o ure u
gbain u lyuci u na a varai Zag-
bain le a akpata.† A kurato ta
lyuci'i na Sodom† na Masar.

⁹ Ama suru, ni ida, nu
ugundo, ne elentsu, a ta
kalyuwa akwakwa e le. Agba
aa lyawa za ro cido le shi, hali
she na a yuwan rana ta'atsu
na akapi.

¹⁰ Ama o uvadi suru a ta
yuwan mazanga adama a na
ama e re a nda a kuwai. A
ta yuwan abuki reve waru a
lyungulai ne'e, adama a na
amasula e re a nda a zuwa ta
ama o sowo atsumalima lon.

¹¹ Amma ana a yuwain
rana ta'atsu na akapi, reve
Asula a zuwa wivuwun u
wuma atsuma a amasula
e re'e waru. Reve a 'yon
mishin, avu za na ene nle
suru wu uwwa wovon lon.

¹² Reve amasula e re'e a
uwwa abajini o udyo o utusa
diga zuva adansa, "Tawai pa
nda!" Reve a kara a tyo zuva
atsuma e eleshe, n'yuwatan n
le mishin a akanla e le.

¹³ Avu ida i ramo nu ucira
avu aabaci a ta atsuma a abaci

kupa suru a ramo atsuma
a lyuci'i. Ama ukpakukupa
ucindere (7,000) u da kuwai
adama o uramosu wi ida u
ndolo. Avu aza a na a buwai
wuma a uwwa wovon lon,
reve a ca Asula a na a ri zuva
tsugbain.

¹⁴ Atsumalima e ire o koto
ta, agba za va ta'atsu ta lo a
tawa.

Aavana e cindere

¹⁵ Reve malingata ma Asula
me cindere me ivula aavana
a yi, avu mu uwwa nlingata
ma Asula† ma zuva a yuwu-
san adanshi nu ucira adansa,
"Asula a tsu waru na za na
u dangwai wo o'wo Za-
mawawa u ta nu ucira
u na waa yuwan tsug-
ono tsu uvadi suru,
waru Asula a ta yuwan tsug-
ono babu ukotu."

¹⁶ Reve azagbain ushin na
aza a nashi, aza a na a ri
nden a ndanata n tsugono a
makakan ma Asula a kingyo
nu urewesu u le e ida avu a
yuwaan yi aganda.

¹⁷ Reve a damma,
"Asulazuva Mogono me Ili
Suru,

za na ri wuma gogo, waru u
ta wuma mantsa suru,
tsu to godyusho wu a na
voo rocosu tsu ucira
wa wu,
waru vu fara ta tsugono.

¹⁸ Ama o uvadi a yuwan ta
upan na avu,
amma gogo mantsa mo upan
ma wu ma rawa ta.

Mantsa ma da na vee ge'eto
akwakwa,
avu vu tsupa agbashi a wu.
Vu ta tsupa amasula a wu na
ama a akiza† a wu,

vu ta tsupa ama a na a
uwwusa wovon wa ala
a wu,
diga a za ke'en a tyo a zag-
bain.

Waru vu ta lungusa za suru
na tawayi nu ulungusu
atsuma o uvadi."

19 Reve Aa'isamapada a
Asula de zuva a kpatu'wa,
reve e ene Akpati a Nzuwu-
lai' pe. Avu a yuwusan
imadatsu, na agiri'a, na tsata,
nu uramosu wi ida na atayan
a gbagbain.

12

Ka na aagangu

1 Reve me ene iroci i gbain
de zuva i na i zuwai za suru
asalama. Ka danu ta lo,
umuna u na gba wu nla
urana u da. U kuru ta ana a
yi o woto. Wo oto ta ookokolo
a na a ri ni italyo'o kupa ne
ejere a aaci.

2 U danu ta limatan, avu
mbala na atsumalima a li-
mata'an a zuwa yi yisaali.

3 Avu me eneshi iroci i ro
zuva, aagangu a gbain a shili
na aci e cindere a na a ri na
avana kupa. Aaci suru u ta na
mokokolo.

4 Avu wizan wa yi u rada
aabaci a ta atsuma a abaci e
italyo'o a ta'atsu suru diga e
eleshe'e, reve u vari le a tyo
o uvadi. Avu aagangu'u e
isawan a makakan ma ka'a
adama u sodushi mawu'un
nu u matsan yi.

5 Reve u matsan mawun
mo ulobo, za na ri nu ucira
suru u na waa yuwan tsug-
ono tsa ama o uvadi u nda.

Avu malingata ma Asula ma
usa yi mawu'un reve u te-
wee Asula adama u danu a
ndanata n tsugono tsa yi.

6 Avu ka'a u suma u uwa
o ogozo, ubata u na Asula o
foboo niyi. A ta kalyuwa yi pe
ulobonu hali a'wan a ta'atsu
na akapi. ◊

7 Babu usan avu e temushi
uvon de zuva: zagbain vu
nlingata ma Asula Mika'ilu
na nlingata ma yi ma Asula
a yuwan uvon na aagangu'u,
reve aagangu'u na nlingata
ma yi fo a piri.

8 Agba aagangu'u u lyuwa
aci shi, waru aa dashi lyawa
yi obolo na nlingata ma yi a
danu zuva shi.

9 Reve Mika'ilu obolo na
nlingata ma yi mu utaa
abajini a aagangu'u diga
zuva reve a caco yi obolo na
nlingata ma yi a tyo e ida.
Aagangu a nda ayi da za na
ri lo wuma nu ujimu. Ayi da
za na a tsu de Mekerencesu
ko Male. Ayi da za na aa
lulumusa ama suru.

10 Avu mu uwua nanza a
yuwan adanshi diga zuva
na abajini o udyo adansa:

"Gogo Asula a tsu a ta wawa
ama a yi!

Gogo u ta yuwan ulinga nu
ucira wa yi,
reve u yuwan tsugono ana
mogono!

Gogo Zamawawat va yi to
roco ucira wa yi a aci o
uvadi!

Adama a na Mekerencesu
maa dashi isawan
ubata u na Asula a tsu
a ri shi,

waru waa tawisaa aza a tsu
agbashi na addama na
ayin nu urana shi.

O utaa ta Mekerencesu diga
zuva!

11 Ama a tsu a lyuwa ta aci e
Mekerencesu

adama a mpasa m Magiri'i,
obolo na alajiya e ikaka i na
aa yuwusan.

Aa uwwusa wovon u na aa
kuwa shi.

12 I yuwan mazanga suru ndu
adu na i ri nden zuva.

Agba adu na i ri nden atsuma
o uvadi na a mala, i to
sowo atsumalima lon.

Adama a na Mekerencesu ma
kara ta a cipa ya'a du,
waru u tu utsutsu,

adama a na u revei waa jima
shi avu e isawaton yi."

13 Ana aagangu'u we enei a
vari yi ta a cipa o uvadi, avu u
teme a sabusa ka na matsain
mawun mo ulobo'o.

14 Reve ka'a u ushi evelu
a abajini a akuru tsara wu
'yawan a kamba ubata wa
yi o ogozo. Ubata u na aa
kalyuwa yi ulobonu hali
a'wan a ta'atsu na akapi,

◇ waru aagangu'u aa gura
amaton yi shi.

15 Reve aagangu'u a puvu
mini tsu udolu adama u
lyuwa ka'a u kara na ayi.

16 Avu gba ida i kamba ka'a,
reve u kpatu'wa unā wa yi
reve u sodu mini ma na aa-
gangu'u u puvuyi.

17 Reve aagangu'u u yuwan
upan lon na ka'a, avu u kara
a 'yawa u yuwan uvon na

akapi a muwun mu ka'a, aza
a na o toniyi ili i na Asula a
dammai, waru o toniyi ikaka
i na Yesu rito nle.

18 Avu aagangu'u e isawan
a nge'en m mala.*

13

*Aadodo a na o utai atsuma
a mala*

1 Atsuma a alavu alavu a va
avu me ene aadodo o utasa
atsuma a mala. U ta na aci e
cindere na avana kupa. Aa-
vana suru a ta na mokokolo.
Aaci suru u ta de ni idana ya
aala i na yaa yuwusan adan-
shi a vama e ekere a Asula.

2 Ayi aadodo a nda o rotso
ta utasu, agba ana a yi a ta
uga'an waru u ta ne eleme
waru akpata a ana a yi a ta
uga'an, gashi nama gbain vu
una na a tsu de biya. Unā
wa yi waru u rotso ta unā
wu kamu. Aagangu a ca ta
aadodo ucira unata na za va
yi, avu waru u ca yi ndanata
n tsugono na tsugono.

3 Aaci a ta a dana ta na
aalana a wuntsu u na u ro-
coi a na o una niyi, agba
wuntsu'u wi ina ta. Atsuma
o uvadi vuma suru o'wo ta a
asalama a aadodo o ndolo.

4 Suru nle a yuwaan ta aa-
gangu o ndolo aganda, za na
cayi aadodo ucira. Avu waru
a yuwaan aadodo'o aganda
reve a damma, "Babu za na ri
tsa aadodo a nda! Babu za na
aa gura lyuwa aci a yi."

◇ 12:14 Wen. 11:2. * 12:18 Adanshi a Asula o ro a zuwa ta guzu nda atsuma o
uguzu wa 17, ozo o ro gba tsunda tsa da a zuwa nle, cine uguzu wa 18 u ri. Akapi
a Adanshi a Asula gba shi idanshi i nda atsuma a aadiva a 13 uguzu wa 1 u da a
zuwa nle.

⁵ *Asulā* a *lyawa* *tā* *āadodo* o *ndolo* a *yuwan* *uwaḍu* nu *ucira* *wā* *yi* *ḍaḍa* *gba* u *yuwaan* *niyi* *adanshi* a *vama*. *Asulā* a *lyawa* *yi* *tā* u *ḍana* nu *ucira* u *ndolo* *hali* *a'wan* a *ta'atsu* na *akapi*. ◇

⁶ *Avu* u *ḍana* a *yuwusaan* *Asulā* *adanshi* a *vama*. *Waru* *wi* *isula* *tā* *ala* a *Asulā*, nu *ubata* u na u *ri* *nden*, *oḅolo* na *a* *na* a *ri* *zuva* *suru*.

⁷ *Asulā* a *lyawa* *yi* *tā* u *yuwan* *nlangi* na *ama* a *yi* *avu* u *lyuwa* *aci* e *le*. A *ca* *yi* *tā* *ucira* u na u *la'ai* *gundo*, *ne* *elentsu*, na *ama*, *ni* *ida* *suru*.

⁸ *Ama* *suru* a *ta* *yuwaan* *yi* *aganda*, *ele* *ḍa* *a* *na* a *ḍana* *ala* e *le* *atsuma* a *aata* *gada* a *ama* a *wuma* *kafu* a *yuwan* *uwaḍi* *shi*. *Aatagada*'a *za* *Magiri'i* *ma* na o *unai* *ḍa*.

⁹ *Vuma* na *ri* na *atsuvu*, *wu* *uwwa*.

¹⁰ *Za* na *Asulā* a *ḍangwai* *adama* e *reme* *yi*, e *te* *reme* *yi*.

Za na *Asulā* a *ḍangwai* *adama* o *una* *yi* *nā* *matsun* *me* *pe'eni*, a *to* *una* *yi*. *Ayi* *nda* u *ta* *dansa* *ama* a *Asulā* a *ciga* a *'yuwan* a *kaḅa* *asuvu* *avu* *waru* a *ḍana* nu *ucawu* *wo* *okolo*.

Aadodo e ire

¹¹ *Waru* *wi* *enische* *tā* *āadodo* o *ro* a *na* o *utai* *diga* e *ida*. U *tā* na *avana* e *re* *gashi* *aza* a *magiri'i*, *ḍaḍa* *gba* u *yuwain* *adanshi* nu *uḍyo* *wa* *aagangu*.

¹² *Ayi* *āadodo* a *nda* *wi* *isawan* *tā* a *makakan* *ma* *āadodo* o *ufaru*, *avu* u *yuwan* *ulinga* *nā* *cu'un* *vu* *ucira* na *āadodo* o *ufaru* a *ri* *nā* *ayi*.

Adama o *ucira* o *ndolo* a *zuwa* *tā* *ama* o *uwaḍi* *suru* a *yuwaan* *āadodo* o *ufaru* *aganda*, *za* na *ḍana* *nā* *wuntsu* u na *wu* *una* *niyi* *avu* *wi* *ina* *yi*.

¹³ *ḍaḍa* *waru* *gba* *āadodo* e *ire* a *yuwain* *abajini* e *iroci* *yi* *ili* *ya* *asalama*. U *zuwa* *tā* *akina* a *cipa* *diga* *zuva* a *tyo* o *uwaḍi*, *ama* *gba* a *akanla*.

¹⁴ *Asulā* a *lyawa* *tā* *āadodo* e *ire* a *yuwan* *ili* *ya* *asalama* a *makakan* *ma* *āadodo* o *ufaru*. *Adama* e *ili* *ya* *asalama* o *ndolo*, u *gura* *tā* *luma* *ama* o *uwaḍi*. U *zuwa* *le* *tā* a *ruma* *aamali* a *āadodo* o *ufaru*, *za* na o *unai* *nā* *matsun* *me* *pe'eni* *agba* u *kamba* *tā* *wuma*.

¹⁵ *Asulā* a *lyawa* *tā* *āadodo* e *ire* a *yuwan* *aamali'i* *adama* *wo* *o'wo* *wuma*, *adama* *waru* u *gura* *yuwan* *adanshi* *waru* u *gura* *zuwa* *le* o *una* *a* *na* a *yuwaan* *niyi* *aganda* *shi*.

¹⁶ A *zuwa* *tā* *ama* *suru* a *yuwan* *rotsu* o *ukere* *usa'ani* *ko* e *icin* *i* *le*, *ko* *ama* a *gbagbain* a *ḍa* *ko* *muwun*, *ko* *aza* o *utsuru* *ko* *alambi*, *ko* *agbashi* *ko* *a* *na* a *ri* *agbashi* *shi*.

¹⁷ *Aza* a *na* a *ri* *nā* *rotsu* *ḍa* *goon* *aa* *lyawa* a *tsula* *waru* *ele* *ḍa* *goon* *aa* *lyawa* a *wina*. *Ayi* *urotsu* u *nda* *ayi* *ḍa* *urotsu* *wa* *aala* a *āadodo* *ko* *laamba* na *ee* *isawan* a *aala* a *yi*.

¹⁸ U *to* *lobono* *vu* *tsura* *ugbozu* *adama* *vu* *reve* *laamba* *va* *āadodo*'o! *Nā* *vu* *ri* *nu* *ugbozu*, *vu* *te* *reve* *yi*. *Laamba* *va* *yi* *ayi* *ḍa* *ukupatali* *nā* *kupotali* *nā* *aza* a *tali* (666),

waru laamba'a u t̄a a nden ma aala a vuma.

14

Magiri'i na ama a yi

¹ *Avu* me ene *Magiri'i* mishin a Masasan ma *Sihiyona*. *† *Ama* ukpakukupa ukpaku nu ukpakukupa amunga nu ukpakukupa unashi (144,000) a dana ta mishin obolo na ayi. Ele da aza a na a danai e icin i le ala a *Magiri'i* na *Dada* va yi.

² *Mu* uwwa ta nanza a adanshi de zuva. *Udyo* wa yi u rotso ta ilama i mini ma abunda ma na mo ocusho ko tsa tsata tsu ucira. U shon ta gashi mesun ma ama a abunda a wa'asa ikumburu.

³ Ele da ama ukpakukupa ukpaku nu ukpakukupa amunga nu ukpakukupa unashi (144,000) a ta mishin zuzu na ndanata n tsugono, obolo ni ili i wuma i nashi, na azagbain. A dana ta a canasa ishpa i sa'avu, za na babu za na aa gura rito yi, she ele goon. Ele da aza a na a tsupayi o utaa nle atsuma a ama o uvadi suru.

⁴ Ele da ama a na a lyawai aciyele cece a na a 'yuwain a yuwan tsipere, adama o ndolo a da a ri cece. O toni ta *Magiri'i* ubata u na u tyoyi suru. A tsula le ta atsuma a ama reve a ca le tsa maku da ma kucci vu ufaru, reve a ca *Asula* na *Magiri'i*.

⁵ A tsu yuwan epen shi, waru a ri nu unusu shi.

Nlingata ma Asula n ta'atsu

⁶ *Avu* me enishe malingata ma *Asula* ma 'yawan zuva lon. U ciga ta u damma ikaka ya Alabari a Sa'ani† a na a ri n koto shi a tyo ubata wa aza a na a ri pe nden atsuma o uvadi, ele da ida, na gundo, ne elentsu, obolo na akapi a ama a na buwai.

⁷ *Reve* u damma na abajini o udyo, "I ciga i 'yuwan i ca *Asula* tsugbain avu i yuwan adanshi a tsugbain tsa yi. Adama a na mantsa ma yuwan ta a na wee ge'eto ama o uvadi suru. I ca yi tsugbain, adama a na ayi da u yuwain uvadi na zuva, mala ne esu a mini a na o utusa e ida."

⁸ *Reve* malingata ma *Asula* me ire ma 'yawan zuva cine za vu ufaru yuwain avu u reme adansa, "Abajini a lyuci a Babila a riya ta! Ayi lyuci gbain da za na tsipere tsa yi tsa zuwai ida suru a yuwain ili yi idaba. U yuwan ta gashi wo o'woto le ta ososowi na tsipere tsa yi, ili i nda i ta zuwa *Asula* a ca le atsumalima."

⁹⁻¹⁰ *Avu* waru malingata ma *Asula* ma ta'atsu u toni le, a saalasa, "Ama a na a yuwayin aadodo o ndolo aganda suru avu waru a yuwaan amali a yi aganda, a ta nu urotsu wa aadodo e icin i le ko e ekere e le. *Asula* o to sowoto le masayan ma inabi mo oforo ma yi. Masayan ma nda a sula yi na mini shi, waru *Asula* na aciyayi a da

* **14:1** *Sihiyona* aala o ro a *Urishelima* a da, ubata u nda u ta yuwusan adanshi adama a abajini a lyuci va ama a *Asula*.

ā tsuyin oforo ā yi atsuma o mokoto mo upan mo ndolo. Cu'un va ama o ndolo o to sowo atsumalima na akina† ā makula ā farinwuta lon ā makakan ma nlingata mā Asula ma akiza obolo na Magiri'i'i.

11 Akina a na aa kulato le u to o'wo babu ukotu. Ama a na a yuwayin aadodo o ndolo aganda obolo na aamali ā yi waru ā ri nu urotsu wa ala ā yi ā lipu le, atsumalima o to obolo ne ele ayin nu urana."

12 Ili i nda suru u ta dansaa aza e Itoni a yuwan ankuri atsuma ā nden n le. Ama a nda ele da aza a na a yuwain tsutoni na wila wa Asula, awu waru o toni Yesu na amayun.

13 Awu mu uwwa udyo zuva adansa, "Dana ili i nda: Aza aba'un a da aza a na ā kuwai diga gogo ā 'yawā adama e Itoni yi Zagbain!"

Reve Ruhū usu, "Ee, ā te ivuwan atsuma a linga vā atsumalima a na a yuwusan, linga sa'ani le na a yuwusain to toni le."

Ugasa wu uvadi

14 Dada n kalyuwai, awu me ene eleshe ā uri. Ili i na i rotsoi vuma dana tā nden de e eleshe'e. U tā no ookokolo a zinariya a aaci ā yi waru u tā nu ugonu wa alya uguzu o ukere wā yi.

15 Awu waru malingata mā Asula mo ro mo utā atsuma ā Aa'isamapada, awu u saalaa vuma na ri nden e eleshe na abajini o udyo, "Fara ikani nu ugonu wā wu. Ili i na i lobonoi a kana atsuma o uvadi e ina tā de, gogo da

mantsa ma na wu ntsayi o golo6o le."

16 Awu za na ri nden e eleshe'e u rono ugonu wā yi, dada gba u kanai ca'an vu uvadi.

17 Awu me enishe malingata mā Asula me ire za na utai de ā Aa'isamapada a zuva, waru u dana tā na matsun ma alya o ukere wā yi.

18 Awu waru malingata mā Asula mo ro ma ta'atsu, za na ri nu ucira e ekere a akina, wu utā de a masa'a. Ayi malingata mā Asula ma nda u de tā malingata mā Asula me ire adansa, "Tara matsun ma wali mā wu awu vu pada ataci† a alya o uvadi adama a na limatan vā yi e ina tā."

19 Dada gba malingata mā Asula† mā vutalai matsun mā yi atsuma o uvadi. Dada u bolotoi limatan na ri pe atsuma o uvadi ā tyo ubata u na o kpoko nle. Ne da gba Asula o tsu kpoko aza e iwuya na waa casu le oforo.

20 O kpoko tā muwun ma ataci'i a alanga ā lyuci gbain, awu mpasa mu utā ubata u na o kpoko nle gashi udolu u na u ri imili ukpakure (200) uga'an na aru'un ana uton.

15

Mbala n cindere mu ukosu

1 Awu me enishe abajini e iroci de zuva a na a zuwai ama suru o o'woi a asalama. Nlingata mā Asula n cindere m banā tā mbala n cindere mu ukosu. Na Asula o koto a casu ama oforo na mbala

n ndolo, waa dashi yuwan upan waru shi.

² Reve me ene ili i na i rotsoi mala ma madubi* ma na a jambarai na akina. Avu waru me enishe aza a na a lyuwai aci a aadodo na aamali a yi, ayi da aadodo za na a danai aala a yi na laamba. A dana ta mishin zuzu na mala ma madubi, waru a guza ta ikumburu i na Asula a ca nle.

³ Reve a cana ishipe i na Musaf aagbashi a Asula a canai avu waru a cana ishipe i na Magiri'i ma canai, adansa,

“Avu da Asulazuva Mogono me Ili Suru,

vu ta yuwusan abajini abajini e ili ya asalama.

Vu ta yuwusan tsugono tsu uvadi u nda suru.

Atsuma e ili i na vaa yuwusan suru amayun a da obolo nu ulobonu.

⁴ Vuma suru ta ca wu tsugbain, Asulazuva!

Ama suru a ta damma, ‘Vu ta na tsugbain nu ucira.

Babu vuma na ri na akiza, she avu goon.

Ama o uvadi suru a ta tawa a yuwaan wu aganda.

Ama ene ta mejege me ili i na vu yuwain suru.’ ”

⁵⁻⁶ Avu me ene de zuva, nlingata ma Asula n cindere aza a na a banai mballa n cindere o uta pe atsuma o Upasu wa Akizaf a Aa'isamapada. Za suru oto ta itana i uri i na i danai a madala, a kanda'wa ta amuna a na a davai na zinariya a nkakan n le.

⁷ Atsuma e ili i wuma i nashi i ndolo za ta ca ta malingata ma Asula biti aakwanu a zinariya tapu na atsumalima a Asula, za na ri na wuma u babu ukotu, a tsun atsuma o uvadi.

⁸ Avu Upasu wa Akiza'a u shiwan na mkyon n na moo utusa diga de ubata u tsugbain tsa Asula nu ucira wa yi. Babu vuma na aa gura uwa pe atsuma a Aa'isamapada o ndolo she na mballa n cindere n na nlingata n cindere n ndolo n tawayi n koto.

16

Akwanu o upan wa Asula

¹ Mu uwwa ta abajini o udyo de a Aa'isamapada a dansaa nlingata ma Asula n cindere'e, “Yawai yo oco akwanu e cindere o upan wa Asula'a atsuma o uvadi.”

² Dada malingata mo ufaru ma 'yawai dada wo ocoi ili i na i ri pe atsuma a aakwanu a yi atsuma o uvadi. Dada dofi vu mballa mu usan lon o utai a lipu va aza a na a danai nu urotsu wa aadodo'o waru a yuwayin aamali a yi aganda.

³ Avu malingata me ire mo oco ili i na i ri pe atsuma a aakwanu a yi a tyo atsuma a mala, dada gba mala mo o'woi mpasa gashi mpasa ma aakwakwa a vuma, reve ili i na i ri pe wuma atsuma a mala'a suru a kuwa.

⁴ Reve malingata ma ta'atsu mo oco ili i na i ri pe yi atsuma a aakwanu a yi a

* 15:2 Ayi “madubi” ayi da Ashingini a tsu de “masukaci”.

tyo atsumā o dōlu ne esu a mini, reve a kambā mpasa.

⁵ Dada mu uwwai malingata ma na maā kalyuwusa mini ma dammai,

“Avu da Asulā a Akiza.

Avu da vu ri wuma gogo, waru vu tā lo wuma kuci!

U tu ulobonu u na vee ge'eto uvadi tsunda.

⁶ Aza a iwuya a zuwa ta mpasa ma ama a wu na ma amasulā n yene.

Adama o ndolo a da vu ca nle mpasa o sowoi.

A tsura ta ili i na a cigai!”

⁷ Avu mu uwwa udyo o utusa diga a masa'a adansa:

“Ee, Asulazuva Mogono me Ili Suru,

Ure u na vu tsu ca ama e iwuya oforo amayun a da waru wu ntsaa ta.”

⁸ Avu malingata ma nashi mo oco aakwanu a yi zuwa vu urana, avu Asulā a lyawa urana'a wu vava ama nu usuduwu wa yi.

⁹ Avu abajini o usuduwu wu vava ama suru, dada a yuwayin ala a Asulā adan-shi a vama, za na tawayi na mbala n ndolo. Na ne suru a 'yuwan ta a vadala o unusu u le avu waru a 'yuwan a cuwa tsugbain tsā yi.

¹⁰⁻¹¹ Avu malingata ma tawun mo oco ili i na i ri pe atsumā a aakwanu a yi a ndanata n tsugono tsā aadodo, reve ida i na waa yuwusan tsugono tso o'wo irumbu. Ama a na a danai pe a dana ta a magaga ma anga me le adama a na antsu e le a ta a mbala lon. Na ne suru a yuwaan ta Asulā adan-shi

a vama† reve a 'yuwan a vadala a kambā ubata wa Asulā tsara a lyawa iwuya i le.

¹² Dada waru malingata ma tali mo ocoi ili i na i ri pe atsumā a aakwanu a yi a tyo a abajini o Udolu wa Yufir-iti dada mini mo udolu'u u 'yewei. Ni ili i ndolo i fara, dada ngono diga asana aa tawa na asoja e le.

¹³ Avu me ene otoni a lima a ta'atsu a na o rotsoi opodo. A to utusa o unā wa abajini a aagangu, na o unā wa aadodo o ofaru na waru o unā wa aadodo e ire vumavasulā ve epen.

¹⁴ Ele otoni a lima† a nda a ta nu ucira u na aa gura yuwan iroci yi ili ya asalama. A 'yawa ta bata o ngono mu uvadi suru, tsara o boloto le ubata u ta tsara a yuwan uvon na Asulā Mogono me Ili Suru a abajini o urana u na wee ge'eto ama.

¹⁵ Reve Zagbain damma, “Zuwai atsuvu! N ta lo a tawa cine vivu tsu tawa vuma babu urevu. Asulā a ta zuwaa vuma na ri e ipiri ni itana ya yi ufofu aba'un, adama u wala ataƙu ama e ene ataƙu a yi, wu uwwa wono wan.”

¹⁶ Avu otoni a lima'a o boloto ngono'o ubata u ta, ubata u na a tsu de Amagedon na Tsuyahuda.

¹⁷ Avu malingata me cin-dere mo oco ili i na i ri pe atsumā a aakwanu a yi de e eleshe. Dada Asulā a yuwain adan-shi na abajini o udyo

diga de a ndanata n tsugono atsuma a Aa'isamapada, adansa, "N koto ta ili suru."

¹⁸ A yuwan ta imadatsu na agiri'a na tsata tsa abunda, dada gba ida i ramoi nu ucira u na u la'ai aza a na aa yuwusan hali na Asula a yuwain vadilima atsuma o uvadi.

¹⁹ Abajini a lyuci o ndolo e ne'eshen ta toto uta'atsu, reve ilyuci i ro atsuma o uvadi a ramo suru suru. Avu u cuwan na nusu lyuci gbain va Babila, avu waru u zuwa ama a Babila o sowo oforo a na a ri atsuma o mokoto mo upan ma yi.

²⁰ Ana ida i jingadai tsundolo, ida i memere ma mini suru na nsasan m bete'we ta.

²¹ Reve abajini abajini a atayan a riyaa ama diga zuva. Ume wa atayan u rawa ta uritowu wu ume ukpaku.* Amma adama a na Asula a lyunguwa nle na atayan tsara u ca le atsumalima lon ama a yuwaan yi ta adanshi a vama.

17

Aashakala a ka obolo na aadodo

¹ Avu malingata ma ta atsuma a nlingata n cindere n ndolo aza a na a ri na akwanu e cindere u tawa ya'a va reve u damma mu, "Tawa, n to roco wu cine aa ca aashakala a na ama suru e revei atsumalima, ayi dada abajini a lyuci a na a suwai zuzu na dolo va abunda.

² Ngono mu uvadi n yuwan ta tsipere na ayi, waru

ulambu u wono wa yi u zuwa ta ama suru o o'wo gashi ososowi a mara atsuma a tsipere tsa yi."

³ Avu atsuma a alavu alavu'u a na Ruhu roco numu, reve malingata ma Asula ma tara mu a tyo o ogozo. Dada me enei ka ronden a aadodo a saan. A dana ta wisulusa wa Asula a lipu va aadodo'o ubata biti, waru u dana ta na aci e cindere na avana kupa.

⁴ Ayi ka'a wo oto ta itana i tsugono i na i ri sawun daanda na aza a na a ri saan. Waru wo otowiso ta ili i na a yuwain na zinariya, na atali a madala icu'un icu'un ni iyedi yi ikebe.† O ukere usa'ani wa yi u ta lo na mokoto ma zinariya ma mara tapu, ayi dada ili yi idaba ya abunda na tsipere tsa na waa yuwusan.

⁵ A cin va yi a dana ta de aala a na a ri nu urevu wu usokowu, "Amu da Babila vu ucira, mma va ashakala suru suru, mma va aza a na a yuwusan ili yi idaba suru suru atsuma o uvadi."

⁶ Reve me ene ka'a u sowo mpasa ma aza a na a yuwusan adanshi a sa'ani a Asula, aza a na o unai adama a na a dana uguzu na Yesu ug-bamu. U zuwa yi ta wo o'wo ososowi.

Ana me ene niyi mo o'wo ta a asalama lon.

⁷ Dada malingata'a me ece numu, "Nye i zuwai vu ri a asalama? N ta damma wu ili yu usokosu yi ka nda obolo na aadodo a na u kumbai, za na

* 16:21 Ume wa atayan u la'a ta ume u bufu siminti.

ri na aci e cindere na avana kupa.

⁸ Ayi aadodo a na ve enei nda gogo u dana ta wuma, amma gogo aakwakwa a da. U ciga ta motaa atsuma a aakari a aru'un lungu-lungu, reve u kara a tyo ubata u na Kristi Zamawawa† oo kototo yi suru suru. Ama a na a ri pa o uvadi u nda, aza a na Asula a danai ala e le atsuma a aatagada a ama a wuma shi ana a yuwain uvadi, a ta yuwan asalama abunda na a kalyuwa aadodo'o. U dana ta wuma, agba gogo u tu ukwa, agba u ta kambisa wuma.

⁹ "I ciga ta okolo a sa'ani o urevu tsara i reve ili i nda. Ele aci e cindere o ndolo ele da agadi e cindere a na ka ndolo ri nden. Aci o ndolo waru ngono n cindere n da a dansa.

¹⁰ Ngono n ton n riya ta de, gogo za va tali da ri o tsugono, za ve cindere koto u tawa shi, agba tsugono tsa yi tsa jima shi.

¹¹ Ayi aadodo u dana ta wuma, amma gogo aakwakwa a da, waru ayi fo ayi da mogono ma kunla. Atsuma o ngono n cindere n ndolo n da wu utai, waru u ta pe a mmalu a tyo ubata u na oo kototo yi suru suru.

¹² "Ele avana kupa a na ve enei, ele da ngono kupa n na koto a yuwain tsugono shi, agba a ta tsura ucira u na aa yuwan tsugono tsu ngono obolo na aadodo hali rumu ta.

¹³ A ta usu a ca yi ucira na tsugono tse le.

¹⁴ A ta yuwan uvon na

Magiri'i, agba Magiri'i mo ndolo ma ta lyuwa aci e le adama a na ayi da Zagbain a aci a azagbain na Mogono mo ngono suru suru. Ama a yi ele da aza a na u deyi waru u dangwa le ta waru a ta kurusu yi na amayun kuci."

¹⁵ Avu malingata'a ma damma mu, "Dolu na ve enei, bata na aashakala a ri nden da, ele da obolo a ama, ni ida, ne elentsu, na gundo.

¹⁶ Avana kupa na aadodo a na ve enei a ta 'yuwan aashakala'a. A ta usa ili i na u ri na ayi suru avu a lyawa yi atabu. A ta yanzala lipu va yi reve a tama yi, reve waru o koso kulato akapi a lipu va yi na akina.

¹⁷ Ngono kupa nda n ta yuwan ne adama a na Asula a zuwa le ta a yuwan ili i na u cigai. Adama o ndolo a ta usu suru nle a ca aadodo o ndolo ucira u na woo o'wo le mogono. A ta yuwan tsu- toni na aadodo o ndolo hali mantsa ma na Asula a zuwa ifobi ya yi i shiwan.

¹⁸ Ayi ka na ve enei ndolo ayi da abajini a lyuci a na a ri nu ucira za na mogono ma yi mo o'woi mogono e ekere o ngono e ida suru atsuma o uvadi."

18

A lungusa ta Babila

¹ Ana alavu alavu a na me enei ka na kumbai aadodo o ndolo a karai, dada me enei malingata ma Asula mo ro a macipa diga zuva. U ta nu ucira lon, avu ekan a gbain o

uta diga ya'a yi, reve wi ikana uvadi.

² Reve u saala nu ucira:
"Abajini a lyuci va Babila a langa ta suru suru.

Ama a buwa pe shi,
otoni a limā icu'un icu'un i da i ri pe na nden.

Waru nnunu mi idaba icu'un icu'un i da i ri pe na nden.

³ Ida suru o o'wo ta ososowi a mara ma yi,
ayi da maluwa ma tsipere tsa yi.

Ngono mu uvadi suru n yuwan ta tsipere na ayi,

waru aza a awina a tsu tsura ta ikebe ya abunda adama a na u cigai ili i sa'ani ya abunda."

⁴ Avu mu uwwisa udyo u ro diga zuva adansa:

"Ama a va, utai atsuma a lyuci gbain ndolo, tsara i yuwan unusu cine ayi u yuwain wan,

tsara waru i tsura oforo cine ayi waa tsura wan.

⁵ Nusu va yi rawa ta aaganga o ofolo a na a rawai de zuva,

waru koto Asula e icina ni iwuya i na u yuwusain shi.

⁶ I ciga i 'yuwan i yuwaan yi cu'un vi ili i na u yuwain

cine u yuwain a tyo e ekere a akapi.

Amayun, i tsupa yi toto ure na cu'un vu unusu u na u yuwain.

I ciga i 'yuwan i tsun mara ma na ma ri nu ucira toto ure o mokoto ma yi,

cine u foboyi akapi.

⁷ U ca ta aciyayi tsugbain lon, avu waru u tsura ili i na u cigai suru.

I ca yi atsumalima na atsumolangu lon.

U ta yuwusaan aciyayi uvadu, avu u damma,

'Apa mu nden, amu ka da na n ri a yuwusan tsugono.

N ri na vali na aa kuwa mu shi,

adama o ndolo maa shon adama a yi shi.'

⁸ Adama a na Babila ka 'yasain avangaci tsundolo,

waa jima shi,

avu Asula a ca yi atsumalima nu ubanakun,

avu waru ama a yi a kuwa, waru u ta yuwan ambulu.

Akina a ta kulato yi, adama a na Asula a na ee ge'eto yi,

a ta nu ucira."

⁹ Ngono mu uvadi n na n yuwain tsipere na ayi reve a lyuwa atsuma o utsuru wa yi,

e te ene mikyon m magugwa ma akina za na aa lyuwa yi, a ta shon reve a yuwan atsumolangu adama o ndolo.

¹⁰ E isawan ta alanga, adama a na o to wovon a na o to sowo atsumalima cine woo sowuso. A ta damma,

"Atsumalima!
Cine waa dana wu na atsumalima,

abajini a lyuci na lyuci vu ucira Babila,

adama a na atsuma a rumu ta oforo a tawa wu ta!"

¹¹ Waru aza a awina atsuma o uvadi a ta shon

waru a yuwan atsumolangu adama a yi, adama a na babu za na aa tsula itana i na aa winasa.

¹² Apa ili'i: zinariya, na azurufa, na atali a madala e ikebe,† ni iyedi yi ikebe,† ni itana i na i la'ai aza a na a yuwain na tsikilu, ni itana i na i ri sawun daan-daan, ni itana yu ulobonu i na i ri saan, na danga icu'un icu'un i na i ri na maguru mo uyo'olon, na akapi e ili i na a yuwayin na anga a agiwa na danga vi ikebe, na rumushili, ni irumu, na atali e ikebe o usaa,

¹³ ni ili i maguru† i na a tsu de furenkisen† na mur† adama o usa'an, waru adama a masa'a, waru adama o usukumu a lipu, na masayan ma inabi, na mani'in, na yira, ni ishina, ni inan, ni ikyon, ni ido, obolo ni ikeke yi ido i na a tanusu itana, obolo na agbashi, na ama a na e remei ubata o uvon.*

¹⁴ Aza a awina a ta damma yi,

"Ili i sa'ani i na vaa zuwusaa okolo suru o koto ta,

waru ili i na yaa zuwusa wu vo o'wo ulobonu a puwan ta,

vaa dashi tsura le waru shi!"

¹⁵ Aza a awina, aza a na a tsurai utsuru adama a na a winaa niyi itana'a, e te isawan alanga na ayi, adama a na a ri e iladi i na oo sowa atsumalima cine ayi woo sowuso. A ta shon avu waru a yuwan atsumolangu.

¹⁶ A ta damma:

"Atsumalima!

Atsumalima a ta cina wu avu abajini a lyuci a nda!

U dana ta o otosu itana yi ikebe,

ni itana i sawun daan-daan, ni itana i na i ri saan lon.

U oto ta waru ili i na a yuwain na zinariya,

na atali a madala e ikebe† icu'un icu'un!

¹⁷ Atsuma a rumu ta avu a lungusa utsuru wa yi suru!"

Zagbain vu uluwu u wantsun u gbain suru na alingi a yi a te isawan alanga na ayi. Waru aza a na a yuwusan mmalu atsuma a antsun a mala a te isawan alanga na ayi, ne da fo aza a na a yuwusan pe awina e itana i na a tawayi atsuma a antsun.

¹⁸ A ta saala lon ne e ene mikiyon ma akina ma na maa lyuwa yi, "Koto a yuwan cu'un va abajini a lyuci vu mgbain nu ucira tsunda shi!"

¹⁹ A ta tsun mabula a aci e le tsara o roco a ta na atsumolangu. Waru a ta damma:

"Atsumalima,

Atsumalima a ta cina wu avu abajini a lyuci!

Abajini o utsuru a yi a zuwa tsu ta suru ntsu

tso o'wo nu utsuru. Gogo atsuma a rumu ta o koto ta suru."

²⁰ Adu aza a na i ri zuva,

i yuwan mere,

adama a na Asula a lungusa ta de Babila.

* **18:13** Atsuma e ili i maguru o foloro ta na mur na furenkisen, ili i ta i da na aza a na aza o urevu a tawayi Yesu une'e.

Adu ama a Asula,
o**o**lo na ajiya na aza a na a
dansa ikaka ya Asula i
zanganā.

Adama a na Asula e ge'eto yi
ta

adama e ili i babu ulobonu i
na u yuwaan ndu.

²¹ Reve malingata mo ucira
ma tara aatali a gbain, gashi
aatali a yira, avu u vari yi
atsuma a mala reve u saala:

“Babila, avu lyuci gbain,
cine n varyi aatali a nda,
ne da Asula aa lungusa wu nu
ucira u gbain!

Ama aa dashi ene lyuci nda
waru shi.

²² Ko za aa dashi uwwa ama a
wa'asa ikumburu shi,
ko ndobiya shi,

ko ama e ivulusa papin ko
avana shi.

Ko za aa dashi yuwan ulinga
atsuma a wu shi.

Waru ko za aa dashi uwwa
ilama i yira shi.

²³ Ko za aa dashi ene ekan e
ifitila a wu shi.

Waru ko za aa dashi uwwa
udyo u vali ko ka a
yuwusan lolo shi.

Aza a awina e itana a shi ta
a la'a ama o uvadi suru
ucira.

Tsuboci tsa wu tsa pusaan ta
ama o uvadi suru ug-
bozu.

²⁴ Asula a ca ta Babila
atsumalima

adama a na wu unai
amasula,

na ama a Asula suru.

Ee, Babila una ta akapi a ama
atsuma o uvadi suru.”

19

*Ama a na a ri zuva a
yuwaan ta Asula ica*

¹ Ana malingata mo ucira'a
mo kotoi adanshi, reve mu
uwwa mesun ma abajini o
o**o**lo a ama zuva a yisaali:

“A cuwa Asula!
Iwawi, na tsugbain, nu ucira
za va Asula a tsu a da!

² Cine waa casu ama e iwuya
oforo amayun a da
waru wu ntsaa ta.

Wi isawaton ta cine waa ca
aashakala o ucira o
ndolo atsumalima,
za na zuwai ama o uvadi a
nda a yuwain tsipere
na ayi.

Asula a tsupa yi ta adama a
na wu unai agbashi a
yi.”

³ Reve waru a saalisa:
“A cuwa Asula!

Mikyon ma akina n na n
kulato lyuci gbai'in
n kara ta a gawusan babu
ukotu!”

⁴ Avu azagbain ushin na
aza a nashi o**o**lo ni ili i
wuma i nashi a kadato avu a
yuwaan Asula aganda, za na
danai nden a ndanata n tsug-
ono. Avu a damma, “Ami!†
Tsu cuwai Asula!”

Abuki o lolo a Magiri'i

⁵ Reve mu uwwa nanza e
dewu atsuma a ndanata ma
Asula'a, adansa:

“Suru ndu aza a na a ri ama a
gbain

na aza a na a ri azagbain shi,
suru ndu aza a na aa
yuwusaan Asula
aganda

damma niyi, ‘Tsu ca wu ta
tsugbain.’ ”

⁶ Reve mu uwwa mesun ma abajini o obolo a ama zuva a yisaali. U ta gashi magugwa ma abajini a mini a riyisa na mesun ma tsata ma gbain. Mu uwwa le ta adansa:

“Cuwai Asula!

Adama a na Asulazuva a tsu, Mogono me ili suru suru, Mogono ma da!

⁷ Tsu yuwain mere reve waru tsu zanganai.

Tsu cuwai tsugbain tsa yi!

Adama a na mantsa ma yuwan ta

ana aa yuwan abuki o lolo a Magiri'i'i.

Kasa'avu va yi fofo ta aciyayi adama o ndolo.

⁸ Asula a ca yi ta utugu u lolo, u na u la'ai utugu u na a yuwain na tsikilu, waru u ta cece a madala.”

(Utugu'u ayi da ili i sa'ani i na ama a Asula aa yuwusan.)

⁹ Reve malingata ma Asula'a ma damma mu, “Vu dana ili i nda: Asula a ta zuwaa za suru na a banuyi a tyo ubata wa abuki o lolo a Magiri'i'i aba'un.” Avu waru malingata'a u dammisa, “Ili i nda i na Asula a dammai amayun a da.”

¹⁰ Avu n kadato a makakan ma malingata'a adama n yuwaan yi aganda, amma avu u damma mu, “O'o, she vu yuwaan mu aganda wan! Amu aagbashi a da tsa wu na aza e Itoni, aza a na a guzai amayun e ili i na Yesu palu'wai. I yuwaan Asula aganda!”

Adama a amayun a na Yesu palu'wai ayi da i zuwai ama

aa yuwusan adanshi e ikaka ya Asula.

Za na kumbai do uri

¹¹ Reve me ene zuva ukpatu'u, na do uri lo mishin. Waru za na dani ukumbu o do'o aala a yi gba Za va Agula na Amayun. U tsu yuwan ta uge'etosu mejege waru u tsu yuwan ta uvon u na wu ntsayi.

¹² Esu a yi a dana ta a madala gashi akina, waru wo oto ta okokolo a abunda. A dana ta aala a lipu va yi, agba ayi da goon u revei urevu wa yi.

¹³ Avu wo oto atugu a gbagbain a na a tsupuyi atsuma a mpasa. Aala a yi a da “Aadanshi a Asula.”

¹⁴ Asoja a zuva a kumba ta ido i uri waru o tonishi yi ta. O oto ta itana i uri, aza a na a la'ai aza a na a yuwain na tsikilu, waru a ri cece.

¹⁵ Avu matsun me pe'eni ma wali mo uta o una wa yi, reve u yuwan ulinga na ayi u lyuwa aci e ida. U ta yuwan tsugono tse le na aadanga a rumu. U to roco ucira wu upan wa Asula Mogono me Ili Suru, nu u kpoko umatsun u inabi ubata u na o kpokuso masayan.

¹⁶ Ubata wa atugu a gbagbain a na a palai aagutsu a yi, a dana ta:

MOGONO MO NGONO NA ZAGBAIN VA AZAGBAIN.

¹⁷ Reve me ene malingata mo ro mishin pe o urana. Avu u yuwaan asala a na a ri a tsu'yan zuva suru adanshi na abajini o udyo: “Tawai! I boloto adama i lyuwa ilyalya

ya abunda ya abuki a na Asula oo fobo!

¹⁸ Tawai! Yi kaɗa lipu vu ngono, na nan yali a asoja, na asoja, obolo na lipu vi ido na aza a na a tsu kumba le. Tawai! Yi kaɗa lipu va ama suru: aza a na a ri agbashi na aza a na a ri agbashi shi, na azagbain, na aza a na a ri azagbain shi!"

¹⁹ Avu me ene aadodo obolo na ngono mu uvadi suru, obolo na asoja e le o bolotosu adama a yuwan uvon na za na kumbai do'o na asoja a yi.

²⁰ Reve e reme aadodo'o, obolo na vumavasula ve epen za na yuwaan niyi ulinga wa asalama. (U yuwan ta ulinga wa asalama o ndolo adama u pusan aza a na a danai nu urotsu wa aadodo'o aza a na a yuwayin aamali a yi aganda.) Aadodo'o na vumavasula ve epe'en a vari le ta wuma atsuma a mala ma akina ma na maa kulusa na farinwuta.

²¹ Za na ri ukumbu zuva vu do'o wu una ta asoja'a suru na matsun me pe'eni'i ma na ma danai o utusa o una wa yi. Avu asala a kaɗa lipu le suru hali atsuma e le o 'wo bafa-bafa.

20

A'wan ukpakukupa

¹ Ana za na kumbai do uri lyuwai aci a aadodo'o, na vumavasula ve epe'en, obolo na asoja e le, reve me ene malingata ma Asula a cipusa diga

zuva, u guza ta akani o ug-bamu na makpatu'utsu ma aakari a aru'un lungu-lungu.

²⁻³ Avu malingata'a me reme aagangu'u, za na danai yo diga de za na fo a tsu de Mekerencesu ko Male. Avu u tara akani'i avu u takpara yi. Reve u vari yi atsuma a aakari a aru'u'un. Avu u katsu unantsu wa aakari a aru'u'un na makpatu'utsu ma na u danai na ayi uguzu o ukere, reve u to unantsu'u cine za lo na aa gura kpatu'wa yi shi. Na Mekerencesu ma ciga ma 'yuwan u dana pe hali a'wan ukpakukupa (1,000). A mantsa mo ndolo, waa gura luluma ama o uvadi shi. Na a'wan o ndolo o koto, avu malingata'a ma bada yi mantsa wa'a.

⁴ Reve me ene ndanata n tsugono na abunda, waru aza a na a ri de nden aza a na Asula a cayi ucira u na aa yuwan tsugono tsa da. Kwisa va aza a na n'yuwatan n kukodoi a aci e le a da adama a na a dammai ikaka ya Yesu obolo na adanshi a Asula. Ama a nda a yuwaan aadodo'o ko aamali a yi aganda shi, waru a ushi urotsu wa yi e icin i le ko e ekere e le shi. A kamba ta wuma reve a danu a ndanata n tsugono'o, avu a yuwan tsugono obolo na Kristi Zamawawa hali a'wan ukpakukupa (1,000).

⁵ Ayi nda ayi da mantsa mo ufaru ma na Asula aa 'yasan ama diga o ukwa. (Akapi a akwakwa aa kamba wuma

shi, hali she na a'wan ukpakukupa o ndolo o koto.)

⁶ Aza a na *Asulā* a 'yaşain atsumā o ukwā a mantsa ma nda a yuwan tā mazangā lon, ele ama a yi a da. Oo kototo le atsumā a mala ma akina shi, za na o'woi ukwā we ire. O to o'wo nan ganu avu a yuwaan *Asulā* nā Zamawawa vā yi na u dangwai agandā, reve a yuwan tsugono obolo nā ayi hali a'wan ukpakukupa (1,000) o ndolo.

Asulā a lyuwa tā aci a Male

⁷⁻⁸ Nna a'wan ukpakukupa'a (1,000) o koto, malingata'a mā tā baḍā Male ubatā u na wu nla niyi. Reve wu utā avu u pusaan ama e ida aza a na a bazai atsumā o uvadi ugbozu. Ida i nda i da a tsu de Gogu nā Magu. Male'e mo to boloto le ubatā u tā, ubatā u na aa yuwan uvon. A tā danā abundā a na za lo aa gura kece le shi.

⁹ A baza tā suru atsumā o uvadi reve a kandaruwā uvalatā wa ama a *Asulā* ayi da lyuci na u cigai. Reve gba akina a tāwā diga zuva reve u kototo le.

¹⁰ A shi tā de a vari aadodo'o obolo nā vumavasulā ve epen vā yi atsumā a mala ma akina ma na mā kulusā nā farinwuta, reve waru a vari Mekerencesu'u† pe, za na pusayin ama a nda suru ugbozu. Akina'a a ta zuwa suru nle o sowo atsumalimā ayin nu urana babu ukotu.

Uge'etosu wu ukosu

* **20:12** Idanshi ya aatagada i na a yuwayin ulinga u damma tā "Aatagada a Ama a Wuma."

¹¹ Avu me ene ndanata n tsugono n uri za na ri mgbain, reve me ene za na ri de nden. Ana u rocoyi aciyayi, reve ida nā zuva puwan waru ko za enishe le waru shi.

¹² Waru me ene tā aza a na a kuwai de lo mishin a makakan mā ndanata n tsugono'o, aza a na a ri ama a gbagbain na akapi a ama a na a buwai. Reve a kpatu'wā atagada a na a danai ili i na vuma yuwain suru. Reve a kpatu'wisā aatagada o ro, aatagada a na a danai aza a ri obolo nā *Asulā* kuci.* A yuwaan tā aza a na a kuwai de uge'etosu e ili i na a yuwain, cine a ri ufanu atsumā a atagada'a.

¹³ Avu ama a na a kuwai atsumā a mala e isawan a makakan mā ndanata n tsugono'o, adama *Asulā* a yuwaan le uge'etosu. Ukwā obolo nu Ukwisā a tāwā nā akwakwā a na a ri pe atsumā e le, reve *Asulā* a yuwaan le uge'etosu e ili i na a yuwain.

¹⁴ Avu a vari Ukwā nu Ukwisā atsumā a mala ma akina. (Ayi mala ma akina ma nda, ayi da ukwā we ire.)

¹⁵ Reve a vari ama atsumā a mala ma akina,† ele da aza a na a danai ala e le atsumā a aatagada a ama a wuma shi.

21

Zuva sa'avu ni ida i sa'avu
¹ Ana alavu alavu a *Asulā* o uge'etosu wu za suru kotoi, reve me ene zuva† sa'avu ni ida i sa'avu. Zuva vu ufaru

ni ida yu ufaru a puwan ta, waru babu mala mo ro.

² Avu me ene Lyuci va Akiza na Asula a lyunguyi, za na ayi da Urishelima† sa'avu, waru u dana ta a cipusa diga zuva. Lyuci sa'avu'u u dana ta gashi kasa'avu na otoi utugu u lolo adama o lolo va yi, waru gogo u tu ufofu u na waa 'yawa u ga'an na vali va yi.

³ Reve, mu uwwa za ro e dewu diga a ndanata n tsugono'o, adansa, "Gogo ndanata ma Asula n ta atsuma a ama! U ta danu obolo ne ele, waru o to o'wo ama a yi. Asula na aciyayi u ta dana obolo ne ele, waru u ta dana Asula e le.

⁴ U ta tasa abara o urewesu u le suru. Za buwa aa kuwa waru shi, ko ke'en. Ko za aa yuwan atsumolangu shi, ko u shon, ko wu uwwa mbala waru. Akuci e ili suru a puwan ta."

⁵ Avu za na ri nden a ndanata n tsugono'o u damma, "Kalyuwai! N ta kambatosu ili suru usa'avu!" Reve u damma mu, "Vu dana ili i nda, adama a na adanshi a nda amayun a da waru a ta zuwaa le ucira."

⁶ Reve waru u damma, "N yuwan ta ili i nda suru! Amu da Alfa† na Omiga.† U ta dansa amu da Ufaru waru amu da Ukosu. N ta ca za na ri a uwwusa akuli suru mini u sowo diga e esu a mini ma na me yeneshe ma na maa casu wuma. Agba aa tsupa shi.

⁷ Aza a na a lyuwai aci a ta ushi ili i nda ya'a va: N to

o'wo Asula e le, ele waru o to o'wo muwun n va.

⁸ Amma ama a nda gba'a shi a ta tsura ubata atsuma a mala ma akina ma na ma kulusa na farinwuta: Owovoton, waru na aza a na a lyawai itoni i va, waru na aza a na a kambatoi aciyele ili yi idaba adama o unusu u na a yuwain, na aza a mona, na aza e tsipere, na aza a na a yuwusan nkunu, na aza a na aa yuwusaan amali aganda, na ama a na a yuwusan epen suru. Ayi da ukwa we ire."

Urishelima sa'avu

⁹ Avu malingata mo ro ma tawa ma damma mu, "Toni mu! N to roco wu usheli u na waa yuwan lolo na Magiri'i'i." (Malingata ma nda, za ta da atsuma a nlingata n cindere n na n dana uguzu na akwanu e cindere aza a na a dana pe na mbala n cindere n na a yuwain o ukosu.)

¹⁰ Reve Ruhu va Asula shiton mu, avu malingata'a ma tara mu a tyo o mogogolo ma masasan mo uga'an. De da u roco numu Lyuci va Akiza na Asula a lyunguyi, za na ayi da Urishelima'a, waru u dana ta a cipusa diga zuva.

¹¹ Lyuci'i u shiwan ta na tsugbain tsa Asula waru ne ekan a madala gashi mini ma shili na mini ma avu'un vadamma atali e ikebe, waru u ta cece tsa madubi ma na vaa gura ene ili ye elime.

¹² Avu a kandaruwa yi nu ukari wu ugbamu wu uga'an. U dana ta na nantsu kupa ne ejere waru unantsu

suru u *ḏana* *tā* *nā* malingata *mā* *Asula*† e ipiri *yā* *yī*. *A* *nantsu*'u a *ḏana* *tā* ala o gundo kupa ne ejere a aza a *Isra'ila*, aala *ā* *tā* suru o unantsu u *tā*.

¹³ Eebele suru u *tā* *nā* nantsu ta'atsu: aza a ta'atsū asana, aza a ta'atsu waru ugana, aza a ta'atsu uyagi, na aza a ta'atsu alivu.

¹⁴ Ukari u lyuci'i gba a suwa yi *tā* zuva va atali a gbagbain kupa ne ejere. A aatali suru a *ḏana* *tā* aala a aajiya *ā* *tā* *atsuma* a kupa ne ejere *ā* *Magiri*'i'i.

¹⁵ Malingata ma na *mā* *ḏana**i* a adanshi *nā* *amu* *mā* *ḏana* *tā* na aadanga a na a yuwain *nā* zinariya. U ta yuwan ulinga *nā* *ayi* *tsara* u rito lyuci'i, *nā* nantsu *vā* *yī* *nā* kari *vā* *yī*.*

¹⁶ Ana u rito niyi, reve we ene u *tā* gashi aakpati. Washin we ebele *ā* *yī* nu uga'an u mishin *wā* *yī* unata u *ḏa* *ā* ri: mili ukpakukupa nu ukpakuton (1,500) u *ḏa*.

¹⁷ Reve malingata'a mo rito ukari'i, agba nu uritosu u vuma ugbamu *wā* *yī* u *tā* zuzu na ana ukpakure *nā* kupa *nā* *aza* *ā* *tā**i* (216).

¹⁸ Ukari'i a suwa yi *tā* na atali a na *ā* ri a madala† gashi

akina *ā* shili na akina *ā* mini *mā* *avu*'un. Ili suru *atsuma* *ā* lyuci'i a yuwan yi *tā* *nā* zinariya na ri cece *tsā* *madubi* ma na vaa gura ene ili ye elime.

¹⁹⁻²⁰ Aatali suru *atsuma* a atali kupa ne ejere'e e ikyun yu usaa'a aatali e ikebe ko'o *ḏa*. Ozo o ro *ā* *tā* ushili, ozo o ro gba shi mini ma tsusumba, ozo o ro gba mini *mā* *avu*'un, ozo o ro gba mini ma akaramuna.†

²¹ Nantsu kupa ne ejere'e iyedi kupa ne ejere e ikebe a *ḏa*. Unantsu suru a yuwan yi *tā* *nā* yedi *tā*. Ure u gbain *wā* *atsuma* *ā* lyuci'i a yuwan yi *tā* *nā* zinariya na ri cece *tsā* *madubi*'i.

²² Me ene *Aa*'isamapada *atsuma* *ā* lyuci'i shi, adama a na *Asulazuva* Mogono me Ili Suru *nā* *Magiri*'i'i mo o'wo *tā* *Aa*'isamapada'a.

²³ Lyuci'i waa zama urana ko woto adama u ca yi ekan shi, adama a na tsugbain *tsā* *Asula* tsu ta casu yi ekan waru *Magiri*'i'i u te ikanasa yi gashi fitila.

²⁴ Ama o uvadi suru *ā* *tā* *ḏanu* pe *atsuma* e ekan a na e ikanasa lyuci'i. Ngono waru n *tā* *tawaa* nu utsuru u le *ḏe*.

²⁵ Nantsu lyuci'i *tā* *ḏana*

* **21:15** *Nā* vuma teme mmalu diga Isalka *ā* 'yawa Jos, reve u kambisa toto uta'atsu, *ayi* *ḏa* u ri unata *nā* washin wu ubabu *wā* *abajini* *ā* lyuci'i. † **21:19-20** Ele icu'un ya atali kupa ne ejere a nda, suru nle *ā* *tā* na ala *nā* Tsunasara obolo *nā* Tsugana. Apa cine *ā* tsu *ḏe* le *nā* Tsunasara: Za vu ufaru *ayi* *ḏa* jasper, she sapphire, she chalcedony, she emerald, she sardonyx, she carnelian, she chrysolite, she beryl, she topaz, she chrysoprase, she jacinth she amethyst. Apa cine *ā* tsu *ḏe* le *nā* Tsugana: Za vu ufaru *ayi* *ḏa* yasfa, she saffir, she agat, she zumurrudu, she onis, she yakutu, she kirisolat, she beril, she tofaz, she kirisofaras, she yakinta she ametis. [*Aza* *ā* KLP: a *ḏana* *tā* ala a atali o ndolo fo ununa a *ḏana* nle *nā* Tsunasara *nā* Tsugana, cine a *ḏana* nle'e wu uta *tā* a NIV na Adanshi *ā* *Asula* a Tsugana.]

ukpatu'u urana suru. Aa 6aru le shi, adama a na aa yuwan de ayin shi, ko ke'en.

²⁶ A ta tawaa ni ili yu ulobonu nu utsuru wa ama o uvadi atsuma a lyuci'i.

²⁷ Ko ke'en a lyawa ili i wuya i uwa pe shi, waru za na yuwain ili yi idaba, waru za na yuwain epen aa lyawa yi u uwa pe shi. She aza a na a danai ala e le atsuma a aatagada a ama a wuma a Magiri'i ele da aa uwa pe.

22

Udolu u na waa casu wuma

¹ Ana malingata ma Asula'a mo kotoi o rocosu mu lyuci sa'avu'u, avu waru u roco mu udolu u na u ri na mini ma na maa casu wuma. U shi te ikanasa tsa madubi ma na vaa gura ene ili ye elime. Reve u uwa e yeneshe a ndanata n na Asula na Magiri'i a ri nden.

² Reve u yene a cipa e memere mo ure ma lyuci'i. Danga na aa matsasan muwun n na maa casu wuma a ta lo a nge'en mu udolu'u biti. A tsu matsan ta kupa nu ure a aa'wan, u ta o woto u ta. Ama o uvadi a ta yuwusan aguma na avu'un e le.

³ Una u na Asula a yuwayin de ili biti a tawa yi ta. Ndanata n na Asula na Magiri'i a ri nden u to o'wo pe a lyuci'i. Avu agbashi a yi a yuwaan yi aganda.

⁴ E te ene urewesu wa Asula waru aala a yi a ta dana udanu e icin i le.

⁵ Aa dashi yuwan ayin waru shi. Aa zama ekan a

fitila ko ekan o urana waru shi, adama a na Asulazuva Asula a ta ca le ekan. Reve a yuwan tsugono babu ukotu.

Utawu wa Yesu

⁶ Reve malingata'a u damma mu, "Adanshi a nda amayun a da, waru ili i na aa usu da. Waru Asulazuva Asula za na tsu ca amasula Ruhu va yi, u lyungu ta malingata ma yi u roco agbashi a yi ili i na yaa fara babu ujimu."

⁷ Yesu damma ta, "Uwwai! N ta lo a tawa gogo. Aatagada a nda a damma ta ili i na yaa fara gogo na alanga jima. Asula a ta zuwaa aza a na a kuruyi ili i nda aba'un."

⁸ Amu da Yahaya, za na uwwai waru we enei ili i nda suru. Reve ana mu uwwai waru me ene nle suru, avu n kadato adama n yuwan aganda a ana a malingata ma Asula ma na mo roco numu ili i nda.

⁹ Amma avu u damma mu, "Ko ke'en! She vu yuwaan mu aganda wan! Amu fo aagbashi a da tsa wu, o6olo na amasula aza a wu, na aza a na aa kurusu adanshi a na a ri a aatagada a nda. Vu yuwaan Asula aganda!"

¹⁰ Reve u damma mu, "She vu putsaa ama e reve ili i na a dammai atsuma a aatagada adama e ili i na yaa fara gogo ni ili i na yaa fara na alanga a jima wan. Mantsa ma na ili nda yaa fara waa jima shi.

¹¹ Hali mantsa mo ndolo ma tawa, ama a na aa yuwusan iwuya suru a lyuwa elime na mayan me iwuya, aza a

na waru aa yuwusan ili yi id-aba a lyuwa elime nā mayan me ili i ndolo. Aza a na waru aa yuwusan ili i sa'ani a lyuwa elime nā mayan me ili i sa'ani, aza a na waru a ri na akiza a 'yuwan a ciga a suma iwuya.”

12 Yesu damma tā waru, “Uwwai! N tā lo a tāwā babu ujimu. N tā tāwā adama n ca ama suru iliyinkapa ko atsumalimā adama e ili i na a yuwain.

13 Amu da Alfa† nā Omiga.† U ta dansa amu da Ufaru waru amu da Ukosu. Amu da n yuwain ili biti, amu da waru atyo e ili biti.

14 “Asulā a ta zuwaa aza a na a za'wai atugu e le cece aba'un, adama o ndolo a ta lyuwa muwun mu udanga n na maa casu wuma, reve a uwulai nu unantsu a uwa atsumā a lyuci'i.

15 Agba a ta putsaa icu'un ya ama a nda na aa uwa atsumā a lyuci'i: Aza a na o o'wotoi aciyele idaba nu un-usu u na aa yuwusan, nā aza a nkunu a uwa pe shi. Waru aza a tsipere, nā aza a mona ma ama a uwa pe shi. Ne da waru aza a amali, na ama a na aa yuwusan epen suru a uwa pe shi.

16 “Amu Yesu, n lyungu tā malingata mā va u ca dū ikaka i nda a tyo ubata wā aza e Itoni. Amu da Ikyun, ana Akaya, nā Mawun ma Tsukaya mo ugundo mo Mogono Dawuda.† Amu

da Talyo'o na tsi Ikana nā Wasasa.”*

17 Ruhū va Asulā nā kasa'avu Magiri'i'i a damma tā, “Tawā!” Lyawa za na uwwai adansa tāwā biti u damma “Tawā!” Za na aa uwwusa akuli suru, lyawa u tāwā, za na cigai u sowo mini ma na maa casu wuma lyawa u tāwā u sowo pere.

Ukosu

18 Amu Yahaya, n to ronuso aza a na a uwwai ikaka ya aatagada a nda atsuvu. Ikaka'a adama e ili i na yaa farasa gogo ni ili i na yaa fara na alanga jima da. Nā vuma ro dashi ili i ro atsumā e ikaka i nda, Asulā a tā dashi yi atsumalimā. U ta zuwaa yi mbala n cindere n na n cuduwai atsumā a aatagada a nda.

19 Waru nā za ro fodo ili i ro atsumā e ikaka i na i ri atsumā a aatagada a nda, Asulā a ta putsaa yi na wāa ushi aba'un a na a yuwain adanshi atsumā a aatagada a nda. Waru Asulā a ta putsaa yi na waa lyuwa muwun mu udanga n na maa casu wuma, waru waa lyawa cu'un vuma ndolo u danu atsumā a lyuci va akiza'a shi.

20 Yesu, za na dammai ili i nda suru amayun a da, u damma tā, “Amayun, n tā lo a tāwā babu ujimu.”

Ami. Tawā, Yesu Zagbain!

21 Lyawa Yesu Zagbain roco suru ndu isa'ani i gbain ya yi. Ami.†

* 22:16 Talyo'o nda, ayi da Ashingini a tsu de “zangada.”